

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

**VƏTƏN MÜHARİBƏSİ DÖVRÜNDƏ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİNİN
PROFESSOR-MÜƏLLİM HEYƏTİ VƏ TƏLƏBƏLƏRİNİN
ÖLKƏ MEDİASINDA ÇIXIŞLARI**

*“Bakı Dövlət Universiteti Azərbaycan xalqının,
Azərbaycan Respublikasının milli sərvətidir,
milli iftixarıdır”.*

Heydər Əliyev
Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri

**QARABAĞ
AZƏRBAYCANDIR!**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

**VƏTƏN MÜHARİBƏSİ DÖVRÜNDƏ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİNİN
PROFESSOR-MÜƏLLİM HEYƏTİ
VƏ TƏLƏBƏLƏRİNİN ÖLKƏ MEDİASINDA
ÇIXIŞLARI**

Kitab Bakı Dövlət Universitetində (BDU) həyata keçirilən "Vətən müharibəsi dövründə ölkə və xarici medianın fəaliyyətinin təhlili" layihəsi çərçivəsində hazırlanmışdır.

Layihənin ideya müəllifi və rəhbəri: Elçin Babayev – BDU-nun rektoru

İşçi qrupunun üzvləri:
Cahangir Məmmədli, Samir Mirzəyev,
Günəl Orucəliyeva, Xəyalə Qulamova

Vətən müharibəsi dövründə Bakı Dövlət Universitetinin professor-müəllim heyəti və tələbələrinin ölkə mediasında çıxışları: — Bakı: BDU, 2021. — 394 səh.

Vətən müharibəsi dövründə BDU-nun müəllim və tələbələri ön cəbhədə olduğu kimi, arxa cəbhədə də mübarizə aparmış, xüsusilə informasiya cəbhəsində fəal iştirak etmişdir. 44 gün ərzində BDU kollektivinin ölkənin nüfuzlu kütləvi informasiya vasitələrində onlarla məqaləsi, analitik yazıları, müsahibələri və s. dərc olunmuşdur.

Təqdim olunan kitabda 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə BDU-nun professor-müəllim heyəti və tələbələrinin kütləvi informasiya vasitələrində yayımlanmış yazılarının bir hissəsi toplanmışdır. Tarixi faktları və həqiqətləri, ölkəmizin haqq səsinə, statistik təhlilləri, eyni zamanda Qarabağla bağlı kövrək xatirələri əks etdirən bu materiallar ən müxtəlif janrlarda, elmi, elmi-kütləvi, publisistik, ədəbi-bədii üslublarda qələmə alınsa da, onları eyni ruh, amal, niyyət birləşdirir. Bu yazıların hər biri özündə Müzəffər Ali Baş Komandanımız, yenilməz sərkərdəmiz İlham Əliyevə, Müzəffər Azərbaycan ordusuna, ölkəmizdəki xalq-iqtidar birliyinə sarsılmaz inamı və bu inamdan doğan qələbə ruhunu, zəfər ovqatını ifadə edir.

Kitab tədqiqatçılar, Vətən müharibəsi tarixi ilə maraqlananlar üçün qiymətli mənbə rolunu oynayacaqdır.

ISBN: 978-99-52-546-08-8

© Bakı Dövlət Universiteti, 2021

İÇİNDƏKİLƏR

<i>Ön söz (Elçin Babayev).....</i>	<i>11</i>
<i>BDU kollektivi Vətən müharibəsinin informasiya cəbhəsində.</i>	<i>15</i>
Qələbə bizimlədir!	26
Vüqar Əliyev. Nağılın sonu.....	28
Ramin Səmədov. Ümid sənədir ancaq, Azərbaycan əsgəri!	30
Ələmdar Cabbarlı. Qürurumuzun və şərəfimizin Murov zirvəsi	32
“Qarabağın azadlığı üçün tarixi şərait yaranıb”(müsahibə).....	34
Məti Osmanoglu. Şanlı ordumuz keçir Qarabağdan.....	38
Əsgər İsmayilov. Qarabağ Azərbaycandır və nida işarəsi!	40
Kənan Novruzov. Yeni qələbə xəbərləri, yeni uğurlar gözləyirik	42
İradə Hüseynova. Üçrəngli bayrağımızın Şuşada, Xankəndidə dalğalanacağı gün yaxınlaşır	45
Ələmdar Cabbarlı Tarixi ədalət bərpa olunur... ..	50
BDU-nun rektoru universitetin kollektivi adından Prezident İlham Əliyevə müraciət ünvanlayıb	53
Nuru Məmmədov. Xalqımızın qürur mənbəyi olan Azərbaycan ordusu	55
Gülçin Cəmil. Artıq ümid dolu gözlərlə baxırıq.....	57
Şahin Yusifli. Vətənə sevgi qandan, evinə, torpağına sahib çıxmaq əxlaqdan gəlir	58
“BMT qətnamələrinin arxasında dövlətlərin siyasi iradəsi durmalıdır”(müsahibə).....	60
Gülər Seymurqızı. Dünya bilir ki, sən bizimsən!	64
Zahid Cəfərov. Sərkərdə qətiyyəti, əsgər rəşadəti	66
İradə Hüseynova. Ali Baş Komandanımızın ətrafında sıx birləşərək düşmən üzərində layiqli zəfər qazanacağıq.....	69
Günel Abbas. Davam edir 27... sentyabr! biz gəlirik, Qarabağ!	74
Firavan Əlizadə. Torpaq - uğrunda ölən varsa Vətəndir!	76
Günel Məlikli. Vətənimizin uğuru	78
Samirə Novruzova. Murovun o üzü bizim Vətəndir.....	82
Fidan Məmmədli. Bu dünyada şirin şey, bir anadır, bir Vətən.....	84

Qələbə, zəfər Azərbaycanladır! (müsahibə).....	85
Zeynalabdin Həsənəliyev. Birlik və həmrəylik qələbənin rəhnidir	91
Didar Salmanlı. Vətən əmanəti, yurd əmanəti	94
Hüseyn Hüseynli. Azərbaycan güclü dövlətdir və onun güclü ordusu var	95
Aynur Nəsirova. Zəfərin mübarək, Azərbaycan!.....	97
Lalə Həsənzadə. Haqq nazilər, üzülməz....	98
Leyla Zərbəliyeva. Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!	100
“ORT” telekanalına məktub: “əməkdaşınız Ermənistanı müdafiə edir” - qarşısı alınsın!	102
Jalə Əliyeva. “İşğalçılar öz cəzalarını alıblar və alacaqlar... biz zəfər çalacağıq, Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!”	104
Samir Xalidoğlu. Həsret uzandıqca vüsal daha şirin olur.....	106
Ramin Səmədov. Milli birlik və siyasi həmrəylik - qələbəyə aparan yol	108
Aysel Məhərrəmov. Biz qayıdırıq.....	111
Dünyanın tanınmış alimlərinə, tədqiqatçılarna professor Nəsiman Yaqubludan müraciət	113
Əzim Heydərov. Azərbaycanın 27 sentyabr əks-hücum əməliyyatları ərəfəsində Cənubi Qafqaz regionunda beynəlxalq vəziyyət.....	115
Fatimə Cəbiyeva. Torpağına baş əyərəm, ey Vətən!	117
Fatimə Fətullayeva. Qarabağ, can Qarabağ, ana yurdum!.....	119
Hüseyn Hüseynli. Bizim işimiz haqq işidir.	121
BDU-nun ağsaqqalları Prezidentə müraciət edib.	124
Rəşad Cabarov. Tarix yazan şanlı ordumuzun zəfəri yaxındır.....	128
Aysel Seyidova Anadır arzulara hər zaman Qarabağ.....	130
Aygün Əzimova. Torpağımı öpən günüm yaxındadır!	132
Bakı Dövlət Universitetinin tələbə gənclər təşkilatının bəyanatı.....	134
Leyla Rəşid. Prezident İlham Əliyev: Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!.....	136
Müharibədən sonra ermənilər bu məsələni ortaya ata bilərmə?	144
Nəsiman Yaqublu. Alman tədqiqatçısı erməniləri “sürüşkən” xalq adlandırıb.....	147
Fatma Rəhimzadə. Danışan dil-dodağım, tar-kaman Qarabağ.....	148
Türkiyə ilə əməkdaşlığımız daha da sıx olacaq.....	150

İlqar Quliyev. Ermənistanın siyasi rəhbərliyində sonun başlanğıcı zərurətə çevrilib	153
Kənan Novruzov. Haradan başlanır Vətən: ordumuzun uğurlarından.....	155
Lumu İspəndiyarzadə. Hər yer Qarabağ, hər gün Qarabağ!	158
Xalqımız tezliklə torpaqlarımızın tamamilə işğaldan azad olunacağına inanır	160
Azərbaycan 27 il ərzində pozulan beynəlxalq hüququ bərpa edir.....	163
Ürfət Mirzəyev. Bitib-tükənməyən Qarabağ sevgisi	164
Elçin Əkbərov. Can Azərbaycana canımız qurban... ..	166
Bəxtiyar Nəbiyev. Qələbə və ədalətin təntənəsi: Qarabağ Azərbaycandır!.....	167
Ermənistanın Silahlı Qüvvələri dinc əhalini atəşə tutaraq öz tarixinə yeni bir qara ləkə əlavə edib	170
“Bu, qəbuledilməz və yolverilməzdir, onların cavabı verilməlidir və mütləq veriləcək”	172
Əsgər İsmayılov. Ruhumuzla, canımız-qanımızla sənə bağlıyıq, Azərbaycan!	173
Elçin Məmmədov. Böyük milli-siyasi iradədən hərbi qüdrətə doğru	175
Hicran Hüseynova. Ermənistan işğalçılıq mahiyyətini növbəti dəfə sübut etdi.	177
Elnur Əbilov. Xalq-Dövlət-Ordu birliyi milli həmrəyliyimizdir	179
Nəsiman Yaqublu. Ermənilərin kilsə harayı, müsəlmanların dağıdılan məscidi	181
Azərbaycan ordusu Vətən tarixinə yeni qəhrəmanlıq səhifələri yazır	183
Əmir Əliyev. Ermənistanın Azərbaycan Respublikasına qarşı törətdiyi beynəlxalq cinayətlər və insan hüquqları problemi.	186
“Ermənistanı sərt şəkildə qınamalı, cəzalandırılmasını tələb etməli, sanksiyalar qəbul olunmalıdır”(müsahibə)	196
Aydın Kazımzadə. Azərbaycan Prezidenti Azərbaycan həqiqətlərini beynəlxalq təşkilatlara və dünya ictimaiyyətinə çatdıraraq siyasi arenada və informasiya müharibəsində də qələbəmizi təmin edir	199
Günəl İsgəndər. Biz qalib gələcəyik!	201
Bəxtiyar Nəbiyev. Qarabağ: hərbi və siyasi qələbələr məkanımız!	203
Aysel Fətulla. Ermənistan təcavüzkar siyasətinə son qoymalıdır	206
Bakı Dövlət Universitetinin bəyanatı	207
Rus mediasının iç üzü: “dezinformasiya, manipulyasiya...” - blokada yarılr!	210
Rəhman Mirzəlizadə. Dərvişanə Qarabağ qazisinin çubuğu...(cəbhə bölgəsindən reportaj) ...	212

Azərbaycanın haqlı mövqeyi dəstəklənməlidir.	216
Ramiz Sevdimaliyev. Ermənistanın işğalçı dövlət olması faktı beynəlxalq sənədlərdə təsdiq olunub.	218
Nurşərəf Tağıyeva. Biz Qarabağa qayıdırıq!	220
Nasiman Yaqublu. Üzeyir Hacıbəylinin ermənilər əleyhinə yazıları	222
Əmir Əliyev. Ermənistan tərəfindən törədilən cinayətlər beynəlxalq hüquq tərəfindən ciddi cəza ilə üzləşməlidir.	224
Fidan İsmayılova. Qələbə xəbərini səbirsizliklə gözləyirik	227
Bakı Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsinin nəzdində fəaliyyət göstərən "İnsan hüquqları və informasiya hüququ" UNESCO kafedrasının UNESCO kafedralar şəbəkəsində mövcud bütün kafedralara və digər qurumlara, bütün dünyada insan hüquqları sahəsində ixtisaslaşmış və tədqiqatlar aparan qurumlara, elm-tədris müəssisələrinə, alimlərə və tədqiqatçılara müraciəti	229
Appeal by the UNESCO chair on human rights and information law of the faculty of law of Baku State University	234
Əli Babazadə. Milli-siyasi iradədən hərbi qüdrətə doğru	239
Mədinə Quluzadə. Ali Baş Komandanımıza və ordumuza güvənirik!	241
Nadir Rzalı. Məğlub olduqca azğınlaşan erməni faşizmi	242
Ermənistanın Azərbaycana qarşı bu vandalizm hərəkətləri beynəlxalq hüquq çərçivəsində layiqli qiymətini almayıb.	244
Nuranə Həsənova. Vətən sevgisi, birlik, bərabərlik duyğusu birləşib dağ olub	246
Cavid Bağirov. Vətən Qarabağdan başlayır!	248
İsmayıl Əliyev. Əzəli torpaqlarımıza qayıdacağıq!	249
Səkinə Mirzəliyeva. Zəfər səninlədir, doğma Azərbaycanım!	254
Mais Günəşli. Ermənistan rəhbərliyi dinc əhalini hədəf aldığı üçün cavab verəcək!	262
Məhəmmədali Əsgərxanov. Düşmən siyasi müstəvidə öz nüfuzunu sifirə endirib	264
Nəriman Rzayev. Qarabağ görüş yerimizdir...	265
"Bunlar almaniyanın siyasətini müəyyən etməyən qüvvələrdir"	266
Ramiz Sevdimaliyev. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunmasının alternativi yoxdur.	268
Əsgər İsmayılov. Azərbaycan tarix yazır...	277

Ağamirzə Məmmədov. Erməni təxribatları cəbhəyanı kəndlərin sakinlərini qorxutmur	278
“Dünyaya ağılımızı, gücümüzü göstəririk” - Zəngilandan olan professor	280
Esmira Rövşənova. Bütün yollar məbədə aparır.....	282
Qara Kərimov. Azərbaycan xalqı Ali Baş Komandanına güvənir!	285
Qərib Məmmədovş Vətən müharibəsində bütün cəbhələrdə qələbənin baş memarı və əsas qəhrəmanı Prezident İlham Əliyevdir.	286
Mirmusa Cəfərov. Biz də müsəlləh əsgərik!	292
Prezidentin iradəsi və xalq-iqtidar birliyi Azərbaycan ordusunun zəfərlərini şərtləndirən başlıca amildir.	295
Bakı Dövlət Universitetinin tələbə-gəncləri Prezidentə müraciət edib	298
Bakı Dövlət Universitetinin rektoru xarici ölkə universitetlərinə müraciət ünvanlayıb	299
Ramiz Sevdimaliyev. “Azərbaycan BMT qətnamələrini əsgərinin rəşadəti hesabına özü yerinə yetirir”	300
BDU-nun Füzuli, Cəbrayıl və Zəngilan rayonundan olan professor-müəllim kollektivi Prezidentə müraciət edib	302
Hüseyn Hüseynli. Düşmənin başını yaran yumruğumuz bizim birliyimizdir!	304
“Ermənistanda hakimiyyət uğurunda mübarizə şiddətlənir”	307
İradə Hüseynova. Təcavüzkar Ermənistan dövləti layiqli cəzasını almaqdadır: işğal olunmuş torpaqlarımız rəşadətli ordumuz tərəfindən azad edilir	309
Nuranə Həsənova. Azərbaycan-Ermənistan münaqişəsində Rusiyanın tarixi mövqeyi.....	318
Əzizə İsgəndərova. Qarabağ Azərbaycandır!.....	321
Heç kim, xüsusilə də işğalçı, əli qana batmış Ermənistan heç bir halda Azərbaycanı qınaya bilməz.	322
İbrahim Zeynalov. Zəngilan rayonu tarixi abidələr yurdu - Məmmədbəyli türbəsi	324
Kəmalə Nəcəfova. Zəngilanın Şərifan və Zərnəli kəndlərində vaxtilə aşkar edilmiş arxeoloji abidələr	327
Afaq Ağayarova. Azərbaycanın Qarabağ dərsi.	328
Rəhman Mirzəlizadə. Kəndimizə son 5 kilometr.....	330
“Rusiya-Türkiyə əməkdaşlığı bu problemi həll etmək qabiliyyətindədir”	333
İbrahim Zeynalov. Zəngilanda “şəhri şərifan” abidəsi	335
Ağarza Elçinoğlu. Zəngilanın işğalından 27 il ötmür!.....	337

İbrahim Zeynalov. Zəngilanın çinar meşəsi Avropada ən böyük, dünyada isə kanadadan sonra ikinci yeri tutur	339
Günəl İsgəndər. “Oxuduğumuz hər sətirin arasından Kəlbəcərin, Laçının, Şuşanın sənə baxdığını hiss edirsən”	342
Əsgər İsmayilov. Erməni xəstəliyi, erməni terroru.....	344
İbrahim Zeynalov. Qədim tarixə və zəngin mədəniyyətə malik Füzuli abidələri - Qarğabazar məscidi.....	346
Bakı Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsi bəyanat yayıb	348
Jalal Əliyeva. Təəssüf ki, dünya Azərbaycanlı uşaqların qətlinə susur.	349
Kəmalə Nəcəfova. Tərtər 28 il əvvəl və indi: qəhrəman şəhər	351
BMT erməni təcavüzünə münasibət bildirdi	354
Ramiz Sevdimaliyev. “Ermənistan müharibənin müddətini muzdlularla, terrorçularla uzatmaq istəyir”	355
İsmayıl Əliyev. Tarixə qızıl hərflərlə yazılacaq	357
İbrahim Zeynalov. Bərdə şəhəri təkcə Azərbaycanın deyil, şərqin qədim mədəniyyət mərkəzlərindən biridir	360
Kəmilə Əliyeva. Bayrağımız ölkəmizin işğaldan azad olunmuş bütün yaşayış məntəqələrində dalğalanacaq	365
Elçin Babayev. Azərbaycan Qarabağ qələbələri ilə öz həqiqətini çağdaş tarixə yazır.....	367
Elçin Babayev. Milli kimliyimizin simvolu - Şuşa, sən azadsan!	372
Elçin Babayev. Müstəqilliyimizin və milli mənsubiyyətimizin müqəddəs rəmzi olan Azərbaycan bayrağı	375
Nuranə Həsənova. Vətən bağı al-əlvandır, Şuşa dərdimə dərmandır!	379
Əsgər İsmayilov. İstiqlalımızın əbədiyyət sancağı - Azərbaycan bayrağı!.....	381
Günəl Məlikzadə. 9 noyabr - Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağı günü	384
BDU-nun rektoru universitetin kollektivi adından Prezident İlham Əliyevə müraciət ünvanlayıb	386
Elçin Babayev. Qarabağın fəthi Xalq-Komandan-Ordu birliyinin qələbəsidir!	388

ÖN SÖZ

2020-ci il sentyabrın 27-də mənfur qonşularımızın növbəti hərbi təcavüzünə cavab olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə başlayan əks-hücum əməliyyatları yağı tapdağında olan ərəzilərimizin azadlığı uğrunda ölüm-dirim savaşına çevrildi. Dünya hərbi tarixinə qızıl hərflərlə yazılan, haqqında əsrlərlə danışılacaq 44 günlük Vətən müharibəsinin ilk anlarından Müzəffər Ali Baş Komandanımızın verdiyi müdrik və cəsarətli qərarlar sayəsində düşmənin müdafiə xətti yarıldı, işğalçı böyük itkilər verərək geri çəkilməyə məcbur oldu.

İldırım sürətli müharibə planı ilə hərəkət edən peşəkar, cəsur Azərbaycan ordusu döyüşlərin başladığı ilk gündə strateji Murov zirvəsində, Füzulidə, Cəbrayılda, sonrakı günlərdə isə Suqovuşanda, Hadrutda, Xocavənddə, Zəngilanda, Qubadlıda üçrəngli bayrağımızı ucaltmışdı. Noyabr ayının 8-də Qarabağın ürəyi Şuşanın, cəmi bir gün sonra isə 72 yaşayış məntəqəsi və 8 strateji yüksəkliyin azad olunması ilə Ali Baş Komandanımızın rəhbərlik etdiyi müzəffər ordumuz düşməni tamamilə məğlubiyyətə uğrattı və onu kapitulyasiya aktını imzalamağa məcbur etdi. İşğalçı qüvvələr 20 noyabrda Ağdamı, 25 noyabrda Kəlbəcəri, 1 dekabrda isə Laçını tərk etdilər. Bununla da Azərbaycanın dünya birliyi tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyü təmin olundu, 30 illik münaqişə ölkəmizin parlaq qələbəsi ilə başa çatdı.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin memarı və qurucusu olduğu müstəqil Azərbaycan dövləti Ulu Öndərimizin layiqli davamcısı möhtərəm cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin liderliyi ilə qalib, qüdrətli ölkəyə çevrildi. “Nəyi necə, nə vaxt etmək lazımdır, bunu mən bilirəm!” – deyən cənab Prezidentimiz “Qarabağ Azərbaycandır və nida işarəsi” devizi altında müqəddəs ata vəsiyyətini şərəflə yerinə yetirdi, uzun illərdə beynəlxalq təşkilatlar və güc mərkəzləri tərəfindən ortaya atılan “Qarabağ münaqişəsinin hərbi həlli yoxdur” tezisini alt-üst etdi, dondurulmuş münaqişənin birdəfəlik və ədalətli həllinə nail oldu.

Xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, 44 günlük müharibə yalnız səngərdə, döyüş meydanında getmədi, bu müddət ərzində cənab Prezidentimiz İlham Əliyev diplomatiya cəbhəsində də yüksək peşəkarlıqla mübarizə apardı, ölkəmizə olan təzyiqlərə, təsirlərə qarşı özünün siyasi iradəsini, əzmkarlığını nümayiş etdirdi, Qarabağ münaqişəsinin yalnız Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, Azərbaycan xalqının maraqları çərcivəsində həll oluna biləcəyini bütün dünyaya bəyan etdi.

Cənab Prezidentimizin ardıcıl, məqsədyönlü siyasəti sayəsində, qardaş Türkiyə Cümhuriyyəti başda olmaqla, dost və tərəfdaş ölkələrin siyasi və mənəvi dəstəyi bu prosesdə Azərbaycanın diplomatik uğurlarını, siyasi mövqeyini daha da möhkəmləndirdi.

Eyni zamanda 44 gün ərzində informasiya cəbhəsində də əzmlə mübarizə aparan cənab Prezidentimiz xalqımızın haqlı mövqeyini bütün dünyaya çatdırmağa nail oldu. Dünyanın aparıcı kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələrinə verdiyi müsahibələrində ölkə başçısı ona ünvanlanan və bir çox hallarda qərəzli, təxribatçı məqsəd daşıyan suallara təmkinlə, səbrlə, yüksək intellektual məntiqlə cavab verdi, gətirdiyi əks arqumentlərlə, dəlil və sübutlarla Azərbaycanın haqlı mövqeyini məharətlə ortaya qoydu.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqının, Azərbaycan Respublikasının milli sərvəti, milli iftixarı adlandırıdığı, hər zaman məzunu olması ilə fəxr etdiyini ifadə edərək yüksək dəyər verdiyi Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) professor-müəllim heyəti, tələbələri və məzunları da 44 günlük Vətən Müharibəsi günlərində həm ön, həm də arxa cəbhədə fədakarlıq göstərdi. Universitetin çoxsaylı tələbə və məzunu könüllü olaraq cəbhəyə yollandı, onlardan 19 nəfər müqəddəs şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Vətən müharibəsi günlərində BDU kollektivi və tələbələri ön cəbhədə olduğu kimi, arxa cəbhədə də mübarizə aparmış, xüsusilə informasiya savaşına özlərinin töhfələrini vermişlər. Müharibənin ilk günlərində Universitet rəhbərliyi tərəfindən BDU-nun əməkdaşlıq etdiyi dünyanın 200-dən çox ali məktəbinin rektorlarına məktub ünvanlanmış, onlardan ölkəmizin haqlı mübarizəsinə öz dəstəklərini vermələri xahiş olunmuşdur. Qısa zaman ərzində dünyanın aparıcı universitetlərindən bu məktuba cavab kimi dəstək məktubları gəlmiş, Azərbaycanın ədalətli mövqeyi qətiyyətlə müdafiə olunmuşdur. Eyni zamanda Vətən müharibəsi günlərində BDU-nun, Hüquq fakültəsi İnsan hüquqları və informasiya hüququ üzrə UNESCO kafedrasının, Jurnalistika fakültəsinin bəyanatları yayılmış, həmin sənədlərdə münaqişənin tarixi, Azərbaycanın haqlı mövqeyi barədə faktlar yer almış, beynəlxalq qurumlardan və beynəlxalq jurnalist təşkilatlarından məsələyə ədalətli münasibət göstərilməsi ifadə olunmuşdur. Həmçinin BDU rektorunun kollektiv adından ölkə Prezidentinə müraciəti ünvanlanmışdır. Universitetin ağsaqqal professorları, tələbə gəncləri ölkə başçısına müraciətlər etmişdir. Müraciətlərdə Universitet kollektivinin Vətən müharibəsində qələbəyə nail olunması naminə dövlətimizə və ordumuza hər cür dəstək verməyə hər an hazır olduğu xüsusi vurğulanmışdır. Universitet Elmi Şurasının qərarı ilə Universitet büdcəsindən və əməkdaşların öz istəkləri ilə onların əməkhaqlarından Silahlı Qüvvələrə Yardım Fonduna ianələr edilmişdir.

Vətən müharibəsi dövründə ölkəmizin ən böyük ali təhsil müəssisəsi və zəngin elmi potensiala sahib universiteti kimi iki akademik layihəyə başlanılmışdır. Birinci layihədə – “İşğal altında olmuş Azərbaycan Respublikası ərazilərində məcburi köçkünlərin pozulmuş hüquqlarına dair Beynəlxalq Kompleks Hesabat”da işğal altında olmuş Azərbaycan Respublikası ərazilərindən olan məcburi köçkünlərin işğala qədər, işğal dövründə və işğaldan sonra öz doğma yurdlarına təhlükəsiz və şərəflə qayıtmaq hüquqları ilə əhatələnən və mühüm beynəlxalq sənədlərlə tanınaraq pozulmuş əsas hüquqları, işğalla əlaqədar vurulmuş ziyanların əhatə dairəsi, işğal dövründə törədilən beynəlxalq cinayətlər, Ermənistanın beynəlxalq-hüquqi məsuliyyətinin əsasları, işğal altında olmuş Azərbaycan Respublikası əraziləri üçün zərurət duyulan humanitar yardım və s. məsələlər akademik səviyyədə qiymətləndirilir. Azərbaycan və ingilis dillərində hazırlanan Hesabatda dünyanın nüfuzlu hüquqşünas alimləri rəy vermişdir. Bu günlərdə geniş ictimaiyyətə təqdim olunmuş Hesabat beynəlxalq hökumətlərarası və qeyri-hökumət təşkilatlarına, insan hüquqlarının beynəlxalq sahədəki mexanizmlərinə, o cümlədən Azərbaycanın və müxtəlif ölkələrin dövlət və qeyri-hökumət qurumlarına göndərilmişdir. Hesabatdan BDU-da tədris prosesində də istifadə ediləcəkdir.

İkinci layihə isə – “Vətən müharibəsi dövründə ölkə və xarici medianın fəaliyyətinin təhlili” layihəsidir. Layihənin məqsədi Vətən müharibəsi dövründə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xarici KİV-ə müsahibələrinin, bu müsahibələrin Azərbaycanın haqq səsinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında, informasiya müharibəsində oynadığı əvəzsiz rolunun, müharibə dövründə yerli və xarici mediada dərc olunan məqalələrin, müsahibələrin və s. təhlillərini apararaq analitik hesabatların hazırlanması, beynəlxalq medianın baxışının və yerli medianın fəaliyyətinin akademik səviyyədə qiymətləndirilməsidir. BDU-nun tanınmış jurnalist alimlərinin və ölkənin nüfuzlu jurnalistlərinin cəlb olunduğu layihə çərçivəsində analitik təhlillər aparılmış və əldə olunan nəticələr üç kitabda toplanmışdır.

“Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Vətən müharibəsi dövründə xarici kütləvi informasiya vasitələrinə müsahibələri” kitabında 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin xarici kütləvi informasiya vasitələrinə müsahibələri yer almışdır. Vətən müharibəsinin gətirdiyi gərgin günlərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin xarici KİV nümayəndələrinə verdiyi parlaq müsahibələr akademik səviyyədə təhlil olunmuş, bu müsahibələrin informasiya cəbhəsində, Qarabağ həqiqətlərinin, Azərbaycanın haqq mübarizəsinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında müstəsna rolu göstərilmişdir. Dövlət başçısının yüksək intellektini, dərin politoloji bili-

yini, parlaq diplomatik məharətini nümayiş etdirən bu müsahibələr, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin dünya ictimaiyyətinə türk, rus və ingilis dillərində mövcud Azərbaycan gerçəkliyi, Qarabağ probleminin mahiyyəti, erməni işğalının miqyası, problemin həlli ilə bağlı diplomatik danışıqların tam effektivliyi, əks-hücum əməliyyatlarının zəruriliyi, Bakıya qarşı informasiya möhtəkirliyi və s. barədə qiymətli məlumatlar vermiş, erməni tərəfinin Qarabağ problemi ətrafına çəkdiyi yalanlar səddini dağıtmış, Ermənistanı və onu himayə edən şəxsləri bütün dünyanın gözü qarşısında ifşa etmişdir.

Ölkə başçısının müsahibələrinin və bu müsahibələrin akademik səviyyədə təhlilinin toplandığı kitab BDU-da tədris prosesində istifadə ediləcəkdir. Dərs vəsaiti jurnalistika, tarix, beynəlxalq münasibətlər və digər əlaqəli ixtisaslar üzrə təhsil alan tələbələr üçün nəzərdə tutulmuşdur. Kitab tədqiqatçılar, eləcə də Vətən müharibəsi tarixi ilə maraqlananlar üçün də qiymətli mənbədir.

İkinci kitabda Vətən müharibəsi dövründə Azərbaycan mediasının fəaliyyəti, xarici mediada və Ermənistan mediasında Qarabağ müharibəsi ilə bağlı yer almış yazılar, beynəlxalq media qurumlarının müharibə haqqında dərc etdiyi materiallar təhlil olunmuşdur.

Təqdim olunan bu kitabda – layihə çərçivəsində nəşr olunan üçüncü kitabda isə Vətən müharibəsi dövründə BDU-nun professor-müəllim heyəti və tələbələrinin informasiya cəbhəsindəki fəaliyyəti təhlil olunmuş, onların ölkə mediasında dərc olunmuş yazıları toplanmışdır. Kitabda zəfər tariximizin, qəhrəmanlıq salnaməmizin yazıldığı 44 gün ərzində qələmə alınmış yazılar xronoloji ardıcılıqla təqdim olunur. Özündə tarixi faktları, ali həqiqətləri, ölkəmizin haqq səsinə, statistik təhlilləri, eyni zamanda Qarabağla bağlı kövrək xatirələri əks etdirən bu yazılar ən müxtəlif janrlarda, elmi, elmi-kütləvi, publisistik, ədəbi-bədii üslublarda qələmə alınsa da, onları eyni ruh, eyni amal, eyni niyyət birləşdirir. Bu yazıların hər biri özündə Müzəffər Ali Baş Komandanımız, yenilməz sərkərdəmiz İlham Əliyevə, Müzəffər Azərbaycan ordusuna, ölkəmizdəki xalq-iqtidar birliyinə sarsılmaz inamı və bu inamdan doğan qələbə ruhunu, zəfər ovqatını ifadə edir. İnanırıq ki, bu kitab da tələbələr, Vətən tarixi mütəxəssisləri, eləcə də gələcək tədqiqatlar üçün zəngin və etibarlı mənbə rolunu oynayacaqdır.

Elçin Babayev

Bakı Dövlət Universitetinin rektoru

BDU KOLLEKTİVİ VƏTƏN MÜHARİBƏSİNİN İNFORMASIYA CƏBHƏSİNDƏ

2020-ci il sentyabr ayının 27-ni Azərbaycanın şanlı qələbə tarixinin, möhtəşəm Zəfərimizin başlanğıcı hesab etsək, yanılmazıq. Həmin gün düşmənin təxribatlarına cavab olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Şanlı Azərbaycan Ordusu ildırım sürətli əks-hücum əməliyyatlarına başladı. Xalqımız Ali Baş Komandanımızın ətrafında yumruq kimi birləşdi.

Ölkəmiz 44 gün davam edən Vətən müharibəsində işğalçı Ermənistanı döyüş meydanında darmadağın edərək kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur etdi. Qəhrəman ordumuz Azərbaycanın müstəqilliyinin, suverenliyinin, ərazi bütövlüyünün təminatçısı oldu. Müzəffər Azərbaycan Ordusunun Ermənistanın işğalçı silahlı birləşmələrinin bütün hücumlarına layiqli cavabı, təcavüzkar qüvvələrə öz həddini və yerini göstərməsi hər birimizin ruhunda qürur duyğusunu alovlandırdı. Azərbaycan öz torpaqlarını hərbi yolla azad etməyə, ərazi bütövlüyünü bərpa etməyə, onunla zor dilində danışmaq istəyənləri susdurmağa qadir olduğunu dünyaya əyani şəkildə göstərdi. Bu uğurun təməlində isə güclü iqtisadiyyat, xalq-iqtidar birliyi, xalqın öz Müzəffər Ali Baş Komandanının ətrafında sıx birləşməsi dayanır.

Azərbaycanın 2020-ci ilin 27 sentyabr – 9 noyabr tarixlərində erməni təcavüzünə qarşı apardığı mübarizəni Ali Baş Komandan, dövlətimizin başçısı İlham Əliyev tariximiz üçün dəqiq və müqəddəs anlayışla ifadə etdi: Vətən müharibəsi! Və xalqa çoxsaylı müraciətlərindən birində qeyd etdi ki, milli tariximizdə xalqımızın qazandığı yüzlərlə qələbə içərisində bu qələbəmiz ən öndə dayanacaq.

Tarixə nəzər yetirsək, görərik ki, Azərbaycan münaqişənin sülh yolu ilə həlli istiqamətində bütün mümkün vasitələrdən istifadə etməyə çalışsa da, qarşı tərəf proseslərin nəticəsiz qalması üçün hər zaman destruktiv addımlar atıb. Üstəlik, Ermənistanın mütəmadi, xüsusilə də 2020-ci ilin iyul ayından etibarən intensiv xarakter alan təxribatları münaqişənin hərbi yolla həllini qaçılmaz etdi. Beləliklə, sentyabrın 27-də başlayan və 44 gün davam edən sülhə məcburetmə prosesi Azərbaycan üçün Vətən müharibəsinə çevrildi. Hər bir azərbaycanlı, harada olmasından asılı olmayaraq, hər an Vətən müharibəsi ilə nəfəs aldı, onun gedişini anbaan izlədi. Ön cəbhədə döyüşən orduya maddi və mənəvi dəstək olmaq

məqsədlə arxa cəbhədə hər kəs öz öhdəsinə düşəni etməyə çalışdı. Hər kəs öz səngərində müsəlləh əsgərə çevrildi.

Bu qələbəni tariximizə üç mühüm faktor yazdı: Müzəffər Ali Baş Komandanımızın – cənab Prezidentimizin indiyədək heç bir siyasi liderdə görünməmiş diplomatik maneələri, onun qurub yaratdığı şanlı ordumuz və Azərbaycan xalqının sarsılmaz əzəməti! XXI əsrdə müharibələr zamanı arxa cəbhənin üzərinə düşən əsas vəzifələrdən biri, bəlkə də birincisi informasiya müharibəsində layiqincə mübarizə aparmaqdır. Vətən müharibəsi günlərində bu mübarizəni də ilk növbədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev apardı. Eyni zamanda cəmiyyətin müxtəlif sferalarını təmsil edən ziyalılar da bu prosesdə aktiv şəkildə iştirak etdilər. İstər ölkə Prezidentinin dünyanın aparıcı media qurumlarına verdiyi müsahibələr, istər Müdafiə Nazirliyinin Hərbi İnformasiya Mərkəzində və XİN-də keçirilən brifinqlər, istər media nümayəndələrinin gərgin fəaliyyəti, istərsə də vətəndaşların sosial media üzərindən apardıqları mübarizə Qarabağ həqiqətlərini dünyaya çatdırmaq və erməni yalanlarını ifşa etmək baxımından mühüm önəm kəsb edirdi. Əlbəttə ki, bu istiqamətdə görülən işlərdə, atılan addımlarda ölkənin ziyalı təbəqəsinin, xüsusilə də ali təhsil müəssisələrinin üzərinə böyük məsuliyyət düşürdü.

Vətən müharibəsinin qürurverici qələbə ilə bitməsində xalqımız, dövlətin, istisnasız olaraq bütün strukturları yorulmadan öz dəstəyini əsirgəmədi. Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) Vətən müharibəsi zamanı informasiya cəbhəsinə, insanların məlumatlandırılması və maarifləndirilməsi prosesinə verdiyi töhfələr xüsusi yer tutur. Xalqımıza yaxşı məlumdur ki, BDU yarandığı gündən ölkə həyatının bütün sahələrində əhəmiyyətli rol oynayıb. Sentyabrın 27-dən başlayaraq Universitetin professor-müəllim və tələbə heyəti münəfiqə ilə bağlı müxtəlif məzmunlu və janrlı materiallarla kütləvi informasiya vasitələrində çıxış etdilər. BDU-nun beynəlxalq əlaqələrini, əməkdaşlıq imkanlarını, eləcə də burada təhsil alan əcnəbi vətəndaşların sayının kifayət qədər olduğunu nəzərə alsaq, görülən işlərin miqyasının ciddiliyini daha yaxşı dərk edə bilərik.

Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin “Mən fəxr edirəm ki, Bakı Dövlət Universitetinin məzunuyam” kəlamı bu təhsil müəssisəsinin xalqa xidmət missiyasının misilsiz qiymətidir. Universitetin 2019-cu ildə qeyd olunan 100 illik təntənəli yubiley mərasimində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin sözləri hər bir əməkdaşın ürəyini qürur hissi ilə doldurdu: “Bakı Dövlət Universiteti 100 il ərzində Azərbaycanın hərtərəfli inkişafına böyük töhfələr vermişdir”. Bütün fəaliyyəti dövründə BDU xalqın milli şüurunun, milli özünüdərkinin yetkinləşməsi, elm və təhsilin inkişafı və azərbaycançılıq ideologiyasının formalaşmasında əvəzsiz rol oynayıb. Elmi və tədris fəaliyyəti ilə yanaşı, Universitet bu gün də ölkənin

ictimai-siyasi və mədəni həyatında kifayət qədər fəal iştirak edir, respublikamızda dövlətçiliyin daha da möhkəmləndirilməsinə, milli şüur və düşüncə tərzinin formalaşmasına dəyərli töhfələr verir. Öz missiyasına uyğun olaraq, Universitet beynəlxalq və milli əmək bazarı üçün rəqabətədavamlı, eyni zamanda vətənpərvərlik ruhunda formalaşmış yüksəkixtisaslı mütəxəssislər hazırlayır, ölkəmizin daim yüksələn xətlə inkişafında mühüm rol oynayır.

Universitetin Vətən müharibəsi dövründə fəaliyyətini bir neçə istiqamətdə dəyərləndirə bilərik. İlk növbədə onu qeyd etməliyik ki, BDU burada təhsil almağa başlayan gənclərdə vətənpərvərlik hisslərinin aşılmasına böyük önəm verir. Elə bunun nəticəsidir ki, həm birinci, həm də ikinci Qarabağ savaşında xeyli sayda BDU məzununu iştirak edib. Hələ birinci Qarabağ müharibəsində Universitetimizin çoxsaylı tələbələri könüllü olaraq cəbhəyə yollanıb. Onların içərisində şəhidlik zirvəsinə yüksələn də olub, qazi statusunda geri dönmən də.

Universitetin həyatında şəhidlərin xatirəsinə ucaldılan abidə tələbələrimizin milli ruhda Vətən tərbiyəsində çox böyük rol oynayır. Qələbə ilə başa çatan Vətən müharibəsi dövründə də Universitetimizin tələbə və məzunları tariximizə qəhrəmanlıq səhifələrinin yazılmasında birbaşa iştirak etdilər. Digər tərəfdən isə Universitetin müəllim-tələbə kollektivinin Qarabağla bağlı müxtəlif yazıları müharibənin ilk günündən etibarən mediada yayımlanmaqdadır. 27 sentyabr tarixindən bu günə qədər BDU əməkdaşlarının və tələbələrinin yüzdən çox müxtəlif məzmunlu esse, məqalə və müsahibələri mətbuatda işıq üzü görüb. Universitet əməkdaşlarının və tələbələrinin çıxışları ölkəmizin nüfuzlu qəzet və jurnallarında, informasiya agentliklərində, xəbər portallarında, eləcə də Universitetin rəsmi saytında yayımlanıb. BDU Elmi Şurası Universitet rəhbərliyinin təşəbbüsü ilə Vətən müharibəsi dövründə öz maddi dəstəyini də ifadə etdi və Universitetin professor-müəllim kollektivinin Vətənə sonsuz sevgisinin bir daha şahidi olduq.

Təhsil və elm, həmçinin dövlətçilik tariximizdə BDU-nun kollektivi həmişə dövlət-xalq birliyinin möhkəmləndirilməsində əhəmiyyətli rol oynayıb. Müharibə dövründə BDU əməkdaşlarının dərc edilən məqalələri bu birliyi bir daha özündə ifadə etdi. BDU-nun rektoru Elçin Babayevin məqalələrində Vətən müharibəsinin bir çox istiqamətləri öz təhlilini tapdı. Bu yazıların hər birində Ali Baş Komandan-Prezident-Ordu-Xalq Birliyi çox aydın faktlarla ifadə olundu. O, "Azərbaycan Qarabağ qələbələri ilə öz həqiqətini çağdaş tarixə yazır" ("Xalq qəzeti", 6 noyabr 2020-ci il), "Milli kimliyimizin simvolu Şuşa, sən azadsan!" (AZƏRTAC, 9 noyabr 2020-ci il), "Müstəqilliyimizin və milli mənsubiyyətimizin müqəddəs rəmzi olan Azərbaycan Bayrağı" ("525-ci qəzet", 9 noyabr 2020-ci il), "Qarabağın fəthi Xalq-Komandan-Ordu birliyinin qələbəsidir" ("Xalq qəzeti", 13 noyabr 2020-ci il) və s. yazılarında Vətən müharibəsi anlarının ən aktual məsələlərini əhatə etmişdir.

Müəllif məqalələrindən birini “Böyük qələbənin mübarək addımlarının səsi eşidilməkdədir.” – cümləsi ilə bitirir və bundan sonrakı bir digər yazısında bu fikrin necə gerçəkləşdiyini iftixar hissi ilə ifadə edir: “Cəmi bir həftə əvvəl Ali Baş Komandanımız, yenilməz sərkərdəmiz İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müzəffər ordumuzun tarixi ərazilərimizi işğaldan azad etmə əməliyyatları ilə bağlı qələmə aldığım yazımı “Böyük qələbənin mübarək addımlarının səsi eşidilməkdədir.” – cümləsi ilə bitirmişdim. Nəhayət, o mübarək günlərdən biri gəldi! Müzəffər Ali Baş Komandanımız Qarabağımızın ürəyi Şuşa şəhərinin işğaldan azad olunması müjdəsini xalqımıza çatdırdı. Mədəniyyətimizin, incəsənətimizin, ədəbiyyatımızın, muğam sənətimizin beşiyi, qeyrətimizin, milli kimliyimizin simvolu Şuşanın, Şuşa qalasının işğaldan azad olunması xəbəri o qədər möhtəşəm, o qədər şanlı, o qədər qürurlu bir xəbərdir ki, dünya dillərinin bütün söz və ifadələri, bədii təsvir vasitələri, metaforalar, təşbehlər bu hissi, bu duyğunu ifadə etməyə acizdir. Bu xəbərin gətirdiyi əhval-ruhiyyə, yaratdığı izaholunmaz ovqat o qədər böyük, o qədər möcüzəvi və eyni zamanda qutsaldır ki, bütün bunları yazıya almaq, vərəqlərə köçürmək ya mümkün deyil, ya da olduqca çətindir”.

Vətən müharibəsinin işıqlandırılması istiqamətində Universitet rəhbərliyinin atdığı ən önəmli addımlardan biri isə BDU-nun əməkdaşlıq etdiyi 200-dən artıq xarici universitetə Qarabağ həqiqətlərini ifadə edən məktubun ünvanlanması oldu. Bu barədə azertag.az-da “BDU-nun əməkdaşlıq etdiyi xarici ölkə universitetlərindən Azərbaycana dəstək” başlıqlı xəbər yayımlandı. Xəbərdə xarici ölkə universitetlərinin rektorlarından Azərbaycana dəstək məzmunlu cavab məktublarının gəldiyi də vurğulandı.

Vətən müharibəsi dövründə düşmənin yaydığı saxta xəbərlərə qarşı informasiya savaşında da Universitet alimləri fəal iştirak etdilər, Azərbaycanın haqq səsinin dünyaya çatdırılmasında mühüm rol oynadılar. Universitet alimləri peşəkar yazıları ilə düşmənin dezinformasiyasına layiqli cavab verdilər. Bu cavablar özünü bir neçə istiqamətdə göstərdi: Ermənilərin saxtalaşdırdığı, məqsədli şəkildə özünüküləşdirdiyi tariximizin həqiqi üzünü göstərmək, Vətən müharibəsində Universitet kollektivinin ordumuzun yanında olduğunu bəyan etmək, xalqımızda vətənpərvərlik ruhunu gücləndirmək, Azərbaycanın bu müharibədə beynəlxalq hüquq baxımından haqlı olduğunu göstərmək, Azərbaycana qarşı saxtakarlıq edən bəzi beynəlxalq media qurumlarına cavab vermək və s. Qeyd olunan mövzu ilə bağlı yazılar həm janr, həm də məzmun baxımından müxtəlifdir. Onların içərisində tarixi faktlarla zəngin və mövcud reallığı təhlil edən məqalələr, münafişənin tarixi və bu günü ilə bağlı müxtəlif suallara aydınlıq gətirən müsahibələr və müəlliflərin Qarabağla, Azərbaycanla bağlı hisslərini, düşüncələrini əks etdirən

essələr mövcuddur. Bu cür materialların yayımlanması bir neçə aspektdən qiymətləndirilə bilər:

1. Qarabağla bağlı məqalələr məlumatlandırma və maarifləndirmə funksiyasını yerinə yetirərək, münaqişənin tarixi, müasir vəziyyəti, eləcə də düşmənin tarix boyunca dəyişməyən və bu gün də davam edən vandalizmi haqqında oxucuya informasiya verir.

2. Universitetin professor-müəllim heyətinin mövzu ilə bağlı müsahibələri məsələnin qaranlıq qalan və ya auditoriyaya maraqlı olan məqamlarına müxtəlif (tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni və s.) aspektlərdən aydınlıq gətirir.

3. Universitet əməkdaşlarının və tələbələrinin mediada yayımlanan Qarabağ, Azərbaycan, bayraq, müharibə mövzusunda düşüncə və hisslərini əks etdirən essələri xalq-iqtidar birliyini, xalqın orduya olan inamını əks etdirməklə ön cəbhəyə mənəvi dəstək rolu oynayır.

Qeyd etdiyimiz kimi, 27 sentyabr 2020-ci il tarixindən etibarən Universitet əməkdaşlarının və tələbələrinin bu tipli yazılarının sayı yüz əllidən çoxdur. Universitetin rektorundan tələbələrinə kimi hər kəs Qarabağ mövzusunun işıqlandırılmasında fəal iştirak etdi. Onların kütləvi informasiya vasitələrində dərc olunan materiallarının əhəmiyyətini bir neçə nümunəyə nəzər yetirsək, aydın görə bilərik.

Ölkənin rəsmi informasiya agentliyi olan AZƏRTAC informasiya agentliyində Vətən müharibəsi başladığı gündən etibarən BDU-nun rektoru Elçin Babayevin, eləcə də professor-müəllim heyətinin çoxsaylı müsahibə və açıqlamaları yer alıb. Bu açıqlamalarda Qarabağın müxtəlif tarixi abidələri haqqında məlumat verilməklə yanaşı, həmin abidələrin Azərbaycana məxsusluğu faktlarla sübut edilir.

Rektor Elçin Babayevin "AZƏRTAC"-da yayımlanan "Müstəqilliyimizin və milli mənsubiyyətimizin müqəddəs rəmzi olan Azərbaycan Bayrağı" adlı məqaləsi Dövlət Bayrağı gününə həsr olunub. Burada müəllif Azərbaycan bayrağının dövlət rəmzi kimi təsdiqlənməsi tarixindən, onun daşıdığı simvolikadan bəhs edir. Daha sonra isə Azərbaycan Ordusunun keçirdiyi uğurlu əməliyyatlar nəticəsində torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasının, həmin torpaqlarda bayrağımızın dalğalanmasının sevinci vurğulanır.

Professor İbrahim Zeynalovun "AZƏRTAC"-a verdiyi müsahibələrində Füzuli və Zəngilan rayonlarının tarixi abidələrlə zəngin olduğu qeyd edilir. Xüsusilə də Füzulinin Qarğabazar kəndi və bu kənddə yerləşən məscidin tarixi, "Qarğabazar" adının etimologiyası, Qarqar tayfası ilə bağlılığı və digər müxtəlif ehtimallar haqqında məlumat verilir. Onun digər yazısında isə zəngin təbiəti ilə məşhur olan Zəngilan meşələrinin dünya üzrə tutduğu yer, xüsusilə də çinar meşəsinin Avropada birinci, dünyada isə ikinci ən böyük meşə olduğu vurğulanır.

BDU-nun Tarix fakültəsinin dekan müavini Kəmalə Nəcəfovanın "AZƏRTAC"a verdiyi iki müsahibəsində Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tarixi və beynəlxalq güclərin laqeydsizliyi barədə, həmçinin Ermənistanın təcavüzkar siyasəti və mütəmadi təxribatları haqqında ətraflı məlumat verilir. Ermənistan tərəfinin destruktiv davranışlarının və təxribatlarının gətirib çıxardığı mövcud vəziyyətdə Azərbaycanın haqlı mövqeyi, xalq-hakimiyyət birliyi və xalqın orduya inamı məsələləri də müsahibədə qeyd olunur. K.Nəcəfovanın digər müsahibəsində isə Zəngilanın Şərifan və Zərnəli kəndləri, onların tarixi barədə məlumat verilir. Ümumiyyətlə, müsahibələrdə qeyd olunan bu tarixi faktlar sadəcə informasiya xarakteri daşımır, həm də həmin abidələrin Azərbaycana məxsusluğu sübut olunur.

Geologiya fakültəsinin dekan müavini İlqar Quliyev və Tarix fakültəsinin dekan müavini Bəxtiyar Nəbiyev də "AZƏRTAC"a müsahibələrində Ermənistanda siyasi vəziyyət, Azərbaycanın qüdrətli ordusu, mövcud şəraitin 90-cı illərdən fərqlənməsi, eləcə də ölkəmizdəki həmrəylik, orduya və hakimiyyətə inam məsələləri öz əksini tapıb.

Jurnalistika fakültəsinin dekanı Vüqar Əliyevin "AZƏRTAC"a açıqlamasında mövzu ilə bağlı digər məsələlərlə yanaşı, münaqişənin tarixi boyunca Ermənistanın mülki əhalini hədəfə alması xüsusi qeyd olunur. Eyni zamanda Ermənistanın sistemli şəkildə Qarabağ ərazisinə terror təşkilatlarının üzvlərini gətirməsi, bu ölkənin ümumilikdə region üçün təhlükə mənbəyi olması diqqətə çatdırılır. Açıqlamada V.Əliyev, həmçinin informasiya müharibəsinə toxunaraq əhalini daha məsuliyyətli və həssas olmağa, rəsmi mənbələrə istinad etməyə çağırır.

Əlbəttə, BDU-nun müəllimləri Vətən müharibəsindən əvvəl də, müharibənin qızgın çağında da informasiya kontekstində müntəzəm olaraq milli media sistemində öz sözünü deyib və bu gün də deməkdədir. Universitetin humanitar fakültələrinin müəllimlərinin bu sahədə daha operativ və daha intensiv olmaları təbiiidir. Vətən müharibəsi başlayan andan etibarən BDU əməkdaşları və tələbələri dövrü məbatda, saytlarda yazılarla çıxış ediblər. Bu baxımdan Jurnalistika fakültəsinin müəllim və tələbə heyətinin fəaliyyətini xüsusi qeyd etmək olar. Fakültə əməkdaşları həmin günlərdə cəmiyyətin məlumatlandırılması və maarifləndirilməsi prosesində televiziya və radionun audiovizuallıq imkanlarının daha səmərəli olduğunu nəzərə alaraq, demək olar ki, bütün telekanallarda hadisələri təhlil edən şərhçilər qisminə fəallıq göstərdilər. Fakültənin dekanı Vüqar Əliyev, Multimedia və elektron kommunikasiya kafedrasının müdiri Allahverdi Məmmədli, həmin kafedranın professoru Qulu Məhərrəmli, Yeni media və kommunikasiya nəzəriyyəsi kafedrasının müdiri Cahangir Məmmədli və başqaları

telekanallarda hadisələri ekspert qismində müntəzəm olaraq şərh ediblər. AzTV, İctimai TV, Xəzər TV, ATV, ARB 24, REAL TV kimi televiziya kanallarımız müntəzəm olaraq fakültənin əməkdaşlarına müraciət etdilər. Fakültənin dekanı Vüqar Əliyev müharibənin gedişi boyunca mütəmadi olaraq müxtəlif media qurumlarına, TV kanallarına müsahibə və açıqlama verib, bir çox proqramlarda ekspert kimi iştirak edib. Bu açıqlamalar da mövzusunə görə fərqlənir. V.Əliyevin ekspert kimi iştirak etdiyi TV proqramlarında toxunduğu mövzu, əsasən XXI əsrdə qaçılmaz olan informasiya müharibəsi ilə bağlıdır. Onun AzTV, İTV, ATV, ARB24, Space, APA TV, Səs TV kanallarına, qafqazinfo.az, sputnik.az, moderator.az, axar.az və s. saytlara verdiyi açıqlamalarda informasiya müharibəsi şəraitində diqqət edilməsi vacib olan məqamlar, belə situasiyada jurnalistin əməl etməli olduğu peşəkarlıq prinsipləri, eləcə də vətəndaşların sosial şəbəkələrdə diqqət etməli olduğu məsələlər işıqlandırılıb. V.Əliyevin bu tematikadakı bütün yazıları düşmənin saxta informasiya siyasətinin ifşa olunmasına xidmət edir. Nəzərə alsaq ki, Vətən müharibəsi sona çatsa da, informasiya müharibəsi davam edir, deməli, dünya mediasında həqiqətlərin işıqlandırılması istiqamətində işlər davam etdirilməlidir. V.Əliyevin sherg.az-a müsahibəsində bu kimi məsələlərin vacibliyi vurğulanır. Xüsusilə də erməni lobbisinin güclü olduğu və mediaya təsir imkanlarının olduğu Fransanın aşkar qərəzli mövqeyi, Fransa senatında qərəzli qətnamənin qəbulu, beynəlxalq hüquq normalarının pozulması halları, belə situasiyalarla mübarizə məsələləri müsahibədə ətraflı işıqlandırılmışdır.

Jurnalistika fakültəsinin media nəzəriyyəçiləri milli media sisteminin Vətən müharibəsi dövründə necə fəaliyyət göstərdiyini çoxsaylı yazılarında ifadə edib, praktik jurnalistlərimizə məsləhətlərini veriblər. Professor Cahangir Məmmədlinin ARB 24 televiziyaşının fəaliyyətinə həsr etdiyi “Gecəli-gündüzlü ARB 24” (“Şərq” qəzeti, 24 oktyabr 2020-ci il), yenə də onun akademik Nizami Cəfərovla birgə REAL TV-nin Vətən müharibəsi dövründəki fəaliyyətini araşdıran “REAL TV-də “Mirşahinin vaxtı” (“Şərq” qəzeti, 31 oktyabr 2020-ci il) sərlövhəli yazısı televiziyanın tamaşaçıları tərəfindən rəğbətlə qarşılanıb. Yenə həmin müəllifin “Yerli qəzetlər hadisələrin bilavasitə yanında” (“Şərq” qəzeti, 5 noyabr 2020-ci il) və s. yazıları jurnalistlərimizin göstərilən sahədə necə fəaliyyət göstərdiyini ifadə edir.

Informasiya müharibəsi şəraitində, əlbəttə ki, düşməni dəstəkləyən, məqsədli şəkildə onu haqlı göstərməyə çalışan, Azərbaycan həqiqətlərini təhrif edən və ya görməzdən gələn xarici media qurumlarının fəaliyyəti də aktual müzakirə mövzusunə çevrildi. Bu baxımdan Jurnalistika fakültəsinin professoru Nəsiman Yaqublunun moderator.az saytında yayımlanan məqalələri xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Müəllif Qarabağ savaşının başladığı gündən qərəzli mövqe sərgiləyən media

qurumlarını, onların hazırladığı balanslaşdırılmayan, qeyri-obyektiv reportajları, diskussiya proqramlarını tənqid edir. N.Yaqublunun bu ərəfədə moderator.az saytında yayımlanan “Tarixdə erməni yağınları, erməni cinayətləri” başlıqlı yazısında Kəlbəcərdən çıxan ermənilərin törətdikləri vəhşiliklər tənqid edilməklə yanaşı, onların Birinci dünya müharibəsindən bu günə qədər törətdiyi oxşar əməllər xronoloji ardıcılıqla göstərilərək erməni vandalizmi faktlarla ifşa olunur.

Müəllifin “Xankəndi erməniləri, onlar kimdir?” başlıqlı araşdırması da tarixi faktlara əsaslanır. Burada müəllif Xankəndi toponiminin etimologiyasını açıqlayır, ermənilərin əraziyə gətirilmə tarixindən bəhs edir. Qədim Azərbaycan torpağı olan bu əraziyə sonradan köçürülən ermənilərin tədricən separatçı fəaliyyətini genişləndirməsi və münaqişə ocağının yaranması məsələləri faktlar əsasında oxucuya çatdırılır.

Fakültənin əməkdaşları müntəzəm olaraq xarici medianı da izləyir və bunun nəticəsi olaraq Rusiyanın “Vremya pokajet”, “60 minut”, “Veçer s Vladimirom Solovyovim” kimi Azərbaycana qərəzli mövqeləri ilə seçilən televiziya proqramlarının beynəlxalq jurnalistika prinsiplərini kobudcasına pozduqları barədə ORT-nin baş direktoru A.K.Ernstə məktub ünvanlayıblar.

Jurnalistika fakültəsinin Yeni media və kommunikasiya nəzəriyyəsi kafedrasının müəllimi Esmira Rövşənovanın “Bütün yollar məbədə aparır...” sərlövhəli essesi Vətən müharibəsində hər kəndimizin, hər şəhərimizin alındığı xəbərlərə, Prezidentin bu xəbərləri xalqa müraciət edərək bildirməsində sevinc, qürur hissələrinin ifadəsinə həsr olunub və bütün bu qələbələrin müqəddəs torpaqlarımıza böyük qayıdışla nəticələncəyini dilə gətirir (“525-ci qəzet”, 20 oktyabr 2020-ci il). Yenə həmin kafedranın birinci kurs magistrantı Kənan Novruzovun bu müddətdəki yazıları və xüsusilə “Hardan başlanır Vətən: ordumuzun uğurları” (“525-ci qəzet”, 9 oktyabr 2020-ci il) sərlövhəli yazısı da müasir publisistikamızın bu mövzuda maraqlı nümunəsi hesab oluna bilər.

Azərbaycanın apardığı informasiya müharibəsinə Prezident İlham Əliyevin rəhbərlik etməsi, ölkə başçısının müharibə dövründə dünyanın nüfuzlu media qurumlarına verdiyi müsahibələrində ifadə etdiyi fikirlər, jurnalistlərin aşkar qərəzli suallarına verdiyi tutarlı cavablar Jurnalistika fakültəsinin əməkdaşı Leyla Rəşidin “Qərəz və müdriklik” başlıqlı məqaləsində də yüksək dəyərləndirilir. “Xalq qəzeti”ndə dərc olunan məqalədə müəllif Prezident İlham Əliyevin Almaniyanın “ARD” televiziyasına verdiyi müsahibəni təhlil edib, jurnalistin qərəzli suallarına və əsassız iddialarına verdiyi cavabların tutarlılığından və bu cavablardakı müdriklikdən bəhs edib.

Fakültənin digər əməkdaşı, Şuşada doğulub boya-başa çatan Aygün Əzimova isə “Torpağımı öpən günüm yaxındadır” başlıqlı yazı ilə mətbuatda çıxış edib.

Müəllif burada özünün Şuşa xatirələrindən danışaraq, Vətəmindən ayrı düşməyin, doğma məkanları viranə görməyin çətinliyini ifadə edib. Daha sonra Ordumuzun apardığı uğurlu əməliyyatlar nəticəsində yenidən ora qayıdacağına ümid, inam bəslədiyini və bunun sevincini yaşadığını bildirib.

BDU müəllim və tələbələrinin Vətən müharibəsi dövründə mediada çıxışlarından bəhs edərkən Universitetin rəsmi saytı olan bsu.edu.az saytının fəaliyyətini xüsusi qeyd etmək lazımdır. Saytda hər bir fakültənin əməkdaşlarının və tələbələrinin mövzu ilə bağlı yazıları yer alır. Ümumilikdə saytda Qarabağ müharibəsi başladığı gündən mövzu ilə bağlı onlarla müxtəlif janrlı yazı, video-çarx və bəyanatlar yayımlanıb.

Erməni vandalları zəbt etdikləri torpaqlarımızda və ətraf rayonlarda ərazilərimizi viran qoyub, sivil əhalini mütəmadi atəşə tutub, çoxsaylı qətlər törədib, otuz illik işğalçılıq dövründə sərvətlərimizi, qızıl yataqlarımızı, meşələrimizi talan ediblər. Xalqımızın, dövlətimizin hüquqi haqqını məhkəmələr qarşısında qaldırmaq üçün Respublika Baş prokurorluğu ölkə başçısının tapşırığı ilə daim monitorinqlər aparıb, müvafiq sənədlər hazırlayıb. Bu istiqamətdə BDU-nun Hüquq fakültəsinin professor-müəllim heyəti də akademik səviyyədə məsələyə qiymət verilməsi üçün əzmlə fəaliyyət göstərüb. Fakültənin dekanı Əmir Əliyev, fakültənin əməkdaşları Samirə Eyvazova, Baxşeyiş Əsgərov, Fərhad Hüseynov, Ramiz Sevdimaliyev, Əlizadə Məmmədov, Əfsər Sadıqov, Rahim Məmmədov və başqaları, demək olar ki, hər gün televiziya efirlərində, sosial şəbəkə səhifələrində çox ciddi maarifçilik fəaliyyəti göstərirlər.

BDU-nun, istisnasız olaraq, bütün fakültələrinin əməkdaşları Vətən müharibəsi dövründə böyük fəallıq göstərirlər. Onların yazıların əksəriyyəti ayrı-ayrı media səhifələrində dərc olunub və BDU-nun xəbər saytı həmin yaradıcılıq nümunələrini həm də öz səhifəsində işıqlandırır. Bu sırada Jurnalistika fakültəsinin dekanı Vüqar Əliyevin “Nağılın sonu”, Humanitar məsələlər və gənclər siyasəti şöbəsinin müdiri Ramin Səmədovun “Ümid sənədir ancaq, Azərbaycan əsgəri”, Ktəbxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dosenti Ələmdar Cabbarlının “Qürurumuzun və şərəfinin Murov zirvəsi”, “Tarixi ədalət bərpa olunur”, Filologiya fakültəsinin dosenti Məti Osmanoglundun “Şanlı ordumuz keçir Qarabağdan”, Tarix fakültəsinin professoru İradə Hüseynovanın “Üçrəngli Bayrağımızın Şuşada, Xankəndində dalğalanacağı gün yaxınlaşır”, Tarix fakültəsinin müəllimi Hüseyn Hüseynlinin “Azərbaycan güclü dövlətdir və onun güclü ordusu var”, Jurnalistika fakültəsinin dekan müavini Samir Mirzəyevin “Həsrət uzandıqca vüsəl daha şirin olur”, Tarix fakültəsinin dekan müavini Bəxtiyar Nəbiyevin “Qələbə və ədalətin təntənəsi”, Filologiya fakültəsinin dekanı Elçin Məmmədovun “Böyük milli-siyasi iradədən hərbi qüdrətə doğru” və s. kimi onlarca yazı müəlliflərin Azərbaycan sevgisini ifa-

də etməkdədir. BDU-nun Ekologiya və torpaqşünaslıq kafedrasının müdürü, akademik Qərib Məmmədovun "Qüdrətli ordumuz Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı tarix yazır" ("Yeni Azərbaycan" qəzeti, 24 oktyabr 2020-ci il), BDU-nun Tətbiqi Riyaziyyat Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru, akademik Fikrət Əliyevin "Zəfər günü yaxındadır" ("Respublika" qəzeti, 14 oktyabr 2020-ci il) məqaləsi qeyd etdiyimiz mövzu ilə bağlı olub, Azərbaycanın qələbə əzminin əsas istiqamətlərini araşdırır. BDU-nun Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi kafedrasının müdürü İsmayıl Əliyevin "Başını uca tut, Azərbaycan!" ("Azərbaycan" qəzeti, 10 oktyabr 2020-ci il), "Əzəli torpaqlarımıza qayıdacağıq" ("Respublika" qəzeti, 18 oktyabr 2020-ci il), "Tarixə qızıl hərflərlə yazılacaq" ("Respublika" qəzeti, 3 noyabr 2020-ci il) və s. yazılarında xalqın Ali Baş Komandana inamı, ordumuzun müzəffər yürüşünə dəstəyi dilə gətirilir.

Məlumdur ki, erməni vandalları işğal etdikləri torpaqlarımızın ekoloji düzənini də vəhşicəsinə pozublar. Universitetin ekologiya üzrə alimləri – Nazim Şəmilov, Akif Ağbabalı, İsmət Xanbabayevin birgə qələmə aldıkları "İşğaldan azad olunmuş ərazilərin ekoloji şəraiti və torpaq ehtiyatlarının öyrənilməsi" ("Respublika" qəzeti, 13 noyabr 2020-ci il) sərlövhəli məqaləsində problemin aradan qaldırılmasının elmi əsaslarından bəhs edilir.

Onu da qeyd edək ki, bu müddət ərzində BDU əməkdaşları yalnız yerli mediada deyil, beynəlxalq tədbirlərdə də öz çıxışları ilə Qarabağ həqiqətlərinə diqqət çəkmişlər. Universitetin Beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat fakültəsinin müəllimi Sultan Zahidov Azərbaycan, İndoneziya və Pakistan arasında keçirilən "Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi: Siyasi elita və vətəndaş cəmiyyətinin rolu" adlı onlayn beynəlxalq panel iclasında çıxış edərək, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tarixi, həqiqətlər, ermənilərin törətdiyi müharibə cinayətləri barədə tədbir iştirakçılarına məlumat vermişdir. Azertag.az saytı S.Zahidovun həmin çıxışının auditoriyası və məzmunu barədə oxucuları məlumatlandırmışdır.

BDU-nun professor-müəllim heyətinin Vətən müharibəsi dövründə dərc olunan yazıları, TV təhlilləri, sosial şəbəkələrdəki fəaliyyəti barədə çox danışmaq olar. Yəqin ki, jurnalistika araşdırıcıları, tarixçi alimlərimiz yaxın gələcəkdə bu problemin tədqiqinə dissertasiyalar həsr edəcək, yeni kitablar və tədqiqat əsərlərini ortaya qoyacaqlar. Çünki 44 gün ərzində aparılan Vətən müharibəsinin özü tarixə qızıl hərflərlə yazıldığı kimi, həmin dövrə bağlı milli publisistikamızın, eyni zamanda Universitet alimlərinin də bu qızıl hərflərin ifadəsində öz layiqli yeri var.

Vətən müharibəsinin mediada işıqlandırılması ayrı-ayrı əməkdaşların fəaliyyəti ilə yekunlaşmır. Bu müddətdə Universitetin bir sıra fakültələrində mövzu ilə bağlı elmi konfranslar, seminarlar keçirilmiş, aparılan müzakirələr, iştirak-

çıların diqqətçəkən fikir və təklifləri isə müxtəlif media qurumları tərəfindən işıqlandırılmışdır.

Jurnalistika, Filologiya, Beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat, Kimya, Fizika, Kitabxanaçılıq-informasiya fakültələrində keçirilən seminarlar muelim.edu.az, azertag.az və digər saytlarda yayımlanmışdır. Yuxarıda qeyd etdiyimiz tədbirlər sadəcə universitetdaxili deyil, həm də universitetlərarası xarakter daşımışdır. Buna BDU-nun Hüquq fakültəsinin Tələbə Gənclər Təşkilatı, Ankara Universitetinin Hüquq fakültəsi, İstanbul Universitetinin İdeal Hüquq klubu və Hüquqi Araşdırmalar Klubunun təşkilatçılığı ilə Vətən müharibəsi və Qarabağın işğaldan azad olunmasına həsr olunmuş Qarabağ Simpoziumunu nümunə göstərmək olar. Bu barədə BDU-nun rəsmi saytı bsu.edu.az-da və digər media orqanlarında ətraflı məlumat verilib. Universitet bu tipli əməkdaşlıqlar və tədbirlər vasitəsilə Qarabağ həqiqətlərinin elmi müstəvidə işıqlandırılmasına nail olur.

Qeyd olunan tarixdən etibarən informasiya müharibəsinin aparılmasında və Qarabağ həqiqətlərinin işıqlandırılmasında BDU tələbələri də aktiv iştirak edib. Universitetin tələbə, magistr və doktorantlarının dövrü mətbuatda, internet saytlarında onlarla yazıları yayımlanıb. Onların bu yazıları da janr və məzmun baxımından olduqca müxtəlifdir. Yazıların əksəriyyəti məqalə, esse və köşə yazılarıdır. Məzmununa görə isə həmin yazıları bu cür qruplaşdırmaq olar:

1. Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tarixi köklərindən və hazırkı vəziyyətə çatma səbəblərindən bəhs edən yazılar;

2. Vətən müharibəsi dövründə Ermənistanın törətdiyi təxribatlar və müharibə cinayətlərindən bəhs edən yazılar;

3. Qarabağla bağlı hisslərini və ona qovuşmağın sevincini ifadə edən yazılar.

Ümumiyyətlə, BDU-nun bütün əməkdaş və tələbələrinin yazılarını nəzərdən keçirdikdən sonra sayı yüz əllidən çox olan bu yazıların hamısını birləşdirən ortaq cəhəti qeyd etmək olar: janrından və məzmunundan asılı olmayaraq istənilən yazının sonunda Ali Baş Komandana, Azərbaycan Ordusuna inam və minnətdarlıq, qazilərimizə və şəhidlərimizə sayğı və ehtiram və əlbəttə ki, Vətən həsrətinin bitməsindən yaranan sevinc və qürur hissi öz əksini tapır.

İşçi qrup

QƏLƏBƏ BİZİMLƏDİR!

Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin çağırışlarının əsas mahiyyətini təşkil edən bu tezi bir daha yada salmaq istərdik: “Ordu xalqın bir hissəsidir. Xalqla ordunun birliyi həmişə dövlətin də qüdrətini təmin edir, orduya da daha çox güc verir, xalqın da öz ordusuna daha çox etibar etməsinə əsas verir”. Əbəs yerə deyilmir ki, ordun varsa, yurdun var. Bu ilin iyulunda Tovuz istiqamətində Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ermənilərin təxribatının qarşısını qətiyyətlə alması da bunu bir daha təsdiqlədi. Azərbaycan ordusu bütün parametrlərinə görə Cənubi Qafqazda ən güclü silahlı qüvvəsidir. Silahlı Qüvvələrin döyüş qabiliyyətinin artırılması, təchizatın yüksək səviyyəyə çatdırılması istiqamətində son illər bir sıra kompleks və sistemli tədbirlər görüldü. Valideynlər qürurla övladlarını ordu sıralarına göndərir.

Azərbaycan dövlətini heç bir qüvvə sarsıda bilməz, ölkəmiz iqtisadi, siyasi, regional mərkəzə çevrilib. Bütün bu uğurlarımız dövlətimizin düşünülmüş və məqsədyönlü siyasəti ilə yanaşı, xalqımızın əyilməz iradəsi, uzun illərin əziyyəti və zəhməti hesabına əldə edilib. Müstəqillik yolunda əldə etdiyimiz uğurlarımızı, qüdrətimizi və nailiyyətlərimizi hər vəchlə qorumalı, ölkəmizin inkişafına töhfələrimizi artırmalıyıq.

Bu gün həm dünyanın bürümüş koronavirus pandemiyası ilə, həm də cəbhədə düşmənlə qarşı mübarizədə milli birlik, həmrəylik, güclü milli iradə nümayiş etdiririk. Əminik ki, işğal edilmiş bütün torpaqlar işğalçılardan azad ediləcək, Azərbaycan vətəndaşları öz dədə-baba torpaqlarına qayıdacaq. Azərbaycan xalqı inanır ki, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasət xalqımızı Böyük Qələbəyə çatdıracaqdır!!!

Bizim mübarizəmiz haqq işidir. Biz heç bir başqa ölkənin torpağını zəbt etməmişik, heç bir başqa ölkənin torpağında gözümüz yoxdur, baxmayaraq ki, bugünkü Ermənistan tarixi Azərbaycan torpaqlarında yaranıbdır. Qəhrəman ordumuz Azərbaycanın müstəqilliyinin, suverenliyinin, ərazi bütövlüyünün təminatçısıdır. Torpaqlarımızın müdafiəsi uğrunda şəhid olanlar heç vaxt unudulmayacaq, onlar daim qəlbimizdə yaşayacaqlar. Onların qəhrəmanlığı Azərbaycan Ordusunun əsgərləri, gənclərimiz, bütövlükdə hər bir Azərbaycan vətəndaşı üçün nümunədir. Biz Vətən, torpaq uğrunda həlak olmuş bütün şəhidlərin ruhu qarşısında baş əyirik. Allah onlara rəhmət eləsin! Onların qanı yerdə qalmayacaq və yerdə qalmır.

Azərbaycan haqq mübarizəsi aparır! Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa ediləcəkdir. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü danışıqlar mövzusu deyil, olmayıbdır və olmayacaqdır!

Artıq cəbhə bölgəsindən qələbə xəbərləri almaqdayıq. Bu gün şanlı ordumuzun apardığı döyüşlər nəticəsində Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli, Qərvənd, Kənd Horadiz, Yuxarı Əbdürrəhmanlı, Cəbrayıl rayonunun Böyük Mərcanlı və Nüzgar kəndləri düşmən tapdağından azad edilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan bu münasibətlə Azərbaycan xalqını təbrik edib.

Hazırda cəbhə boyu ordumuz düşməyə layiqli cavab verir. Ağdərə rayonu istiqamətində və Murov dağı silsiləsindəki hündürlüklərdə yerləşən düşmən postları darmadağın edilərək bir sıra hakim yüksəkliklər nəzarətə götürülüb. Döyüş əməliyyatları davam edir. Bundan sonra da Şanlı Ordumuz bizi uğurlu əməliyyatları ilə sevindirəcək. Bakı Dövlət Universitetinin professor-müəllim heyəti və tələbələrinin ürəyi Azərbaycan əsgərləri ilə bir döyünür. Səbirsizliklə Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi altında Ordumuzun zəfər xəbərlərini, doğma ata-baba torpaqlarının azad olması müjdələrini gözləyirik.

Qələbə bizimlədir!

bsu.edu.az
27 sentyabr 2020-ci il

Vüqar Əliyev,
Jurnalistika fakültəsinin dekanı

NAĞILIN SONU...

Ermənistan silahlı qüvvələri növbəti dəfə genişmiqyaslı təxribat törədərək cəbhə boyu zonada yerləşən Azərbaycan Ordusunun mövqelərini və yaşayış məntəqələrimizi iriçaplı silahlar, minaatanlar və müxtəlif çaplı artilleriya qurğularından intensiv atəşə tutdu. Hədəf yenə də mülki əhali oldu. Birinci Qarabağ savaşında da belə edirdilər. İnsanlarımızı, silahsız mülki əhalini hədəfə çevirirdilər. Ermənistanın yaşayış məntəqələrini, mülki əhalini qəsdən hədəfə alması beynəlxalq humanitar hüququn kobud surətdə pozulmasıdır. Mülki insanların hədəfə alınması Ermənistan silahlı qüvvələrinin döyüş hazırlığına daxil edilmiş taktikadır və onun ən bariz nümunəsi 1992-ci ilin fevral ayında törədilmiş Xocalı soyqırımıdır. Bütün bunlar göstərir ki, Ermənistan üçün beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri mövcud deyil.

Bir terror dövlətinin edə biləcəyi bundan artıq nə ola bilər ki? Beynəlxalq hüququn bütün prinsip və normalarına arxa çevirən bir ölkədən başqa nə gözləmək olar? Hətta çirkin niyyətlərinə çatmaq üçün, neçə on illərdir türkə kin və nifrət qusmaq üçün yaradıb bəslədikləri terror təşkilatlarını da tez-tələsik Livan, Suriya və Fələstindən Qarabağa köçürməyə başladılar. Bu gün 17 belə erməni terror təşkilatının adı məlumdur. Amma bunun da xeyri olmadı. Bir yalan uydurdular: kilsələrinin uydurduğu, “böyüklük xəyallarına” özlərini qapdıracaq qədər qorxulu bir nağıl. Körpələrini bu nağılları ilə böyütdülər. Düşünmədilər ki, o nağılların da bir gün sonu gələcək və o kin içində böyütdüklərinin də...

Yəqin ki, bu gün Azərbaycanda elə bir ailə olmadı ki, sevinc göz yaşları axıtmasın. Ard-arda cəbhədən gələn xəbərlər, sanki 20 ildən artıqdır ki, düşmən tapdağı altında inləyən torpaqlarımızın azadlıq nəğməsi idi. Bu nəğmə Azərbaycan əsgərinin silahından atılan mərmə ilə ifa olunaraq, göylərdə “qisas”, - deyə hayqıran şəhid ruhlarına da bir salavat duası idi. Haqq davası üçün düşməne atılan o mərmidən ətrafa yayılan barıt qoxusu, sabah xarıbülbülün ətrini ciyərlərimizə çəkəcəyimizin müjdəsidir.

Müharibə yalnız ön cəbhədə deyil, informasiya ilə də aparılır. İkinci isə birincidən daha təhlükəli və miqyasına görə genişdir. Döyüşlərin getdiyi zamanlarda

daha həssas, daha məsuliyyətli olmaq lazımdır. Bizim hər birimizin bir azərbaycanlı olaraq üzərimizə vəzifə düşür. Bu vəzifə bizim vətən qarşısında borcumuzdan qaynaqlanır. İnformasiya müharibəsində qalib, ön cəbhədəki əsgərlərimizə dəstək üçün yalnız rəsmi qaynaqlardan alınan xəbərlərə inanmalı və paylaşmalıyıq. Müharibə ilə bağlı rəsmi xəbərlərin qaynağı isə Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyidir.

Torpaq su ilə qarışanda palçıq, qanla qarışanda VƏTƏN olur. Və hər qarışı babalarımızın qanı ilə yoğrulmuş bu torpaqların tam azad edilməsinə də az qalıb. Lap az qalıb. Mən buna inanıram... Biz buna inanırıq...

bsu.edu.az
28 sentyabr 2020-ci il

Ramin Səmədov,
Humanitar məsələlər
və gənclər siyasəti şöbəsinin müdiri

ÜMİD SƏNƏDİR ANCAQ, AZƏRBAYCAN ƏSGƏRİ!

2020-ci ilin sentyabr ayının 27-sini Azərbaycanın şanlı tarixinin möhtəşəm zəfər gününün başlanğıcı hesab etsək yanılmarıq. Ermənistanın cəbhə zonasında növbəti xain təxribatına cavab olaraq Azərbaycan Ordusunun komandanlığı tərəfindən qoşunlarımız bütün cəbhə boyu əks-hücum əməliyyatı başlatmışdır. Qürurverici haldır ki, iki gün ərzində düşmənin bir çox hərbi texnikası, tank və artilleriya qurğusu sıradan çıxarılmış, yüzlərlə canlı qüvvəsi məhv edilmiş, hərbi qərargahları darmadağın edilmişdir. Rəşadətli və müzəffər ordumuz bir sıra əlverişli yüksəklikləri, 7 kəndi düşmən tapdağından azad etmiş, əməliyyat şəraitinə nəzarəti tamamilə ələ almışdır. Düşmənin sülh prosesinə ciddi zərbə vurməsi, qeyri-konstruktiv mövqeyi ilə danışıqlardan imtina edərək təxribata əl atması artıq Azərbaycanın onlarla sülh dilində danışmasını mümkünəş vəziyyətə gətirib çıxardı. Bu dəfəki təxribatdan sonra düşmənin ordumuzun növbəti dəfə gücünü göstərməsinin zamanı gəlmişdir. 2016-cı il Aprel qələbəindən, Günnütün işğaldan azad edilməsindən, bu ilin iyul ayında Tovuz istiqamətində döyüşlər zamanı əldə edilmiş qələbələrindən sonra Azərbaycan Ordusunun zəfər çalacağına inamımız sonsuzdur.

Bu gün Şanlı Azərbaycan Ordusu Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə möhtəşəm zəfər tarixi yazmaqdadır. Cənubi Qafqazın ən güclü ordusu ən müxtəlif növlərdə müasir döyüş texnikası ilə təmin edilmiş, müdafiə sənayesini kifayət qədər zənginləşdirmişdir. Hazırda hərbi qulluqçularımız arasında çox yüksək döyüş əhval-ruhiyyəsi, qələbə ruhu vardır. Hər birimiz Azərbaycan ordusuna güvənirik və ordumuzun şanlı tarix yazacağına əminik.

Gəlib çatdığımız məqam bizə onu göstərdi ki, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə zidd siyasət aparan Ermənistanla diplomatik danışıqların heç bir faydası və mənası yoxdur. İmitasiya və riyakar mövqedən əl çəkməyən Ermənistanın siyasi rəhbərliyi dəfələrlə, Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev tərəfindən ən yüksək beynəlxalq tribunalardan faktlarla ittiham edilmiş, onların faşist xisləti ifşa edilmişdir. Bölgədə sülhə və

təhlükəsizliyə təhdid olan, terrora dəstək verən təcavüzkar siyasi rejimə, ancaq hərbi müstəvidə cavab verilməlidir. Aprel döyüşləri, Naxçıvan əməliyyatları və Tovuz döyüşləri buna ən bariz nümunədir.

Vurğulamaq lazımdır ki, Aprel döyüşləri xalqla ordunun birliyini daha da möhkəmləndirdi, yeniyetmələrin, gənclərin vətənpərvərlik duyğularını alovlandırdı, hər bir gənci əsgərləşdirdi. Ermənilər isə öz faşist xislətlərinə sadıq qalaraq dinc əhalini hədəf seçdilər, yaşayış evlərinə ağır döyüş silahları, top və pulemyotlardan atəş açaraq bir daha beynəlxalq hüquqi normaları pozub, Azərbaycana qarşı növbəti təxribatlarını gerçəkləşdirdilər. Ancaq onların bütün təxribatlarının qarşısı alındı və bundan sonra da əzəmətli ordumuz tərəfindən alınacaqdır. Dünya biməlidir ki, Azərbaycan haqq mübarizəsi aparır və bu mübarizədə heç bir qüvvə bizə mane ola bilməz. Azərbaycan öz doğma torpaqlarında əks-hücum əməliyyatları həyata keçirməklə bölgəyə sülh və sabitlik gətirməkdə qərarlıdır.

Hazırkı döyüşlər bir daha təsdiqlədi ki, bizim hər bir vətəndaşımız, əsgərimiz rütbəsindən və statusundan asılı olmayaraq düşmənlə ön cəbhədə vuruşmağa hazırdır. Əsgərlərimiz, gizirlərimiz, zabitlərimiz və generallarımız vətən uğrunda, birliyimiz və bərabərliyimiz uğrunda, Azərbaycan dövlətinin vahidliyi uğrunda gözlərini belə qırpmadan şəhidlik zirvəsinə yüksəlməyə istəklidirlər. Artıq bütün dünya Azərbaycanın qəhrəman oğullarının, canından keçən şəhidlərimizin, hərbiçilərimizin möhtəşəm vətənpərvərliyinin şahidi oldu. Onlar bütün dünyaya sözün əsl mənasında igidlik nümunəsi göstərdilər. Bugünlərdə hər birimizin ürəyi səngərdə olan hərbiçilərimizlə birgə döyünür. Fərəhləndirici məqamlardan biri də odur ki, yaşından asılı olmayaraq bu gün minlərlə vətəndaşımız könüllü olaraq səfərbərliyə cəlb olunmuş, vətən torpağı uğrunda canlarından belə keçməyə hazırdırlar.

Əminik ki, ordumuz Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə elə bir tarix yazacaq ki, o, Azərbaycan xalqının illərdir səbirsizliklə gözlədiyi zəfər salnaməsinə çevriləcəkdir. Azərbaycan xalqı, ordusu əzəli və əbədi torpaqlarımızı azad edəcək, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü təmin edəcək, şəhidlərimizin qanını yerdə qoymayacaq, onların ruhunu şad edəcəkdir. Azərbaycan xalqı ordusuna güvənir, ordusuna arxalanır. İnanırıq ki, ordumuz tezliklə bizə qələbə xəbərini verəcək, zəfər sevincini yaşadacaqdır.

Uca Allah vətənimizi və əsgərlərimizi qorusun!

Şəhidlərimizin ruhu şad olsun!

rupor.az
29 sentyabr 2020-ci il

Ələmdar Cabbarlı,
Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin
Kitabşünaslıq və nəşriyyat işi
kafedrasının dosenti

QÜRURUMUZUN VƏ ŞƏRƏFİMİZİN MUROV ZİRVƏSİ

Hər il çalışdığım doğma Bakı Dövlət Universitetindən məzuniyyətə çıxan kimi Göygöl rayonuna gedirəm. Gedirəm ki, Murovun ətkələrindən boylanıb doğulduğum - amma böyümədiyim, uşaqlığımın girov qaldığı yurd-yuvalarımızın havasını duyum, ətrini alım. Murovun bəri üzündə hər dəfə rastlaşdığım ən acı mənzərə isə nə Kəlbəcərdən axıb gələn - yurdumuzun dərdlərini ağlayan dağ çayı, nə qərib-qərib boylananan Murov zirvəsi, nə də hər addımda sızıltılarını duyduğum ruhlar olur. Toğanada içimi parçalayan, onsuz da sağalmayan yaramızı təzələyən, göynədən bir yol göstəricisidir. Üstündə “Kəlbəcər-80” yazılmış yol göstəricisi... Hər dəfə həmin lövhənin yanından Murovun o biri üzünə qərib-qərib boylanıram və fikirləşirəm ki, İlahi, belə də dərd olar? Evinin, ocağının, babalarının qəbrinin bir addımlığında olasan, amma yurda sarı bircə addım ata bilməyəsen...

Dünən atdıq bu addımı. Həm də iri addımlarla! Qətiyyətli addımlarla! Dəfələrlə çıxışlarında - nə vaxt, nəyi, necə etmək lazımdır, bunu biz bilirik - deyən möhtərəm Prezidentimiz - Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin mahir sərkərdəliyi ilə əks hücumla keçən şanlı ordumuz illərlə qərib-qərib boylandığımız, qürurumuzun və şərəfimizin Murov zirvəsinə üçrəngli bayrağımızı sancdı! Sənə zirvə yaraşır, şanlı ordum! Sənə ucalıq yaraşır, müqəddəs bayrağım! Murov zirvəsində qədəmlərin mübarək olsun, Azərbaycan əsgəri! Ruhun şad olsun, Polad Həşimov! Ruhun şad olsun, Murov qartalı - Raqif Orucov! Ruhun şaddır - bu günü gözləmədən Murov zirvəsindən aşaraq ondan da uca zirvəyə - şəhidlik məqamına yüksələn Həsən Həsənov! Gözün aydın olsun, illərdir bu zirvələri təkbəşinə aşan Dilqəm Əsgərov! Şuşada qulaqların cingildəsin, Şahbaz Quliyev, Şuşanın da xilasına az qaldı, buna əmin ol və bizi səbirsizliklə gözlə!

Gözün aydın olsun, Murov! Bilirəm, artıq ah-nalə çəkmirsən, sevincindən yerə-göyə sığmayıb Koroğlu kimi nərə çəkirsən. Bənövşələrin artıq saçını yolumur, nərgizlərin yaxasını cırmır, gül-çiçəklərin elini, obasını qarşılamaq üçün bəzənib-düzənirlər. Tərtər daha su yerinə qan axıtmır, sevincdən göz yaşları axıdır...

* * *

...Bu gün səhər çalışdığım doğma Universitetə gələndə hər kəsin gözündən, üzündən sevinc, dilindən dua yağdırdı. İlahi, nə gözəl gündür bu gün. Hamı bir-birini təbrik edir, gənclər artıq Füzulidə, Cəbrayıl, Ağdərədə, Kəlbəcərdə dalğalanan, yaxın günlərdə isə Şuşada, Laçında, Xankəndidə, Xocalıda, Xocavənddə, Ağdamda, Qubadlıda, Zəngilanda dalğalanacaq bayraqları Universitetin divarlarından asır. Divarlar da sevinir insanlar kimi. Doğma Universitetimin rektorundan tələbəsinə qədər hər kəs sevinclidir, qürurludur. Hamı bir nəfər kimi Ali Baş Komandanımızın, mahir sərkərdəmizin - cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin, qüdrətli ordumuzun yanında olduğunu ifadə edir. Hər kəs - Bilsin ana torpaq, eşitsin Vətən, Müsəlləh əsgərəm mən də bu gündən! - əhval-ruhiyyəsidir. Bütün Azərbaycan bu əhval-ruhiyyədədir. Səfərbərlik elan olunmamışdan artıq on minlərlə səfərbərlik üçün müraciət edib.

Dövlət başçımızın bu həssas və şərəfli günlərdə verdiyi müdrik və qətiyyətli qərarlar xalqımız tərəfindən rəğbətlə, coşquyla qarşılanır. Ali Baş Komandanımızın sərkərdəliyi ilə şanlı ordumuzun düşməni vurduğu sarsıdıcı zərbələr, uğurlu döyüş əməliyyatları, qazanılmış qələbələr bizi bütün tarixi torpaqlarımıza hər saat, hər an daha da yaxınlaşdırır. Bu həssas günlərdə xalq-iqtidar birliyi, dost ölkələrin dəstəyi dövlətimizin mövqelərini daha da gücləndirir, insanlarımızı daha da ruhlandırır. Xalqımız müstəqil və qüdrətli Azərbaycanın qurucusu, Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin ideoloji xəttini ardıcıl və qətiyyətlə davam etdirən, Qarabağımızın işğaldan tamamilə azad olunması üçün prinsipial mövqe nümayiş etdirən cənab Prezidentimizə minnətdarlıq hisslərini ifadə edir. 2016-cı ilin Aprel döyüşlərindən, Lələtəpə fəthindən, Cocuq Mərcanlıya dönüşlə başlayan zəfər tariximizdən güc alan ordumuz daha artıq əzmlə döyüşür. Bilir ki, bu son döyüşdür! Hər kəsin dilində bir şüar səslənir: Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!

* * *

...Nədənsə yenə yadıma yay məzuniyyəti düşdü. Gələn yay Kəlbəcərə, İstisuya, Turşsuya məzuniyyətə sizlər gələcəksiniz, əziz həmkarlarım. Mən isə əvvəlcədən orda olacağam - sizi qarşılamaq üçün...

bsu.edu.az
29 sentyabr 2020-ci il

“QARABAĞIN AZADLIĞI ÜÇÜN TARİXİ ŞƏRAİT YARANIB”

(müsahibə)

Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) Erməni araşdırmaları elmi-tədqiqat və tədris Mərkəzinin böyük elmi işçisi İsmayıl Tanrıverdi cəbhə zonasındakı əməliyyatlarla bağlı Teleqraf.com-un suallarını cavablandırır.

Həmin müsahibəni təqdim edirik.

- *İsmayıl müəllim, uğursuz Tovuz döyüşlərindən sonra Ermənistan nə üçün sakitləşmədi, əksinə 27 sentyabrdan etibarən yenidən Azərbaycana qarşı təxribata əl atdı?*

- Tovuz döyüşləri ərəfəsində Paşinyanın reytingi vaxtilə məğlub etdiyi rəqibi Sərkisyanın o zamankı reytingindən də aşağı idi. Reytingini qaldırmaq üçün Latviya, Litva müdafiə nazirləri ilə danışıb, onlardan snayper qızlar istədi ki, sərhədə toplansın. Armen Sərkisyanı 102-ci orduya, Gümrüyə göndərüb, oradan topçular dəvət etdilər. Muzdlu kiçik bir ordu yaratdılar ki, Tovuz tərəfdən hücum edərək heç olmasa kiçik bir qələbə qazansınlar. Rusiyanın başçılıq etdiyi Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatını da (KTMT) müharibəyə cəlb etmək istəyirdilər. Müharibəni Qarabağda yox, Ermənistanla Azərbaycan arasındakı dövlət sərhədində davam etdirmək istəyirdilər ki, KTMT məcbur məsələyə qarışsın. Amma bu alınmadı. Düşmən istəyinə nail ola bilmədi.

- *Düşmən 27 sentyabrdan etibarən yenidən Azərbaycana qarşı təxribatlara başlayıb. Ölkəmiz həmin təxribatların qarşısını alıb və əks-hücum əməliyyatlarına başlayıb. Gedişatı necə qiymətləndirirsiniz?*

- Bu, bizim haqqımızdır, öz torpaqlarımızda mübarizə aparırıq. Tarixi şərait yarandığına görə bundan istifadə etməsək, hər şey əlimizdən gedəcək.

- *Beynəlxalq təşkilatlar, bir sıra dövlətlər Azərbaycanı sülh danışıqlarına çağırır. Ölkəmiz belə bir vəziyyətdə bu çağırışlara necə reaksiya verməlidir?*

- BMT sülh danışıqlarına çağırır, lakin bunu vaxtında fikirləşməli idi. BMT 4 qətnamə qəbul etmişdi ki, Ermənistan ordusu Qarabağdan qeyd-şərtsiz çıxmalı-

dır. Bəs onu niyə yerinə yetirmədi? Qısa zaman kəsiyində heç olmasa Qarabağın əksəriyyətini geri qaytarmalıyıq. Əməliyyatları dayandırmaq olmaz. Onlar başa düşməlidirlər ki, Azərbaycan hansı gücə malikdir.

- *Əməliyyatlarla bağlı erməni mətbuatı real vəziyyəti yazır?*

- Qarabağ bölgəsindəki separatçı-terrorçuların lideri Araik Arutyunyan canlı mətbuat konfransı keçirib heç bir kəndin əldən getmədiyi kimi səfeh informasiyalar verib. Ermənistan əhalisini ruhdan salmamaq üçün Azərbaycana qarşı iftira atırlar. İddia edirlər ki, "Bordo Berelilər" adlanan Türk xüsusi təyinatlıları Azərbaycanda vuruşur. Guya ki, Azərbaycan ordusu vuruşmağı bacarmır, onların təyyarələrini vurduğumuzu iddia edirlər. Hətta ötən gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində F-16 Türk təyyarəsinin olduğunu və ermənilərin Su-25 təyyarəsini vurduğunu iddia ediblər. Rusiyanın "Rossiya 1" telekanalına müsahibə verən Ali Baş Komandan İlham Əliyev də bu məlumatın yalan olduğunu təsdiqlədi və bildirdi ki, özümüzün kifayət qədər canlı qüvvəmiz, təyyarəmiz var. Qeyd etdi ki, Türkiyə bizə yalnız mənəvi dəstək verir və bu vacibdir. Çünki biz qardaş ölkəyik. Hazırda ermənilər könüllülərin toplantısını keçirir, yardıma gedirlər. Əslində isə könüllülərin çoxu qaçırırlar və bilirlər ki, Azərbaycan ordusu sona qədər gedəcək.

- *Ölkəmizdə internetin verilməsində müəyyən məhdudiyyətlər var. Bu qərarı necə qiymətləndirirsiniz?*

- Bunu daha əvvəl baş verən münaqişələrdə də etmək lazım idi. Çünki saxta təbliğat aparıb, dezinformasiya yayanların sayı çoxdur. Həm də erməni təbliğatının qarşısını almaq lazımdır. Mən izləyirəm, ermənilər özlərini qəhrəman kimi qələmə verib, məğlub olmayacaqlarını yazırlar. Mən bilirəm ki, bu yalandır, amma inananlar da var. Bu səbəblə internetə girişdə məhdudiyyətlərin tətbiq olunması düzgün qərar oldu.

- *Hazırkı vəziyyətdə düşməyə qarşı doğru informasiya müharibəsi apara bilirikmi?*

- Müharibənin qanunları var. Düşmən yalan məlumatlar verirsə, o demək deyil ki, biz də belə etməliyik. Onu da deyim ki, bizdə itkilərimizlə bağlı geniş məlumatın verilməməsi müharibənin qanunlarına uyğundur və belə davam etməliyik. Biz açıq desək ki, 100 nəfər şəhid olub, bu, ruh düşkünlüyü yaradacaq. Bu səbəblə belə məlumatları daha sonraya saxlamaq lazımdır.

- *Rusiya ilə İran hazırda "ehtiyatlı" mövqe sərgiləyir. Türkiyə isə açıq şəkildə Azərbaycanı müdafiə etdiyini bildirir. Bəs Qərbi ölkələrinin yanaşması necədir?*

- Qərb ölkələrindən erməniləri ən çox dəstəkləyən Fransadır. Müharibənin ikinci günü, 28 sentyabrda Paşinyan hiss etdi ki, ordumuz güclüdür. İlk olaraq Rusiyanın Prezidenti Vladimir Putinə zəng etdi. Putin təbii ki, indiyə qədər Paşinyanın şiltaqlıqlarına dözüdü. Bu dəfə də Paşinyana bildirdi ki, rahat ol, müharibəni yaxın zamanda dayandıracağıq. O da istəyir ki, Azərbaycan erməniyə “sillə” vursun və Ermənistan Putinə yalvarmağa başlasın. Ondan sonra Fransanın Prezidenti Emmanuel Makrona zəng edib dəstək istədi, müharibəni dayandırmalarını xahiş etdi. Makron da ilk olaraq Türkiyə Prezidenti Ərdoğanla danışdı, Ərdoğan ona cavab verdikdən sonra isə, Makron İlham Əliyevə zəng etdi.

Ali Baş Komandan da ona izah etdi ki, Minsk Qrupu illərdir gəlib-gedir, ortada heç nə yoxdur. Biz öz torpağımıza qayıtmalıyıq.

- Vladimir Jirinovski bildirib ki, Qarabağ Rusiyaya verilsin və hər iki tərəf sakitləşsin. Nə üçün Rusiya tərəfdən belə fikirlər səsləndirilir?

- Guya ki, Türkmənçay müqaviləsi zamanı Qarabağ Rusiyaya verilib və Rusiya bu müqaviləni iddia edərək Qarabağı özünə tabe edəcəyini düşünür. Amma hazırda Rusiyanın bu addımı atacağını düşünmürəm. Çünki, Qarabağ tarixən Azərbaycandır. Ermənistanın əsas düşməni onların Ukraynadakı tarixçisi Filip Bekozyandır. O hər zaman ermənilərə müraciət edərək bildirir ki, sizin Türk və Azərbaycan adında düşməniniz yoxdur. Sizin ən böyük düşməniniz saxta tarixinizdir. Əgər ermənilər əsl tarixlərinə dönsələr, başa düşəcəklər ki, onların dövləti və dövlətçilik ənənələri yoxdur. Onlar daima ayrı-ayrı dövlətlərin əlinin altında yaşayıblar. Hətta ermənilərin hərflərinin efiofiya əlifbası olduğu təsdiqlənib. Azərbaycan tarixçilərinin əsas məqsədi bütün dünya tarixçiləri ilə əlaqə yaradıb, ermənilərin saxta tarixini üzə çıxarmaq olmalıdır.

- Təcavüzkar, cılız dövlət olduğunu bilə-bilə niyə hələ də bəzi ölkələr Ermənistanı dəstəkləyir?

- Ermənilərlə çox az müddət birlikdə yaşasaydınız, siz də deyərdiniz ki, onlar doğurdan da çox yazıq millətdir. Onlar yaltaqlığı bacarırlar. İstənilən yerdə hansısa savadsız erməni qadın tez uydurma tarixindən danışmağa başlayır. Mən hazırda erməni dilindən dərs deyirəm, onlar yazılan məqaləni həqiqət kimi danışirlər. 30 il ermənilərin arasında yaşamışam, onların arasında “Posa” adlanan millət var. Ermənilərin əsl tayfaları onlardır. Onlar hər zaman ev əşyaları düzəldib satırlar. Əgər kimsə satdıqları məhsulun qiymətində endirim etmək istəsə, həmin pulu almadan əl çəkmirlər. Ermənilər o millətdən yaranıblar, lakin başqa millətlərlə evlənmələri sayəsində artmağa başlayıblar. Bu gün erməni mətbuatında onların

Azərbaycana qarşı yazdıqları məqalələrə şərh yazıb, cavab verən tək ermənişünas mənəm. Bəzən xaricdə yaşayan ermənilər də fikirlərimi təsdiqləyirlər.

- Düşmənlə mübarizə aparmaq üçün onun dilini bilmək vacibdir. Ölkəmizdə nə üçün kütləvi şəkildə erməni dili tədris olunmur?

- Ötən əsrin əvvəllərinə qədər erməninin ikinci ana dili Türk dili olub və bunu özləri də bilirlər. Onlar yalnız erməni və türk dilində danışılar. Munaqişələr başladıqdan sonra türklərin onlara yaratdığı şəraitdən istifadə etməyə başladılar. Ermənilər yedikləri qaba tüpürən millətdir. "Biz nəyə görə türkün əlinin altında yaşayırıq? Yaxşısı budur, onlar bizə tabe olsunlar" iddiasını irəli sürdülər. Ermənilərin əksəriyyəti bildirir ki, Birinci Dünya müharibəsi illərində türklərlə yaxşı yaşayıblar. Türkiyə və Rusiya müharibəsi zamanı ermənilər Rusiyaya yardım etməyə başladılar. Bu, onların xislətindən irəli gəlir. Ona görə də bizə lazım gəlmirdi ki, erməni dilini öyrənək. Hələ o ərəfədə bəziləri dedilər ki, erməni kimdir ki, biz onun dilini öyrənək? Erməni odur ki, hazırda bizim 20 faiz torpağımızı işğal edib. 1988-ci illərdə bəzi hadisələrdə erməninin dilini bilmədiyimiz üçün bizə qalib gəldilər. Bu hadisələrdən biri də Daşaltı əməliyyatıdır. Əgər həmin əməliyyatda uduzmasa idik, səhəri gün Şuşanı itirməzdik. Şuşa ona görə əldən getdi ki, biz erməni dilini bilmirdik. Erməninin Azərbaycan dilində bilən bir qrup dəstəsi radiasiya vasitəsilə içimizə daxil olub, bizi dinləməyə başlamışdı. Hazırkı vəziyyətdə erməni dilini bilməyimiz çox vacibdir. İstənilən müharibədə düşmənin dilini bilmədən ona qalib gəlmək mümkün deyil, bu, tarixi faktdır.

teleqraf.com
29 sentyabr 2020-ci il

Məti Osmanoglu,
Filologiya fakültəsinin Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi
kafedrasının dosenti

ŞANLI ORDUMUZ KEÇİR QARABAĞDAN...

Şanlı Azərbaycan Ordusunun Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribat xarakterli hücumlarına layiqli cavabı, təcavüzkar qüvvələrə öz həddini və yerini göstərməsi hər birimizin ruhunda qürur və ləyaqət duyğusunu alovlandırır. Azərbaycan torpaqlarının təcavüzkar ünsürlərdən təmizlənməsi hər bir Azərbaycan vətəndaşı, hər bir azərbaycanlı üçün, ilk növbədə, namus və şərəf məsələsidir.

Dövlətimizin başçısı, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin “Rossiya-1” telekanalına müsahibəsində Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin məğzi, cəbhədəki vəziyyət kifayət qədər sərrast şəkildə izah olundu və bir daha beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırıldı. Ölkə başçısının vurğuladığı kimi, ordumuzun hazırda uğurla apardığı hərbi əməliyyatlar Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq birliyin tanıdığı hüduqları daxilində baş verir. Biz öz torpaqlarımızı XXI əsrin ən böyük bəlasından - işğalçı qüvvələrdən azad edirik. Bu prosesin tarixi məsuliyyəti bütün qanunları və beynəlxalq normaları heçə sayaraq qonşu dövlətin hüduqlarına soxulan qüvvələrin və onlara havadarlıq edənlərin üzərinə düşür. Bu gün erməni silahlıların Qarabağ torpağında olması müasir tarixə yanlış istiqamət verən qüvvələrin amansız təxribatı kimi qiymətləndirilməlidir.

Azərbaycan torpaqlarının işğalına rəvac verən bu təxribat böyük bəşəri faciə yaradıb: bir milyona yaxın insan on illər boyu öz yurdunda didərgin həyatı yaşamağa məhkum edilib. Bu məhkumluq şəraitində yeni nəsil dünyaya gəlib. Tarixin ən ibrətamiz dərslərindən biri də budur ki, bu gün müqəddəs torpağımız uğrunda rəşadətlə vuruşan, böyük şücaət və qəhrəmanlıq göstərən gənclərimizin böyük əksəriyyəti Qarabağsız Azərbaycanda dünyaya gələn yeni nəslin nümayəndələridir. Onların öz qan yaddaşına, şərəf yaddaşına göstərdiyi misilsiz sədaqət ən yüksək ehtirama layiqdir. Onlar Vətən uğrunda vuruşurlar!

Yaşlısından körpəsinə qədər bütün Azərbaycan xalqı öz ordusunun yanındadır. Bu cümlələri qeyd edərkən qulağımda Səməd Vurğunun misrası səslənir: “Könlüm keçir Qarabağdan...” Artıq böyük şərəf və qürur hissi ilə deyə bilərik ki,

şanlı Ordumuz keçir Qarabağdan... Düşmən isə hər an öz məğlubiyyətini dərk edərək geri çəkilir. Bu gün Ermənistanın müxtəlif ərazilərinə Qarabağda aparılan hərbi əməliyyatlar zamanı məhv edilmiş silahlıların cənazələri göndərilir. "Onların Azərbaycanda nə işi vardı? Onlar nəyin qurbanı oldular?" Qoy tarix və tarixə şəkil verənlər bu suallara da cavab versinlər!

Azərbaycanın müzəffər ordusu işğal olunmuş torpaqlarımızı azad etməklə öz ali məqsədlərinə çatacaqdır. Bu yolda addımlamaq bizim üçün şərəfli iş, vətəndaşlıq borcudur. Vətən bizdən bu gün hünər və rəşadət gözləyir...

bsu.edu.az
30 sentyabr 2020-ci il

Əsgər İsmayılov,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR VƏ NİDA İŞARƏSİ!

Hələ sərhədlərin olmadığı bir zamanda türkün vətəni yerlə - göy arası olub.

Qədim Azərbaycan türkünə qarşı amansız davranan ermənilər anlamadı ki, düşmənin hiyləsi və yiyəsi varsa, Türkün də Tanrısı var, yer üzündə mərd, qorxubilməz oğulları var. Zamanın hər dönəmində öz xeyirlərini güdən, özlərinin bədxah əməllərini və siyasətlərini həyata keçirən mənfur ermənilər XX əsrin 90-cı illərində “Böyük Ermənistan” yaratmaq xülyasından əl çəkməyərək əbədi və əzəli Qarabağ torpaqlarına soxuldular. Burada qırğınlar, müsibətlər törətdilər. Bu azmış kimi dövlətini siyasətlə, ideologiya ilə deyil, məhəbbətlə idarə edən qədim Azərbaycan türklərini yer üzündən silməyə çalışdılar. Və həmin qanlı-qadalı 1992-1993-cü illərdə Azərbaycanın 20%-dən çox torpağı xain və hiyləgər düşmən tərəfindən zəbt edildi. Bu mənəvi və fiziki faciənin qurbanları, itirilmiş coğrafi ərazilərin miqyası daha böyük ola bilərdi. Azərbaycan adlı məmləkəti yox olmaq təhlükəsindən qoruyan, xalqı isə yer üzündən silinməyə qoymayan Ulu Öndər Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasəti, şəxsiyyəti oldu. Dahi rəhbərin 1993-cü ilin 3 oktyabrı hakimiyyətə gəlişi isə Azərbaycan türkünün xilas, xalqın nicatına, muradına və qurtuluşuna çatdığı gündür.

Hər zaman haqqın, sülh və əmin-amanlığın carçısı olan Ümummilli Lider Heydər Əliyev çıxış etdiyi bütün ali tribunalardan Azərbaycanın haqq səsinə ucaltmış, ermənilərin işğalçılıq siyasətini və bu siyasət nəticəsində işğal edilən qədim Azərbaycan torpaqlarının azad olunmasını tələb etmişdir. Dünyanın ən aparıcı dövlətləri, qurumları da Azərbaycanın haqq səsinə səs vermişlər. Dünyada beynəlxalq sülhün başlıca təminatçısı olan BMT Təhlükəsizlik Şurası Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə əlaqədar 1993-cü ildə 822, 853, 874 və 884 sayılı dörd qətnamə qəbul etmişdir. Və bu qətnamələrdə Azərbaycan ərazilərinin işğalı pislənmiş, təcavüzkar Ermənistanın Azərbaycanın işğal olunmuş bütün ərazilərindən dərhal, tam və qeyd-şərtsiz çıxarılması tələb olunmuşdur. Necə deyirlər: “Zaman geciksə də, nəticə geciksə də, səbir edən mütləq zəfər çalacaq”. Sözsüz ki, Tanrı haqqın yanındadır. Dünya səbir edən, sülhə dayaq olanın

yanındadır. Biz səbir edərək şərəfini artıran Azərbaycan türkləri olsa da, ancaq çox təəssüf ki, düşmənimiz şərəfsiz ermənilərdir. Onlar bu qədər səbrin, humanist yanaşmanın qarşılığında hələ də Azərbaycan torpaqlarından çıxmaq istəmir. Üstəlik Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhəboyu zonada atəşkəs rejimini dəfələrlə pozaraq, mülki əhalini hədəfə alıb, xaincəsinə təxribatlara əl atıb və yaşayış məntəqələrini atəşə tutublar. Hər dəfə də layiqli cəzalarını alıblar. Təkcə 2016-cı ilin şanlı Aprel döyüşləri Azərbaycan ordusunun qüdrəti və mənfur düşmənin döyüş səhnəsindəki acizliyini bir daha gözlərimiz önündə canlandırır. Hər dəfə Azərbaycan sərhədlərini pozan azğın ermənilərin cəzası layiqincə verilmişdir. Bu ilin sentyabrında atəşkəsi yenidən pozan Ermənistan silahlı qüvvələrinin cəzası isə daha ağır şərtlərlə verildi. Hər bir azərbaycanlı inanır ki, 2020-ci ilin sentyabr döyüşləri zəfər günümüzün, qalibiyyət günümüzün başlanğıcı olacaqdır.

Sentyabrın 27-də "Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində Qaraxanbəyli, Qərvənd, Kənd Horadiz, Yuxarı Əbdürrəhmanlı, Böyük Mərcanlı kəndlərinin azad olunması, Ağdərə rayonu və Murovdağ istiqamətlərində düşmən postlarının darmadağın edilərək hakim yüksəkliklərin nəzarətə götürülməsi" - xəbəri hər bir azərbaycanlıni hədsiz sevindirdi. Və sonrakı günlərdə də cəbhənin Goranboy istiqamətində qoşunlarımızın keçirdiyi hərbi əməliyyat nəticəsində Murov dağı silsiləsindəki Murov zirvəsinin azad olunması xəbəri isə, qələbənin yaxında olmasının müjdəsini verdi. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri mənfur düşməni hər an məhv etməyə qadir güclü maddi-texniki bazaya malikdir. Əsas Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan ordu quruculuğu siyasəti hazırda Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında uğurla davam etdirilir. Azərbaycanın sabitlik və inkişafının qərantı olan vətənpərvər dövlət başçısının ətrafında Vətəni qorumaq ideyası naminə sıx birləşmək biz - Azərbaycan gəncləri üçün həm vətəndaşlıq borcu, həm də mənəvi bir vəzifədir. Regionda ən güclü və yüksək hərbi hazırlıqlı peşəkar ordumuz istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə qadirdir.

Biz əminik ki, artıq Azərbaycan əsgəri öz sözünü deməyə qadirdir və Ali Baş Komandanımızın əmri ilə hər an torpaqlarımızı erməni işğalçılarından azad etməyə hazırdır. Bu gün Azərbaycan ordusuna göstərilən qayğı və diqqət onu deməyə əsas verir ki, qüdrətli ordumuz tezliklə vətənin torpaqlarını düşməndən xilas edəcəkdir.

Yaşasın, müzəffər Azərbaycan ordusu!

moderator.az
30 sentyabr 2020-ci il

Kənan Novruzov,
Jurnalistika fakültəsinin magistrantı

YENİ QƏLƏBƏ XƏBƏRLƏRİ, YENİ UĞURLAR GÖZLƏYİRİK

Sentyabrın 26-sı gecə saatlarından etibarən cəbhədə gərginləşən vəziyyət çox keçmədən genişmiqyaslı hərbi əməliyyatlara çevrildi. Beləliklə, Azərbaycan xalqının düz otuz ildir arzuladığı o müqəddəs gün gəlib çatdı-müharibə başlandı. Əlbəttə, gec-tez belə də olmalı idi. Ermənistan hərbi-siyasi hakimiyyətinin ard-arda törətdiyi təxribatlara nə vaxtadək dözməli idik ki? Səbri kasamızın nə zamansa daşacağı və düşməni yerlə-yeksan edəcəyimiz ilk gündən məlum idi. Bundan sonrasını işğalçı düşünsün...

Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin və bu məsələnin fonunda baş verən siyasi qütbləşmələr, toqquşmalar barədə danışmadan birbaşa olaraq son günlər cəbhədə yaşanan hadisələrin Azərbaycan cəmiyyəti üçün əhəmiyyətinə toxunmaq istəyirəm. Yaşından, cinsindən, peşəsindən, sosial statusundan, siyasi mövqeyindən və s. asılı olmayaraq bütün soydaşlarımız bu günü səbirsizliklə gözləyirdi. Əslində həmişə tarixi ədalətə də, ordumuzun gücünə də inanmışıq. Çünki, necə deyərlər, qisas qiyamətə qalmaz. Bütün cəbhəboyu genişmiqyaslı hərbi əməliyyatlar başladığı andan etibarən Azərbaycan ictimaiyyətinə böyük bir ruh yüksəkliyi müşahidə olundu. Gələcəyə ümidimiz, sabahla bağlı işıqlı arzularımız artdı. Gənclərimiz heç bir əmr gözləmədən səfərbərlik və hərbi xidmətə çağırış məntəqələrinə üz tutdular, könüllü döyüşə getmək istədilər. Bu, Bakıda da, Tovuzda da, Qazaxda da, Naxçıvanda da, Ağcabədidə də, Qubada da... belə oldu. Sözsüz, hələ ki, belə bir təşəbbüsə ehtiyac yoxdur. Şanlı Azərbaycan ordusu düşməni məhv etməkdən ötrü kifayət qədər gücə sahibdir. Bu gücün arxasında isə ən müxtəlif amillər dayanır. Birincisi, Azərbaycanın haqlı tərəf olması, tarixi ədalətin bərpası uğrunda mübarizə aparması. İkincisi isə xalqımızın hərbcilərimizə, onların gücünə inamı. Əsgərlərimiz hər addımlarında bu etimadı hiss edir və onu doğrultmağa, qoruyub saxlamağa çalışırlar. Bir neçə gün əvvəl Füzulinin yeddi kəndinin azad olunması xəbərini o qədər böyük coşqu ilə qeyd etdik ki... Ayın 27-də İctimai televiziyanın "Ana xəbər" buraxılışının aparı-

cısı Jalə Həsənova adəti üzrə növbəti dəfə efirə çıxdı, Azərbaycanın görüşünə gəldi. Həmişəki kimi, yenə ölkədə və dünyada baş verən ən vacib hadisələr barədə bizi məlumatlandıracaqdı. Tamaşaçıları salamladı, cəbhə xəttindəki gərginlikdən danışdı. Ardınca da yeddi kəndimizin azad olunması ilə bağlı şad xəbəri verdi. Həmin anlarda sevinc göz yaşlarına hakim ola bilmədi. Kövrəldi. Otuz ildən sonra, nəhayət, rahat “nəfəs alan” kəndlərimizi sadalayanda səsi titrəyirdi. Əminəm ki, o dəqiqələrdə mənim kimi yüzrlərlə tamaşaçı tarixi qələbəyə aparən bu qələbəni bölüşməkdən ötrü əzizlərinə, doğmalarına zəng edirdi.

Təxminən yarım saat sonra hörmətli müəllimim, BDU-nun Jurnalistika fakültəsinin professoru, əslən Qarabağdan olan Cahangir Məmmədliyə zəng gəldi. Həmişəki müraciət forması ilə “Dədə, sənə bir intervyu vermək istəyirəm” dedi və sözə başladı: Bildiyiniz kimi, yeddi kəndimiz artıq azad olunub. Bu, məndə belə bir ümid yaradır ki, Dağlıq Qarabağın azadlığı çox yaxındadır. Ermənistanda qaçış başlayıb... Bu günlərdə kəndimə gedəcəyimə inanıram. Onu da deyim ki, Azərbaycan xalqı heç vaxt indiki qədər səfərbər olmamışdı. Yaşından, cinsindən, peşəsindən, sosial vəziyyətindən asılı olmayaraq, hər kəs mübarizəyə hazırdır. İnsanlarımız Prezidentimizin, ordumuzun yanındadırlar. İndiyədək bu qədər qürur duyduğum an olmamışdı. Ordumuza canım qurban!

Düzdür, müəllimim müsahibə vermək məqsədilə zəng etmişdi. Amma bilirəm, dəqiq bilirəm ki, həm də sevincini bölüşmək istəyirdi. Bunu son cümlələri də təsdiqləyir: “...Mən Azərbaycan KİV-i qarşısında baş əyirəm. Ordumuzun elə qələbələri olsun ki, mətbuatımız “Biz sənin yanındaydıq, indi də yanındayıq” desin. Allah Prezidentimizi, ordumuzu, xalqımızı qorusun!”.

...Həmin gündən bu yana ard-arda qələbə xəbərləri alırıq. Füzuli, Ağdərə, demək olar, ordumuzun nəzarəti altındadır. Düşmən yuvasını itirmiş qarışqa kimi çoxdan pərən-pərən olmağa başlayıb. Ermənilərə bu da azdır. Sərhədyanı bölgələrdə yaşayan dinc sakinlərimizi atəşə tuturdular ha, bax, bunun cavabını ilahi ədalət qarşısında verirlər. Son günlər baş verən hadisələr zamanı dövlət- xalq tandemini ortaya qoymaqla yanaşı, həm də birlik, həmrəylik nümunəsi göstərdik. Əlbəttə, bu, heç də təsadüfi deyil. Çünki atalarımızın da dediyi kimi, el bir olsa, dağ oynadar yerindən.

Bizim dağla, qaya ilə işimiz yoxdur, sadəcə erməniləri öz yurd-yuvalarına qovsaq, bəsimizdir. Bir daha torpaqlarımıza “əl uzatmamaq” şərti ilə birdəfəlik rədd olub, getsinlər. Yəqin ki, məşhur “Fəryad” filminə çoxları baxıb. Erməni hərbciləri torpaqlarımızın işğalı xəbərinə sevinir və azərbaycanlı əsirin gözü qarşısında bunu qeyd edirdi. İndi vaxt-vədə yetişdi, fələyin çərxi çevrildi. Gözümüz də, qulağımız da Müdafiə Nazirliyindədir. Yeni qələbə xəbərləri, yeni uğurlar gözləyirik.

Bilirəm, bir neçə günə Jalə xanım ayrı-ayrı rayonlarımızın azad olunması xəbərini bizə verəcək. Yenə kövrələrək, səsi titrəyə-titrəyə... Bəlkə də, ən yaxın gələcəkdə bütövlükdə Dağlıq Qarabağın tarixi sahiblərinə qaytarılması müjdəsini də ondan eşidərik. Allah o günü qismət eləsin!

“Şərq” qəzeti
30 sentyabr 2020-ci il

İradə Hüseynova,
Tarix fakültəsinin Qafqaz xalqları tarixi
kafedrasının müdiri

ÜÇRƏNGLİ BAYRAĞIMIZIN ŞUŞADA, XANKƏNDİDƏ DALĞALANACAĞI GÜN YAXINLAŞIR

İnkişaf modeli dünyaya nümunə olan, uğurlu inkişaf strategiyası hər bir çətinlikdən şərəflə çıxmasına geniş imkanlar yaradan, dünyanın ən islahatçı ölkələrində sırasındakı qərarlaşan, sosial dövlət kimi təqdim edilən, demokratiya təcrübəsi nümunə olan Azərbaycanın yeganə problemi Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsidir. Azərbaycan dövləti 30 ildən artıqdır ki, problemin sülh danışıqlarının əsasında həllinə səylər göstərir, real faktlara, tarixi həqiqətlərə əsaslanan siyasəti nəticəsində erməni yalanlarını ifşa edir, dünyadan ədalət meyarına söykənərək beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə məhəl qoymayan, qərar və qətnamələri kobud şəkildə pozan işğalçı dövlətə sanksiyaların tətbiq olunmasını tələb edir, amma dünya birliyi hələ də susmağında, Ermənistanı maddi və mənəvi dəstəkləri ilə ərköyləşdirməyində davam edir.

Dünyanın ikili siyasətinin yaratdığı problemlər Azərbaycanın timsalında daha aydın görünür. 20 faiz torpağı bu günə qədər erməni işğalı altında, bir milyondan artıq soydaşı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətində yaşayan Azərbaycan münaqişənin həllində vasitəçilik missiyasını yerinə yetirmək məqsədilə 1992-ci ildə yaradılan ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrələrinin dilindən bu günə qədər "Ermənistan işğalçı dövlətdir" həqiqətini eşitmək istəyir.

İşğalçını adı ilə çağırmaq istəməyən həmsədrələrin vasitəçilikləri o zaman yadlarına düşür ki, Azərbaycan münaqişənin həlli üçün bütün beynəlxalq təşkilatların potensial imkanlarından istifadə etmək istəyini ifadə edib bu istiqamətdə səylərini artırır. Bir Azərbaycan vətəndaşı, ziyalı kimi hazırda cəbhə bölgələrindən gələn xoş, qələbə xəbərlərindən qürurlandığımı, dövlətimizin qətiyyətli mövqeyinin, Ordumuzun gücünün, xalqımızın dəstəyinin ifadəsi olan bu sevincli günü şərtləndirən məqamları bölüşməyi özümə borc bildim. Bu gün Azərbaycan Ordusunun qüdrəti ilə yanaşı, beynəlxalq hüququn dövlətimizin tərəfində olduğunun da bir daha təqdimat günüdür. Çünki Azərbaycan dövləti dünyaya sübut etdi

ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsidir, ölkəmizin işğal altında olan torpaqlarını istənilən yolla azad etməsi suveren hüququdur. Ermənilərin 27 sentyabr hərbi təxribatının qarşısını almaq üçün Azərbaycan Ordusunun göstərdiyi qəhrəmanlıq dünya dövlətlərinin, beynəlxalq təşkilatların həqiqətlərə həqiqət gözü ilə yanaşmaq üçün dilini açdı, qulaqlarını eşitmək məcburiyyətində qoydu. Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevlə telefon danışıklarında bu günə qədər eşitmək istədiyimiz həqiqətlərin öz əksini tapması hər kəsdə dövlətimizin qətiyyəti, ordumuzun gücü və xalqımızın iradəsi ilə bağlı böyük qürur hissi yaratmaya bilməz. Azərbaycanın haqlı mövqeyinə dəstək ifadə olunur, Ermənistanın işğalçılıq siyasəti pislənir. Artıq dünya görür ki, sözün bitdiyi, real addımların atılmasına ehtiyacın olduğu zamandır.

Ermənilərin 27 sentyabr təxribatlarından əvvəl möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev BMT Baş Assambleyasının 75-ci Sessiyası çərçivəsində BMT-nin 75 illiyinə həsr edilmiş Yüksək Səviyyəli İclasda bir daha dünyanın diqqətini bu reallığa yönəltməyə çalışmışdır ki, faktiki olaraq Ermənistan rəhbəri danışıqlar prosesini pozur, pozur yox, pozub. Çünki onların cəfəng bəyanatları, təxribat xarakterli addımları danışıqları mənasız edir. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın danışıqlar prosesinin formatını dəyişdirmək, qondarma “Dağlıq Qarabağ respublikası”nı bu prosesə tərəf kimi qatılması istəyi, “Qarabağ Ermənistanıdır” bəyanatı, 12 iyulda Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin Tovuz istiqamətində hücumu, avqustun 23-də Ermənistanın diversiya-kəşfiyyat qrupunun təxribat cəhdi, hazırda işğal olunmuş ərazilərimizdə həyata keçirilən süni məskunlaşdırma siyasəti və sair kimi təxribat xarakterli addımlar işğalçı dövlətin müharibəyə hazırlaşdığına işarə kimi diqqətə çatdırılmışdır. Cənab İlham Əliyev bu ali tribunadan bir daha bəyan etmişdir ki, bu gün dünyanın hər zaman olduğundan daha çox beynəlxalq hüquqa hörmət və bunu təmin etmək iqtidarında olan səmərəli qlobal təsisatlara ehtiyacı var. Bu baxımdan Qoşulmama Hərəkatının rolu mühüm əhəmiyyətə malikdir. Özünün tarixi boyunca Qoşulmama Hərəkatı beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsində fundamental rol oynamış və davamlı olaraq beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə ciddi riayət edilməsinə çağırırmışdır. Qoşulmama Hərəkatı BMT-nin rolunun gücləndirilməsinə çox böyük əhəmiyyət verir və onun potensialından tam istifadə olunması üçün səylərin göstərilməsini vacib hesab edir. Yaranmasının 75-ci ildönümündə BMT-nin gücləndirilməsi və müasirləşdirilməsi, Baş Assambleyanın canlandırılması, beynəlxalq sülh və təhlükəsizlik sahəsində təşkilatın demokratik, məsuliyyətli, universal və təmsilçiliyi təmin edən orqan kimi nüfuzunun möhkəmləndirilməsi, habelə müasir geosiyasi reallıqlara cavab verən daha demokratik, məhsuldar, səmərəli, şəffaf və təmsilçiliyi təmin edən

orqana çevrilməsi üçün BMT Təhlükəsizlik Şurasında islahatların aparılmasına çağırırıq. Möhtərəm Prezidentimiz dünyanın bildiyi, amma işğalçı dövlətə dəstəkdən irəli gələrək dilə gətirmədiyi bu reallığı da onlara xatırlatmışdır ki, hazırkı mərhələdə yeni torpaqların işğalı üçün hərbi-siyasi hazırlıq içərisində olan Ermənistanda qonşu ölkəyə münasibət nifrət üzərində qurulub, nasizmin şöhrətləndirilməsi Ermənistanın dövlət siyasətinin əsasını təşkil edir. Təcavüzkar ritorika və təxribatlar Ermənistanın Azərbaycana qarşı yeni təcavüzə hazırlaşdığını nümayiş etdirir: “Nasizmin şöhrətləndirilməsi Ermənistanın dövlət siyasətidir. Mənfur nasist general Qaregin Njde milli qəhrəmana çevrilib. Ermənistanın rəsmi ideologiyasında “Azərbaycanofobiya” siyasəti hökm sürür. Gənc nəslə Azərbaycan xalqına nifrət aşılanır. Ermənistan bu yaxınlarda təcavüzkar və hücum xarakterli hərbi doktrina və milli təhlükəsizlik strategiyası qəbul edib. Milli təhlükəsizlik strategiyasında irqçi, şovinst və “Azərbaycanofob” fikirlər əks olunub.” Əks-hücum nəticəsində Azərbaycanın işğal altında olan bir neçə yaşayış məntəqəsi, strateji əhəmiyyətli yüksəkliklər işğaldan azad edilmiş, düşməyə ağır zərbələr vurulmuşdur. Azərbaycanın Milli Ordusunun uğurlu döyüş əməliyyatları Silahlı Qüvvələrimizin 2016-cı ildə, 2018-ci ildə, bu ilin iyul ayında düşməyə verdiyi dərsin davamıdır.

İyul hadisələrində Azərbaycan Ordusu ilə birlik, həmrəylik aksiyası keçirən, düşməyə layiq olduğu cavabı verməyə hazır olduğunu bildirən, könüllü olaraq torpaqlarımızın düşməndən azad olunması uğrunda döyüşlərdə iştirak etmək istəyən gənclərimizin mübarizlik ruhu ön cəbhədə döyüşən əsgərlərimizin əzmini daha da artırır. Bu gün ölkəmizdə milli birlik və həmrəylik hiss olunur. Ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında aparıcı rol oynayan Yeni Azərbaycan Partiyası Ermənistanın cəbhəboyu təmas xəttində yeni hərbi təxribatları ilə əlaqədar beynəlxalq siyasi partiya təşkilatlarına müraciət ünvanlayıb. Tərəfdaş siyasi partiyaları və beynəlxalq siyasi partiya təşkilatlarını Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və əhalisinin təhlükəsizliyinin təmin olunması istiqamətində mübarizəsini və beynəlxalq hüquqa söykənən ədalətli mövqeyini dəstəkləməyə, 30 ildir davam edən Ermənistanın təcavüzkar siyasətini qətiyyətlə pisləməyə, işğalın aradan qaldırılması, beynəlxalq hüququn və ədalətin bərqərar olunması naminə lazımi addımları atmağa çağıran Yeni Azərbaycan Partiyası müraciəti əməkdaşlıq etdiyi Asiya Siyasi Partiyaları Beynəlxalq Konfransına (İCAPP), Mərkəzçi Demokrat İnternasionalına, Türkiyənin Ədalət və İnkişaf Partiyasına, Rusiyanın “Vahid Rusiya” (“Edinaya Rossiya”) Partiyasına, “İsrail Bizim evimizdir” partiyasına, Çin Kommunist Partiyasına, Yaponiya Liberal-Demokrat Partiyasına, Vyetnam Kommunist Partiyasına, Qazaxıstanın “Nur Otan” Partiyasına, Macarıstanın “FIDESZ” Partiyasına, eləcə də Pakistanın, Cənubi Koreyanın, Malayziyanın,

Banqladeşin, Laosun, İndoneziyanın, Rumıniyanın, Bolqarıstanın, Serbiyanın və digər ölkələrin hakim siyasi partiyalarına və beynəlxalq təşkilatlara ünvanlayıb. Həmçinin ölkəmizin 50 siyasi partiyası yekdilliklə Prezidentimizin yanında olduğunu birgə qəbul etdikləri bəyanatları ilə təsdiqlədilər. Vətənimizin və xalqımızın taleyüklü problemlərinin müdafiəsində yenə də radikal müxalifət öz maddi maraqlarına üstünlük verdi və siyasi partiyaların həmrəylik çağırışına qoşulmadı. Özlərini xalqın, millətin yanında olduqlarını göstərməyə çalışan Müsavat Partiyası və Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası təəssüflər olsun ki, Vətənimizin bu ağır günündə, torpaqlarımızın Ermənistanın işğalından azad edilməsi üçün şanlı ordumuzun uğurlu əks-hücum əməliyyatlarına digər siyasi partiyalarla birlikdə dəstək vermədilər. Ali Baş Komandanın bu sahədə həyata keçirdiyi siyasəti dəstəkləməmələri onların əsl simalarını göstərməklə yanaşı, Dağlıq Qarabağ torpaqlarının itirilməsinin səbəbkarı olduqlarının təsdiqidir. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Təhlükəsizlik Şurasının iclasında bir daha tarixi torpaqlarımızın işğalı mərhələsinə diqqəti yönəldərək bildirmişdir ki, Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası və Müsavat Partiyasının xəyanətkar, yarıtmaz fəaliyyəti nəticəsində biz bu torpaqları itirmişik: “Mən həmişə deyirdim ki, biz müvəqqəti itirmişik, biz bu torpaqlara qayıtmalıyıq. Şuşanın satılması sırf o vaxt hakimiyyət uğrunda gedən mübarizənin nəticəsində baş vermişdir. Kəlbəcərin, Laçının işğal altına düşməsi Azərbaycan Xalq Cəbhəsi hakimiyyətinin birbaşa məsuliyyətidir. Məhz bu işğaldan sonra, demək olar ki, növbəti işğal da qaçılmaz oldu. Çünki Laçının, Kəlbəcərin, Şuşanın işğal altına düşməsi Dağlıq Qarabağ ilə Ermənistan arasında coğrafi bağlantı yaratmışdır. Belə olan halda əlbəttə ki, o bölgələrə, Dağlıq Qarabağa silah təchizatı, ondan sonra digər maddi resursların təchizatı asanlaşmışdır. Bu gün biz Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının və Müsavat Partiyasının yarıtmaz əməllərini, bu ləkəni Azərbaycanın üstündən silirik. Bu gün biz öz torpaqlarımızı bərpa edirik. 2016-cı ildə Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının bir hissəsi işğalçılardan azad edildi. Bu gün - 2020-ci ildə, artıq bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, bir neçə yaşayış məntəqəmiz işğalçılardan azad edildi, bir neçə strateji yüksəkliklər Azərbaycanın nəzarətinə keçdi. Güclü Azərbaycan Ordusu güclü siyasi iradəyə əsaslanır.” Bu gün hər bir Azərbaycan vətəndaşı bir neçə yaşayış məntəqəmizin, strateji yüksəkliklərin alınmasını böyük qürur hissi ilə qeyd edir. Ordumuzun qələbə əzmi, paytaxt və bölgələrimizdə zəfər bayraqlarının dalğalanmasını sevinc göz yaşları ilə qeyd etməmək mümkün deyil. Xalqımız hər zaman əmindir ki, işğal altında olan torpaqlarımız möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin qətiyyəti sayəsində azad olacaq, soydaşlarımız öz doğma yurd-yuvalarına qayıdacaqlar. Azərbaycanın mübarizəsi haqq mübarizəsidir. Ordumuz öz torpaqlarımızda ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmək üçün səylər göstərir. Ermənistan

bir daha bu reallığın şahidinə çevrilir ki, saxta tarix yazıb qonşu dövlətlərə ərazi iddiaları ilə çıxış edib torpaqları işğal etməklə yalanın qələbəsinə nail ola bilməz. Dövlətimizin başçısının “Erməni əsgərinin bizim torpağımızda nə işi var?!” bəyanatı da Ermənistan hakimiyyətinin “Qarabağ Ermənistandır” sərsəm bəyanatının xülyadan başqa bir şey olmadığını işğalçı dövlətə mesajıdır. Cənab İlham Əliyev Pakistanın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edərkən son təxribatlara diqqəti yönəldərək bəyan etmişdir ki, əgər beynəlxalq ictimaiyyət ağılsız diktatoru dayandıra bilmirsə, Azərbaycan onları dayandıracaq. “Qoy uca Tanrı hər bir azərbaycanlıya müqəddəs Qarabağ torpağını öpməyi nəsib etsin” sözləri Azərbaycan əsgərinin mübarizlik, gənclərimizin vətənpərvərlik ruhunu daha da artırır. Xalqımız Ordumuzun yanındadır, dövlət-xalq-ordu birliyi bütün işğal altında olan torpaqlarımızın azad ediləcəyinə inamı daha da artırır. Bu gün hər kəs, o cümlədən ziyalılarımız möhtərəm Prezidentimiz, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşməli, “İrəli, Azərbaycan əsgəri, qələbə sənirlədir!” fikrini dəstəyimizi artırmaqla ifadə etməliyik. Bu gün Bakımızı bəzəyən zəfər bayraqlarının Şuşada, Xankəndidə dalğalanacağı gün yaxınlaşır.

ikisahil.com

01 oktyabr 2020-ci il

Ələmdar Cabbarlı,
Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin
Kitabşünaslıq və nəşriyyat işi
kafedrasının dosenti

TARİXİ ƏDALƏT BƏRPA OLUNUR...

Əsrlər boyu xalqımıza qarşı məkrli planlar quran, hər fürsətdə öz çirkin niyyətlərini həyata keçirməyə cəhd göstərən bədnam qonşularımız ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində havadarlarının ciddi dəstəyi ilə, eyni zamanda həmin dövrdə ölkəmizdə baş alan kaos, hakimiyyətsizlik şəraitindən istifadə edərək tarixi torpaqlarımız olan Qarabağı və ətraf rayonları bir-birinin ardınca işğal etdilər. Ölkəmizə qarşı elan edilməmiş müharibəyə başlayan Ermənistan Respublikasının silahlı birləşmələri müharibə dövrünün qanunlarına, beynəlxalq konvensiyalara zidd olaraq dinc əhalimizə də divan tutdular, tarixin yaddaşına Xocalı soyqırımı, Ağdaban faciəsi kimi qara səhifələr yazdılar. Bir milyondan çox soydaşımız əsrlər boyu ata-babalarının yaşadıkları yurdlarından didərgin düşdülər. Hadisələrin sonrakı inkişafının təhlili sübut edir ki, əgər həmin dövrdə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etsəydi ermənilər və onların havadarları öz çirkin niyyətlərini həyata keçirməyə nail olmayacaqdılar. Tariximizə Milli Qurtuluş Günü kimi düşən 1993-cü ilin 15 iyununda Ulu Öndərimiz Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə gəldikdən sonra ölkəmizdə bütün sahələr kimi ordu quruculuğu prosesi də sürətlə inkişaf etməyə başladı. Ulu Öndərimizin rəhbərliyi ilə peşəkar ordunun formalaşdırılması, silahlı birləşmələrin vahid komandanlıq altında səfərbər olunması, Füzuli-Horadiz istiqamətində uğurlu döyüş əməliyyatlarının aparılması düşməni atəşkəs sazişini imzalamağa məcbur etdi. Atəşkəs dövründə peşəkar ordu quruculuğu, eyni zamanda diplomatik cəbhədə qazanılmış uğurlar və ölkəmizin iqtisadi cəhətdən inkişafı Azərbaycanın mövqelərini günbəgün möhkəmləndirdi. 2003-cü ildən ölkəmizə rəhbərlik edən - Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin layiqli davamçısı, möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev artıq möhkəm təməllərə malik olan dövlətçiliyimizi daha da inkişaf etdirdi, ölkəmiz dünya birliyinin hesablaşdığı qüdrətli dövlətə çevrildi. İqtisadi inkişaf tempinə görə dünyanın aparıcı ölkələrindən birinə çevrilən Azərbaycanda ordu quruculuğu daha geniş vüsət aldı, silahlı qüvvələrimiz maddi-texniki imkanlarına, döyüş

qabiliyyətinə görə dünyanın ən peşəkar, qüdrətli orduları siyahısına daxil oldu. 2016-cı ilin aprel zəfəri, 2020-ci ilin Tovuz döyüşləri Azərbaycan ordusunun yenilməzliyini, bu gücün qarşısında heç bir düşmənin tab gətirə bilməyəcəyini bir daha sübut etdi. Son dövrlər istər diplomatik cəbhədə, istərsə də döyüş xəttində bir-birinin ardınca acı məğlubiyyətlərə düçar olan Ermənistanın siyasi rəhbərliyi itirilmiş nüfuzunu guya geri qaytarmaq niyyətilə yenidən militarist bəyanatlar verməyə başlamış, yeni ərazilər uğrunda yeni müharibə tezisini irəli sürmüşdür. Siyasi səbatsızlıq və təcrübəsizlik şəraitində atdığı addımların fərqiində olmayan Paşinyan hakimiyyəti, Ermənistan dövləti, eləcə də erməni xalqının uzun illər ərzində həyata keçirdiyi işğalçılıq siyasəti bu dəfə “gurultulu müvəffəqiyyətsizliyə” uğradı.

2020-ci ilin 27 sentyabrından başlayaraq cəbhənin müxtəlif istiqamətlərindən hücum keçən Ermənistan silahlı qüvvələrinin çirkin niyyətlərinin qarşısı Ali Baş Komandanımızın müdrik qərarları, qətiyyətli tapşırıqları ilə dərhal alındı, əks-hücum əməliyyatlarına başlayan şanlı ordumuz qısa müddət ərzində ildırım sürətli müharibə planı ilə uzun illərdir işğal altında olan tarixi torpaqlarımızın bir hissəsini işğaldan azad etdi, əzəli yurd yerlərimizdə Azərbaycan bayraqları yenidən və əbədi dalğalanmağa başladı. Uzun illər dünya ölkələri və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən nəticəsiz sülh danışıqları prosesinə cəlb edilən və hər zaman özünün ədalətli, məsuliyyətli mövqeyi ilə seçilən Azərbaycan artıq mövcud status-kvonu mümkünsüz hesab edir. Dövlətimiz hər addımda sülhü təhdid edən, beynəlxalq hüquq normalarını tapdalayan Ermənistan Respublikasının 30 ildən artıq davam edən işğalçılıq siyasətinə birdəfəlik son qoymaq niyyətində və əzmindədir. Bu gün ölkəmizdəki sarsılmaz xalq-iqtidar birliyi, dünyaya örnək olan siyasi həmrəylimiz, ordumuzun döyüş qabiliyyəti və yüksək əhval-ruhiyyəsi onu deməyə əsas verir ki, apardığımız ədalətli müharibə ən yaxın müddətdə işğal altında olan torpaqlarımızın hər bir qarışının azad edilməsi ilə nəticələnməkdir.

Ölkəsində onsuz da olmayan dayaqalarını tamamilə itirən Paşinyan hakimiyyəti bu proseslərdə heç bir dövlət və beynəlxalq təşkilat tərəfindən dəstək ala bilmir, artıq dünya ictimaiyyəti Ermənistanı işğalçı ölkə kimi qəbul edir və işğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarından dərhal çıxmalı olduğunu bildirir. Bunun tam əksinə olaraq, Azərbaycan dövləti dost və tərəfdaş ölkələrdən, dünya birliyindən ciddi siyasi dəstək alır, eyni zamanda ölkədə fəaliyyət göstərən və müxtəlif ideoloji xətləri təmsil edən siyasi qüvvələr də iqtidarla birmənalı şəkildə həmrəylik nümayiş etdirirlər. 50 siyasi partiyanın birgə bəyanat verərək ölkə rəhbərinin, aparılan siyasi xəttin, şanlı ordumuzun yanında olduğunu ifadə etməsi bu gün dünyaya örnək olacaq siyasi həmrəyliyin və milli birliyin ən yaxşı nümunəsidir. Lakin təəs-süf hissi ilə qeyd olunmalıdır ki, ölkədə fəaliyyət göstərən iki siyasi partiya bu cür

həssas məqamda milli məsələyə etinasız yanaşaraq həmrəylik bəyanatına imza atmamış, bununla da 5-ci kolonun maraqlarına xidmət etdiklərini bir daha nümayiş etdirmişlər. Eyni zamanda ona da əminik ki, əsas Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan və bu gün möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilən uğurlu siyasət nəticəsində ölkəmizdə formalaşmış xalq-iqtidar birliyi sarsılmazdır, Azərbaycandakı sabitliyi, əmin-amanlığı pozmaq üçün müəyyən güc mərkəzlərinin bəzi ölkələrdə həyata keçirdikləri ssenariləri ölkəmizdə təkrarlamaq qeyri-mümkündür. Son döyüşlər, bir-birinin ardınca əldə edilən qələbələr, strateji yüksəkliklərin şanlı ordumuz tərəfindən tutulması, tarixi ərazilərimizdə üçrəngli bayrağımızın yenidən dalğalanması xalqımızda böyük ruh yüksəkliyi və döyüş əzmi yaratmışdır. Səfərbərlik xidmətinə üz tutan on minlərlə Azərbaycan vətəndaşı düşmənlə amansız mübarizəyə atılmağa və torpaqlarımız uğrunda son damla qanlarına qədər döyüşməyə hazır olduqlarını nümayiş etdirirlər. Əminik ki, Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevin mahir sərkərdəliyi ilə aparılan döyüş əməliyyatları şanlı qələbə ilə nəticələncək, Ermənistan dövlətinin 30 ildən artıq bir müddətdə davam edən işğalçılıq siyasətinə son qoyulacaq və tarixi ədalət bərpa olunacaqdır. Torpaqlarımız uğrunda canlarını fəda edən qəhrəman hərbiçilərimizə, mülki vətəndaşlarımıza Allahdan rəhmət, yaralılarımıza şəfa diləyirik.

Yaşasın Azərbaycan dövləti, yaşasın şanlı ordumuz!
Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!
Hər birimiz əsgərik, hər birimiz döyüşçüyük!
Qələbə bizimlədir!

“525-ci qəzet”
01 oktyabr 2020-ci il

BDU-nun REKTORU UNİVERSİTETİN KOLLEKTİVİ ADINDAN PREZİDENT İLHAM ƏLİYEVƏ MÜRACİƏT ÜNVANLAYIB

Möhtərəm Prezident, cənab Ali Baş Komandan!

Artıq bir neçə gündür ki, təcavüzkar Ermənistan xislətinə uyğun işğalçılıq siyasətini davam etdirərək yeni ərazilər qəsb etmək məqsədilə bütün cəbhəboyu hücumla keçməyə cəhd göstərir, beynəlxalq humanitar hüquq normalarını, beynəlxalq konvensiyaları kobud şəkildə pozaraq mülki əhalimizi, yaşayış məntəqələrimizi müxtəlif növ silahlardan, o cümlədən iriçaplı artilleriyadan atəşə tutur. Düşmənin xain hücumlarının qarşısını almaq, təhlükəsizliyimizi təmin etmək məqsədilə Sizin rəhbərliyinizlə bütün cəbhə boyu əks-hücumla keçən müzəffər Azərbaycan Ordusu tərəfindən erməni vandallarının törətdiyi növbəti təxribatın qarşısı qətiyyətlə alınır, düşməyə adekvat cavab verilir. Ordumuz tam şəkildə hərbi və mənəvi üstünlük əldə edərək, düşməyə sarsıdıcı zərbələr endirir.

Fərəhli haldır ki, xalqımız hər gün, hər saat uzun illər ərzində işğal altında qalan ərazilərimizin, yaşayış məntəqələrinin işğaldan azad edilməsi, strateji əhəmiyyətli yüksəkliklərin ələ keçirilərək nəzarətə götürülməsi barədə rəsmi qələbə xəbərləri alaraq bu zəfərlərin qürur və sevincini yaşayır. Xüsusilə, Sizin xalqımıza müraciətiniz, BMT-nin 75 illiyinə həsr edilmiş iclasda dərin məzmunlu çıxışınız və Rusiyanın "Rossiya 1" telekanalına verdiyiniz müsahibənizdə səsləndirdiyiniz fikirlər, haqlı və kəskin mövqeyiniz bizdə Böyük Qələbəyə inamı daha da artırır.

Bu gün ölkəmizin ərazi bütövlüyünü təmin etmək, torpaqlarımızı tam olaraq işğaldan azad etmək üçün tarixi bir məqam yetişib. Bilirik ki, bu şansı əldən verməmək üçün bizə birlik və həmrəylik hər şeydən vacibdir. Bu gün hər bir Azərbaycan vətəndaşı rəşadətli və yenilməz Silahlı Qüvvələrimizin, Sizin ətrafınızda daha sıx birləşərək həmişəkindən daha güclü birlik və həmrəylik nümayiş etdirir.

Cənab Ali Baş Komandan, bizə bu xoş günləri yaşatdığınıza görə Sizə Bakı Dövlət Universiteti ailəsi adından hədsiz təşəkkür edirik. Sizin hər bir əmrinizi layiqincə yerinə yetirməyə, Böyük Qələbəyə nail olunması naminə dövlətimizə və ordumuza hər cür dəstək verməyə hər an hazırıq.

İnanırıq ki, Sizin rəhbərliyinizlə biz mütləq qalib gələcəyik! Əminik ki, o gün
uzaqda deyil.

Allah Sizi və rəşadətli Ordumuzu qorusun!

Dərin hörmət və ehtiramla,
Bakı Dövlət Universitetinin professor-müəllim heyəti
və tələbələri adından
rektor **Elçin Babayev**

Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri

prezident.az
01 oktyabr 2020-ci il

Nuru Məmmədov,
Tarix fakültəsinin Azərbaycan tarixi
(humanitar fakültələr) kafedrasının professoru

XALQIMIZIN QÜRUR MƏNBƏYİ OLAN AZƏRBAYCAN ORDUSU

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev sentyabrın 27-də Azərbaycan xalqına müraciətində bildirdi ki, Ermənistan tərəfindən Azərbaycan xalqına qarşı törədilən və davam edən təxribat nəticəsində Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin mövqeləri, cəbhəboyu yerləşən yaşayış məntəqələri ağır artilleriya silahlarından atəşə tutulub. Atəş nəticəsində mülki vətəndaşlar və hərbiçilər həlak olub. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri buna cavab olaraq əks-hücum əməliyyatına başlayıb və əməliyyat uğurla həyata keçirilir. Ölkə rəhbərinin dediyi kimi, “Bu, erməni faşizminin növbəti təzahürüdür”. Bəli, erməni faşistləri özlərinin çirkin və murdar niyyətini, fitnəkar və təxribatçı simasını açıb göstərdi, bir daha təcavüzkar və işğalçı olduğunu, sülhə düşmən olduğunu dünyaya nümayiş etdirdi.

Tarix həmişə sübut edib ki, təcavüzkar gec-tez öz cavabını alacaq. Əgər kimsə və ya hansısa dövlət tarixi təcrübədən ibrət dərsi çıxarmağı bacarmırsa, tarix və zaman özü onu cəzalandırır. 2016-cı ilin Aprel döyüşləri zamanı Füzuli, Cəbrayıl və Tərtər rayonlarının 2 min hektar ərazisi erməni işğalından azad edildi. 2018-ci ildə isə Naxçıvan Muxtar Respublikasında bir çox strateji yüksəkliklər azad edilərək 11 min hektar ərazi nəzarətimizə keçdi. Bu döyüşlərdən heç bir nəticə çıxarmayan işğalçı dövlətin xunta rəhbərliyi yenidən bu ilin iyul və avqust aylarında təxribat törədərək mövqələrimizə və dinc əhaliyə ağır artilleriya atəşləri ilə hücumu keçməyə cəhd göstərdilər. Düşmən ağır itkilər verərək geri oturduldu. İndi isə yenidən təxribatçı hücumu keçməyə cəhd etdilər. Dərhal xalqa müraciət edən Prezident İlham Əliyev bu dəfə düşmənin hiyləgər və məkrli təxribatının qarşısını almaq və əks-hücum əməliyyatına başlamaq haqqında qərar verdi. Xalqımız bu günü çoxdan gözləyirdi və bütün Azərbaycan xalqı Prezidentimizin bu qərarına ürəkdən qoşularaq təcavüzkarı məhv etmək üçün döyüşə hazır olduqlarını bəyan etdilər.

Ölkə başçısı, Ali Baş Komandan müraciətində qeyd etdi ki, “22 iyul təxribatından sonra demişdim ki, Ermənistanın ağır məğlubiyyəti onlar üçün dərs olmalıdır. Ancaq onlar dərs almağı bacarmadılar. Avqust ayında da onlar növbəti təxribatı törətdilər. Bu dəfə onlar özlərinin layiqli cəzalarını almalıdırlar”.

Əgər biz tarixi təcrübəyə diqqət yetirsək, o zaman görərik ki, tarix boyu təcavüzkar tərəf həmişə ağır məğlubiyyətə uğrayıb. Vaxtilə “məğlubedilməz ordusu” ilə öyünən və lovğa-lovğa qalibiyyətdən dəm vuran faşistlər son nəticədə nəinki ağır məğlubiyyətə uğradılar, həm də öz vətənləri olan Berlin şəhərinin 4 hissəyə parçalanmasının baiskarı oldular. Faşist Ermənistan rəhbərliyini də elə acı və kədərli məğlubiyyət gözləyir. Ona görə ki, artıq nə bu döyüş əvvəlki döyüşlər deyil, nə də bugünkü Azərbaycan 30 il əvvəlki Azərbaycan deyil. Azərbaycan bu gün qüvvətli dayaqlara, qüdrətli rəhbərliyə, inkişaf etmiş iqtisadiyyata və Qafqazda ən güclü orduya malikdir. Azərbaycan Ordusu bütün parametrlərdə Ermənistan ordusundan güclüdür. Ermənistan rəhbərliyinin faşist xisləti, işğalçı və məkrli niyyəti, avantürist və təxribatçı hərəkətləri bütün regiona təhiddir. Cənab Prezidentimizin də dediyi kimi, daha bəsdir, “Biz 32 ildir ki, dözümlü göstərmişik. Amma səbrin də, dözümlünün də həddi var”. Bəli, bu, həqiqətən belədir. Azərbaycan xalqı qonaqpərvər, beynəlmiləlçi və sülhsevər xalq olduğu kimi, həm də qəhrəman xalqdır. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin sözləri ilə desək hələ Böyük Vətən müharibəsi illərində Azərbaycan xalqı öz qəhrəman və igid əsgərləri ilə bütün dünyaya nümayiş etdirdi ki, bu xalq döyüşlərdən üzəg çıxan, qalib xalqdır. İsrail Məmmədov 7 nəfərlik dəstəsi ilə 700, tək özü isə 70 nəfər faşisti məhv etdi. Hətta Sovet marşalları və generalları Jukov, Vatutin, Qreçko, Rokosovski və b. azərbaycanlıların döyüş səhnəsini müşahidə edərkən demişdilər ki, onlar (yəni azərbaycanlılar) döyüşdə şir kimi döyüşür, pələng kimi hücum keçirlər. Qəhrəmanlar yetirən xalqımız bu gün torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda Ali Baş Komandanın əmrini igidliklə icra edirlər. Dünyanın dövlət və hökumət başçıları bilirlər ki, Azərbaycan haqq mübarizəsini aparır. Xalqımız özünün ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizə aparır. Bu gün işğalçı Ermənistanın davamlı təxribatına cavab olaraq Azərbaycan müharibə meydanındadır. Biz haqq işi uğrunda, torpaqlarımızı işğaldan azad etmək uğrunda, işğal altında olan Qarabağı, Şuşanı, Xocalını və digər ərazilərimizi azad etmək uğrunda mübarizə aparırıq. Bu isə ədalətli müharibədir. Bu ədalətli müharibədə Uca Tanrı qəhrəman və igid əsgərlərimizə kömək olsun. Ermənistan işğalçı dövlətdir, bu işğala son qoyulmalıdır və son qoyulacaqdır. Biz zəfər çalacağıq! Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!

rupor.az
01 oktyabr 2020-ci il

Gülçin Cəmil,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

ARTIQ ÜMİD DOLU GÖZLƏRLƏ BAXIRIQ

Xatirimdədir məktəb vaxtı tez-tez “Haradan başlanır vətən?” mövzusunda tez-tez inşa yazardıq. Doğrusu, bir məktəblinin təxəyyülündən başqa bir şey deyildi qələmə aldığımız. İki il öncə yaşadığım hiss və həyəcan isə sadəcə təxəyyül deyil, hətta uzun - ta ki, zəfər zəngi çalınanadək qəlbimdə qalacaq dərin bir ağrı və hüzn idi. Bir qrup tələbə və müəllim heyəti ilə çıxdığımız yol üzü Ağdama sarı idi. Məqsədimiz cəbhə xəttində yaşayan cəsur insanlarımızı və əsgərlərimizi görüb, onlarla həmsöhbət olmaqdı. Elə bu məqsədlə bir neçə saat sonra mənzil başına çatmışdıq. Düşmənlə sadəcə bir neçə metrlik məsafədə tikilmiş evlər, o evlərin həyət-bacasında oynayan uşaqlar, düşməyə bu qədər yaxın olan torpaqlarda insanların necə əzmlə çalışması, buralarda qurub-yaratmaq eşqi mənim üçün əsl vətən, torpaq sevgisinin təəcəssümü idi. Elə, mən də söhbətini etdiyim insanlar kimi bu torpaqda böyük bir sevgi və qürurla adımlayırdım ki, birdən arxadan gələn ani - “Dayan! Qarşıdakı xətti keçmək olmaz!” - səsinə diksinərək ayaq saxladım. Əslində, məktəbdə tez-tez verilən o - “Haradan başlanır vətən?” sualına ordaca cavab tapmışdım. Çox acıdır, sənin olan, ata-babalarının böyüyüb, boya-başa çatdığı bu torpaqlara ayaq basa bilməmək. Ağdamdan qayıdan zaman duyğularımı ifadə etmək üçün qısa bir cizma-qara da etmişdim. Anama bənzətmişdim, o ayağımı qoya bilmədiyim üzükara torpaqları. Düşünün, ana sənindir, amma onu nə istədiyini kimi qucaqlaya bilirsən, nə də ki, bir dərini bölüşə.

Yazdıklarım nə hansısa təxəyyül idi, nə də pafos dolu cümlələr. Həmin an ifadə etdiklərim, bəlkə, yaşadığım duyğunun heç yarısı da deyildi. Artıq günlərdir sevincliyəm, torpaqlarımızın tam azad olunacağı zamanı, yaxında çalınacaq zəfər zəngini, elə Ağdamdan dönəndə yazdığım kimi Şuşanın ən hündür yerində qalacaq carçı tonqalının ətrafına toplaşacağımız günü səbirsizliklə gözləyirəm.

yenigundem.az
01 oktyabr 2020-ci il

Şahin Yusifli,
Şərqşünaslıq fakültəsinin dekan müavini

VƏTƏNƏ SEVGİ QANDAN, EVİNƏ, TORPAĞINA SAHİB ÇIXMAQ ƏXLAQDAN GƏLİR

İllər ərzində həmyaşd olduğum Qarabağ dərdimizdən çox danışmamışam. Bəzən böyüklərimizin “Siz bilməzsiniz Qarabağı, dağı, havası başqa bir aləm” deməsi bizdə çox suallar yaradıb. Bizsə nə qədər Qarabağı soruşmuşuq... Qarabağa ən yaxın rayonlara olan səfərlərdə də “Ay ata, bura oraya oxşayırmı” dedik. Hər dəfə “Yox ora biraz başqa cürdür” dedilər. Oxşatmalar, xəyallar ata yurdundan heç bir təəssüratı bizim zehnimizdə tam təcəssüm etdirmədi. 1996-cı ildə ata yurdu - Zəngilanın işğal olunmasından üç il keçirdi. Bakıda incik payız günlərindən biri idi. Anamla Bakı Dövlət Universitetinin qarşısından keçirdik. O zaman hasarı yox idi. Tələbələri qapılardan çıxan görüb, “Ana bura haradır?” dedim. “Bura universitetdir, böyüyəndə kaş sən də burada oxuyasan” deyə anam, ürəyi dağa dönmüş şəkildə cavab verdi. Arzusu məramım oldu. İllər keçdi, qəbul olduğum il yalnız “universitet”li olmaq üçün ixtisas yazdım. Həmin illərdən qalan ilk arzu həqiqətə çevrilmişdi.

İllər öz sözünü dedi, incik payız sevincli bir payızla əvəzləndi. Bu gün öz arzu məbədimin divarları arasından Qarabağa həsrətimizin sona çatması barədə yazıram. Nə zaman ölkəmizin himni ifa olunubsa, istər hərbi xidmətdə, istərsə də mülki həyatda özümdə bir xəcalət hissi yaşamışam. Minlərlə canın bizim yaşamaq, azadlığa çıxmağımız üçün can verməsi bizi keçən nəsillərin ruhu qarşısında mütərəddid etməyibmi. Bunu hamımız hiss etmişik. Yaxşı yadımdadı, hərbi xidmətdəyken bir gün briqada komandirlərimizdən biri, elə bir nitq demişdi ki, yüzlərlə fərağatda dayanan yoldaşlarım və mən nəfəs almaqda çətinlik çəkmişdik. Həyatda aldığımız ən böyük dərs idi. Əsir düşən analarımız, bacılarımızın düşmən tərəfindən nə cür zülmə məruz qalması barəsində dediyi sözlər, həmin an silaha sarılıb düşməni məhv etmək üçün kifayət idi. Bütün keçəri hadisələr öz mənəvi və emosional kamilliyini 2019-cu ildə tamamladı. Universitetə yeni təyin olunmuş rektor Elçin Babayev Aprel zəfəri nəticəsində bizə qaytarılan Cocuq Mərcanlıya səfər edəcək heyətə xəbərim olmadan məni də daxil etmişdi. Bu mənim üçün çox

böyük hadisə oldu. Mən inanıram ki, o heyətdə olan bütün həmkarlarım o səfərimizi böyük mütəəssirliklə yad edirlər. Cəbrayıldan Zəngilana nə qədər yol var ki. Vaxtilə eyni qəza tərkibində olmuş, torpağı torpağından, suyu suyundan olan eyni dağlar və yamaclar. Mən o səfərdə ilk dəfə ata yurdunu hiss etdim, Cocuq Mərcanlıdan olan uşaqların şeirləri ürəyimi dağladı. Dağlara baxdım, heç bir zaman hiss etmədiyim bir doğmalığ var idi. Uzun müddət təəssüratlarının məni tərk etmədiyi bu səfər torpağa olan bağlılığımı tam şəkildə əks etdirmişdi. Sanki torpaqla və mən aramda olan böyük məsafə bir anda bağlanmış, mənəvi boşluğumu doldurmuşdu.

Bütün sadaladığım hadisələr və bu gün qəhrəman Azərbaycan ordusunun həmin torpaqlarda, nəsillərimizin qanı qurumayan düzənliklərdəki zəfər xəbəri bizə təkrarolunmaz hisslər bəxş edir. Uzun illərdir ki, Xocalını dağ kimi ürəyində yaşadan xalq, bu dağın üzərinə su kimi səpiləcək bu günləri gözləyirdi. Cənab Prezidentin rəşadəti, qəhrəman ordumuzun qüdrəti bu yolda müvəffəq olacağımızdan xəbər verir. Gün bayrağımızın Şuşadan asılacağı, Qarabağdan azan səsinin ucalacağı gündür. Yaradan bizi bu yolda müzəffər eyləsin.

moderator.az
01 oktyabr 2020-ci il

“BMT QƏTNAMƏLƏRİNİN ARXASINDA DÖVLƏTLƏRİN SİYASİ İRADƏSİ DURMALIDIR”

(müsahibə)

“Türkiyə də, Pakistan da bəzi dövlətlərin ikili standartlarına çox zaman məruz qalan dövlətlər siyahısındadır. Amma onların Ermənistanla bağlı mövqeləri üzrə hazırda bu iki dövlətə hüquqi təzyiq üçün əsas yoxdur. Bilirsiniz, nəyə görə? Çünki bu dövlətlərin özlərinin hərəkətlərinin ədalətli hüquqi əsası, beynəlxalq hüquqi əsası var. 41-ci maddənin tələbini onlar həyata keçirirlər ki, bax, BMT 4 qətnamə qəbul edib və biz, dövlət olaraq bunları realizə edirik”. “Ədalət” qəzetinin qonağı BDU-nun Beynəlxalq xüsusi hüquq və Avropa hüququ kafedrasının dosenti, hüquq üzrə fəlsəfə doktru Samirə xanım Eyvazovadır.

**“Azərbaycanın şanssızlığı ondan ibarətdir ki,
düşməni özü kimi mərd deyil”**

- Samirə xanım, BMT Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən 1993-cü ildə Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı 4 qətnamə qəbul edilib. Bax, bu qətnamələrdən söhbət açaq...

- Bildiyiniz kimi, BMT Təhlükəsizlik Şurası 1993-cü ildə ard-arda 4 qətnamə qəbul edib. Birinci (822 sayılı) 30 aprel 1993-cü il, ikinci (853 sayılı) 29 iyul 1993-cü il, üçüncü (874 sayılı) 14 oktyabr 1993-cü il və sonuncu (884 sayılı) 12 noyabr 1993-cü ildə qəbul olunub. Bu qətnamələrin qəbul edilməsi təqdirəlayiq haldır, heç kim bunu inkar etmir. 822 sayılı qətnamə Kəlbəcərin, 853 sayılı qətnamə Ağdamın, 874 sayılı qətnamə Füzuli, Cəbrayıl və Qubadlının, 884 sayılı qətnamə isə Zəngilan rayonlarının işğalından sonra qəbul olunub. BMT Təhlükəsizlik Şurası qətnamələrinin icra olunmaması səbəbini izah etmək üçün kökə qayıtmaq istədim. Ki, dövlətlər niyə bu halda beynəlxalq hüquqa əməl etmirlər və ya əməl etməyə səy göstərmirlər? Məsələ burasındadır ki, beynəlxalq hüquq və BMT qətnamələrinin arxasında dövlətlərin siyasi iradəsi durmalıdır. Xırda bir nümunə deyim, dövlət öz daxilində hər hansı bir qərar qəbul etdikdə onun icrasını dövlətin iradəsi və güc stukturları təmin edir və qərarın yönləndiyi subyektlərə bu qərarları icra etməyə vadar edir. Beynəlxalq hüquqda, o cümlədən, ən böyük universal

siyasi təşkilat olan BMT-nin qətnamələrinin arxasında o güc strukturu yoxdur. Bu güc strukturunun tamamilə realizə olunması üçün məsələ NATO-ya kimi, yaxud BMT-nin Sülhməramlı Qüvvələrinə kimi gedib çıxmaldır. Burada isə bütün dövlətlərin iradəsinin ortaya qoyulması lazımdır. Yəni beynəlxalq hüquq sferasında mərkəzi hakimiyyətin olmaması, bu aspektdən də onun çıxartdığı qərarların qeyri-effektivliyini ortaya qoymuş olur. Bu 4 qətnamənin icrası üçün kollektiv siyasi iradə ortaya qoyulmalı idi və indi də qoyulmalıdır. Məsələ yalnız Azərbaycanın və Türkiyənin siyasi iradəsi ilə kifayətlənmir. Burada kollektiv şəkildə digər dövlətlərin də, loru dildə desəm, daşın altına əllərini qoymaqları lazımdır.

Ümumiyyətlə, beynəlxalq hüququn hər hansı dövlət tərəfindən realizəsi üçün 3 əsas prinsip mövcuddur. Burada “3 R” prinsipindən söhbət gedir. “3 R” prinsipinin birincisi “reputation”, yəni dövlətin özünün xarakteristikası önəmli olmalıdır. İkinci “reciprocity”, yəni beynəlxalq hüquq normalarının yerinə yetirilməsi qarşılıqlı olmalıdır. Bir də “retaliation”, yəni əvəzin ödənilməsinə qeyd edə bilərik. Ermənistan bir dövlət olaraq öz fəaliyyətində daha çox propoqandaya üstünlük verən dövlətdir. Azərbaycanın şanssızlığı ondan ibarətdir ki, düşməni özü kimi mərd deyil. Müəyyən münaqişədə mərd düşmənlə mübarizə aparmaq qarşı tərəf üçün, doğrudan da, şansdır. Ermənistan özünün xarakteristikasına fikir verməyən dövlətdir. Ermənilər üçün bu gün yalan deyib, sabah onu təkzib etmək adi bir şeydir. Sadə dildə desəm, özünə hörmət edən dövlət beynəlxalq hüquqdan irəli gələn məsələləri yerinə yetirməlidir ki, beynəlxalq ictimai nüfuzuna xələl gəlməsin. Bu, Ermənistan üçün önəmli deyil. İkinci qarşılıqlı şəkildə olmalıdır. 30 il gözlədiyimizə və heç bir qarşılıq görmədiyimizə görə 27 sentyabr hadisələri baş verdi. Çünki kifayət qədər hüquqlarımız pozulmuşdu. Üçüncü məsələ isə əvəzin ödənilməsidir ki, burada hüquq pozuntusuna uyğun olaraq müəyyən cəza tədbirlərinin yerinə yetirilməsi göstərilir. BMT qətnamələrində kollektiv şəkildə əvəzin ödənilməsi prinsipi öz əksini tapmalı idi. 30 il gözlədik və Ermənistana qarşı kollektiv şəkildə heç bir cavab, məcburiyyət tədbiri tətbiq edilməsini görmədik və buna görə də BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə uyğun özünümüdafiə hüququmuzu realizə etdik.

- “30 ildir, Təhlükəsizlik Şurası heç bir tədbir görmür” - “51-ci maddə” dediniz, bu maddə barəsində danışaq...

- Bu maddə haqqında danışmazdan öncə onu qeyd edirəm ki, 51-ci maddə BMT Nizamnaməsinin 7-ci fəslində “Sülhə təhlükə, sülhün pozulması və təcavüz aktı ilə bağlı tədbirlər” bölməsində yerləşir. 51-ci maddənin özünü şərh etməzdən əvvəl deyim ki, 4 qətnamə və ondan sonra qəbul edilmiş bəyanatların hər birinin hüquqi əsası elə 7-ci fəsildədir. 7 fəslin 39-cu maddəsi əsas verir ki, Təhlükəsizlik

Şurası barışıq üçün təhdid, sülhün pozulması, təcavüz aktının mövcudluğu halında məhz BMT Nizamnaməsinin 41 və 42-ci maddələrinə uyğun olaraq tövsiyələr verir və qərar qəbul edir. 39-cu maddədə qeyd olunur ki, Təhlükəsizlik Şurası təcavüz aktı, sülhə təhlükə olduqda qərarlar qəbul edir. Hansı ki, Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı bir az öncə dediyim kimi 4 qətnamə qəbul olunub. Qətnamələr qəbul olunduqdan sonra BMT nə etməli idi? BMT 41 və 42-ci maddələrin tələblərini yerinə yetirməli idi. Ki, 30 il boyunca bunu görmədik. 41-ci maddə nəyi deyir? Vurgulanır ki, tədbirlər görülməlidir və bu tədbirlər dedikdə hərbi tədbirlər nəzərdə tutulmur. Təcavüz və ya aqressiya göstərən, beynəlxalq sülhə təhlükə törətmək istiqamətində hərəkət və ya hərəkətsizlik etmiş dövlətə qarşı qeyri-hərbi tədbirlərin görülməsini nəzərdə tutur. Burada tədbirlər nədir? İqtisadi əlaqələrin, dəmiryolu, dəniz, poçt, teleqraf, hava, rabitə vasitələrinin tam və ya qismən kəsilməsini, diplomatik münasibətlərin qismən kəsilməsini özündə ehtiva edir ki, Türkiyə Respublikası birmənalı şəkildə 41-ci maddənin tələblərini yerinə yetirmiş oldu, Ermənistan Respublikasını təcavüzkar dövlət kimi tanıdı və bu dövlətə qarşı BMT Nizamnaməsinin 41-ci maddəsindən irəli gələn öhdəliyini yerinə yetirmiş oldu. Biz bunu eyni zamanda Pakistanın da timsalında görmüş olduq. Pakistan Ermənistanı, ümumiyyətlə, dövlət kimi tanımadı və əsas kimi işğal faktorunu götürdü. Məsələ burasındadır ki, əksər hallarda Türkiyə də, Pakistan da bəzi dövlətlərin ikili standartlarına çox zaman məruz qalan dövlətlər siyahısındadır. Amma onların Ermənistanla bağlı mövqeləri üzrə hazırda bu iki dövlətə hüquqi təzyiq üçün əsas yoxdur. Bilirsiniz, nəyə görə? Çünki bu dövlətlərin özlərinin hərəkətlərinin ədalətli hüquqi əsası, beynəlxalq hüquqi əsası var. 41-ci maddənin tələbini onlar həyata keçirirlər ki, bax, BMT 4 qətnamə qəbul edib və biz, dövlət olaraq bunları realizə edirik. Qətnamələrin tam effektiv realizəsi üçün BMT Nizamnaməsinin 41-ci maddəsi və daha sonra 42-ci maddəsi tətbiq edilə bilərdi. 42-ci maddənin həyata keçirilməsi üçün kollektiv iradə lazım idi. Deyəcəksiniz, 42-ci maddə nədir, izah edim. 42-ci maddə deyir ki, sülhə təhlükə, sülhün pozulması və təcavüz aktları ilə əlaqədar olaraq görülmən tədbirlər (41-ci maddədə sadaladıqlarımız) effektiv olmadıqda hərbi tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün hüquqi zəmin yaranır. 42-ci maddə əsas verir ki, təşkilat üzvləri hava, dəniz, quru qoşunları və digər vasitələrlə hüquq pozuntusu törətmiş dövlətə açıqcasına müdaxilə etsinlər. Amma bu günə kimi nə 41-ci, nə də 42-ci maddənin kollektiv şəkildə realizəsinin şahidi olmadıq.

7-ci bölmənin son maddəsi 51-ci maddədir. Elə maddələrin düzülüşündə də bir məntiqi ardıcılıq var. Azərbaycan Respublikası 30 ildir, bu məntiqi ardıcılığa tam riayət etdi və nəhayət, BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsində əks olunan, ayrılmaz hüququ olan özünümüdafiə hüququndan (Nizamnamədə bu hüquq elə

bu cür formulə edilib) istifadə etdi. 51-ci maddə nə deyir? Bu maddədə qeyd olunur ki, dövlətə silahlı hücum, təcavüz olunarsa Təhlükəsizlik Şurası beynəlxalq sülhün, təhlükəsizliyin qorunması üçün tədbirlər görənə qədər hər bir dövlətin ayrılmaz özünümüdafiə hüququ var. 30 ildir, Təhlükəsizlik Şurası heç bir tədbir görmür.

- Beynəlxalq hüquqda önəmli faktor nədir?

Təcavüz aktının müəyyən olunmasında əsas faktor ilkinlikdir. Yəni loru dildə desəm, ilk gülləni kim atdı. İlk gülləni kim atdısa, buna uyğun olaraq da həmin tərəfin özünümüdafiə hüququ yaranır. Yəni dövlət beynəlxalq təşkilatları birinci növbədə məlumatlandırmalıdır ki, o, təcavüzə məruz qalır. Ona görə, 51-ci maddədə deyir ki, vaxtında, lazımı qaydada məsələ ilə bağlı məlumatlandırılmalı və bundan sonra tədbirlər görə bilərsiniz. 1907-ci il Haaqa Nizamnaməsinin 42-ci maddəsində hərbi işğal aşağıdakı qaydada müəyyən edilir: “Ərazi düşmən ordusunun hakimiyyəti altında həqiqətən olduqda işğal edilmiş hesab edilir. İşğal yalnız belə hakimiyyətin yaradıldığı və yerinə yetirildiyi əraziyə şamil olunur”. Göründüyü kimi, Azərbaycan Respublikası həm silahlı hücumla, təcavüzə məruz qalıb, həm də torpaqları 30 ildir, işğal altındadır.

BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsi hər bir halda özünümüdafiə hüququnu özündə ehtiva edir. Özünümüdafiə hüququ isə hər bir vasitə ilə istər hərbi, istər iqtisadi və digər məsələləri nəzərdə tutur. Təbii ki, burada Cenevrə və Haaqa konvensiyalarının müddəalarına riayət olunmalıdır. Dağlıq Qarabağ və ətraf 7 rayon həm beynəlxalq hüquqi, həm tarixi, həm əxlaqi, həm də ədalət baxımından Azərbaycanındır! Beləcə, Cənab Prezidentin dediyi kimi, Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!

“Ədalət” qəzeti
01 oktyabr 2020-ci il

Gülər Seymurqızı,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

DÜNYA BİLİR Kİ, SƏN BİZİMSƏN!

28 il... Ağrılarla, acılarla, həsrətlə keçən 28 il. Hər bayramda, hər uğurumuzda, hər qələbəmizdə Azərbaycan xalqının bir duası var idi: "Bu şad günlərimizi Qarabağda keçirək". Vaxt gəldi. Yurdundan, yuvasından didərgin düşən azərbaycanlılar evlərinin açarını sandıqdan çıxarıb qələbə xəbərini gözləyirlər. Uşaqlığını xeyallarında itirən millətim onları yenidən canlandırmaq üçün zəfər xəbərini gözləyir.

Bu illərdə necə qəhrəmanlar itirdik və itiririk. Bu gün onlar üçün də vuruşuruq, qanları yerdə qalmasın deyə. Düşmən göz qırpan dəqiqədə yox olur. Qəhrəman şəhidlərimiz torpaq üçün vuruşub adını Vətən qoydular. Düşmən düşmənliliyini edir, lakin 28 ildir ki, davam edən vəhşiliyinin cəzasını çəkir. Bu illər ərzində biz ağladıq, bu dəfə növbə Ermənistanındır. Biz onlar kimi deyilik, biz müharibə yox, torpaqlarımızı istəyirik. Səməd Vurğunun "Azərbaycan" şeirində el bilirdi ki, Azərbaycan bizimdir, indi bütün dünya bilir ki, Azərbaycan Qarabağla birgə bütövdür və bu Vətən bizimdir. Nə qədər ritorik sual olsa da biz Səməd Vurğunun "Azərbaycan" şeirində "Ayrılarımı könül candan?" sualına cavab verdik. Yox, könül candan ayrılmaz. Ayrılmadığına görə biz 28 ildə unutmadıq, unutmurmadıq.

Azərbaycanımızı o torpaqlarsız bütöv bilmədik. Bu gün başını hansı səmtə çevirirsənsə sənə qürur verən minlərlə mənzərə görürsən: bir tərəfdə Azərbaycanın qəhrəmanları döyüşür, bir tərəfdə döyüşməyə deyil, toya gedirmiş kimi sevincli, şən minlərlə igid torpaqlarımız üçün vuruşmağa gedir, bir tərəfdə əsgəri üçün öz əlləri ilə qazan-qazan yeməklər bişirib, əsgəri üçün dua edən millət, bir tərəfdə də əsgəri üçün qanını, canını verməyə hazır millət. Saymaqla bitməz.

Təqvimə baxırdım, bu gün 2 oktyabrdir. 1992-ci ildən bugünədək biz bu tarixi Xocavəndin işğalı kimi tanıyırdıq. Həmin an içimdən sadəcə bu səsi eşitdim "Nə olaydı, sabah xəbər gələydi ki, Xocavəndi işğaldan azad etdik". Azərbaycan əsgəri, ümidlərimiz, gələcəyimiz sənsən! Sən səngərdə əlində silahla döyüşürsən, biz isə qəlbimizdən gələn dualarımızla əllərimizi göyə qaldırırıq sənə üçün dua edirik. Bütöv Azərbaycan sənə üçün dua edir. Zəfər sənindir, əmin ol. Çox az qaldı.

Biz bir az daha səbir edəcəyik, yetər ki, sən özünü və zəfər xəbərini bizə gətir.
Bir yerdə bayrağımızla yollanaq Qarabağa, Şuşaya, Zəngilana, Füzuliyə, Laçına,
Kəlbəcərə, Qubadlıya, Ağdama, Cəbrayıla, bir sözlə, bütöv Azərbaycana!

mektebgushesi.az
02 oktyabr 2020-ci il

Zahid Cəfərov,
Hüquq fakültəsinin Əmək və ekologiya hüququ
kafedrasının professoru

SƏRKƏRDƏ QƏTİYYƏTİ, ƏSGƏR RƏŞADƏTİ

Sentyabrın 27-si səhər saatlarından başlayaraq Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın mövqelərini, yaşayış məntəqələrini atəşə tutması nəticəsində hərbiçilərimiz və mülki vətəndaşlarımız, o cümlədən qadın və uşaqlar qətlə yetirilib, yaralanıb, çoxsaylı evlərə və obyektlərə ciddi ziyan dəyib. Bu hadisə ilk öncə Ermənistanın işğalçı siyasət yürütməsinin növbəti bariz təsdiqidir.

Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı proseslərin indiyə qədərki gedişatı göstərir ki, Bakı həmişə danışıqlar prosesinə tərəfdar olub, problemin həllinə dair müxtəlif variantlar ətrafında müzakirələrə hazır olub. Prezident İlham Əliyevin “Rossiya-1” telekanalının “60 dəqiqə” proqramına verdiyi müsahibədə qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan danışıqlarda həmişə konstruktivlik nümayiş etdirib. Vasitəçilik missiyası üçün cavabdeh olan Minsk qrupunun həmsədrləri də bunu təsdiq edə bilirlər. O cümlədən son iki ildə dəfələrlə bəyan edilib ki, illər boyu işlənilib hazırlanmış, Minsk qrupunun və onun həmsədrlərinin danışıqlar prosesi üçün əsas hesab etdikləri nizamlaşdırma prinsiplərinə sadıq. Üstəlik, son iki ildə və bundan əvvəl də dəfələrlə bəyan edilib ki, Azərbaycan danışıqların formatına da sadıqdır. Lakin Ermənistanın, xüsusən son bir ildə artan hərbi ritorikası, Paşinyan rejiminin öz siyasəti ilə danışıqlar prosesini dalana dirəməsi, o cümlədən son aylarda törətdiyi hərbi təxribatlar problemin müharibə yolu ilə həllindən başqa çıxış yolu qoymadı. Baş nazir Nikol Paşinyanın “Qarabağ Ermənistandır”, “Danışıqların formatı dəyişdirilməlidir”, “Yeni ərazilər işğal edəcəyik” kimi sərəmsəmləmələri, Yaxın Şərq ölkələrindən erməniəşilli ailələrin, terrorçuların Qarabağa gətirilməsi, qondarma seçkilərin keçirilməsi, Şuşanın paytaxt elan edilməsi kimi təxribatçı hərəkətlər göstərdi ki, Ermənistanla danışıqların aparılması mənasızdır və müharibədən başqa yol yoxdur. Nümayişkarənə şəkildə əslən Livandan olan ermənilərin Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində və qədim Şuşa şəhərində məskunlaşdırılması müharibə cinayətidir. Bu, Cenevrə Konvensiyasının pozulması deməkdir. Sonra onlar Şuşada - Azərbaycan mədəniyyətinin qədim incisində cinayətkar Dağlıq Qarabağ rejiminin qondarma başçısının qondarma inaqurasi-

yasını keçirdilər. Bütün bunlar şüurlu təxribatlar, Azərbaycanı münafişəyə cəlb etmək və cavab hərəkətlərinə təhrik etmək idi. Azərbaycan son aylarda təmkin, konstruktivlik və sağlam düşüncə nümayiş etdirdi. Lakin Ermənistanın Dağlıq Qarabağdakı təxribatçı hərəkətləri baş tutmayanda sentyabrın 27-də məlum hərbi təxribatı törətdilər. Artıq zaman yetişib, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda Vətən müharibəsi başlayıb. Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ probleminin müharibə yolu ilə həllinə gətirib çıxaran əsas səbəblərdən biri təbii ki, beynəlxalq təşkilatların məsələyə illərdir laqeyd yanaşması, işğalçıya qarşı təsirli mexanizmləri işə salmamalarıdır. Məlumdur ki, ayrı-ayrı təşkilatlar, xüsusən BMT, NATO, ATƏT, Avropa Şurası lazım gələndə beynəlxalq hüququn təmin olunması istiqamətində qətiyyətli addımlar atır, siyasi və hərbi məzmunlu qərarlar qəbul edə bilirlər. Lakin Azərbaycan torpaqlarının işğalına münasibətdə bunların heç biri baş vermədi. Bütün dünyanın gözü qarşısında Ermənistan beynəlxalq hüququn normalarını kobud şəkildə pozub, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə qəsd olunub. BMT-nin 1993-cü ildə qəbul etdiyi 4 qətnamə, o cümlədən ATƏT-in və Avropa Şurasının müxtəlif illərdə qəbul etdiyi sənədlər kağız parçasına çevrilib.

Prezident İlham Əliyev bugünlərdə həm BMT-nin tribunasından, həm Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə təmsilçisi ilə söhbəti zamanı bu məsələlərə ətraflı toxundu, beynəlxalq təşkilatları həm də Ermənistanı qarşı təsirli mexanizmlər tətbiq etməyə çağırırdı, həm də Ermənistanın son vaxtlar intensivləşdirdiyi təxribatçı əməlləri diqqətə çatdırırdı. Əlbəttə, beynəlxalq təşkilatlar, bu gün Azərbaycanı danışıqlara dəvət edən dövlətlər vaxtında Ermənistanı təsir etsəydilər, cəbhədə yenidən hərbi əməliyyatlar başlamazdı, problemin danışıqlar yolu ilə həlli istiqamətində işlər davam edərdi.

Beynəlxalq ictimaiyyətin susqunluğunun, hətta bəzi dövlətlərin təəssübkeşliyinin nəticəsidir ki, Ermənistan özünü tam cəzasızlıq mühitində hesab edərək yenidən Azərbaycan torpaqlarına hücum keçdi. Ancaq unudular ki, Azərbaycan 1990-cı illərin əvvəllərindəki dağınıq ölkə deyil. Azərbaycan iqtisadi cəhətdən kifayət qədər inkişaf etmiş, güclü orduya malik, Ermənistandan fərqli olaraq bir çox millətlərin nümayəndələrinin mehriban şəkildə yaşadığı multikultural, tolerant bir ölkədir. Paşinyan hakimiyyəti Azərbaycanın əks-hücum əməliyyatlarına başlayacağını güman etmirdi. Bəli, Tovuzda Azərbaycan Ordusu yalnız erməni hərbi bölmələrini ərazilərimizdən çıxardı. Prezidentin qeyd etdiyi kimi, bizim başqa ərazilərdə gözümlər yoxdu. Amma işğal altında olan Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlar Azərbaycanın beynəlxalq hüquq normaları ilə tanınmış əraziləridir. BMT həmin torpaqları Azərbaycan ərazisi olaraq tanıyır. BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsi isə respublikamıza öz ərazi bütövlüyünü təmin etmək hüququ verir. Bu Nizamnaməyə əsasən heç nə təcavüzə məruz qalmış dövlətin fərdi və ya kollektiv

özünümüdafiə haqqını gerçəkləşdirməsini əngəlləmir. Bu günlərdə cəbhə xəttində işğalçı Ermənistan ordusuna qarşı uğurlu hərbi əməliyyatlar həyata keçirən Azərbaycan məhz beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini rəhbər tutur. Elə bir vəziyyət yaranıb ki, heç bir dövlət və ya təşkilat Azərbaycana bu müharibəyə görə irad tuta bilməz. Çünki döyüşlər Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərində gedir.

Prezident İlham Əliyev hər zaman bəyan edib ki, Azərbaycan ərazisində ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verilməyəcək və respublikamız istənilən yolla ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək. Bu günlərdə Ordumuz cəbhə xəttində uğurlu hərbi əməliyyatlar həyata keçirməkdədir. Düşmənin ön xətt mövqeləri darmadağın edilib, bəzi kəndlərimiz işğaldan azad edilib. Bu gün istər işğal olunmuş Dağlıq Qarabağda, istərsə Ermənistanın özündə ciddi humanitar və iqtisadi fəlakət baş verməkdədir. Nə qədər gizlətməyə çalışsalar da, Ermənistanın canlı itkisi kifayət qədər böyükdür, xəstəxanalar yaralılarla dolub. Vəziyyət o həddə gəlib çatıb ki, Ermənistanda yaşlı kişilərin, qadınların döyüşlərə cəlb olunması müzakirə edilir. Son günlər beynəlxalq təşkilatlardan, ayrı-ayrı dövlətlərin rəhbərləri tərəfindən əməliyyatların dayandırılması barədə çağırışlar eşidilməkdədir. Amma görəsən niyə indiyə kimi həmin təşkilatlar Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad edilməsini tələb edən BMT qətnamələrinin yerinə yetirilməsinə çağırış etməyiblər. Niyə bu təşkilatlar Tovuz hadisələrində Ermənistanın işğalçı dövlət olduğunu bəyan etmədilər. Ağdamda 9 yaşlı Fariz, Füzulidə 2 yaşlı Zəhra ermənilər tərəfindən öldürüləndə bu təşkilatlar harada idilər. Niyə o zaman Ermənistanın uşaq və körpə qatili olduğunu demirdilər. Ona görə bu gün Azərbaycana atəşkəs çağırışını etməyin özü belə ikili standartların göstəricisidir. Azərbaycanı atəşkəsə dəvət etməkdənsə, Ermənistanı işğal olunmuş əraziləri tərk etməyə çağırmaq lazımdır.

Qarabağ Azərbaycandır!

azerbaijan-news.az
02 oktyabr 2020-ci il

İradə Hüseynova,
Tarix fakültəsinin Qafqaz xalqları tarixi
kafedrasının müdiri

ALİ BAŞ KOMANDANIMIZIN ƏTRAFINDA SIX BİRLƏŞƏRƏK DÜŞMƏN ÜZƏRİNDƏ LAYİQLİ ZƏFƏR QAZANACAĞIQ

Güclü ordu dövlətin və xalqın təhlükəsizliyinin əsas təməl prinsiplərindən biridir. Nizami Azərbaycan Ordusunun təməlinin qoyulduğu 1993-cü ilin payızından sonra ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə qısa vaxtda bütün qoşun növlərinin mövcud olduğu, müasir döyüş imkanlarına malik Azərbaycan Silahlı Qüvvələri formalaşdırılıb.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə ölkə rəhbərliyinə qayıdışı Azərbaycanın ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi, elmi-mədəni həyatında, beynəlxalq əlaqələrində əsl dönüş yaratdı. Milli Ordunun formalaşdırılması, Azərbaycanın milli maraqlarını qorumağa qadir olan nizami silahlı qüvvələrin yaradılması, torpaqlarımızın müdafiə olunması ilə bağlı mühüm addımlar atıldı. Bütün siyasi və diplomatik vasitələrin işə salınması nəticəsində 1994-cü ilin mayında atəşkəs əldə edildi. Atəşkəsin elan edilməsi Azərbaycanın dövlət olaraq, iqtisadi, sosial, siyasi və hərbi baxımdan dirçəlməsi, qüdrətlənməsi, ordusunu dünya standartlarına uyğun formalaşdırması baxımından çox önəmli idi. Məhz ölkədə nisbi sakitlik bərpa edildikdən sonra ordu quruculuğu ilə bağlı genişmiqyaslı islahatlara başlanıldı. Tezliklə hərbi hissələrin, ayrı-ayrı qoşun növlərinin sistemləşdirilməsi başa çatdırıldı. Orduya çağırışla bağlı bütün problemlər həll edildi. Dövlətçiliyi və hərbi andı hər şeydən uca tutan, hərbi olmağı şərəf bilən zabitlər hərbi hissələrin rəhbərliyinə cəlb olundu. Ordunun mərkəzləşdirilmiş maddi-texniki təminatı əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırıldı. Şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji hazırlığına, döyüş ruhunun yüksəldilməsinə diqqət artırıldı, gənclər arasında hərbi-vətənpərvərlik duyğularının artırılması istiqamətində işlər görüldü. Ordu quruculuğunun müxtəlif sahələri ilə bağlı zəruri olan qanunlar qəbul edildi. Ölkədə hərbi kadr hazırlığı və beynəlxalq standartlara cavab verən hərbi təhsil sistemi formalaşdırıldı. Güclü ordu ilə güclü dövlət anlayışı vəhdət təşkil

edir. Çünki müstəqil dövlətin nüfuzu iqtisadi, siyasi və elmi potensialı ilə yanaşı, onun malik olduğu ordusunun qüdrəti ilə də ölçülür. Bu gün Azərbaycan Ordusu dünya miqyasında güclü ordular sırasındadır. Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin apardığı ardıcıl siyasətin nəticəsində bu gün ordumuza göstərilən diqqət sayəsində silahlı qüvvələrimiz müasir silah-sursat, döyüş texnikası, o cümlədən təyyarə, helikopter və artilleriya sistemlərinin keyfiyyəti, şəxsi heyətin sayı və döyüş əzmi baxımından düşmən ordusunu dəfələrlə qabaqlayır. Çox böyük qürurverici haldır ki, bu dəfə də silahlı qüvvələrin bütün şəxsi heyəti qisas və qələbə hissi ilə yaşayır, torpaqlarımızı işğaldan azad etmək uğrunda müqəddəs borcunu yerinə yetirməyə qadir olduqlarını nümayiş etdirirlər. Azərbaycan əsgəri yalnız öz gücü və qüvvəsinə güvənərək düşməni işğal olunmuş torpaqlardan qovmaqla ərazi bütövlüyümüzü bərpa etməyə qadir olduqlarını əzm-karlıqla sübut edirlər. Təbii ki, bütün bunlar Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin tövsiyə və tapşırıqları əsasında reallaşdırılır. Otuz ilə yaxındır ki, Azərbaycan Ermənistanın işğalından və təcavüzündən əziyyət çəkir. Bir milyon məcburi köçkünümüz öz doğma yurdlarının həsrəti ilə yaşayır, evlərinə qayıdacaqları günü gözləyirlər. Məlum olduğu kimi, bu ilin sentyabrın 27-si səhər saatlarından Ermənistan silahlı qüvvələri bir neçə istiqamətdən yaşayış məntəqələrimizi və hərbi mövqelərimizi atəşə tutmuşdur. Müstəqil Azərbaycanın rəşadətli, mətin, qüdrətli ordusu düşmənin bütün cəhdlərinin qarşısını layiqincə aldı. Sentyabrın 27-də Təhlükəsizlik Şurasının iclasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev demişdir: “Ordu quruculuğu mənim fəaliyyətimdə həmişə birinci yerdədir. Hərbçilər də, Azərbaycan xalqı da bunu bilir. Həmişə demişəm ki, ordumuz üçün nə lazımdırsa, biz onu da edəcəyik. Biz güclü, iradəli ordu yaratmışıq.

Bizim bütün silahlı birləşmələrimiz müasir standartlara cavab verir və döyüş tapşırığını şərəflə, vicdanla, cəsarətlə yerinə yetirir. Bu gün əks-hücum əməliyyatında bizim müxtəlif silahlı birləşmələrimiz iştirak edir və vahid komandanın rəhbərliyi altında əks-hücum əməliyyatı uğurla gedir. Bütün silahlı birləşmələr arasında koordinasiya tam şəkildə təmin edilib. Əminəm ki, bu əks-hücum əməliyyatının bundan sonra da uğurlu nəticələri olacaqdır. Mən Azərbaycan xalqına bu məlumatı verməklə bir daha demək istəyirəm ki, biz haqq yolundayıq, biz özümüzü müdafiə edirik. Biz heç kimin torpağına göz dikməmişik, heç kimin torpağında, Ermənistan ərazisində Azərbaycan silahlı birləşmələrinin heç bir məqsədi, hədəfi yoxdur. Ancaq biz öz torpağımızda özümüzü müdafiə edəcəyik və işğal edilmiş torpaqlarımızı işğalçılardan azad edəcəyik.”

Son günlər Dağlıq Qarabağ bölgəsində qoşunların təmas xəttində erməni işğalçılarının təxribata əl atacağı gözlənilən idi. Ermənistanı belə bir təxribata bir neçə səbəb sövq edirdi. Son hadisələrlə bağlı xəbərlər bir daha onu göstərdi ki, Azərbaycan cəmiyyəti, xalqımız Qələbə üçün uzun illər həsrət çəkmişdir. Bu, xalqımızın içində illərdir yığılıb-qalan Qələbə həsrətinin, torpaq nisgiline vulkan kimi üzə çıxması idi. Torpaqlarımızın bir hissəsinin azad olunması, yüksəkliklərin ələ keçirilməsi, düşmənin yüzdən artıq canlı qüvvəsinin məhv edilməsi onu göstərdi ki, Vətənimizin hər qarışı uğrunda can verməyə hazırıq. Yetər ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin olunsun. Azərbaycan Ordusu düşməne vurduğu son zərbələri ilə ermənilərə nəinki dərs verdi, həm də sübut etdi ki, onların özləri barədə yaratdıqları mif sabun köpüyü imiş. Artıq böyük qələbələrımız də var. Belə ki, Azərbaycan Ordusunun qoşun növləri və bölmələrinin həyata keçirdiyi uğurlu əks-həmlə əməliyyatı nəticəsində işğal altında olan bir sıra kəndlərimiz, vacib yüksəkliklər və əlverişli ərazilər azad olunub. Cəbhənin Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində aparılan hərbi əməliyyat nəticəsində uzun illər ərzində düşmən işğalı altında olan Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli, Qərvənd, kənd Horadiz, Yuxarı Abdürrəhmanlı, Cəbrayıl rayonunun Böyük Mərcanlı və Nüzgar kəndləri düşməndən təmizlənib. Bundan başqa, Goranboy istiqamətində qoşunlarımızın keçirdiyi hərbi əməliyyat nəticəsində Murov dağı silsiləsindəki Murov zirvəsi azad edilib. Ən başlıcası odur ki, ordunun şəxsi heyətində yüksək əhvali-ruhiyyə var. Hesab edirəm ki, belə bir ordu istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə qadirdir. Hər gün ordumuzun mütəşəkkil döyüş hazırlığının, əsgərlərimizin çox yüksək hərbi-vətənpərvərlik hissinin şahidi oluruq. Bilirik ki, ordumuzun maddi-texniki bazası son dərəcə güclüdür. Azərbaycanın öz istehsalı olan silahları deməyə əsas verir ki, dövlətimizin nə qədər qüdrətli hərbi potensialı var. Bütün bunlar Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin orduya göstərdiyi qayğının nəticəsidir. Azərbaycan xalqı torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsini arzulayır və bunun üçün də hamımız bir yerdə olmalıyıq. Əlbəttə ki, hər şey Vətən üçün, hər şey cəbhə üçün olmalıdır. Bu məsələdə hər kəs cənab Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin, Azərbaycan Ordusunun və dövlətimizin ətrafında birləşməlidir. Bu zaman Azərbaycan əsgərlərinin gözü arxada qalmayacaq və qətiyyətlə irəli gedəcəyik.

Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin fəaliyyətində ordu quruculuğu məsələləri daim prioritetdir. Bu istiqamətdə Heydər Əliyevin başladığı işləri davam etdirən ölkə rəhbərinin qarşıya qoyduğu vəzifə Silahlı Qüvvələrin döyüş qabiliyyətinin ən yüksək səviyyəyə çatdırılmasıdır. Bu mənada güclü iqtisadiyyata mütənasib güclü ordu formulu ötən 17 ildə

Prezident İlham Əliyevin fəaliyyətinin əsas qayələrindən biri kimi diqqəti cəlb edib. Reallıq ondan ibarətdir ki, respublikamızın artan maliyyə imkanları Silahlı Qüvvələrimizin müasir standartlara cavab verən peşəkar orduya çevrilməsində mühüm rol oynayıb.

Prezident İlham Əliyev demişdir: “Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa edilməlidir. Biz heç vaxt Azərbaycan ərazisində ikinci qondarma erməni dövlətinin yaranmasına icazə verməyəcəyik. Heç vaxt Dağlıq Qarabağa müstəqillik verilməyəcək. Əgər kimsə bunu gözləyirsə, qoy, əbəs yerə gözləməsin. Bu, olmayacaq”.

Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev Təhlükəsizlik Şurasının iclasında bir daha bəyan etdi ki, “Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın əzəli torpağıdır, bizim milli məsələmizdir. Biz bu məsələni elə həll etməliyik ki, Azərbaycan xalqı bundan razı olsun, tarixi ədalət bərpa edilsin, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunsun”.

Bu gün böyük qürur hissi ilə qeyd edə bilərik ki, nizami Silahlı Qüvvələrin yaradılması, torpaqlarımızın müdafiə olunması üçün təxirəsalınmaz tədbirlərin həyata keçirilməsi, xalq-ordu birliyinin inkişaf etdirilməsi istiqamətində reallaşdırılan işlər müsbət nəticəsini göstərir. Ordumuzun döyüş ruhu, hazırlıq səviyyəsi düşməinə cavab verməyə, ona qalib gəlməyə yetərlidir. Əsgərlərimizin mənəvi-psixoloji durumu, ruh yüksəkliyi, vətənpərvərliyi də ən yüksək səviyyədədir. Silahlı Qüvvələrimizin şəxsi heyəti istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə hazırdır, qadirdir və bunun üçün böyük imkanlara malikdir. Bu gün hər birimiz özümüzü hər an qələbəyə doğru addımlayan qüdrətli bir dövlətin vətəndaşı hesab edirik.

Çox qürurverici haldır ki, Azərbaycan Ordusu üzərinə düşən vəzifəni layiqincə yerinə yetirməyə qadir olduğunu nümayiş etdirir. Düşmənin təxribatlarının qarşısını layiqli cavab tədbirləri ilə alan ordumuz hansı imkanlara malik olduğunu bir daha işğalçı dövlətə göstərir. Düşmən müzəffər Azərbaycan Ordusundan aldığı cavabı, zərbəni uzun müddət unutmayacaq. Azərbaycan xalqını heç zaman məğlub etmək mümkün deyil, millətimiz mərd və yenilməzdir. “Mən əldə edilmiş ilk uğurlar münasibətilə Azərbaycan xalqını, Azərbaycan Ordusunu təbrik edirəm. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Yaşasın Azərbaycan!” söyləyən dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyev daim çıxışlarında ermənilərin təxribatı nəticəsində Azərbaycan hərbiçilərinin, mülki şəxslərin həlak olduğunu önə çəkərək onların qanının yerdə qalmayacağını bəyan etdi.

Əminəm ki, Azərbaycan Ordusu Prezident, Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşərək düşmən üzərində layiqli zəfər çalacaqdır. Vətənimizin hər qarış torpağı müqəddəsdir. Bütün xalqımız möhtərəm Prezidentimizə arxalanır, güvənir. Qələbə bizimlədir! Mən də bir azərbaycan-

lı anası və ziyalı kimi, dualar edir, tezliklə Azərbaycanın üçrəngli bayrağının Şuşada, Laçında, Kəlbəcərdə, Zəngilanda, Cəbrayıl, Qubadlıda bir sözlə, bütün Qarabağda dalğalanmasını arzu edirəm.

Bu gün ön cəbhədəki əsgərlər Azərbaycan dövlətçiliyinin, ərazi bütövlüyünün qorunmasında ayıq-sayıqdırlar. Qələbə sorağı ilə bizləri sevindirin, Azərbaycan igidləri!

respublica-news.az
02 oktyabr 2020-ci il

Günəl Abbas,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

DAVAM EDİR 27... Sentyabr! BİZ GƏLİRİK, QARABAĞ!

Əslində, belə günlərdə qələmi əlimə alanda haradan başlayacağımı, hisslərimi ən incə detallarına qədər necə ifadə edəcəyimi bilmirəm. Bəlkə də bu mənə məxsus olan bir haldır, dərinlən təsirləndiyim hadisələr haqda içimdən keçənləri söyləyə bilmirəm. Gəlin, əvvəlcə sizə o gündən danışım...

Müharibənin nə olduğu haqda çox oxumuş, çox eşitmişəm. Ancaq deyirlər, min dəfə eşitməkdənsə, bir dəfə görmək yaxşıdır. Yəqin həmin gün yadımda sentyabr ayının sonuncu bazar günü kimi qalacaq. Bundan əvvəl də cəbhə bölgəsində yaşadığımız üçün atəş səsləri eşitmişəm. Ancaq bu dəfə hər şey daha fərqli idi. Uzun zamandır doğma torpaqlarımızın azadlığı uğrunda mübarizənin başlayacağı günü çoxumuz gözləyirdik. Bilirdik ki, Ermənistan tərəfi iyul ayında Tovuzda başladığı təxribatlara yenidən cəhd edəcək. Elə gözlədiyimiz kimi də oldu.

Atışma səslərinə yuxudan ayılındam müharibəni sözlərlə izah etməyin mümkün olmadığını bir daha anladım. Bəzi hissləri yaşamadan anlamaq olmur, müharibə də o hisslərdən biridir. Hər nə qədər dəhşətli anlar olsa da, öz canından əvvəl səngərdə döyüşənləri düşünüb onlar üçün dua edəndə, hər göz yaşı axıdan ananın hayqırtısında anladım müharibənin nə demək olduğunu. Bir də ardı-arası kəsilməyən təyyarə, vertolyot, təcili yardım maşınlarının səsləri gələndə anladım. Sən demə, müharibənin ən acı tərəflərindən biri elə bu imiş. Bir gözümdə azad edilən torpaqlardan gələn qələbə xəbərlərinə sevinərkən, bir gözümdə şəhid xəbərlərinə ağlayır... Ürəyimdəki tərifsiz sevincin yerini tərifsiz acılar alanda anlayıram ki, 1992-ci ildə bunun min qatını yaşayan xalqım nələr çəkib. Xalqın hayqıraraq çağırdığı o Vətən oğulları haraya yetişdi. Gör o şəhidlər necə xoşbəxtdir, çoxunun ürəyində dağa çevrilən o dağlara hər kəsdən əvvəl ayaq basdı. Gör o əsgərlər necə xoşbəxtdir, 30 ildir üçrəngli bayrağa həsrət qalan o dağları vüsala yetirdi. Atdığı hər addımda xalqı bir az daha zəfərə aparan o müqəddəs addımlara canımız fəda! İndi bütün Azərbaycanın ürəyi, dünyanın isə gözü Qarabağdadır. Ana Vətənin göz bəbəyi olan bu səfalı torpaqlar həmişəki kimi yenə də bir çox dövlətlərin diqqət mərkəzindədir. Bütün bu masa arxası söhbətlər edilərkən əsgərlərimiz cəbhədə

- Qarabağ torpaqlarında “Qurban olum, Azərbaycan, bu müqəddəs torpağına!” şüarını səsləndirir. Onlara güvəndiyimiz üçün qələbənin yaxın olduğunu biz də bilirik. İndi düşmən sözünü qarşı tərəf ilə əvəz etməli olduğumuzu deyənlərin, humanizm adı altında müharibədən qorxanların səsi gəlmir. Bir tək illərdir susan dünya təşkilatları dayanmadan tərəfləri sülh danışıqlarına dəvət edir. O danışıqlar ki, 30 ildir kağız üzərində qalır. Ancaq bu gözəl xalq, bu əzmli Ordu, öz yolundan dönməyəcək. Çünki bu yol haqq, nicat yoludur!

Eşidirəm, orda, uzaqda bir yerdə Qarabağ şikəstəsi səslənir. Və Bakı radio-su, Şuşadan anonslar verir. İllər boyu xəyallarımızın daimi qonağı olan Qarabağın sabahkı sakinləri biz olacağıq. Buna inamımız olduqca böyükdür.

Nəhayət, biz gəlirik, azərbaycanlı səsinə, azərbaycanlı ayağına, Azərbaycan bayrağına həsrət qalan nakam anamız Qarabağa tərəf gəlirik! Haqsız qanların əvəzini almağa gəlirik. Gəlirik ki, Qarabağı dəyirmi masalarda belə işğalçı siyasət yürüdən ermənidən, rusdan xilas edək. İndi o masada Azərbaycanın igidləri baş qaldırıb.

Gözlə Qarabağ, gözlə Vətən, biz tezliklə sənə çatacağıq!

moderator.az
02 oktyabr 2020-ci il

Firavan Əlizadə,
Hüquq fakültəsinin tələbəsi

TORPAQ - UĞRUNDA ÖLƏN VARSA VƏTƏNDİR!

Hər bir insanın qəlb evində ana kimi müqəddəs, ulvi və şirin bir hiss yaşayır. Bu, vətənə olan sevgi hissi, doğma torpağa olan məhəbbət duyğusudur. Mübaligəyə varmadan deyərdim ki, insanın qəlbinə hakim kəsilən, özündən asılı olmadan yaranan bir ümmandır Vətən eşqi, Vətən sevgisi. Bəli, hər bir kəs dünyaya gözünü açdığı ilk anda onu həyata gətirən qadın ananı görürsə, ilk qədəmlərini Vətən torpağında atır və atdıqca da Vətən sevgisinin, yurd eşqinin hərarətini daha dərinlən hiss etmiş olur. Günlər, aylar bir-birini əvəz etdikcə, həyatı dərinlən duyduqca bu sevgi daha da böyüyür, dərinləşir, əbədiləşir və insan daha möhkəm tellərlə öz elinə, obasına bağlanır. Vətənimizin hər bir qarış torpağı bizim üçün əzizdir. Qarabağ... Havası, suyu, təbiəti və gözəlliyi ilə hər kəsin zövqünü oxşayan, mənəvi olaraq bizi yaşadan məkan... Qarabağ bizim həm ürəyimizi dağlayan sağalmaz yara, həm də bizim gələcəyə olan ümidimizdir.

Qarabağ dedikdə, hər kəs müxtəlif hisslər keçirir. Kimisi kədərlənir, kimisi də gəncliyini və uşaqlığını xatırlayır. Doğrudur, hazırda biz öz Qarabağımızdan, canımızdan, şah damarımızdan ayrı düşmüşük. Artıq necə illərdir ki, Qarabağı, onun gözəl təbiətini, gülünü, çiçəyini görmür, onun o təmiz, saf havasını duymuruq. Lakin 2016-cı ilin şanlı Aprel döyüşləri, bu ilin iyul ayında erməni qəsbkarlarının Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində törətməyə cəhd etdikləri təxribat ordumuzun şücaətini, xalqımızın birliyini əks etdirən qəhrəmanlıq salnaməmiz oldu. Düşmənin başına ağır zərbə kimi vurulan bu döyüşlər göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu gözlənilməz hücumun qarşısını almaqda çətinlik çəkmir.

Sentyabrın 27-dən etibarən cəbhədə gedən şiddətli döyüşlər zamanı əldə edilmiş uğurlar hər bir Azərbaycan vətəndaşı kimi, məni də qürurlandırır. Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin Ermənistan dövlətinin növbəti təxribatına cavab olaraq, Qarabağ bölgəsindəki qoşunların bütün təmas xətti boyu düşməyə tutarlı cavab verilməsinə yönəlmiş əmri bütün ölkə vətəndaşları tərəfindən birmənalı olaraq böyük rəğbət hissi ilə qarşılandı. Əhalidə olan yüksək əhval-ruhiyyə Cənab Prezidentə olan böyük ina-

mın təzahürüdür. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin respublikamıza rəhbərlik etdiyi dövrlərdə ordu quruculuğu, milli hərbi kadrların hazırlığı məsələsi daim ön plana çəkilmiş və bu siyasət Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilərək Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin müasir hərbi texnika ilə təchiz edilməsinə, möhkəm nizam-intizam, yüksək döyüş ruhu ilə seçilən, düşməyə sarsıdıcı zərbə vurmağa qadir olan bir ordu yaradılmasına nail olunmuşdur. Bu gün nəticələr göz qarşısındadır. Qısa müddət ərzində Milli Ordumuzun parlaq qələbələri sayəsində mənfur düşmən işğal olunmuş torpaqlarımızdan qovulmaqdadır.

Bu gün 30 ilə yaxındır ki, həsrətində olduğumuz, səbirsizliklə gözlədiyimiz ən böyük arzumuz - Vətən torpağımızın işğaldan azad olunduğu günü görmək gerçəkləşdirilməkdədir. Ölkəmizdə ordu-xalq-iqtidar birliyi, insanlarımızın vətənpərvərlik ruhu, ordumuzun döyüş əzmi, Ali Baş Komandanımızın qətiyyəti Böyük Qələbə Günü'nün yaxında olmasını şərtləndirir. Hər yaralanan əsgər, hər şəhid xəbəri ürəyimizdə bir yara olsa da, Qələbə xəbəri bu yaraları sağaldacaq. Xalqımız Qarabağda gözəl günlər yaşayacaq. Əminik ki, üçrəngli bayrağımız tezliklə işğal altında olan ərazilərimizdə dalğalanacaq!

Qarabağ hər zaman bizim olub, bizimdir və hər zaman da bizim olacaq!

moderator.az
02 oktyabr 2020-ci il

Günəl Məlikli,

Beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat fakültəsinin
Politologiya və sosiologiya kafedrasının müəllimi

VƏTƏNİMİZİN UĞURU

Müasir ordu quruculuğunda sivil modellər əsas götürülür. Şərqlə Qərbin qovşağında yerləşən Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün güclü orduya, müdafiə sisteminə ehtiyacı vardır. İşğal edilmiş ərazilərin qaytarılması üçün güclü Ordu vacib şərtidir. Hazırda Milli Ordumuz Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və dövlətçiliyini qoruya bilir. Azərbaycan Ordusu regionda da böyük gücə malikdir. Bu gün Qafqazda ən müasir ordu sayılan Azərbaycan Milli Ordusu Azərbaycanın müstəqilliyinin əsas təminatıdır və ölkəmizə qarşı hər hansı bir hərbi təhlükənin qarşısını almaq üçün kifayət qədər güclüdür. Bu gün beynəlxalq hərbi reytinglərdə Azərbaycan Ordusu Cənubi Qafqazın alternativsiz hərbi gücü sayılmaqla yanaşı, hərbi arsenalına, potensialına, təminatına, hazırlığına görə dünyanın öndə gedən silahlı qüvvələrindən biri hesab edilir. “Ordumuzun maddi-texniki təminatı ən yüksək səviyyədədir. Biz son illər ərzində milyardlarla dollar dəyərində ən müasir silah-sursat, hərbi texnika almışıq. O texnikalar ən son texnologiyaya malikdir. Aprel döyüşləri bunu bir daha göstərdi” deyən Ali Baş Komandan son 7 ay ərzində bu təminatın daha da yaxşılaşdığını və müasirləşdiyini söylədi.

Dünyanın ən müasir, yüksək dağıdıcı qüvvəyə və dəqiqliyə malik olan silahları, texnikası artıq Azərbaycan Ordusunun sərəncamındadır. Prezidentin Horadizdə yeni salınan qəsəbədə hərbi yönümlü məktəblərin kursantları ilə görüşü də əlamətdar anlarla yadda qaldı. Hələ uşaq yaşlarından hərbcı olmaq istəyən və yeniyetmə yaşlarından hərbi məktəblərdə təhsil alan bu gənclər görmədikləri vətənlərinin - Füzulinin azad edilməsində Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında iştirak etməyi ən böyük arzuları kimi dilə gətirdilər. Ali Baş Komandanın bu hərbcilərə sözləri isə həm də Böyük Vətənpərvərin gənc nəsə tövsiyəsi və bir ata nəsihəti idi: “Siz hərbcı peşəsini seçmisiniz.

Bu, çox şərəfli peşədir. Ordumuzun gücü ilk növbədə ordumuzda hökm sürən vətənpərvərlik ruhundadır. Döyüş qabiliyyətimiz də, vətən sevgisi də buna bağlıdır. Hər bir Azərbaycan gənci, hər bir vətəndaş vətənpərvər olmalıdır, vətəni hər

şeydən çox sevməlidir və vətən uğrunda öz qəhrəmanlığını göstərməlidir. Sizin qarşınızda çox gözəl nümunələr var. Bu gün Lələtəpə ərazisində olarkən, düşmənlə üz-üzə dayanan hərbiçilərlə görüşərkən bir daha gördüm ki, bizim gənclərimiz nə qədər vətənpərvərdir, peşəkardır, vətənə bağlıdır". Azərbaycan əsgəri 20 il də, 100 il də bundan əvvəl mərd, döyüşkən olub. Məhz Mübariz İbrahimovun 18 iyun 2010-cu il tarixində gecə 23:30 radələrində təkbaşına iki ordu arasındakı bir kilometrlik minalanmış sahəni keçməsi, düşmənin çox sayda əsgər və zabitanı bircə həmlədə məhv etməsi dünyaya səs saldı. Mübariz bu qeyri-bərabər döyüşdə ələ keçirdiyi düşmən silahlarından istifadə edərək 5 saat erməni faşistləri ilə son nəfəsinə kimi döyüşdü. Mübariz şəhidlik zirvəsinə ucaldığı gündən onun doğulduğu həyatə minlərlə gənc ziyarətə gəlir. Mübariz gecənin qaranlığında təkbaşına nəre çəkərək, içində gurlayan cəsurluğun gücüylə düşmənin üstünə atıldı. Ermənilər Mübarizin və Mübarizin simasında digər qəhrəmanlarımızın igidliyinin və ordumuzun qüdrətli olmasının şahidi oldular. Mübarizin vida mərasimində cənab Prezident İlham Əliyev "Mübariz yaxşı bilirdi ki, o döyüşdən sağ-salamat çıxıb bilməyəcək. Ancaq Vətən, torpaq sevgisi, onda olan vətənpərvərlik ruhu onu şəhidlik zirvəsinə ucaltdı. Mübariz bütün gənclər üçün nümunədir, nümunədir".

Azərbaycan Ordusu ən müasir silahlarla təchiz edilərək dünyanın ən müasir orduları sırasındadır. Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev Sabunçu rayonunda hərbiçilərə yeni mənzillərin verilməsi mərasimində çıxışı zamanı diqqətə çatdırıb ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün bütün başqa amillərlə yanaşı, ən birinci amil bizim hərbi gücümüzdür, qüdrətimizdir: "Biz gücümüzü artırırıq və artıracağıq. Onu da bildirməliyəm ki, bu il bir çox önəmli kontraktlar imzalanmışdır. Bu kontraktların icrası nəticəsində ölkəmizə ən müasir silahlar və texnika gətiriləcəkdir. Bu gün mövcud olan texnika və silahlar imkan verir ki, biz işğalçıların istənilən hərbi hədəfini yüksək dəqiqlik və böyük dağıdıcı qüvvə ilə darmadağın edə bilək. Əlbəttə, hər bir ölkənin, o cümlədən müharibə şəraitində yaşayan ölkələrin gücünü, ilk növbədə, onun hərbi qüdrəti müəyyən edir."

Əlahiddə Azərbaycan Ordusunun 2018-ci ilin uğurlu döyüş əməliyyatları nəticəsində Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı 11 min hektarlıq ərazini işğaldan azad etməsi və Ermənistan üçün strateji əhəmiyyətə malik olan İrəvan-Laçın magistral yoluna nəzarəti ələ keçirməsi, Azərbaycan əsgərinin düşmənlə sərhəddə yerləşən, dəniz səviyyəsindən 1800 metrlik yüksəkliyə malik olan Şərur rayonu ərazisindəki Qızılqayanın ən uca nöqtəsinə Azərbaycan bayrağını sancması, Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad olunmuş Cocuq Mərcanlı kəndində yenidən insanların məskən salması, Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı Günnüt kəndinin

düşmən tapdağından xilas edilməsi Dağlıq Qarabağın sabahına nikbin baxmağa əsas verir.

Ölkəmizin silah zavodlarında yaxın zamanlarda istehsalına başlanılacaq “Zərbə KM” (təsir gücü artırılmış qəlpəli-fuqaslı) pilotsuz uçuş aparatının yeni növü olmaqla düşmənin canlı qüvvəsini, hərbi texnikasını və hərbi obyektlərini 100 kilometrlik məsafədən müəyyənləşdirərək məhv edən pilotsuz uçuş aparatıdır. Həmçinin yüksək impulsu elektromaqnit şüa verən aviasiya bombasının yaradılması da nazirliyin perspektiv layihələrindəndir.

Ermənilər anlayırlar ki, Azərbaycan Ordusu bugünkü qüdrəti və peşəkarlığı ilə Ermənistan ordusunu qısa müddətdə darmadağın edə bilər. Burada bir faktı qeyd etmək vacibdir ki, Azərbaycan öz ordusunu ən müasir NATO standartlarına uyğunlaşdırmaqdadır. Hərbi peşəkarlıq, ən müasir silahlarla təminat artıq ordumuzun nəinki bölgədə, hətta MDB məkanında ən güclülər cərgəsinə çıxarmışdır.

Azərbaycan xalqı öz Prezidentinə inanır və işğal altındakı torpaqlarımızın Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə azad ediləcəyi, ərazi bütövlüyümüzün təmin olunaçağı, bayrağımızın Şuşada, Xankəndidə və işğal altındakı digər əzəli torpaqlarımızda dalğalanacağı günün uzaqda olmadığına qəti əmindir.

Cənab İlham Əliyev çıxışlarının birində bəyan edib: “Əsas odur ki, danışıqların formatı dəyişilməz qalıb. Danışıqlar uzun illər olduğu kimi, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında aparılır. İkincisi, danışıqlar prosesinə yeni təkan verilib. Bu da vacibdir. Biz Minsk qrupunun həmsədrlərinin 9 mart tarixli bəyanatını, - siz yəqin ki, onunla tanışsınız, - çox müsbət qiymətləndirdik. Orada deyilir ki, danışıqlar formatının dəyişdirilməsi yalnız iki tərəfin razılığı ilə ola bilər. Azərbaycan tərəfi təbii ki, buna razılıq vermədi. Ona görə də biz prinsipçə substantiv danışıqların davam etdirilməli olduğu vəziyyətə qayıtdıq”.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rəsmi “Instagram” səhifəsində edilən paylaşımında qeyd edilir: “Azərbaycan dövləti heç vaxt başqasının torpaqlarına iddialı olmayıb, heç zaman insanlığa qarşı cinayət törətməyib. Azərbaycan Ordusu başqa dövlətin torpaqlarına ayaq basmayıb, o, doğma torpağını qoruyur və onun uğrunda döyüşür!”

Ermənistanın növbəti silahlı təxribatına cavab verildi! Azərbaycan Ordusu öz Vətəninə müdafiə edərək, uğurlu əks-hücum əməliyyatı keçirir və Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərini azad edir.

Azərbaycan dövlətinə və xalqına dəstək olaraq öz prinsipial və ədalətli mövqeyini nümayiş etdirən bütün insanlara, təşkilatlara və dövlətlərə dərin təşəkkürümü bildirirəm. İlk növbədə, qardaş Türkiyə xalqına və şəxsən Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğana minnətdaram. Onların həmrəyliyi və mənəvi dəstəyi bu gün hər bir azərbaycanlıya qürur hissi yaşadır.

Azərbaycanın bütün əsgərlərinin, zabitlərinin həyatı və sağlamlığı üçün dua edirəm! Bu gün biz azərbaycanlılar niyyətimizlə, hərəkət və dualarımızla misli görülməmiş birlik göstəririk. Ulu Tanrı Azərbaycan xalqına onun müqəddəs mübarizəsində yar olsun!” Ordumuz Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə elə bir tarix yazacaq ki, o, Azərbaycan xalqının illərdir səbirsizliklə gözlədiyi zəfər salnaməsinə çevriləcəkdir. Azərbaycan xalqı, ordusu əzəli və əbədi torpaqlarımızı azad edəcək, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü təmin edəcək, şəhidlərimizin qanını yerdə qoymayacaq, şəhidlərimizin ruhunu şad edəcək. Azərbaycan xalqı ordusuna güvənir, onun arxasındadır. İnanırıq ki, ordumuz tezliklə bizə qələbə xəbərini verəcək, zəfər sevincini yaşadacaqdır.

Cənab Prezidentin dediyi kimi “Biz heç kimin torpağına göz dikməmişik, heç kimin torpağında, Ermənistan ərazisində Azərbaycan hərbi birləşmələrinin heç bir hədəfi, heç bir məqsədi yoxdur. Ancaq biz öz torpağımızda özümüzü müdafiə edəcəyik və torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik”

ikisahil.com
03 oktyabr 2020-ci il

Samirə Novruzova,
Geologiya fakültəsinin tələbəsi

MUROVUN O ÜZÜ BİZİM VƏTƏNDİR...

“Dağıldı düşmənin dərəsi, bəndi, Murovun o üzü bizim vətəndir!” - sözlərimin qüvvəti var. Hazırda cəbhədə gərgin döyüşlər gedir. Murovdağı silsiləsində yerləşən düşmən postları dağıdılaraq, yüksəkliklər geri alınıb. Düşmənin təxribatları nəticəsində 27 sentyabrdan başlayan döyüşlərdə, düşmən tapdığı altındakı Füzulinin Qaraxanbəyli, Qərvənd, Kənd Horadiz, Yuxarı və Aşağı Əbdürrəhmanlı kəndləri, Cəbrayıl rayonunun Böyük Mərcanlı və Nüzgar kəndləri azad edilib. 27 ildən sonra ilk dəfə müharibənin taleyi BMT Təhlükəsizlik Şurasında müzakirəyə çıxarıldı. BMT hər iki dövləti sülh danışıqlarına çağırırsa da, hazırda müharibə davam edir. Ölkə rəhbərimiz, Ali Baş Komandan İlham Əliyev bilir ki, mənfur düşmənlə 27 ildir danışıqlar heç bir nəticə verməyibsə, artıq sülh haqda fikirləşməyin mənası yoxdur. “Güc bir olsa dağ oynadar yerindən!” - qardaş Türkiyə hər zaman olduğu kimi bu gün də Azərbaycanın yanındadır, ona dəstəkdir. Bizə sadəcə mənəvi dəstək lazımdır. Bu proseslərdə anladım ki, ermənilərin 3, bəzi yerlərdə 4 müdafiə xətti var. Birini yarıb keçirsən, onlar daha yüksəkdə olan 2-ciyə gedib oradan itirdikləri xəttə hücumla keçirlər. Fikirləşin post tutulub, bütün müdafiəsi Azərbaycan tərəfə hesablanıb, arxa tərəfdə heç kim yoxdur. O arxadan isə ermənilər hücum edir. Yəni ermənidən post almaqdan daha çətin bir şey varsa, o da həmin postu qorumaqdır. Qəhrəman ordumuz gücləndiyi mövqedən hücumla keçərək, bacardığı qədər çox düşmən texnikası məhv edir. Bu ordumuzda can itkisinin qarşısını alır. Stalin variantı “Za Rodinu” deyib irəliləsək, 3-4 günə həll edərək münəfişəni. Texnika məhvə baxıram əladır, yaralı sayları günbəgün artır. Ermənistan iflic olub xaosla sürüklənməkdədir. Ermənilər hər zaman olduğu kimi öz xain planlarını ortaya qoyaraq dinc əhalini hədəf almaqda davam edir. Ağdərə istiqamətində düşmən çox ağır itkilər verib. 2 ay əvvəl Tovuz döyüşləri başlayanda hiss edirdim ki, Qarabağımıza qayıtmağa az qalıb. İndi 1992-1993-cü illər deyil, hal-hazırda Azərbaycanın peşəkar ordusu və prezidentimiz İlham Əliyevin güclü siyasəti var. 30 ildir bütün qarabağlılar, o cümlədən, mən də öz ata-baba yurdu görmək eşqi ilə alışıb yanırdım. Ağlamaqla dərdə çarə tapılmaz. Prezidentimizin də dediyi kimi, artıq bizim səbrimiz tükənib, biz sadəcə tor-

paqlarımızı istəyirik. Təbii, şəhidlərimiz də var. Bəzi hissləri sözlərlə ifadə etmək mümkün olmur. Bəzən sözlər hisslərin ifadəsi üçün gücsüz olur, aciz qalır. Mənim də sinif yoldaşım bu müharibədə şəhidlik zirvəsinə ucaldı. Qərribə deyil mi? Bir neçə ay əvvəl gördüyüm adam indi dünyada yoxdur və heç bir zaman da gəlməyəcək. Yadımdadır, xəyalları var idi ki, əsgərlikdən gəldikdən sonra universitet üçün imtahan verəcək. Mənim üçün çox ağırdır bu mənzərə. Bir tərəfimdə sevinc, qürur hissi olsa da, digər tərəfim boğur məni. Dağ kimi oğullarımız şəhid olur. Hələ şəhid analarının fəryadı...

Tovuz döyüşləri zamanı şəhid gətirmişdilər yaşadığımız əraziyə. Şəhid anasının fəryad çəkərək, "Oğul, ay oğul, sən axı mənə söz vermişdin, sağ-salamat gələcəkdin, atan kimi sən də tutmadın sözünü, o da şəhid oldu, sən də!" sözləri hələ də qulağımdadır. Torpaq qanla qarışanda vətən olur! İnanıram ki, qısa müddət ərzində bütün Qarabağ bizim olacaq. Döyüşlər zamanı diqqətimdən qaçmayan əsas məqam xalqımızın birliyi və döyüş əzmi idi. Əlindən heç nə gəlməyən insanlar belə, hər şey etməyə hazır idilər. Keçmiş döyüşçülərimiz bu gün də ordumuzun yanındadır. Ehtiyac duyulan təminatın çatdırılması, yaralıların təxliyəsi və yerləşdirilməsi, şəhidlərin cənazələrinin ünvanlara çatdırılmasında keçmiş döyüşçülər də iştirak edir, bacardıqları qədər kömək göstərirlər.

Əhalimizlə yanaşı qonşu dövlətlərdən də mənəvi köməklər əsirgənmiş. Onlardan Azərbaycana dəstəyini nümayiş etdirəni də var, tərəfləri təmkinli olmağa dəvət edənlər də var. Bir neçə ölkə artıq Azərbaycana dəstəyini rəsmi şəkildə bildirib. Döyüşlər başlayandan bəri, Azərbaycana dəstəyini rəsmi şəkildə açıqlayan ölkələr Türkiyə, İsrail, Ukrayna və Pakistandır. Qeyd edirəm ki, biz Bakı Dövlət Universitetində Qarabağa çoxsaylı, aid tədbirlər, layihələr həyata keçirmişik. Ən böyük istəyim bu layihələrin elə məhz doğma yurdumuzda Füzulidə, Ağdamda, Laçında, ümumilikdə Qarabağda keçirilməsidir. Gələcək illərdə universitetimizin yeni filialının Qarabağda açılması da ən böyük arzumdur. Hazırda biz də arxa cəbhədə düşmənlə vuruşuruq. Həmişə olduğu kimi indi də düşmən tərəf dezinformasiya yaymaqda davam edir. Onların yalanını ortaya çıxarmaq da biz gənclərin üzərinə düşür. Əlimizdən gələni etmək üçün fasiləsiz çalışırıq. Eyni zamanda ordumuza, qeyrətli oğullarımıza və Prezidentimizin qətiyyətli addımlarına inanırıq.

Hər şey Vətən üçün!

moderator.az
03 oktyabr 2020-ci il

Fidan Məmmədli,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

BU DÜNYADA ŞİRİN ŞEY BİR ANADIR, BİR VƏTƏN...

20 yaşıma var, bu yaşıma qədər ağılım kəsəndən Qarabağ həsrəti ilə böyüməyə məcbur olmuşam. Valideynlərimin doğulub böyüdüüyü Qarabağımın, öz ata-baba yurdu, ancaq adını eşidirdim həmişə. Küçəmizi, kənd məktəbini, evimizin yanındakı bulağı yalnız xəyalımda canlandırma bilmişəm. Oralardan xəyallarım da bir yurd qurmuşam. Bir gün görmək ümidi ilə yaşamışam. Nə olsun ki, orda doğulmamışam, mənim ürəyim, ruhum, cismim hər zaman Qarabağla olub. İnsan da görmədiyi yeri bu qədər sevməyi? Sevmək olarmış sən demə. Çox ümidliyəm, bilirəm ki, xəyallarımın gerçək olmasına az qalıb. İndidən o yerlərlə bağlı planlar da qururam. Axı illər sürən həsrətim sona yetəcək... Axı axır ki, məndə məcburi köçkün olmayacam daha... Axı Qarabağımı, Ağdamımı görə biləcəm.

Əminəm ki, bu arzularımın yerinə yetməsinə az qalıb... Çünki əsgərlərimizə-güvənirəm, ordumuza inanıram. Cəbhədən gələn video görüntülərə bir baxın!

Fəxr elədim. Fəxr elədim ki, mən belə cəsur, igid, vətənpərvər insanlarla eyni məmləkətə sahibəm. Bu ordu qalib gəlməsin nə etsin? Hər saniyə, hər an dua edirəm. Ürəyim əsgərlərimizlədir. Mən bilirəm ki, Azərbaycanın o mərd oğulları Şuşada Azərbaycan bayrağını dalğalandıracaqlar. Mən də Cıdır düzündən xarı bülbül dərib Ağdama, evimizə gətirəcəm. O gün uzaqda deyil, az qaldı... lap az qaldı...

mektebgushesi.az
03 oktyabr 2020-ci il

QƏLƏBƏ, ZƏFƏR AZƏRBAYCANLADIR!

(müsahibə)

Müsahibimiz Milli Məclisin deputatı, BDU-nun Türk filologiyası kafedrasının professoru Jalə Əliyevadır

- Jalə xanım, son günlər Azərbaycan Ordusu işğalçı Ermənistanın hərbi təxribatlarına cavab olaraq əks-hücum əməliyyatı həyata keçirir. Bu barədə fikirlərinizi bilmək istərdik..

- 27 sentyabr 2020-ci il tarixi yəqin ki, çoxlarının, bütövlükdə xalqımızın yaddaşından, hafizələrindən, hər b tarixindən silinməyəcək. Məhz həmin gün 32 ildən bu yana davam edən Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində yeni mərhələnin başlanğıcı oldu. Öz murdar və çirkin əməllərindən əl çəkməyən, hər fürsətdə təxribatçı və fitnəkar hərəkətlərə əl atan, işğalçılıq və təcavüzkarlıq siyasətini davam etdirən, terrorçuluğu dövlət siyasətinə çevirən insanlıq düşməni nasist və faşist Ermənistan, quldur erməni silahlı birləşməsləri növbəti dəfə və bütövlükdə atəşkəs rejimini pozdu, qanlı əməllərini, sülhə, təhlükəsizliyə təhdid olan niyyətlərini yenidən gerçəkləşdirməyə cəhd etdi. Dərhal Azərbaycan dövlətinin, Azərbaycan Ordusunun daha kəskin, daha sərt üzü ilə qarşılaşdı. 32 ildir səbr edən, dözümlü göstərən Azərbaycan xalqı, Azərbaycan dövləti, Azərbaycan Ordusu bir andaca yenidən səfərbər və tək yumruq oldu, düşmənin cavabının yalnız müharibə, hər b, savaşı olduğuna qərar verdi.

Beləliklə, Qarabağ münaqişəsinin həllində hər b variantına keçildi, illərdir Qarabağa, işğal olunmuş torpaqlara qayıtmaq eşqi, həvəsi ilə alışıb-yanan Azərbaycan xalqı, Azərbaycan dövləti, Azərbaycan Ordusu Vətən müharibəsinə başladı. Bəli, məhz Vətən müharibəsinə. Adına əks-həmlə, əks-hücum əməliyyatı desək də, bu, artıq Vətən müharibəsidir! 1994-ci ilin may ayının atəşkəsindən sonra başlayan, bizi zəfərlərə, qələbələrə səsləyən və aparan ikinci Vətən müharibəsi. Bəli, çox-çox təəssüflər olsun ki, bizdən asılı olmayan səbəblər üzündən 1988-94-cü illərdə davam edən Birinci Qarabağ savaşını, Vətən Müharibəsini etiraf etmək nə qədər çətin olsa belə, udurmaq, məğlub durumuna düşmək məcburiyyətində qalmışdıq. Azərbaycanı gücsüz və müdafiəsiz görən yağlı, zalım düşmən "arxalı köpək qurd basar"casına torpaqlarımızın 20 faizindən çoxunu işğal

etmiş, bir milyondan artıq insanımızı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə salmışdı. Təbii ki, bunlara tək özü nail olmamışdı. Arxasında dayananların, havadarlarının, çirkli çevrələrin, gözləri qandan, insanlıq dramlarından doymayan güc mərkəzlərinin, onlara Azərbaycan-Türk torpaqlarında qondarma dövlət yaradanların sayəsində nail olmuşdu. Ötən dövr ərzində-1993-cü ildə BMT Təhlükəsizlik Şurasının Ermənistanın işğalçılığını birmənalı pisləyən, onun işğal olunmuş ərazilərdən qeyd-şərtsiz çıxmasını tələb edən 4 qətnaməsinin qəbul edilməsinə baxmayaraq, onların heç biri icra edilməmiş, yerinə yetirilməmişdir.

- 30 ilə yaxındır ki, münaqişənin həlli prosesində vasitəçilik edən ATƏT-in Minsk qrupu heç bir nəticəyə nail olmadı. Azərbaycan xalqı bu qurumun fəaliyyətindən narazıdır. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?

- 1992-ci ildə ATƏT-in Minsk Konfransının (sonradan Minsk qrupuna çevrildi) yaradılmasına, ona münaqişənin sülh və danışıqlar yolu ilə həllində vasitəçilik missiyasının etibar edilməsinə, 1997-ci ildə Rusiya, Fransa və ABŞ-ın iştirakı ilə həmsədrlər institutunun təşkil edilməsinə baxmayaraq, bugünədək münaqişə həll olunmamış, dondurulmuş vəziyyətdə qalmışdır. Nə 4 qətnamə qəbul edən BMT və onun Təhlükəsizlik Şurası, nə də ATƏT, Minsk qrupu və həmsədrlər bu dövr ərzində əllərində olan təsir və təzyiq mexanizmlərini işə salmamış, Ermənistanı sanksiyalar tətbiq etməmiş, onu cəzalandıraraq, işğaldan geri çəkilməyə nail olmamışdır. Bunların heç biri çox-çox təəssüflər olsun ki, baş verməmişdir. Bunları etməyə gücləri, iradələrini çatmamışdır? Əsla və əsla, xeyr! İstəsəydilər, iradəli olsaydılar, öz qərarlarına və missiyalarına obyektiv, ədalətli, dürüst yanaşsaydılar, ikili, üçlü, beşli standartlarla, işğalçı ilə işğala məruz qalanı eyniləşdirən, bir çox hallarda da işğalçını növbəti işğala stimullaşdıran, iştahlandırıcı davranışlara yol verməsəydilər, münaqişə çoxdan, ədalətli və müsbət həllini tapmış, bölgədə sülh və əmin-amanlıq çoxdan bərqərar edilmiş olardı. Amma öz cılız, dar maraqları, çıxarları nəminə bunu etmədilər, əslində Ermənistandan Azərbaycana qarşı bir təzyiq, bir silah kimi istifadə etməyə, Azərbaycanı öz Haqq mübarizəsindən çəkəndirməyə, tutduğu müstəqil inkişaf yolundan döndərməyə çalışdılar. Amma... İstəklərinə, istədiklərinə, məkrli niyyətlərinə də nail ola bilmədilər. Qarşılarında inadkar, cürətkar, müstəqil dövlət və dövlətçilik, inkişaf, tərəqqi yolunda inamla addımlayan Azərbaycanı gördülər. Gördülər ki, bu onların yaddaşlarındakı 90-cı illərin zəif, gücsüz, müdafiəsiz Azərbaycanı deyil, gördülər ki, bu Azərbaycan onun-bunun əl buyruqçusu, vassalı olan Ermənistandan fərqli olaraq, öz milli maraq və mənaflərini hər şeydən üstün tutan, bu yolda bütün çətinlikləri gözə alan və çətinlikləri bir-bir səbrlə, əzmlə aşan Azərbaycandır. Bu Azərbaycanla, onun qüdrətli Lideri cənab İlham Əliyevlə zor, təhdid, diktə dilində

danışmaq mümkün deyil və mümkün olmayacaq. Artıq Azərbaycan, onun Lideri dünyanın oyun qaydalarını müəyyənləşdirir, artıq özü dünyanın söz və nüfuz sahiblərindən, nəinki yerləşdiyi bölgənin, bütövlükdə dünyanın enerji təhlükəsizliyinin əsas təminatçılarından birinə çevrilib. O, diktə edir, o, şərt qoyur...

Ona görə də hər vəchlə, xüsusilə işğalçı Ermənistanın fitnəkarlıqları və təxribatları ilə bir daha Azərbaycanın iradəsini, inkişaf və mübarizə əzmini sındırmağa, məhv etməyə yönələn bütün addımlara baş vurulur. Bu, açıq-aşkar iyul-Tovuz hadisələrində, Ermənistanın (əslində adlarını çəkdiyim havadarlarının) hədəflədiyi növbəti qanlı təxribat hərəkətlərində də özünü göstərdi. Düşmən, vassal ölkə Qarabağdan kilometrərcə uzaqda olan Tovuzda hücum etməklə, Azərbaycanı bütün dünyanın qarşısında nüfuzdan salmağa, dünya miqyaslı layihələrin icrasını dayandırmaqla, onu etibarsız tərəfdaşa çevirməyə, fakt qarşısında qoymağa çalışdı. Amma bu dəfə də alınmadı, Azərbaycan dövləti, Azərbaycan Ordusu düşməne və onu bizim üzərimizə qaldıranlara sarsıdıcı zərbə vurdu. Elə bir zərbə vurdu ki, onun altını hər mənada çəkməkdədirlər, hələ də özlərinə gələ bilməyiblər. Odur ki, bu məğlubiyyət, bu uğursuzluq onları isterik, panik vəziyyətə salıb və sentyabrın 27-də edilən növbəti qanlı təxribat da məhz bu isterikliyin, bu panikliyin ortaya qoyduğu bir gerçəklikdir, bir reallıqdır. Onlar artıq nə etdiklərini və nə edəcəklərini anlamayacaq, dərk etməyəcək dərəcədə rəzil və çıxmaz durumdadırlar. Artıq onları bu dəfə heç nə, kimsə qurtara, xilas edə bilməyəcək. Hətta, arxaların da dayananlar, qanlı havadarları belə.

- Beynəlxalq birlik Ermənistanın yeni təxribat planları haqqında məlumatlandırılsa da, yenə işğalçı ölkəyə qarşı heç bir tədbir görülmədi...

- Bəli, Azərbaycan dövləti, ölkə Prezidenti dəfələrlə Ermənistana, onun başsız başbilənlərinə, siyasətbazlarına, erməni cəmiyyətinə öz çağırışlarını, öz xəbərdarlıqlarını etmişdi. Son görüşlərindən birində-daha doğrusu Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi ilə görüşündə Azərbaycan Prezidenti birmənalı şəkildə demişdi: "Kəşfiyyat mənbələrimizdə məlumat var ki, çox ciddi hərbi hazırlıqlar gedir, onların hərbi qüvvələri təmas xəttində, dövlət sərhədində cəmləşir. Biz vəziyyəti izləyirik və özümüzü müdafiə edəcəyik, Tovuzda etdiyimiz kimi, başqa bir çox hallarda etdiyimiz kimi. Əgər onlar bizə hücum etsələr, peşman olacaqlar. Mən sadəcə olaraq, sizin bunu bilməyinizi və bu mesajı Avropa Komissiyasına çatdırmağınızı və Avropa Komissiyasının təcavüzkarın yeni təxribatlarını dayandırmaq üçün nə edə biləcəyini görmək istəyirəm". Ermənistan və onun arxasında dayananlar isə bu açıq və birmənalı xəbərdarlıqdan dərs, nəticə çıxarmaq əvəzinə, bunun üstündən heç iki sutka keçməmiş növbəti yanlış və qanlı əmələ, təxribata əl atdı, atəşkəsi tam mənada pozdu və qarşısında daha əzm-

li, daha qərarlı Azərbaycanı gördü. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə, Ordumuza bütün cəbhə boyu əkc-hücum əməliyyatına başlamaq əmri verildi, işğal edilmiş torpaqlarımızın son qarışınacan azad edilməsi kimi müqəddəs vəzifə tapşırıldı. Artıq müzəffər və müsəlləh Azərbaycan Ordusu düşməyə əsl, layiqli və haqq etdiyi cavabını verməkdədir, verir və verəcək. Sentyabrın 27-də Azərbaycan xalqına tarixi müraciətində və Təhlükəsizlik Şurasının iclasındakı çıxışında Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev artıq düşməyə güzəşt olmayacağını, onun layiqli cavabının verildiyini və sonacan veriləcəyini bildirdi.

Dövlət başçımız dedi: “Dağlıq Qarabağ məsələsi bizim milli məsələmizdir. Dağlıq Qarabağ məsələsinin həlli bizim tarixi vəzifəmizdir. Mən dəfələrlə demişəm, bugün də demək istəyirəm, biz bu məsələni elə həll etməliyik ki, Azərbaycan xalqı bundan razı olsun. Biz bunu elə həll etməliyik ki, tarixi ədalət bərpa edilsin. Biz bunu elə etməliyik ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunsun”.

Bəli, cəmi bir neçə gün ərzində də Azərbaycan Ordusu növbəti Zəfər, tarix yazmaqdadır. İşğal altında olan Füzuli və Cəbrayıl rayonlarının 7 kəndi, Goranboy istiqamətində Murov dağı yüksəkliyindəki Murov zirvəsi, Ağdərənin Talışkəndi istiqamətindəki önəmli yüksəkliklər işğaldan azad edilmiş, nəzarətə götürülmüşdür. Düşmənin 2300-dən çox canlı qüvvəsi məhv edilmişdir. Məhv edilən, sıradan çıxarılan hərbi texnikanın, silah-sursatın isə sayı hesabı yoxdur. Artıq Azərbaycan Ordusu dayanmaq fikrində deyil, o, Qarabağı, işğal olunmuş torpaqlarımızı son qarışınacan azad etmək əzmində, qüdrətində və qərarındadır. Onu bu yoldan, Haqq savaşından heç kim və heç nə dayandıra bilməz və bilməyəcək.

Qələbə, Zəfər Azərbaycanla, Azərbaycan Ordusu ilədir.

- İndiyə qədər ermənilərin cinayətlərinə göz yumanlar Azərbaycan Ordusunun əks-hücum əməliyyatlarına başlamasından sonra bəyanatlar verməyə başlayıblar. Sizcə, onların məqsədi nədir?

- Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin məhz bu duruma, bu həddə gəlib çatmasında birbaşa “rolu” və “əməyi” olanların-BMT-nin, ATƏT-in, həmsədrlərin, üzdə bizə dost deyib, ancaq arxada öz maraqlarını güdən, susmağa, işğala, növbəti təxribatlara səssiz qalmağa üstünlük verənlərin davranışları ilə də bağlı fikirlərimi qeyd etmək istərdim. Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, münaqişənin həllinə birbaşa məsul olan və cavabdehlik daşıyan təşkilatlar-BMT, Təhlükəsizlik Şurası, ATƏT, Minsk qrupu, həmsədrlər sanki indi ayılıblar, sanki indi məsələdən xəbər tutublar. Bir-birinin ardınca bəyanatlar verməkdə, çağırışlar etməkdə, “dialoqa gəlin, atəşi dayandırın, danışıqları bərpa edin”-deyə, Azərbaycana səsəlməkdədirlər. Bəs indiyə kimi harada idiniz, bəs indiyə qədər niyə səsəlməkdə idiniz, indimi ayıldınız? Niyə Ermənistanın təxribatlarını, fitnəkarlıqlarını, işğalçılıq və təcavüz-

karlıq əməllərini, addımlarını durdurmurdunuz, ona gərəkən cəzasını vermirdiniz? Azərbaycan haqlı olaraq, öz ərazilərini işğaldan azad etmək qərarı verəndə və bu qərarında əzmlı olandamı yuxudan ayılası oldunuz, danışıqların bərpası yadınıza düşdü? Budurmu sizin ədalətiniz, budurmu sizin obyektivliyiniz, budurmu sizin səmimiliyiniz? Təəssüflər olsun ki, belə deyil, sizin ədalətinizə, obyektivliyinizə, səmimiliyinizə inam qalmayıb və inanan da yoxdur. Artıq çox gecdir, siz bu şans, bu limiti itirdiniz, tükəndirdiniz. Bəli, Azərbaycan Prezidentinin də dedi-yi kimi, indi həqiqət anıdır. Dövlət başçımız birinci xanım Mehriban Əliyeva ilə birlikdə Ermənistanın sentyabrın 27-dən başlayan hərbi təxribatı zamanı yaralanan və Müdafiə Nazirliyinin Mərkəzi Hərbi Klinik Hospitalında müalicə olunan hərbcilərlə görüşündə məhz belə də dedi: “İndiki şəraitdə hansısa tərəflərdən dialoqa çağırış hesab edirəm ki, yersizdir. Bunu beynəlxalq təşkilatlar edir, bunu BMT edir. Biz bunu təbii ki, qəbul edirik. Bunu ATƏT edir, biz bunu qəbul edirik. Çünki ATƏT-in mandatı var. Yoxsa ki, kimsə deyir gəlin, belə dialoqu başlayaq, biz də kömək edək, bunlara ehtiyac yoxdur. İndi həqiqət anıdır. Sən kimin tərəfindəsən? Haqqın, yoxsa, şərin? Dostun, yoxsa, düşmənin? Həqiqət anıdır-mənim üçün, xalqımız üçün, hamımız üçün.” Bəli, həqiqət anıdır və buyursunlar, bunlara cavab versinlər. Əgər verməyə cavabları və üzləri olacaqsə. Bəli, həqiqət anıdır, dostla düşmənin ayırd edilməsi məqamıdır. Dövlət başçısı bunu da dedi: “Qardaş Türkiyəyə, onun Prezidentinə, mənim qardaşım Rəcəb Tayyib Ərdoğana qətiyyətli mövqeyinə, qardaşlıq mövqeyinə görə bu gün sizin yanınızda sizin adınızdan, bütün Azərbaycan xalqı adından dərin təşəkkürümü bildirirəm. Çünki əziz qardaşımın çox açıq açıqlamaları və sərt bəyanatları bir daha göstərir ki, Azərbaycan tək deyil. Türkiyə Azərbaycanın yanındadır və Azərbaycan da hər zaman Türkiyənin yanındadır!

Mən artıq demişəm, bir daha demək istəyirəm ki, bu qanlı döyüşlər bizim üçün, bütün Azərbaycan xalqı üçün həqiqət anıdır. Biz görürük kim kimdir. Biz görürük ki, bəzi hallarda yaxşı sözlər deyən, yaxşı bəyanatlar verən bəzi tərəflər öz sözünün arxasında durmur. Sözdə bir şey deyilir, əməldə başqa şey edilir. Amma Türkiyə, Pakistan, Əfqanıstan birmənalı şəkildə Azərbaycanı dəstəklədilər...” Bəli, Qarabağ münaqişəsi başlayandan bu günə kimi birmənalı mövqe ortaya qoyan, Azərbaycanın haqq işini dəstəkləyən, daim onun yanında olan məhz qardaş və dost, canı, qanı, ruhu bir olan Türkiyəmizdir. 29 ildir Ermənistanla heç bir siyasi-diplomatik əlaqə yaratmayan, Qarabağ məsələsində bir an olsun belə tərəddüd etməyən, başqa mövqe sərgiləməyən, bizə sözü, əməli ilə dəstək olan qardaş və dost Pakistandır. Həmçinin, Əfqanıstan, Ukrayna hər zaman olduğu kimi, bu gün də Azərbaycanın yanında, Haqqı və Haqlını müdafiə etməkdədirlər.

Çox istərdik, çox arzu edərdik ki, qanı, canı bir olan digər Türk Cümhuriyyətləri də Haqqın, Haqlının, Azərbaycanın yanında birmənalı şəkildə yer alsınlar. Bu, bizim haqlı gözləntimiz, eləcə də, onların sözdə deyil, əməldə qardaşlıq borcları, görəvləridir. Eyni zamanda, müsəlman dünyası, Azərbaycanın hər addımında dəstəklədiyi, əl uzatdığı dövlətlər artıq öz birmənalı mövqelərini sərgiləməlidir. Susmaq, səssiz qalmaq zamanı, məqamı deyil. Çünki bu günün sabahı da var, uduzan bizlər deyil, onlar ola bilərlər. Bəli, Azərbaycan Haqq yolunda, Haqq Savaşındadır. Bizimlə, Haqla olanları da, bizimlə olmayanları, Haqqa göz yumanları da unutmuruq, unutmayacağıq. Cənab Prezidentin də bəyan etdiyi kimi, biz tamamilə haqlıyıq. Bizim davamız haqq davasıdır. Biz öz prinsipial mövqeyimizdən dönməyəcəyik. “Mən bunu bütün beynəlxalq kürsülərdən dəfələrlə demişəm, bu gün də deyirəm ki, biz haqq yolundayıq. Ərazi bütövlüyümüzü bərpa etməliyik və edəcəyik”.

Bəli, belə də olacaq, Haqq savaşımız, Vətən müharibəmiz öz Zəfəri, öz Qələbəsi ilə başa çatacaq. Qarabağımızın, işğal olunmuş torpaqlarımızın işğalına tam mənada son qoyulacaq, Şuşamızda, Laçınımızda, Kəlbəcərimizdə, digər Vətən torpaqlarımızda üçrəngli, ay-ulduzlu bayrağımız dalğalanacaq, dalğalandırılacaq, Qələbə, Zəfər marşları çalınacaq, Şəhidlərimizin ruhları sevinəcək. Buna adımız kimi əminik! Allah Səni qorusun Azərbaycan dövləti, Azərbaycan əsgəri.

Şərəfin, qürurun, Qələbən mübarək!

sesqazeti.az
05 oktyabr 2020-ci il

Zeynalabdin Həsəneliyev,
Beynəlxalq münasibətlər
və iqtisadiyyat fakültəsinin dekanı

BİRLİK VƏ HƏMRƏYLİK QƏLƏBƏNİN RƏHNİDİR

Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi uğrunda mübarizəsinin gedişində Ermənistanın əsassız ərazi iddiaları zəminində başlayan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi artıq 30 ildən çoxdur ki, nəinki Respublikamızın, ümumiyyətlə, Cənubi Qafqazın təhlükəsizliyinə başlıca təhdidə çevrilmişdir. Ötən illər ərzində Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin, son 17 ildə isə onun layiqli davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin məqsədyönlü diplomatik-siyasi fəaliyyəti nəticəsində Ermənistan artıq işğalçı dövlət qisminə beynəlxalq aləmdə nüfuzdan düşmüş və hər hansı dəstəkdən məhrum olmuş, Azərbaycan isə beynəlxalq mövqelərini daha da möhkəmləndirmişdir. Ölkəmizdə siyasi həmrəylik yaranmış, xalqımız dövlətimizin ərazi bütövlüyü uğrunda apardığı müqəddəs mübarizənin gedişində ölkə Prezidentinin ətrafında sıx birləşmişdir. Son günlər Ermənistan tərəfinin növbəti təxribatı nəticəsində cəbhə xəttində cərəyan edən proseslər bir daha Azərbaycanda dövlətlə xalq arasındakı həmrəyliyin sarsılmaz olduğunu nümayiş etdirdi. Məlumdur ki, sentyabrın 27-də mənfur düşmənin atəşkəs rejimini pozması və xain təxribatı nəticəsində cəbhə xəttindəki gərginlik yüksək həddə çatmışdır. Təcavüzkar Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi Cenevrə Konvensiyası ilə üzərinə düşən öhdəliklərini kobud şəkildə pozaraq hərbi obyektlərimizlə yanaşı dinc Azərbaycan əhalisinin sıx yaşadığı əraziləri də ağır silahlardan atəşə tutmuş, o cümlədən mülki əhaliyə qarşı müxtəlif cinayətlər törətmişdir.

Təxribatdan dərhal sonra erməni birləşmələrinə qarşı cavab tədbirləri həyata keçirən ordumuz inamla düşmən mövqelərinə doğru irəliləməyə başlamışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin əmri ilə qısa zamanda səfərbər olan Azərbaycan ordusu döyüşlərin ilk günündən etibarən böyük zəfərlər qazanmış və nəticədə Cəbrayıl şəhəri, bir sıra kəndlərimiz, xeyli sayda yüksəkliklər, o cümlədən strateji əhəmiyyətli Murov yüksəkliyi azad edilmişdir. Bu yüksəklik ordumuza Ermənistandan Dağlıq Qarabağa silah-sursat daşınması üçün istifadə olunan Vardenis-Ağdərə yoluna nəzarət

etməyə imkan yaratdı. Eyni zamanda ordumuz tərəfindən erməni birləşmələrinin canlı qüvvəsi və hərbi texnikasına vurulmuş ağır zərbələr mənfur düşmənin qaçaraq öz mövqelərini tərk etməsinə səbəb olmuşdur.

Onu da qeyd etməliyik ki, bu gün Ermənistan nəinki cəbhə xəttində, həmçinin siyasi arenada belə təşviş içindədir. Təşvişin əsas səbəbi Ermənistan hərbi-siyasi elitesinin hazırda, şahmat dili ilə desək, suqsvanq, yəni çıxılmaz bir vəziyyətdə olmasıdır. Belə ki, ordumuzun qələbələri, beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycan dövlətinin yanında olması və ölkəmizin bu haqlı mübarizəsini dəstəkləməsi ölkə daxilində baş verən sosial-iqtisadi problemlər və pandemiyanın mənfi təsirləri fonunda diqqəti başqa tərəfə yönəltməyə çalışan Ermənistan rəhbərliyini, erməni siyasi-diplomatik elitesini məyus etmişdir. Ordumuzun həm tarixi, həm də hüquqi aspektdən Azərbaycana məxsus olan torpaqları düşmən ünsürlərdən təmizləməsi BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsi ilə təsbit olunan dövlətlərin özünümüdafiə hüququ prinsipinə tam uyğundur. Bütün bunların fonunda Ermənistanın Beynəlxalq hüquqa laqeyd yanaşmaqla bərabər, təcavüzkar siyasət ritorikasına sadıq qalması Azərbaycanın səbir kasasını daşırmışdır desək, yanlışdır. BMT Təhlükəsizlik Şurası, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa Şurası Parlament Assambleyası və digər mühüm qurumların Ermənistan qoşunlarının Azərbaycanın işğal olunmuş torpaqlarından qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən qətnamələrinin heç birinə məhəl qoymayan Ermənistanın hərbi-siyasi elitesi sərsəm bəyanatlar verməklə status-kvonun saxlanmasında maraqlı olduğunu nümayiş etdirmişdir. Paşinyan hakimiyyətinin “Qarabağ Ermənistandır”, “Qarabağ ayrıca tərəf olmalıdır” kimi bəyanatları, üstəlik tarixi Azərbaycan şəhəri olan Şuşada Qondarma Dağlıq Qarabağ Respublikasının qondarma Prezidentinin inaqurasiya mərasimini keçirməsi və iyulun 12-də Tovuz bölgəsindəki təxribatı Ermənistanın danışıqlar formatından tamamilə qaçmasının açıq-aşkar təcəssümüdür. Substantiv danışıqlardan uzaqlaşaraq, münaqişənin həllində qeyri-konstruktiv mövqe sərgiləyən Paşinyan hökuməti Azərbaycan ordusunun hazırkı zəfərləri qarşısında aciz qalaraq beynəlxalq ictimaiyyətdən yardım istəməklə məşğuldur. Beynəlxalq arenada “Türkiyə Azərbaycana Suriyadan döyüşçülər göndərir” kimi əsassız bəyanatlar səsləndirərək münaqişəyə üçüncü tərəfi cəlb etməyə çalışan Ermənistanın sərsəm ritorikası Prezident İlham Əliyevin Rusiyanın “Rossiya 1” telekanalına verdiyi müsahibədə tutarlı şəkildə cavablandırıldı. Türkiyə ilə qardaş dövlət olsa da, 10 milyonluq əhaliyə, hərbi-texnoloji üstünlüyə malik Azərbaycana 2 milyonluq Ermənistan qarşısında hər hansı bir yardım gərəkməz və ən əsası, dövlətimizi qüvvətli edən başlıca amil, onun haqq yolunda olmasıdır. Bəli, bizim işimiz haqq işidir. Biz öz torpaqlarımız uğrunda döyüşürük.

Möhtərəm Prezidentimiz keçirdiyi bütün görüşlərdə dəfələrlə bəyan etmişdir ki, biz öz torpaqlarımızda ikinci erməni dövlətinin yaranmasına yol verməyəcəyik! Bu gün Azərbaycan əslində öz ərazilərini, beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən Azərbaycanın ərazisi kimi tanınan tarixi torpaqlarını düşmən ünsürlərdən təmizləməklə məşğuldur. Bu müharibə fonunda Azərbaycan xalqının siyasi həmrəylik nümayiş etdirərək Ali Baş Komandanın ətrafında mənfur düşməne qarşı birləşməsi də təqdirəlayiqdir. Bir neçə gün öncə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən 50 siyasi partiyanın birgə bəyanatı bu həmrəyliyin bariz sübutudur. Yalnız iki partiya - AXC və Müsavat partiyaları bu bəyanatı imzalamaqdan imtina edib, ölkənin belə ağır müharibə aparmasına baxmayaraq öz məkrli və xain üzlərini göstərdilər. Qeyd olunan siyasi partiyaların rəhbərlərinin xain mövqeyinə baxmayaraq Azərbaycan xalqı həmrəydir və xalqımızın Prezident İlham Əliyevə, Azərbaycan dövlətinə və ordusuna olan inamı sarsılmazdır.

QƏLƏBƏ BİZİMLƏDİR! QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

rupor.az
05 oktyabr 2020-ci

Didar Salmanlı,
Şərqşünaslıq fakültəsinin tələbəsi

VƏTƏN ƏMANƏTİ, YURD ƏMANƏTİ

Biz müstəqil Azərbaycanın azad vətəndaşlarıyıq. Hər bir ölkənin gələcəyi onun xalqının milli kimliyindən, tarixi keçmişindən asılıdır. Vətənin gələcəyi onun dövlətinin, xalqının gələcəyi olan gənclərin fəaliyyəti ilə sıx əlaqədardır. Bu baxımdan hər bir ölkənin keçmişi onun gələcəyini birbaşa xarakterizə edir. Xələflər öz sələflərinin davamçısıdır. Çünki müasirlik keçmiş təcrübənin üzərində bərqərar olur. Gənclik böyük və tükənməz bir qüvvədir; gənclik vətənin işıqlı sabahı, nurlu gələcəyidir. Fiziki və mənəvi cəhətdən sağlam olan dünyada gedən prosesləri qavrayan müasir texnologiyalara bələd olan əqidəli, milli-mənəvi dəyərlərə malik gənclər vətənimizi uğurlu gələcəyə aparmaq üçün açar rolunu oynayır. Bu gün bizim azad, müstəqil, suveren dövlətimiz, düşmənin qarşısında məğrur dayanan ordumuz, azad və şücaətli xalqımız var. Bu azadlığı biz canımız, qanımız bahasına min bir əzabla qazanmışıq. Bu gün onun firavan inkişaf etməsi, öndə gedən dövlətlər sırasında addımlaması üçün cənab Prezidentimiz İlham Əliyev başda olmaqla xalqımız bütün mümkün vasitələrdən istifadə edir.

Bu gün hər bir gənc mövqeyindən, statusundan asılı olmayaraq əsl vətənpərvər kimi özünü təsdiq edir. Vətənpərvərlik sadəcə orduda xidmət etmək deyil, vətənə sadıq olmaq, vətəni canı bahasına qorumaq, torpağa bağlı olmaqdır. Vətənimin 30 ilə yaxındır sinəsini dağlayan bir yarası vardı – Qarabağ yarası. Sentyabrın 27-dən başlayan mübarizədə qətiyyətli ordumuz vətən torpağını inamla azad etməkdədir. Dünən oktyabrın 3-də Azərbaycan Ordusu Tərtər rayonunun Talış kəndini, Cəbrayıl rayonunun Mehdili, Çaxırlı, Aşağı Maralyan, Şeybəy və Quyaq kəndlərini, Füzuli rayonunun Aşağı Əbdürrəhmanlı kəndini düşmən tapdağından azad edib. Azərbaycan Ordusunun əsgərləri Suqovuşanda Azərbaycan bayrağını qaldırıblar. Biz Azərbaycan gəncləri inanırıq ki, Azərbaycan əsgəri düşməne ondan daha üstün olduğunu göstərəcək. Bu gün müzəffər ordumuzun arxasında onun dövləti və bütöv Azərbaycan xalqı var. Xalqın isə vahid bir istəyi odur ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin olunmalıdır və biz öz torpaqlarımıza qayıtmalıyıq.

mektebgushesi.az
05 oktyabr 2020-ci

Hüseyn Hüseynli

Tarix fakültəsinin Avropa və Amerika ölkələrinin
yeni və müasir tarixi kafedrasının müəllimi

AZƏRBAYCAN GÜCLÜ DÖVLƏTDİR VƏ ONUN GÜCLÜ ORDUSU VAR

Hər bir çıxışı yaxın gələcək üçün çağırış olan və ruh yüksəkliyi yaradan Ali Baş Komandanın sözləri şanlı ordumuzun qələbələri ilə öz nəticəsini göstərməkdədir. Müzəffər əsgərlərimizin cəbhə xəttində irəliləyişi öz yurdundan didərgin düşmüş soydaşlarımızın ata-baba yurdlarına qayıdışını hər gün, hər saat daha da yaxınlaşdırır. Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Tərtər rayonunun Qapanlı, Ağdam rayonunun Çıraqlı və Orta Qərvənd, Füzuli rayonunun Alxanlı və Şükürbəyli və Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndləri 27 sentyabr 2020-ci il saat 06:00 radələrində iriçaplı silahlar, minaatanlar və müxtəlif çaplı artilleriya qurğuları vasitəsilə intensiv atəşə tutuldu. Düşmənin torpaqlarımızdan yenidən həyasızcasına pay qoparmaq cəhdləri ilə başlayan döyüşlər Azərbaycan xalqının səbrini artıq tükətdi. Azərbaycan ordusu əks-hücum əməliyyatlarına keçərək düşməyə ağır və dəqiq zərbələr endirməyə başladı. Qeyd edək ki, ordumuzun uğurları ilə yanaşı, cəbhəyanı rayon və şəhərlərimizin sakinləri də mərd şəkildə düşmənin hücumlarına sinə gərirlər. BMT Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən 1993-cü ildə 822, 853, 874 və 884 sayılı 4 qətnamə qəbul olunsada, bu qətnamələrin hər birində ermənilərin təcavüzkar siyasəti pislənilsə də və erməni hərbi birləşmələrinin zəbt etdikləri Azərbaycan torpaqlarından qeyd-şərtsiz çıxmaları bir-mənalı şəkildə tələb olunsada, bu tələblər indiyə qədər yerinə yetirilməmişdir. Ölkəmiz 30 ildir Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğal münasibətinə dözür və beynəlxalq danışıqlar prosesində iştirak edirdi. Lakin bu müddət ərzində Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün yaradılan ATƏT-in Minsk qrupu öz fəaliyyətinə kölgə salaraq tərəfləri eyni səviyyədə tuturdu. Bundan istifadə edən Ermənistan isə məqsədyönlü şəkildə münaqişənin müddətini uzatmağa çalışırdı. Təcavüzkar rejimin rəhbərliyi ölkəmizin beynəlxalq arenada tanınmış ərazi bütövlüyünə xələl gətirəcək davranışlar sərgiləyirdi. Düşmən faktiki olaraq danışıqları heçə sayır, Azərbaycan xalqının səbrini sanki sınaıyrdı. Lakin 27 sentyabr hadisələri

xalqımızın bu təcavüzə artıq dözməyəcəyini və düşməni cəbhədə məhv edəcəyinin signalını vermişdi. Artıq geriye yol yox idi. Tarix boyu sülh tərəfdarı olan xalqımız vətən uğrunda döyüşlərdə iştirak etmək üçün Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə axın etməyə başladı. Düşmənin cəbhə boyu aldığı ağır məğlubiyyətlər onlarda psixoloji sarsıntı, ruh düşkünlüyü yaradır və daha çox səhvlər etməsinə gətirib çıxarır. Başıpozuq düşmən döyüş nizamını itirərək mülki obyektəri hədəf alır. 12 avqust 1949-cu il tarixli Cenevrə konvensiyasının tələblərini (xüsusilə 3-cü maddə) heçə sayan Ermənistan qadağan olunmuş silahlardan istifadə edərək Gəncə, Bərdə, Tərtər və Beyləqan şəhərlərini və onların mülki əhalisini hədəfə alması onların acizliyinin göstəricisidir. Atəşlərin Ermənistanın Vardenis və Gorus şəhərləri yaxınlığında ki hərbi bazadan həyata keçirilməsi düşmənin əsl niyyətini ortaya qoyur. Açıq-aşkar görünür ki, Ermənistanın məqsədi münaqişənin miqyasını genişləndirmək, yeni siyasi təxribatlar yaratmaqdır.

Düşmən təxribatlarına döyüşdə layiqli cavab verən mübariz ordumuz indiyədək işğal altında olan bir sıra kəndləri, vacib yüksəkliklər və əlverişli əraziləri düşməndən azad etdi. 4 oktyabr 2020-ci il tarixində isə Cəbrayıl şəhəri və daha 9 kənd işğaldan azad olundu. Torpaqlarımızı geri qaytarmaq uğrunda döyüşən məğrur əsgərlərimiz düşməinə hərbi sahədə öz yerini göstərməkdədir.

Allah əsgərlərimizə yar və yardımçı olsun.

Cənab Ali Baş Komandanın vurğuladığı kimi: Qarabağ Azərbaycandır!

bsu.edu.az
05 oktyabr 2020-ci il

Aynur Nəsirova,
Jurnalistika fakültəsinin Multimedia və elektron
kommunikasiya kafedrasının dosenti

ZƏFƏRİN MÜBARƏK, AZƏRBAYCAN!

Jurnalistlik fəaliyyətimin 22-ci ili sevdiyim peşənin zirvəsi oldu mənim üçün... 1988-ci il Topxana meşəsində 2 ağacın kəsilməsinə etiraz edən xalqım ard-arda torpağının 20 faizindən keçməli oldu... Və mən əvvəl reportyor, sonra da redaktor kimi nifrət etdiyim bir mövzu barədə heç vaxt nə yazdım, nə də mətn redaktə etdim... Söhbət, Azərbaycan ərazilərinin işğal edildiyi günlərdən gedir... O ağrını hər il yenidən yaşamaq yox, torpaqlarımızı işğalçılardan təmizləyə bilməməyimiz incidirdi məni. Üsyan edirdim hər dəfə, biz niyə 20 ildən artıqdır işğal tarixi qeyd edirik axı, deyə? Şükür ki, artıq belə olmayacaq.

2021-ci ildən sentyabrın 27-dən başlayaraq hər zirvənin, hər kəndin, hər şəhərin işğaldan azad olunduğu günü bütün Azərbaycan olduğu kimi mən də bayram kimi qeyd edəcəm. Sevinc göz yaşı axıtdığımız bu günləri unutmaq olarmı?! Bu günlərin uzaqda olmadığını gənc oğullarımızın təlimlərə çağrıldığında hiss etmişdim əslində. Sentyabrın 27-si isə adi bazar gününə yuxudan ayıldım. Ev işləri, gündəlik qayğılar səbəbindən bir az gec xəbər tutdum müharibənin başlamasından. Və dəqiqələr ərzində işdə olmaqla jurnalistlik fəaliyyətimdə rekord qırdım deyə bilərəm əminliklə.

O gün bu gün bir qaygım var - o da işğaldan azad edilən növbəti ərazi haqda məlumatın nə vaxt açıqlanacağıdır...

Biz jurnalistlər üçün ön cəbhə operativ, dəqiq, rəsmi məlumatların çatdırılmasıdır. Biz də döyüşürük, amma bir az fərqli - 24 saat xəbər hazırlamaqla... Qürur hissi ilə deyə bilərəm ki, BDU-nun Jurnalistika fakültəsində dərs dediyim tələbələrim başda olmaqla bütün jurnalistlər məhz bu prinsiplə çalışır... Hamımızın indi bir arzusu var: Ali Baş Komandanın da dediyi kimi, gün gələcək və bugün işğal altındakı torpaqlar azad olunandan sonra orada qaldırılacaq Azərbaycan bayrağı Azadlıq meydanına gətiriləcək və hərbi paradda göstəriləcək! İnanırıq ki, Azərbaycanın rəşadətli ordusu sayəsində bu gün uzaqda deyil!

rupor.az
05 oktyabr 2020-ci il

Lalə Həsənzadə,
Hüquq fakültəsinin tələbəsi

HAQQ NAZİLƏR, ÜZÜLMƏZ...

Vətən əcdadımızın mədfənidir,
Vətən övladımızın məskənidir.
Vətənin sevməyən insan olmaz,
Olsa ol şəxsdə vicdan olmaz!

Vətəni nəzmə çəkən şairin bu sözləri dünyanın ən böyük nəsr əsərlərindən daha güclü, mənalı və təsirlidir. Xüsusən doğma vətənimiz Azərbaycanın qatı düşmənlərinin hücumuna məruz qaldığı, ölüm-dirim savaşlarının getdiyi taleyüklü günlərdə daha qiymətlidir. Belə günlərdə igidlərimizi vətən savaşına səsləyən bu döyüş şüarları odlu silahlardan daha yandırıcı, kəsici-deşicidir. Təbii sərvətləri, çox əlverişli coğrafi mövqeyi ilə məşhur olan Azərbaycanın tanınmış fəthlərin diqqətini cəlb etmiş və tarix boyu yadelli işğalçıların hücumlarına məruz qalmışdır.

Belə düşmənlərin bir çoxunu Dədə Qorqud kimi müdriklərimiz sazla, sözlə başa salıb geri qaytarsa da, bəzilərinə Koroğlu, Babək kimi sərkərdələrimiz qılınc gücünə qovmalı olmuşdur. Hər qarışı igidlərimizin qanı ilə yoğrulmuş bu müqəddəs vətənimiz hər dövrdə Koroğlu qeyrətli Əlyar Əliyev, Mübariz İbrahimov, Polad Həşimov kimi qəhrəmanlar yetirməyə qadirdir. Azərbaycan Odlar Yurdu, hər bir övladı od parçasıdır, özü də yanar, düşmənləri də yandırar. Tarix boyu sərkərdələrimiz müdriklərimizin sözü ilə oturub durmuşdur. Onlar düşməni sözlə başa salmağın mümkün olduğu hallarda nahaq qan tökməkdən qaçmış, yalnız sözün tükəndiyi, bitdiyi yerdə silaha əl atmışdılar.

1988-ci ildən etibarən xarici himayədarlarının mənəvi, maddi, hərbi yardımı ilə torpaqlarımıza soxulan, soyqırımlar törədən erməni faşistləri ilə müdriklərimizin apardığı söhbətlər bir nəticə vermədi. Ölkə rəhbərliyi və bütün xalqımız müdrik Dədə Qorqud ənənələrinə sadıq qalaraq belə mənfur, qana həris düşməni sözlə başa salmağın mümkünsüzlüyünü qət etdi. Torpaqlarımızda qadın, uşaq, qoca demədən günahsız, silahsız insanları amansızcasına qətlə yetirən düşmənin

sülhsevər Azərbaycana üstəlik böhtanlar, iftiralar atması səbr kasasını qaynadıb daşırdı, qana-qan, ölümə-ölüm şüarını ön plana çəkdi.

Təcrübəli siyasi xadim, müdrik rəhbər, Ulu Öndər Heydər Əliyevin və onun layiqli davamçısı İlham Əliyevin gərgin əməyi sayəsində düşməyə layiqli cavab verə biləcək igidlər ordusu yaradıldı və ən müasir silahlarla təchiz edildi. Azərbaycan bütün dünyada sülhsevər, beynəlmiləl bir ölkə kimi tanınır. Torpaqlarımızı işğal edən erməni qəsbkarlarına qarşı öz ərazilərimizdə apardığımız son döyüşlər sübut etdi ki, "Azərbaycan güclü dövlətdir, onun güclü ordusu var!" Belə güclü ordunun sayəsində hər gün cəbhədən xoş müjdəli, sevindirici xəbərlər gəlir. Ölkəmizi qarət etməyə, varlanmağa gəlmiş işğalçı ordu əsgərinin döyüş ruhu ilə, müqəddəs vətəni, torpağı işğaldan azad etmək üçün haqq savaşına atılan əsgərlərimizin döyüş ruhu eyni ola bilməz. Bunu artıq talamaq yolu ilə topladıqları var-dövləti, silah-sursatı ataraq qaçan, yalnız canını qurtarmağa çalışan erməni əsgərləri də gözəl başa düşür.

"Haqq nazilər, üzülməz" deyiblər. 30 ildən bir az da artıq müddətdə ermənilərin masa arxasında nazikləşdirib üzüməyə çalışdığı bu haqqı Azərbaycan əsgəri döyüş meydanında nöqtə-nöqtə bərpa edib yerinə qoyur. Yaşasın, müzəffər Azərbaycan ordusu!

moderator.az
05 oktyabr 2020-ci il

Leyla Zərbəliyeva,
Jurnalistika fakültəsinin magistrantı

QARABAĞ BİZİMDİR, QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

“1990-cı illərin əvvəllərində, o vaxt Azərbaycanda hakimiyyətdə olmuş insanların xəyanəti, satqınlığı nəticəsində biz Dağlıq Qarabağı müvəqqəti olaraq itirdik. Mən bugünkü müsahibədə müstəqilliyə qədər bəzi məqamları dilə gətirdim ki, Azərbaycan ictimaiyyəti bu hadisələri unutmasın, gənc nəsil də bunu bilsin. Dağlıq Qarabağ bizim qədim, tarixi torpağımızdır və biz mütləq o torpaqlara qayıdacağıq. Dağıdılmış bütün tarixi abidələri, evləri bərpa edəcəyik. Küçələrə Azərbaycan adlarını verəcəyik, adları dəyişdirilmiş kəndlərə öz əsl adlarını qaytaracağıq. Biz mütləq bunu edəcəyik. Çünki haqq-ədalət bizim tərəfimizdədir.

Bizim başqa ölkələrin torpağında gözümüz yoxdur, öz torpağımızı da heç kimə verən deyilik. Bu gün mövcud olan Ermənistan tarixi Azərbaycan torpaqlarında yaradılıbdır. Bu haqda kifayət qədər tarixi sənədlər var. İkinci erməni dövlətinin yaradılmasına biz heç vaxt imkan verməyəcəyik. Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!” - Silahlı Qüvvələrin Ali baş Komandanı İlham Əliyev. Vətəninə bağlı olan, ürəyi Azərbaycanla döyünən hər bir vətəndaşın bu sözlər qarşısında qürur hissi keçirdiyinə əminəm. Uzun illərdir ki, tarix kitablarından, televiziya və radio verilişlərindən ermənilərin xalqımıza yaşatdığı o dəhşətli günləri oxuyur, dinləyir, izləyirik. 1991-ci ildən başlayaraq ermənilər Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları ilə müharibə elan etdilər və həmin ilin sentyabr ayının əvvəlində qondarma “Dağlıq Qarabağ Respublikası” yaratdılar. Yaratdılar, amma necə? İnsanları doğma yurd-yuvasından didərgin salaraq, uşaqları, qadınları vəhşicəsinə öldürərək, dinc əhəlinin canı, qanı bahasına torpaqlarımızı mənimsədilər. Amma yenə də kifayətlənmədilər. Müxtəlif illərdə – 2014-cü ilin yayında, 2015-ci ilin sentyabrında, 2016-cı ilin aprelində, 2020-ci ilin iyulunda dəfələrlə atəşkəsi pozdular. 2020-ci il sentyabr ayının 27-si Ermənistan-Azərbaycan arasında başlayan və hazırda davam edən torpaqlarımızın azadlığı uğrunda mübarizədə Azərbaycanın şanlı ordusu öz gücünü, qüdrətini düşmən ordusuna layiqincə göstərir.

Prezident İlham Əliyev ölkədə qismən səfərbərlik elan etsə də, minlərlə gənc, eləcə də yaşlı nəslin nümayəndələri könüllü şəkildə bu mübarizədə iştirak etməyə hazır olduqlarını bildiriblər. Müharibə və onun nəticələri nə qədər ağır olsa da, xalqımız qorxmur, mərd oğullarımız gülə-gülə, sevinc hissi ilə, cəsarətlə düşmənlə üzləşməyə gedir. Uzun illərdən bu günə qədər torpaq uğrunda canını fəda edən igid şəhidlərimizin, gözü yaşlı analarımızın, atalarımızın, yarım qalan sevgilərin, ata-ana qayğısından məhrum olan körpələrimizin, yurdundan, isti ocağından didərgin düşən insanlarımızın qisasını almağa gedir bizim vətənpərvər oğullarımız. Vətənin dar günündə mənəvi dəstəyimizi əsirgəmir, birlik nümayiş etdirir, gecə-gündüz cəbhədə düşmənlə üz-üzə vuruşan əsgərlərimiz üçün dualar edirik. Çox yaxın günlərdə zəfər xəbərlərini alacağımıza, üçrəngli şanlı Azərbaycan bayrağının Qarabağ səmasında qürurla dalğalanacağına inanırıq! Azərbaycan xalqı sənin görüşünə tələsir, Qarabağ!

mektebgushesi.az
05 oktyabr 2020-ci il

“ORT” TELEKANALINA MƏKTUB: “ƏMƏKDAŞINIZ ERMƏNİSTANI MÜDAFİƏ EDİR” - QARŞISI ALINSIN!

BDU-nun Jurnalistika fakültəsinin professoru Cahangir Məmmədli Rusiyanın məşhur ORT telekanalına məktub yazıb. Müraciətdə adı çəkilən kanalın Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı qeyri-obyektiv münasibəti ön plana çəkilib. Məktubda deyilir: “Çox hörmətli Konstantin Lvoviç, Azərbaycan Respublikasının teletamaşaçıları həmişə sizin rəhbərlik etdiyiniz kanala rəğbətlə yanaşmış, bu kanalın obyektiv informasiya siyasətini yüksək qiymətləndirmişlər. ORT öz proqram formatlarında birmənalı olaraq Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə həmişə hörmətlə və obyektiv yanaşmışdır. Hətta bu gün dünya mediasının diqqətində olan Ermənistan-Azərbaycan-Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı davam edən müharibə xəbərlərini “Vremya” informasiya proqramının reportyorları balanslı şəkildə işıqlandırmağa cəhd göstərirlər. Çox təəssüf ki, sizin əməkdaşınız Artyom Şeynin aparıcısı olduğu “Vremya pokajet” proqramıda beynəlxalq jurnalistikanın obyektivlik, qərəzsizlik, dəqiqlik, balanslılıq kimi fundamental prinsiplərini pozaraq açıq şəkildə Ermənistanı müdafiə edir. Azərbaycan haqqında obyektiv fikir səsləndirən qonaqların birbaşa sözünü kəsir, onları təhqir edir (azərbaycanlı Samir Məmmədovu açıq təhqir etməsi buna sıradan bir sübutdur: 01 oktyabr 2020). Bununla da cənab Şeynin bir tərəfdən jurnalistikanın prinsiplərini pozur, İctimai televiziya haqqında qanuna kobud etinasızlıq edir və ən əsası, Azərbaycan-Rusiya münasibətlərini indiki həssas vəziyyətdə zərbə altına salır.

Hörmətli Konstantin Lvoviç! On iki il Azərbaycan İctimai Teleradiosunda Yayım Şurasına sədirlik etmiş təcrübəli bir jurnalist kimi sizdən xahiş edirəm ki, Artyom Şeyninin Qarabağ Ermənistan-Azərbaycan mövzusunda verilişlərində teleaparıcının və xüsusilə ictimai televiziyanın yaradıcılıq prinsiplərinə məhəl qoymamasının qarşısının alınmasına diqqət yetirəsiniz”.

Mətnin rus dillində versiyasını təqdim edirik:

Генеральному директору “Первого канала” господину Константину Львовичу Эрнсту.

Многоуважаемый Константин Львович, телезрители Азербайджанской Республики всегда с симпатией относились к руководимому вами каналу, высоко оценивали его объективную информационную политику. ОРТ в форматах своих программ всегда однозначно с уважением объективно относился к азербайджано-российским отношениям. Даже сегодня репортёры программы «Время» стараются сбалансированно подавать военные новости по армяно-азербайджаному нагорно-карабахскому конфликту, который находится в центре внимания мировых медиа. К сожалению, ваш сотрудник - ведущий программы «Время покажет», нарушая такие основополагающие принципы международной журналистики, как объективность, беспристрастность, точность, сбалансированность, открыто защищает Армению. Он перебивает гостей, высказывающих объективное мнение об Азербайджане, оскорбляет их (примером этого является откровенное оскорбление азербайджанца Самира Мамедова: 1 октября 2020 года). Тем самым господин Шейнин, с одной стороны, нарушает принципы журналистики, грубо игнорирует закон об Общественном телевидении и, самое главное, ставит под удар в нынешней чувствительной ситуации азербайджано-российские отношения.

Уважаемый Константин Львович! Как опытный журналист, двенадцать лет являвшийся председателем Вещательного совета Общественного телевидения и радио Азербайджана, прошу вас уделить внимание пресечению игнорирования Артемом Шейнин в своих программах на карабахскую армяно-азербайджанскую тему творческих принципов телеведущего и, в частности, общественного телевидения.

С уважением: **Джахангир Мамедов.**
Заведующий кафедрой новых медиа
и теории коммуникаций
Бакинского государственного университета,
доктор филологических наук, профессор

“Şərq” qəzeti
05 oktyabr 2020-ci il

Jalə Əliyeva,

Milli Məclisin deputatı, Şərqşünaslıq fakültəsinin
Türk filologiyası kafedrasının professoru

“İŞĞALÇILAR ÖZ CƏZALARINI ALIBLAR VƏ ALACAQLAR... BİZ ZƏFƏR ÇALACAĞIQ, QARABAĞ BİZİMDİR, QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!”

Ermənistan silahlı qüvvələri bir neçə istiqamətdən müxtəlif növ silahlardan, o cümlədən ağır artilleriyadan istifadə edərək bizim yaşayış məntəqələrimizi, eyni zamanda, hərbi mövqelərimizi atəşə tutmaqda davam edirlər. Düşmən atəşi nəticəsində mülki əhali və hərbiçilərimiz arasında itkilər var, yaralananlar var. Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Onların qanı yerdə qalmayacaqdır. Azərbaycan Ordusu hazırda düşmənin hərbi mövqələrinə zərbələr endirir və bu zərbələr nəticəsində düşmənin bir çox hərbi texnikası sıradan çıxıb. Bu, erməni faşizminin növbəti təzahürüdür. Bəli, faşist və nasist Ermənistan bir daha əsl murdar və riyakar, fitnəkar və təxribatçı simasını açıb ortaya qoydu. Bir daha işğalçı və təcavüzkar, sülhə və təhlükəsizliyə təhdid, təhlükə olduğunu dünyaya nümayiş etdirdi. Bir daha göstərdi ki, onun cavabı yalnız silahla, hərblə, savaşa verilməlidir. Bəli, istədiyi cavab da layiqli şəkildə verilib, verilir və veriləcək. Artıq Ermənistana, ermənilərə və onların havadarlarına heç bir güzəşt olmamalıdır və olmayacaq. Biz hər zaman sülh tərəfdarı olmuşuq, işğala, təcavüzə məruz qalsaq da, sülhün baş tutması, əmin-amanlığın yaranması üçün daim əməli, səmimi addımlarımızı ortaya qoymuş, iradəmizi nümayiş etdirmişik. Ümumiyyətlə, 32 ildir səbir, dözümlər göstərmişik. Amma səbrin də, dözümlərin də bir həddi var. Həm iyul hadisələri, həm də son bir neçə gündə və bu gün səhər tezdən baş verənlər səbrə, dözümlərə artıq yer qalmadığını göstərdi. Hərb variantından, müharibədən başqa yolumuzun olmadığını ortaya qoydu. Bunu biz istəmirdik, bunu ermənilər, Ermənistan, onların havadarları istəyirdi və istediklərini də aldılar, alacaqlar. Onlara layiqli cavab verilib, verilir və veriləcək.

“İyul təxribatından sonra demişdim ki, Ermənistanın acı məğlubiyyəti onlar üçün dərs olmalıdır. Avqust ayında Ermənistan növbəti hərbi təxribata əl atdı. Bu dəfə Azərbaycana diversiya qrupu göndərilmişdir. Diversiya qrupunun başçısı Azərbaycan hərbiçiləri tərəfindən saxlanılmışdır və hazırda ifadələr verir. Bu

ifadələrdə açıq-aydın göstərilir ki, bu planlaşdırılmış təxribatçı diversiya qrupu Azərbaycana terror aktları törətmək üçün gəlmişdir. Bu gün Ermənistan tərəfindən mülki əhaliyə və hərbcilərimizə qarşı növbəti hərbi təxribat törədildi. Qeyd etdiyim kimi, onlar öz cəzalarını alıblar və alacaqlar”.

Bəli, bu saatlarda, bu dəqiqələrdə belə düşməyə layiqli cavab verən Azərbaycan Ordusu öz torpağında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruyur, müdafiə edir. Belə olan halda, erməni əsgərinin bizim torpağımızda nə işi var?! Ermənistan ordusunun, işğal ordusunun bizim torpağımızda nə işi var?! Heç kəs üçün sirr deyil ki, “Dağlıq Qarabağ ordusu” nun tərkibində olan şəxsi heyətin 90 faizi Ermənistan vətəndaşlarından ibarətdir. Ermənistan işğalçı dövlətdir, bu işğala son qoyulmalıdır və son qoyulacaqdır.

Bir sözlə, biz haqq yolundayıq. Bizim işimiz haqq işidir. Ali Baş Komandanımızın müracətinə də deyildiyi kimi, “Biz zəfər çalacağıq! Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!”

xalqqazeti.com
05 oktyabr 2020-ci il

Samir Xalidoğlu (Mirzəyev)
Jurnalistika fakültəsinin dekan müavini

HƏSRƏT UZANDIQCA VÜSAL DAHA ŞİRİN OLUR...

Həsərət - bir şeyi və ya birini yenidən görmək, qovuşmaq arzusudur. Yaxın adamından, sevdiyindən ayrılmaq da həsrət sayılır. Amma bir nisgil var ki, bütün bunların fəvqündə durur. O torpaq nisgili, vətən həsrətidir. Təəssüf ki, Azərbaycan xalqının taleyinə yurd həsrəti, vətəndə vətənsizlik dərdi ilə yaşamaq da yazılıbmış. Mən Azərbaycanın dilbər guşəsindən biri olan İsmayılı rayonunda anadan olmuşam. Uşaqlığım oranın saf suyu və təmiz havası ilə zəngin dağlarında, dərələrində, çəmənlərində keçib. Bircə il rayonumuza gedə bilməyəndə o yerlər üçün burnumun ucu göynəyib. Doğma yurd-yuvalarından didərgin düşən, illərdir vətən həsrətilə yaşayan soydaşlarımızı bu mənada çox gözəl anlaya bilirəm. Özümü onların yerinə qoyuram: doğulduğun evə, böyüdüyn, sinəsində boy atdığı, havasını udub, suyunu içdiyin kənd-kəsəyə həsrət qalmanın nə qədər çətin, dözülməz olduğunu təsəvvür edirəm. 30 ilə yaxındır ki, bir milyondan çox həmvətənimiz bu duyğular ilə, ürəklərində torpaq nisgili ilə yaşayıblar. Amma onlar heç zaman ümidlərini itirməyiblər. İnanıblar və inanmışıq ki, dövlətimizin bu yöndə apardığı məqsədyönlü siyasət nəticəsində bir gün vətəndə vətənsizlik dərdi tarixə qovuşacaq.

Həsərət nə qədər uzun olsa da, vüsal dəmi də o qədər şirin olur... Hər qaranlıq gecənin bir işıqlı səhəri olduğu dəyişilməz həqiqətdir. Biz də hər zaman ümid və səbirlə bu həqiqətin təcəlli edəcəyi günü gözləmişik. Nəhayət, belə bir səhər 2020-ci ilin sentyabrın 27-də açıldı. Artıq çoxdan intizarında olduğumuz məqam yetişdi. Mənfur düşmənlərimizin təxribatlarına cavab olaraq Ali Baş Komandan ordumuza əks-hücuma keçməklə bağlı əmr verdi. Qısa müddətdə layiqli cavab alan erməni terrorçuları ordumuzun və dövlətimizin nəyə qadir olduğunu gördü və bundan sonra da görəcək.

Ali Baş Komandanımızın sərkərdəliyi ilə şanlı ordumuzun düşməne vurduğu sarsıdıcı zərbələr, uğurlu döyüş əməliyyatları, qazanılmış qələbələr bizi bütün tarixi torpaqlarımıza hər saat, hər an daha da yaxınlaşdırmaqdadır. Cəbhədə yaşananlar, Şanlı Ordumuzun düşməne göz açdırmaması bizə ümid və əminlik

verir ki, tezliklə torpaq, yurd nisgili yaşayan həmvətənlərimiz öz doğma evlərinə, obalarına qayıdacaqlar. Buna qətiyyən şübhəmiz yoxdur ki, Ali Baş Komandanın cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında bir yumruq kimi birləşən Azərbaycan xalqı erməni qəsəbkarlarını o müqəddəs yurd yerlərimizdən çıxarıb, onu həqiqi sahiblərinə təhvil verəcəkdir. Bu ali, bu müqəddəs işdə uca Allah Şanlı Ordumuzu müzəffər etsin, xalqımızı sevinclərin ən alisi ilə sevindirsin!

bsu.edu.az

06 oktyabr 2020-ci il

Ramin Səmədov,
Humanitar məsələlər
və gənclər siyasəti şöbəsinin müdiri

MİLLİ BİRLİK VƏ SİYASİ HƏMRƏYLİK - QƏLƏBƏYƏ APARAN YOL

Bu gün Azərbaycan xalqının zəngin və qədim tarixinin ən şərəfli səhifəsi yazılır. Döyüşlə yazılır... Fəxarət və yüksək qürur hissi ilə yazılır... Ordumuzun erməni işğalçılarının hərbi təxribatlarına qarşı sentyabrın 27-dən başladığı uğurlu əks-hücum əməliyyatı davam etməkdədir. Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu, bu gün döyüş hazırlığına görə dünyanın 50 ən aparıcı ordusu sırasında qərarlaşmış Azərbaycan Ordusu dövlətimizin başçısı, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi altında uzun illər işğalla məruz qalmış bir çox yaşayış məntəqələrini, strateji əhəmiyyətli yüksəklikləri azad edib, bu ərazilərdə üçrəngli bayrağımızı dalğalandırıb. Son günlər cəbhə xəttindən gələn xoş xəbərlər hər birimizi qürurlandırır, doğma torpaqlarımızın tamamilə işğaldan azad olunacağına inamımızı artırır. Növbəti təxribatı törətməklə müxtəlif növ silahlardan, ağır artilleriyadan mövqelərimizi, şəhərlərimizi, kəndlərimizi atəşə tutan Ermənistan öz dövlət siyasətinin yalnız faşizm və terrora bağlı olduğunu bir daha nümayiş etdirdi. Dinc əhaliyə qarşı bu cür qəddarlıq ancaq faşist xislətli dövlətə məxsus ola bilər. Güclü, qüdrətli, döyüş ruhlu Ordumuzun keçirdiyi uğurlu əks-əməliyyat nəticəsində düşmən xeyli canlı qüvvə və hərbi texnika itirərək geri oturdulub. Azərbaycan Ordusu günbəgün mənfur düşmən üzərində Böyük Qələbəyə yaxınlaşır. Ordumuzun döyüş hazırlığı səviyyəsi yüksək, maddi-texniki bazası möhkəmdir. Şəxsi heyət müasir silah və texnikadan məharətlə istifadə etmək bacarığına malikdir. Amma Ordumuzun qüdrətini artıran ən başlıca amil onun xalqla olan birliyi. Məhz sarsılmaz xalq-ordu-dövlət birliyi Azərbaycanın düşmən üzərində qələbəsini təmin edəcəkdir.

Xalqımızın milli birliyi, cəmiyyətimizdə hökm sürən milli həmrəylik, xalqla iqtidarın birliyi ölkənin siyasi həyatına da öz müsbət təsirini göstərmişdir. Ermənistan silahlı qüvvələrinin genişmiqyaslı təxribatına dair ölkəmizdə fəaliyyət göstərən 52 siyasi partiyanın 50-nin birligə bəyanatı Azərbaycanda siyasi həmrəyliyin bariz nümunəsidir. Yalnız Müsavat Partiyası və Azərbaycan Xalq Cəbhəsi

Partiyası milli həmrəylik nümayiş etdirə bilmədilər, torpaqlarımızın Ermənistanın işğalından azad edilməsi üçün şanlı ordumuzun uğurlu əks-hücum əməliyyatlarına digər siyasi partiyalarla birlikdə dəstək vermədilər. Bu anti-millî ünsürlər açıq aşkar nümayiş etdirdilər ki, onlar milli məsələlərdə həmrəylik göstərə bilmir, “beşinci kalon”-un tapşırıqlarını yerinə yetirərək düşmən dəyirmanına su tökməklə vətənə və dövlətçiliyə xəyanət yolunu tutublar. Ali Baş Komandanın bu sahədə həyata keçirdiyi siyasəti dəstəkləməmələri onların səmimi olmadıqlarını və əsl simalarını üzə çıxarmış oldu.

Ölkə siyasətçilərini birləşdirən mənfur qonşumuzun işğalçı siyasətinə qəti etiraz və xalqımızın haqq, ədalət tələbidir. Ölkədə fəaliyyət göstərən siyasi partiyaların rəhbərləri öz birgə bəyanatında Ermənistanın işğalçı siyasətini şiddətlə qınamış, mülki əhalinin yaşadığı kəndlərin bombalanması faktının insanlığa qarşı cinayət kimi beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qiymətləndirilməsinin vacibliyini vurğulamışlar. Birgə bəyanatda beynəlxalq hüququn aliliyinin bərqərar olunması tələb olunur, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə Ermənistanın 30 ilə yaxın bir müddət ərzində məhəl qoymadığı vurğulanır, dövlət başçısının işğal olunmuş ərazilərdə status-kvonun dəyişməz qalmasının mümkün olduğu barədə fikri dəstəklənir.

Azərbaycan dövlətinin ədalətli və məsuliyyətli mövqeyi ölkə prezidenti İlham Əliyevin “Bizim Ermənistan torpağında siyasi və hərbi maraqlarımız yoxdur” fikri ilə ifadə olunmuşdur. Savaş Azərbaycan ərazisində, Ermənistanın işğal etdiyi torpaqlarda gedir. Savaş bu torpaqların işğaldan azad edilməsi, Azərbaycanın dövlət sərhədlərinin bərpa olunması, bölgədə sülhün və əmin-amanlığın bərqərar olması uğrunda gedir. Azərbaycan sülhü hərtərəfli dəstəkləyən, beynəlxalq hüquqa hörmətlə yanaşan dövlətdir. 30 ilə yaxın müddətdə atəşkəsi qoruyub saxlamaq, BMT qətnamələrinin icrasını gözləmək... Məgər bu cür yaşam tərzii xalqımızın və dövlətimizin sülhsevərliyindən xəbər vermirmi? Amma Ermənistan sülhü və beynəlxalq hüququ rədd edən dövlətdir. Atəşkəsin mütəmadi pozulması və məsuliyyətsiz bəyanatlar dövlət siyasəti faşizm ideologiyasına əsaslanan Ermənistanın terrorla yığılmuş xislətinin göstəricisi deyilmi?

Çox təəssüf ki, cavabı müsbət olan bu suallara güc dövlətləri və beynəlxalq təşkilatlar cavab tapa bilmir. Daha doğrusu, mövcud realılıqla bağlı bu ritorik sualları cavablandırmaq istəmir. Qonşu ərazisinə göz dikən, onu amansızlıqla işğal edən, dinc əhalini qətlə yetirən Ermənistanın təxribatlarına susmaqla, onun işğalçılıq siyasətinə göz yummaqla dünya siyasətinə təsir göstərmək iqtidarında olan nüfuzlu təşkilatlar beynəlxalq riyakalığa və ikili standartlara imza atmış olurlar. Xüsusilə Minsk Qrupu həmsədrələrinin yarıtmaz fəaliyyəti 30 ildir davam edən işğala qarşı heç bir ciddi tədbirlərin görülməməsi regionda sülhün təmin olun-

masına ciddi maneə yaratmış, münaqişənin həllinin uzanmasına rəvac vermişdir. BMT Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsi illərdir ki, təcavüzkar Ermənistan tərəfindən yerinə yetirilmirsə, işğalçı ölkə öz adı ilə çağırılırsa, beynəlxalq hüquq işləmirsə, şablon bəyanatların verilməsinin bizim üçün artıq heçbir əhəmiyyəti qalmamışdır. Ermənistan qoşunları dərhal və qeyd-şərtsiz Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən çıxarılmalıdır. Ermənistanın hərbi siyasi rəhbərliyində olan insanlar, nəhayət öz məsuliyyətlərini başa düşməlidir. Onlar anlamamalıdır ki, bu işğala görə şəxsən məsuliyyət daşıyırlar. Yalnız ondan sonra atəşkəs rejiminin bərpasından söhbət gedə bilər. Bu, Azərbaycanın qəti və dəyişməz mövqeyidir. Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev bu barədə dəfələrlə beynəlxalq platformalarda, nüfuzlu xarici media qurumlarına müsahibələrində öz qəti fikrini bildirmiş, Ermənistan rəhbərliyinin çirkin və terrorçu siyasətinin mahiyyətini konkret faktlara ifşa etmişdir. 4 oktyabr tarixində cənab Prezidentin xalqa müraciəti ilə bağlı tarixi çıxışı hər bir azərbaycanlıda qürur hissi oyatmaqla yanaşı, cəmiyyətimizdə qələbə əzmini daha da gücləndirdi. Şanlı ordumuzun Cəbrayıl şəhəri və rayonun 9 kəndinin işğaldan azad edilməsi münasibətilə xalqa təbriklərini çatdıran Ali Baş Komandan eyni zamanda Ermənistan və onun havadarlarına hərbi və siyasi dərs verdi. ATƏT-in Minsk Qrupunun faydasız fəaliyyətinə, bəzi beynəlxalq təşkilatların münaqişə ilə bağlı ədalətsiz mövqeyinə, Avropa İttifaqının laqeyd və ikili münasibətinə, Paşinyanın sərsəm açıqlamalarına, qondarma rejimin Azərbaycanın işğal edilmiş torpaqlarında qanunsuz fəaliyyətinə xüsusi toxunan Prezident İlham Əliyev Azərbaycan xalqının iradəsinin sarsılmaz olduğunu, təcavüzlə heçbir zaman barışmayacağımızı, Azərbaycanın tarixi ərazilərində ikinci erməni dövlətinin yaranmasına imkan verməyəcəyimizi açıq şəkildə xalqımıza bəyan etdi. Bu gün Vətən torpaqlarının düşmən tapdağından azad edilməsi uğrunda savaş gedir. Azərbaycan xalqı və ölkənin siyasi partiyaları yekdilliklə Prezidentin yanındadırlar. Bu, ölkəmizdə milli və siyasi həmrəyliyin parlaq göstəricisidir. Birlik, həmrəylik və yekdillik Azərbaycanın Qələbəsini təmin edəcək, Cənubi Qafqaz regionunda sülhü və əmin-amanlığı bərqərar edəcəkdir.

Qələbə bizimlədir! Qarabağ Azərbaycandır!

bsu.edu.az
06 oktyabr 2020-ci il

Aysel Məhərrəmovə,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

BİZ QAYIDIRIQ...

Artıq yavaş-yavaş ayaq səslərimiz neçə illərdir işğalda olan torpaqlarımızda eşidilir. Bizim gənclər Qarabağı görməyib, yalnız kitablarda, böyüklərin hekayələrindən xəyallarında özləri üçün vətən yaradıblar. Bu gün isə həmin gənclər yenicdən Qarabağın şanlı tarixini yazır. Qanları bahasına olsa belə. Yalnız bir şüarları var: "Qarabağ Azərbaycandır!" Bu gün hər bir azərbaycanlının ürəyi səngərdə onlarla bir Qarabağ üçün döyünür. Azərbaycan ordusunun qüdrəti, gücü ondadır ki, bu ordunun generalı cəbhədə şəhid olursa, bu, ordumuzun vətənpərvərlik ruhunun yüksəkliyini, vətənə, torpağa sevgisini göstərir.

"Qarabağ sənin üçün nədir?" – sualına hərə bir cür cavab verir. Kimisi üçün mədəniyyət, kimisi üçün uşaqlıq, kimisi üçün sə, hər şeydir. Ən kədərli cavablar qarabağlılardan gəlir. Nə də olsa, qəlbi qırıqdı onların vətən sarıdan. Qarabağ deyəndə hərə bir cür hisslər keçirir. Kimisi kədərlənir, kimisi uşaqlığını xatırlayır, kimisi də vətəndən son qalan əşyaları qucaqlayıb ağlayır. Bu gün bu hisslər qəhrəman xalqın oğulları sayəsində artıq qələbə sevincinə çevrilib. Azərbaycan xalqının mübarizə ruhunu bu gün kimsə qıra bilməz. Bu neçə ilin həsrətidir. 28 ildir evinin açarını göz bəbəyi kimi qoruyan ananın əzmini, ümidini kim qıra bilər ki? Hər bir vətəndaş bir ağızdan vətən deyir. Haqlı olan savaşımızda biryumruq olur. El bir olsa, dağ oynadar yerindən. Yaxın günlərdə bu həsrət artıq bitəcək, doğma Şuşamıza, Laçınımıza, Xankəndimizə qovuşacağıq. Şuşanın dağlarının gözəlliyini, Laçının ecəzkar təbiətini mahnılardan, hekayələrdən eşitsək də, yaxın zamanda bu, tarixə qovuşacaq. Bu gün xəyalı belə xoş olan gələcəyin özü necə şirin olacağı artıq bəllidir.

Öz torpağının tarixini yazan bu oğullar kimdir? – Ötən əsrdə gözlərini çıxarıb, vəhşicəsinə təcavüz edilən uşaqların ruqlarıdı bu gün başqa bədəndə qəhrəman olaraq geri dönür. Ayaqyalın çıxdıqları yerə tank belində qayıdırlar. Bugün göstərilən şücaət 30 ilin ağrısıdır. Biz yenidən qayıdırıq...Ayrılmı könül candan? – Bizdən ayrı düşən torpağı yenidən qaytaracağıq. Yenidən bir olacağıq. Murovun o üzünü görəcəyik. Bu torpaqlarda qələbə sevinci, havalanan xanın səsinə, Qarabağın

şikəstəsini eşidəcəyik. Haqqımız olan torpaqlarımıza qovuşacağıız, bir daha ayrıl-
mamaq, parçalanmamaq şərti ilə. Bəlkə bir həftə, bir ay sonra. Amma bilirik ki, o
günlər çox uzaqda deyil. Qanımız bahasına da olsa, biz qayıdırıq, Vətən...

mektebgushesi.az
06 oktyabr 2020-ci il

DÜNYANIN TANINMIŞ ALİMLƏRİNƏ, TƏDQIQATÇILARINA PROFESSOR NƏSİMAN YAQUBLUDAN MÜRACİƏT

Hörmətli həmkarlar, dəyərli dostlar!

Obyektiv tədqiqatçı mövqeyinizə saygılı yanaşmam, şəxsi münasibətlərimizdəki səmimilik və qarşılıqlı inam bu müraciəti Sizə ünvanlamağa əsas verdi.

Məlumunuz olduğu kimi, 30 ilə yaxındır ki, Ermənistan Respublikasının Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə təcavüzü davam etməkdədir. Bu müddət ərzində yüzlərlə günahsız insanımız qətlə yetirilmiş, xalqımıza qarşı XX əsrin ən dəhşətli hadisələrindən olan Xocalı soyqırımını törədilmiş, minlərlə vətəndaşımız dogma yurdlarını tərk edərək öz vətəninə məcburi köçkün həyatı yaşamağa məhkum edilmişdir. İşğalda saxlanılan, Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Qarabağda yaşayış evləri erməni silahlıları tərəfindən vəhşicəsinə dağıdılmış, infrastruktur, bəşər mədəniyyətinin zənginləşməsində ciddi töhfələri olan maddi-mədəniyyət abidələrimiz məhv edilmişdir.

Ermənilərin bu işğalçı siyasəti xalqların azad və sülh şəraitində yaşamasına mane olmaqdadır. Ermənistan Respublikası bu günə qədər işğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarının azad edilməsi ilə bağlı BMT-nin müvafiq 4 qətnaməsinə əhəmiyyət verməyərək beynəlxalq hüquq normalarını pozmaqda davam etməkdədir.

Narahatlıq yaradan başlıca məqamlardan biri ermənilərin Azərbaycan xalqının öz torpaqlarını azad etmək cəhdini müsəlman-xristian toqquşması kimi dünya ictimaiyyətinə çatdırmasıdır. Təsdiq olunmuş faktdır ki, ölkəmizdə yaşayan bütün xalqlar eyni hüquqa malikdir, Azərbaycanda tolerantlıq mövcuddur və bütün xalqlara və dinlərə saygılı yanaşılır. Ermənilər bilərəkdən və qəsdən ictimaiyyəti çaşdırır, erməni alim və tədqiqatçıları isə “araşdırmaları”nda tarixi həqiqəti saxtalaşdırır, müxtəlif ölkələrdəki diaspor və lobbı təşkilatlarının köməyi ilə kütləvi informasiya vasitələrində yalan və böhtan xarakterli məlumatlar yayırlar. Bu gün Azərbaycan xalqı 30 illik erməni işğalı ilə barışmayaraq öz torpaqlarını təcavüzkar erməni silahlı dəstələrindən azad etməkdədir. İnanırıq ki, Siz Azərbaycan xalqının öz ərazi bütövlüyü uğrunda apardığı mübarizəni dəstəkləməklə ermə-

nilərin saxta təbliğatlarının qarşısını alacaq, dünya ictimaiyyətinə Azərbaycanın haqlı mövqeyini çatdıracaq, xalqlar və millətlər arasında ayrılıq, irqçilik, separatizm yayanları pisləyəcəksiniz!

Hörmətlə, Bakı Dövlət Universitetinin professoru
Nəsiman Yaqublu

Müraciət ünvanlanır:

1. Yan Malitski professor, Polşa Respublikası, Şərqi Avropa Araşdırmaları İnstitutu
2. Audrey Altstadt professor, ABŞ, Massaçuset Universiteti
3. Salavat İsakov tarix elmləri doktoru, Rusiya Elmlər Akademiyası, Rusiya Tarixi İnstitutu
4. Georgi Mamuliya tarix elmləri doktoru, Fransa İctimai Elmlər Ali Məktəbi
5. Valentina Piskun tarix elmləri doktoru, Ukrayna Elmlər Akademiyası
M.S.Qruşevski adına Ukrayna Arxeologiya İnstitutu
6. Baxıyt Sadıqova siyasi elmlər doktoru, Qazaxıstan, Alma-Ata şəhəri
7. Hiroaki Kuromiya professor, ABŞ, İndiana Universiteti
8. Pavel Libera tarix elmləri doktoru, Polşa Respublikası, Yeni Aktlar Arxivi
9. Komar Volodimir Leonoviç tarix elmləri doktoru, professor, Vasili Stefanik
adına Prikarpat Milli Universiteti
10. Marek Kornat professor, Polşa Elmlər Akademiyası Tarix İnstitutu
11. Marzena Kruk Polşa Respublikası, Milli Yaddaş İnstitutu Arxivi

moderator.az
06 oktyabr 2020-ci il

Əzim Heydərov,

Tarix fakültəsinin Qafqaz xalqları tarixi
kafedrasının müəllimi

AZƏRBAYCANIN 27 Sentyabr ƏKS-HÜCUM ƏMƏLİYYATLARI ƏRƏFƏSİNDƏ CƏNUBİ QAFQAZ REGIONUNDA BEYNƏLXALQ VƏZİYYƏT

Cənubi Qafqaz daim dünya və regional güclərin maraqlarının toqquşduğu bölgə olmuşdur. Cənubi Qafqaz dövlətlərinin öz aralarında və regionun üç əsas iştirakçısı olan Rusiya, Türkiyə və İran arasında münasibətlərin çoxşaxəli və bir-mənalı olmaması Cənubi Qafqazın sabillik və əməkdaşlıq regionuna çevrilməsi yolunda əhəmiyyətli dərəcədə çətinliklər yaratmışdır. Xüsusən 2008-ci ilin avqust müharibəsi göstərdi ki, BMT, ATƏT, MDB kimi heç bir effektivliyi, təsir mexanizmi olmayan, etibarını itirmiş təşkilatların böhranının fonunda Cənubi Qafqaz və Orta Asiyada regional təhlükəsizlik hər şeydən öncə bölgədə ənənəvi oyunçular sayılan Rusiya, İran və Türkiyə arasındakı qarşılıqlı münasibətlərdən asılıdır. Məhz buna görə geniş alyanslar deyil, effektiv üçtərəfli, ikitərəfli müqavilələr əsasında və Qərbin Qafqaza birbaşa təsirinin tədricən zəiflədilməsi şəraitində yeni təhlükəsizlik sistemi qurulmaqdadır.

Bunu biz hazırda regionun və ümumiyyətlə, postsovet məkanının ən qanlı-münaqişəsi olan Qarabağ münaqişəsinin dondurulmuş, durğun fazadan yenidən qaynar mərhələyə keçməsində də görürük. Belə ki, məhz qarşılıqlı ikitərəfli razılaşmalar, ittifaqlar sayəsində Azərbaycan Respublikası rəqibini neytrallaşdırmağı bacararaq 28 ildir Qarabağda Ermənistanın toxunulmazlıq mifini dağıdıb, işğal altında olan torpaqlarını düşməndən azad etmək üçün əks-hücum əməliyyatlarına başladı. Regionda ikitərəfli ittifaqlara baxdıqda sırf maddi dəyərlərə, maraqlara bağlı olan, ötən əsrin hərbi texnologiyasından kənara çıxmayan Ermənistan-Rusiya ittifaqından fərqli olaraq, ən müasir texnologiya əsasında silahlara sahib olmaqla yanaşı, ortaq dil, din, tarixin sınağından çıxmış qarşılıqlı etibara əsaslanan dərin mənəvi özümlü olan Azərbaycan-Türkiyə ittifaqı, əlbəttə, daha dayanıqlı və sarsılmaz görünür. Regionda, xüsusən Türkiyənin təsirinin güclənməsinə qarşı qısqanclıqla yanaşan, Ermənistanın blokadasının yarılmasında ona yaxın-

dan kömək olan İranın mövqeyi isə hər zaman ziddiyyətli olmuşdur. Sentyabrın 27-də Azərbaycan ordusunun əks hücumu keçməsindən sonra İran ərazisindən Ermənistana hərbi avadanlıq, silah getməsi xəbərləri həm Azərbaycan Respublikasında, həm də İranın Azərbaycan türkləri yaşayan vilayətlərində böyük etiraza səbəb oldu və bu etirazlar fonunda biz İran rəsmilərinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiklərini söylədikləri bəyanatları eşitdik. Qarabağın bir qarışını belə düşməne verməyəcəyini dəfələrlə bəyan edən, problemin hərbi yolla həllini gündəliyindən heç vaxt çıxarmayan Azərbaycan üçün Ermənistan rəhbərliyinə Nikol Paşinyan kimi naşı, qlobal, regional siyasətdən anlayışı olmayan birinin gəlməsi çox əlverişli oldu. Soros fondunun (Rusiyada fəaliyyəti qadağan edilib) birbaşa dəstəyi ilə, Rusiya əleyhinə şüarlar səsləndirən kütlənin çiyinlərində Moskvanın narahat baxışları altında hakimiyyətə gələn Paşinyan qısa müddət ərzində özünü etibarlı tərəfdaş olmayan, danışıklardan qaçmağa çalışan lider kimi göstərdi. Məhz onun hakimiyyəti dövründə Ermənistanda Rusiya bazalarının bağlanması haqqında şüarlar səngimədi, Rusiyaya yaxın siyasətçilər və iş adamları təqib edilməyə başlandı. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə “daxildə vəziyyət ağırdır, oradan-buradan məni sıxırlar, mənə vaxt verin, mən bu məsələni həll edəcəyəm, mən yeni fikirlərlə gəlmişəm. Mən keçmişdə nə olub hamısının üstündən xətt çəkmişəm, imkan verin, vaxt verin.” deyərək xahiş edən Paşinyanın daha sonra “Qarabağ - Ermənistandır - nöqtə” bəyanatı əslində onun və rəhbərlik etdiyi dövlətin sonunun başlanğıcı oldu. Azərbaycan bu əlverişli vəziyyətdən, strateji müttəfiqlər arasında olan ziddiyyətlərdən çox məharətlə istifadə etdi. Ona “Qarabağ - Azərbaycandır! və Nida işarəsi!” cavabını verən Prezident İlham Əliyevin daha sonrakı siyasi gedişləri və bu gedişlərin məntiqi nəticəsi olaraq Azərbaycan ordusunun 27 sentyabr əks-hücum əməliyyatının başlanması Azərbaycan tərəfinin bunu Ermənistanın baş naziri Paşinyandan fərqli olaraq populizm, şou xətinə demədiyini göstərdi.

moderator.az

06 oktyabr 2020-ci il

Fatimə Cəbiyeva,
Şərqşünaslıq fakültəsinin tələbəsi

TORPAĞINA BAŞ ƏYƏRƏM, EY VƏTƏN!

Vətən hər birimizin müqəddəs səcdəgahı, pənah yeridir. Vətən - doğma diyar, ana yurd... Vətən - babaların, dədələrin əmanəti... Vətən - tariximiz, ənənəmiz, azadlığımızdır... Vətən - bir millətin illər uzununu yaşadığı, adətinin, ənənəsinin, varlığının, şüurunun, birliyinin torpağı ilə birləşdiyi məkandır. Elə bir məkan ki, ana qucağı kimi isti, ata qoynu kimi əmin və etibarlıdır. Vətən sadəcə müəyyən sərhədləri olan coğrafi bir məkan deyildir. Vətən xüsusi sevgi və hörmətə layiq müqəddəs torpaqdır!.

Dünyada ən böyük qəhrəmanlıqlar da məhz vətən naminə edilmişdir. Vətən üçün kimlər öz əziz canından keçməyib ki?! Görkəmli şəxsiyyətlər, qorxmaz sərkərdələr, cəsur igidlərin çiyində yüksəlib bu vətən! Ən ülvi duyğudur Vətən sevgisi... Vətən eşqi, müstəqillik əzmi!..

Min illərdir ki, millət olaraq damarlarımızda axan, qanımızda, canımızda dövr edən həyat qaynağıdır bu sevgi. Yaşatdıqca bizi yaşadan vicdan və amal meyarımızdır. Vətən dünyaya göz açdığımız doğma od-ocaqdan, məndən, səndən, bizdən, elə özümüzdən başlanır. Axı Vətən təkcə yurd deyil. Vətən mənəm, Vətən sənsən, Vətən bizim. Vətənə sevgi isə ana laylalarıyla başlayır. Hər bir sevginin təməli ailədə qoyulur, həmçinin vətən sevgisinin..

Vətənpərvərlik duyğuları, vətənə olan məhəbbət eşqi uşaq yaşlarında formalaşır və bunun təməli də öncə ailədə atılır, daha sonra təhsil müəssisələrində, cəmiyyətdə özülü möhkəmlənir. Şəhidlik zirvəsini ən ali, ən uca zirvələrdən hesab edən bu günün mərd oğul-qızları da elə məhz bu cür vətənpərvər ailələrdə böyüyürlər. Azərbaycan torpağı müqəddəs torpaqdır. Bu torpağın hər qarışında şəhid qanı var. Ana-bacılarının namusunu, torpaqlarının bütövlüyünü qorumaq üçün bir an belə, tərəddüd etmədən silaha sarılan, bəzən silahlı düşmənin qarşısına silahsız çıxıb sinəsini qabağa verən ərənlərimizin ruhları gəzir bu diyarda.

Vətəni sevmək, vətənpərvər olmaq anlayışı tarixi qəhrəmanları tanımaq, onların həyat və döyüş yolu barədə məlumatlı olmaq, hərbi forma geyinib xidmət keçməklə ölçülmür. Vətənpərvər bir mühitin mövcudluğu mükəmməl şəkildə o zaman təzahür edir ki, bu hiss insanların hər hərəkətində, hər sözündə özünü

göstərsin. Vətənin sərvətinin, sahibi olduğu milli-mənəvi dəyərlərin qorunması, kəndimizdə, şəhərimizdə, qəsəbəmizdə yaradılmış hansısa infrastrukturun qorunması, mühafizə edilməsi, ağsaqqal-ağbirçəyə hörmətlə yanaşılması, tapşırılan işin layiqincə və vicdanla icra edilməsinin özü belə, vətənpərvərlik nümunəsi hesab olunur. Bizim borcumuz isə bu bəhrələri qorumaq, “mənimdir” deyib əsl vətəndaş kimi bu tərəqqiyə sahib çıxmaqdır.

Şair Məmməd Araz demiş: Vətən daşı olmayandan, olmaz ölkə vətəndaşı.. Səməd Vurğunun bir kəlamını xatırlayaq: “Mənsub olduğu xalqın varlığı ilə fəxr etməyən, onun eşqini müqəddəs bir məşəl kimi öz qəlbində yandırmayan bir insan öz vətəndaşlıq hissini dərk edə bilməz, ona vətənpərvər demək də gülünc olar... “Və bunu da qeyd etmək lazımdır ki, nə vətənsiz bir millət, nə də millətsiz bir vətən ola bilər. Hər kəs öz sevgisi, məhəbbəti, varlığıyla vətəninə öz şəxsiyyətinə, mənimdə yaşatmalıdır. Yaşatmalıdır ki, vətən yaşasın!

azpress.az
06 oktyabr 2020-ci il

Fatimə Fətullayeva,
Filologiya fakültəsinin tələbəsi

QARABAĞ, CAN QARABAĞ, ANA YURDUM!

Bu gün Azərbaycanın doğma və əzəli torpağı olan Qarabağda Vətən müharibəsi davam edir. Bu çətin, ağırlı və bir o qədər də fəxrli günlərdə mən də bir Azərbaycan vətəndaşı olaraq, kiçik bir yazı yazıb fikirlərimi xalqımın gözəl insanları ilə bölüşmək istəyirəm. 28 ildən artıqdır ki, dövlətimizin bir hissəsi düşmən tapdağı altındadır. Bu 30 ilə yaxın müddətdə Azərbaycan xalqının vətən həsrəti hələ də yanıb tutuşmaqdadır. İndi gedən döyüşlərin də səbəbi, o düşməni doğma torpaqdan qovub çıxarmaq, içimizdə yanan həsrəti söndürmək və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təmin etməkdir. Təbii ki, biz 1988-1994-cü illərdə gedən Qarabağ müharibəsində şəhid olan, əsir götürülən və vəhşicəsinə qətlə yetirilən uşaqları, qadınları və qocaları unutmamalıyıq. Bu, bir növ onların da qisasının alınmasıdır. Sentyabrın 27-dən başlayan torpaqlarımızın azadlığı uğrunda müharibə artıq 10 gündür ki, davam edir. Sentyabrın 27-si səhər saatlarından Ermənistan silahlı qüvvələri bir neçə istiqamətdən müxtəlif növ silahlardan, o cümlədən ağır artilleriyadan, iriçaplı silahlardan istifadə edərək yaşayış məntəqələrimizi, eyni zamanda, hərbi mövqelərimizi atəşə tutub. Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi uğurlu əks-həmlə əməliyyatı nəticəsində işğal altında olan bir sıra kəndlərimiz, vacib yüksəkliklər və əlverişli ərazilər azad edilib. Nəticədə düşməne məxsus müxtəlif təyinatlı hərbi texnika, döyüş vasitələri, komanda məntəqəsi, yüzlərlə canlı qüvvəsi məhv edilib. Bu gün biz bir yumruq olub qaniçən düşməne göz açdırmamalıyıq. Hal-hazırda biz tələbələrin əlindən gələn Vətənə və onun igid əsgərlərinə mənəvi dəstək vermək və bu dəstəyi heç bir zaman əsirgənməməkdir.

Qardaşı Vətən keşiyində olan bir bacı olaraq mən də onun və bütün əsgərlərimizin xidmətdən qələbə sevinci ilə sağ-salamat gəlməsini arzu edirəm. Düşmən qarşısına qorxmadan çıxan, mərd və cəsur addımları ilə irəli gedən Azərbaycan əsgəri bizim fəxrimizdir. Vətən qarşısında olan borclarını layiqincə yetirən bu igid-

lər bizim bugünkü sevincimizin və qələbəmizin əsas səbəbidir. Cəbrayıl torpağında və Qarabağın bir çox kəndlərində asılan üçrəngli bayraq Laçında, Xankəndidə, Şuşada və digər rayonlarda dalğalanacaq. Mən Azərbaycanın igid oğullarının bu arzularımızı reallaşdıracağına inanıram və güvənirəm. Vətən sağ olsun!

moderator.az
06 oktyabr 2020-ci il

Hüseyn Hüseynli

Tarix fakültəsinin Avropa və Amerika ölkələrinin
yeni və müasir tarixi kafedrasının müəllimi

BİZİM İŞİMİZ HAQQ İŞİDİR

Şanlı ordumuzun uğurları bizi hər gün, hər saat qürurlandırır. Gecə, gündüz, yağış, soyuq demədən irəliləyən igidlərimiz ürəklərimizi fəth etməkdə davam edir. Düşməne “hərbi dərs” verən müzəffər ordumuz işğal altında olan torpaqlarımızı geri qaytarır. BMT-nin 4 qətnaməsindən irəli gələn fəaliyyəti öz üzərinə götürərək hərbi meydanda tətbiq edən Azərbaycan ordusu qısa müddət ərzində torpaq bütövlüyümüzü bərpa edəcək. Çünki bizim işimiz haqq işidir, biz öz torpağımızda vuruşuruq, Vətən uğrunda vuruşuruq. Bu yolda da yeni uğurlar gəlməkdədir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 5 oktyabr 2020-ci il tarixində rəsmi “Twitter” səhifəsində xalqımızı yenidən müjdələdi: “Azərbaycan ordusu Cəbrayıl rayonunun Şıxəli Ağalı, Sarıcalı, Məzrə kəndlərini və müxtəlif istiqamətlərdə bir neçə strateji yüksəkliyi azad etmişdir.”

Ölkəmizin uğuru təkcə cəbhədə deyil, diplomatiya sahəsində də açıq-aşkar görünməkdədir. Cənab Prezidentimizin xarici ölkələrin müxtəlif telekanallarına verdiyi müsahibələr bizim haqq işimizin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması məqsədi daşıyır. Əfsuslar olsun ki, bəzi böyük dövlətlər, xüsusilə də Fransa Respublikasının mövqeyi, heç bir hüquqa əsaslanmadan Ermənistanı bir tərəfli dəstəyi dostu düşməndən ayırmaq üçün əlverişli fürsətdir. Adı qeyd olunan ölkənin rəhbəri Emanuel Makronun beynəlxalq hüquq normalarına zidd çıxışları da xüsusi narahatlıq doğurur. Makrona ən gözəl cavabı isə Cənab Prezident Türkiyənin “TRT Haber” telekanalına müsahibəsində səsləndirib. Aparıcının “Fransa prezidenti Makronu üzr istəməyə dəvət etdiniz” şərhinə cavab olaraq dövlətimizin başçısı deyib: “Bəli, təbii, çünki bizə qarşı ittiham irəli sürdü. Olmayan şeyləri üstümüze atdı. Bu, bizim ölkəmiz üçün qəbul edilməzdir. Deyib ki, Azərbaycan Türkiyə ilə birlikdə bölgəyə terrorçuları gətirib. Onun açıqlamasında bu var. Ondan sonra bir açıqlamasında demişdir ki, “Azərbaycan Dağlıq Qarabağı fəth etmək istəyir və biz buna icazə vermərik”. Dağlıq Qarabağ bizim torpağımızdır. Bir dövlət öz torpaqlarını fəth edə bilərmi? Yəni həmsədr bilmirmi

ki, bu torpaqlarda qanunsuz olaraq ermənilər oturub bizim bütün tarixi abidələrimizi, məscidlərimizi, qəbirlərimizi, evlərimizi yerlə yeksan ediblər. Ağdamın, Füzulinin görüntülərinə baxın. Bizim yarıdağılmış məscidlərimizdə donuz, inək saxlayır. Bütün müsəlmanları təhqir edir. Görmürlərmi bunu?" Cənab Prezident nitqinə əlavə olaraq qeyd etdi ki, Fransa özü-özünü artıq bu bərabər üçlüyün (ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr ölkələrini nəzərdə tutur) xaricinə qoyur və biz buna səssiz qala bilmərik. Hər bir ifadəsi hesablanmış siyasi fikirlərlə zəngin olan Cənab Prezident sanki Emanuel Makrona diplomatiya dərsi verdi. Qətiyyətli və dönməz fikirləri dövlət başçımızın nə qədər uzaqgörən siyasətçi olduğunu bir daha sübut etdi. Fransanın ağılasığmaz bəyanatları və ölkəmizi Qarabağ məsələsində tənhaləşdirmək siyasəti isə artıq iflasa uğramışdır. Bunun əyani sübutu kimi qardaş ölkə Türkiyənin istənilən siyasi platformalarda Azərbaycanın ədalətli mövqeyini beynəlxalq təşkilatlara çatdırmasından da müşaiyət etmək olar. 5 oktyabr 2020-ci il tarixində Türkiyənin Xarici İşlər naziri Mövlud Çavuşoğlu və NATO-nun Baş katibi Yens Stoltenberq Dağlıq Qarabağ münaqişəsini müzakirə etdilər. Müzakirə başa çatdıqdan sonra isə tərəflər mətbuata brifinq verdilər. Stoltenberqin hər iki dövləti müharibəni dayandırmaq çağırışından sonra Mövlud Çavuşoğlu Türkiyənin Azərbaycanın yanında olduğunu və NATO, BMT, ATƏT kimi təşkilatların da bu siyasi xətti izləməli olduğunu bəyan etməsi ölkəmizin regionda tənha olmadığını bir daha sübut etdi. Ertəsi gün isə Türkiyənin Xarici İşlər naziri Mövlud Çavuşoğlunun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Bakıya gələrək öz dəstəyini yenidən nümayiş etdirmiş oldu. Cənab Prezident İlham Əliyev Türkiyə nümayəndə heyətini qəbul edərkən aşağıdakı ifadələri səsləndirdi: "Türkiyə bölgədə sabitləşdirici rol oynayır. Türkiyənin bölgədə və dünyada yalnız sülhə hesablanmış siyasəti artıq həm Yaxın Şərq bölgəsində, həm də Qafqaz bölgəsində öz nəticələrini verməkdədir". Cənab Ali Baş Komandanın Türkiyənin global bir güc olduğunu qeyd etməsini eyni zamanda bu inkişafdan Azərbaycan xalqının məmnunluğunun təcəssümü kimi də başa düşmək olar. Daha sonra nitqinə davam edən ölkə başçısı: "Ermənistanın növbəti hücumu ilə əlaqədar bu gün yaranmış vəziyyət bir daha onu göstərir ki, Türkiyə həm regionda, həm dünyada söz sahibidir. Əlbəttə ki, bu, bizi gücləndirir, ruhlandırır. Bu gün həm bizim xalqlarımız, həm də bütün dünya görür ki, Türkiyə-Azərbaycan birliyi nə deməkdir. Bu gün biz real həyatda bunu göstəririk, sübut edirik və bu birliyin gələcəyi, hesab edirəm ki, bölgədə dayanıqlı sülhün təmin edilməsi üçün əsas şərt olacaqdır". Mövlud Çavuşoğlunun: "Azərbaycanın öz torpaqlarında Ermənistanın silahlı qüvvələrinin təcavüzünə qarşı apardığı mübarizə dönməndə Türkiyə dövlətinin və xalqının qardaş Azərbaycan xalqına dəstəyini göstərmək üçün bu gün Azərbaycana

gəlmişəm” - cümləsi də sarsılmaz dostluğun, qardaşlığın izahıdır. Bütün bu xoş hadisələr cərəyan etsə də, düşmən susmur, dayanmır. Ermənilərin Azərbaycanın heç bir hərbi obyektı olmayan yaşayış məntəqələrinə müxtəlif ağır artilleriyadan atəş açması nəticəsində indiyədək 27 mülki şəxs həyatını itirib, 143 nəfər isə ağır yaralanıb. Şanlı ordumuz isə bütün bunların cavabını yalnız döyüş meydanında verir və bundan sonra da verəcəkdir.

Yaşasın Azərbaycan Əsgəri, var olsun Ordumuz!

bsu.edu.az
07 oktyabr 2020-ci il

BDU-nun AĞSAQQALLARI PREZİDENTƏ MÜRACİƏT EDİB

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı, Zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Möhtərəm Prezident, cənab Ali Baş Komandan.

Biz, Bakı Dövlət Universitetinin bir qrup ağsaqqal professor-müəllim heyəti Sizə müraciət edərək bildiririk ki, xalqımız Sizin qətiyyətinizdən və iradəninizdən ruhlanır, möhtəşəm fəaliyyətinizi daim yüksək qiymətləndirir, bütün sahələrdə yürütdüyünüz məqsədyönlü və müdrik siyasətinizi ürəkdən dəstəkləyir. Əsası müstəqil Azərbaycan Respublikasının memarı və qurucusu, Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan siyasi kursun layiqli davamçısı kimi Sizin son 17 ildə apardığınız uğurlu daxili və xarici siyasət, təşəbbüsünüz və rəhbərliyinizlə həyata keçirilən çoxsaylı dövlət proqramları, sosial layihələr nəticəsində Azərbaycan xalqı, Azərbaycan Respublikası əsas məqamları aşağıdakı tezislər formasında ifadə olunan bir sıra nailiyyətlər əldə etmişdir:

- Azərbaycan iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş qüdrətli bir dövlətə çevrilmişdir. Bu gün Azərbaycan artıq dünyanın inkişaf etməkdə olan dövlətləri sırasından inkişaf etmiş dövlətlər sırasına adlamaq ərəfəsindədir;

- Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlmişdir.

Azərbaycan bu gün dünyada irimiqyaslı layihələrin təşəbbüskarı və uğurlu icraçısına, çoxsaylı beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi mərkəzə çevrilmişdir;

- Azərbaycan bir sıra beynəlxalq təşkilatlara, o cümlədən 155 dövlətin dəstəyi ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzv seçilmiş, 2019-2022-ci illər üçün 120 dövlətin təmsil olunduğu Qoşulmama Hərəkatına sədrlik etməyə başlamışdır;

- Azərbaycan Ordusunun döyüş qabiliyyətinin artırılması, silahlı qüvvələrin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi sahəsində həyata keçirilən ardıcıl tədbirlər nəticəsində Azərbaycan ordusu ölkəmizin müdafiəsini və təhlükəsizliyini təmin etmək qabiliyyətinə malik olan qüvvəyə çevrilmiş, dünyanın ən güclü 50 ordusu sırasında yer almışdır;

- Azərbaycan artıq dünyada sayı məhdud olan kosmik ölkələr sırasına daxil edilmişdir;

- ölkədə sabitlik, sağlam ictimai-siyasi mühit, ən yüksək səviyyəli xalq-iqtidar birliyi yaranmışdır;

- Azərbaycan müstəqil daxili və xarici siyasət yürüdən, müstəqil mövqeyi ilə seçilən dövlət kimi tanınmışdır;

- nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən Azərbaycan həqiqətlərinin etiraf edilməsinə, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair milli maraqlarımızı əks etdirən mühüm qərarların qəbul edilməsinə nail olunmuşdur;

- milli-mənəvi dəyərlərin, dini etiqad azadlığının, konfessional və etnik müxtəlifliyin, multikulturalizm və tolerantlıq ənənələrinin qorunub saxlanılması və inkişafı təmin edilmişdir;

- əhalinin sosial müdafiəsi əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirilmiş, regionların hərtərəfli inkişafı təmin edilmiş, ölkənin sosial-mədəni və təsərrüfat infrastrukturu tamamilə yenilənmişdir;

- qeyri-neft sənayesi ardıcıl şəkildə inkişaf etdirilmiş, ölkə iqtisadiyyatı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən və müasir texnologiyalara əsaslanan minlərlə yeni müəssisə fəaliyyətə başlamışdır;

- Azərbaycanda demokratik təsisatlar möhkəmləndirilmiş, siyasi plüralizm, söz azadlığı, mətbuat azadlığı, sərbəst toplaşma azadlığı, siyasi fəaliyyət azadlığı, insan hüquq və azadlıqları təmin edilmiş, vətəndaş cəmiyyəti institutları gücləndirilmişdir;

- Azərbaycan Avrasiyada mühüm tranzit və logistika mərkəzlərindən birinə, cənubi Qafqazda ən böyük istehsal və intellektual potensiala malik ölkəyə, regionun enerji, nəqliyyat, humanitar dialoq mərkəzinə çevrilmişdir;

- vətənə, dövlətə, dövlətçiliyə, milli-mənəvi dəyərlərə bağlı olan Azərbaycan gəncliyi formalaşmışdır;

- ölkədə səmərəli və çevik dövlət idarəçiliyi mexanizmi formalaşdırılmışdır.

Cənab Ali Baş Komandan, bütün bunlar və burada sadalanmayan bir sıra digər nailiyyətlər son günlər təcavüzkar Ermənistanın ölkəmizə qarşı törətdiyi növbəti təxribatlarının, xain hücumlarının qarşısını almaq, əhalimizin təhlükəsizliyinin və beynəlxalq təşkilatlar və dünya dövlətləri tərəfindən tanınan və qəbul edilən ərazi bütövlüyümüzün təmin edilməsi məqsədilə Sizin rəhbərliyinizlə müzəffər Azərbaycan ordusu tərəfindən aparılan əks-hücum əməliyyatlarında hər gün, hər saat əldə edilən qələbə və zəfərlərin əsas rəhnidir, sabaha daha böyük ümidlərlə baxmağa zəmin yaradır. Qısa müddətdə əldə edilən və Böyük Qələbəmiz üçün mühüm əhəmiyyətə malik olan bu uğurların qarşısında xüsusilə son illər öz rəh-

bərlərinin yarıtmarz fəaliyyəti nəticəsində fəlakətə sürüklənən Ermənistan xeyli cılız və miskin görünür.

Möhtərəm cənab Prezident, Sizin 27 sentyabr və 4 oktyabr tarixlərində xalqımıza etdiyiniz müraciətlərinizdə, “Rossiya-1”, “Əl-Cəzirə”, “Əl-Ərəbiyə”, “TRT Haber” televiziya kanallarına verdiyiniz müsahibələrinizdə, son günlər keçirdiyiniz müxtəlif səviyyəli görüşlərdə dəfələrlə qeyd etdiyiniz kimi, biz haqq-ədalət tərəfindəyik. Biz bu gün tarixi ədaləti bərpa edirik, ərazi bütövlüyümüzü bərpa edirik. Xalqımızın və dövlətimizin yeni tarixini yazırıq, şanlı tarixini yazırıq. Biz tarixin ən şərəfli anlarını yaşayırıq. Çünki öz doğma dədə-baba torpaqlarımızı işğalçılardan azad edirik.

Eyni zamanda, Siz hələ də xalqımıza xas olan humanizm prinsiplərini əsas tutaraq milli maraqlarımızı əks etdirən yeganə bir şərt irəli sürməklə qarşı tərəfə atəşkəs rejiminin bərpa edilməsi üçün sonuncu bir şans verilməsinin də mümkünliyünü bəyan edirsiniz. Bunun üçün Ermənistan rəhbərliyi Azərbaycan xalqından üzr istəyərək Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığını etiraf etməli, qoşunların işğal edilmiş ərazilərimizdən çıxarılmasını əks etdirən vaxt cədvəli təqdim etməli və deməlidir ki: “Qarabağ Ermənistan deyil”. İnanırıq ki, qarşı tərəf xislətinə uyğun işğalçılıq siyasətini davam etdirərək bu şansdan da istifadə etmək iqtidarında olmadıqda, Sizin rəhbərliyinizlə rəşadətli ordumuz tərəfindən işğal altında olan bütün torpaqlarımız tezliklə azad olunacaq, xalqımızın 30 illik intizarına birdəfəlik son qoyulacaqdır. Biz o günü səbirsizliklə gözləyirik. Əminik ki, o gün mütləq gələcək və o gün bizimlə birlikdə bütün şəhidlərimizin də ruhu şad olacaqdır.

Biz haqlıyıq, biz zəfər çalacağıq! Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!
Allah Sizi və ordumuzu qorusun!
Allah bizə yar olsun!

Dərin hörmət və ehtiramla,
Aydın Kazımzadə, AMEA-nın müxbir üzvü
Məsumə Məlikova, AMEA-nın müxbir üzvü
Təhsin Mütəllibov, AMEA-nın müxbir üzvü
Elşad Qurbanov, AMEA-nın müxbir üzvü
Vasif Babazadə, AMEA-nın həqiqi üzvü
Məhəmməd Mehdiyev, AMEA-nın həqiqi üzvü
Yusif Məmmədov, AMEA-nın həqiqi üzvü
İzzət Rüstəmov, professor
Cahangir Məmmədli, professor

Həmid Vəliyev, professor
Qüdrət İsmayılzadə, professor
Tapdıq Həsənov, professor
Firuzə Abbasova, professor
Ağalar Abbasbəyli, professor
Musa Bayramov, professor
Məmməd Yaqubov, professor
Ralfrid Həsənov, professor
Yalçın Əlizadə, professor
Məmməd Fətəliyev, professor
Şövnqisəfa Göyçaylı, professor

president.az
07 oktyabr 2020-ci il

Rəşad Cabarov,

BDU HİK-in sədri, Tarix fakültəsinin Azərbaycan tarixi
(humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının müəllimi

TARİX YAZAN ŞANLI ORDUMUZUN ZƏFƏRİ YAXINDIR

Sentyabr ayının 27-dən başlayaraq bütün cəbhə boyu istiqamətində Ermənistan silahlı qüvvələrinin torpaqlarımızda törətdiyi təxribatlara rəşadətli Azərbaycan Ordusunun layiqli cavabı xalqımızda fərəh və qürur hissləri doğurdu. Müzəffər ordumuz Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Cəbrayıl və Füzuli rayonlarının bir sıra kəndlərini, strateji yüksəklikləri düşmən tapdığından azad etməklə xalqımıza böyük sevinc bəxş etdi. Azərbaycan 27 ildən sonra möhtəşəm zəfər tarixi yazmaqla bir daha sübut etdi ki, işğalla heç bir zaman barışmayacaq, Azərbaycanın şanlı bayrağı bütün işğal olunmuş torpaqlarımızda dalğalanacaqdır.

Əsrlər boyu öz əsassız torpaq iddiaları ilə bütün regiona təhdid olan Ermənistanın siyasi rəhbərliyi danışıqlarda qeyri-konstruktiv mövqeyi ilə Qarabağı Ermənistanın ərazisi hesab etməklə bütün danışıqlara zərbə vurmuş, Azərbaycana başqa çıxış yolu qoymamışdır. Azərbaycan düşməne qarşı əks-hücum əməliyyatlarını həyata keçirməklə sübut etdi ki, bu gün heç bir qüvvə bizimlə təhdid dili ilə danışa bilməz, bizə şert qoya bilməz. Bütün dünya birliyi bilir və bilməlidir ki, Azərbaycanın heç bir ölkənin torpağında gözü yoxdur, Biz haqq mübarizəsi aparır və öz torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda vuruşuruq. Ermənistan isə hər bə qaydalarına əməl etmir, mülki əhalini atəşə tutur, ağır artilleriya və raketlərdən cəbhə boyu yaşayış məntəqələrinə hücumlar təşkil etməklə provokasiya yolu ilə üçüncü tərəfləri münafişəyə cəlb etmək istəyir. Bu da Cenevrə Konvensiyasının kobud şəkildə pozulması deməkdir ki, həmsədr ölkələr və beynəlxalq qurumlar bu məsələyə öz münasibətlərini mütləq qaydada bildirməlidirlər. Bölgədə sülhün və sabitliyin təmin olunmasına daim öz töhfəsini verən Azərbaycan münafişənin nizamlanması istiqamətində bundan sonra illərlə gözləmək niyyətində olmadığını açıq şəkildə ifadə etmişdir. Bu illər ərzində BMT-nin işğalçıların torpaqlarımızdan dərhal və qeyd-şertsiz çıxarılması ilə bağlı dörd qətnaməsini, Beynəlxalq hüququn prinsiplərini, mülki əhalini hədəf

almaqla Cenevrə Konvensiyasının tələblərini pozan təcavüzkar Ermənistan sülhə məcbur edilməli və açıq-aşkar işğalçı siyasət yürütdüyünə görə ona qarşı təzyiqlər artırılmalı, sanksiyalar tətbiq edilməli, bu siyasətə son qoyulması üçün qəti addımlar atılmalı və işğalçı dövlət beynəlxalq birliyin iradəsinə tabe etdirilməli idi. Lakin təəssüf ki, beynəlxalq təşkilatlar uzun illər ərzində bu istiqamətdə zəruri heç bir tədbir həyata keçirə bilmədilər, əksinə münaqişənin həllini uzatmaqla regionda təhlükə mənbəyinə çevrilən Ermənistanın riyakar və təxribatçı siyasətinə göz yumdular. Otuz ilə yaxındır ki, bu qətnamələrə məhəl qoyulmur. Otuz ilə yaxındır ki, Minsk qrupu çərçivəsində danışıqlar aparılır və bunun sonunda Ermənistan müntəzəm olaraq təxribatlar törətməklə danışıqlar prosesini iflic vəziyyətə salır. Beynəlxalq təşkilatların diplomatiya yolu ilə edə bilmədiklərini bu gün Azərbaycanın müzəffər ordusu əks-hücumla, düşməne sarsıdıcı zərbələr vurmaqla həyata keçirir, şərəf və ləyaqətlə döyüşür, üçrəngli müqəddəs bayrağı azad edilmiş torpaqlarda ucaltmaqla düşməne və onun havadarlarına göz dağı verir. Fərəhləndirici haldır ki, bu gün istər ordumuzda, istərsə də cəmiyyətimizdə böyük ruh yüksəkliyi, döyüş əzmi mövcuddur. Azərbaycanın yaşından asılı olmayaraq minlərlə vətəndaşı könüllü cəbhədə vuruşmaq üçün səfərbərliyə cəlb olunduğu halda, erməni əsgərləri qolu zəncirli halda, könülsüz və məcburən döyüşə qatılır. Budur Azərbaycan xalqının vətənpərvərliyi və məğrurluğu. Qeyd ediləsi vacib məqamlardan biri də budur ki, Azərbaycanda bu gün mövcud olan dövlət-ordu-xalq birliyi zəfərimizin əldə olunmasında müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Azərbaycanın müstəqillik tarixində artıq neçənci dəfədir ki, müxtəlif fərqli məqsədi və məramı olan siyasi partiyalar siyasi mədəniyyət nümunəsi və həmrəylik göstərirlər. Bu gün bütün cəmiyyətimiz Ali Baş Komandan, Prezident cənab İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşmiş, müqəddəs torpaqlarımızı işğaldan azad etmək missiyasında öz üzərilərinə düşən bütün vəzifələri layiqincə yerinə yetirməyə hazırdırlar. İşğal altında olan torpaqlarımızın geri qaytarılması ilə bağlı dövlətimizin başçısının qətiyyətli və dönməz mövqeyi xalqımızda böyük inam yaratmış, ordumuzun şücaəti ilə zəfərimizin tezliklə əldə olunacağı artıq zərurətə çevrilmişdir. Əminik ki, Qələbəmiz davamlı olacaq və xalqımız itirilən torpaqlarına çox yaxında qovuşacaqdır.

Qələbə bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!

moderator.az
07 oktyabr 2020-ci il

Aysel Seyidova,
Filologiya fakültəsinin tələbəsi

ANADIR ARZULARA HƏR ZAMAN QARABAĞ...

Bu gün o gündür, bu gün ən yeni tarix yenidən yazılır. Mən necə xoşbəxt insanam ki, bu tarixi anlara öz gözlərimlə şahid oluram. Artıq 30 ilə yaxındır ki, biz öz doğma torpaqlarımızdan didərgin düşmüşük, amma yenə də o ümid işığı sönməyibdir. Biz o işığa ümidli addımlarla irəliləmişik, həmişə sülh tərəfdarı olmuşuq. Biz illərlə sülh tərəfdarı olduq, amma nə etmək olardı axı, qarşımızdakı erməni idi, vandal idi, barbar idi.

Mən o ümidlə yaşayan qadın görmüşəm, illərlə Qarabağdakı evinin açarını sandıqda saxlamış və indi o açarları sandıqdan çıxarmışdır. Biz illərlə müqəddəs torpaqlarımızın azad olunmasını arzulamışıq. İlk dəfə eşidəndə ki, Qarabağda yeddi kəndimiz əsgərlərimiz tərəfindən azad olunub, 6 il müharibədə olmuş, müharibə veteranı olan atamın gözlərində ilk dəfə sevinc göz yaşlarını görəndə mən də özümü saxlaya bilmədim. Sanki qolumdakı zəncirləri qırmışdım, sanki qəfəsdəydim, qəfəsdən azad olunmuşdum və azad idim. Atamı heç bir zaman ağlayan görməmişdim, illərin həsrəti bizi də ağlatmışdı.

İgid əsgərlərimiz günü-gündən düşmənin üzərinə doğru irəliləyir, bu işğalçılıq deyil, Prezidentimiz İlham Əliyevin dediyi kimi: “Bizim davamız haqq davasıdır, bizim davamız öz doğma torpaqlarımızda gedir”. Ordumuza inamımız böyükdür, təbii ki, ermənilər işğalçılıq siyasəti ilə əldə etdikləri bu torpaqlardan baş götürüb qaçacaqlar, lakin bizim igidlərimiz, Poladlarımız, Mübarizlərimiz, Cəbrayıllarımız canlarını belə fəda edirlər və edəcəklər. Çünki, onlar bu torpaqdan kam almış, bu torpağın suyunu içmiş, bu torpağın çörəyini yemişdir. Bizim mərd oğullarımız öz qanları ilə tarix yazırlar. Həmişə məktəb gündəliklərinin arxasında rayonlarımızın işğal tarixləri yazılırdısa, artıq müqəddəs torpaqlarımızın azad olunması tarixləri ilə əvəz ediləcək. Biz buna illərdir, inanaraq yaşamışıq. Biz hamılıqla, bütün xalqımız səngərdə dayanan mübariz əsgərlərimizin arxasındayıq. Bu cümlənin isbatı kimi belə bir fikrə rast gəldim: “Gecə kənddə işıqları söndürmürük ki, əsgər arxaya çevriləndə arxasında dayaq olduğunu görsün”. Mənə bu xalqın, bu millətin oxşarını tapın deyərdim, tapa bilməzsiniz. Xalqımızın əsgərlərə olan

dayağı bənzərsizdir. On minlərlə könüllülərin səfərbərlik üçün müraciəti necə də təsirlidir.

Xalqımız inanır ki, Qarabağı azad edəcəyik! 50 milyonluq Azərbaycan xalqı bu arzuya, bu istəyə inanır və inam hər şeyə qadirdir, yetər ki, inanasan. Hər şeyin yaxşı olacağına inanaraq torpaqlarımızı azad etmək uğrunda mərd igidlərimiz savaşırlar. Biz bu tarixi yazanlardan olacağıq. Bu səs türkün səsidir. Biz bu reallığı yaşayacağıq və bir gün sübh çağında Azərbaycan əsgəri Qarabağa Azərbaycan bayrağını sancarkən Günəş öz qızmar şəfəqləri ilə Qarabağı ömürlük işığa qərq edəcək və öz isti nəfəsi ilə bu torpaqları isidəcək.

mektebgushesi.az
07 oktyabr 2020-ci il

Aygün Əzimova,
Jurnalistika fakültəsinin
Milli mətbuat tarixi kafedrasının dosenti

TORPAĞIMI ÖPƏN GÜNÜM YAXINDADIR!

Universitetin axıncı kursunda oxuyurdum. Semestri başa vurub Şuşaya qaçırdım. Avtobus Şuşanın dolamalarını qalxdıqca göz yaşlarımı saxlaya bilmədim. Qəhər məni niyə bu qədər boğurdu? Yoxsa bu, uzun müddət bu dolamaları bir də qalxmayacağımın, saf-təmiz havanı bir daha udmayacağımın, baş alıb gedən bu qoca dağları və göylərində qiy vuran qartalları görməyəcəyimin, üstündə məğrur gəzdiyim və boya-başa çatdığım Vətən torpağından ayrı düşəcək və məcburi köçkün kimi bir adı üstümə götürəcəyim günlərdən xəbər verən bir hissmi içimə dolmuşdu ki, isti göz yaşlarım dayanmaq bilmirdi?

Bu dünyada söndürülmüş ocaq, dağıdılmış yurd, viranə qoyulmuş Vətən torpağı kimi ağır bir dərd təsəvvürə gəlməz. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin torpaqlarımızın xəyanətkar və mənfur ermənilərdən son qarışına qədər azad olunması ilə bağlı əmri və ilk qələbələrımız bizlərin ürəyində çoxdan sönmüş ümid qığılcımlarını alovlandırdı. Otuz il sonra ilk dəfə olaraq torpağımla bağlı sevinc dolu göz yaşlarımı axıtmaqla bu günümü hər kəslə paylaşmaq istədim.

Hər gün əsgər balalarımızın rəşadətini izlədikcə Azərbaycan bayrağının Şuşada dalğalanacağına əminliyimiz artır. Neçə onilliklərdir ki, Natəvanın, Üzeyirin, Bülbülün, Cabbarın, Nəvvabın, Şuşanın göylərində dolaşan şəhidlərin ruhları qəhrəman Azərbaycan əsgərlərini müqəddəs torpaq naminə döyüslərə, bu torpaqların nicatına səsləyir. Şəhidlər vətəni olan Azərbaycanı zaman-zaman şəhidlər qoruyub saxlayıb sinələrində. Bu Vətəni şəhidlər öz qanları bahasına yaşadıb Vətən eləyib. Bu gün Azərbaycan əsgəri bu şəhid ruhların qarşısında öz borclarını şərəflə yerinə yetirərək XXI yüzilliyin qəhrəmanlıq tarixinin şanlı səhifələrini yazır. Onlar bir daha göstərdilər ki, “Millət bir olarsa, basılmaz Vətən”, “El bir olsa, dağ oynadar yerindən”. Vətən torpağının hər qarışı uğrunda canından, qanından keçən, döyüş səngərlərində böyük ruh yüksəkliyi və torpaq sevgisi nümayiş etdirən vətən övladları - igid ərənlərimiz bir kərə yüksələn, xalqın bağrından qalxıb dünyaya boy göstərən Azərbaycanın üçrəngli bayrağını azad

olunmuş torpaqlarımızda qaldırmaqla və beynəlxalq miqyasda misilsiz tutumu, dəyəri olan, otuz ildə tapdanan torpaqlarımızı azad etməklə gələcək nəsllə də bir örnək olurlar.

Şuşa torpağının hər daşı, hər çinqılı bir abidədir. Yağış yağarkən ağappaq daşları güzgü kimi bərq vurardı. İnanırıq ki, tarixlər şahidi gözəl Şuşam yenə də bəxtəvər günlərinə qayıdacaq. Dağlarının zirvəsindəki qara buludların yerini ağ örpəklər alacaq, Cıdır düzümündə igidlərimiz at oynadacaq, İsa bulağımızda bül-büllər yenə cəh-cəh vuracaq, Qarabağ şikəstəsinin sədaları düşmənlər qulaqlarını neştər kimi dəlib-deşəcək. Şuşa təbiətinin möcüzəsi olan xarıbül-bül yenə hamını heyrləndirəcək. Dış göynədən bulaqlarımızdan su içənlər bu yerlərin bütün möcüzələrinə heyranlıqlarını bildirəcək.

Ali Baş Komandanımızın azad olunmuş torpaqlarımızla bağlı hər gün eşitdiyimiz qələbə xəbərləri bizim əzəli və əbədi torpaqlarımıza tezliklə qovuşacağımızdan xəbər verir. Ölkə rəhbərinin dünyanın müxtəlif telekanallarına verdiyi müsahibələr bir daha göstərdi ki, Ermənistan nə qədər təxribatçılıq fəaliyyətini davam etdirsə də, müharibə və işğalçılıq siyasətindən əl çəkməsə də biz haqq yolumuzdan dönməyəcəyik. Biz buna inanırıq. "Mövzu Vətəndirsə, dünyanın şahdamarını kəsməyə hazırıq" deyən əsgəri olan bir ordu hər bir qalibiyyətə, zəfərə malikdir. Var olsun Ali Baş Komandan, var olsun Azərbaycan əsgəri!

Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!

rupor.az
07 oktyabr 2020-ci il

BAKİ DÖVLƏT UNIVERSİTETİNİN TƏLƏBƏ GƏNCLƏR TƏŞKİLATININ BƏYANATI

27 sentyabr tarixindən başlayaraq Azərbaycan Respublikasının işğal olunmuş ərazilərində yerləşən Ermənistan cəlladları yalnız hərbi mövqelərimizə deyil, Azərbaycanın mülki əhalisinə də ağır texnika və artilleriya vasitələrindən atəş açaraq növbəti hərbi cinayətə əl atdı. Ermənistan 30 ildir ki, Azərbaycana qarşı təcavüzkar və işğalçı siyasətini davam etdirir. Bu ölkənin əvvəlki hökumətləri kimi, indiki rəhbərləri də danışıqların bütün imkanlarından sui-istifadə edərək işğala əsaslanan status-kvonu gücləndirmək üçün daim müxtəlif mexanizmlərdən istifadə etməyə çalışır. Son illərdə rəsmi İrəvan daha irəli gedərək ardıcıl olaraq “Qarabağ Ermənistanıdır” kimi sərsəm açıqlamalar verir. Belə sərsəm fikir onların silahlı təxribatlarında, hətta bu ilin iyul və avqust aylarında baş verən təxribatlarda da özünü büruzə verdi və beləliklə, danışıqların aparılması üçün bütün mümkün imkanları məhv etdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev bütün mötəbər beynəlxalq kürsülərdən Ermənistan rəhbərliyinin çirkin və təxribatçı siyasətini konkret faktlarla ifşa etmiş, işğalçı qüvvələrin tarixən ərazilərimizdə həyata keçirdiyi separatizm siyasətini, regionda gərginliyin artmasında bilavasitə Ermənistanın rolunun olduğunu bildirmiş, Qarabağın Azərbaycan torpağı olduğunu dünya ictimaiyyətinə bəyan etmişdir. Təəssüf ki, Ermənistanın dağıdıcı hərəkətləri, qeyri-konstruktiv mövqeyi ucbatından uzun müddətdir davam edən danışıqlar prosesi gözənilən nəticəni vermədi. İrəvan beynəlxalq birliyin rəyini nəzərə almadı, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin tələblərinə məhəl qoymadı. Üstəlik, bu təcavüzkar ölkə davamlı olaraq silahlı təxribata əl atdı və mülki şəxsləri hədəf almaqla Cenevrə Konvensiyasının tələblərini kobud şəkildə pozdu.

On gündən artıqdır ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün işğalçı qüvvələrlə mübarizə aparır. Əsgərlərimiz düşməne dağıdıcı zərbələr endirirlər. Qürurverici haldır ki, şanlı ordumuzun rəşadəti böyük uğurların qazanılmasına vəsilə olmuş, artıq Cəbrayıl şəhəri, neçə-neçə kəndlərimiz, strateji yüksəkliklər işğaldan azad edilmişdir.

Ermənistanın hüquq tanımayan və işğalçı davranışının son nümunəsi Azərbaycanın tarixi Gəncə şəhəri, eləcə də Mingəçevir, Tovuz, Tərtər, Bərdə şəhərlərini və digər ərazilərini raket atəşinə tutması oldu. Ermənistanın mülki vətən-

daşları hədəf alması insanlığa qarşı törədilmiş bəşəri cinayətdir. Uşaq, qadın, qoca demədən Xocalı qətliamını törədən Ermənistan 30 il öncə necə idisə, bu gün də öz xislətini dəyişməmişdir. Ermənistan bu təxribatlarla regionda sülh və sabitliyin bərqərar olunmasına bir daha əngəl olduğunu sübuta yetirdi. Ermənistanın insanlığa qarşı daha artıq günah işlətməməsi üçün işğal etdiyi torpaqları dərhal boşaltmalı, terror qrupları ilə əməkdaşlığa son qoymalı, bölgəyə gətirdiyi mızdılu hərbciləri, terrorçuları qısa müddətdə bölgədən çıxarmalıdır. 30 il boyu işğalı sükutla izləyənlər, Azərbaycana qarşı ikili standartlar tətbiq edən bir sıra beynəlxalq təşkilatlar Ermənistanın riyakar simasını görməli və işğal edilən torpaqların həqiqi sahiblərinə verilməsi üçün sözdə deyil, əməli fəaliyyətə keçməlidirlər.

Bu gün bütün cəmiyyətimizdə böyük ruh yüksəkliyi mövcuddur. Bu gün yeni bir tarix - xalqımızın və dövlətimizin şanlı tarixi yazılır. Bu gün biz tarixi ədaləti bərpa edirik, çünki Qarabağ tarixi torpağımızdır. Bizim işimiz haqq işidir və biz zəfər çalacağıq. Şanlı Ordumuza şərəfli və haqlı mübarizəsində uğur və zəfər arzu edirik.

Torpaqlarımızın müdafiəsində ayıq-sayıq dayanmağı, ərazi bütövlüyümüzü qorumağı, hərbi işinin sirlərinə mükəmməl yiyələnməyi özlərinə şərəfli peşə hesab edən, Vətəni göz bəbəyi kimi qorumağın müqəddəs və məsuliyyətli vəzifə olduğunu dərk edən Azərbaycan gəncliyi Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin əmri ilə ölkəmizin təhlükəsizliyinin təmin olunması, erməni işğalçılarına qarşı mübarizəyə hər zaman hazırdır. Bu gün kimliyindən asılı olmayaraq hər bir kəs dövlətinin uğurları üçün çalışır, cəbhədə döyüşən məğrur və rəşadətli əsgərlərimizə mənəvi dəstəyini ifadə edir, haqq mübarizəmizi bütün dünyaya yaymaq üçün misilsiz fədakarlıq nümayiş etdirir.

Biz, Bakı Dövlət Universitetinin tələbə gəncləri bu bəyanatı imzalayaraq, Ermənistanın işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarını qeyd-şərtsiz tərk etməsini tələb edir, mülki əhaliyə qarşı yönəlmiş təxribatları dayandırmağı, beynəlxalq hüququn normalarına hörmətlə yanaşmağı və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin dərhal yerinə yetirməsini tələb edirik!

Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!

bsu.edu.az
08 oktyabr 2020-ci il

Leyla Rəşid,
Jurnalistika fakültəsi Tədris tele-radio
studiyasının redaktoru

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV: QARABAĞ BİZİMDİR, QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

Dağlıq Qarabağ və işğal edilmiş digər torpaqlar Azərbaycanın tarixi torpaqlarıdır. Beynəlxalq hüquq baxımından da bu torpaqlar Azərbaycan dövlətinə məxsusdur. Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında Prezident İlham Əliyevin xalqa müraciətlərinin, müsahibələrinin, nitq və çıxışlarının xüsusi əhəmiyyəti vardır. Bu çıxışlar ölkə başçısının beynəlxalq arenada, diplomatik görüşlərdə səsləndirdiyi fikirlərin məntiqi davamı, dəyişməz mövqeyinin təsdiqidir.

Dövlət başçısı “Rossiya-1” telekanalının “60 dəqiqə” proqramında, həmçinin “Əl-Cəzirə”, “Əl-Ərəbiyə”, “TRT Haber”, “Perviy Kanal”, “CNN-Türk” televiziya kanallarında yayımlanan müsahibələrində Azərbaycanın konstruktiv mövqeyini bir daha ifadə edərək, torpaqların işğal faktı ilə heç zaman barışmayacağımızı, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin yalnız Azərbaycanın beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyü və suverenliyi çərçivəsində həll oluna biləcəyini xüsusi qeyd etmişdir. Status-kvonu dəyişmək istəməyən, destruktiv siyasət yürüdən Ermənistan və havadarları bilməlidirlər ki, Azərbaycan torpaqlarının işğaldan azad olmasında ısrarlı, qətiyyətlidir: “Biz “bunu dayandırın, biz işləyəcəyik, danışıqlar aparacağıq, yardım edəcəyik” kimi bəyanatlara qulaq asmaq mövqeyində deyilik. Biz bunu dəfələrlə eşitmişik. Bizim daha 30 il gözləməyə vaxtımız yoxdur. Münaqişə indi həll olunmalıdır”.

Prezidentin bu müsahibələri Ermənistanın təcavüzkarlıq siyasətinin, hərbi təxribatlarının ifşası beynəlxalq hüququn prinsiplərinin və insan hüquqlarının kobud şəkildə pozuntusunun siyasi-hüquqi təhlili baxımından əhəmiyyətlidir. İlham Əliyev yerli və xarici, transmilli telekanallara müsahibələrində Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tarixi, hüquqi-siyasi aspektlərinə toxunaraq bəyan edir ki, Azərbaycan dövlətinin, Azərbaycan Ordusunun missiyası tarixi ədalətin bərpasına, beynəlxalq hüququn təminatına əsaslanır: “Azərbaycan Ordusu öz missiyasını uğurla icra edəcək və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa

olunacaq. Bizim əsas məqsədimiz bundan ibarətdir. Çünki Dağlıq Qarabağ və işğal edilmiş digər torpaqlar Azərbaycanın tarixi torpaqlarıdır. Beynəlxalq hüquq baxımından da bu torpaqlar Azərbaycan dövlətinə məxsusdur”.

Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycan ərazilərinin işğal olunmasına dair BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası 4 qətnamə qəbul edib. Bütün qətnamələrdə Təhlükəsizlik Şurası Azərbaycan Respublikasının suverenliyini və ərazi bütövlüyünü təsdiq edir, ərazi ələ keçirmək üçün zor tətbiq edilməsinin yol verilməzliyini qeyd edir. Azərbaycanın işğal edilmiş bütün torpaqlarından, bütün işğalçı qüvvələrin dərhal, tamamilə və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını, qaçqınların daimi yaşayış yerlərinə qaytarılmasını qətiyyətlə tələb edir. BMT tərəfindən 27 il əvvəl qəbul olunan, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyan və erməni işğalçı qüvvələrinin işğal altındakı ərazilərdən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən qətnamələr bu günə qədər yerinə yetirilməyib. Sözügedən qətnamələrə Ermənistan bu günədək məhəl qoymur. Əksinə, Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində öz hərbi qüvvələrini artırmaqla hərbi təxribatları davam edir. Prezident İlham Əliyev müsahibələrində bu qətnamələrin hələ də kağız üzərində qalmasının əsas səbəbləri kimi Ermənistanın mövqeyini, Minsk qrupunun səmərəsiz fəaliyyətini və Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin yerinə yetirilmə mexanizminin yoxluğunu göstərir: “Həll yolunun tapılması üçün vasitəçilik aparmaq məqsədilə Minsk qrupu artıq 28 ildir ki, fəaliyyət göstərir və heç bir nəticə yoxdur. Qeyd etdiyim kimi, əsas səbəb Ermənistanın mövqeyidir, ikinci səbəb Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin icrasına başlamaq üçün vasitəçilər tərəfindən təkid göstərilməməsi və təzyiqin olmamasıdır. Bir çox hallarda mən bu məsələni qaldırmışam və demişəm ki, Ermənistanı qətnamələrin tələblərinə əməl etməyə məcbur etmək və torpaqlarımızın boşaldılmasına başlamaq üçün ona qarşı beynəlxalq sanksiyalar tətbiq olunmalıdır.”

Qarabağla bağlı bəzi beynəlxalq təşkilatlar ikili standartlara yol verirlər. Beynəlxalq hüquqla reallıqda baş verənlər arasında ziddiyyətlərə toxunan İlham Əliyev Ermənistan tərəfindən beynəlxalq hüquqa və normalara açıq şəkildə məhəl qoyulmamasını beynəlxalq hüququn işləmədiyinin və ya selektiv üsulla fəaliyyətinin göstəricisi kimi qiymətləndirir: “Bildiyiniz kimi, bəzi hallarda Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri bir neçə gün, bəlkə də bir neçə saat ərzində icra olunur. Lakin bizə gəldikdə qətnamələr uzun illərdir ki, kağız üzərində qalıb. Beləliklə, təcavüzkarə praktiki təzyiqin olmaması münaqişənin nəyə görə bu qədər uzun çəkməsinin səbəblərindən biridir”. Bütün müsahibələrində, çıxışlarında əks-hücum əməliyyatının hansı zərurətdən irəli gəldiyini dünya ictimaiyyətinin, beynəlxalq auditoriyanın diqqətinə çatdıran Ali Baş Komandan iyul ayında Azərbaycana qarşı hərbi hücumun Ermənistan rəhbərliyinin yeni torpaqları işğal

etmək cəhdi kimi xarakterizə edir: “Biz özümüzü, insanlarımızı müdafiə etməli idik və dünyanın bütün ölkələri tərəfindən tanınan, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınan ərazi bütövlüyümüzü bərpa etməli idik”.

Ali Baş Komandan beynəlxalq təşkilatlara, dünya ictimaiyyətinə qətiyyətlə bildirir ki, sentyabr ayının 27-də Ermənistanın yenidən Azərbaycanın hərbi mövqelərinə və mülki şəxslərinə hücum etməsi, onların öldürülməsi, yaşayış evlərinin dağıdılması adekvat cavab tədbirlərini, əks-hücum əməliyyatlarını zəruri etdi: “Bizim uğurlu hərbi əməliyyatımız davam edir. Biz torpaqlarımızı azad etmək və ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmək üçün tamamilə qətiyyətlilik”.

Azərbaycanın mövqeyi tarixi həqiqətə, beynəlxalq hüquqa, siyasi və geosiyasi reallıqlara əsaslanır. Dünya ölkələri, beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır, lakin heç bir ölkə qondarma “Dağlıq Qarabağ Respublikası”nı tanımır. Ermənistanın özünün belə tanımadığı qondarma Dağlıq Qarabağ rejimi ilə danışıqların aparılması şərti Azərbaycan, eləcə də Minsk qrupu tərəfindən də rədd edildi. Digər tərəfdən, Ermənistan hökuməti Azərbaycanın qədim Şuşa şəhərində qondarma Dağlıq Qarabağ rejimi başçısının andiçmə mərasimini təşkil etməsi və qondarma “Dağlıq Qarabağın parlamenti”ni Xankəndidən Şuşaya köçürməsi ilə Azərbaycan xalqının heysiyyətini təhqir etdi. Paşinyanın “Qarabağ Ermənistandır” ifadəsi də danışıqları pozdu və gərginliyi daha da artırdı. Bütün bunları danışıqların dayandırılma səbəbləri kimi xarakterizə edən Prezident, danışıqların hansı prinsiplərlə bərpa olunmasını da dünya ictimaiyyətinə, o cümlədən Ermənistan və havadarlarına bəyan etdi: “Ermənistanın baş naziri bir il bundan əvvəl bizim torpaqlarımızda demişdi ki, “Qarabağ Ermənistandır”, Azərbaycan xalqından üzr istəməlidir. İkincisi, o deməlidir ki, Qarabağ Ermənistan deyil, çünki “Qarabağ Ermənistandır” ifadəsi yalandır, Qarabağ Azərbaycandır! Üçüncüsü, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə hörmət etməlidir. Dördüncüsü, bəyan etməlidir ki, hansı gündə, hansı bölgədən Ermənistan silahlı qüvvələri çıxır. Bu şərtlər Minsk qrupunun həmsədrləri tərəfindən təsdiq edilməlidir. O halda təbii ki, atəşkəs bərpa olunacaq və beləliklə, bu məsələ müzakirə yolu ilə həll olunacaq. Əks halda, biz bunu güc yolu ilə edəcəyik, biz ərazi bütövlüyümüzü güc yolu ilə bərpa edəcəyik və ona yerini göstərəcəyik”. Beləliklə, atəşkəsin nə zaman, hansı şərtlərlə mümkün olacağı ilə bağlı ünvanlanan sualların bütün cavablarında Ali Baş Komandanın prinsipial mövqeyi, qətiyyəti, Azərbaycan xalqına, ordusuna inamı, sülhsevər yanaşması, eyni zamanda, qələbə əzmi ifadə olunur: “Bu hərbi toqquşma bizim nəyimizə lazımdır? Bizə torpaqlarımızın sülh yolu ilə geri qayıtması lazımdır. Onlar işğal olunmuş ərazilərdən qoşunların çıxarılması ilə bağlı vaxt cədvəlini bizə təqdim etməlidirlər.”

Beynəlxalq televiziya kanallarına müsahibəsində cənab Prezident dünya ictimaiyyətinin diqqətini başqa bir məsələyə - Ermənistanın Cenevrə Konvensiyasını kobud şəkildə pozması faktlarına yönəldir. Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində bəzi Şərq ölkələrindən olan ermənilərin açıq şəkildə məskunlaşdırılmasının hərbi cinayət olduğunu bildirir. Ermənistan hökumətinin köçürmə siyasəti, mülki əhaliyə atəş açılması Cenevrə Konvensiyasının kobud şəkildə pozulmasını göstərir: "Ermənistan təkcə mülki əhalinin yaşadığı kəndləri ağır artilleriyadan istifadə etməklə atəşə tutmaqla yox, eyni zamanda, işğal olunmuş ərazilərdə əcnəbilərin qanunsuz məskunlaşmasını təmin etməklə Cenevrə Konvensiyasını kobud şəkildə pozur".

Açıq-aşkar Ermənistana dəstək verən, mövqe bildirən Minsk qrupunun həmsədr ölkələrinin narahatlıq doğuran bəyanatlarına Prezident İlham Əliyevin məntiqli, diplomatik cavabı, vasitəçilərə həm də bir xəbərdarlıq mesajıdır: "Əgər milli mövqeyinizdən çıxış etmək istəyirsinizsə, onda siz Minsk qrupunun həmsədrliyindən çıxmalısınız, istədiyinizi deyin, kimi istəyirsinizsə onu günahlandırın, baş verənlərlə bağlı sübutu olmayan xəbərlər verin və sözsüz ki, heç kim etiraz etməyəcək. Lakin əgər siz vasitəçisinizsə, neytral olmalısınız, vasitəçi olmalısınız. Əks halda, vasitəçilik bizim tərəfimizdən qəbul edilməyəcək".

"Əl-Cəzirə" telekanalından jurnalistin "Xalqların öz müqəddəratını təyinetmə hüququna inanırsınızmı?" - sualına cənab Prezidentin cavabı hər bir erməninin bilməsi gərəkən beynəlxalq hüquq normasıdır, prinsipidir. Siyasi savadı, beynəlxalq hüquq anlayışı olmayan, "Böyük Ermənistan" ideologiyası ilə beyinləri zəhərlənmiş sadə erməni əhalisi bilməlidir ki, ölkələrin ərazi bütövlüyü toxunulmazdır.

Beynəlxalq hüququn Helsinki Yekun Aktında əks olunan əsas prinsiplərdə ərazi bütövlüyü prinsipinin üstünlüyü aydın şəkildə izah edilir. BMT Nizamnaməsində, Helsinki Yekun Aktında öz müqəddəratını təyinetmə beynəlxalq hüququn mühüm prinsiplərindən biri olaraq ölkələrin ərazi bütövlüyünə ziyan vurmamalıdır. Başqa bir mühüm məqam odur ki, ölkənin ərazi bütövlüyü güc yolu ilə dəyişdirilə bilməz, ölkə əhalisinin razılığı olmadan dəyişdirilə bilməz.

Prezident beynəlxalq hüququn bu ali prinsiplərinə toxunaraq beynəlxalq ictimaiyyəti başqa bir argumentə yönəldir: " ...erməni xalqı artıq öz müqəddəratını təyin edib. Onların müstəqil Ermənistan dövləti var. Bu gün ermənilər hər yerdə yaşayırlar. Onlar Fransada yaşayırlar, onlar Amerikada yaşayırlar, onlar Rusiyada yaşayırlar, onlar Yaxın Şərqdə yaşayırlar. Qoy onlar öz müqəddəratlarını həmin ölkələrdə istəsinlər". İlham Əliyevin separatizmi, terroru dəstəkləyən dövlətlərə xitabən səsləndirdiyi fikirlər, Ermənistanın havadarlarına, Qarabağda müqəddəratını təyin etmək istəyən separatçıların hamılarına, seçki kampaniyalarında erməni lobbisindən istifadə edib müəyyən vədlər qarşılığında hüququn aliliyi-

ni, beynəlxalq prinsipləri heç sayan siyasətçilərə, diplomatlara siyasi mesajdır: “Əgər ermənilər özlərinə məxsus olmayan torpaqları istəsəydilər və sadəcə olaraq, əksəriyyət olduqlarına görə həmin torpaqları istəsəydilər, həmin ölkələrin rəhbərliklərinin reaksiyası necə olardı? Bu, onların uzun illər istifadə etdikləri taktikadır - gəlmək, dəstək istəmək, torpaq istəmək və sonra özlərinin qondarma qədim tarixləri barədə feyk xəbərlər hazırlamaqla və həmin torpaqları özləri üçün tələb etməklə ərazinin tarixi kimliyini dəyişməyə başlamaq. Qoy Dağlıq Qarabağa öz müqəddəratını təyinetmə vermək istəyən ölkələr öz torpaqlarının bir hissəsini Dağlıq Qarabağdan olan ermənilərə versinlər, onları qəbul etsinlər və orada onlara öz müqəddəratını təyinetmə hüququ versinlər”.

Azərbaycan və Türkiyənin qardaşlıq münasibətlərini qısqanan, Qafqazda güclü türk dövlətinin varlığını istəməyənlər Türkiyənin Azərbaycana mənəvi dəstəyini hərbi müstəviyə daşımaqla münafişənin regional xarakter almasını istəyirlər. Dövlət başçısı Türkiyəyə məxsus F-16 təyyarəsinin Ermənistanın Su-25 təyyarəsini vurması xəbərinin də dezinformasiya olduğunu bildirir, qəbuledilməz ittihamlara, feyk xəbərlərə görə Azərbaycanı ittiham edənlərdən üzrxahlıq tələb edir. Ermənistanın ilk hücum günündən Azərbaycana tam dəstəyini ifadə edən qardaş Türkiyə dövlətinə, Prezidentinə və digər rəsmi şəxslərinə minnətdarlığını bildirən İlham Əliyev müsahibələrində dəfələrlə vurğulayır ki, Türkiyə heç bir şəkildə münafişəyə cəlb olunmayıb. Cənab Prezident, eyni zamanda, guya Suriyadan gələn muğavilələrlə bağlı faktsiz, dəlilsiz ittihamların tamamilə əsassız olduğunu bildirir, xüsusilə Fransa kimi vasitəçi bir dövlətin mövqeyini kəskin tənqid edir. Əsassız ittihamlara cavab olaraq bütün müsahibələrində rəşadətli Azərbaycan Ordusunun uzun illər ərzində işğal altında olan torpaqlarımızı azad etməyə qabil olduğunu bəyan edir: “Azərbaycanda hər hansı xarici ölkənin iştirakına dair heç bir dəlil belə yoxdur. Biz nə ediriksə özümüz edirik. Bizim qabil ordumuz var. Ordumuzda kifayət qədər insan var, ehtiyatımızda kifayət qədər insan var. Mən qismən səfərbərlik elan etmişəm. Bu, bizə ehtiyac olacağı təqdirdə ehtiyatda olan on minlərlə adamı cəlb etməyə imkan verəcək. Beləliklə, bizim buna ehtiyacımız yoxdur. Ermənistanın buna ehtiyacıvar, çünki Ermənistan əhalisinin sayı azalır, cəmi 2 milyon nəfərdir. Ona görə də onlar özləri Yaxın Şərqdən insanları cəlb edirlər və bizim sübutumuz var, təkcə erməni əsilliləri deyil. Yeri gəlmişkən, Yaxın Şərqdən gələnlərin erməni əsilli olması və ya qeyri-erməni əsilli olmasının heç bir fərqi yoxdur. Əgər kimsə xaricdən muğavilə kimi döyüşməyə gəlsə bununla beynəlxalq səviyyədə məşğul olunmalıdır. Bu ittihamlar tamamilə əsassızdır. Biz onları rədd edirik və dəlillərin ortaya qoyulmasını tələb edirik”.

“Əl-Ərəbiyə” televiziya kanalına müsahibəsində İlham Əliyev Azərbaycanı ittiham edənlərə, regionda maraqlarını təmin etmək istəyənlərə, müstəqil

Azərbaycan Respublikasının daxili işlərinə qarışmağa cəhd edərək, Ermənistanın işğalçılıq siyasətini dəstəkləyənlərə öz prinsipial mövqeyini sərgiləyir. Dövlətimizin başçısının nitqində diqqət çəkən məqamlardan biri də Fransa prezidentinin ittihamlarına ünvanlanan sərt reaksiyadır: “Biz ittihamlara dözəcək ölkə deyilik. Biz təhqirə dözəcək ölkə deyilik. Əgər biz düşündüyümüzü deməyə başlasaq, zənnimcə, həmin ölkələrdə çoxlu çaxnaşma olacaq. Onlar Azərbaycandan əl çəkməlidirlər, onlar regiondan əl çəkməlidirlər. Biz burada öz torpağımızdayıq. Bizim torpağımız işğal olunub. Əgər Fransa Dağlıq Qarabağ üçün öz müqəddəratını təyin etmə istəyirsə, qoy onlar demək olar ki, sakinlərinin yarısı ermənilərdən ibarət olan Marsel şəhərini onlara versinlər və onlara Dağlıq Qarabağ respublikası elan etməyə icazə versinlər və qoy onlara müstəqillik versinlər. Qoy Korsikaya müstəqillik versinlər, qoy basklara müstəqillik versinlər.

Niyə onlar bizdən Dağlıq Qarabağ üçün müstəqillik tələb edirlər? Onların bunu bizdən tələb etməyə nə haqqı var? Onlar bu ittihamları dayandırmalıdırlar. Azərbaycana hücum etməyi və nüfuzumuza xələl gətirməyi dayandırmalıdırlar. Əgər biz muzdlular və terrorçular barədə danışmağa başlasaq, düşünürəm ki, bizi günahlandıranlar özləri çox utancverici vəziyyətə düşəcəklər”. “Əl-Ərəbiyə” telekanalına müsahibədə diqqəti cəlb edən məqamlardan biri jurnalistin “Bəziləri hesab edir ki, bu böhran genişlənsə, sizin torpaqlarınız savaş meydanına çevriləcək və bu, sizin xeyrinizə olmayacaq. Bu, bir növ sizin torpağınızda marionetlər müharibəsinə bənzəyir. Siz qorxmursunuz ki, bu, regionlar arasında mübarizə olar?”-sualına cənab Əliyevin layiqli cavabı, arqumentləri düşünürəm ki, Azərbaycanın müstəqil siyasətini, iqtisadi, enerji, nəqliyyat layihələrində iştirakını, beynəlxalq arenada güclü mövqeyini qəbul edə bilməyənlərin beynində uzun müddət səslənəcək. Prezidentin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanın müstəqil siyasəti nəticəsində 155 ölkənin dəstəyi ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasına seçilməsi, 120 ölkənin yekdil qərarı ilə Qoşulmama Hərəkatına sədr seçilməsi və digər bu kimi faktlar Qafqazın ən güclü dövlətinin əhəmiyyətini dərk etməyə kifayət edir: “Bu gün regionda Azərbaycan olmadan heç bir siyasi, iqtisadi, enerji, nəqliyyat layihəsi həyata keçirilə bilməz və bizə marionet deyənlər özləri marionetdir. Qoy onlar güzgüyə baxsınlar. Onlar ölkələrə yuxarıdan aşağı baxmağa öyrəşiblər. Biz belə vəziyyətdə deyilik. Biz öz ləyaqətimizi müdafiə edirik, biz öz müstəqilliyimizi müdafiə edirik. Dünyada heç bir ölkənin bizim işlərimizə müdaxilə etməyə haqqı yoxdur və onlar bunu başa düşməlidirlər. Öz ərazi bütövlüyünü bərpa etmək Azərbaycanın maraqlarına xidmət edir.

Azərbaycanın bir milyon insanı öz doğma torpaqlarına qayıdacağı vaxtı gözləyir və biz hökumət olaraq bunu təmin edəcəyik. Biz insanlarımızı öz vətəninə

qaytaracağıq, şəhərlərimizi bərpa edəcəyik, kəndlərimizi bərpa edəcəyik. Biz işğal olunmuş bütün ərazilərdə Azərbaycan bayrağını qaldıracağıq”.

“Münaqişənin hərbi həll yolu yoxdur” deyən Avropanın mövqeyinə münasibət bildirən Prezident “əgər hərbi həll yolu yoxdursa, bizə qeyri-hərbi həll yolu verin, bizə diplomatik həll verin” deyir. BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə əməl edin, deyər ərazi bütövlüyünün bərpa olunmasını tələb edir: “Mən bir daha münaqişənin həllinə kömək etmək istəyən bütün tərəflərə, həmçinin Ermənistan rəhbərliyinə deyirəm ki, nə qədər gec deyil işğala indi son qoyun. Bəyanat verin ki, siz həll prinsiplərini qəbul edirsiniz, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qəbul edirsiniz”. Prezident İlham Əliyevin transmilli televiziya kanallarına verdiyi müsahibələrdə erməni xalqına müraciəti Azərbaycanın sülhsevər missiyasının, dinc, mülki əhaliyə münasibətdə humanizm prinsiplərinə sadıqlığının göstəricisidir: “Öz hökumətinizi etdiklərinə görə məsuliyyətə cəlb edin, övladlarınızı Azərbaycana göndərməyin, öz övladlarınızı işğal olunmuş ərazilərə göndərməyin. Bu gün qondarma “Dağlıq Qarabağ ordusu”nun 90 faizi Ermənistan vətəndaşlarından ibarətdir. Bu işğala son qoyun. Azərbaycan ərazisini tərk edin. Öz torpağınızda yaşayın və onda bizdə sülh olacaq”.

Ermənistan ərazisindən Gəncə və Mingəçevir şəhərlərinin vurulması faktına toxunan İlham Əliyev “TRT Haber” telekanalına müsahibəsində Ermənistanın əhatəsi genişlənən hərbi təxribatlarının qarşıdurmanın böyük regional böhrana çevrilməsinə hesablandığını bildirir: “Ermənistanın çirkin əməlləri qarşıdurmanın böyük regional böhrana çevrilməsinə hesablanıb. Biz hesab edirik ki, buna yol vermək olmaz. Bu müharibə Azərbaycanla Ermənistan arasında olan müharibədir. Bu müharibəni biz başlamamışıq. Biz bu müharibənin səbəbkarı deyilik. Biz, sadəcə olaraq, özümüzü müdafiə edirik və öz torpaqlarımızı geri istəyirik. Bizim Ermənistan torpaqlarında gözümüz yoxdur”.

Cənab Prezidentin 4 il bundan əvvəl, aprel döyüşləri zamanı səsləndirdiyi - “Cocuq Mərcanlı ləyaqətimizin rəmzidir, iradəmizin rəmzidir və Cocuq Mərcanlı bizim qaydışımızın rəmzidir” fikri bu gün təsdiqini tapır. Cənab Prezidentin əminliklə səsləndirdiyi fikirlər, bəyanatlar Azərbaycan xalqına, Azərbaycan Ordusuna ruh yüksəkliyi, inam verdiyi qədər təcavüzkar düşməndə və onların havadarlarında qorxu və təlaş yaradır. Ali Baş Komandan Azərbaycan xalqının işğal faktına daha 30 il dözməyəcəyini dünya ictimaiyyətinə, beynəlxalq təşkilatlara, vasitəçilik missiyasını həyata keçirən həmsədr dövlətlərə bəyan edir, böyük qayıdışın mütləq şəkildə reallaşacağını əminliklə bildirir: “Mən əminəm ki, o ərazilərdən köçürülənlərin hamısı geri qayıdacaq. Geri qayıtmağa yol yoxdur, çünki hər şey dağılıb. Hər şey. Bir tikili belə qalmayıb. Hər şey dağılıb. Sözsüz ki, biz kömək edib şəhərləri, kəndləri yenidən quracağıq, onların əvvəlki adlarını qaytaracağıq.

Çünki ermənilər bizə qarşı mədəni soyqırımı törədiblər. Onlar işğal olunmuş ərazilərdə bütün məscidləri dağıdıblar. Onlar məscidlərdə donuz və inək saxlamaqla bütün müsəlmanları təhqir ediblər. Onlar şəhərlərimizin, kəndlərimizin adlarını dəyişdiriblər. Bütün adlar qaytarılacaq. Biz öz torpaqlarımıza geri qayıdacağıq. Bu, bizim qanuni hüququmuzdur. Bu, bizim üçün tarixi vəzifədir və əminəm ki, biz buna nail olacağıq”.

Prezident İlham Əliyevin bu çıxışları, müsahibələri Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin, Ermənistanın işğal siyasətinin, beynəlxalq müstəvidə məsələyə münasibətin araşdırılması, tarixi, hüquqi-siyasi aspektlərinin təhlili baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

xalqgazeti.com
08 oktyabr 2020-ci il

MÜHARİBƏDƏN SONRA ERMƏNİLƏR BU MƏSƏLƏNİ ORTAYA ATA BİLƏRMİ?

Beynəlxalq hüquqda öz müqəddaratını təyin etmə hüququna dair müddəalar var və bunun izahı da konkret formada verilib. Öz müqəddaratını təyin etmə termini ilk dəfə 1918-ci ildə ABŞ prezidenti Vilson tərəfindən ortaya çıxarılıb. Onun irəli sürdüyü sənəddə 14 prinsip əsas təşkil edirdi. Bu sənədin təqdimatından sonra əslində beynəlxalq hüquqda öz müqəddaratını təyin etmə prinsipi ətrafında müzakirələr başlanıb. Nəzərə almaq lazımdır ki, o zaman cənub və şimal ştatları arasında müharibə gedirdi və bu müharibənin nəticələrinin təsiri olub. Bundan başqa Yaxın Şərqdə, Afrika və Asiyada ABŞ-ın köləsi yox idi, əvəzində İngiltərə, Portuqaliya, Fransanın müstəmləkələri var idi. ABŞ bu müstəmləkələrə öz müqəddaratını təyin etmə hüququnu göstərməklə əslində sonradan onları ələ keçirməyi hədəfləyirdi.

Bu fikirləri Teleqraf.com-a beynəlxalq hüquqda ərazi mübahisələri üzrə mütəxəssis Rüstəm Məmmədov “Qarabağ ermənilərinin öz müqəddaratını təyin etmə hüququ” haqda iddialarını şərh edərkən deyib.

Hüquq professoru xatırladı ki, sonradan öz müqəddaratını təyin etmə hüququndan SSRİ qurucusu Lenin istifadə edib. Onun sözlərinə görə, böyük oktyabr inqilabından sonra öz müqəddaratını təyin etmə prinsipi sovet məkanında tətbiq edilməyə başlanılıb: “Lakin sovet dövləti yalanla məşğul idi, müstəqillik qazanan keçmiş respublikalar 1923-cü ildə məcburi SSRİ adı altında birləşdirildi və onların heç biri real müstəqillik əldə edə bilmədilər”. Rüstəm Məmmədov deyib ki, 1960-cı ildə BMT öz müqəddaratını təyin etmə barədə bəyannamə qəbul etdi: “Bu bəyannamənin məntiqi belə idi ki, Afrika, Asiya və Latın Amerikası ölkələrinə müstəqillik ideyasını bəyəndirsin. BMT də hər zaman ABŞ-ın təsiri altında olub. Sözsüz ki, bu addımla ABŞ istəyirdi ki, bəzi ölkələri bu regionlardan sıxışdırsın və özü sahiblik etsin. Bütövlükdə öz müqəddaratını təyin etmə heç bir yerdə özünə dəstək tapmadı. Amma 1960-cı il bəyannaməsi əslində müstəqilliyi və azadlığı olmayan xalqların öz müqəddaratını təyin etmə hüququnu yaradırdı. Bunun ardınca 1964-cü il Afrika ili elan edildi və 30-dan çox ölkə müstəqilliyi ni elan etdi. Yəni öz müqəddaratını təyin etmə hüququndan istifadə etdi. Şəxsən mənim qənaətimcə, bu zərərli ideyadır. Əslinə qalsa, heç bir dövlət bunu qəbul etmək istəmirdi, heç indi də qəbul etmir”.

Mütəxəssis qeyd edib ki, sonrakı dövrdə öz müqəddaratını təyinetmənin müxtəlif interpretasiyaları ortaya çıxıb: “Beləcə öz müqəddaratını təyinetmə milli azlığın yaşadığı məkanda milli çoxluğun ərazi bütövlüyünü pozmadan təyin etməsi gündəmə gəldi. Mən bütün bunları BMT, ATƏT, Avropa Şurası və digər qurumların toplantısında ermənilərin üzünə demişəm. Bildirmişəm ki, ermənilər öz müqəddaratını təyin edə bilməzlər. Çünki bu hüquqdan bir dəfə istifadə edərək Ermənistan Respublikasını yaradıblar. Dağlıq Qarabağda yaşayan ermənilər isə milli azlıqdır. Milli azlığın öz müqəddaratını təyin etməsi heç vaxt beynəlxalq aləmdə gündəmə gəlməyib. Çünki milli azlığın öz müqəddaratını təyin etməsi yaşadığı dövlətin parçalanması, onu öz xeyrinə dəyişməsinə nəzərdə tutur. Bu da mümkün olan şey deyil. Ermənilər mənə deyiblər ki, Dağlıq Qarabağ erməniləri heç vaxt milli azlıq olmayıb. Mən də konkret faktlarla demişəm ki, bizə sübut edə bilməzsiz ki, Dağlıq Qarabağda yaşayan ermənilər milli çoxluqdur. Bu BMT terminologiyası, beynəlxalq hüquq elmi ilə sübut olunan faktdır. Yeri gəlmişkən, AŞ nəzdində milli azlıqların öz müqəddaratını təyin etməsinə dair xüsusi bəyannamə qəbul edilib. Bu bəyannamənin 21-ci maddəsində milli azlıqların öz müqəddaratını təyinetməsi milli çoxluğun ərazi bütövlüyünü qorumaq şərti ilə əldə edə bilər. Yəni milli azlıq heç zaman milli çoxluğun ərazi bütövlüyünü poza bilməz. Bu o deməkdir ki, milli azlıq yaşadığı regionda öz məktəblərini yarada, muzeyini qura, öz dilində müəyyən icraat apara bilər. Lakin onlar dövlət statusuna malik ola bilməzlər.

Dəfələrlə konfranslarda ermənilər iddia ediblər ki, öz müqəddaratını təyinetmə hüququndan çıxış edirlər və onlar azərbaycanlılarla birgə yaşaya bilməzlər. Sual edirəm ki, niyə. Cavab verə bilmədilər”. Mütəxəssis beynəlxalq hüquqa, BMT bəyannamələrinə və sənədlərə əsaslanaraq bu arqumentləri irəli sürməklə yanaşı hesab edir ki, əslində erməni tərəfi Azərbaycana qarşı dini faktorunu qabardır: “Onlar dindən öz müqəddaratını təyinetmə hüququnu həyata keçirmək məqsədilə istifadə edirlər. Serj Sərkisyan, Robert Köçəryan da dəfələrlə deyiblər ki, ermənilər azərbaycanlılarla bir yerdə yaşaya bilməzlər. Bildiyiniz kimi bu günlərdə cənab Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, biz erməni xalqının əleyhinə deyilik, onlar istəsə Qarabağda yaşaya bilərlər. Lakin dövlət kimi deyil, milli azlıq kimi. Mən xatırlayıram, vaxtilə rəhmətlik Heydər Əliyev də qeyd etmişdi ki, ermənilərə yüksək muxtariyyət verməyə hazırıq. Onlar qəbul etmədilər, özləri bilərlər. Bütün bunlar göstərir ki, onlar əslində bizə qarşı dini müharibə aparır, Qriqoryan kilsəsindən dövlətlərarası münasibətlərə təsir etməyə çalışırlar. XXI əsrdə bizim gözü-müz qarşısında Kataloniya təcrübəsi var. Kataloniya milli müqəddaratını təyinetmə hüququna baş vurdu.

Amma heç bir Avropa dövləti onun bu hüququnu tanımadı. Heç kim sual vermir ki, niyə tanımadılar. Almaniya, Fransa, Böyük Britaniya, İtaliya və s. niyə qəbul etmədilər? İspan dövlətini parçalamaq olardı? Əksinə, Kataloniya bu niyyətdə olan şəxsləri həbs etdi və düz də etdi. Çünki Kataloniyanın ispan dövlətini parçalamaq haqqı yoxdur. Üstəlik adını çəkdiyim ölkələr 1992-ci il konvensiyasına imza atmışdılar və öz imzalarına hörmətlə yanaşdılar. Əgər onlar bu gün Kataloniyanın öz müqəddaratını təyin etməsini qəbul etsəydilər öz dövlətlərində milli azlıqların inqilabı ilə qarşılaşacaqdılar. Bax, burada Avropa dövlətlərinə müraciət etmək olar: Siz özünüzdə rəva bilmədiyinizi niyə Azərbaycanla rəva bilirsiniz?

Niyə bu erməni daşnaklarını dəstəkləyirsiniz? Səbəbiniz nədir? Axı 1992-ci il konvensiyasında Azərbaycan və Ermənistanın imzası var. Konvensiyanın 21-ci maddəsində açıq yazılır ki, milli azlıq ərazi bütövlüyünü poza bilməz. Hesab edirəm ki, bu fikirləri cəmiyyətimiz bilməli, hazırlıqlı olmalıdır. Ehtimal edirəm ki, bundan sonra belə mövzularda diskussiyalar açıla bilər. Belə müzakirələr zamanı qanunvericiliyə istinad etmək lazımdır. Bizim dediyimiz sözlərin arxasında beynəlxalq hüquq və konvensiyalar dayanır”.

teleqraf.com
08 oktyabr 2020-ci il

Nəsiman Yaqublu,
Jurnalistika fakültəsinin Milli mətbuat tarixi
kafedrasının professoru

ALMAN TƏDQİQATÇISI ERMƏNİLƏRİ “SÜRÜŞKƏN” XALQ ADLANDIRIB

Azərbaycan xalqının öz torpaqlarını erməni işğalçılarından azad etməsi uğrunda mücadiləsinə qarşı çıxıb ermənipərəst mövqe sərgiləyən Almaniyanın xarici işlər naziri nədənsə öz tarixlərinə diqqət yetirmək istəmir. İlk öncə, 1990-cı ilə qədər iki Almaniyanın bütövləşməsi uğrunda öz xalqının da çətin müqavimət göstərdiyini unutmaqdadır. 40 ildən çox parçalanmış vəziyyətdə olan Almaniya, nəhayət, məqam düşən kimi birləşdi. Və iki Almaniyanı parçalayan Berlin divarlarını keçib getmək istəyən 5 mindən çox alman vətəndaşı sovet ordusu tərəfindən qətlə yetirilmişdi. Həmin divarların qorunmasına 2500-dən çox it cəlb edilmişdi. Bu ağır rejimə baxmayaraq, almanlar ruhdan düşmədi, yenidən bütövləşmiş torpaqlarının sahibinə çevrildilər.

Bir qədər fərqli taleyi yaşayan Azərbaycan xalqının apardığı mücadiləyə Almaniya hökuməti rəhbərliyinin anlaşılmaz yanaşması, sadəcə, təəccüb doğurur. Almaniyanın indiki ermənipərəst mövqeyi də anlaşılmır. Həmin almanlar vaxtilə erməniləri “sürüşkən” xalq adlandırmışdı. Bu məlumatı biz tanınmış alman tədqiqatçısı Patrik fon Zur Mühlenin “Camali xaç ilə qızıl yıldız arasında” adlanan kitabından öyrənirik. O dövrdəki Almaniya hökuməti rəhbərliyinin müxtəlif xalqlara mövqeyini izah edərək müəllif faktlar əsasında ermənilərin mövqesizliyinə, etibarsızlığına və digər xoşagəlməz davranışlarına görə “sürüşkən” xalq adlandırıldığını qeyd edib. Həmin məlumatı olduğu kimi də təqdim edirəm: “Almanların müşahidələrinə görə etibarsızlıq və sürüşkənlik baxımından birinci planda ermənilər” gəlirdi (bax: Patrik fon Zur Mühlen, “Camali xaç ilə qızıl yıldız arasında”, Ankara, 1984-cü il, səh.61).

moderator.az
08 oktyabr 2020-ci il

Fatma Rəhimzadə,
Filologiya fakültəsinin tələbəsi

DANIŞAN DİL-DODAĞIM, TAR-KAMAN QARABAĞ...

Əslində yazıma necə, hansı kəlmələrlə başlayacağımı seçməkdə çətinlik çəkirəm. 10 gündən çoxdur ordumuzun ardıcıl olaraq qazandığı uğurlar və bu uğurların davamlı olmasının yaratdığı əks-səda düşmənlə tapdağında inləyən torpaqlarımızın tutulmuş qulaqlarını açdı. Ona sahib çıxacaq oğullarının həmləsini gözləyən, murdar nəfəsdən tıncıxmış, cana doymuş, can üstə olan torpaqlarımızın üzünün nisgilli pərdəsi çəkildi. Məcburi köçkün ailəsinin üzvü olaraq özümə dərd etdiyim gündən qəlbimin ən dərinliklərinə qədər hiss etdiyim torpaq həsrəti, Vətən nisgili, ailəmin və yaxınlarımla xatirələrindən eşitdiyim və həsrətini çəkdiyimiz ata yurdu Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə ordumuz tərəfindən uğurlu əməliyyatlar nəticəsində azad olunması məni və ailəmi sevinc gözyaşlarına boğdu. Sanki 20 illik həyatımda sözün əsl mənasında yaşadığımı hiss etdim. Vətənimizin hər qarışı bizə əziz və doğmadır. Cəbrayıl rayonu sakinlərinin təqviminə isə daha bir əlamətdar gün, bayram əlavə olundu - 4 oktyabr. 27 illik həsrətimizə son qoyuldu. Cəbrayıl şəhəri və bir neçə kəndi 27 ildən sonra yağı düşmənlə tapdağından azad edildi. İlk dəfə sözün əsl mənasında "sevinc gözyaşları"nın nə demək olduğunu anladım. İnanıram ki, bu qələbə xəbəri axırıncı yox, axarıncı olacaq. Son günlərdə ordumuzun uğurlu əməliyyatlar nəticəsində xalqımızın keçirdiyi hissləri inanmıram ki, elə bir söz və ya ifadə tapıla, dünyanın ən zəngin dillərinin leksikası belə söz və cümlələr ilə ifadə etməyə bəs etsin.

Doğrudur, müharibə itkisiz olmur. Vətənə vurulan yaralar, igid oğulların qanı ilə yoxsulluq torpaqları, durna qatarı kimi səf-səf düzülən şəhid məzarları ürəyimizi sızladan ağırlardır. Gələcək nəsillər əsl qəhrəmanlığı, igidliyi, yurdsevərliyi, torpağa, Vətənə bağlılığı, Vətən yolunda canından keçməyi oğullardan, şir ürəkli ərənlərdən öyrənəcəklər. Torpaqlarımız uğrunda canlarını fəda edən qəhrəman hərbiçilərimizə, mülki vətəndaşlarımıza Allahdan rəhmət, yaralılarıma şəfa diləyirik.

Azərbaycan xalqı, ordusu əzəli və əbədi torpaqlarımızı azad edəcək, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü təmin edəcək, şəhidlərimizin qanını yerdə qoymayacaq, onların ruhunu şad edəcəkdir. Azərbaycanın müzəffər ordusu işğal olunmuş torpaqlarımızı azad etməklə öz ali məqsədlərinə çatacaqdır. Vətən bizdən bu gün hünər və rəşadət gözləyir...Yaşasın Azərbaycan dövləti, yaşasın şanlı ordumuz!

Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!

moderator.az
08 oktyabr 2020-ci il

TÜRKİYƏ İLƏ ƏMƏKDAŞLIĞIMIZ DAHA DA SIX OLACAQ

“Dağlıq Qarabağ münafişəsi Azərbaycanın torpaqlarının işğaldan azad olunması müstəvisində həll olunandan sonra, sözsüz ki, Türkiyə Azərbaycanın yanında olacaqdır və Türkiyənin Cənubi Qafqazda iştirakı birmənalı şəkildə öz təsdiqini tapacaqdır. Çünki Türkiyə hazırda beynəlxalq aləmdə Azərbaycanın səsinə dəstəkləyən bir dövlətdir”. “Ədalət” qəzetinin qonağı BDU-nun Beynəlxalq münafişələr kafedrasının professoru Ramiz Sevdimaliyevdir.

“Minsk qrupu öz missiyasını yerinə yetirə bilmədi”

-Ramiz müəllim, müharibə Dağlıq Qarabağ zonasında olsa da, ermənilər bizim Gəncə, Mingəçevir və digər ərazilərimizi də atəşə tuturlar. Bununla da iki dövlət arasında olan münafişəni geniş miqyaslı müharibəyə çevirməyi düşünürlər...

-Hər zaman Ermənistan başqalarının əli ilə öz məqsədlərinə nail olmağa çalışıb. Bu gün Azərbaycan Respublikasının Ermənistan üzərində bütün sahələrdə üstünlüyü var. Həm hərbi, həm iqtisadi, həm insan resursları sahəsində, həm də diplomatik sahədə biz Ermənistandan güclüyük. Müharibə başlayandan bu günə qədər Azərbaycan ciddi uğurlara nail olub, çox ərazilərimizi işğaldan azad etmişik. Sözsüz ki, Ermənistan zəif bir durumdadır, ona görə də istəyir ki, kənar qüvvələri bu müharibəyə cəlb eləsin. Bununla da müharibəni beynəlmilləşdirmək istəyirlər. Əsası varmı buna? Deyim ki, Ermənistanla Rusiya arasında müqavilə imzalanıb. Həmin müqaviləyə görə, əgər Ermənistana digər dövlət tərəfindən silahlı hücum olarsa, Rusiya Ermənistanın təhlükəsizliyini təmin edəcək və həmin ölkə ilə müharibə aparacaq. Bundan əlavə Ermənistan Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının üzvüdür. Bilirik ki, ora 6 ölkə üzvdür ki, onlardan da biri Ermənistandır. KTMT-nin Nizamnaməsinin 4-cü maddəsində də qeyd olunub ki, hər hansı üzv dövlətə silahlı hücum olarsa, bunu üzv dövlətlər özlərinə qarşı hücum kimi qəbul edəcəklər və hücum olunan dövlətin müdafiəsinə qalxacaqlar. Ona görə də Ermənistan Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ və ətraf 7 rayonunun sərhədlərindən kənara çıxaraq Ermənistan ərazilərinə hücum etməsinə çalışır. Bu səbəbdən də Ermənistan Azərbaycanın Gəncə, Mingəçevir və digər ərazilərində cinayətlər törədir və bununla da Azərbaycanı Ermənistanın ərazilərinə hücum

etməyə təhrik edir. Bununla da loru dildə desəm, əlində əsas saxlayıb demək istəyir ki, Azərbaycan bizə hücum etdi və gəlib məni müdafiə edin. Bu, birmənalı şəkildə Ermənistanın riyakarlığıdır ki, müharibə arealını genişləndirsin, digər dövlətləri müharibəyə cəlb etsin və öz müdafiəsini təşkil etsin.

-Fransanın mövqeyini şərh etməzdən öncə cənab Prezident İlham Əliyevin müsa-hibəsindən bir hissəni xatırladım: "Həmsədr bilmirmi ki, bu torpaqlarda qanunsuz olaraq ermənilər oturub bizim bütün tarixi abidələrimizi, məscidlərimizi, qəbirləri-mizi, evlərimizi yerlə-yeksan ediblər. Ağdamın, Fizulinin görüntülərinə baxın. Bizim yarıdağıdılmış məscidlərimizdə donuz, inək saxlayır. Bütün müsəlmanları təhqir edir. Görmürlərmi bunu? Ona görə "Azərbaycan Dağlıq Qarabağı fəth etmək istəyir və biz buna icazə vermərik" sözləri qəbuledilməzdir. Ona görə Fransa özü-özünü artıq bu bərabər üçlüyün xaricinə qoyur və biz buna səssiz qala bilmərik".

-Birincisi Minsk qrupu ilə bağlı fikirlər söyləmək istəyirəm. Müharibə baş-lanan andan Minsk qrupu "dünyasını dəyişib". Artıq Minsk qrupu yoxdur. 30 il ərzində Minsk qrupu öz missiyasını yerinə yetirə bilmədi ki, bunun da müxtəlif səbəbləri var. İstənilən halda tərəflər arasında fərq qoyulmadı, işğal faktı gün-dəmə gətirilmədi və faktiki olaraq Minsk qrupunun həmsədrləri münafişlərin tənzimlənməsində vasitəçiliklə məşğul olmadılar, bölgəyə səyahət edərək sadəcə görüntü yaratdılar. Müharibənin başlamasının səbəblərindən biri də bu oldu ki, Minsk qrupu öz missiyasını yerinə yetirə bilmədi və o qrupun fəaliyyətinə ehtiyac qalmadı. Odur ki, Minsk qrupunun fəaliyyətindən danışmaq lazım deyil, o ki qaldı, Fransanın mövqeyindən.

"Qarabağdan Yaxın və Orta Şərqə mənzərə açılır"

-Müharibə başa çatdıqdan sonra regionun geosiyasi mənzərəsində əhəmiyyətli dəyişikliklər özünü göstərəcək. Bax bundan söhbət açaq...

-İlk olaraq onu deyim ki, Türkiyənin Azərbaycanla əməkdaşlığı ilə yanaşı Gürcüstanla da əməkdaşlığı var. Belə düşünürəm ki, indiyə qədər Rusiya hesab edirdi ki, Cənubi Qafqaz onun təsiri altındadır və Rusiyadan başqa heç bir böyük qüvvə orada ola bilməz. Amma Dağlıq Qarabağ münafişəsi Azərbaycanın tor-paqlarının işğaldan azad olunması müstəvisində həll olunandan sonra, sözsüz ki, Türkiyə Azərbaycanın yanında olacaqdır və Türkiyənin Cənubi Qafqazda iştirakı birmənalı şəkildə öz təsdiqini tapacaqdır. Çünki Türkiyə hazırda beynəlxalq aləmdə Azərbaycanın səsinə dəstəkləyən bir dövlətdir. Cənab Prezidentin də qeyd etdiyi kimi, bizim ordumuz gələcəkdə Türkiyə ordusunun modeli şəklində qurulacaqdır. Bu, o deməkdir ki, Türkiyə ilə əməkdaşlığımız daha da sıx olacaq

və Türkiyənin Cənubi Qafqazda mövcudluğu geosiyasi güc mərkəzi kimi labüdləşəcəkdir. Nəticə isə budur ki, Cənubi Qafqazda Rusiya və Türkiyənin iştirakı reallaşacaqdır. Türkiyənin geosiyasi güc mərkəzi olması məsələsi daha da geniş anlamda nəzərdən keçirilə bilər. Türkiyə NATO-nun da üzvüdür. Digər tərəfdən də Ermənistan hakimiyyətinin, kobud səslənsə də deyəcəm, “sürüşkənliyi”, yəni ermənilərin mövqelərini dəyişib yeni müttəfiq axtarmaq istəkləri də var. Əgər Rusiya müharibədən sonra Ermənistan üzərində öz təsir vasitəsi olmağını qoruyub saxlayacaqsas, onda Rusiyanın Cənubi Qafqazda qalması öz təsdiqini tapacaqdır. Yox, əgər Ermənistan Qərbbə arxalanacaqsas, o zaman Rusiya öz təsirini Cənubi Qafqazda faktiki olaraq itirmiş olacaqdır.

-Bir az da Dağlıq Qarabağın geosiyasi əhəmiyyətindən söhbət açaq...

-İlk olaraq onu deyim ki, ermənilərin xislətindədir ki, başqalarının torpaqlarını özününküləşdirsinslər. Yəni onların gözləri hər zaman başqasının torpağında olub. Onu da qeyd edim, Dağlıq Qarabağ anlayışı qondarma anlayışdır ki, 20-ci əsrdə meydana gəlib. Söhbət Yuxarı Qarabağ və Aşağı Qarabağdan gedə bilər. Ümumən Qarabağ ifadəsindən istifadə etsək, deyə bilərəm ki, ermənilər ora 19-cu əsrdə köçürülüblər. Ermənilər istənilən saxtakarlığa yol verib həmin əraziləri özlərinin torpaqları hesab edirlər. Bu dəqiqə Los-Ancelesdə yaşayan erməniyə sual versən ki, bura haradır, deyəcək ki, Los-Anceles bizim tarixi torpaqlarımızdır. Yəni ermənilərin xisləti budur. İkincisi, Qarabağ zəngin bir ərazidir ki, orada təbiətin gözəlliyini əks etdirən hər şey var. Resurslarına görə nələr yoxdur? Digər tərəfdən Qarabağdan həm İran istiqamətində, həm Türkiyə istiqamətində Yaxın və Orta Şərqə mənzərə açılır. Qarabağın strateji əhəmiyyəti bundan ibarətdir ki, bu ərazidən mənzərələr açılır. Bu həm hərbi baxımdan əhəmiyyətli ola bilər, həm də siyasi. Ermənistanın bu ərazilərdə gözünün olması bax, bu məsələrdən irəli gəlir.

“Ədalət” qəzeti
08 oktyabr 2020-ci il

İlqar Quliyev,
Geologiya fakültəsinin dekan müavini

ERMƏNİSTANIN SİYASİ RƏHBƏRLİYİNDƏ SONUN BAŞLANGICI ZƏRURƏTƏ ÇEVRİLİB

Sentyabrın 27-dən başlayaraq ordumuz işğalçı tərəfin təxribatlarına son qoymaq və 30 ilə yaxındır işğal altında olan torpaqlarımızı azad etmək üçün əks-hücum əməliyyatlarına başladı. Bu əməliyyatla Ermənistan Qarabağ yuxusundan ayılmağa məcbur edildi. Həmişə olduğu kimi müharibə anlayışını yaşayış yerlərimizi topa tutmaqda, mülki əhalimizə silah doğrultmaqda görən düşmən bu dəfə də öz çirkin əməlindən əl çəkmədi. Onların bu əməllərinə ordumuz tərəfindən adekvat tədbirlər görüldü və görülür.

Ümumiyyətlə, onu qeyd etmək istəyirəm ki, Ermənistanda siyasi hakimiyyətin ömrünü bizim ordumuz təyin edir. 2016-cı ilin aprel döyüşlərində Lələtəpə yüksəkliyinin azad edilməsi zamanı düşmən tərəfinin verdiyi itkilər Sarkisyan hakimiyyətinin sonunun başlanğıcı idi. Azərbaycan Ermənistandan fərqli olaraq işğalçı siyasət yürütmür. Prezidentimiz İlham Əliyevə “daxildə vəziyyət ağırdır, oradan-buradan məni sıxırlar, mənə vaxt verin, mən bu məsələni həll edəcəyəm, mən yeni fikirlərlə gəlmişəm. Mən keçmişdə nə olub hamısının üstündən xətt çəkmişəm, imkan verin, vaxt verin.” deyərək xahiş edən Paşinyan daha sonra Soçidə “Qarabağ Ermənistandır nöqtə” deyərək öz siyasi hakimiyyətinin sonuna, rəhbərlik etdiyi dövlətin isə sonunun başlanğıcına səbəb oldu. Paşinyandan fərqli olaraq şou xatirinə deyilməyən “Qarabağ - Azərbaycandır və Nida işarəsi” cavabı isə öz təsdiqini mütəmadi olaraq aldığımız qələbə xəbərlərində tapır. Həmişə siyasi tribunlarda rüsvay olan Paşinyan hakimiyyəti bugünkü döyüşlərdə də o aqibəti yaşayır. Elə hesab edirəm ki, tərəfləri müharibəni dayandırmağa səsləyən Fransa, ABŞ, Rusiya və s. kimi ölkələr də Türkiyə və Pakistan kimi haqsızlığa və ədalətsizliyə qarşı mübarizə aparan Azərbaycanın yanında olmalıdır.

Bu gün düşmən elə bir hazırlıqlı və nizamlı ordu ilə rastlaşıb ki, bizim torpaqlarımızdan rədd olmaqdan başqa çarələri yoxdu. Minlərlə insanın yaşından və sosial statusundan asılı olmayaraq könüllü olaraq orduya yazılma faktı qələbədən xəbər verir. Biz xalq-dövlət vəhdətini keçən aylarda - pandemiya dövründə prezidentimizin “Biz birlikdə güclüyük!” şüarı ətrafında sıx birliyimizdə gördük.

Bu gün isə ölkənin siyasi tarixində ilk dəfə olaraq 50 siyasi partiya rəhbərinin Ali Baş Komandanın yanında olduqlarına dair birgə bəyanatı Azərbaycan cəmiyyətinin hər zaman olduğundan daha böyük milli həmrəyliyinə, milli birliyinə nişanədir. Mövcud şəraitlə əlaqədar ölkədə hərbi vəziyyətin elan olunması haqqında Fərmanın tələblərinə riayət etmək isə artıq hər bir vətəndaşın borcu və şəxsi məsuliyyətidir. Biz bu gün paralel olaraq informasiya müharibəsində də qalib olmalıyıq. Bu qalibiyyətə gedən yol isə hər bir məlumatın rəsmi mənbələrə istinad edilməsindən keçir. Bir geoloq olaraq axtarış-kəşfiyyat işlərini faydalı qazıntılarla zəngin olan, işğaldan azad etdiyimiz torpaqlarımızda həyata keçirəcəyimiz isə sayılı günlər qalıb.

AZƏRTAC
09 oktyabr 2020-ci il

Kənan Novruzov,
Jurnalistika fakültəsinin magistrantı

HARADAN BAŞLANIR VƏTƏN: ORDUMUZUN UĞURLARINDAN

“Haradan başlanır vətən?”- bu sual zaman-zaman məni çox düşündürüb. Amma xüsusilə son vaxtlar baş verən hadisələrdən sonra, deyəsən, cavabı tapmışam. Vətən cəbhə xəttindən başlayır... O cəbhə xəttindən ki, düşmən uzun illərdir, demək olar, hər gün atəşkəsi pozur, təxribatlar törədir. Özlərinə yaraşan kimi - hiyləgər və uğursuz... Biz müharibə şəraitində yaşayan bir ölkə üçün hərbi-vətənpərvərlik ruhunun nə qədər vacib olduğunu zaman-zaman daha yaxşı başa düşür və həm də sevinir, hərbcilərimizlə fəxr edirik. 2016-cı ildə baş verən dörd günlük müharibəni-aprel döyüşlərini xatırlayın. Düşmən layiqli cavabı almadımı? Aldı. Biz mövqelərimizi irəli çəkmədikmi? Çəkdik. Lələtəpəni də azad etdik. İndi həmin yer Azərbaycan əsgərlərinin nəzarəti altındadır. Dörd il sonra - təxminən iki ay əvvəl düşmən növbəti dəfə “qaşındı”. Bu dəfə Dağlıq Qarabağda yox, Tovuzda təxribata cəhd göstərdi. Bəli, məhz cəhd göstərdi. Amma bacarmadı. Arzusu ürəyində qaldı. Zabit və əsgərlərimizin hünəri, şücaəti hesabına ermənilər geri otuzduruldu. Şəhidlər də verdik. “Vətən uğrunda ölən varsa Vətəndir”... Bundan dərhal sonra qardaş Türkiyə on bir minlik qoşunla Azərbaycana gəldi. İki dövlət, bir millətin birgə təlimləri başladı... Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyan da şahmat dili ilə desək, artıq “mat” olduğunu etiraf edir. Bunun ən bariz nümunəsi düşmən ordusundakı demoqrafik böhran və muzdluların xidmətə cəlb edilməsi, könüllülərin imkanlarına ehtiyac duyulmasıdır... Mən başqa bir məqama diqqət çəkmək istəyirəm. Bu, xalqımızın birliyi, həmrəyliyi, millətlə dövlət tandemidir. Hətta koronavirus pandemiyası kimi bəşəriyyət üçün ciddi təhlükənin olduğu bir vaxtda da insanlarımız onlara görə ən prioritet məsələnin Dağlıq Qarabağın azadlığı olduğunu isbatladılar. Keçirilən aksiya, çağırış məntəqələrinə könüllü müraciətlər bir yana, eyni zamanda, informasiya müharibəsində fəallığımızı göstərdik. Müxtəlif sosial şəbəkə platformalarında yazılar yazıldı, şəhidlərimizin fotoları, onlarla bağlı xatirələr paylaşıldı. Beləliklə, aparılan təbliğat sayəsində ayrı-ayrı fərdlərin yox, yaşından, cinsindən asılı olmayaraq hər kəsin-bütöv cəmiyyətimizin ürəyi cəbhədəki əsgərlərimizlə birlikdə döyündü. Bəri başdan deyim ki, indi

deyəcəklərim subyektivizm, tərəfkeşlik kimi başa düşülməməlidir. Amma hələ də davam etməkdə olan informasiya müharibəsində BDU-nun müəllim-tələbə kollektivinin fəal çalışdığı hiss edilirdi. Bu, bəlkə də, həmin ali məktəbin tarixi ənənələri ilə əlaqəlidir. Axı indiyədək istər Qarabağ müharibəsində, istərsə də ondan sonrakı dövrdə şəhid olanlar, veteranlar arasında xeyli sayda BDU məzununu var. Universitetin həyatında 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinə ucaldılan abidə də dediyimiz fikrin bariz nümunəsidir. Haqqında danışdığımız hadisələrlə əlaqədə BDU-nun müəllim-tələbə kollektivi arasında Jurnalistika fakültəsi heyətinin daha fəal olması isə, yəqin ki, təəccüblü deyil. Axı informasiya ilə işləməyi, dezinformasiyalara qarşı mübarizə metodlarını ən yaxşı onlar bilirlər. Fakültənin dekanı, Əməkdar jurnalist Vüqar Zifəroğlu, Yeni media və kommunikasiya nəzəriyyəsi kafedrasının müdiri, professor Cahangir Məmmədli və başqaları, demək olar, hər gün sosial şəbəkələrdə, mediada çıxış edirlər. Onlar informasiya müharibəsində Azərbaycan tərəfinin imkanları, gördüyü işlərə dair fikirlərini bildirməklə yanaşı, həm də ordumuza dəstək məqsədli yazılar yazır, öz qələmləri ilə savaşırlar.

Əlbəttə, tələbələr də bu tendensiyadan, hərbiçilərimizə dəstək kampaniyasından geri qalmadılar. Necə deyərlər, qələmlərini süngüyə çevirdilər. Fakültə yoldaşlarımız Günel Abbas, Qasım Xulufu, Aləmdə Nəsim, Gülayə Məcid və onlarca başqaları şəhidlərimizin ruhlarının şad olmasından ötrü əllərindən gələni etdilər. Onların konkret mövzu ilə bağlı yazılarını nəinki sosial mediada, eləcə də mətbuat orqanlarında müntəzəm oxuyuruq. Məhz bunun sayəsində ermənilərin uydurduqları nağıllar, həmçinin miflər puç edilir. Həmişəki kimi yenə də gələcəyə ümidlə baxır, məğrurluğumuzu qoruyuruq. Başqa cür davranışa, inamsızlığa, süstlüyə nə əsasımız var, nə də haqqımız. Şəhidlərimiz getdikləri yerdən bizə baxıb nə deyərlər?..

Bu günlərdə ehtiyatda olan polkovnik, müasir Azərbaycan hərbi tarixinin ən şanlı səhifələrindən biri-Horadiz əməliyyatlarına rəhbərlik etmiş şəxs Şair Ramaldanovla danışdım. Səsi həmişəkitək gümrəh idi. Baş verən son hadisələrlə bağlı suallarına ətraflı cavab verdi. Lap axırda özünəxas şəkildə əlavə etdi: "... Nə təhər deyərlər, mən bu gün də, bu yaşım da döyüşə getməyə hazıram. Hər günümü səhər cəbhə xəttinə gedəcəkmışəm kimi yaşayıram. Lakin bilirəm ki, Azərbaycan ordusu itirilmiş torpaqlarımızı mənəşiz də ala bilər və alacaq...". Həmin sözləri çox qərribə intonasiya ilə dedi. Tarixi qələbəyə əminliyim birə beş artdı. İnanıram, o gün uzaqda deyil...Biz Dağlıq Qarabağa, Şuşaya, Laçına, Xocalıya və digər şəhər və rayonlarımıza qayıdacağıq. Lap deputat, "Ədalət" qəzetinin təsisçisi Aqil Abbasın ssenari müəllifi olduğu "Dolu" filminin son səhnəsindəki kimi. Həmin vaxt şəhidlərimizin ruhu da bizimlə birlikdə olacaq...

* * *

Mən BDU-nun Jurnalistika fakültəsinin magistrantıyam. Ötən dörd ili də burada oxumuşam. Dəfələrlə ən müxtəlif rayonlara səfərimiz olub. Hətta bir dəfə yuxarıda adını çəkdiyim hörmətli millət vəkili Aqil müəllimin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Qarabağa- Ağdam və Ağcabədiyə də getmişik. Fikrimcə, qarşıdakı iki il ərzində (magistratura pilləsinin təhsil müddəti) heç olmasa bir dəfə Dağlıq Qarabağa da gedə biləcəyik. Səfərə də Cahangir Məmmədli ilə Aqil müəllim rəhbərlik edəcəklər. Elə bil, hər gün burada gəzirmişlər kimi, bizi ən görməli yerlərə aparacaq, əzbər bilirmişlər kimi, yolları göstərəcəklər...Ola bilsin, ekskursiya iştirakçılarından çoxu buna təəccüblənəcək. Halbuki onlardan hər ikisi 30 il əvvələ-dək boya başa çatdığı həmin yerlərə tez-tez gedirdilər...

Bəlkə də, nə vaxtsa Dağlıq Qarabağda, deyək ki, elə Şuşada Bakı Dövlət Universitetinin əzəmətli bir filalını da tikmək olar. Təəccüblü gəlməsin. Bu inamı məndə Azərbaycan dövlətinin uğurlu siyasəti, ordumuzun qüdrəti və insanlarımızın milli-vətənpərvərlik ruhu yaradıb...

“Şərq” qəzeti
09 oktyabr 2020-ci il

Lumu İspəndiyar zadə,
Filologiya fakültəsinin tələbəsi

HƏR YER QARABAĞ, HƏR GÜN QARABAĞ!

Haradan başlayım? Necə başlayım? Bilmirəm... Hər bir müharibənin bir başlanğıc nöqtəsi olur. Ermənistan-Azərbaycan müharibəsinin başladığı tarixə kiçik bir səfər etmək istəyirəm. Azərbaycanın 2 hissəyə bölünməsinə səbəb olmuş müqavilələr, qeyri-qanuni qərarlar, xarici qüvvələrin təkidi – bunların hamısı xalqımızın sinəsinə vətən dağı çəkdi. Vaxtilə rusların vasitəçiliyi ilə Azərbaycan ərazisində yerləşdirilmiş erməni vandalları artıq qondarma “Ermənistan” respublikasının yaradılmasında məqsədli idilər. Nə üçün Azərbaycan? Bildiyimiz kimi, hər qarışı cənnətməkan olan yurdum əsrlər boyu yadellilərin diqqətini özünə çəkməyi bacarmış və bu səbəbdən də ərazilərimiz daim hücumlara məruz qalmışdır. İşğal olunmuş torpaqlarımızın buz bulaqları, yaşıl meşələri, vüqarlı dağları, təbii sərvətləri - bir sözlə, bütün gözəllikləri mənfur düşmənin gözündən yan keçməyib. Hər fürsətdən istifadə edən işğalçı Ermənistan Şuşa, Zəngilan, Qubadlı, Cəbrayıl, Laçın və digər şəhər, kənd və yüksəklikləri ələ keçirərək Azərbaycan xalqına 30 ilə yaxın davam edən vətən həsrətini yaşatdı. Lakin haqq-ədalət hər zaman öz yerini tapır. Xeyir hər zaman şər üzərində qələbə qazanır.

Bu, öz sübutunu tarixin izlərini özündə əks etdirən “Avesta” və digər mədəniyyət nümunələrində də tapır. Ən yeni tarix yenidən yazılır. 30 illik vətən həsrətinə son qoyulur. 27 sentyabr tarixində düşmənin törətdiyi təxribata cavab olaraq Azərbaycan ordusunun həyata keçirdiyi adekvat tədbirlər təcavüzkar düşməyə bir dərs oldu. Bu dərs hələ bitməyib, hələ çox qələbə sevincini yaşayacaq bu millət. Haqq uğrunda davam edən mübarizənin 11-ci günündə Azərbaycanın igid əsgərlərinin həyata keçirdiyi uğurlu əməliyyatlar nəticəsində 30-a yaxın kənd azad edildi, Murovdağ düşmən qüvvələrindən təmizləndi, Madagiz Ali Baş Komandanın qərarı ilə öz adını bərpa edərək Suqovuşan adlandırıldı. Cənab Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev və onun fədakar ordusunun həyata keçirdiyi cavab tədbirləri nəticəsində düşmən öz dərslərini aldı və almaqda davam edir. Çarəsiz qalmış düşmən mülki əhalini atəşə tutmaqda gördü çarəni, amma bunlar da xalqın mübarizə əzmini qıra bilmədi. Əhali arasında təşviş yaratmaq

üçün həyata keçirilən təxribat öz nəticəsini vermədi. Azərbaycan xalqı öz yurdundan qaçmadı, arzularından deyil, arzularının arxasınca qaçdı. Mənim bu cümlələri yazarkən yaşadığım sevinc və qürur hissini heç bir söz ifadə edə bilməz. Minlərlə insanın qüruru və sevincidir ordumuzun qazandığı uğurlar. Ata-baba yurdundan ayrı düşmüş minlərlə insanın sevincdən yaşaran gözlərinə, vətən deyən dillərinə qurban olum.

İnanıram ki, o gözlər sevincdən hələ çox yaşaracaq, o saf qəlblərdə olan vətən həsrəti gündən-günə bitəcək. İllər öncə şəhid olmuş, bu gün də şəhid olan, son-damla qanına qədər vətənin ərazi bütövlüyünün qorunması uğrunda canından keçən igidlərin qisası alınır və alınacaqdır. Bizim mübarizəmiz haqq mübarizəsidir. Bu haqq mübarizəsinin sonunda Azərbaycan xalqı öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək. Hər qarış torpaqda bayram şənlikləri təşkil ediləcək, xalqımızın hər bir vətəndaşının gözündə sevinc göz yaşları yaranacaq. Hər kənddə, şəhərdə “Qarabağ Azərbaycanındır” şüarları səslənəcək, düşmənin beli бүкүлүcək və dünya Azərbaycanın qüdrətini anlayacaq!

Filologiya fakültəsinin tələbəsi olaraq ən böyük arzum odur ki, mən Qarabağda şagirdlərimə dərs keçim. Onlara Azərbaycan xalqının dilini, ədəbiyyatını öyrədim. Onlar da bilsinlər, öyrənsinlər ki, Azərbaycan xalqı necə məğrur, ədalətli və tarixin izini özündə daşıyan bir xalqdır. Bu arzular gerçək olacaq.

“Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!”

mektebgushesi.az
09 oktyabr 2020-ci il

XALQIMIZ TEZLİKLƏ TORPAQLARIMIZIN TAMAMILƏ İŞĞALDAN AZAD OLUNACAĞINA İNANIR

1988-1994-cü illərdə Ermənistan öz havadarlarının hərbi-texniki köməyi ilə torpaqlarımızın 20 faizdən çoxunu - Dağlıq Qarabağı və ətraf 7 rayonu işğal edib, Xocalı faciəsini törədib, bir milyondan çox Azərbaycan vətəndaşı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə salınıb. 1992-ci ilin martında Azərbaycan BMT-yə üzv qəbul edilib. BMT-yə müraciət edərək Ermənistanın təcavüzkar siyasətinə münasibət bildirməyi, ölkənin respublikamıza qarşı işğalçılıq əməllərinin qarşısını almağı xahiş edib. Buna baxmayaraq qəti tədbir görülmədi, əksinə Ermənistan işğalçılığını genişləndirərək, 1992-1993-cü illərdə Azərbaycanın Xocalı, Şuşa, Laçın, Xocavənd, Kəlbəcər, Ağdərə, Ağdam, Cəbrayıl, Füzuli, Qubadlı və Zəngilan kimi torpaqlarını işğal etdi. 1993-cü ildə BMT Təhlükəsizlik Şurasının Ermənistanın işğalçılığını pisləyən, onun işğal olunmuş ərazilərdən qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən 4 qətnaməsinin qəbul edilməsinə baxmayaraq, onların heç biri hələ də yerinə yetirilməyib, əksinə təcavüzkarın təxribatları mütəmadi xarakter alıb. Bu ilin iyulunda erməni təcavüzkarları Azərbaycanın dövlət sərhədlərini Tovuz istiqamətində yenə də artilleriya atəsinə tutdu və nəticədə hərbcilərimiz və mülki şəxs həlak oldu, bir çox yaşayış evləri dağıdıldı, təsərrüfatlara ciddi zərər dəydi. Buna cavab olaraq Azərbaycan Ordusu düşməyə layiqli cavab və dərs verdi.

Nəticədə Ermənistan çoxlu sayda itkilərə məruz qaldı; o, təkcə fiziki, hərbi deyil, həm də siyasi, mənəvi, psixoloji məğlubiyyətə uğradı. Əfsuslar olsun ki, düşmən bütün bunlardan nəticə çıxarmadı. Təcavüzkar Ermənistanın silahlı qüvvələri sentyabrın 27-də genişmiqyaslı təxribat törədərək cəbhəboyu ərazilərdə yerləşən Azərbaycan Ordusunun mövqelərini iriçaplı silahlardan, minaatanlar və artilleriya qurğularından intensiv atəşə tutaraq mülki vətəndaşları və hərbciləri qətlə yetirdilər. Bununla onlar beynəlxalq hüquqa zidd hərəkətlərini və bu ölkənin yeni təcavüz planlarına nail olmaq üçün bütün vasitələrdən, o cümlədən müharibə cinayətlərindən istifadə etdiyini bütün dünyaya açıq şəkildə göstərdilər.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin dekanı vəzifəsini icra edən professor İbrahim Zeynalov söyləyib. O bildirib ki, Ermənistan silahlı qüvvələri beynəlxalq hüququn bütün norma və prinsiplərini, 1949-cu il Cenevrə Konvensiyasını, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini (822, 853, 874 və 884) kobud şəkildə pozaraq Azərbaycanın

sərhədboyu zonalarından çox-çox uzaqda yerləşən yaşayış məntəqələrini, o cümlədən Gəncə, Beyləqan, Bərdə, Göygöl, Zərdab, Ağcabədi, Şəmkir, Xaçmaz, Mingəçevir və digər şəhər və kəndlərimizin mülki əhalisini, mülki obyektləri, yaşayış evlərini, xəstəxanaları, tibb məntəqələrini, məktəbləri raketlə atəşə məruz qoyub. Həmçinin Ermənistan təkcə mülki əhalinin yaşadığı şəhər və kəndləri atəşə tutmaqla yox, həm də işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ ərazilərində, o cümlədən Xankəndi və Şuşa şəhərlərində əcnəbiləri məskunlaşdırmaqla Cenevrə Konvensiyasını kobud şəkildə pozub. Təcavüzkarlar atəşkəs rejiminin qüvvədə olmasına baxmayaraq, cəbhə xəttində və sərhəd bölgələrində Azərbaycanın mülki əhalisini və yaşayış məntəqələrini hədəfə alaraq ağır cinayətlər törətməkdədir. Həmçinin sentyabrın 27-dən oktyabrın 8-dək təcavüzkarın Azərbaycanın Tərtər, Ağdam, Cəbrayıl, Beyləqan, Ağcabədi, Şəmkir, Horadiz, Goranboy, Göygöl və digər ərazilərini, yaşayış məntəqələrini, mülki obyektləri intensiv raket atəşinə tutması nəticəsində Azərbaycan əhalisi arasında itkilər, yaralananlar və çoxlu sayda dağın-tılar var. Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatlarının qarşısını almaq, 30 ilə yaxın işğal altında saxlanılan torpaqlarımızın azad edilməsi və mülki əhalinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin əks-hücum əmrini və bütün cəbhəboyu ordumuzun əməliyyatlara başlamasını xalqımız böyük sevinclə qarşıladı. Bu müqəddəs işdə Prezidentlə həmrəy olduqlarını, onun ətrafında sıx birləşdiklərini bəyan etdilər. Ən müasir silahlarla təmin olunan Azərbaycan Ordusu təcavüzkarlara ağır zərbələr endirərək Cəbrayıl şəhərini, Karxuluq, Şükürbəyli, Yuxarı Maralyan, Çərəkən, Daşkəsən, Horovlu, Decal, Mahmudlu, Cəfərabad və digər kəndləri, yaşayış məntəqələrini, həmçinin Murov dağı silsiləsindəki Murov zirvəsi, Suqovuşan, Talış yüksəkliklərini düşməndən azad edib. Cəbrayıl şəhəri və bu rayonun Şıxəli Ağalı, Sarıcalı, Məzrə kəndləri və müxtəlif istiqamətdə bir neçə strateji yüksəkliklər azad edilib. Hazırda Füzuli, Ağdərə, Hadrut və digər işğal altında olan Azərbaycan əraziləri uğrunda şiddətli döyüşlər davam edir.

“Azərbaycan Ordusu cəbhə zonasında, bütün istiqamətlərdə Ermənistanın işğalçı qüvvələrinə qarşı döyüşləri uğurla davam etdirir. Ermənistan silahlıları ən müasir hərbi texnika ilə təchiz olunan Azərbaycan ordusu qarşısında davam gətirə bilmir, ciddi zərbələr alaraq geri çəkilir, silah-sursatlarını döyüş meydanında qoyub qaçırırlar. Torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda Ali Baş Komandanımızın tapşırıqlarını yüksək döyüş əzmi və igidliklə yerinə yetirən Azərbaycan Ordusu tərəfindən ağır itkilərə məruz qalan düşmən ölkənin hərbi-siyasi rəhbərliyi təşviş içindədir. İndi Ermənistanda hər kəs Qarabağ müharibəsində uduzduqlarını anlamaqdadır.

Hazırda Azərbaycan Ordusu Vətən müharibəsini qələbə ilə sona çatdırmaq üçün əks-hücum əməliyyatını uğurla davam etdirir. Ordumuzun uğurlu əks-hücumları nəticəsində ötən müddətdə düşmənin xeyli sayda hərbi texnikası məhv edilib və zərərsizləşdirilib. Eyni zamanda, şanlı ordumuzun əks hücumları zamanı bütün istiqamətlərdə düşməyə ağır zərbələr endirilməklə təcavüzkarın xeyli sayda silah-sursat, döyüş və avtomobil texnikası qənimət kimi götürülüb. Xalqımız Azərbaycan Prezidentinə, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanına inanır, tezliklə qələbənin əldə olunacağına, torpaqlarımızın tamamilə işğaldan azad ediləcəyinə, qaçqın və məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıdacaqlarına inanır. Qarabağ Azərbaycandır!", - deyə İbrahim Zeynalov bildirib.

AZƏRTAC
09 oktyabr 2020-ci il

AZƏRBAYCAN 27 İL ƏRZİNDƏ POZULAN BEYNƏLXALQ HÜQUQU BƏRPA EDİR

Azərbaycan Respublikası bu gün 27 il ərzində pozulan beynəlxalq hüququ bərpa edir. Təəssüf ki, bu müddət ərzində beynəlxalq qurumlar öz bacarıqsızlığını nümayiş etdiriblər və qəbul olunmuş hüquqi sənədlərin müddəalarını həyata keçirə bilməyiblər. Bunu müşahidə edən Ermənistan öz təcavüzkar siyasətini davam etdirirdi və hətta yeni əraziləri işğal etmək niyyətində idi. Faktiki olaraq beynəlxalq cəmiyyətin Ermənistanı sülhə məcbur etməyi bacarmaması sentyabrın 27-də hərbi münaqişəyə gətirib çıxardı. Azərbaycan Ordusu Ermənistan hərbi qüvvələrinin təxribatlarını birdəfəlik dayandırmaq üçün uğurlu əks-hücum əməliyyatına başladı və nəticədə ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa olunur.

Bunu AZƏRTAC-a açıqlamasında BDU-nun müəllimi, siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru Fərhad Hüseynov söyləyib: “Ermənistanın baş nazirinin beynəlxalq hüququ tanımasına, BMT qətnamələrinin müddəalarını inkar etməsinə gəldikdə isə qeyd etmək lazımdır ki, onun fikirləri tamamilə əsassızdır. BMT Təhlükəsizlik Şurasının bütün dörd qətnaməsində Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın bölgəsi adlandırılır. 822 nömrəli qətnamədə Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikası ilə münasibətlərinin pisləşməsi qeyd olunur və pisləşmənin səbəbinin isə Azərbaycanın suveren ərazilərinin Ermənistan tərəfindən işğal edilməsi olduğu göstərilir. 853 nömrəli qətnamənin 9-cu bəndində Ermənistan Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionunda yaşayan ermənilərə təsir edən qüvvə kimi göstərilir və ona təkidlə çağırış edilir ki, işğal dərhal qeyd-şərtsiz dayandırılсын. 884 sayılı qətnamədə eyni çağırış var və əlavə olunur ki, Ermənistan işğalçı qüvvələrin hərbi kampaniyalarının davamı üçün vasitələrin alınmamasını təmin etsin. Bu sənədlərdə erməni silahlı qüvvələri işğalçı adlandırılır və Azərbaycanın bölgələrinin işğal altında olduğu qeyd edilir.

Ermənistanın baş nazirinin təkidlə, hətta döyüşlər getdiyi zaman “Qarabağ Ermənistandır” deməsi onun və ətrafının sülh adamları olmamasını nümayiş etdirir. Azərbaycan Respublikası bu şəraitdə qətiyyətli mövqedən çıxış edərək işğalçı qüvvələri respublika sərhədlərindən çıxarır”, - deyərək F.Hüseynov qeyd edib.

AZƏRTAC
09 oktyabr 2020-ci il

Ürfət Mirzəyev,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

BİTİB-TÜKƏNMƏYƏN QARABAĞ SEVGİSİ

Qarabağ hər bir azərbaycanlının qəlbində özünəməxsus yerə sahibdir. O yerdə Qarabağa aid bitib-tükənməyən bir sevgi yaşayır. Məhz o sevgi sayəsində aradan 30 ilə yaxın zaman keçməsinə baxmayaraq Qarabağ heç bir zaman unudulmadı. Çünki bu illər ərzində Qarabağ bizim qan yaddaşımıza çevrilib. Elə bu yerdə bir məqama nəzər salsaq, tam da yerinə düşər. Belə ki, 30 il əvvəl Qarabağı görmədən dünyaya gələn azərbaycanlı balalarına tariximizi öyrədən, torpaqlarımızı tanıdan Azərbaycan müəllimləri oldu. Onlar 30 il ərzində usanmadan, yorulmadan bizə Vətən, torpaq və bayraq sevgisi aşıladılar. Təbii ki, milli-mənəvi dəyərlərimizin təbliği və təşkilində cənab Prezident İlham Əliyevin aparmış olduğu siyasət buna ən gözəl nümunədir. Həmçinin, Ali Baş Komandan İlham Əliyev aradan keçən illər ərzində işğal olunmuş torpaqlarımızın sülh yolu ilə geri qaytarılması üçün daim əlindən gələni edərək humanist mövqeyini ortaya qoyub. Ancaq mənfur ermənilər buna önəm verməyərək hər zaman olduğu kimi yenə qəsbkarlıq siyasətlərini dünyaya nümayiş etdirməyə başladılar. Belə olan təqdirdə bir növ bıçaq sümüyə dirənmiş oldu.

Azərbaycan dövləti Ali Baş Komandanın başçılığı altında ilk dəfə Aprel döyüşlərində əzəli torpaqlarımızı geri almağa qadir olduğumuzun signalını verdi. Ancaq qulaqları kar olan ermənilər bu təhlükə signalını duya bilmədilər. Onlar yenə heç nə olmamış kimi “kukla dövlət və kukla xalq” vəhdətilə dünya ictimaiyyəti qarşısında çıxış etməyə başladılar. Görünən odur ki, bu da bir çox dünya dövlətlərinin xoşuna gəldiyi üçün ermənilərin çaldığı hava ilə oynamağa davam etdilər. Ermənilərə arxa-dayaq olaraq onların əsassız ərazi iddialarına dəstək verdilər. Belə olan halda Azərbaycan dövlətinin səbir kasası daşmağa başladı. Ermənilərin iyul ayında Tovuz istiqamətində özbaşınalıq edərək atəşkəsi pozması səbir kasamızı daşıran son damla oldu. Yüzlərlə, minlərlə, azərbaycanlı küçələrə axışaraq “Qarabağ bizimdir, bizim olacaq!” şüarı ilə ayağa qalxdı. Artıq sülhün heç bir işə yaramadığı və müharibənin qaçılmaz olduğu ortaya çıxdı. Çünki elə bir zaman gəlib çatmışdı ki, haqq səsimizi təkcə öz qulaqlarımız yox, bütün dünya eşitməli idi. Nəhayət, sentyabr ayının 27-də Azərbaycan dövləti Ali Baş Komandanın göstə-

rişi ilə ermənilərə qarşı geniş miqyaslı əks-hücumlar təşkil etdi. Bu əks-həmlələr qısa vaxt ərzində öz effektini verdi. Suqovuşan, Cəbrayıl, Murov zirvəsi, 26 kənd və bir sıra əzəli torpaqlarımız düşmən tapdağından azad edildi. Vəziyyətin mürəkkəbləşdiyini görən erməni dığaları Paşinyan başda olmaqla qaçıb gizlənmək üçün siçan deşiyi axtarmağa başladılar. Ancaq Cənab Prezident İlham Əliyevin söyləmiş olduğu sözlərə qüvvət verərək bildirim ki, Azərbaycan ordusunun igid əsgərləri erməniləri əzəli torpaqlarımızdan iti qovan kimi qovurlar. Ordumuzun qətiyyətli addımları onu göstərir ki, tezliklə Azərbaycan dövləti öz ərazi bütövlüyünü bərpa edərək Ən Yeni dövr Azərbaycan tarixinin əsasını qoyacaq və yer üzünə doğan günəş zəfər şəfəqlərini Qarabağda saçacaq!

Qarabağ Azərbaycandır!

moderator.az
10 oktyabr 2020-ci il

Elçin Əkbərov,
Kimya fakültəsinin Yüksəkmolekullu birləşmələr kimyası
kafedrasının professoru

CAN AZƏRBAYCANA CANIMIZ QURBAN...

Bütün Azərbaycan bu gün VƏTƏN uğrunda vuruşur. Ölkə daxilində olanlar da, ürəyi vətənlə döyünənlər də. Məni bu yazını yazmağa vadar edən isə azərbaycanlıların vətən sevgisi, döyüş əzmi ilə yanaşı, bir millət, iki dövlət olan türk qardaşlarımızın reaksiyalarıdır. 8 il Türkiyənin nüfuzlu Cümhuriyyət Universitetində dərs deyən biri kimi yazılan mesajların, edilən zənglərin ardı-arasının kəsilməməsi, dəstək sözlərinin səmimiliyi istər-istəməz insanı göz yaşlarına boğur. “Hocam, biz sizinləyik!”, “Can Azərbaycana canımız qurban!”, “Kardeş, Sivas könüllüləri döyüşmək üçün hazır!!!”, “Hocam, biz artıq Sivas Asker Alma Kurumuna baş vurduq”... kimi mesajlar Azərbaycan Ordusunun haqq yolunda olduğunu bir daha sübut edir. Ən çox fəxr ediləsi məqam isə, “Çox sağ olun, Azərbaycan Ordusu torpaqlarını düşməndən azad etmək əzmindədir!” cavabını verməkdir. Bəli, bu gün Azərbaycan ordusu cəbhədə əsl qəhrəmanlıq göstərir. Onların arasında professoru olduğum Bakı Dövlət Universitetinin tələbələri də var. O tələbələr ki, torpaqlarımız işğal olunanda doğma evlərindən ana qucağına sığınaraq çıxsalar da, Qarabağın adını yalnız valideylərindən eşidib, kitablardan oxusalar da, VƏTƏN həsrəti, işğalçıların 30 ilə yaxındır Azərbaycan torpaqlarında rahat gəzmələri onları hər zaman narahat edib. Nəinki onları, ürəyi Qarabağla döyünən bütün azərbaycanlıları.

Hələ ki, Vətən Müharibəsində yalnız qismən səfərbərlik elan olunub. Vətəni ancaq gənclərimiz qoruyur. Lakin bu o demək deyil ki, biz kənara çəkilməmişik. Lazım gələrsə, torpaqlarımızın düşməndən təmizlənməsi üçün hamımız döyüşə getməyə hazırıq!!!

Yaşasın, Azərbaycan! Qələbə sənindir, Azərbaycan Əsgəri!

moderator.az
09 oktyabr 2020-ci il

Bəxtiyar Nəbiyev,
Tarix fakültəsinin dekan müavini

QƏLƏBƏ VƏ ƏDALƏTİN TƏNTƏNƏSİ: QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

Azərbaycan tarixinin ən əlamətdar günlərini yaşayır. Artıq 27 sentyabr 2020-ci il tarixindən başlayaraq Azərbaycan Ordusu işğal edilmiş torpaqlarımızın azad edilməsi istiqamətində əməliyyatlar aparır. Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması istiqamətində sülh tərəfdarı olduğunu dəfələrlə bəyan etmişdir. Bu istiqamətdə ATƏT-in Minsk qrupu başda olmaqla bütün beynəlxalq təşkilatlarla yüksək səviyyədə əməkdaşlıq etmişdir.

Ancaq Ermənistan öz təcavüzkar mahiyyətini hər zaman ortaya qoymuşdur. Onun destruktiv fəaliyyəti nəticəsində danışıqlar prosesi dəfələrlə pozulmuşdur. Bu yetmir kimi zaman-zaman Azərbaycan ərazilərinə dəfələrlə təcavüzkarlıq aktları həyata keçirilmişdir. Ümummillə lider Heydər Əliyevin xarici və daxili siyasi kursunun layiqli davamçısı olan cənab Prezident İlham Əliyev dəfələrlə Ermənistanın bu xisləti haqqında dünyanı məlumatlandırmışdır. Fəqət təəssüflər olsun ki, ikili standartlar burada da öz işini görmüşdür. Məlum Tovuz təcridatından sonra Prezident İlham Əliyev dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmışdır ki, Ermənistan növbəti aqressivliyə hazırlaşır.

Dövlət başçısının bu müraciətlərinə adekvat reaksiya verə bilməyən müvafiq təşkilatların fəaliyyəti bugünkü şəraitin yaranmasına səbəb olmuşdur. Beynəlxalq ictimaiyyət və məsul qurumların reaksiyasının qeyri-kafiliyindən ürəklənən Ermənistan 27 sentyabr 2020-ci ildə Tərtər istiqamətində dinc yaşayış məskənlərimizi artilleriya ilə vurdu. Bunun nəticəsində mülki əhalidən yaralananlar oldu. Aqressivliyin davam etməsi Goranboy, Naftalan və digər rayonlarımızın atəşə tutulması ilə nəticələndi. Mülki əhalidən ölənlər və yaralananlar oldu. Bunların içərisində iki uşağın olması Ermənistanın caniliyini bir daha sübut etdi.

Bu həyasızlıqlarını davam etdirən Ermənistan Gəncəni, Mingəçeviri, hətta Xızı və Zərdabı atəşə tutdu. Bütün bunlar Azərbaycan Ordusunu vadar etdi ki, əks-həmlə əməliyyatına başlasın. Ümummillə lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu və cənab Prezident İlham Əliyevin reallaşdırdığı ordu quruculuğu öz nəticələrini göstərdi. Azərbaycan Ordusu həyata keçirdiyi ilk əks-həmlə ilə ilk gün-

də yeddi kəndimizi Ermənistan işğalından azad etdi. Davam edən əks-həmlə əməliyyatı nəticəsində daha sonra Tərtər rayonunun Suqovuşan kəndi, Cəbrayıl şəhəri və bir sıra kəndləri, Füzuli rayonunun bir neçə kəndi işğaldan azad edildi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bildirdi ki, artıq işğal edilmiş ərazilərin azad edilməsi zəruridir. Çünki beynəlxalq təşkilatlar, xüsusilə ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri öz vəzifəsini yerinə yetirə bilmədi. Bu cür yanaşma Ermənistanın bir qədər də aqressivləşməsinə səbəb oldu. Azərbaycan Respublikası hərbi sahədə, eyni zamanda, diplomatik sahədə öz mövqelərini qətiyyətlə ortaya qoydu. Ölkə başçımızın xalqa müraciəti zamanı işğalçıları “iti qovan kimi qovuruq” ifadəsi isə artıq bu gün hər bir azərbaycanlının ən sevimli sözünə çevrilmişdir. Azərbaycanın bu haqlı savaşında həmişə olduğu kimi, indi də yanında Türkiyə vardır. Türkiyə Cümhuriyyətinin Prezidenti cənab Ərdoğan dünya ictimaiyyətinə bəyan etdi ki, Ermənistanın quldur hərəkətlərinə son qoyulmasının tam zamanı gəlmişdir. Dünya haqlının yanında dayanmaq məcburiyyətindədir. Türkiyənin mənəvi və diplomatik dəstəyi Azərbaycan Respublikası rəhbərliyi tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev, eləcə də Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva Türkiyəyə öz sevgilərini ifadə etdilər. Cənab İlham Əliyev bildirdi ki, Türkiyə regionun ən güclü ordusuna sahibdir, bizim ordumuz da onun modelində qurulmuşdur. Yəni Azərbaycan ordusu da Qafqazın ən güclü ordusudur. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin uğurlu tərəflərini göstərən əsas amillərdən biri də Rusiyanın Ermənistanə dəstək verməməsidir. Rusiya Prezidenti Vladimir Putin bəyan etdi ki, Ermənistan ərazisində savaş getmir. Bu isə o deməkdir ki, Ermənistan KTMT ilə manipulyasiya edə bilməz. Bu məsələlərdə Fransanın mövqeyi isə olduqca qeyri-sağlamdır. Prezident Makronun Ermənistanə bu və digər şəkildə dəstəyini ifadə etməsi ATƏT-in Minsk qrupunun əslində iflasından xəbər verir. Fransanın mövqeyi konkret olaraq erməni diasporunun təsiri ilə ortaya qoyulmuşdur. Hadisələrin bu cür gedişində onun da hadisələrə təsiri, ancaq simvolik ola bilər. Azərbaycan Respublikasını haqlı mübarizəsində dəstəkləyən ölkələr sırasında Pakistanın olması da önəmli bir hadisədir. Pakistan hər zaman Azərbaycanın yanında olmuşdur. Azərbaycan artıq köhnə reallıqlarla yaşamaq istəməyən, islamofob dünyaya qarşı hərəkətə keçən Türk-İslam dünyasının əsas aktorlarındanıdır. Azərbaycan-Türkiyə əməkdaşlığı əslində yeni dünya düzəninə gedən yolun başlanğıcı kimi xarakterizə edilə bilər.

Ümumiyyətlə, bu proseslər onu deməyə əsas verir ki, işğal edilmiş ərazilərin azad edilməsi ilə bölgədə geosiyasi vəziyyət dəyişəcəkdir. Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyində önəmli amildir. Ermənilər isə BTC-ni vurmaq cəhdi ilə bunu təhdid edirlər. Bu cür fəaliyyətlər təbii ki, beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini cəlb edəcəkdir. Azərbaycan istər hərbi baxımdan, istərsə də diplomatik müstə-

vidə müvəffəqiyyətlə irəliləyir. Bu proseslərin məntiqi davamı Dağlıq Qarabağın və ətraf ərazilərin azad edilməsinə gətirib çıxaracaqdır. Azərbaycan işğal edilmiş əraziləri azad etdikdən sonra bu, bizim iqtisadi inkişafımıza təkan verəcək və geosiyasi imkanlarımızı gücləndirəcəkdir. Bir sözlə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin dediyi kimi, Qarabağ Azərbaycandır!

ikisahil.com
09 oktyabr 2020-ci il

ERMƏNİSTANIN SİLAHLI QÜVVƏLƏRİ DİNC ƏHALİNİ ATƏŞƏ TUTARAQ ÖZ TARİXİNƏ YENİ BİR QARA LƏKƏ ƏLAVƏ EDİB

Dağlıq Qarabağ cəbhəsində Azərbaycan Ordusunun uğurlu əməliyyatları davam edir. Otuz ilə yaxın bir müddətdə ayrıldığımız torpaqlara şanlı Azərbaycan əsgərinin nəfəsi qayıdır. Artıq Azərbaycanda böyükdən-küçüyə hamı Qələbənin - Xankəndi və Şuşada üçrəngli bayrağımızın dalğalanacağı günün çox da uzaqda olmadığını fərqləndirir. Erməni quldurları isə ölüm qabağı son mənfur əməllərini törədirlər. Gəncə şəhərində insanların sıx yaşadığı məntəqələr, həmçinin Bərdə, Ağcabədi, Tərtər, Ağdam, Beyləqan rayonları raket atəsinə tutulur. Həyatını itirən onlarla vətəndaşımız var. Düşmənin bu qədər aqressivlik nümayiş etdirərək dinc əhalini atəşə tutmaqda nə məqsəd güddüyü indi müzakirə olunan məsələlər arasında önəmli yer tutur. Hərbi ekspertlər bunu müxtəlif yollarla izah edirlər. Fikrimizcə, düşməni bu taktikanı seçməyə məcbur edən bir neçə səbəb var. Birincisi, Ermənistan rəhbərliyinin və yüksək rütbəli hərbiçilərinin də etiraf etdiyi kimi, onlar dinc əhali arasında qorxu yaratmaq, azərbaycanlıları yaşadığı yerlərdən didərgin salmaq məqsədilə raket və qrad atəsinə məruz qoyur, bununla da terrorçuların məlum metodundan istifadə edirlər. Terrorizmin də başlıca məqsədi insanlar arasında qorxu və təlaş yaratmaqdır.

İkincisi, erməni hərbi qüvvələri müharibədən uzaq olan şəhər və rayonlarımızın infrastrukturunu sıradan çıxarmaqla Azərbaycana iqtisadi zərbə vurmaq və bununla da arxa cəbhəmizi zəiflətmək istəyirlər. Hesab edirlər ki, bir neçə iqtisadi obyektin sıradan çıxarılması Azərbaycanı 30 illik həsrətlə gözlədiyi müqəddəs amaldan yayındıra biləcək. Artıq düşmənin bu məqsədlərinə də çata bilmədikləri aydın olub.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Bakı Dövlət Universitetinin professoru, politoloq Əlimusa İbrahimov söyləyib. O vurğulayıb ki, mülki əhali düşmənin raketləri qarşısında mərdliklə dayanır və heç kimin yaşayış yerini tərk etmək fikri yoxdur. Xalq ordumuzun və Ali Baş Komandanımızın arxasında möhkəm dayanır və Qələbə Günü lap yaxında olduğunu bütün qəlbi ilə hiss edir. Bu barədə bəzi azərbaycanlı və rusiyalı hərbi ekspertlərin fikirləri ilə həmrəyəm-ermənilər cəbhədə ordumuzun hücumları qarşısında davam gətirə bilməyərək müdafiə mövqelərini tərk edir və hətta müasir silah-sursat anbarlarını da bizə "təhvil"

verirlər. Bunun müqabilində onlar uzaq mənzilli atıcı silahlardan istifadə edərək nizamsız şəkildə dinc əhəlinin yaşadığı məntəqələri atəşə tuturlar. Dinc əhəlini atəşə tutmaqla bütün dünyanın gözü qarşısında müharibə cinayəti törədən Ermənistan bu gün öz tarixinə yeni bir qara ləkə əlavə edib. Nikol Paşinyan isə erməni həyasızlığını var qüvvəsi ilə işə salaraq atəşkəsə nail olmaq üçün qapılar döyür və hər dəfə də burnunun üstünə vururlar. Hətta iş o yerə çatıb ki, Vladimir Putin telefonu onun üzünə qapayıb və bununla da ona öz yerini göstərib. Paşinyan hələ də başa düşmək istəmir ki, Qarabağın işğaldan azad olunması bu günün ən əsas məsələsidir, Azərbaycan xalqı və Prezidenti üçün onun alternativini yoxdur. Biz bu gün Xankəndi və Şuşamızı azad etməyin ən yaxın məsafəsində dayanmışıq və Qələbənin ayaq səslərini duyuruq. Paşinyan və onun arxasınca gedən quldur dəstəsinə Prezident İlham Əliyevin sözləri ilə desək yalnız bir yol saxlamışıq: “Tək bir şərtimiz var. Erməni silahlı qüvvələri qeyd-şərtsiz Azərbaycan torpaqlarını tamamilə və dərhal tərk etməlidirlər”.

AZƏRTAC
10 oktyabr 2020-ci il

“BU, QƏBULEDİLMƏZ VƏ YOLVERİLMƏZDİR, ONLARIN CAVABI VERİLMƏLİDİR VƏ MÜTLƏQ VERİLƏCƏK”

Bunlara başqa ad vermək olmaz, nə ordudur, nə hərbi birlikdir, bunlar terrorçulardır... Erməni terrorçuları dünən gecə saatlarında yenə dinc, mülki insanlarımızı, Gəncəmizi raket atəşinə məruz qoydular, insanlarımızı qətl etdilər, yaraladılar, vandalizm törətdilər... Dünən səhərimizi bu ağrılı, bu acılı xəbərlə açdıq...Bir millət, bir dövlət, bir xalq olaraq çox qəzəbliyəm.

Bunu Millət vəkili, BDU-nun Türk filologiyası kafedrasının professoru Jalə Əliyeva deyib. “Erməni vandalizmini, erməni terrorizmini bu illər - 32 il ərzində bütün dünyaya çatdırdığımız kimi, son hadisələri, Gəncədə törədilən terraktı da dünyaya çatdırmalıyıq. Ermənilər, erməni terrorçuları 28 il sonra ikinci Xocalı soyqırımını törətdilər. Bunun başqa adı yoxdur. Ancaq çox təəssüflər olsun ki, 28 il öncə olduğu kimi, yenə də dünya birliyi, beynəlxalq təşkilatlar Gəncədə törədilən vandalizmə, soyqırımına səssiz qaldılar, özlərini karlığa, korluğa, lallığa vurdular. Bu, qəbuledilməz və yolverilməzdir. Onların cavabı verilməlidir və mütləq veriləcək. Dünya verməsə də, biz verəcəyik” - deyən Millət vəkili həmçinin bildirib ki, ermənilər, Ermənistan bu gün çox gücsüzdür, çox zəifdir və dünənki qanlı cinayət əməli ilə də özü öz məğlubiyyətinə imza atdı.

Millət vəkili əlavə edib ki, artıq Azərbaycan dünənki, 25-30 il əvvəlki Azərbaycan deyil, bugünkü Azərbaycan güclü, qüdrətli Azərbaycandır və bu Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü təmin edəcək, işğala son qoyacaq.

moderator.az

12 oktyabr 2020-ci il

Əsgər İsmayılov,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

RUHUMUZLA, CANIMIZ-QANIMIZLA SƏNƏ BAĞLIYIQ, AZƏRBAYCAN!

Türkün vətənə, torpağa bağlılığı külli aləmə bəllidir. Bu qədim xalqın şücaəti, mərdi-mərdanəliyinə isə söz ola bilməz! Bu xalq onu hər zaman təhlükədən qoruyan dağ kimi vüqarlıdır, başı ucadır. Yağı düşmən önünə də dağ kimi sıralanıb birlikdə çıxar. Düşməne göz dağı, ürək dağı, yeri gələrsə söz dağı olar! Birlik varsa, dirilik də var...

Oğuz türkü hər zaman “birisi minə bağlıdır, mini də birə” kəlməsi ilə yola çıxıb. Təkcə “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanı çəkdiyim misala sübutdur. Düşmən qarşısında el-obanın birliyi, xalqın kiçikdən-böyüyə qədər həmrəyliyi isə qələbənin, işıqlı sabahın təminatını istiqamətləndirən ən əsas şərtidir. “Kitabi - Dədə Qorqud”a qədər türklərin bir çox əzəmətli dastanları olmuşdur. Türk tarixində ən böyük dastan isə 27 sentyabr 2020-ci il tarixində yazıldı desəm, yanılmaram. Bu tək bir düşmən üzərində qazanılan qələbə deyildi, bu həm də bütün dünya üçün təhlükəli, hədsiz hiyləgər, terrorçu xislətli bir rejim üzərində qazanılan zəfərdir. Bu qalibiyyətin düsturunu açıqda isə Ali Baş Komandanımızın və xalqın birliyini görmüş oluruq. Araba qoş, çarxa dur, mərd igidə arxa dur...İki həftədən çox bir zaman kəsiyində apardığımız haqq mübarizəsində və müharibəsində mənfur düşməne qarşı ön cəbhə ilə birlikdə arxa cəbhə də “vuruşdu”. Qeyrətli xalq sərhəddəki əsgərini həm mənəvi, həm maddi, həm də könüllü xidmətə yazılaraq fiziki müdafiə etdi, düşməne qarşı döyüldü. Qoç igid qurddan çəkinməz...Biləyinin gücünü Tanrıdan alan, ayaqlarına təkəri torpaqdan çəkən Oğuz türkünün hələ missiyası, zəfərli günləri qarşıdadır. Əcdadları - Atilla, Çingizxan, Babək, Cavanşir olan bu ulu xalqın heç zaman qolu bükülməyəcək, gücü tükənməyəcək.

Vətən uğrunda döyüşlərdə işğaldan azad olunmuş müqəddəs torpaqlarımıza, həmçinin Murov yüksəkliyinə sancılan şanlı üçrəngli bayrağımız Şuşa qalasında da dalğalanacaq. Çünki bu xalq ən yüksək məqama, ən uca zirvələrə layiqdir. Heç bir qüvvə bu xalqın zirvələrdə dalğalanan uca bayrağını endirə bilməz. Heç bir

məkrli qüvvə bu xalqı ruhdan sala bilməz. Türkün ruhu sarsılmazdır! Çünki bu xalqın ruhunu uca tutan bütün şəhidlərimizin müqəddəs ruhudur.

YAŞA AZƏRBAYCAN!

aqreqator.az

12 oktyabr 2020-ci il

Elçin Məmmədov,
Filologiya fakültəsinin dekanı

BÖYÜK MİLLİ-SİYASİ İRADƏDƏN HƏRBİ QÜDRƏTƏ DOĞRU

Son günlər Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsindəki qoşunların təmas xəttində gərginlik artmış, beynəlxalq hüquqi normativlərə məhəl qoymayan erməni terrorçuları mülki əhaliyə və hərbi qulluqçularımıza qarşı amansız şəkildə hərbi əməliyyatlar həyata keçirmişdir. Bu qeyri-qanuni hərəkətlər qarşılığında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin atdığı qətiyyətli addımlar və verdiyi tapşırıqlar bütün ölkə vətəndaşları tərəfindən bir-mənalı olaraq böyük rəğbət hissi ilə qarşılanmışdır. Bu, böyük milli-siyasi iradədən hərbi qüdrətə doğru atılan cəsarətli addım - yeganə çıxış yolu idi.

Biz neçə illərdir ki, bu gün üçün səbir etmişik: göz yaşımızı, nifrətimizi içimizdə boğub, ancaq Prezidentimizə arxalanaraq bu məqamı gözləmişik. Gözləmişik ki, canımız-qanımız bahasına olsa belə, bu dəfə də şanlı tarix yazaq. 30 il öncə dövlət müstəqilliyimizin bərpası uğrunda bütün dünyaya azadlıq dərsi keçmiş ölkəmiz bu gün Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə beynəlxalq aləmə haqq-ədalət və qəhrəmanlıq dərsi verir. 30 il ərzində xalqımızın və dövlətimizin aşılıb-daşmış səbir kasası bu gün yalançı vədlərə, ikiüzlü siyasi oyunlara məhəl qoymur. Bu gün rəşadət və qəhrəmanlıq timsalına dönmüş Qarabağ savaşı əslində son 30 ilin deyil, son iki əsrdə ölkəmizin ərazisini qəsb edən, xalqımızı soyqırma məruz qoyan erməni təcavüzünə və vandalizminə qarşı aparılan milli mübarizədir. Bu mübarizə erməni terroruna qarşı illərdir içimizdə yığılan və aşılıb-daşan “SƏBR”in savaş gücünə çevrilməsidir. Bu elə bir “səbir” gücüdür ki, milyonlarla soydaşımızın qisas hissi ilə doğrulmuşdur. Illərdir ki, biz hamımız bu mübarizə eşqi ilə - torpaqlarımızın düşmən tapdağından azad olunması uğrunda savaşmaq arzusu ilə alışıb-yanmışıq. Və artıq zaman yetişib.

Bu gün “sözlərin kağız üstündəki sənədlər”də deyil, “qılıncların ər meydanında” görüşdüüyü, SƏBRİN haqq uğrunda mücadiləyə döndüyü ZAMANDIR. Hər dəfə olduğu kimi, bu gün də erməni təxribatının qarşısını almaq və torpaqlarımızı işğaldan azad etmək uğrunda cənab Prezidentin rəhbərliyi ilə qüdrətli Azərbaycan Ordusu işğalçı tərəfə lazımi dərs verir. Ordumuz tam şəkildə hərbi

və mənəvi üstünlük əldə edərək, düşməne sarsıdıcı zərbələr endirir. Bu şücaətin nəticəsidir ki, cəbhə xəttində baş verən mübahirədə düşmənin çoxsayda canlı qüvvəsi və hərbi texnikası darmadağın edilmişdir. Bu gün xalqımız öz Prezidentinin yanındadır və hər bir vətən oğlu Onun əmri ilə torpaqlarımız uğrunda canından keçməyə hazırdır. Cənab Ali Baş Komandanın xalqımıza müraciəti, BMT-nin 75 illiyinə həsr edilmiş iclasda dərin məzmunlu çıxışı və Rusiyanın “Rossiya 1” telekanalına verdiyi müsahibədə səsləndirdiyi fikirlər, Azərbaycan xalqının maraqlarını əks etdirən haqlı və kəskin mövqeyi bizim hər birimizdə Böyük Qələbəyə inam hissini daha da artırır.

Son bir neçə gündə əldə etdiyimiz üstünlük vətəndaşlarımızda işğal altında olan torpaqlarımızın son qarışınadək geri alınacağına bir daha böyük əminlik yaradır. Ölkəmizdə ordu-xalq-iqtidar birliyi, insanlarımızın vətənpərvərlik ruhu, əsgərlərimizin döyüş əzmi, Ali Baş Komandanımızın qətiyyəti Böyük Qələbə Günü'nün heç də uzaqda olmadığını şərtləndirir. Əminik ki, üçrəngli bayrağımız tezliklə işğal altında olan ərazilərimizdə: Şuşada, Xankəndidə, Kəlbəcərdə, Laçında, dalğalanacaq.

ikisahil.com

12 oktyabr 2020-ci il

Hicran Hüseynova,
Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq
məsələləri komitəsinin sədri,
Beynəlxalq münasibətlər və
iqtisadiyyat fakültəsinin Diplomatiya və
müasir integrasiya prosesləri kafedrasının müdiri

ERMƏNİSTAN İŞĞALÇILIQ MAHİYYƏTİNİ NÖVBƏTİ DƏFƏ SÜBUT ETDİ

10 oktyabr 2020-ci il tarixində saat 12:00-dan etibarən elan edilmiş humanitar atəşkəs rejiminin tələblərini kobud şəkildə pozaraq Azərbaycanın mülki əhalisini atəşə tutması, o cümlədən Gəncə və Mingəçevir şəhərlərinə raket zərbələri endirməsi düşmənin faşist xislətini və cinayətkar mahiyyətini bir daha ortaya qoyur. Düşmənin silahlı qüvvələri bu gün gecə radələrində Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri Gəncədə yaşayış binalarına raket hücumu təşkil edib, 9 mülki vətəndaş həlak olub, 34 nəfər xəsarət alıb. Həlak olanlara Allahdan rəhmət, yaralılara isə şəfa diləyirəm. Qəhrəman Gəncə sakinləri ruhdan düşmür, Ali Baş Komandana, dövlətimizə, ordumuza inanır. Bu gün xalqımız hər mənada sınaq qarşısındadır, hər birimiz düşmənin məqsədini yaxşı anlayırıq. Lakin bir həqiqəti də bilirik ki, bizim qələbə əhval-ruhiyyəmizi qıra bilməyəcəklər. Biz növbəti dəfə erməni terror aktı ilə üzləşdik. Nə üçün dünya ölkələri, həmsədr ölkələri susur? Münasibət bildirmirlər? Nə üçün bu mənfur, cinayətkar erməni rəhbərliyinə yerini göstərmirlər? Gəncədə erməni terrorunun qurbanı olan bu dinc insanların, uşaq və qadınların, yaşlıların günahı nədir?

İşğalçı Ermənistan bu cinayət əməlləri ilə bir daha təsdiq etdi ki, onun üçün heç bir beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsas deyil və əməl etmək niyyəti də yoxdur. Biz bunu bilirik, lakin bütün dünya ictimaiyyəti bir daha əyani şəkildə görsün ki, kriminal Ermənistan rəhbərliyi sülh istəmir, münaqişənin danışıqlar yolu ilə həll edilməsinə tərəfdar deyil. Bu hadisələr bir daha təsdiq edir ki, dövlət siyasətinin əsas mahiyyətini terrorizm təşkil edən Ermənistan region üçün böyük təhlükədir. Danışıqlar və atəşkəs üçün yalvaran Ermənistan yenə də silahı dinc

əhaliyə, mülki və strateji obyektlərə istiqamətləndirib. Əlbəttə ki, Azərbaycan düşmənin bu təcavüzkar əməllərini cavabsız qoymayacaq, onun bu insanlığa yaraşmayan hərəkətləri onun üçün ağır nəticələrə gətirib çıxaracaq.

sesqazeti.az

12 oktyabr 2020-ci il

Elnur Əbilov,

Tarix fakültəsinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və
metodikası kafedrasının müəllimi

XALQ-DÖVLƏT-ORDU BİRLİYİ MİLLİ HƏMRƏYLİYİMİZDİR

Bu gün böyükdən-kiciyə, hər kəs şanlı Azərbaycan ordusunun bir daha tarix yazacağına çox əmindir. Bu əminliyin və yüksək etimadın isə təbii olaraq yalnız bir səbəbi var. Ordumuzun gücü. Bildiyimiz kimi, sentyabr ayının 27-si səhər saat 6 radələrində Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycan ordusunun mövqelərini və yaşayış məntəqələrini intensiv atəşə tutub. Çox keçmədən qoşunlarımız bütün cəbhə boyu əks-hücum əməliyyatına başlayıb. Qısa bir müddətdə işğal altında olan bir neçə kənd və bir sıra vacib yüksəkliklər azad olunub.

Şanlı ordumuz düşmənin ağır zərbələr endirməyə davam edir. Bu anda onu xüsusilə qeyd etmək istəyirəm ki, əsas Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan Azərbaycan ordusu dövlət başçısı, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin diqqət və qayğısı nəticəsində döyüş hazırlığına görə dünyanın 50 ən aparıcı ordusu sırasında qərarlaşıb. Hərbi birləşmələrimiz ən müasir hərbi texnika ilə təchiz olunub. Bu isə böyükdən-kiciyə hər bir Azərbaycan vətəndaşının qürur mənbəyidir. Çünki hər bir güclü ölkənin ordusu dövlətin dayağı, xalqın güvənc yeridir. Ordumuz qüdrətini son illərdəki hərbi əməliyyatlarda sübut edir. Belə ki, Ermənistan tərəfinin son zamanlarda istər mülki obyektlərə, istərsə də mülki vətəndaşlara qarşı törətdiyi mənfur təxribatların qarşısı hər zaman uğurlu əks-hücum əməliyyatları ilə alınmışdır.

Ermənistan rəhbərliyi bu gün Azərbaycan ordusunun gücü qarşısında aciz vəziyyətə düşüb. Belə ki, işğalçı və simasız Ermənistan hökuməti xəyanətkar-casına bütün dünyaya Azərbaycanı bu haqlı davasında “günahkar” göstərməyə çalışır və təbii olaraq bunu bacarmadıqları üçün nəticə etibarı ilə utanmadan beynəlxalq ictimaiyyətə yalvarmaqdan belə çəkinmirlər. Lakin bütün bunların əbəs olduğu açıq-aşkardır. Çünki dövlət başçımız İlham Əliyevin də dəfələrlə öz çıxışlarında qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan ordusu öz haqlı və ədalətli mübarizəsini yalnız erməni təcavüzkar qüvvələrinin işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarını

qeyd-şərtsiz tərk etdiyi halda dayandıracaqdır. Hər kəsə məlum olduğu kimi BMT-nin Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı qəbul etdiyi 4 vacib qətnamədə işğalçı qüvvələrin zəbt etdiyi torpaqlardan dərhal çıxarılması tələb olunur. Lakin artıq neçə ildir ki, Ermənistan BMT-nin bu sənədlərini lazımsız bir kağız parçası kimi kənara atıb. Bununla belə, BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvləri təcavüzkar Ermənistandan işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərini tərk etməsini tələb etmirlər. Xüsusilə qeyd etmək istərdim ki, TŞ-nin 5 üzvündən 3-ü məsələnin birbaşa həlli ilə məşğul olan ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrleridir. Bu həmsədrlər isə təəssüf ki, indiyə qədər işğalçı dövlətin cinayətkar əməlləri ilə əlaqədar heç vaxt qəti qərara gələ bilməyiblər. Hətta iyulun 12-də işğalçı Ermənistanın Tovuz rayonu istiqamətində Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərinə əvvəlcədən planlaşdırılmış hücum cəhdindən keçən uzun müddət ərzində də ATƏT-in Minsk qrupu yenə öz susqun mövqeyini qorumuşdur. Halbuki bu qurum hadisələrə elə həmin an reaksiya verməli, beynəlxalq hüquq normalarını pozan Ermənistanın işğalçı siyasəti qəti şəkildə pislənməli idi. Bütün bunlar isə açıq-aşkar ATƏT-in Minsk qrupunun məsələnin həllində heç bir rol oynamadığını, passiv, işğalçı dövlətə qarşı təsirli tədbirlər görülməsi istiqamətində heç bir addım atmayan lazımsız qurum olduğunu göstərir. Nəticə etibarı ilə Azərbaycan bu gün öz ədalətli məsələsini özü həll edir. Cənab prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin də dediyi kimi, bizim işimiz haqq işidir, biz öz torpağımızda vuruşuruq. Yaşasın Azərbaycan ordusu, yaşasın Azərbaycan!

AZƏRTAC

12 oktyabr 2020-ci il

Nəsiman Yaqublu,
Jurnalistika fakültəsinin Milli mətbuat tarixi
kafedrasının professoru

ERMƏNİLƏRİN KİLSƏ HARAYI, MÜSƏLMANLARIN DAĞIDILAN MƏSCİDİ

Ermənilərin qeyri-obyektiv və əsassız təbliğatı yalnız Rusiya televiziyasında deyil, dünyanın bir sıra aparıcı televiziya kanallarında da yer almaqdadır: yəni “müsəlmanlar xristianlara məxsus olan kilsəni Şuşada dağıdıb”. Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Qarabağı 30 ilə yaxındır ki, işğalda saxlayan ermənilər indi də bu adla özlərinə tərəfdaşlar cəlb edib məkrli planlarını davam etdirməkdədirlər. Yəni özlərinin işğalçı erməni obrazlarını bu dəfə xristian kilsəsinin cəfakeşləri görünüşündə dünyaya təqdim edirlər. Başa düşürlər ki, dünya dəyişib və onların “əzabkeş erməni xalqı” ifadələri daha qəbul edilmir. Bu gün dünyada yaşayan xalqların yetərincə problemləri mövcuddur və Azərbaycan xalqı da ermənilərin saxta informasiya mühasirəsini yararaq ictimaiyyəti obyektiv məlumatlandırmağı bacarıb. Dünya ictimaiyyəti Qarabağ bölgəsindən olan görüntülərdə bir həqiqətin də şahidi olur- bu 30 ildə ermənilər burada hərbi istehkamlar yaratmaqla məşğul olub. Bəs onlar dünyanı inandırmaq istəyirdi ki, hüquqi əsaslara söykənən demokratik cəmiyyət qururlar? Deməli, ermənilərin bu yalanı da üzə çıxdı ki, onlar quldur və silahlı erməni dəstələri üçün baza yaradıb ondan azərbaycanlılara qarşı daima güc vasitəsi kimi istifadə etmək istəyirmişlər. Bir qədər də kilsə məsələsi haqqında. Kilsə xristianlar üçün müqəddəsdir və Azərbaycanın bir çox yerlərində həm tarixi abidə kimi qorunur, həm də insanların ibadət yeri kimi istifadədir. Kilsənin daha dəqiq izahı mənbələrdə belə təqdim olunur: “Kilsə (qədim mənbələrdə Yığov) - xristian dini və onun cərəyanlarının cəmiyyəti (Xristian kilsəsi, pravoslav kilsəsi, katolik kilsəsi, protestant kilsəsi, saentologiya kilsəsi, marmonlar kilsəsi və s). Bu termin islam və iudaizm dinlərinə xas deyil. Bir kilsə bina və ya kilsə evi, tez-tez sadəcə kilsə deyilən, xristian dini fəaliyyətlər üçün, xüsusilə xristian ibadət xidmətləri üçün istifadə olunan bir binadır... “Məscid isə müsəlmanların müqəddəs ibadət yeridir. Məscidin izahı mənbələrdə belə qeyd olunur: “Məscid (ərəb. “مسجد səcdə yeri”, İslam dinində müsəlmanların Allaha kütləvi və tək ibadətləri üçün nəzərdə tutulmuş memarlıq tikilisi. Məscid namaz

qılınan məkanı ifadə edir. Xüsusi ərazidə olan günbəzli və minarəli bina üslubunda tikilir. Bir çox hallarda daxili həyəət malik olur. Minarələrin sayı birdən doqquzaca ola bilər. Daxili ibadət zalının divarları təsvirsiz olmalıdır. Ancaq divarlarda Qurandan ərəb dilində sətirlər yazıla bilər. Məscid Məkkə istiqamətində tikilməlidir...” İndi təbii bir sual çıxır ortalığa və fikri də belə ifadə etmək ki, əgər kilsə də, məscid də hər ikisi insanların müqəddəs yerləri sayılırsa, onda necə olur ki, ermənilərin “kilsə harayına” daha çox diqqət edilir, nəinki bizim “məscid dağıntısı” səsimizə. Diqqət edin: Rusiyanın aparıcı televiziya kanalı “Rossiya 24” Şuşada dağılmış kilsəni göstərir (hələ məlumatlar var ki, bu dağıntını da ermənilər qəsdən törədib ki, xristian dünyasının bizə mənfi münasibətini yaratsın) və təəssüfləndiyini bildirir. Elə həmin süjetdə Cəbrayıl ərazisində içərisinə mal-heyvan doldurulmuş bir məscidi göstərir və bayaqkı təəssüf hisslərini ifadə etmir. Axı kilsə də, məscid də eyni hüquqlu müqəddəs yerlərdir və onları dağıtmaq bəşər mədəniyyətinə qarşı cinayətdir. Bu cinayətlərin sırasına isə ermənilərin Qarabağ bölgəsində dağıdıb xaraba qoyduğu, insanlarımızın yaşadığı minlərlə evi, tarixi abidələri, məktəbləri, xəstəxana və digərlərini aid etmək mümkündür. Belə məqamları görəndə bəzi televiziyaaların “ermənipərəstliyindən” bütün xalqların və dinlərin əzab çəkdiyinin şahidi oluruq və buna çox təəssüflənirik.

moderator.az
12 oktyabr 2020-ci il

AZƏRBAYCAN ORDUSU VƏTƏN TARİXİNƏ YENİ QƏHRƏMANLIQ SƏHİFƏLƏRİ YAZIR

Ermənistanın Azərbaycana silahlı təcavüzü beynəlxalq təhlükəsizliyə ciddi təhlükə və təhdiddir. Bu fikri AZƏRTAC-a müsahibəsində Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin dosenti, hüquq elmləri üzrə fəlsəfə doktoru Rahim Məmmədov deyib. O bildirib ki, beynəlxalq hüquqda təcavüz qanunsuz güc tətbiq etmənin ən ciddi və təhlükəli forması olduğuna və özünün fəlakətli nəticələrinə görə ən ağır beynəlxalq cinayətlərdən biri hesab olunur. Bizə məlumdur ki, BMT Təhlükəsizlik Şurası Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal etdikləri Azərbaycana məxsus ərazilərdən qeyd-şərtsiz çıxmasını tələb edən dörd qətnamə (822, 853, 874, 884) qəbul edib. Lakin həmin qətnamələr işğalçı dövlət tərəfindən yerinə yetirilməyib.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı otuz ilə yaxın təcavüzünün davam etməsində, bu azmış kimi yeni ərazilərin işğalına yaşıl işıqın yandırılmasında, ermənilər tərəfindən işğal olunmuş ərazilərin hüquqi cəhətdən rəsmiləşdirilməsinə cəhd etməsinə zəmin yaradılmasında həm Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvləri, bütövlükdə isə BMT birbaşa məsuliyyət daşıyır. Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları və sonda Azərbaycan ərazilərinin işğal olunması – BMT Nizamnaməsinin 34-cü maddəsinə görə beynəlxalq ixtilafa gətirib çıxara bilən fakt olduğu halda, onu universal tənzimləmə formatından - yəni BMT sistemində bərqərar olan həll mexanizmindən çıxararaq regional formata - ATƏT çərçivəsinə salınması yeni müstəqillik əldə etmiş Azərbaycan dövlətinə, onun suverenliyinə və xalqına qarşı bir xəyanət idi. Halbuki ATƏT 1975-ci ildən kağız üzərində adı xatırlanan Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Müşavirəsinin təşkilata transformasiyasının məhsulu idi. Bu azmış kimi ATƏT çərçivəsində münaqişənin dinc yolla həllinə hesablanmış və üç dövlətin - ABŞ, Rusiya Federasiyası və Fransanın həmsədrliyi ilə Minsk qrupunun yaradılması və indiyə kimi bu problemin həllinə dair heç bir iş görməməsi Ermənistanın yenidən ərazilərimizi işğal etmək kimi xam xəyallara düşməsinə zəmin yaradıb. “Beynəlxalq hüquq dövlətlər arasında baş verən münaqişələrin həllində üçüncü tərəfin iştirakının mümkünlüyünü münaqişə tərəflərinin qarşılıqlı razılığı ilə şərtləndirir və öz növbəsində üçüncü tərəf öz qərəzsizliyini və bitərəfliyini qoruyub saxlamalı, münaqişənin beynəlxalq hüquq əsasında ədalətli qaydada həllinə dəstək verməlidir. Təəssüflər olsun ki,

burada da Azərbaycanın hüquqları bilərəkdən pozulub. Bunu 2016-cı ildə baş verən Aprel döyüşləri və bu ilin iyul hadisələri, o cümlədən hazırda davam edən hərbi əməliyyatlar bir daha sübut etdi. Prezident İlham Əliyev dəfələrlə rəsmi qaydada Minsk formatında münaqişənin həllinin səmərəsiz olması haqqında haqlı fikirlər səsləndirib. Sual yaranır: Ermənistanın Azərbaycanın işğal etdiyi ərazilərindən qeyd-şərtsiz çıxması ilə bağlı dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən edilən söyləri səmərəsizdirsə (təbii ki, biz bunun səmərəsiz olduğunu şahidi olduq), onda bu münaqişənin Azərbaycan Respublikası tərəfindən özünümüdafiə hüququ qaydasında həlli imkanı beynəlxalq hüquqla yol veriləndirmi? Bəli, yol veriləndir. Bu hüquq beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərindən biri olan güc tətbiq etməmək və ya güclə hədələməmək prinsipinin normativ məzmunundan doğur. Prinsip müəyyən edir ki, özünümüdafiə hüququ zəruri hallarda istifadə olunmalı, həyata keçirilən tədbirlərə mütənasib olmalı və bu tədbirlər təcavüz üçün müəyyən olunan çərçivələrdən kənara çıxmamalıdır. Keçən ayın 27-dən Ermənistanın işğalçı qüvvələri tərəfindən aktivləşdirilən hərbi əməliyyatlara adekvat cavab vermək, zəbt olunmuş ərazilərimizi işğaldan azad etmək və ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmək üçün Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin həyata keçirdiyi əks-hücum əməliyyatları güc tətbiq etməmək və ya güclə hədələməmək prinsipinin normativ məzmunundan doğan və özünümüdafiə qaydasında zəruri tədbirlər görülməsi ilə şərtləşən mühüm addımdır. Başqa sözlə, beynəlxalq hüququn bu prinsipi onu ehtiva edir ki, dövlət özünümüdafiə hüququna istinad etməklə öz ərazi bütövlüyünü, suverenliyini və təhlükəsizliyini təmin edə bilər. Bu gün Azərbaycanın həmin hüquqdan yararlanması üçün iki səbəb var: birincisi, BMT və ATƏT-in Ermənistanı sülhə məcbur etmək iqtidarına malik olmaması və ya bunu siyasi mülahizələr ucbatından istəməməsi; ikincisi, Ermənistanın öz təcavüzkar siyasətindən əl çəkməməsidir. O ki qaldı, dövlətimiz tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərə, bu tədbirlər təcavüz üçün müəyyən olunan çərçivələrdən kənara çıxmamaq şərti ilə reallaşdırılır. Azərbaycan Prezidentinin çıxışlarında da xüsusi olaraq vurğulanır ki, bizim Ermənistan ərazisində hər hansı hərbi hədəfimiz və məqsədimiz yoxdur.

Bu gün Vətənimizin işğalçı Ermənistanın silahlı qüvvələrindən təmizlənməsi uğrunda mücadilə aparırıq. Azərbaycan Ordusu, onun igid övladları Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında düşməne sarsıdıcı zərbələr endirir və bu minvalla Vətən tarixinə yeni səhifələr yazırlar. Bu, hər bir Azərbaycan vətəndaşı üçün iftixar və şərəfdir. Silahlı Qüvvələrimizin döyüş meydanında göstərdiyi şücaət və mərdlik düşməni çarəsizlik dilemması ilə üz-üzə qoyub. Düşmən çıxış yolunu mülki əhalimizi və mülki obyektlərimizi hədəf seçməkdə görür, bununla da beynəlxalq humanitar hüququn prinsip və normalarını kobud

şəkildə pozmağa başlayıb. Halbuki beynəlxalq humanitar hüquq, xüsusən müharibə qurbanlarının müdafiəsinə dair 1949-cu il Cenevrə konvensiyaları, habelə müharibənin qanun və adətləri haqqında Haaqa konvensiyaları (1907) mülki əhəlinin hərbi hədəfə çevrilməsini qadağan edir və belə əməlləri müharibə cinayəti kimi qiymətləndirir. Ermənistanın silahlı qüvvələri beynəlxalq hüquqla qadağan olunan silah növlərindən istifadə etməkdən də çəkinmir.

Azərbaycan Ordusu beynəlxalq humanitar hüququn prinsip və normalarına ciddi əməl edir. Ermənistanın təcavüzkar siyasəti, onun ölkəmizə qarşı qanunsuz əməlləri hüquqi müstəviyə çıxarılmalı və bu ölkə öz beynəlxalq öhdəliklərini kobud surətdə pozduğuna görə beynəlxalq məsuliyyətə cəlb olunmalıdır. Bunun reallaşması üçün Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlar səviyyəsində məsələ qaldırmalıdır. Ermənistanın siyasi və hərbi dairələri törətdiyi təcavüzə, soyqırımına və müharibə cinayətlərinə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunub cəzalandırılmalıdır. Bunun alternativini yoxdur. Bundan başqa, ölkəmizin Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinə müraciət etmək şansı da diqqətdən kənarda qalmamalıdır. Xüsusən, Ermənistanın otuz ilə yaxın Azərbaycana qarşı təcavüzünün davam etməsi müstəvisində. Sonda öz fikrimi ABŞ Yel Universitetinin professoru Mayers Makduqalın beynəlxalq hüquqla bağlı söylədiyi bir ifadə ilə tamamlamaq istəyirəm. O qeyd edir ki, güc - hüquqdur. Əgər hansısa bir dövlət beynəlxalq münasibətlərdə nəyisə həll edir və ona nail olursa, məhz həmin dövlət beynəlxalq hüququn özüdür. Nəzərə alsaq ki, bizim mücadiləmiz haqq işidir, məqsədimiz işğal olunmuş Vətən torpaqlarını azad etməkdir, deməli, beynəlxalq hüquq da bizim maraqlarımıza xidmət edir və edəcəkdir”.

AZƏRTAC
12 oktyabr 2020-ci il

Əmir Əliyev,
Hüquq fakültəsinin dekani

ERMƏNİSTANIN AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINA QARŞI TÖRƏTDİYİ BEYNƏLXALQ CİNAYƏTLƏR VƏ İNSAN HÜQUQLARI PROBLEMI

Ermənistanın Azərbaycan Respublikasına qarşı törətdiyi beynəlxalq cinayətlərin tarixi və mahiyyəti, onun səbəb olduğu nəticələr dünya birliyinə yaxşı məlumdur. Azərbaycan xalqına və Azərbaycan dövlətçiliyinə qarşı XIX əsrdən başlayan və XX əsrdən etibarən sürətlənən beynəlxalq cinayətlər beynəlxalq hüquq normalarının nəinki kobud şəkildə pozulmasıdır, eyni zamanda beynəlxalq cəmiyyətdə beynəlxalq hüquqa olan inamı qırmaqla beynəlxalq əməkdaşlıq siyasətinə ağır zərbələr vurur. İlk növbədə, Ermənistanın Azərbaycan Respublikasına qarşı törətdiyi beynəlxalq cinayətlər beynəlxalq hüququn əsas, ümumtənzim prinsiplərinin ciddi şəkildə pozulması ilə müşayiət edilir. Bu pozuntuların ən bariz nümunəsi Ermənistan tərəfindən Azərbaycan Respublikası ərazilərinin hərbi işğalı amilidir ki, bunu da əsasən iki aspektdən qiymətləndirmək olar. Birinci aspekt Azərbaycan Respublikasının ayrılmaz tərkib hissəsi olan Dağlıq Qarabağ regionunun işğalıdır. İkinci aspekt isə Dağlıq Qarabağ regionuna daxil olmayan və ona bitişik 7 rayonu (Laçın, Kəlbəcər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Zəngilan), habelə bir sıra digər ərazilərin işğalı ilə bağlıdır. Ermənistan tərəfindən işğal olunan bütün bu ərazilərin Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün tərkib hissəsi olmasına və beynəlxalq hüquqla qəbul olunmuş sərhədləri çərçivəsində mövcudluğuna baxmayaraq, tarixən Dağlıq Qarabağ regionu daha çox əsassız erməni iddialarının obyektinə çevrilmişdir. Ermənistanın Azərbaycan Respublikasına qarşı güc tətbiqi məsələsi beynəlxalq təşkilatların bununla bağlı qəbul olunan sənədlərində öz əksini tapmışdır. Belə ki, BMT Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən ərazi əldə etmək məqsədilə gücdən istifadənin yolverilməzliyini təsdiq edən dörd qətnamə qəbul edilmişdir: İşğalçı qüvvələrin dərhal Kəlbəcər və digər işğal olunmuş rayonlardan çıxarılmasını tələb edən 30 aprel 1993-cü il tarixli 822 sayılı qətnamə; Ağdam və digər işğal olunmuş rayonların işğalını pisləyən 29 iyul 1993-cü il tarixli 853 sayılı qətnamə; Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı və işğal olunmuş digər ərazilərdən işğalçı qüvvələrin qoşunlarının çıxarılması və münaqişənin sülh danışıqları vasitəsi

ilə həll olunmasına dair 14 oktyabr 1993-cü il tarixli 874 sayılı qətnamə; hərbi əməliyyatların yenidən başlanması ilə nəticələnən tərəflər arasında əldə edilmiş atəşkəsin pozulmasını, xüsusilə Zəngilan rayonunun və Horadiz şəhərinin işğal edilməsini, dinc əhaliyə qarşı hücumları və Azərbaycan Respublikası ərazisinin bombardman edilməsini pisləyən 12 noyabr 1993-cü il tarixli 884 sayılı qətnamə. Lakin təəssüf ki, hələ də həmin qətnamələr yerinə yetirilməmişdir və bu universal bir beynəlxalq təşkilat kimi BMT-nin nüfuzuna və onun beynəlxalq cəmiyyətdəki mövqeyinə ciddi zərbədir. ATƏT-in Minsk qrupu çərçivəsində intensivləşən danışıqlar prosesi hələlik nəticə verməsə də, Azərbaycan Respublikası ötən müddətdə münaqişənin həllində məhz beynəlxalq hüquq normalarına əsaslandığını ən müxtəlif səviyyələrdə sübuta yetirə bilmişdir.

Təhlil olunan vəziyyətlə bağlı digər beynəlxalq təşkilatların sənədlərini də qeyd etmək yerinə düşərdi. Məsələn, İslam Konfransı Təşkilatının (hazırkı İslam Əməkdaşlığı Təşkilatı) Xarici İşlər Nazirləri Şurasının "Ermənistan və Azərbaycan arasında münaqişə haqqında" 1994-cü il tarixli 11/22P sayılı Qətnaməsinin və 1995-ci il tarixli 11/23P sayılı Qətnaməsinin 5-ci bəndlərində və s. sənədlərində gücdən istifadə edərək Ermənistan tərəfindən Azərbaycan Respublikası ərazilərinin əldə edilməsinə, yəni işğalına dair mühüm müddəalar əks olunmuşdur. Bütövlükdə, qanunsuz güc tətbiq etmənin qadağan olunan forması kimi Ermənistanın Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzü İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının qəbul etdiyi bütün müvafiq beynəlxalq sənədlərdə birmənalı şəkildə pislənir, ərazi bütövlüyünün və sərhədlərin pozulmazlığının bərpası qəti şəkildə tələb olunur. BMT Baş Məclisinin "Azərbaycan Respublikasının işğal olunmuş ərazilərində vəziyyət haqqında" 15 mart 2008-ci il tarixli Qətnaməsində ciddi narahatlıq ifadə edilərək qeyd edilir ki, Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ regionunda və onun ətrafındakı hərbi münaqişə beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyə təhlükə yaratmaqda davam etməklə Cənubi Qafqaz ölkələrində humanitar vəziyyətə mənfi təsir edir. BMT Baş Məclisi üzv-dövlətləri Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq qaydada tanınmış sərhədləri çərçivəsində suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət etməyə çağırır. Qəbul edilən sənəddə BMT Baş Məclisi bir daha bəyan edir ki, Azərbaycan Respublikasının ərazisinin işğalı nəticəsində yaranmış vəziyyəti heç bir dövlət qanuni saymamalı və bu vəziyyətin qalmasını təşviq etməməlidir. 2005-ci il yanvarın 25-də Avropa Şurası Parlament Assambleyası tərəfindən qəbul olunmuş "ATƏT-in Minsk Konfransının məşğul olduğu Dağlıq Qarabağ bölgəsi üzərində münaqişə"yə dair 1690 (2005) sayılı Təvsiyədə, xüsusilə hərbi əməliyyatlardan çəkinmə və Azərbaycan Respublikasının bütün işğal olunmuş ərazilərindən hərbi qüvvələrin geri çəkilməsi də daxil olmaqla əlaqədar tərəfləri BMT Təhlükəsizlik Şurasının 822, 853, 874, 884 sayılı qə-

namələrinə əməl etməyə çağırış ifadə edilmişdir. Eyni zamanda, həmin tarixdə Avropa Şurası Parlament Assambleyası tərəfindən qəbul olunmuş “ATƏT-in Minsk Konfransının məşğul olduğu Dağlıq Qarabağ bölgəsi üzərində münaqişə”yə dair 1416 (2005) sayılı Qətnamənin 1-ci bəndində qeyd edilir ki, Azərbaycan Respublikası ərazisinin əhəmiyyətli hissələri hələ də erməni qüvvələri tərəfindən işğal altındadır və separatist qüvvələr hələ də Dağlıq Qarabağ bölgəsinə nəzarət edirlər. Eyni zamanda, Qətnamənin 3-cü bəndində Assambleya BMT Təhlükəsizlik Şurasının 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələrini xatırladır və əlaqədar tərəflərin, xüsusilə silahlı əməliyyatlardan çəkinməklə və istənilən işğal olunmuş ərazilərdən silahlı qüvvələri çıxarmaqla onlara riayət etməsini təkid edir. Ermənistanın apardığı məqsədyönlü təcavüz siyasəti nəticəsində Azərbaycan Respublikasının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edən və 1990-1992-ci illər ərzində ümumi sahəsi 4400 km² olan Dağlıq Qarabağ bölgəsi (1991-ci ilədək Azərbaycanın inzibati ərazi bölgüsünə əsasən - Şuşa, Xocavənd, Əsgəran, Hadrut, Ağdərə rayonları və Xankəndi daxil olmuşdur) işğal edilmişdir. Belə ki, Xankəndi 26 dekabr 1991-ci il, Xocalı 26 fevral 1992-ci il, Şuşa 8 may 1992-ci il, Xocavənd 2 oktyabr 1992-ci il, Ağdərə 17 iyun 1993-cü ildə işğal olunmuşdur. Bundan əlavə, Dağlıq Qarabağ regionuna bitişik 7 rayon - Laçın (18 may 1992), Kəlbəcər (02 aprel 1993), Ağdam (23 iyul 1993), Füzuli (23 avqust 1993), Cəbrayıl (23 avqust 1993), Qubadlı (31 avqust 1993), Zəngilan (29 oktyabr 1993) bütövlükdə və ya əksər yaşayış məntəqələri ilə birlikdə ermənilər tərəfindən işğal olunmuşdur. Hal-hazırda Ağdam ərazisinin 62,8%-i, Cəbrayıl və Füzuli ərazisinin ayrı-ayrılıqda 79,3%-i, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın və Zəngilan rayonları isə bütövlükdə erməni işğalçılarının nəzarəti altındadır. Hazırda ölkəmizdə 1 milyon 200 min nəfərdən çox qaçqın və məcburi köçkün vardır. Həmçinin təcavüz nəticəsində iyirmi min nəfər həlak, əlli min şəxs isə əlil olmuşdur. Bütövlükdə, münaqişə müddətində 6 mindən çox Azərbaycan Respublikası vətəndaşı itkin düşmüş, əsir və girov götürülmüşdür. Azərbaycan xalqına qarşı törədilən cinayətlərdən biri də soyqırımı cinayətidir. Bütövlükdə, azərbaycanlılara qarşı ermənilərin etnik təmizləmə siyasəti aşağıdakı mərhələlər üzrə nəzərdən keçirilməlidir: 1905-1907-ci illəri əhatə edən mərhələ; 1918-1920-ci illəri əhatə edən mərhələ; 1948-1953-cü illəri əhatə edən mərhələ; 1988-1993-cü illəri əhatə edən, müasir dövr üçün azərbaycanlılara qarşı soyqırımı, ərazi iddiaları və hərbi təcavüz üçün geniş zəmin yaratdığı dördüncü mərhələ. Təkcə 1918-ci ilin ilk beş ayı ərzində Quba qəzasında 16 mindən çox insan xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilmiş, 167 kənd (hazırda onların 35-i mövcud deyildir) dağıdılmışdır. Bütövlükdə, erməni daşnakları tərəfindən 1918-ci ilin mart-aprel aylarında Bakıda və Azərbaycanın digər regionlarında 50 minə yaxın insan xüsusi işgəncələrlə qətlə yetirilmişdir. Quba şəhərindəki kütləvi

məzarlıqda soyqırımı nəticəsində hədsiz amansızlıq və xüsusi qəddarlıqla öldürülən azərbaycanlılarla yanaşı ləzgilərin, yəhudilərin, tatların və digər milli azlıqlara mənsub olan minlərlə insanların zorakılığa məruz qaldığı aşkar edilmişdir. Nəhayət, 1988-ci ildə öz tarixi torpaqlarında yaşayan son 250 min azərbaycanlı bu ərazidən qovulmuş, bununla da bir xalq özünün təbii mühitindən (kökündən) birdəfəlik ayrı salınmışdır. Lakin 1988-ci ildə baş verən hadisələri təkəcə deportasiya kimi qiymətləndirmək düzgün olmazdı. Belə ki, həmin hadisələr nəticəsində azərbaycanlılara qarşı soyqırımı siyasəti də kəskin formada davam etmişdir. Ermənilərin azərbaycanlılara qarşı soyqırımı siyasətinin son və davam edən ən son mərhələsində Xocalı soyqırımını, xüsusilə qeyd etmək lazımdır. Xocalı soyqırımı Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ bölgəsini zəbt etmək məqsədilə Ermənistanın apardığı işğalçılıq müharibəsinin gedişində dinc azərbaycanlı əhaliyə qarşı törədilmiş soyqırımı cinayətlərinin miqyasına görə ən dəhşətli hesab edilməlidir. 1992-ci il fevralın 17-də Qaradağlı kəndində yaşanan soyqırımı miqyasına görə “ikinci Xocalı” da adlandırılır. Burada kəndin hər 10 sakinindən biri şəhid olmuşdur. 1992-ci ilin fevralında - Xocalı faciəsindən bir neçə gün əvvəl Qaradağlıda törədilən soyqırımında 104 kənd sakini və 15 nəfər xüsusi müdafiə dəstəsinin üzvü əsir götürülmüş, onlardan 67 nəfəri erməni faşistləri tərəfindən qətlə yetirilmişdi. Öldürülənlərdən 10-u qadın, 8-i uşaq idi. Kənddə 200 yaşayış və 1 mədəniyyət evi, 320 yerlik orta məktəb və 25 çarpayılıq xəstəxana binaları və digər obyektlər dağıdılmışdı. 800 nəfərə yaxın sakin məcburi köçkünə çevrilmişdi. Bundan sonra erməni silahlı dəstələri Xankəndidə yerləşən keçmiş SSRİ Müdafiə Nazirliyinə məxsus 366-cı motoatıcı alayın zirehli texnikası və hərbi şəxsi heyətinin iştirakı və “köməkliyi” ilə 1992-ci ilin fevral ayının 25-dən 26-sına keçən gecə Xocalı şəhərini işğal etmişlər. Lakin şəhərin zəbt olunması faktı təkəcə müvafiq əməlin təcavüz kimi qiymətləndirilməsini şərtləndirmir, həm də həmin coğrafi ərazidə baş verənlərin “soyqırımı” cinayəti kimi təsvif olunmasına əsas verir. Belə ki, sözügedən təcavüz nəticəsində 613 nəfər, xüsusilə 63 uşaq, 106 qadın, 70 qoca qətlə yetirilmişdir. 1275 nəfər əsir götürülmüş, 8 ailə bütövlüklə məhv edilmiş, 56 nəfər xüsusi qəddarlıq və amansızlıqla diri-diri yandırılaraq başlarının dərisi soyulmuş, gözləri çıxarılmışdır. 1000 nəfərdən artıq dinc sakin, o cümlədən 76 uşaq müxtəlif dərəcəli güllə yarası alaraq şikəst olmuşdur. 25 uşaq hər iki valideynini, 130 uşaq isə valideynlərindən birini itirmişdir. 155 nəfər isə itkin düşmüşdür. Bütün bu statistik göstəricilər yalnız Xocalı sakinlərinə qarşı törədilən cinayətləri ifadə edir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Xocalı faciəsi zamanı Azərbaycan Respublikasının müxtəlif bölgələrindən gəlmiş 300 nəfərdən artıq inşaatçı və digər sahələr üzrə mütəxəssislərdən təxminən 100 nəfərdən artıq şəxs soyqırımı zamanı şəhid olmuşdur. Xocalı soyqırımının törədilməsindən

sonra soyqırımı siyasətini davam etdirən Ermənistan tərəfindən növbəti hədəf Kəlbəcər rayonunun Ağdaban kəndi oldu. Ağdaban kəndi Kəlbəcər rayonunda, Ağdaban çayının sağ sahilində, Ağdaban dağının yamacında, Murovdağ silsiləsinin cənub ətəyində, rayon mərkəzindən 56 km şimal-şərqdə yerləşir. 1992-ci ilin aprelin 7-dən 8-inə keçən gecə Ermənistan silahlı birləşmələri Dağlıq Qarabağdakı erməni yaraqlılarının köməyi ilə Kəlbəcər rayonunun Ağdaban kəndinə hücum edərək, 130 evdən ibarət olan kəndi tamamilə yandırmış, 779 nəfər dinc sakinə divan tutmuş, 67 nəfəri amansızcasına qətlə yetirərək soyqırımı törətmişlər. Bir gecədə 8 nəfər 90-100 yaşlı qoca, 2 nəfər azyaşlı uşaq, 7 nəfər qadın diri-diri odda yandırılmış, 2 nəfər itkin düşmüş, 12 nəfərə ağır bədən xəsarəti yetirilmişdir. Ermənilər tərəfindən tarixi, memarlıq, mədəniyyət və dini abidələr dağıdılmış, məzarlıqlar təhqir olunmaqla məhv edilmişdir ki, bu da bilavasitə “mədəni soyqırımı” siyasətinin tərkib hissəsi hesab olunmalıdır. İslam Əməkdaşlığı Təşkilatı, bir sıra dünya dövlətləri (Bosniya və Herseqovina, Çex Respublikası, İordaniya Həşimilər Krallığı, Pakistan İslam Respublikası, Kolumbiya Respublikası, Qvatemala Respublikası, Honduras Respublikası, Panama Respublikası, Peru Respublikası, Sudan Respublikası, Paraqvay Respublikası və s.), eləcə də ABŞ-ın bir sıra ştatları (Arizona, Arkanzas, Konnektikut, Corciya, Havay, İndiana, Men, Massaçusets, Nebraska, Missisipi, Nyu-Cersi, Nyu-Meksika, Oklahoma, Pensilvaniya, Tennesi, Texas, Yuta, Qərbi Virciniya və s.) öz hüquqi-siyasi mövqeyini əks etdirərək, Xocalıda törədilən cinayətləri “soyqırımı” kimi tanımışlar. Ermənistanın Azərbaycan Respublikasına və xalqına qarşı törətdiyi beynəlxalq hüquqazidd əməllərdən biri də müharibə cinayətləridir. Bu zaman, ilk növbədə, ətraf mühitə genişmiqyaslı, uzunmüddətli və ciddi ziyan vurulmasına səbəb olan qəsdən hücumların edilməsini xüsusilə vurğulamaq lazımdır. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş 1,7 milyon hektar ərazisinin 595,6 min hektarı kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlar, 247,4 min hektarı meşə ilə örtülü, 10,1 min hektarı isə həyətyanı sahələrdən ibarət olmuşdur. İşğal olunmuş torpaqlarda 42997 hektar sahəyə malik xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri - Bəsitçay Dövlət Təbiət Qoruğu, Arazboyu Dövlət Təbiət yasaqlığı, Qaragöl Dövlət Təbiət Qoruğu, Laçın rayon Dövlət Təbiət yasaqlığı, Qubadlı rayon Dövlət Təbiət yasaqlığı və Daşaltı Dövlət Təbiət yasaqlığı mövcuddur. Bu ərazilərdə 155 növ faydalı qazıntı yataqları, o cümlədən - 5 qızıl, 6 civə, 2 mis, 1 qurğuşun və sink, 19 üzlük daşı, 10 mişar daşı, 4 sement xammalı, 13 müxtəlif növ tikinti daşları, 1 soda istehsalı üçün xammal, 21 pemza və vulkan külü, 10 gil, 9 qumçinqıl, 5 tikinti qumu, 9 gips, anhidrid və gəc, 1 perlit, 1 obsidian, 3 vermikulit, 14 əlvan və bəzək daşları, 11 şirin yeraltı su və 10 mineral su yataqları yerləşir. Bir məsələni də nəzərə almaq lazımdır ki, təkcə Azərbaycan Respublikasının işğal

olunmuş ərazilərində ətraf mühit əleyhinə törədilmiş cinayətlər deyil, həm də Ermənistanın öz ərazisində olan “ekoloji böhran” da region dövlətləri, o cümlədən ölkəmiz üçün qarşısıalınmaz və nəticəsinin aradan qaldırılması qeyri-mümkün olan problemlərin yaranmasına gətirib çıxara bilər. Ermənistan ərazisində yerləşməklə Kür və Araz çaylarının ekoloji təhlükəsizliyinə ciddi ziyan vuran ən problemli məsələlərdən biri də Metsamor Atom Elektrik Stansiyasının radioaktiv zərərli tullantılarının birbaşa Araz çayına axıdılması hövzənin flora və faunasının məhvə, təbii ekoloji tarazlıqda olan sistemlərin pozulmasına səbəb olmaqla insan sağlamlığına və ümumilikdə genofondumuza böyük zərbə vurur. Avropa Şurası Parlament Assambleyasının 2016-cı il tarixli “Azərbaycan Respublikasının sərhəd rayonlarının sakinlərinin sudan qəsdən məhrum edilməsi haqqında” 2085 sayılı Qətnaməsinin 8-ci bəndində Ermənistanın müvafiq davranışının Avropa Şurasının tamhüquqlu üzvü kimi üzərinə götürdüyü öhdəliklərə uyğun gəlmədiyi birbaşa vurğulanmışdır. Həmçinin 4-cü bənddə Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ və digər ətraf ərazilərinin Ermənistan tərəfindən işğalının Azərbaycan Respublikasının Aşağı Qarabağ bölgəsində yaşayan əhalisi üçün oxşar humanitar və ekoloji problemlər yaratdığı öz əksini tapmışdır. Məhz bu məqsədlə Ermənistan silahlı qüvvələrinin sözügedən regiondan dərhal çıxarılması və bu ölkənin hakimiyyətinin su resurslarından siyasi təsir və ya təzyiq vasitəsi kimi istifadə etməyi dayandırması tələb olunur.

Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi prosesində törədilən müharibə cinayətlərindən biri də qarşı tərəfin beynəlxalq hüquq normalarına zidd olaraq girovlar götürməsidir. Azərbaycan Respublikası Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının 1 fevral 2018-ci ilə olan rəsmi məlumatına görə, qeydiyyatdan keçən itkin düşmüş şəxslərin sayı 3875 nəfərdir ki, onlardan 3165 nəfəri hərbi, 710 nəfəri isə mülki şəxsdir. İtkin düşmüş şəxslərdən 67 nəfərini uşaqlar (23 nəfər qız, 44 nəfər oğlan), 265 nəfərini qadınlar, 326 (o cümlədən 166 qadın) nəfərini isə qocalar təşkil edir. Bununla yanaşı, 871 nəfərin əsir-girov götürülməsi barədə məlumat mövcuddur ki, onlardan 602 nəfərini hərbi, 269 nəfərini mülki şəxs təşkil edir. Həmin şəxslərin 29 nəfəri uşaqlar (7 nəfər qız, 22 nəfər oğlan), 98 nəfəri qadınlar, 113 nəfəri (o cümlədən 64 nəfər qadın) isə qocalardan ibarətdir. Eyni zamanda, həmin əsir və girovların çoxsaylı insan hüquqlarının kobudcasına pozulması, habelə onların meyltlərinin təhqir olunması ilə müşayiət olunan yüzlərlə faktların mövcudluğu da qeyd edilməlidir.

Ermənistanın Azərbaycan Respublikasına qarşı törətdiyi müharibə cinayətlərindən biri də dini, təhsil, incəsənət və elmi müəssisələrin, habelə tarixi abidələrin, incəsənət və elmi əsərlərin, bir sözlə mədəni mülkiyyətin ələ keçirilməsi, məhv edilməsi, yaxud onlara qəsdən zərər vurulmasıdır. Müharibə cinayətləri-

nin tərkib hissəsi kimi ölkəmizin mədəni mülkiyyətinə qarşı müvafiq qəsdlər iki kontekstdə - həm Azərbaycan Respublikasının işğal olunmuş ərazilərində, həm də Ermənistan ərazisində olan müvafiq müəssisə, abidə və əsərlərə münasibətdə törədilmişdir. Azərbaycan Respublikasının üzləşdiyi müharibə cinayətləri sırasında Ermənistanın işğal etdiyi ərazilərə özünün mülki əhalisinin bir hissəsini köçürməsi xüsusi qeyd olunmalıdır. Ayrı-ayrı beynəlxalq qurumların apardığı müşahidələr və tərtib etdiyi hesabatlar məhz bu cinayətin sübutedicisi qismində çıxış edir. Azərbaycan Respublikasının Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının 2015-ci il məlumatlarına görə, Azərbaycan Respublikasının işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ bölgəsinə 8500, Laçına 13000, Kəlbəcərə 700, Zəngilana 520, Cəbrayıla 280 nəfər olmaqla cəmi 23000 nəfər şəxs qeyri-qanuni olaraq məskunlaşma üçün köçürülmüşdür. Ermənistanın Azərbaycan Respublikasına qarşı törətdiyi beynəlxalq cinayətlərdən biri də hərbi zərurətlə əlaqədar olmayan əmlakın qanunsuz, lüzumsuz və genişmiqyaslı məhvi və mənimlənməsidir. Belə ki, 1988-1993-cü illər ərzində Ermənistanın Azərbaycan Respublikası torpaqlarını işğal etməsi nəticəsində 900 yaşayış məntəqəsi, 6 minə yaxın kənd təsərrüfatı və sənaye obyekti, 150000 ev, 7000 ictimai birlik, 693 məktəb, 855 uşaq bağçası, 85 musiqi məktəbi, 695 tibb müəssisəsi, 927 kitabxana, 44 məbəd, 473 tarixi abidə, saray və muzey, 40000 muzey eskponatı, 2670 km. avtomobil yolu, 160 körpü, 2300 km. su kommunikasiyası, 2000 km. qaz kommunikasiyası, 15000 km. elektrik xətti, 280000 hektar meşə, 1 milyon hektar kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaq, 1200 km. irriqasiya sistemi və s. dağıdılmış və məhv edilmişdir. Ümumilikdə, Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycan Respublikasına dəymiş ziyan təxminən 800 milyard ABŞ dollarından çox (bu rəqəm Beynəlxalq Qiymətləndiricilər Assosiasiyası tərəfindən dəqiqləşdirilir) qiymətləndirilir. Burada söhbət təkcə dövlət və ya ictimai mülkiyyətin dağıdılması və ya mənimlənməsindən getmir, həm də xüsusi mülkiyyətin qorunması və qanuni mülkiyyətçinin (və ya mülkiyyətçilərin) müvafiq əmlakla bağlı bütün hüquqların istifadəsindən məhrum edilməsindən gedir. Çünki şəxsin məcburiyyət qarşısında yaşadığı ərazini tərk etməsi həm də onun mülkiyyət hüququnun pozuntusu hesab olunmalıdır. Belə ki, İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin Böyük Palatasının “Çıraqov və digərləri Ermənistanı qarşı” işi üzrə çıxardığı qərara (2015) əsasən, ərizəçilərin Laçın rayonundan məcburi köçürülməsi və iradələrindən asılı olmadan orada olmamasının, habelə onların məcburi köçməsi üçün uzun müddət keçməsinin həmin şəxslərin rayonla əlaqələrinin qırılması anlamına gələ bilməz. Bununla bağlı, Məhkəmə mövqeyini onunla əsaslandırılmışdır ki, “ərizəçilərin hamısı Laçın rayonunda anadan olmuşdur. 1992-ci ilin may ayında məcburi köçənədək onlar

həyatın böyük hissəsini orada yaşamış və işləmişlər. Həmin rayonda onların, demək olar ki, hamısının nikahı bağlanmış və uşaqları anadan olmuşdur. Bundan əlavə, burada onlar yaşayış üçün qazanc əldə etmiş, onların əcdadları yaşamışlar. Həmçinin onlar yaşadığı evləri tikmiş, bu evlərə sahib olmuşlar. Buna görə də, aydındır ki, ərizəçilərin həmin rayonda kök salmış həyatı və evləri olmuşdur” (bənd 206). Müasir dövrdə beynəlxalq cinayətlərin tərkib hissəsini təşkil edən, eləcə də Ermənistan tərəfindən Azərbaycan Respublikasına qarşı törədilən beynəlxalq ictimai-təhlükəli əməllərdən biri də insanlıq əleyhinə cinayətlərdir. Ermənilərin və Ermənistanın azərbaycanlılara və Azərbaycan Respublikasına qarşı terrorçuluq hərəkətlərini isə üç aspektdən - beynəlxalq hüququn əsas, ümumtənzim prinsiplərinin pozuntusu, törədilmiş beynəlxalq cinayətlərlə qarşılıqlı əlaqədə olan ictimai-təhlükəli əməl və sadəcə terrorçuluq kimi nəzərdən keçirmək olar. Lakin bir məsələni də nəzərə almaq lazımdır ki, miqyasına və nəticəsinə görə ermənilərin və Ermənistanın azərbaycanlılara və Azərbaycan Respublikasına qarşı törətdiyi terrorçuluq cinayətini “davamlı və sisteməli terror kampaniyası” kimi xarakterizə etsək də, onu konkret bir mərhələ ilə əlaqələndirmək düzgün olmazdı. Digər tərəfdən, erməni terrorçuluğunun hədəfi qismində təkcə azərbaycanlılar və Azərbaycan dövləti olmamış, miqyasına görə global və universal xarakter kəsb etmiş və etməkdədir. Şübhəsiz ki, ermənilər öz terror siyasətinin həyata keçirilməsi üçün müxtəlif təşkilati qruplardan istifadə etmişlər. Bütövlükdə isə erməni terrorunu bu və ya digər formada həyata keçirən çoxsaylı təşkilatlar - “Armenakan” partiyası, “Hnçak” partiyası, “Daşnaksütyun”-erməni federativ inqilab partiyası, “Ermənistanın azadlığı uğrunda erməni gizli ordusu” (ASALA), “Geqaron”, “Erməni azadlıq hərəkəti” (AOD), “Erməni azadlıq cəbhəsi”, “Orli qrupu”, “Erməni soyqırımının ədalət komandosları”, “Erməni birliyi”, “Gənc ermənilər ittifaqı”, “9 iyun qrupu”, “İsveçrə qrupu”, “Demokratik cəbhə”, “İntiharçılar eskadronu”, “Apostol” mövcud olmuşdur və hazırda da fəaliyyətlərini davam etdirməkdədirlər. 1994-cü ildən qüvvədə olan de-fakto atəşkəsə baxmayaraq, keçmiş müddət ərzində və hal-hazırda da nəinki işğal edilmiş ərazilərə bitişik Azərbaycan ərazilərində, o cümlədən Azərbaycan-Ermənistan sərhədində də atəşkəs ciddi pozulmaqdadır. Belə ki, 12 iyul 2020-ci il tarixdə Ermənistan işğal etdiyi ərazilərdən aralı olan Azərbaycanın Tovuz rayonunun sərhəd boyu kəndlərinə ağır hərbi silahlar və canlı qüvvə ilə geniş miqyaslı hücum etdi. Bu hücum beynəlxalq sərhədlərin və Azərbaycanın dövlət suverenliyinin açıq şəkildə pozulması olması ilə bərabər Azərbaycan ordusunun general-mayorunun, 10-dan çox yüksək rütbəli hərbi və əsgərlərin, nəhayət 1 mülki şəxsin ölümü ilə nəticələndi.

Ermənistan dövləti Azərbaycana və azərbaycanlılara qarşı nifrət hissləri üzrə siyasətini beynəlxalq cəmiyyətdə də açıq şəkildə təbliğ və tətbiq edir. Belə ki, 21

iyul 2020-ci il tarixdə ABŞ-ın Kaliforniya ştatının Los-Anceles şəhərində yaşayan çoxsaylı etnik ermənilərin daha az sayda yaşayan etnik azərbaycanlılara zorakı hücumu nəticəsində 20-yə yaxın etnik azərbaycanlının fiziki zorakılığa məruz qalması, o cümlədən yeddi etnik azərbaycanlının (bir qadın da daxil olmaqla) və bir polis məmurunun bədən xəsarətləri alması ilə nəticələndi, onlardan dördü tibbi müalicə aldı. Bir nəfər ikinci dərəcəli beyin silkələnməsi ilə evdə üç həftə qalmaq və müalicə almaq məcburiyyətində qaldı; gözü zədələnən başqa bir zərərçəkən sağlamaq üçün dörd gün müalicə almaqla evdə qalmalı oldu; 8-10 kişi tərəfindən döyülən bir qadın qurbanın da baş ağrısı, bel ağrısı, ağır stress və depressiyası var, nəticədə uzun müddətdir ki yuxusuzluqdan əziyyət çəkir və ciddi müalicə alır. 28 iyul 2020-ci il tarixdə isə Los-Anceles şəhərinin meri Erik Qarsetti Azərbaycanın Los-Ancelesdəki baş konsulluğuna məktub ünvanlayaraq, 21 iyul 2020-ci il tarixdə etnik azərbaycanlılara qarşı baş verən zorakılığı kəskin şəkildə qınadığını bildirib. 27 sentyabr 2020-ci il tarixdə isə Ermənistan ordusunun yenidən Azərbaycan ərazilərinə bütün istiqamətlərdə hücumlara keçməsi və əvvəlcədən yeni ərazilər tutmaq barədə hədələri artıq Azərbaycan dövlətini ciddi hərəkətə gətirdi. Əks hücumlarla Ermənistan ordusu geri otuzduruldu. Ermənistan tərəfdən atılan müxtəlif növ ağır hərbi silahlardan Azərbaycan tərəfdən 20-dən çox mülki şəxs həlak olmuşdur. Göründüyü kimi, Ermənistan özünün işğalçılıq və hələ də davam edən beynəlxalq cinayətlər törətmək siyasətindən əl çəkmir, münafişənin həlli ilə əlaqədar beynəlxalq təşkilatların qərarlarını yerinə yetirməkdən açıq-aşkar şəkildə imtina edir, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü və beynəlxalq hüquqla tanınmış sərhədləri çərçivəsində Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı ATƏT-in Minsk Qrupu tərəfindən irəli sürülən bütün təklifləri beynəlxalq-hüquqi baxımdan əsaslandırmadan bu və ya digər formada müxtəlif bəhanələrlə rədd edir. Bununla da dünya və region üçün çox ciddi təhlükə olan belə bir problem hələ də həll edilməmiş qalır. Bu zaman nəzərə alınmalıdır ki, Ermənistan tərəfindən güc tətbiq etməklə Azərbaycan Respublikası ərazilərinin işğalı, danışıqlar prosesinin süni şəkildə uzadılaraq işğal vəziyyətinin davamı, o cümlədən işğala məruz qalmış Azərbaycan Respublikasını öz əraziləri ilə bağlı güzəştə getməyə məcbur etmə beynəlxalq hüququn kobud və ciddi şəkildə pozulmasıdır. Nəhayət, törədilən beynəlxalq cinayətlərə görə beynəlxalq-hüquqi məsuliyyət məsələlərinin həlli, xüsusilə əhəmiyyətlidir. Bu zaman Azərbaycan Respublikasına, habelə etnik və milli qrup kimi azərbaycanlılara münasibətdə Ermənistanın törətdiyi beynəlxalq cinayətlərlə bağlı məsuliyyət məsələlərinin hüquqi həlli iki kontekstdə nəzərdən keçirilməlidir:

Birincisi, Ermənistanın məsuliyyəti məsələsi önə çəkilməlidir. Beynəlxalq hüququn jus cogens və adət normalarının pozulması, habelə beynəlxalq müqa-

vilələrdə nəzərdə tutulan öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi Ermənistanın bir dövlət kimi məsuliyyətini əsaslandıran əsas şərtidir.

İkincisi, beynəlxalq cinayətlərin törədilməsinə görə fərdi məsuliyyət prinsipinin tətbiqinə diqqət yetirilməlidir. Bu məqsədlə, habelə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrində (822, 853, 874, 884 sayılı) Ermənistanın Azərbaycan Respublikasının ərazilərinə hücumu və işğal faktlarının regional sülh və təhlükəsizliyə təhdid kimi qiymətləndirilməsini nəzərə alaraq, BMT Nizamnaməsinin VII fəslinə uyğun olaraq, ad hoc Beynəlxalq Cinayət Tribunalının yaradılması zəruridir. Həmin ad hoc Beynəlxalq Cinayət Tribunalında Azərbaycan Respublikasına və Azərbaycan xalqına qarşı beynəlxalq cinayətlərin törədilməsində təqsirləndirilən şəxslərin mühakimə olunması təmin edilməli, baş verən beynəlxalq cinayətlərin həm də insan hüquqlarının pozuntusu kimi qiymətləndirilməsi həyata keçirilməlidir.

ikisahil.com

12 oktyabr 2020-ci il

“ERMƏNİSTANI SƏRT ŞƏKİLDƏ QINAMALI, CƏZALANDIRILMASINI TƏLƏB ETMƏLİ, SANKSİYALAR QƏBUL OLUNMALIDIR”

(müsahibə)

YAP Siyasi Şurasının üzvü, BDU-nun kafedra müdürü, tarix elmləri doktoru, professor, əməkdar müəllim İradə Hüseynovanın SİA-ya müsahibəsi.

-İradə xanım, işğalçı Ermənistanın cəbhə xəttindən kilometrərlə uzaq, heç bir hərbi məqsədli olmayan Gəncə, Mingəçevir və s. kimi şəhərlərimizi hədəfə almaları, uşaqlarımızı, qadın və yaşlılarımızı qətlə yetirmələri faktını necə şərh edərdiniz?

- İlk növbədə deyim ki, erməni qəsbkarlarının, məhz humanitar atəşkəs rejiminin tətbiq edilməsinə baxmayaraq, Gəncə şəhərində yaşayış binasını raket atəşinə tutaraq, onlarla dinc sakini qətlə yetirməsi, yaralaması, birmənalı olaraq, xalqımıza qarşı törədilən terror aktıdır, genosiddir. Hətta deyərdim ki, Gəncədə azərbaycanlılara qarşı törətdiyi qətlə Xocalı, Bağanıs Ayrım və s. ərazilərimizdə yaşadılmış soyqırımının davamıdır. Fərsətdən istifadə edərək, həyatlarını itirmiş həmvətənlərimizə Allahdan rəhmət diləyir, yaralılarıımıza isə şəfa arzulayıram. Bu gün düşmən cəbhədə ağır, sarsıdıcı məğlubiyyətlərə məruz qalmaqdadır və belə bir anda onların daha da aqressivləşərək mülki əhalimizi, dinc şəhərlərimizi hədəfə almaları hiddət və nifrət hissimizi artırır. Yağı düşmən elə sanmasın ki, xalqımız bu cür silahlı təhdidlərdən, xain hücumlardan qorxacaq. Əksinə, biz daha da əzmkarlıq nümayiş etdirməklə Ermənistanın, saxta, qondarma “dqır” rejiminin mənfur niyyətlərinin qarşısını alacağıq. Azərbaycan xalqı Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşib və mövcud hərbi vəziyyətdə, müharibə vəziyyətində istər cəbhədə, istərsə də arxa cəbhədə erməni işğalçılarına qarşı mübarizəyə tükənməz ruh yüksəkliyi ilə dəstəyini göstərir. Digər tərəfdən, qeyd etmək istərdim ki, artıq beynəlxalq təşkilatlar da susqun qalmamalı, humanitar məqsədli atəşkəsdən sui-istifadə edən Ermənistanı sərt şəkildə qınamalı, cəzalandırılmasını tələb etməli, sanksiyalar qəbul olunmalıdır. Çünki Gəncədəki son olayı bütün dünya mediası yaydı və faktlar da ortadadır.

- *Sizcə düşmən uduzduğunun fərqi nə varması ilə yanaşı, xarici ölkələrdən humanitar yardım məqsədi adı altında silah-sursat daşımaqla növbəti qətləmlər törətməyə cəhd göstərə bilərmə?*

- Düşmən nəinki udur, döyüş meydanında hər şeylərini atıb qaçır. Biz gündəlik olaraq Müdafiə Nazirliyinin rəsmi məlumatlarını oxuyur, təqdim etdiyi videoşərhləri izləyirik. Bildiyimiz kimi, şanlı ordumuz, rəşadətli əsgərlərimiz onlara aman vermir. İşğalçı əsgərlər bizim torpağımıza soxulduqlarına görə hər an orada məhv edirlər. Biz müharibəni öz torpaqlarımız uğrunda aparır, sivil erməniyə güllə atmırıq. Onlar isə bizim müharibədən kənar olan böyük şəhərlərimizi raket atəşinə tuturlar. Lakin bildiyimiz kimi, bu gün Ermənistanın sadə vətəndaşları müharibə istəmirlər. Onlar övladlarının aid olmadıqları torpaqlarda öldürülməsini heç də arzulamırlar. Yaxşı bilirlər ki, başqasının torpağında övladlarını nə gözləyir. Baxın, bir neçə gün əvvəl sosial şəbəkələrdə Paşinyanın polisləri tərəfindən paytaxt İrəvanda və digər şəhərlərdə, hətta hərbi xidmət yaşları çatmayan 17 yaşlı gənclərin belə zorla maşınlarla mindirilərək Qarabağa göndərilmələrinin videogörüntüləri yayıldı. Onların küçədəcə, valideynlərinin əllərindən zorla qoparılaraq oğurlandıqlarını gördük. Belə vəziyyətdə cəbhəyə göndərilən əsgər, əlbəttə ki, döyüşmək arzusunda olmayacaq. Əksinə, onlar sonda öz silahlarını qondarma “dqr” rəhbərliyinə, həm də Nikol Paşinyana tərəf döndərəcəklər, bu vasitə ilə intiqamlarını öz hakimiyyətlərindən alacaqlar. Çünki sadə erməniyə müharibə lazım deyil. Düşünürəm ki, işğalçıların bu cür siyasəti bütünlüklə Ermənistanı xəritədən silinməsi təhlükəsi ilə qarşı-qarşıya qoyacaq.

- *İradə xanım, Prezident İlham Əliyev cənabları xalqa müraciətlər etdi və sonuncu müraciətində qarşı tərəfə sonuncu şans verdiyini də vurğuladı. Necə düşünürsünüz, düşmən bu şansını itirməklə nə əldə etmiş oldu?*

- Əminliklə deyə bilərəm ki, düşmənin xaincəsinə davranışları, bundan sonra da etmək istədiyi hücumları nə xalqımızı, nə də dövlətimizi haqq işi uğrunda mübarizədən-müharibədən çəkindirə bilməz. Bəli, humanitar atəşkəsin imzalanması onlara verilən sonuncu şans idi. Ancaq bayaq da dediyimiz kimi, düşmən bu şansdan yararlanma bilmədi və əslində, özünü daha ağır vəziyyətə saldı. Paşinyana və havadarlarına özlərinə məxsus olan xain xislətləri imkan vermədi ki, biz tərəfdən edilən sonuncu yaxşılığı normal dəyərləndirə bilsinlər. Ermənilər bu vasitə ilə bütün beynəlxalq öhdəliklərə, qurum və təşkilatlara qarşı hörmətsizlik göstərdi. Bu hörmətsizliyin isə cavabını mütləq alırlar və almaqda davam edəcəklər. İşğalçılara qarşı başladığımız Vətən Müharibəsi Ali Baş Komandanın rəhbərliyi, ordumuzun gücü, xalqımızın əzmi ilə qələbə ilə sonulanacaq. Biz buna

əminik. Əminik ki, Azərbaycan bayrağı Şuşada, Xankəndidə və bütün işğal olunmuş ərazilərimizdə məğrurcasına dalğalanacaq. Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin təbirincə desək, Qarabağ Azərbaycandır! Azərbaycan həmişə qalib olacaq!

- *Müsaibənizə görə sağ olun...*

- Mən də minnətdaram və fəaliyyətinizə uğurlar, qələbə müjdələri verməyi arzu edirəm.

sia.az

12 oktyabr 2020-ci il

Aydın Kazımsadə,
Fizika fakültəsinin Yarımkəçiricilər fizikası
kafedrasının professoru,
AMEA-nın müxbir üzvü

AZƏRBAYCAN PREZİDENTİ AZƏRBAYCAN HƏQİQƏTLƏRİNİ BEYNƏLXALQ TƏŞKİLATLARA VƏ DÜNYA İCTİMAİYYƏTİNƏ ÇATDIRARAQ SİYASİ ARENADA VƏ İNFORMASIYA MÜHARİBƏSİNDƏ DƏ QƏLƏBƏMİZİ TƏMİN EDİR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev BMT Baş Assambleyasının 75-ci Sessiyası çərçivəsində BMT-nin 75 illiyinə həsr edilmiş yüksək səviyyəli İclasda və BMT Baş Assambleyasının 75-ci sessiyasının ümumi debatlarındakı çıxışlarında, 27 sentyabr, 4 və 9 oktyabr tarixlərində xalqa etdiyi müraciətlərində, “Rossiya-1”, “Əl-Cəzirə”, “Əl-Ərəbiyə”, “TRT Haber”, “Perviy-kanal”, “CNN-Türk”, “CNN International”, “Euronews”, “RBK”, “Sky News”, “Haber Global” televiziya kanallarına verdiyi müsahibələrində, son günlər keçirdiyi müxtəlif səviyyəli görüşlərdə əsas məqamları aşağıdakı tezislər formasında ifadə edilən bir sıra Azərbaycan həqiqətlərini beynəlxalq təşkilatlara, dünya ictimaiyyətinə çatdırmışdır:

- Tarixi faktlar əsasında Dağlıq Qarabağın Azərbaycana məxsus olduğu isbat edilmişdir. 30 ilə yaxındır ki, Dağlıq Qarabağ və onu əhatə edən 7 inzibati rayon təcavüzkar Ermənistan tərəfindən işğal edilmişdir.

- BMT Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən 1993-cü ildə qəbul edilən 822, 853, 874 və 884 nömrəli qətnamələrdə Dağlıq Qarabağ və onu əhatə edən rayonların işğalı faktı təsbit edilmiş, qeyd-şərtsiz olaraq işğala son qoyulması və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi tələb edilmişdir.

- 30 ilə yaxın vaxt keçməsinə baxmayaraq bu qətnamələrin tələbləri yerinə yetirilməmiş və bu tələblərin yerinə yetirilməsi üçün beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən Ermənistana heç bir təzyiq göstərilməmişdir. Münaqişənin sülh yolu ilə həlli üçün ATƏT-in Minsk qrupu və həmsədrilər tərəfindən heç bir səmərəli fəaliyyət aparılmamışdır.

- Ermənistan həmişə danışıqlar prosesini pozaraq status-kvonu saxlamağa çalışmış, son vaxtlar isə yeni ərazilər işğal etmək arzusunda olduğunu bəyan etmişdir. Bu barədə dəfələrlə xəbərdarlıq edilməsinə baxmayaraq beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən heç bir tədbir görülməmişdir.

- Ermənistan mütəmadi olaraq təxribatlar törətməyə səy göstərmişdir. Sonuncu dəfə sentyabr ayının 27-də Ermənistanın növbəti hərbi təxribatının qarşısını almaq və əhalinin təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri tərəfindən əks-hücum əməliyyatlarına başlanılmışdır.

- Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə uyğun olaraq əhalinin təhlükəsizliyinin və Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq səviyyədə tanınan və qəbul edilən ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi məqsədilə Azərbaycan ərazisində əks-hücum əməliyyatları aparır. Ermənistan isə işğalçı siyasətini davam etdirərək başqa dövlətin - Azərbaycan Respublikasının ərazisində hərbi əməliyyatlar aparır.

- Ermənistan dinc əhalini, çoxmənzilli yaşayış binalarını və mülki obyektləri ağır artilleriya və raket atəsinə tutmaqla dövlət səviyyəsində terror siyasəti yürütdüyünü əyani təsdiq edir.

- Azərbaycan üçün artıq status-kvo və təmas xətti anlayışları yoxdur. Azərbaycan işğal altında olan bütün torpaqlarını işğaldan azad etmək, ərazi bütövlüyünü tam təmin etmək əzmindədir və buna mütləq nail olacaqdır. Bu yolda heç kim Azərbaycana təsir edə bilməz.

- Azərbaycanda ən yüksək səviyyəli xalq-iqtidar birliyi yaranmışdır və dünyanın ən güclü 50 ordusu sırasına daxil edilən Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, müdafiəsini və təhlükəsizliyini tam təmin etmək qüdrətinə malikdir. Bütün bunlar Azərbaycanın hərbi əməliyyatlarla yanaşı, siyasi arenada və informasiya müharibəsində də müqayisə edilməz dərəcədə üstünlüyə malik olmasını təmin edir və Böyük Qələbə naminə sabaha daha böyük ümidlərlə baxmağa zəmin yaradır. Bizim işimiz haqq işidir və biz mütləq qalib gələcəyik!

bsu.edu.az

13 oktyabr 2020-ci il

Günəl İsgəndər (Orucəliyeva),
İctimaiyyətlə əlaqələr və informasiya şöbəsinin müdiri

BİZ QALIB GƏLƏCƏYİK!

Yaxşı xatırlayıram, orta məktəbdə oxuyanda müxtəlif mövzularda inşalar yazardım. Bir mahnı vardı, bugünkü gənc nəslin yəqin ki, eşitmədiyi: - "Haradan başlanır vətən, nədən başlanır vətən?" Bu, adi sual deyil, vətən məhəbbətimizin həddlərini, bəlkə də hədudsuzluğunu müəyyənləşdirən müraciətdir. O vaxt bu mövzuda yazdığım inşadan "əla" qiymət almışdım. Lakin indi dərk edirəm ki, o vaxt bu mövzuda "əla"ya layiq inşa yazı bilməzdim. Yalnız indi, orta məktəb illərindən 20 ildən çox müddət keçəndən sonra bu mövzuda yazı hazırlamağa mənəvi haqqımın çatdığını düşünürəm.

Torpaq su ilə qarışanda palçıq, qanla qarışanda Vətən olur. Kədərini də azı, çoxu, sonsuzu ola bilər. Ürəklərində sonu görünməyən kədər yükü daşıyan, ata yurdu əsir düşmüş, yerlə-yeksan edilmiş, doğmalarının qəbri uçurulmuş insanlardır vətən. O insanların uşaqlıq xatirələri, dünyasını dəyişmiş ata-analarının, doğmalarının nigaran ruhlarıdır vətən. Biz azərbaycanlılar vətənə məhəbbət, xalqa, elinə və obasına hörmət, ata-babalarının ənənələrinə sədaqət ruhunda tərbiyə olunmağa məsuliyyətlə yanaşmış, ona həyatı əhəmiyyətli məsələ kimi baxmışıq.

90-cı illərin 20 Yanvar faciəsi, Xocalı soyqırımı... erməni ideologiyasının əsasını təşkil edən "Böyük Ermənistan" naminə Dağlıq Qarabağdan başlanan, torpaqlarımızın işğalı ilə nəticələnən, müstəqilliyimizə təhlükə yaradan "güllə səsləri"... Vətənimizə təcavüz edib, torpaqlarımızın 20 faizindən çoxunu zəbt edən ermənilərin bu qaydasız müharibəni və talanı başladığı günləri "uşaq yaddaşımla" göz önümdə canlandırıram. O dövrdə öz həyatını, canını xalqın azadlığı uğrunda qurban verməyə hazır olan vətənpərvər insanlar xəyalımdan çıxmır. "Gələn Yeni il, Novruz bayramını, Respublika və Müstəqillik günlərini... və bu kimi bir çox əlamətdar günləri Qarabağda keçirək" - arzularımızın elə arzu, istək olaraq qalacağını düşünürdük. Hər qaranlıq gecənin bir işıqlı səhəri olduğu danılmaz həqiqətdir. Nəhayət, çoxdan gözlədiyimiz belə bir səhər bu ilin sentyabrın 27-də açıldı. Qəsbkar düşmənin təxribatlarına cavab olaraq Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev ordumuza əks-hücuma keçməklə bağlı əmr verdi. O gün bu gündür, 16 günə yaxındır davam edən torpaqlarımızın azadlığı uğrunda Vətən

müharibəsində qüdrətli Azərbaycan Ordusu həm maddi-texniki təchizat, həm də döyüş hazırlığı baxımından cəbhədə tam üstünlüyə sahibdir. Azərbaycan terrorizmə qarşı apardığı mübarizə və əks-hücum əməliyyatı ilə təcavüzkar və işğalçı ölkə olan Ermənistanı ciddi zərbələr vurmuş, Ermənistan ordusu həm canlı qüvvə, həm də silah və texnika baxımından xeyli itki vermişdir. Ordumuzun düşməndən fərqli olaraq yüksək mənəvi-psixoloji hazırlığa malik olması, ən əsası isə xalq-ordu-dövlət birliyi qələbənin əsas rəhni, etibarlı mənbəyidir. Aparılan döyüşlərdə düşmənin saysız-hesabsız hərbi texnikası - yüzlərcə tankı, artilleriya qurğusu, piyadaların döyüş maşını, müxtəlif markalı zenit-raket kompleksləri, radiolokasiya stansiyaları və digər çoxsaylı avtomobil texnikası ordumuz tərəfindən məhv edilmiş və ya hərbi qənimət kimi götürülmüşdür. Hərbi əməliyyat nəticəsində düşmən işğalı altında olan 40-dan çox kənd, Cəbrayıl şəhəri, Suqovuşan, Murov zirvəsi, Hardrut qəsəbəsi Ermənistan hərbiçilərinin işğalından azad olunmuşdur.

* * *

Ön xətdə dan yeri erkən sökülür, səngərlərin yan-yörəsində gecənin qaranlığı öləziyir, titrəyir, əsir və yox olur. Ön xətdə döyüşlər, arxa cəbhədə qələbə üçün əlindən gələni edən vətəndaşların mübarizəsi davam edir. Evdən çıxıb işə yollanıram. İki həftədən çoxdur hər səhər çalışdığım doğma Bakı Dövlət Universitetinə gələndə hər kəsin üz-gözündən sevinc, dilindən dualar yağır. Əməkdaşlar bir-birini təbrik edir, gənclər yaxın günlərdə Şuşada, Laçında, Kəlbəcərdə, Xocalıda, Ağdamda, Qubadlıda, Zəngilanda dalğalanacaq üçrəngli bayrağımızı Universitetin giriş qapısından, divarlarından asıblar. Doğma Universitetimin rektorundan tələbəsinə qədər hamı sevinclidir, qürurludur, məğrurdur. Hamı bir nəfər kimi cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin, müzəffər ordumuzun yanında olduğunu, onlara güvəndiyini dilə gətirir. Ali Baş Komandanımızın sərkərdəliyi ilə şanlı ordumuzun uğurlu döyüş əməliyyatları, qazanılmış qələbələr bizi işğal altında olan tarixi torpaqlarımıza hər saat, hər an daha da yaxınlaşdırır.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyü tam bərpa ediləcək və üçrəngli bayrağımız işğal edilmiş bütün torpaqlarımızda qaldırılacaq, şəhidlərimizin ruhları şad olacaqdır. Azərbaycan xalqı həmrəydir və xalqımızın Prezident İlham Əliyevə, Azərbaycan ordusuna olan inamı sonsuzdur. Yaşasın qalib Azərbaycan Prezidenti və müzəffər Azərbaycan Ordusu!

rupor.az
13 oktyabr 2020-ci il

Bəxtiyar Nəbiyev,
Tarix fakültəsinin dekan müavini

QARABAĞ: HƏRBİ VƏ SİYASİ QƏLƏBƏLƏR MƏKANIMIZ!

Qarabağın və işğal edilmiş digər ərazilərimizin işğaldan azad edilməsi istiqamətində ordumuzun əməliyyatları artıq öz nəticəsini verir. Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin bildirdiyi kimi ordumuzun əks-həmlə əməliyyatı nəticəsində status-kvo artıq dəyişibdir. Ermənistan ordusunun məğlubedilməzliyi mifi darmadağın edilibdir. Bu mifin səbəblərini isə ölkə başçımız çox gözəl izah edir. Ermənilərin Birinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi Rusiyanın bölgədə yerləşən 366-cı alayı ilə bağlı olmuşdur. Bu alayın şəxsi heyətinin yetmiş faizi ermənilər idi. Ermənilər Rusiya silahının və digər yardımlarının sayəsində müvəqqəti olaraq müəyyən uğurlar əldə edə bildilər. Azərbaycan isə o dövrlərdə hələ zəif idi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra isə güclü Azərbaycanın formalaşdırılması prosesi start götürdü. Azərbaycan ordusu yenidən qurulmağa başladı. Daha sonra İlham Əliyevin ölkə başçısı olmasından sonra bu proses layiqli şəkildə davam etdirildi. Azərbaycan ordusunun döyüş qabiliyyəti yüksəldi. Beynəlxalq hərbi-siyasi əməkdaşlıq nəticəsində ordumuz ən müasir silahlarla təchiz edildi. Burada Azərbaycan-Türkiyə əməkdaşlığının rolunu, xüsusilə vurğulamaq lazımdır. Biz bu gün bu sahədə həmin əməkdaşlığın və siyasətin nəticələrini görürük. Azərbaycan ordusu hər gün yeni-yeni ərazilərimizi işğaldan azad edir. Ermənistan və onun ölkə başçımızın ifadəsi ilə “psixoloji vəziyyəti gərgin olan” rəhbəri Paşinyan isə cinayətlərinə davam edir. Azərbaycan rəhbərliyi pozitiv diplomatiyaya hər zaman səs verməkdədir. Məhz buna görə Rusiya Federasiyasının danışıqlarla bağlı olan çağırışına da müsbət cavab verildi. Azərbaycan Respublikası xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Moskvaya gedərək Ermənistan xarici işlər naziri ilə Lavrovun vasitəçiliyi ilə görüşdü. Ermənilər bu zaman nə etdi? Öz xislətlərinə uyğun şəkildə yeni bir cinayətə əl ataraq Gəncə şəhərini raket atəşinə tutdu. Özü də gecə vaxtı, dinc insanların yaşadığı binaları bombaladı. 41 dinc sakin yaralandı, 10 nəfər isə qətlə yetirildi. Bu, məhz danışıqların aparıldığı bir dövrdə oldu. Bu, bir daha onu

göstərir ki, Ermənistan heç bir vaxt pozitiv mövqedə olmamışdır. Moskva danışıqları zamanı bəyan edilən dörd bəndin ən gözəl izahı da dövlət başçısı tərəfindən verildi. Ermənistan konkret danışıqlara oturmaldır. Xeyallardan çıxmalıdır. Azərbaycan, ancaq substansiv mövzu ətrafında konkret danışıqları qəbul edir. Azərbaycan üçün bir variant keçərlidir. Ermənistan öz qoşunlarını tamamilə bütün işğal edilmiş ərazilərdən çıxarmalıdır. Ermənistanın yalvarışlarını cənab Prezident İlham Əliyev çox gözəl şəkildə ifadə etdi. Paşinyan az qala qəbilə başçılarına da zəng edərək mədəd diləməkdə idi. Moskva danışıqlarından sonra ölkə başçımız bildirdi ki, Ermənistana bir daha bəyan edildi ki, qondarma oyuncaq qurumla danışıqların aparılmasından söhbət belə gedə bilməz. Azərbaycan Respublikası öz ərazilərinin işğaldan azad edilməsində fəaliyyətini davam etdirir. Bu işdə heç kim onun qarşısını ala bilməz. Azərbaycana bu istiqamətdə təzyiqlər çoxdur. Onlar olmuş və olacaqdır. Ancaq siyasi qətiyyətimiz bu əngəlləri də aşacaqdır. Bunu ölkə başçısı açıq bir şəkildə bəyan edir. Azərbaycan geosiyasi amilləri də düzgün dəyərləndirir. Biz hamımız bilirik ki, Rusiya Ermənistanda Paşinyan rejimini sevməsə də bu ölkəyə öz yardımını əsirgəmir. Bunu bu və ya digər şəkildə edir. Üstəlik, Rusiya mediasında kök salan ermənilər gecə-gündüz Azərbaycan əleyhinə təbliğat aparır. Bu haqda Rusiyanın birinci kanalına müsahibəsində dövlət başçısı İlham Əliyev bildirdi. O, dedi ki, Rusiya mətbuatının bu hərəkətləri Azərbaycanda Rusiyaya qarşı heç də yaxşı olmayan hisslər formalaşdırır. Eyni zamanda dövlət başçımız açıq şəkildə ifadə etdi ki, bu gün Ermənistan Rusiyadan tam asılıdır. Onun qazı, işığı, silahı Rusiyadan gəlir. Rusiya istəsə Ermənistana təzyiq göstərə bilər. Rusiyanın Qafqazda forpostunu dəstəkləməsi belə bu gün Ermənistanı xilas edə bilmir. Çünki Ermənistan daxilən çökmüş bir ölkədir. Əhalisi səfalət içindədir, iqtisadiyyatı çökmüşdür. Bu ölkəni artıq heç nə xilas edə bilməz, baxmayaraq ki, Putin Paşinyanı xilas etmək üçün rıçaqlarını işlətməkdə davam edir. Doğrudur, burada məqsəd heç də Paşinyan deyil, Rusiyanın maraqlarına tam xidmət edən Qarabağ klanının yenidən hakimiyyətə gətirilməsidir. Bu münaqişədə Türkiyənin roluna gəldikdə isə onu deyə bilərik ki, Türkiyə Azərbaycanın qardaşı və müttəfiqidir. Türkiyə Azərbaycana siyasi, diplomatik dəstək verir. Eyni zamanda Azərbaycan Türkiyə ilə hərbi əməkdaşlığını gizlətmir. Bu həm qardaşlığın, həm də maraqların uyğunluğunun nəticəsidir. Azərbaycan üçün Türkiyənin Cənubi Qafqaz regionunda mövcudluğu bir zərurətdir. Proseslərin gedişi onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycanın bu müharibədən qalib çıxması ilə dünyanın geosiyasəti dəyişəcəkdir. Azərbaycan və Türkiyə qardaşlıq münasibətlərinin inkişafı, eyni zamanda digər dövlətlərin bizim ətrafımızda təmərküzləşməsi dünyaya yeni güc mərkəzi gətirir. Bu güc mərkəzi dünyada bir

çox reallıqları dəyişəcəkdir. Artıq dünyada beş dövlətin inhisarı bitir və yeni güc mərkəzi olaraq səhnəyə Azərbaycanın daxil olduğu yeni qüvvə çıxacaqdır. Buraya eyni zamanda Azərbaycanın Pakistanla qurduğu güclü əlaqələr də daxildir.

ikisahil.com

13 oktyabr 2020-ci il

Aysel Fətulla,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

ERMƏNİSTAN TƏCAVÜZKAR SİYASƏTİNƏ SON QOYMALIDIR

Qarabağ Azərbaycandır! - Bu şüarla hərəkətə keçən igid ordumuz sözün əsl mənasında tarix yazır. Torpaqları ancaq qan tökərək geri qaytarmaq olar. Hazırda səngərdə o torpaqları işğalçılardan azad etmək üçün minlərlə igid döyüşür. Bu gün kiçikdən-böyüyə hər kəs Qarabağ eşqi ilə yanıb tutuşur. Bəlkə də, bu zamana qədər heç kəs qələbəyə bu qədər çox inam bəsləmirdi. Müharibə iki bölgədə gedir; cəbhə və informasiya. İnformasiya müharibəsində də güclü qalmaq lazımdır. Gəncədə baş verənlər ürək dağlayır, balaca, günahsız uşaqlar terroristlərin qurbanı olurlar. Bu mövzu ilə bağlı bir qrup gənc Twitter istifadəçiləri #PrayforGanja həştəqi ilə Gəncəyə öz dəstəyini bildirdi. Qısa müddət sonra bu həştəq artıq dünya ictimaiyyətində trendə düşdü. 1 milyondan çox tvit atıldı. "İnformasiya müharibəsində biz azərbaycanlılardan çox güclüyük" deyən erməni lobbisi belə bir situasiyanın qarşısında aciz vəziyyətdə qaldı. Moskvada Rusiya, Azərbaycan və Ermənistanın xarici işlər nazirləri arasında Dağlıq Qarabağ məsələsi ilə bağlı üçtərəfli danışıqlar müzakirə olundu. "Bu, tam miqyaslı atəşkəs deyil, təcili humanitar ehtiyacları həll etmək üçün qısa müddətli atəşkəsə səbəb ola bilər," – Laurence Broers BBC News Azərbaycancaya deyib. Onun dediyinə görə, tərəflərin məqsədləri fərqlidir. Azərbaycan əməliyyatı uğurlu kimi dəyərləndirir və çox güman ki, onu başa çatmış hesab edir. Ermənistan isə hücumdan sarsılıb və yenidən qruplaşmaq üçün fürsət axtarır. Baunov öz twitter hesabında yazır: Ermənistan Rusiyanın müttəfiqi olsa da, nə Azərbaycan, nə də onu dəstəkləyən Türkiyə Rusiyanın düşməni deyil. Bu məntiqə Rusiya üçün kimin hücumu məruz qaldığı yox, kimin hücumuna məruz qaldığı daha böyük əhəmiyyət kəsb edir. Görüşün nəticəsində tərəflər arasında atəşkəs barədə razılığa gəlinib. Lakin Ermənistan bu razılığa da məhəl qoymayaraq aralıqsız olaraq yaşayış bölgələrinə, xüsusilə də mülki şəxsləri hədəf alaraq atəşkəsi pozub.

Qarabağ Azərbaycandır!

mektebgushesi.az
13 oktyabr 2020-ci il

BAKİ DÖVLƏT UNIVERSİTETİNİN BƏYANATI

Dünya qloballaşmaya qədəm qoyduqca, cəmiyyətlərarası integrasiya gücləndikcə nədənsə beynəlxalq müstəvidə mövcud problemlər həll olunmaq əvəzinə, daha da çətinləşir və qəlizləşir. Bu problemləri orta əsrlərdə, hətta XX əsrdə də başa düşmək olardı. XX əsrdə iki əsas fərqli sistem - sosialist və qeyri-sosialist sistemləri arasında ziddiyyətlər də arxada qalmış və yeni bir müstəviyə keçid yaranmışdır. Hazırda beynəlxalq hüquq normaları kifayət qədər sahələrə nüfuz etmiş, güclü beynəlxalq təşkilatlar (BMT, Avropa Şurası, ATƏT və s.) və geniş beynəlxalq müqavilələr sistemi qurulmuş, həqiqətən sivil və demokratik cəmiyyətlərin mövcud olduğu dövlətlər formalaşmış, mütərəqqi ideyalar daha da inkişaf etmişdir. Bəs onda nə üçün təcavüzkarlıq, soyqırımı siyasəti daha da aktivləşir, adi elementar insan hüquqları ayaqlar altına salınır, dünya da buna susur?

Başqa sözlə desək, ermənilərin xalqımıza qarşı XIX əsrdən başlayan və XX əsrdən isə sürətlənən təcavüzkarlıq və soyqırımı siyasəti dünya ictimaiyyəti tərəfindən hələ də cavabsız qalmışdır. Təcavüz və soyqırımı siyasətinin beynəlxalq ictimaiyyətin gözü qarşısında davam etməsi isə beynəlxalq əməkdaşlıq siyasətinə ağır zərbələr vurmaqdadır. Beynəlxalq ictimaiyyətin həmin hadisələrə müəyyən mənada biganə qalması, son nəticədə beynəlxalq hüququn fəaliyyətsizliyi təəssüfləndirici hal kimi xüsusi qeyd olunmalıdır. Məlumdur ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü ilə əlaqədar BMT Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən 4 qətnamə (822, 853, 874, 884 nömrəli) qəbul edilmişdir. Lakin hələ də həmin qətnamələr yerinə yetirilməmişdir, bu da universal bir beynəlxalq təşkilat kimi BMT-nin nüfuzuna və onun beynəlxalq cəmiyyətdəki mövqeyinə ciddi zərbədir. ATƏT-in Minsk qrupu çərçivəsində 30 ilə yaxın müddətdə danışıqlar prosesi hələlik nəticə verməsə də, Azərbaycan ötən müddətdə münaqişənin həllində məhz beynəlxalq hüquq normalarına əsaslandığını ən müxtəlif səviyyələrdə sübuta yetirə bilmişdir. 2020-ci ilin sentyabr ayının 27-dən yeni istiqamətdə başlanan və bu gün də davam edən Ermənistanın növbəti beynəlxalq cinayətlər siyasətinin ən ağır nəticəsi isə mülki əhaliyə qarşı edilən cinayətlərdir. Burada ən ağır forma kimi qeyd olunmalıdır ki, 11 oktyabr 2020-ci il tarixində Rusiya Federasiyasının təşəbbüsü ilə Azərbaycan Respublikası ilə razılaşdırılmış humanitar məqsədlərlə atəşkəs imzalanandan sonra Ermənistan Respublikası nəinki buna əməl

etmiş, əksinə onu ciddi şəkildə pozaraq öz ərazisindən Gəncə və digər şəhərlərimizi “SKAD” tipli raket kompleksindən atəşə tutmuşdur. Bilavasitə Gəncəyə atılan ballistik raket nəticəsində 10 mülki şəxs həyatını itirmiş, 34 mülki şəxs isə yaralanmışdır. Onlardan 6-sı uşaq, 16-sı isə qadındır. Azərbaycan Respublikasına qarşı Ermənistanın təcavüzünün davamlılığını göstərən bu təxribat, beynəlxalq cinayət hesab edilən müharibə cinayətləri olmaqla, Ermənistanın ilk növbədə BMT Nizamnaməsini, Müharibə aparılmasının adət və qaydalarını müəyyən edən Haaqa Konvensiyalarını, Müharibə qurbanlarının müdafiəsi haqqında 1949-cu il Cenevrə Konvensiyalarını və həmin konvensiyalara edilən 1977-ci il tarixli Əlavə Protokolları, Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin Statutunu, o cümlədən ayrı-ayrı silah növlərindən istifadə ilə bağlı beynəlxalq müqavilələrlə müəyyən edilmiş hüquq normalarını, həmçinin mülki əhalinin hərbi əməliyyatların təhlükəsindən müdafiə edilməsi ilə bağlı ümumi hüquq prinsipini kobud şəkildə pozur. Quru müharibəsinin qanun və adətləri haqqında 1907-ci il Haaqa Konvensiyasına Əlavənin 25-ci maddəsinə əsasən, müdafiə olunmayan şəhərin, kəndin, yaşayış yerinin və ya tikilinin hücumə məruz qalması və ya bombalanması birmənalı olaraq qadağandır. 1949-cu il Cenevrə Konvensiyalarına əlavə olunan Beynəlxalq silahlı münaqişə qurbanlarının himayəsinə həsr edilən 1977-ci il Protokolunun (I Protokol) 51-ci maddəsinə müvafiq olaraq, mülki əhali hücum obyektinə ola bilməz. 85-ci maddəyə müvafiq olaraq, mülki əhalini hücum obyektinə çevirmək, mülki şəxslər arasında hədsiz tələfata, yaralanmaya və ya mülki obyektlərə ziyan dəyməsinə səbəb olacağını bilə-bilə mülki əhaliyə və ya mülki obyektlərə toxunan hücumlar etmək ciddi beynəlxalq hüquq pozuntusu sayılır. Statutun 8-ci maddəsinə əsasən, qəsdən mülki əhaliyə, yaxud bilavasitə hərbi əməliyyatlarda iştirak etməyən ayrı-ayrı şəxslərə hücum etmək (b.i), qəsdən mülki obyektlərə hücum etmək (b.ii), müdafiəsiz və hərbi məqsədlər daşımayan şəhər, kənd, yaşayış yerləri və binalara hücum etmək və ya onları hər vasitələrlə atəşə tutmaq (b.v) müharibə cinayətləridir və cəzalandırılmalıdır. Bütövlükdə, Ermənistanın bu addımı Müharibə dövründə mülki əhalinin müdafiəsinə dair 1949-cu il Cenevrə Konvensiyasının və bu cür silahların mülki əhaliyə qarşı istifadəsini qadağan edən beynəlxalq sazişlərin müddəalarına ziddir və günahkar şəxslərin məsuliyyətə cəlb edilməsinə əsas verir. Hesab edirik ki, Ermənistan Respublikasını bu cür silahlarla təchiz edənlər də həmin silahların qanunsuz istifadəsinə görə məsuliyyəti bölüşməlidirlər. Təəssüflər olsun ki, bu gün də qeyd olunan silahların təchizatı dayandırılmamış, əksinə daha iri həcmdə davam etməkdədir. Təəssüf doğuran digər bir məsələ, bu təchizatın mülki aviasiya vasitəsilə həyata keçirilməsidir. Halbuki mülki aviasiyanın bu məqsədlə istifadə edilməsi, “Beynəlxalq mülki aviasiya haqqında” 1944-cü il Konvensiyasına birbaşa ziddir. Konvensiyanın 4-cü

maddəsinə müvafiq olaraq, mülki aviasiyanın Konvensiyanın məqsədlərinə uyğun olmayan hər hansı məqsədlə istifadə olunması yolverilməzdir. Hesab edirik ki, universal və regional kollektiv təhlükəsizliyin üzvü olan, ən azından sülhməramlı missiyanı üzərinə götürən dövlətlər, bu addımların qarşısının alınmasına öz töhfələrini verməli və regionda yaranmış gərginliyin aradan qaldırılmasına nail olmalıdırlar. Eyni zamanda, beynəlxalq cəmiyyət Ermənistanı beynəlxalq hüquq normalarına riayət etməklə öz qanunsuz əməllərindən əl çəkməyə ciddi təsir göstərməli və Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olmasına dəstək verməlidir. BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə uyğun olaraq, Azərbaycanın özünü-müdafiə hüququnun mövcudluğuna baxmayaraq, dövlətimiz beynəlxalq hüququn ümumtənzim prinsipi və normalarına sadıqlığını bir daha göstərir. Ermənistan isə ikili standartlarla pərdələnərək özünün işğalçılıq və hələ də davam edən beynəlxalq cinayətlər törətmək siyasətindən əl çəkmir. Azərbaycan beynəlxalq hüquq normalarına hörmətlə yanaşdığı kimi, beynəlxalq cinayətlər törətmiş Ermənistanın və aidiyyəti şəxslərin beynəlxalq hüquqi məsuliyyətə cəlb olunması üçün beynəlxalq hüququn tamhüquqlu subyekti olaraq beynəlxalq hüquq normaları ilə müəyyən olunmuş subyektiv imkanlara və onların lazımınca realizəsini tələb etmək hüququna malikdir. Ümidvarıq ki, tezliklə beynəlxalq hüquq ikili standartlardan azad olunmaqla cəzasızlıq mühiti də aradan qalxacaq və beynəlxalq-hüquqi məsuliyyət normaları tam gücü ilə fəaliyyət göstərəcəkdir.

bsu.edu.az

14 oktyabr 2020-ci il

RUS MEDIASININ İÇ ÜZÜ: “DEZİNFORMASIYA, MANİPULYASIYA...” - BLOKADA YARILIR!

“Dağlıq Qarabağ barədə danışan telekanalların 90 faizi erməni mövqeyini müdafiə edir”

“Bəzən Moskva kanallarına baxanda bilmirsən ki, rus mediasıdır, ya erməni” Dağlıq Qarabağ müharibəsinin ilk günündən etibarən Rusiya telekanallarında müzakirələr aparılır, müxtəlif şəxslərin iştirakı ilə debatlar təşkil edilir. İlk baxışdan əladır. Çünki diskussiya istənilən qaranlıq məqamın gün üzünə çıxması üçün ən ideal variantdır. Amma ruslar bu ad altında öz təbliğatlarını həyata keçirirlər. Əminliklə, səmimiyyətlə və tam cəsarətlə deyirəm. Məsələn, bu günlərdə “Rossiya-1” kanalının efirində yayımlanan “60 dəqiqə” verilişində Dağlıq Qarabağda aparılan genişmiqyaslı hərbi əməliyyatlar yenə müzakirə masasına çıxarılmışdı. Amma altı qonaqdan cəmi biri- xalq yazıçısı Çingiz Abdullayev haqq mövqeyindən çıxış edirdi, belə demək mümkünsə, beş ermənipərəstə qarşı vururdu. Amma ədalət qalib gəldi, digərlərinin sərsəmləmələri yox. Son sözü deyən Çingiz Abdullayev “Azərbaycan prezidenti necə bilsə, elə də olacaq” sözləri ilə müzakirəyə nöqtə qoydu. Olan isə ikiüzlülərin, riyakarlıların və bir də təbliğatla məşğul olan kanal rəhbərliyinin özünə oldu. Məgər Rusiya folklorunda “yalan ayaq tutar, amma yeriməz” atalar sözü yoxdur? Görünür, yoxdur. Ya da Şeynidlər, Babayanlar, Solovyovlar... bunu eşitməyiblər.

BDU-nun Jurnalistika fakültəsinin professoru Qulu Məhərrəmli “Sherg.az”-a açıqlamasında Rusiya mediasının fəaliyyətini belə qiymətləndirib: “Rus KİV-i dövlət təbliğatı, yəni propaqanda ilə məşğuldur. Onlarda müstəqil media yoxdur. Alternativ fikirlər sadəcə formal xarakterli ifadə olunur. Biz son günlərdə həmin kanallarda qeyri-obyektivliyi açıq-aydın gördük. Dağlıq Qarabağ barədə danışan telekanalların 90 faizi erməni mövqeyini müdafiə edir. Beləliklə, auditoriyada hadisələrin gerçək mahiyyəti haqqında yanlış təsəvvür yaranır. Rəsmi Moskvanın mövqeyi sülhə çağırışdan, tərəfləri barışdırmaqdan ibarətdir. Medianın böyük əksəriyyəti isə erməni əsilli şəxslərin əlində və ya təsirində olduğuna görə, bitərəf, soyuqqanlı davranmır, hücum, aqressiya nümayiş etdirirlər. Düzdür, ədalət naminə demək lazımdır ki, kanallar arasında Azərbaycanın haqq səsinə eşidənlər də var. Prezidentimizin müsahibələrini yayımlamaları bunu təsdiq edir. Həmin

çıxışların efirə verilməsi nəticəsində informasiya blokadası yarılır, rus ictimaiyyəti maariflənir. Amma bütün bunlarla yanaşı, rus mediası təbliğat, dezinformasiya, manipulyasiya üzərində qurulub. Beləliklə, yerli tamaşaçıda çaşqınlıq yaranır. Çox təəssüf". Q.Məhərrəmli, həmçinin rus mediasının ekspert seçiminə də toxunub: "Onların adı ekspertdir. Əslində isə erməni təbliğatı ilə məşğuldurlar və tərəf kimi çıxış edirlər. Bəzən Moskva kanallarına baxanda bilmirsən ki, rus mediasıdır, ya erməni. Qonaq dəvəti zamanı balans qorunmur. Sadəcə "xala, xətrin qalması" məqsədilə haqq səsinə dəstəkləyən bir adam çağırılır. Bir məqamı da deyim, informasiyanın ötürülməsi, təqdimi də doğru deyil. Məsələn, Gəncənin vurulmasına dair xəbərdə deyilirdi ki, Azərbaycan on nəfərin ölümündə Ermənistanı ittiham edir. Guya bu vandallığı törədən rəsmi İrəvan deyil. Bax, belə faktlarla rus mediasının iç üzünü ortaya çıxır".

sherg.az

14 oktyabr 2020-ci il

Rəhman Mirzəlizadə,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

DƏRVIŞANƏ QARABAĞ QAZİSİNİN ÇUBUĞU...

(cəbhə bölgəsindən reportaj)

Bizdən qabaqda gedən hərbi maşının yük yerindəki əsgərlərə uzaqdan əl yel-ləməyimiz və onların "Biz güclüyük" anlamında yumruq göstərmələri reportaj üçün ilk qeydim olur. Əgər ermənilərin Füzulidə mülki yaşayış yerlərinə atdığı artilleriya mərmilərinə tuş gəlməsək, bu yazını yazıb tamamlayacağam. "Bu yol Zəngilana aparır, İrəvana gedən yoldur" - dostumuz və müşayiətçimiz Ruslan, elə bil, ağzıyla yol çəkir. Amma Zəngilana uzanan bu yol bizi hələlik əsgərlərimizin yanına gətirir. Qalaqlanmış təkərləri posta daşıyırlar. Maşından düşüb onlarla söhbətləşməyə tələsirəm:

- Yorulmayasınız!- Gecikmisən, artıq yorulmuşuq - əsgər zarafatla cavab verir. Dostum Fehruz yoldan aldığımız siqaretləri əsgərlərə paylayır:

- Siz bir siqaret çəkib dincinizi alın, onacan biz daşıyıyıq.

Ruslan, Fehruz və mən qalaqlanmış təkərlərə girışırik.

- Onsuz da bu təkərləri boş yerə daşıyıyıq, 1-2 günə erməniləri Laçından o yana kürüyəcəyik, təkərlər orada lazım olacaq. - Əlindəki alışqanla qolundakı bayrağın kənarlarında tiftiklənmiş sapları yandıran əsgər deyir: - Bax, bu şəkili bizim snayperçidir, - əslən Şəkidən olan əsgər dostunu göstərir - sentyabrın 27-dən bəri 13 erməni başı diyirləndirib.

Şəkili düzəliş edir: - 14! - Hə, 14. Uşaq vaxtı ona çox "gözuu yiyim" deyiblər, ona görə gözləri şahin kimi görür, səngərin içindəki erməninə kəməmindən vurub şalvarını salır aşağı -əsgərlər gülüşürlər. Əsgərlərdən biri siqaretin kötüyünü dincini aldığı qayanın üstünə basıb mənə yaxınlaşır. Əlinə bir təkər alıb böyrümcə addımlaya-addımlaya yavaşca deyir:

- Anam-atam narahatdır, nömrələrini versəm, zəng edib deyə bilərsən ki, oğlunuz salamatdır, heç bir şey yoxdur?

- Əsgərin gözlərində gördüyümü burada yazıb janrı korlamaq istəmirəm. Bir hekayə, ya da şeirimdə mütləq ki, baxacaq o gözlər.

- Niyə demirəm, nömrəni ver. Əsgər bizi görəndən bəri yaddaşında təzələdiyi nömrəni deyir. Ruslan bizi çağırır, artıq getmək vaxtıdır. Atasına zəng etməyimi istəyən əsgər məni qucaqlayır. O biri əsgərlər gözlərimin içinə baxır. Yaxınlaşıb hamısını bir-bir qucaqlayıram.

- Allah amanında!

Ruslan bizi ermənilərin artilleriya və raket atəşindən dağılmış kəndə aparır. Qəsəbənin mərkəzindəki çayxananın önündə maşından düşürük. Buradakı əhval-ruhiyyə və dağıntılar haqda öyrənmək üçün çayxana ideal yerdir. Sakinlərin baxışlarından bizim bura adamı olmadığımızı hiss etdikləri aydın duyulur. Ruslan bizi təqdim edir:

- Müxbirlərdir, Bakıdan gəliblər.

- Xoş gəliblər, buyurun, əyləşin.

- Döşündən orden və medallar asılmış ağsaqqal bizi masasına dəvət edir. O biri masadakılar da yavaş-yavaş ətrafımıza yığışırlar. Hiss edirəm ki, hamısı bir suala bənddir, ürəkləri doludur.

Çay gətirirlər.

- Axırıncı dəfə kəndə nə vaxt mərmə düşüb? - Bu sual söhbətimizin havaya açılan "start" atəşi olur.

- Dünən gecə. Qabilgilin həyətinə top mərmisi düşüb. Bir xeyli heyvanı, toyuq-cücəsi qırılıb, pəncərələrinin şüşələri çiləklənib, yaxşı ki, özlərinə bir şey olmayıb. - Ağsaqqal masanın üzərinə yayxanıb gecədən qalma həyəcanla danışır. Top səsləri eşidilir.

- Bizimkilərdir, - çayxana sahibi çay süzə-süzə deyir.

- Bunu necə bilirsiniz?

- Gurultu eşidəndə fikir ver, əgər yer silkələnirsə, demək, o haramzadalar-dır, kəndlərə atırlar. Yox, əgər yer silkələnərsə, demək, Allah qolunuzu var eləsin, demək, bizimkilərdir, haranısa şumlayırlar. Çayxana həyətinin uzaq küncündə oturub əlindəki çubuqla yerə nəsə cızan dərvişanə bir kişi diqqətimi çəkir. Öyrənirəm ki, Birinci Qarabağ müharibəsi qazisidir. Heç kimi yoxdur. Sözü sakinlərə verirəm:

- Birinci Qarabağ müharibəsində əsgər dostları gözünün önündə şəhid olublar, o vaxtdan psixoloji travma alıb, kənd içinə çıxmır. İndi neçə gündür, döyüşlər başlayandan buşlatını da geyinib ortalıqda sərgərdan kimi dolaşır. Bəlkə də, onun çubuqla yerə çəkdiyi Qarabağın xəritəsidir. Əlindəki çubuqla rayonları bir-bir işğaldan azad edir.

- Kənddə təxminən neçə ev ziyan görüb? - Qeyd üçün dəftər qabağında hazırdır.

- 40-50 ev - Masaya yeni yaxınlaşmış adam dillənir.

- Yox, 50-dən çox olar, hardasa 60-70 ev. - Ağsaqqal əminliklə deyir.

- O gün Kərimgilin sahəsinə raket atmışdılar. Düşdüüyü yerdə necə çökək yara-dıbsa, boy vermir. Allah üzlərinə baxıb, sahə evdən bir az aralıdır, yoxsa, bala, hamısı qırılırdı.

- Kərimin balaca gədəsinin dili qatlanıb.

Hamımız çayxana həyətinin çəpərinə söykənilib bayaqdan bizi dinləyən qadına sarı boylanırıq.

- Bəs xəstəxanani niyə demirsiniz? Xəstəxanaya da atıblar.

- Xəstəxana haradadır, bibi? - Nə olsun, jurnalistəm, "bibisi" xitabı bu cür səmi-mi ortamda qəbahət deyil, mənəcə. Bizi xəstəxanaya gətirirlər. Xəstəxananın özü indi ağır yaralı xəstəyə oxşayır - çiliklənmiş şüşələr, qopmuş pəncərələr, qapılar, qəlpələrin divarlardan qopardığı hissələr, sınmış yerə düşmüş ağac budaqları və sair. Ağsaqqal "Yeriyyə bilmirəm, yoxsa mən də döyüşə gedərdim" anlamına gələn heroqlif kimi əlində gəzdirdiyi əsasını top mərmisinin yaratdığı çökəyə salır. Burada bir köpək də var, yaralıdır, ağrı çəkir. Ona "Atəşkəs" adı verirəm və Tanrıya dua edirəm ki, onun canını bu əzabdan qurtarsın... Xəstəxanadan çıxırıq. Yenə top səsləri eşidilir və bu dəfə, deyəsən, yer silkələnir. Sakinlər təxminlərini yağdırırlar:

- Qrad idi.

- Öyrənə bilmədin də, qradın səsi belə olmur, bu, top idi. Yan tərəfdəki həyətdə bir qadın artilleriya səslərini eşitmirmiş kimi fikirli-fikirli yer süpürür, amma həyət tər-təmizdir. Bəlkə də, oğlu əsgərdir.

Bayaqkı qazinin çubuğu bir az da irəli uzanıb, deyəsən, Şuşaya çatır. Artıq getmək vaxtıdır. Kənd əhalisi ilə xudahafizləşirik. Ağsaqqal son dəfə əlindəki heroqlifi pankart kimi yuxarı qaldıraraq arxayınlıqla bizi yola salır. Maşına minirik.

- Ruslan, biz çayın pulunu vermədik! - Elə bil, içimdəki işıqforun qırmızı işığı yanır. Ruslan gülür:

- Elə bilirsən, pulu versəydin, götürəcəkdilər? İndi fərqi nə varıram, orada elə əhval-ruhiyyə yaratmışdılar ki, özümü çayxanada yox, evdə hiss edirdim, ona görə pul yadımdan çıxmışdı. Yolların kənarına səpələnmiş boş su butulkaları, sel-lofanlar kənd yerlərində görməyə öyrəşdiyim mənzərə olmadığı üçün səbəbini Ruslandan soruşuram.

- Əsgərlər buradan keçməmişdən bir neçə saat öncə kənd camaatı su, şirniyyat, şokolad və sair ərzaq alıb yolların kənarına düzülür. 1-2 kilometrlik insan tunelinə dönmür bura. Əsgərlər gələndə alqışlarla, vətənpərvər şüarlarla onları qarşılayıb ərzaq paylarını verirlər. Ərzaq demişkən, indi sizi camaatın əsgərlər üçün göndərdiyi ərzağın, pal-paltarın saxlandığı anbara aparıram. Ruslan arxadan sürətlə gələn təcili yardım maşınına yol verib söhbətə davam edir:

- Baxın, burada hamı belədir, təcili yardım maşını görən kimi hamı kənara çəkilib yol verir. Anbara gəlirik. Burada əsgər üçün lazım olan hər şey var - qalın geyimlər, əl fənləri, paketlərlə siqaret, generatorlar, enerji daşları, "Snickers" şokoladları və sair.

- Hələ bunların yarısından çoxunu əsgərlərə göndərmişik. Bilirsiniz nə qədər idi?! - Ruslan ərzaqları göstərir.

Anbardan çıxırıq. Fin qəsəbəsindən keçəndə Ruslan buranın nəyə görə belə adlandırıldığını izah edir:

- 90-cı illərdə Füzuli işğal olunanda Finlandiya buraya gələn məcburi köçkünlər üçün daşınan evlər göndərib. Camaat ona "Finski evlər" deyir. Elə o vaxtdan da bu qəsəbənin adı "Fin qəsəbəsi" qalıb. Yenə qarşımızda əsgər dolu maşın gedir. Əsgərlərdən biri başını silahının lüləsinə keçirdiyi papağına söykəyib.

- Müharibə dövründə əsgərə əl yelləməkdən daha gözəl bir şey varsa, o da əsgər olmaqdır - Fehruz qabağımızdakı əsgərlərə əl yelləyə-yelləyə deyir.

Ruslan:

- Darıxma, Fehruz, biz Şuşaya gedəndə həmin yola saldıığımız əsgərlər də bizə əl yelləyib qarşılayacaqlar.... Görəsən, mərmə düşən kənddə gördüyüm o dərvişə Qarabağ qazisinin çubuğu indi haralardadır?

"525-ci qəzet"
15 oktyabr 2020-ci il

AZƏRBAYCANIN HAQLI MÖVQEYİ DƏSTƏKLƏNMƏLİDİR

Hər bir insanın, hər bir xalqın öz doğma yurdunda dinc yaşamaq hüququ, bu hüquqa qəsd edənlərə qarşı özünümüdafiə hüququ var. Bu günlərdə Azərbaycan Ordusu Vətənin ərazi bütövlüyü, Ermənistan silahlı qüvvələrinin ölkəmizin ərazisindən çıxarılması uğrunda mübarizə aparır. Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Bakı Dövlət Universitetinin professoru Qabil Əliyev bildirib. Professor qeyd edib ki, erməni qatı millətçi tarixçilərinin xəyal məhsulu olan “Böyük Ermənistan”ın bir parçası kimi təqdim edilən Qarabağ əzəldən bəri azərbaycanlıların ata-baba yurduudur. Qarabağ xanlığının Rusiya imperiyasına birləşdirilməsi haqqında 1805-ci il 14 may tarixli Kürəkçay müqaviləsini də Qafqazdakı rus ordusunun baş komandanı ilə Qarabağın ozamankı sahibi İbrahimxəlil xan imzalayıb. Qarabağda indi yaşayan ermənilərin sələflərini Rusiya hakim dairələri İrandan və Osmanlı dövlətindən köçürüb yerləşdiriblər. Keçən əsrin əvvəllərindən başlayaraq erməni qatı millətçi təşkilatları Azərbaycan ərazilərinə, o cümlədən Qarabağa yiyələnmək üçün kütləvi qətl və qarətlər törətməyə başladılar. 1918-1920-ci illərdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti bunun qarşısını almağa qismən müvəffəq olsa da, sovet dövründə ali rəhbərliyin erməniləri himayə etməsi Azərbaycan xalqına yeni məhrumiyyətlər gətirdi. 1948-1953-cü illərdə 150 min azərbaycanlı əhali Ermənistan SSR-dən, öz doğma yurdlarından deportasiya edildi. 1988-1989-cu illərdə isə bu respublikada yaşayan bütün azərbaycanlılar - 250 mindən çox insan qovuldu, evləri yandırıldı, əmlakları qarət edildi. Elə o zaman Dağlıq Qarabağın Ermənistana birləşdirilməsi üçün açıq çıxışlar başlandı. 90-cı illərin əvvəlində isə Dağlıq Qarabağ ərazisi, ardınca da ətrafındakı 7 rayon Ermənistan tərəfindən işğal edildi. Burada yaşayan insanlar soyqırımına məruz qaldı, sağ qalanlar isə öz evlərini tərk etməyə məcbur oldu. Müstəqilliyini yeni qazanan Azərbaycan Respublikası ərazisinin 20 faizini itirdi, 1 milyondan çox insan qaçqına, məcburi köçkünə çevrildi. BMT Təhlükəsizlik Şurası 1993-cü ildə Ermənistan silahlı birləşmələrinin Azərbaycan Respublikasının işğal edilmiş ərazilərindən qeyd-şərtsiz və dərhal çıxarılmasını tələb edən 4 qətnamə qəbul edib. Lakin Ermənistan Respublikası beynəlxalq hüququn prinsiplərinə məhəl qoymayıb, eləcə də ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrələrinin təkliflərini rədd edib. Ermənistan rəhbərliyi Dağlıq Qarabağda etnik təmizləmə həyata keçirib, azərbaycanlıların tərk edilmiş

evlərinə Suriyadan, Livandan etnik erməniləri, kürd terrorçularını yerləşdirməyə başlayıb.

Q.Əliyev vurğulayıb ki, bu il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbi təcavüzünə, Azərbaycanın yaşayış məntəqələrini ağır silahlardan atəşə tutmasına cavab olaraq ordumuz əks-hücuma keçib, bir neçə yaşayış məntəqəsini işğaldan azad edib. Sonrakı günlərdə ordumuz uğurlu hərbi əməliyyatları davam etdirib, Füzuli, Cəbrayıl, Tərtər və Xocavənd rayonlarında onlarla yaşayış məntəqəsini düşmən tapdığından qurtarıb. Cəbhədən ard-arda gələn qələbə xəbərləri xalqımızda böyük ruh yüksəkliyi yaradıb. Bütün vətəndaşlarımız Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Azərbaycanın haqlı davasını necə inamla qoruduğunu görür, qürur duyurlar. Döyüş meydanında ağır məğlubiyyətə uğrayan Ermənistanın rəhbərliyi bunun qisasını Azərbaycanın mülki əhalisini və obyektlərini, döyüş mövqelərindən çox uzaqda yerləşən yaşayış məntəqələrini atəşə tutur. Oktyabrın 11-nə keçən gecə Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri Gəncəyə Ermənistan ərazisindən raket atılıb, şəhər atəşə tutulub, öz mənzillərində yatmış insanlar, o cümlədən qadın və uşaqlar həlak olublar.

Ermənistanın bu qəddar, heç bir çərçivəyə, insani, əxlaqi normalara sığmayan əməllərinə obyektiv hüquqi qiymət verilməlidir. Bu vandalizmi, dövlət terrorunu beynəlxalq ictimaiyyət doğru-dürüst qiymətləndirməli, Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləməlidir.

AZƏRTAC
15 oktyabr 2020-ci il

Ramiz Sevdimaliyev,
Beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat fakültəsinin
Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının professoru

ERMƏNİSTANIN İŞĞALÇI DÖVLƏT OLMASI FAKTI BEYNƏLXALQ SƏNƏDLƏRDƏ TƏSDİQ OLUNUB

Ermənistanın işğalçı dövlət olması faktı beynəlxalq sənədlərdə də təsdiq edilib. Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionu və ətraf rayonları da daxil olmaqla 20 faiz ərazisi 30 ilə yaxındır ki, Ermənistan tərəfindən işğal edilib. BMT Təhlükəsizlik Şurası 1993-cü ildə qəbul etdiyi qətnamələrdə (822, 853, 874, 884) Azərbaycan ərazilərinin işğalı faktını təsdiqləyib və Ermənistan silahlı qüvvələrinin həmin ərazilərdən çıxmasını tələb edib. Qətnamələrdə Dağlıq Qarabağın Azərbaycan Respublikasının ərazisi olduğu da təsdiq edilib.

Azərbaycanın əks-hücum əməliyyatları beynəlxalq hüquqa uyğun şəkildə aparılır. BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə əsasən Azərbaycan individual və ya kollektiv özünümüdafiə hüququna malikdir. Azərbaycan tərəfi əks-hücum əməliyyatlarını özünümüdafiə hüququna istinad edərək başlayıb. Bu əməliyyatların əsas məqsədi işğala son qoyulması, mütəmadi olaraq Ermənistan tərəfindən intensiv artilleriya atəşinə məruz qalan mülki əhalinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsidir. Odur ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri əməliyyatlar zamanı düşmənin işğal edilmiş ərazilərdə yerləşdirdiyi hərbi obyektlərini və silahlı qüvvələrini hədəf kimi seçib. Azərbaycan beynəlxalq humanitar hüquq normalarına riayət edir və mülki əhalini hədəf seçmir. Cəmi bir neçə gün davam edən döyüşlər göstərdi ki, Azərbaycan bütün sahələrdə olduğu kimi, hərbi sahədə də Ermənistandan qat-qat güclüdür. Cəbhədə əldə edilmiş uğurları siyasi və diplomatik müstəvidə davam etdirmək məqsədilə Azərbaycanın Xarici İşlər naziri oktyabrın 8-də Cenevrədə ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrlərini vəziyyətlə bağlı məlumatlandırdı, oktyabrın 9-da isə Moskvada Rusiya-Azərbaycan-Ermənistan Xarici İşlər nazirləri arasında keçirilən görüşə qoşuldu. Moskva görüşü 11 saat davam etdi və müzakirələrin nəticəsi olaraq tərəflər arasında razılaşma əldə edildi. Bu razılaşma faktiki olaraq iki prosesi əhatə edirdi, birinci proses humanitar məqsədlərlə atəşkəsi nəzərdə tuturdu, ikinci proses isə Azərbaycan və Ermənistan arasında ATƏT-in Minsk qrupu həm-

sədrlərinin vasitəçiliyi ilə münaqişənin tezliklə sülh yolu ilə həlli məqsədilə substantiv danışıqlara başlanılmasını nəzərdə tuturdu. Bundan əlavə, razılaşmada danışıqların formatının dəyişməzliyi, yəni Ermənistanın iddialarının əksinə olaraq danışıqların Azərbaycan və Ermənistan arasında aparılması təsdiq olunurdu. Əlbəttə ki, hələ əvvəlcədən Ermənistanın əldə ediləcək danışıqları pozacağı barədə ehtimallar var idi. Belə ki, hazırda cəbhədəki uğursuzluq Ermənistan cəmiyyətində ciddi çətinliyə və pik həddə çatmış gərginliyə səbəb olub. Əsgər anaları hakimiyyətdən övladları barədə məlumat tələb edir, ölkədə iqtisadi-sosial durum acınacaqlı vəziyyətdədir. İşğalçı dövlətin siyasi elitası bir neçə qruplaşmaya parçalanıb, hətta "Qarabağ klanı" deyilən qruplaşma belə bölünüb. Hər qrup gələcək hakimiyyət uğrunda mübarizə haqqında düşünür. Baş nazir Paşinyan isə başını itirib və çıxılmaz vəziyyətə düşüb. Humanitar atəşkəs baş tutacağı halda cəbhə bölgəsindən Ermənistan minlərlə əsgər cəsədinin gətirilməsi gözlənilirdi və ölkədə hərc-mərcliyin yaranması qaçılmaz idi. Digər tərəfdən atəşkəsə əməl edildiyi, danışıqlara başlanıldığı halda Ermənistan hakimiyyəti işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərindən çıxmaq barədə qrafik təqdim etməli olacaqdı. Bu isə Ermənistanda xaosun yaranması və Paşinyanın sonu demək idi. Danışıqlardan dərhal sonra Ermənistan tərəfi humanitar atəşkəsi pozdu, Azərbaycanın mülki əhalisinə hərbi hücumları daha da intensivləşdirdi. Ən dəhşətli hücumlardan biri Gəncə şəhərinin əhalinin sıx məskunlaşdığı hissəsinə gecə saatlarında ballistik raketin atılması oldu. Gəncəyə hücum Ermənistan hakimiyyətinin törətdiyi müharibə cinayətidir və onun məsuliyyəti baş nazir Paşinyanın üzərinə düşür. Eləcə də Azərbaycanın Tərtər, Naftalan, Ağcabədi, Bərdə, Mingəçevir və digər şəhərlərinə ciddi ziyan vurulub, mülki əhali arasında ölənlər və yaralananlar var. Ermənistanın törətdiyi bu cinayətlərin hüquqi müstəvidə qiymətləndirilməsi üçün Azərbaycanın beynəlxalq tribunallara müraciət etməsinə kifayət qədər əsası var.

AZƏRTAC
15 oktyabr 2020-ci il

Nurşəraf Tağıyeva,
Jurnalistika fakültəsinin doktorantı

BİZ QARABAĞA QAYIDIRIQ!

Get-gedə doğma qəsəbəmizə yaxınlaşırdım. Maşın irəlilədikcə pəncərədən boylanıb yol kənarından görünən, doğulub-böyüdüyüm məhəlləmizə, yaşadığımız binaya daha yaxşı baxmaq istəyirdim. Təxminən 5-6 saniyə ərzində uşaqlığım, məktəb illərim, gəncliyim, tələbəliyim gözümün önündən keçdi. Mənzilimizin pəncərəsinə, eyvanına baxdıqca orada nə isə axtarırdım... Bu axtardığım heç vaxt heç nə ilə əvəz edə bilməyəcəyim doğmalığ hissi idi. Axı insana öz uşaqlığından doğma nə ola bilər? Bu binadan köçdüyümüz iki ildən çoxdur. Öz istəyimizlə başqa bir yerdə yaşamağa davam etsək də, 25 il yaşadığım o məhəlləni, o mənzili unuda bilmirəm. Pəncərəsində bir işıq görməyə çalışırdım, “görəsən orada kim yaşayır?”, “məhəlləmizi dəyişməyiblər ki?” və bir çox belə suallar ətrafında düşünürdüm. Və bütün bunlar cəmi bir neçə saniyə ərzində baş verirdi. Artıq binalar geridə qalıb, gözdən itmişdi. Mən isə uşaqlığımın, həmin o kiçik, amma izah olunması imkansız olan o doğma mənzilimizin xatirələrində qalmışdım. Birdən radiodan gələn səs məni real həyata qaytardı. Cəbhə xəbəri... Qarabağdan xəbər var idi. Həminin çoxdan gözlədiyi o xəbər. O xəbər ki, torpaqlarımızın bir qisminin işğaldan azad olunduğunu deyirdi, o xəbər ki, illərin həsrətinə son qoyurdu, o xəbər ki, hər bir jurnalistin arzusu idi. Qarışıq hisslərin və duyğuların fırtınası məni ani bir müqayisə içərisinə saldı. Qarabağ həsrətinin qarşısında az öncə keçirdiyim darıxmaq hissi necə də kiçik idi. Sən demə illər ərzində məcburi köçkünləri anladığımı sanırmışam, sən demə illər ərzində Qarabağ arzusu ilə yaşadığımı sanırmışam. İndi, bu xoş xəbəri aldıqda bildim ki, bu sevincin özü onu arzulamaqdan, həsrətdən qat-qat üstün imiş. Qarabağ düşmən işğalından azad olunduqca bu illər ərzində nəyi itirdiyimizi başa düşdüm. Sevinc, hüzn, həsrət və digər müxtəlif qarışıq hisslər... Qarabağ. O, sadəcə torpaq deyil. O Vətəndir. Uğrunda ölənlər, axan qanlar bu torpağı vətən etdi. Sanki bu torpaqda bayrağım da bir başqa dalğalanır, daha əzəmətli, daha uca, daha qürurlu. Çünki bu torpaqda Azərbaycan əsgərinin ayaq izi var, bu torpaqda Azərbaycan əsgərinin qanı var, bu torpaqda anaların göz yaşı var. O analar elə oğul böyütdülər ki, vətəni uğrunda can almağa və can verməyə daim hazırdır. Və onlar elə qadınlardır ki, oğlunu, ərinə, qardaşını,

atasını itirsə belə gözüünün yaşını silib başını dik tutmağı və “Vətən sağ olsun!” deməyi bacarırlar. Vətən! Qarabağ Vətəndir! Qarabağ Azərbaycandır! Hamımız qarabağlıyıq! Get-gedə doğma kəndlərinə yaxınlaşırdılar. Maşın irəlilədikcə pəncərədən boylanıb yol kənarından görünən, doğulub-böyüdükləri məhəllələrinə, yaşadıkları yerlərə daha yaxşı baxmaq istəyirdilər. Baxdıqları yerdə nə isə axtarırdılar- uşaqlıqlarından, gəncliklərindən qalan xatirələrdəki doğmalığ hissi... Onlar qarabağlılardır. Biz Qarabağa qayıdırıq!

moderator.az
15 oktyabr 2020-ci il

Nəsiman Yaqublu,
Jurnalistika fakültəsinin Milli mətbuat tarixi
kafedrasının professoru

ÜZEYİR HACIBƏYLİNİN ERMƏNİLƏR ƏLEYHİNƏ YAZILARI

Böyük mütəfəkkir Ü.Hacıbəylinin ermənilər əleyhinə olan yazıları sovet rejimindən sonra ilk dəfə olaraq 2009-cu ildə nəşr edildi. Bu yazılardan aydın oldu ki, Ü.Hacıbəyli yazılarında ermənilərin ziyanlı və təhlükəli bir toplum olduğunu, xaraktercə etibarsızlığını böyük uzaqgörənliklə açıqlamışdır. Ü.Hacıbəyli hələ uşaq yaşlarından, böyüdüüyü Şuşa mühitindən, Qori Müəllimlər Seminariyasını bitirdikdən sonra müəllim işlədiyi Tuğ kəndindən onları yaxından tanımaq imkanına malik olmuşdur. Ermənilərin müsəlman və türk toplumuna qarşı sonralar törətdiyi xəyanətləri də böyük mütəfəkkir yaxından izləyə bilmişdir. Ü.Hacıbəylinin, xüsusən “İrşad” qəzetində (bu qəzet 1905-ci ilin dekabrın 17-dən Ə.Ağaoğlunun redaktorluğu ilə nəşrə başlamış və Ü.Hacıbəyli də orada jurnalist olaraq çalışmışdır) “Ordan- burdan” başlığı ilə “Filankəs” imzalı ermənilər haqqındakı yazıları bu günümüzlə çox səsləşir və onlardan bəzilərini qısa ixtisarla oxuculara təqdim edirəm.

Ordan-burdan

“... Biri budur ki, ermənilər “provokator o adama diyorlar ki, müsəlman tərəfdarı olub ermənilərin qırğını istiyor. Amma o adam ki, erməni tərəfdarı olub müsəlmanı qırır- ermənilərin yanında ən adil və sahibi – vicdan bir adamdır ki, onun ciblərini pul ilə doldurmaq hər bir “milliyyətperəst” erməninin vəzifeyimüqəddəsəsidir. Və yəni, ola bilər ki, ermənilər dünən “obrazovanni” olduqlarına görə provokatoru, filanı gözərdi seçirdi. Amma nə isə bu gün birdən-birə vəhşi olub provokatoru görmiyorlar. Yazıq ermənilər, nəçin durduğunuz yerdə vəhşi oldunuz?!”

Filankəs

“İrşad” qəzeti, 1 avqust 1906, N 180

Ordan-burdan

“Məlum olduğu üzrə erməni siyasətinin bir iqtizası da budur ki, müsəlman pişrovları həmişə töhmətləndirilsin və nüfuzları azalsın. Odur ki, görürsən ermə-

nilər nəradə bir müsəlman mücahidi gördülərmə haman dəm onu töhmət altında basdırmağa qeyrət ediyor. Müdirimiz Əhmədbəy Ağayev haqqında bütün erməni aləminin böhtan və iftiralar deyib zurnalarında cürəbəcürə mahnılar çalmağı hamının məlumudur. Təəccüb burasıdır ki, erməni dalda iftirasını diyor, müsəlmanı ləkəliyor. Amma üz-üzə gəldikdə yalvarıb üzr istiyorlar. Provokator “Mşak”ın baş mühərriri keçən il Əhmədbəy xüsusunda bir iftira yazmışdı. Fəqət sonra Əhmədbəy ilə qəflətən görüşüb dili dolaşa-dolaşa üzr istəhram etməyə məcbur olmuşdu. İndi dəxi Əhmədbəy xüsusunda böhtan yazmaqdan məlum olur ki, yalvarıb üzr istəmək “Mşak” müxbirinin çox xoşuna gəlir... HM!”

Sənin xeyirxahın Filankəs

“İrşad”, 30 avqust 1906, N 204

Ordan-burdan

“Bilmirəm hamıya məlumdurmu ki, dünyada bihəyalıq bir neçə dərəcə olur. Onların məşhuru budur: balaca bihəyalıq ki, adamın zəhləsini tökür. Ortabab bihəyalıq ki, adamın acığını tutdurur. Və bir də böyük, yainki qırmızı bihəyalıq ki, daha heç kəs ona təhəmmül (dözmək) edəməz. Qırmızı bihəyə olmaq hər adamın “hünəri” deyil. Bunun üçün gərək adamın vicdan, insaf, insaniyyət hissi, adamlığı olmasın, yəni özü adama oxşasın, amma vəqəən yırtıcı heyvan olsun. Amma digəl ki, nə diyorsunuz, bununla belə bizim bu zavallı ölkədə tamam bir yığıncaq adam vardır ki, onların hamısı başdan-ayağa qırmızı bihəyədirlər. Bu adamların adına müsəlmanca bilmirəm, amma ermənicə “daşnaksakan” diyorlar”.

Filankəs

“İrşad”, 24 sentyabr 1906, N 224

Ordan-burdan

“Bilirsinizmi erməni qəzetləri nə haydadırlar? Nə qayıırırlar? Tüpürüşürlər! “Yerkir” qəzeti “Mşak”ın üzünə tüpürür.” Mşak” da tüpürçək ilə ona cavab verir. İş burasındadır ki, “Mşak” qəzeti indi tövbə edib əvvəlki məsləkini dəyişibdir. Yəni əvvəcə bir o qədər yalanlarıyla, iftiralarıyla bir yerdə tərif və tovsif elədiyi “daşnaksütun” qəzetəsi olan “Yerkir” hansı ki, qırmızılığından yerə girmək istəmir. “Mşak”a deyir ki: tfu sənə ay namərd!” Mşak” da cavab verir ki: tfu mənə deyənə olsun və namərd mənə deyəndir! Bunlar hələ çox tüpürüşəcəklər! Hələ harasıdır ki!”

Filankəs

“İrşad”, 13 oktyabr 1906, N241

Əmir Əliyev,
Hüquq fakültəsinin dekani

ERMƏNİSTAN TƏRƏFİNDƏN TÖRƏDİLƏN CİNAYƏTLƏR BEYNƏLXALQ HÜQUQ TƏRƏFİNDƏN CİDDİ CƏZA İLƏ ÜZLƏŞMƏLİDİR

Ermənistan tərəfindən Azərbaycan Respublikasına, xalqına və dövlətçiliyinə qarşı uzun müddətdir törədilən və bu gün daha da genişlənən cinayətlər beynəlxalq hüquq normalarının nəinki kobud şəkildə pozulmasıdır, eyni zamanda, cəmiyyətdə beynəlxalq hüquqa olan inamı qırmaqla beynəlxalq əməkdaşlıq siyasətinə ağır zərbələr vurur. Bu cinayətlər beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərinin ciddi şəkildə pozulması ilə müşayiət edilir. İlk növbədə, Ermənistanın Azərbaycan ərazilərini işğal etməsi iki aspektdən qiymətləndirilməlidir. Birinci aspekt Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Dağlıq Qarabağ regionunun işğalıdır. İkinci isə Dağlıq Qarabağ regionuna daxil olmayan və ona bitişik 7 rayonun (Laçın, Kəlbəcər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Zəngilan), habelə bir sıra digər ərazilərin işğalıdır. Ermənistanın Azərbaycana qarşı güc tətbiqi məsələsi beynəlxalq təşkilatların bununla bağlı qəbul olunan bütün sənədlərində öz əksini tapıb. Belə ki, BMT Təhlükəsizlik Şurası 1993-cü ildə bu məsələ ilə əlaqədar 4 qətnamə (822, 853, 874 və 884 saylı) qəbul edib. Bütün qətnamələrdə işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərinin dərhal və qeyd-şərtsiz azad edilməsi tələb olunur. BMT Baş Məclisinin "Azərbaycan Respublikasının işğal olunmuş ərazilərində vəziyyət haqqında" 2008-ci il 15 mart tarixli Qətnaməsində isə vurğulanır ki, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionunda və onun ətrafındakı hərbi münaqişə beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyə təhdid yaratmaqda davam etməklə Cənubi Qafqaz ölkələrində humanitar vəziyyətə mənfi təsir edir. BMT Baş Məclisi üzv-dövlətləri Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq qaydada tanınmış sərhədləri çərçivəsində suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət etməyə çağırır, nəhayət, bir daha bəyan edir ki, Azərbaycan Respublikasının ərazisinin işğalı nəticəsində yaranmış vəziyyəti heç bir dövlət qanuni saymamalı və bu vəziyyətin qalmasını təşviq etməməlidir. Avropa Şurası Parlament Assambleyası tərəfindən qəbul olunmuş "ATƏT-in Minsk Konfransının məşğul olduğu Dağlıq Qarabağ bölgəsi üzərində münaqişə"yə dair 1416 (2005) sayılı Qətnamənin 1-ci bəndində qeyd edilir ki, Azərbaycan ərazisi-

nin əhəmiyyətli hissələri hələ də erməni qüvvələri tərəfindən işğal altındadır və separatist qüvvələr Dağlıq Qarabağ bölgəsinə nəzarət edirlər. Qətnamənin 3-cü bəndində isə BMT Təhlükəsizlik Şurasının 822, 853, 874, 884 sayılı qətnamələri xatırladılır və işğal olunmuş ərazilərdən silahlı qüvvələrin çıxarılması təkid edilir. Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin Böyük Palatasının “Çıraqov və digərləri Ermənistan qarşı” işi üzrə çıxarılan qərarında (2015) Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın ərazilərinin işğalı faktı təsdiq edilib və bunun ərizəçilərin hüquqlarının pozulması ilə qarşılıqlı əlaqəyə malik olduğu vurğulanıb. 1994-cü ildən qüvvədə olan de-fakto atəşkəsə baxmayaraq, Ermənistan tərəfindən heç vaxt buna əməl edilməyib. Bu il iyulun 12-də Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycanın Tovuz rayonu istiqamətində dövlət sərhədində genişmiqyaslı hücum edib. Qonşu dövlətin hərbi təcavüzü ordumuzun general-mayorunun, 10-dan çox yüksək rütbəli hərbi və əsgərlərin, 1 mülki şəxsin ölümü ilə nəticələnib.

Sentyabrın 27-də isə Ermənistan ordusunun yenidən Azərbaycan ərazilərinə bütün istiqamətlərdə hücumu keçməsi və yeni ərazilər tutmaq barədə hədələri artıq Azərbaycan dövlətini ciddi hərəkətə gətirdi. Əks-hücumlarla Ermənistan ordusu geri oturduldu. Ermənistan tərəfdən atılan müxtəlif növ ağır hərbi silahlardan Azərbaycan tərəfdən 50-yə yaxın mülki şəxs həlak olub. Beləliklə, beynəlxalq humanitar hüquq normaları Ermənistanın kobud şəkildə pozduğu bir sahəyə çevrilib. Göründüyü kimi, Ermənistan işğalçılıq siyasətindən əl çəkmir, beynəlxalq cinayətlər törətməyinə davam edir, münafişənin həlli ilə əlaqədar beynəlxalq təşkilatların qərarlarını yerinə yetirmir. Nəzərə alınmalıdır ki, Ermənistan tərəfindən güc tətbiq etməklə Azərbaycan Respublikası ərazilərinin işğalı, danışıqlar prosesinin süni şəkildə uzadılaraq işğal vəziyyətinin davamı, o cümlədən işğala məruz qalmış Azərbaycan Respublikasını öz əraziləri ilə bağlı güzəştə getməyə məcbur etmə beynəlxalq hüququn kobud və ciddi şəkildə pozulmasıdır. Beynəlxalq hüququn prinsiplərinin pozulması, təcavüz, soyqırımı, müharibə cinayətləri, insanlıq əleyhinə cinayətlər, terrorçuluq kimi beynəlxalq cinayətləri davam etdirməsi Ermənistanın beynəlxalq-hüquqi məsuliyyətini bir daha əsaslandırır. Bu zaman Azərbaycana və azərbaycanlılara münasibətdə Ermənistanın törətdiyi beynəlxalq cinayətlərlə bağlı məsuliyyət məsələlərinin hüquqi həlli iki kontekstdə nəzərdən keçirilməlidir. Birincisi, Ermənistanın dövlət kimi məsuliyyəti məsələsi önə çəkilməlidir. Beynəlxalq hüququn *jus cogens* və adət normalarının pozulması, habelə beynəlxalq müqavilələrdə nəzərdə tutulan öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi Ermənistanın məsuliyyətini əsaslandıran əsas şərtidir. BMT Beynəlxalq Hüquq Komissiyası tərəfindən 2001-ci ildə işlənib hazırlanmış “Beynəlxalq hüquqa zidd hərəkətlərə görə dövlətlərin məsuliyyəti haqqında Maddələr Layihəsi”nin 1-ci maddəsində dövlətin hər bir beynəlxalq

hüquqa zidd hərəkətinin həmin dövlət üçün beynəlxalq məsuliyyət yaratdığı aydın şəkildə ifadə olunub. Bundan başqa, nəzərə almaq lazımdır ki, Ermənistan iştirakçısı olduğu “Beynəlxalq müqavilələr hüququ haqqında” 1969-cu il tarixli Vyana Konvensiyasının 26-cı maddəsində təsbit olunan “hər bir qüvvədə olan müqavilə onun iştirakçıları üçün məcburidir və onlar tərəfindən vicdanla yerinə yetirilməlidir” müddəasını aşkar şəkildə pozub. Hətta dövlətdaxili qanunvericiliyə istinad etməsi dövləti beynəlxalq öhdəliklərdən azad etmir. Bununla əlaqədar müddəalar “Beynəlxalq müqavilələr hüququ haqqında” 1969-cu il Vyana Konvensiyasının 27-ci maddəsində birbaşa göstərilib. İkincisi isə, Ermənistanın törətdiyi beynəlxalq cinayətlərlə bağlı fərdi məsuliyyət prinsipinin tətbiqidir. Bu məqsədlə, habelə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrində (822, 853, 874, 884 sayılı) Ermənistanın Azərbaycanın ərazilərinə hücumu və işğal faktlarının regional sülh və təhlükəsizliyə təhdid kimi qiymətləndirilməsini nəzərə alaraq, BMT Nizamnaməsinin VII fəslinə uyğun olaraq, ad hoc Beynəlxalq Cinayət Tribunalının yaradılması zəruridir. Həmin tribunalda Azərbaycan Respublikasına və xalqına qarşı beynəlxalq cinayətlərin törədilməsində təqsirləndirilən şəxslərin mühakimə olunması təmin edilməli, baş verən beynəlxalq cinayətlərin həm də insan hüquqlarının pozuntusu kimi qiymətləndirilməsi həyata keçirilməlidir. Hətta bunun tarixi təsdiqi kimi keçmiş Yuqoslaviya üzrə Beynəlxalq Cinayət Tribunalı və Ruanda üzrə Beynəlxalq Cinayət Tribunalının təsis olunması və fəaliyyətini göstərmək olar.

Ümidvarıq ki, qeyd edilən məsələlərin həlli beynəlxalq hüquq normalarına olan ümidlərin artmasına, beynəlxalq səviyyədə cəzasızlıq mühitinin aradan qaldırılmasına, nəhayət, cinayət qurbanlarının pozulmuş hüquqlarının bərpasına gətirib çıxaracaq.

AZƏRTAC
16 oktyabr 2020-ci il

Fidan İsmayılova,
Humanitar məsələlər
və gənclər siyasəti şöbəsinin mütəxəssisi

QƏLƏBƏ XƏBƏRİNİ SƏBİRSİZLİKLƏ GÖZLƏYİRİK

Mənfur qonşularımız olan ermənilər XX əsrin 80-ci illərinin sonlarından başlayaraq ərazi bütövlüyümüzə iddia qaldırmışlar. Ermənilər havadarlarının köməkliyi ilə yenicə müstəqilliyini bərpa edən gənc Azərbaycan dövlətinin torpaqlarının 20%-ni zəbt etmiş, 1 milyondan çox qaçqın və məcburi köçkünü öz doğma ocaqlarından didərgin salmışlar. Bu problemi sülh yolu ilə həll etmək üçün ATƏT-in Minsk qrupunun vasitəçiliyi ilə 1994-cü ildə atəşkəs müqaviləsi imzalanmışdır. Bu müqavilədə problemin sülh yolu ilə həll ediləcəyi müddəası da var idi. Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev və onun davamçısı olan cənab Prezident İlham Əliyevin söylərinə baxmayaraq erməni tərəfinin qeyri-konstruktiv yanaşması üzündən bu danışıqlar bir nəticə vermədi. Nikol Paşinyanın hakimiyyətə gəlməsi ilə bu danışıqlar tamamilə donduruldu. İyirmi altı il davam edən, heç bir fayda verməyən danışıqlardan Azərbaycan xalqının səbir kasası daşmışdı.

Azərbaycan Respublikasının rəhbərliyi son illərdə Ermənistan və ATƏT-in Minsk qrupunun üzvlərini bir neçə dəfə xəbərdarlıq etmişdi ki, torpaqlarımız sülh yolu ilə azad olunmasa hərbi yolla torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik. Sentyabr ayının 27-si Ermənistan tərəfinin hücumuna cavab olaraq Ali Baş Komandanın əmri ilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri əks-hücum keçdi. Bu gündən etibarən xalqımızın tarixində yeni şanlı səhifə açıldı. Xalqımızın misli görünməyən iradəsinə arxalanan Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli ordumuz işğal olunmuş torpaqlarımızı müvəffəqiyyətlə işğalçılardan azad etməyə başladı. Azərbaycan xalqının bu iradəsi qarşısında heç bir qüvvə tap gətirə bilməz. Düşməne qarşı mübarizədə 10 milyonluq xalq tək yumruq altında birləşmişdir. Bu ikinci Qarabağ müharibəsində müzəffər ordumuz xalqının yeni qəhrəmanlıq tarixini yazır. Qürurvericidir ki, rəşadətli ordumuzun uğurlu əməliyyatları nəticəsində işğal altında olan xeyli sayda kəndlərimiz düşmən tapdağından azad olunmuşdur. Döyüş meydanında şanlı ordumuz mənfur düşmən qüvvələrini darmadağın edir, hərbi texnikanı qənimət olaraq ələ keçirir, erməni qoşunları hərbi hissələrinin döyüş nişanlarını ataraq qaçırlar. Cəbhə bölgəsində

böyük məğlubiyyətlər alan qəsbkar Ermənistan dövləti Tərtər, Goranboy, Bərdə, Mingəçevir, Tovuz, Ağdərə, Naftalan, Gəncə və digər şəhərlərdə mülki əhaliyə qarşı raket zərbələri endirir. Bu zərbələrdən onlarla mülki şəxs şəhid oldu, yaralandı və yaşayış evlərinə, müxtəlif təyinatlı obyektlərə ziyan dəydi. Daha sonra 11 Oktyabr Moskva şəhərində Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan dövlətlərinin xarici işlər nazirləri ilə humanitar atəşkəs imzalandı. Çox keçmədən elə həmin gün düşmən atəşkəsi sərt şəkildə pozaraq, Cenevrə Konvensiyasının tələblərinə riayət etmədən Gəncə şəhərində terror törətdi.

Törətdikləri terror aktı isə dünya ictimaiyyətində böyük rezonans doğurdu. Bu terror aktı nəticəsində 3 çoxmərtəbəli yaşayış binası tam olaraq dağıldı, maşınlara və digər yaşayış binalarına ciddi ziyan dəydi, 9 mülki şəxs şəhid oldu, 34 nəfər isə yaralandı. Onlar bu cinayətləri ilə mülki əhali arasında təşviş, ruh düşkünlüyü və çaşqınlıq yaratmaq istəyirlər. Lakin tam əksi olaraq onların bu hərəkətinə qəzəblənən qəhrəman xalqımızın birliyi və mübarizə əzmi daha da artır. Rəşadətli ordumuzun döyüş meydanında göstərdiyi uğurlarını Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevin siyasi meydanda göstərdiyi uğurlu diplomatiya tamamlayır. Heç kimə sirr deyil ki, ermənilərin dünyada güclü lobbisi var və onlar öz uydurduqları yalanları ilə Azərbaycan haqqında mənfi obraz yaratmağa çalışırlar. Buna baxmayaraq prezidentimiz cənab İlham Əliyevin düzgün diplomatiyası və xarici siyasəti nəticəsində siyasi arenada Azərbaycanın haqq səsinə səs verənlərin sayı günbəgün artır. Dövlətimizin uğurlu xarici siyasəti, şanlı ordumuzun döyüş meydanındakı üstünlükləri xalqımızın qələbəyə inamını daha da artırır. Bu mübarizədə Azərbaycan xalqının birliyi, hakimiyyətin vəhdəti və haqq işimiz bizi qələbəyə doğru aparacaq!

Biz zəfər çalacağıq! Qarabağ Azərbaycandır!

moderator.az
16 oktyabr 2020-ci il

**BAKİ DÖVLƏT UNIVERSİTETİNİN HÜQUQ FAKÜLTƏSİNİN
NƏZDİNDƏ FƏALİYYƏT GÖSTƏRƏN “İNSAN HÜQUQLARI
VƏ İNFORMASIYA HÜQUQU” UNESCO KAFEDRASININ
UNESCO KAFEDRALAR ŞƏBƏKƏSİNDƏ MÖVCUD
BÜTÜN KAFEDRALARA VƏ DİGƏR QURUMLARA,
BÜTÜN DÜNYADA İNSAN HÜQUQLARI SAHƏSİNDƏ
İXTİSASLAŞMIŞ VƏ TƏDQİQATLAR APARAN QURUMLARA,
ELM-TƏDRİS MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ, ALİMLƏRƏ VƏ
TƏDQİQATÇILARA
MÜRACİƏTİ**

Hörmətli kollegalar, insan hüquqları təbliğatçıları və tədqiqatçıları!

İlk növbədə, Sizi insan hüquqları siyasətini həyata keçirən bir kafedranın professor-müəllim heyəti adından salamlayırıq!

Bu gün beynəlxalq cəmiyyət sıx integrasiya yolu tutmuş, insan hüquqlarının təmin edilməsi, elm, təhsil və mədəniyyətlərarası dialoqun daha da inkişafı əsas məqsəd kimi qarşıya qoyulmuşdur. Biz də məhz bu istiqamətdə bir kafedra olaraq UNESCO dəyərlərinin təbliği, o cümlədən insan hüquqlarının qorunması və təşviqi üçün ciddi çalışırıq. Hazırda insan hüquqları kifayət qədər sahələrə nüfuz etmiş, güclü beynəlxalq təşkilatlar və geniş beynəlxalq müqavilələr sistemi qurulmuş, həqiqətən sivil və demokratik cəmiyyətlərin mövcud olduğu dövlətlər formalaşmış, mütərəqqi ideyalar daha da inkişaf etmişdir. Bəs onda nə üçün təcavüzkarlıq, soyqırımı və digər beynəlxalq cinayətlər siyasəti daha da aktivləşir, adi elementar insan hüquqları ayaqlar altına salınır? Başqa sözlə, Ermənistanın və bir qrup ermənilərin Azərbaycana və azərbaycan xalqına qarşı hazırda da davam edən təcavüzkarlıq, soyqırımı, müharibə cinayətləri, insanlıq əleyhinə cinayətlər və digər beynəlxalq cinayətlər siyasəti dünya ictimaiyyəti tərəfindən hələ də cavabsız qalır. Bütövlükdə, Ermənistanın Azərbaycana qarşı törətdiyi beynəlxalq cinayətlər isə beynəlxalq hüququn əsas, ümumtəanmış prinsiplərinin ciddi şəkildə pozulması ilə müşayiət edilir. Məlumdur ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü ilə əlaqədar BMT Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən 4 qətnamə (822, 853, 874, 884 nömrəli) qəbul edilmişdir. Lakin hələ də həmin qətnamələr yerinə yeti-

rilməmişdir. ATƏT çərçivəsində 30 ilə yaxın müddətdə danışıqlar prosesi isə hələlik heç bir nəticə verməmiş və həmin qətnamələr yalnız kağız üzərində qalmışdır. BMT Baş Məclisinin "Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində vəziyyət haqqında" 15 mart 2008-ci il tarixli Qətnaməsində ciddi narahatlıq ifadə edilərək qeyd edilir ki, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionunda və onun ətrafındakı hərbi münaqişə beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyə təhlükə yaratmaqda davam etməklə Cənubi Qafqaz ölkələrində humanitar vəziyyətə mənfi təsir edir. BMT Baş Məclisi üzv-dövlətləri Azərbaycanın beynəlxalq qaydada tanınmış sərhədləri çərçivəsində suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət etməyə çağırır. Qəbul edilən sənəddə BMT Baş Məclisi bir daha bəyan edir ki, Azərbaycanın ərazisinin işğalı nəticəsində yaranmış vəziyyəti heç bir dövlət qanuni saymamalı və bu vəziyyətin qalmasını təşviq etməməlidir. Avropa Şurası Parlament Assambleyası tərəfindən qəbul olunmuş "ATƏT-in Minsk Konfransının məşğul olduğu Dağlıq Qarabağ bölgəsi üzərində münaqişə"yə dair 1416 (2005) sayılı Qətnamənin 1-ci bəndində qeyd edilir ki, Azərbaycan ərazisinin əhəmiyyətli hissələri hələ də erməni qüvvələri tərəfindən işğal altındadır və separatist qüvvələr hələ də Dağlıq Qarabağ bölgəsinə nəzarət edirlər. Eyni zamanda, Qətnamənin 3-cü bəndində Assambleya BMT Təhlükəsizlik Şurasının 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələrini xatırladır və əlaqədar tərəflərin, xüsusilə silahlı əməliyyatlardan çəkinməklə və istənilən işğal olunmuş ərazilərdən silahlı qüvvələri çıxarmaqla onlara riayət etməsini təkid edir. 1988-1993-cü illər ərzində Ermənistanın Azərbaycan ərazisinin iyirmi faizini işğal etməsi nəticəsində 900 yaşayış məntəqəsi, 6 minə yaxın kənd təsərrüfatı və sənaye obyekti, 150 000 ev, 7000 ictimai birlik, 693 məktəb, 855 uşaq bağçası, 85 musiqi məktəbi, 695 tibb müəssisəsi, 927 kitabxana, 44 məbəd, 473 tarixi abidə, saray və muzey, 40000 muzey eskponatı, 2670 km. avtomobil yolu, 160 körpü, 2300 km. su kommunikasiyası, 2000 km. qaz kommunikasiyası, 15000 km. elektrik xətti, 280000 hektar meşə, 1 milyon hektar kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaq, 1200 km. irriqasiya sistemi və s. dağıdılmış və məhv edilmişdir. Ümumilikdə, 2018-ci il hesablamalarına görə, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycana dəymiş ziyan təxminən 800 milyard ABŞ dollarından çox (bu rəqəm Beynəlxalq Qiymətləndiricilər Assosiasiyası tərəfindən dəqiqləşdirilir) qiymətləndirilir. Hazırda ölkəmizdə 1 milyon 200 min nəfərdən çox qaçqın və məcburi köçkün vardır. Həmçinin təcavüz nəticəsində iyirmi mindən çox şəxs həlak, əlli mindən çox şəxs isə əlil olmuşdur. Bütövlükdə, münaqişə müddətində altı mindən çox Azərbaycan Respublikası vətəndaşı itkin düşmüş, əsir və girov götürülmüşdür. 2020-ci ilin sentyabr ayından 27-dən isə yeni istiqamətdə başlanan və bu gün də davam edən Ermənistanın növbəti beynəlxalq cinayətlər siyasətinin ən ağır nəticəsi isə mülki əhaliyə qarşı edilən cinayətlərdir. Burada isə ən

ağır forma kimi 11 oktyabr 2020-ci il tarixdə Rusiya Federasiyasının təşəbbüsü ilə Azərbaycanla razılaşdırılmış humanitar məqsədlərlə atəşkəs imzalanandan sonra Ermənistan nəinki buna əməl etmiş, əksinə Sazişi ciddi şəkildə pozaraq öz ərazisindən heç bir hərbi təyinatla və məqsədlərə aid olmayan, yalnız dinc insanların yaşadığı Gəncə, Mingəçevir və digər böyük şəhərlərimizi “Toçka-U” raket kompleksindən atəşə tutmuşdur. Bilavasitə Gəncəyə atılan “Toçka-U” raket nəticəsində 10 mülki şəxs həyatını itirmiş, 40-a yaxın mülki şəxs isə yaralanmışdır. Onlardan 6-sı uşaq, 16-sı isə qadındır. Son iyirmi gündə isə Ermənistanın Azərbaycanın mülki əhalisinə qarşı hücumları nəticəsində 50-yə yaxın mülki şəxs həlak olmuş, 400-ə yaxın mülki şəxs isə yaralanmışdır. Onların əksəriyyəti uşaqlar və qadınlardır. Azərbaycana qarşı Ermənistanın təcavüzünün davamlılığını göstərən bu təxribat, beynəlxalq cinayət hesab edilən müharibə cinayətləri olmaqla, Ermənistanın ilk növbədə BMT Nizamnaməsini, Müharibə aparılmasının adət və qaydalarını müəyyən edən 1907-ci il Haaqa Konvensiyalarını, Müharibə qurbanlarının müdafiəsi haqqında 1949-cu il Cenevrə Konvensiyalarını və həmin konvensiyalara edilən 1977-ci il tarixli Əlavə Protokolları, Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin Statutunu, o cümlədən çoxsaylı beynəlxalq hüquq normalarını kobud şəkildə pozur. Belə ki, Quru müharibəsinin qanun və adətləri haqqında 1907-ci il Haaqa Konvensiyasına Əlavənin 25-ci maddəsinə əsasən, müdafiə olunmayan şəhərin, kəndin, yaşayış yerinin və ya tikilinin hücumla məruz qalması və ya bombalanması birmənalı olaraq qadağandır. 1949-cu il Cenevrə Konvensiyalarına əlavə 1977-ci il I Protokolunun 51-ci maddəsinə müvafiq olaraq, mülki əhali hücum obyektinə çevirmək, mülki şəxslər arasında hədsiz tələfata, yaralanmaya və ya mülki obyektlərə ziyan dəyməsinə səbəb olacağını bilə-bilə mülki əhaliyə və ya mülki obyektlərə toxunan hücumlar etmək ciddi beynəlxalq hüquq pozuntusu sayılır. Ermənistanın Azərbaycana qarşı törətdiyi mühüm beynəlxalq cinayətlərdən biri də işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərində dini, təhsil, incəsənət və elmi müəssisələrin, habelə tarixi abidələrin, incəsənət və elmi əsərlərin, bir sözlə mədəni mülkiyyətin ələ keçirilməsi, məhv edilməsi, yaxud onlara qəsdən zərər vurulmasıdır. Bunlar Azərbaycan ərazisi olan Xankəndi və Şuşa şəhərlərində, o cümlədən digər işğal edilmiş ərazilərdə vəhşicəsinə edilmişdir. UNESCO tərəfindən qəbul edilmiş Silahlı münaqişə zamanı mədəni mülkiyyətin qorunması haqqında 1954-cü il Konvensiyası, Mədəni mülkiyyətin qanunsuz olaraq ölkəyə gətirilməsi, ölkədən çıxarılması və mülkiyyət hüququnun qanunsuz olaraq başqasına verilməsinin qadağan olunması və qarşısının alınmasına yönəlməmiş tədbirlər haqqında 1970-ci il Konvensiyası və digər beynəlxalq sənədlər Ermənistan tərəfindən kobud şəkildə pozulmuşdur. Azərbaycan dövləti öz ərazi-

sində yaşayan bütün milli azlıqların, o cümlədən ermənilərin hüquqlarının qorunması istiqamətində mühüm addımlar atmışdır. 3 milyon əhalisi olan Ermənistan monoetnik bir ölkədir (98% erməni, azərbaycanlılar yaşamır). 10 milyonluq Azərbaycan isə multi-etnik bir ölkədir (91,6% azərbaycanlı və ərazisində 16 milli azlıq (rus, yəhudi, talış, ləzgi, erməni və s.) tolerantlıq və hörmət ruhunda yaşayır). Azərbaycan dini tolerantlıq səviyyəsi çox yüksək olan bir ölkədir və bu, bütün aparıcı beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən BMT tərəfindən dəfələrlə qeyd olunmuşdur. Bu gün də Azərbaycan öz ərazisində yaşayan digər xalqların, o cümlədən erməni xalqının insan hüquqlarının təminatına tam zəmanət verir. Lakin Qarabağda olan cinayətkar və Ermənistan da daxil olmaqla heç bir dövlət, o cümlədən beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən tanınmayan qondarma rejim Ermənistanın bilavasitə dəstəyi ilə erməni və azərbaycan xalqlarının dinc yanaşı yaşamasına imkan vermir. Bu rejimin Ermənistanın müvafiq rəhbərliyi, o cümlədən terrorist qruplarla etdiyi cinayətlərin isə sayı-hesabı yoxdur. Bu günlərdə Ermənistan Respublikası və Dağlıq Qarabağda olan qondarma rejim dünya ermənilərinə müraciət edərək onları Azərbaycana və azərbaycanlılara qarşı vuruşmağa dəvət edir. Bu isə açıq-aşkar müzdluların cəlb edilməsi deməkdir, nəhayət, beynəlxalq hüququn ən ciddi və kobud şəkildə pozulmasıdır. Azərbaycana və azərbaycanlılara qarşı nifrət Ermənistan tərəfindən daim təbliğ edilir. Belə ki, 21 iyul 2020-ci il tarixdə ABŞ-ın Kaliforniya ştatının Los-Anceles şəhərində yaşayan çoxsaylı ermənilərin daha az sayda yaşayan azərbaycanlılara zorakı hücumu nəticəsində 20-yə yaxın azərbaycanlı fiziki zorakılığa məruz qalmış, o cümlədən yeddi azərbaycanlı (bir qadın da daxil olmaqla) və bir polis məmuru bədən xəsarətləri almışdır, onlardan dördü tibbi müalicə almışdır. Bir nəfər ikinci dərəcəli beyin silkələnməsi ilə evdə üç həftə qalmaq və müalicə almaq məcburiyyətində qalmışdır. Gözü zədələnən başqa bir zərərçəkən sağalmaq üçün dörd gün müalicə almaqla evdə qalmalı olmuşdur. 8-10 kişi tərəfindən döyülən bir qadın zərərçəkmiş şəxsə baş və bel ağrıları, ağır stress və depressiya müşahidə olunur, nəticədə o, hələ də yuxusuzluqdan əziyyət çəkir və ciddi müalicə alır. Bununla əlaqədar Beynəlxalq işçi qrupunun hesabatında ermənilər tərəfindən zorakı Los-Anceles hücumunun Kaliforniya qanunları ilə və beynəlxalq-hüquqi müstəvidə nifrət cinayəti hesab edilib-edilməməsi barədə mülahizələr də yer almışdır.

Hörmətli kolleqalar, insan hüquqları təbliğatçıları və tədqiqatçıları!

Biz Sizə ümumi kiçik bir mənzərə ilə əsl həqiqəti çatdırmaq istəyirik. Biz elm adamları olaraq ilk növbədə, insan hüquqlarını təmin etməyə çağırışlar etməliyik. Bu müraciət UNESCO adından edilən və bu addan istifadə edilməklə edilən bir müraciət deyildir. Sadəcə insan hüquqlarını ciddi təbliğ edən, onun tədrisini

həyata keçirən bir kafedranın əməkdaşlarının dünyanın insan hüquqları üzrə elm adamlarına müraciətidir.

Bu ümidlə də Sizə müraciət edirik. Ümid edirik ki, Siz də həqiqətləri daha yaxından biləcəksiniz, beynəlxalq cinayətlər törədən Ermənistanın bu əməllərindən əl çəkmələrinə öz töhfələrinizi verəcəksiniz. Ermənistanın Azərbaycana qarşı törətdiyi beynəlxalq cinayətlər - təcavüz, soyqırımı, müharibə cinayətləri, insanlıq əleyhinə cinayətlər, o cümlədən terrorizmə yox deməyin vaxtı artıq gəlib çatmışdır. Dünya buna son qoymalıdır. Hesab edirik ki, beynəlxalq cəmiyyət Ermənistanı beynəlxalq hüquq normalarına riayət etməklə öz qanunsuz əməllərindən əl çəkməyə ciddi təsir edəcək, bu işdə məsuliyyətli olanlar ciddi cəzalanacaq və regionda sülhün bərqərar olmasına dəstək verəcəkdir.

QEYD: Sizə bu istiqamətdə ingilis dilində nəşr olunmuş bir monoqrafiyanı, o cümlədən 21 iyul 2020-ci il tarixdə Los-Ancelesdə (ABŞ) ermənilər tərəfindən azərbaycanlılara qarşı törədilən nifrət cinayətinə dair Beynəlxalq işçi qrupun hesabatını göndərir və ümid edirik ki, əsl həqiqətlərin nədən ibarət olduğunu daha geniş formada biləcəksiniz.

Sizə dərin hörmətlə,
Kafedranın 46 professor-müəllim heyəti adından
həmin kafedranın müdiri
professor **Əmir Əliyev**

16 oktyabr 2020-ci il

APPEAL BY THE UNESCO CHAIR ON HUMAN RIGHTS AND INFORMATION LAW OF THE FACULTY OF LAW OF BAKU STATE UNIVERSITY

To: all Chairs and other institutions within the UNESCO Chairs network; all institutions specializing and conducting research in the field of human rights around the world; scientific-educational institutions, academia and researchers APPEAL by the UNESCO Chair on Human Rights and Information Law of the Faculty of Law of Baku State University

Dear colleagues, human rights advocates and researchers! First of all, we greet you on behalf of the academic-teaching staff of the UNESCO Chair operating at the Law Faculty of Baku State University and implementing human rights policy! Today, the international community is on the path of close integration, and the main goal is to ensure human rights and to further develop science, education and intercultural dialogue. In this context, we, as a UNESCO Chair, are strongly committed in promoting universal UNESCO values, including the protection and promotion of human rights. At present, human rights have penetrated into many areas as strong international organizations and a broad system of international agreements have been established in this sphere. States with truly civilized and democratic societies have been formed and progressive ideas have further developed. So why is the policy of aggression, genocide and other international crimes becoming more active, and basic human rights are being trampled underfoot? In other words, the ongoing policy of aggression and genocide, war crimes, crimes against humanity and other international crimes against Azerbaijan and the Azerbaijani people by Armenia and a group of Armenians remains unanswered by the world community. In general, the international crimes committed by Armenia against Azerbaijan are accompanied by serious violations of the basic, universally recognized principles of international law. It is known that 4 resolutions (822, 853, 874, 884) were adopted by the UN Security Council in connection with the Armenian aggression against Azerbaijan. However, those resolutions have not been implemented yet. The process of negotiations within the OSCE for almost 30 years has not yet yielded any results, and these resolutions have rema-

ined only on paper. The UN General Assembly Resolution on the Situation in the Occupied Territories of Azerbaijan of 15 March 2008 expresses serious concern that the military conflict in and around the Nagorno-Karabakh region of Azerbaijan continues to international peace and security and adversely affects the humanitarian situation in the South Caucasus. The UN General Assembly calls on member states to respect the sovereignty and territorial integrity of Azerbaijan within its internationally recognized borders. In the adopted document, the UN General Assembly reiterates that no state should consider the situation created as a result of the occupation of the territory of Azerbaijan lawful and should not encourage this situation to remain. Paragraph 1 of Resolution 1416 (2005) on the Nagorno-Karabakh conflict, which is the subject of the OSCE Minsk Conference, adopted by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, states that significant parts of Azerbaijan's territory are still occupied by Armenian forces and separatists, and the occupational forces still control the Nagorno-Karabakh region. At the same time, in paragraph 3 of the Resolution, the Assembly recalls UN Security Council Resolutions 822, 853, 874 and 884 and urges the parties concerned to abide by them, in particular by refraining from hostilities and withdrawing forces from any occupied territories. As a result of the occupation of 20% percent of the Azerbaijani territory by Armenia in 1988-1993, 900 settlements, about 6,000 agricultural and industrial facilities, 150,000 houses, 7,000 public associations, 693 schools, 855 kindergartens, 85 music schools, 695 medical institutions, 927 libraries, 44 temples, 473 historical monuments, palaces and museums, 40,000 museum exhibits, 2670 km highway, 160 bridges, 2300 km water communication, 2000 km gas communication, 15000 km electric power line, 280,000 hectares of forest, 1 million hectares of agricultural land, 1200 km irrigation system, etc. were destroyed and demolished. In general, in 2018, the damage caused to Azerbaijan as a result of the Armenian military aggression is estimated at more than \$ 800 billion (this statistics is being defined by the International Association of Evaluators). At present, there are more than 1.2 million refugees and intentionally displaced persons in our country. The aggression also killed more than 20,000 people and left more than 50,000 disabled. In total, more than 6,000 citizens of the Republic of Azerbaijan went missing, captured and taken hostage during the conflict. The most serious consequence of Armenia's next international criminal policy, which began in a new direction on September 27, 2020 and continues today, is the crimes against the civilian population. Here, as the most severe form, after the signing of a ceasefire agreement on humanitarian purposes with Azerbaijan on October 11, 2020 upon the initiative of the Russian Federation,

Armenia did not comply with it. Moreover, Armenian forces cruelly violated the Agreement and primary fired on the cities such as Mingachevir, Ganja and others from the "Tochka-U" missile complex, while these cities and living areas did not contain any military targets and the attack was aimed only towards civilian population. As a result of the "Tochka-U" missile fired directly at Ganja, 10 civilians were killed and about 40 were injured. 6 of them are children and 16 are women. In the last twenty days, as a result of Armenian attacks on the civilian population of Azerbaijan, about 50 civilians were killed and about 300 were injured. Most of them are children and women. This provocation, which demonstrates the continuity of Armenia's aggression against Azerbaijan, is a war crime that is considered an international crime, primarily against the UN Charter, the 1907 Hague Conventions defining the customs and rules of war, the 1949 Geneva Conventions on the Protection of Victims of War and the Additional Protocols of 1977, grossly violate the Statute of the International Criminal Court, as well as other numerous fundamental norms of international law. Thus, according to Article 25 of the Amendment to the Hague Convention on the Laws and Customs of the Land War of 1907, it is unequivocally forbidden to attack or bomb an unprotected city, village, settlement or building. In accordance with Article 51 of 1977 Protocol I to Geneva Convention of 1949, civilians may not be the object of a military attack. According to Article 85, it is a serious violation of international law to target civilians or to attack civilians or civilian objects knowing that they will cause excessive casualties, injuries or damage to civilians. One of the important international crimes committed by Armenia against Azerbaijan is the seizure, destruction and intentional damage of religious, educational, artistic and scientific institutions, as well as historical monuments, art and scientific works, in short, cultural property in the occupied territories of Azerbaijan. These were committed savagely in the Azerbaijani cities of Khankendi and Shusha, as well as in other occupied territories. The 1954 Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, the 1970 Convention for the Prohibition and Prevention of the Illicit Import, Export and Transfer of Cultural Property, and other international instruments adopted by UNESCO has been grossly violated by Armenia. The Azerbaijani state has taken important steps to protect the rights of all national minorities living on its territory, including Armenians. Armenia, with a population of 3 million, is a monoethnic country (98% Armenian, no any Azerbaijani). Nevertheless, Azerbaijan, with a population of 10 million, is a multi-ethnic country (91.6% Azerbaijanis and 16 national minorities (Russians, Jews, Talysh, Lezgi, Armenians, etc.) live here in a spirit of tolerance and respect. Azerbaijan is a

country with a very high level of religious tolerance, and this has been repeatedly noted by all leading international organizations, including the United Nations. Today, Azerbaijan fully guarantees human rights of all nations and minorities living on its territory, including the Armenian people. However, the criminal and so-called 'govenmental' regime in Karabak'h and Armenia, which is not recognized officially by any state, including Armenia itself and international organizations, do not allow the Armenian and Azerbaijani peoples to live together peacefully, when this policy has the direct support from Armenia. The crimes committed by this criminal regime in Karabakh in cooperation with the relevant leadership of Armenia, including terrorist groups, are innumerable. In these days, the so-called regime in the Republic of Armenia and Nagorno-Karabakh make appeals to the Armenians of the world to fight against Azerbaijan and Azerbaijanis. This means the obvious involvement of mercenaries, and finally, the most serious and gross violation of international law. Hatred against Azerbaijan and Azerbaijanis is constantly propagated by Armenia. Thus, on July 21, 2020, as a result of a violent attack by a large number of Armenians living in Los Angeles, California, on a smaller number of Azerbaijanis, about 20 Azerbaijanis were physically abused, including seven Azerbaijanis (including one woman), and one police officer received bodily injuries. Four of injured persons received immediate medical treatment, one person with a secondary concussion had to stay at home for three weeks. Another victim suffered eye damage and had to stay at home for four days to recover. A woman who was beaten by 8-10 men had headaches, back pain, severe stress and depression, as a result of which she still suffers from insomnia and is receiving serious medical treatment. In this regard, the report of the International Working Group also analyzes whether the violent Los Angeles attack by Armenians is a hate crime under California law and relevant international law. Dear colleagues, human rights advocates and researchers! We want to convey to you the real truth with a small general picture. Asscientists, we must first and foremost stand for human rights. Please consider that this appeal is not an application made on behalf of UNESCO organization or by benefiting this name. It is just an appeal to the world's academic community, to the human rights scholars of the world by the staff of a UNESCO Chair that is seriously engaged in human rights education. We appeal to you with a hope. We hope that you will know the truth more closely and will contribute to the renunciation of these actions by Armenia, who has committed international crimes. It is time to say no to the international crimes committed by Armenia against Azerbaijan aggression, genocide, war crimes, crimes against humanity, including terrorism. The world must put an end to this. We

believe that the international community will seriously influence Armenia to renounce its illegal actions in accordance with international law, those responsible will be severely punished and universal cooperation will support the establishment of peace in the region. NOTE: We are sending you a monograph published in English in this regard, including the report of the International Working Group on the hate crime against Azerbaijanis by Armenians in Los Angeles (USA) on July 21, 2020, and we hope you will know the truth in a much broader form.

With all my deep respect,
Prof. Dr. **Amir Aliyev**,
Head of the Chair, On behalf of 46 academic-teaching
of the UNESCO Information
Law of the Law Faculty of Baku State University.
October 16, 2020

bsu.edu.az
16 oktyabr 2020-ci il

Əli Babazadə,
Tarix fakültəsinin tələbəsi

MİLLİ-SİYASİ İRADƏDƏN HƏRBİ QÜDRƏTƏ DOĞRU

Bu günlərdə polad iradəli Azərbaycan ordusu sözün əsl mənasında şərəfli tarix yazır. Hər kəsə məlumdur ki, tarixən mənfur düşmənimizin bizə qarşı ekspansionist mövqeyi bizim üçün hər zaman ağır nəticələrlə yadda qalıb. Təkcə son iki əsrdə baş verən tarixi hadisələrə nəzər salsaq, bütün bunları aydın görə bilərik. Tarixi torpaqlarımızın bölüşdürülməsindən tutmuş, xalqımıza qarşı törədilən ötən əsrin əvvəllindəki soyqırımlara, azərbaycanlıların öz etnik torpaqlarından deportasiyasına, əsrin sonundakı Qarabağ müharibəsinə, o cümlədən silahsız xalqa qarşı terrora qədər bütün proseslər buna nümunədir. Bu gün isə Azərbaycan artıq hansısa münaqişənin zəif tərəfi olan və ya hansısa qlobal gücün protektoratı olan bir dövlət deyil. Bunun da bariz nümunəsi qüdrətli respublikamızın hazırda dünyada öz mövqeyini istənilən siyasi və hərbi güc qarşısında istənilən səviyyədə və formada bəyan edə bilən bir dövlətə çevrilməsidir. Bu fikir bu gün gedən döyüşlərdə bir daha öz əsasını tapdı. Bu isə təbii ki, ölkə başçımızın siyasi mövqeyindən asılıdır. Hələ müharibə başlamamış beynəlxalq ictimaiyyət qarşısında Ali Baş Komandan düşməni təkbəşinə məğlub etməyi bacarıb. Bu müharibə ilə də ordumuz döyüş meydanında düşməni yerinə oturmaqda bilib. Ümumilikdə bu müharibə xalqın milli birliyini daha da gücləndirib. Cənab Prezidentin xalqa ilk müraciətindən sonra Azərbaycan xalqı bu yolda səfərbərdir. Çünki xalq öz rəhbərinə inanır və düşüncəsindən asılı olmayaraq bütün vətənsəvərlər bu yolda birləşib. Bu ilkin formada elə ölkədə fəaliyyət göstərən 52 siyasi partiyadan 50-sinin siyasi bəyanatında öz əksini tapdı.

Şübhəsiz ki, bu, belə də olmalı idi. Bütün müəhəbbətlərdə, xarici görüşlərdə gülünc vəziyyətə düşən Ermənistan rəhbərindən fərqli olaraq cənab Prezidentin səsləndirdiyi bütün fikirlər bilavasitə ölkəmizin beynəlxalq nüfuzuna müsbət təsir etdi. Bütün çıxışlarda və çağırışlarda ölkə başçımızın siyasi mövqeyindəki qətiyyət açıq şəkildə hiss olunmaqdadır və dünyanın hər yerindən bu bəyanatlar maraqla izlənilir. Ordumuzun uğurlu döyüş əməliyyatları indi də davam edir və ciddi uğurlarımız var. Ali Baş Komandanın son müraciətini eşitdikdən sonra

Ermənistan siyasi hakimiyyəti təşviş içindədir. Düşmənin mülki əhalini atəşə tutmasına baxmayaraq xalqımız heç nədən qorxmur, çəkinmir. Gənclərimiz də həm döyüş meydanında, həm də informasiya müharibəsində düşməni məhv edir. Şübhəsiz ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının gəncləri də hər iki cəbhədə ön sıralarda addımlayır və partiyanın hər bir gənci üçün torpaqlarımızın azadlığı uğrunda mübarizənin bir parçası olmaq qürurdur, şərəfdir.

Yaşasın, şanlı vətənimiz! Qarabağ Azərbaycandır!

bsu.edu.az

16 oktyabr 2020-ci il

Mədinə Quluzadə,
Coğrafiya fakültəsinin tələbəsi

ALİ BAŞ KOMANDANIMIZA VƏ ORDUMUZA GÜVƏNİRİK!

Bir Füzuli sakini olaraq son günlərdə gedən Qarabağ müharibəsində əldə edilən uğurlara biganə qala bilmədim. Əldə etdiyimiz uğurlara görə sevincimin həddi-hüdudu yoxdur. Ata-babalarımızdan eşidib təəssüf ki, görmədiyimiz o doğma yurdumuzun xəyalı ilə keçirdiyimiz günlər Ali Baş Komandanımız və ordumuzun sayəsində artıq geridə qalır. Cəbhədən gələn ard-arda sevincli xəbərlərin davamında öz yurdum Füzulinin, ardınca isə bütün Qarabağın işğaldan azad olunması xəbərini Prezidentimizdən duymağı səbirsizliklə gözləyirəm. Füzuli rayonunda ön cəbhədə necə həvəslə və qürurla döyüşən əsgərlərimizi, arxa cəbhədə isə hər an təhlükə ilə üzbəüz qalmalarına baxmayaraq yerli əhalinin ordumuza verdiyi dəstəyi gördükdə qürurlanmamaq mümkün deyil. Bütün qarabağlılar öz torpaqlarının düşmən tapdağından azad ediləcəyi anı səbirsizliklə gözləyir və bu anın çox da uzaqda olmadığına inanırlar. Ali Baş Komandanımıza və ordumuza bütün qəlbimizlə güvənir, 30 ildir həsrətində olduğumuz torpaqlarımıza qısa zamanda qovuşacağımıza inanırıq. Biz Azərbaycan gəncləri əminik ki, Ali Baş Komandanımızın və rəşadətli ordumuzun sayəsində şəhidlərimizin qanının bir damlası belə yerdə qalmayacaq.

Qarabağ Azərbaycandır!

bsu.edu.az
16 oktyabr 2020-ci il

Nadir Rzalı

Filologiya fakültəsinin tələbəsi

MƏĞLUB OLDUQCA AZĞINLAŞAN ERMƏNİ FAŞİZMİ

Oktyabrın 15-də işğalçı Ermənistanın faşist mahiyyətli hərbi-siyasi rəhbərliyi Azərbaycana, ölkəmizin mülki əhalisinə qarşı növbəti qanlı cinayət törədərək, öz vəhşiliyini bir daha nümayiş etdirdi. Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun yaydığı məlumata görə, erməni silahlı birləşmələrinin Tərtər rayonunu artilleriya atəsinə tutması nəticəsində qəbiristanlıqda dəfn mərasimi zamanı 4 nəfər mülki şəxs həlak oldu, 4 nəfər isə ağır yaralandı. Hətta ən gərgin hərbi əməliyyatlar dövründə belə, dinc, silahsız insanları atəşə tutmaq, xüsusilə dəfn kimi sırf insani bir mərasimə toplaşanların üzərinə mərməyi yağdırmaq son dərəcə qəddar, antibəşəri davranışdır. Dəfn, yas mərasimləri dünyanın əksər din mənsubları və millətləri üçün toxunulmaz sayılır. Xüsusən sakini olduğumuz Qafqaz regionunda yüzillər boyu belə mərasimlərə bu şəkildə amansız müdaxilə yolverilməz hesab edilib. Sözsüz ki, erməni faşistləri zaman-zaman qanlı əməlləri, qeyri-insani hərəkətləri ilə özlərinin nəinki Qafqaza, ümumən dünyamıza yad və təhlükəli ünsürlər olduqlarını göstəriblər. Bu son cinayətləri isə onların tamamilən insanlıqdan kənar, bəşəriyyət adına qara ləkə olduqlarını açıq-aydın isbatladı. Təsədüfi deyil ki, mənfur düşmən öz hərbcilərinin cəsədlərini döyüş meydanından çıxarmaq adıyla və min xahiş-minnətlə qazandığı humanitar atəşkəs rejimini də çirkin niyyətləri, yeni hərbi cinayətləri üçün istifadə etməyə çalışdı. Erməni faşist rejimi 10 oktyabr 2020-ci il tarixində saat 12:00-dan etibarən elan edilmiş humanitar atəşkəs rejiminin tələblərini, o cümlədən, 1949-cu il tarixli Cenevrə Konvensiyasının əsas norma və prinsiplərini kobud şəkildə pozmaqla dinc əhaliyə qarşı qatı cinayət əməllərini davam etdirdi. Halbuki artıq hər an şanlı ordumuzun nişangahında, cəsur və sərrast hərbcilərimizin hədəfində olan erməni yaşayış məntəqələrinə münasibətdə bizim hərbi komandanlığımız, əsgər və zabitlərimiz qətiyyətlə analoji davranış sərgiləməirlər. Əksinə, Azərbaycanın siyasi və hərbi rəhbərliyi, eləcə də ön xətdəki qoşunlarımız yüksək humanizm, insani davranış nümayiş etdirərək, qarşı tərəfdə dinc adamların mümkün qədər ziyan çəkməməsinin qeydinə qalırlar. Gündən-günə daha aydın görürük və bütün

dünyaya da əyan olur ki, Ermənistandakı və Dağlıq Qarabağdakı murdar erməni rejimi terrorçu-faşist mahiyyətlidir. O iyrənc rejimin əliqanlı canilər olan mənsubları bəşəri simadan məhrum, insanlıqdan uzaqdır. Bir daha ortaya çıxır ki, Azərbaycanın haqq savaşı apardığı azğın düşmən bütün bəşəri keyfiyyətlərə qənim kəsilib. Əslində, biz bunun hələ 28 il əvvəl Xocalı soyqırımında da şahidi olmuşduq. İndi isə təkrar şahidi oluruq və təəssüf ki, bu, bizə yeni qurbanlar bahasına başa gəlir. Belə ki, Naftalanda bir ailənin bütün üzvləri erməni terrorunun qurbanı oldu. Daha sonra gecə vaxtı Gəncənin ağır raket atəşinə məruz qalması nəticəsində neçə-neçə məsum vətəndaşımız həyatını itirdi, körpələr yetim qaldı. Lakin düşmənin vəhşiliyi bizi əsla ruhdan salmamalıdır. Dünən də, humanitar atəşkəs əldə olunandan əvvəlki və sonrakı günlərdə də dinc əhaliyə qarşı törədilən bütün cinayətlər Ermənistanın acizliyinin təcəssümüdür. Cinayətkar, işğalçı erməni-faşist rejiminin bütün bu antibəşəri əməllərə günbəgün, hətta hər saat məğlubluqla üzləşdiyi üçün əl atdığını bilirik. Qüdrətli Azərbaycan dövlətinin, şanlı Ordumuzun zərbələri altında əzilən işğalçı düşmənin murdar ayaqlarının müqəddəs torpaqlarımızdan, qanlı əllərinin isə günahsız insanların başı üzərindən birdəfəlik çəkiləcəyi günə az qalıb.

Qələbə bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!

“525-ci qəzet”
16 oktyabr 2020-ci il

ERMƏNİSTANIN AZƏRBAYCANA QARŞI BU VANDALİZM HƏRƏKƏTLƏRİ BEYNƏLXALQ HÜQUQ ÇƏRÇİVƏSİNDƏ LAYİQLİ QIYMƏTİNİ ALMAYIB

Dünən gecə saatlarında atəşkəsi kobudcasına pozmaqda davam edən kriminal, terrorçu Ermənistan döyüş bölgəsindən tamamilə uzaqda yerləşən, Azərbaycanın ikinci ən böyük şəhəri olan Gəncəyə yenidən raket zərbələri endirib, böyük dağıntı və insan tələfatı törədib. Mülki şəxslərin qətlə yetirilməsi, yaralanması və mülki obyektlərə ziyan vurulması vandalizm aktı olaraq Ermənistan dövlətinin terrorçu mahiyyətini bir daha sübut edir. Ermənistanın insanlığa sığmayan vəhşi hərəkətlərini davamlı olaraq Qaradağlıda, Ballıqayada, Xocalıda əyani şəkildə görmüşük. Hazırda döyüş meydanında məğlubiyyətə uğrayan Ermənistan dinc əhalini atəşə tutmaqla xalqımızın inamını, mübarizə əzmini qırmağa can atır, lakin buna nail olmayacaqlar! Bu sözləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri, BDU-nun Diplomatiya və müasir integrasiya prosesləri kafedrasının müdiri Hicran Hüseynova söyləyib.

H.Hüseynova bildirib ki, Ermənistanın Azərbaycanın mülki əhalisinə və mülki obyektlərinə birbaşa və qəsdən hücumları, beynəlxalq humanitar hüququn və insan haqlarının, xüsusilə 1949-cu il Cenevrə konvensiyaları və ona 1 sayılı Əlavə, həmçinin Uşaqların hüquqlarına və İnsan hüquqlarının müdafiəsi və fundamental azadlıqlara dair Konvensiyanın ciddi şəkildə pozulmasıdır. Dünya ictimaiyyəti və BMT-nin üzv dövlətləri tərəfindən buna layiqli qiymət verilməlidir. Terrorçu Ermənistanın Gəncəni növbəti dəfə raket atəşinə tutması nəticəsində sözlə ifadə olunmayacaq fəlakətin baş verdiyini bildirən komitə sədri deyib ki, bu dəhşətli hadisə nəticəsində həlak olanlar arasında günahsız, məsum uşaqlar da var. Məsələn, 15 yaşlı Nigar Əsgərovanın bu gün ad günü olacaqdı. Bəlkə də gələcəyin görkəmli həkimi, müəllimi, mühəndisi, hüquqşünası olacaqdı. Ancaq onun ömrü kimi, bütün arzuları da yarımçıq qaldı. Erməni vəhşiliyinin qurbanlarından biri də cəsədi dağıntılar altından çıxarılan 1 yaşlı Mədinədir. Onun valideynləri də həlak olub. Bu ailədən sağ qalan yeganə nümayəndə hazırda xəstəxanada müalicə alan 3 yaşlı Xədicədir. Düşmən təcavüzü nəticəsində artıq 4 məktəbli həlak olub. Qeyd edək ki, Ermənistan dövlət terroru nəticəsində bu hadisədə 13 dinc sakin

həlak olub. Onların 4-ü qadın, 3-ü azyaşlıdır. Ermənilərin raket atəşi nəticəsində 50-dən çox dinc sakin yaralanıb, 2 uşaq hələ də itkindir. “Əfsuslar olsun ki, bu günə qədər Ermənistanın Azərbaycana qarşı bu vandalizm hərəkətləri beynəlxalq hüquq çərçivəsində layiqli qiymətini almayıb”, -deyən Hicran Hüseynova bildirib ki, bu ikili standartlar nəticəsində Ermənistan bugünkü cinayətlərini törətməkdə davam edir. “Düşmənin şəhər və kəndlərimizi atəşə tutmaqla, müharibənin gedişatını dəyişmək, onu daha da genişləndirmək istəyir. Ermənistanın baş nazirinin taktikası çox sadədir: o, ölkəmizin, hətta təmas xəttindən uzaqda yerləşən rayon və şəhərlərinə, kəndlərinə raket zərbələri endirməklə, dinc əhalini hədəfə almaqla Azərbaycanın Ermənistandakı hərbi hədəflərə cavab zərbəsi vurmasını gözləyir. Bununla da üçüncü ölkələri münaqişəyə cəlb etmək istəyir. Digər dövlətlər Ermənistanın daxil olduğu təşkilatda üzvlük məsələsinə yenidən baxmalıdırlar. Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı terrorçu, heç bir hüquqa məhəl qoymayan, məsuliyyət daşımayan Ermənistanın bu qurumda təmsilçiliyini yenidən nəzərdən keçirməlidir. Xislətində riyakarlıq, terrorçuluq, dağıdıcılıq kimi mənfi elementlər olan bu ölkə təkcə Azərbaycan deyil, digər ölkələr üçün hər zaman təhlükəli ola bilər”, - deyən H.Hüseynova diqqətə çatdırıb. O bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin xalqa müraciəti hər bir azərbaycanlıda qürur hissi yaşatdı.

AZƏRTAC
18 oktyabr 2020-ci il

Nuranə Həsənova,
Jurnalistika fakültəsinin doktorantı

VƏTƏN SEVGİSİ, BİRLİK, BƏRABƏRLİK DUYĞUSU BİRLƏŞİB DAĞ OLUB

Azərbaycan ədəbiyyatı və mətbuatı tarixində böyük dramaturq, nasir, jurnalist və publisist kimi iz qoyan Cəlil Məmmədquluzadənin “Kamança” pyesini çoxlarımız oxumuşuq. Bu günümüzlə səslənən, bir əsr bundan əvvəl - 1920-ci ildə Şuşada qələmə alınan pyesdəki hadisələr Qarabağda cərəyan edir. Xalqını düşünən, vətənin dərdlərini ürəyinə yük edən dramaturq bu faciəni həyatı müşahidələri əsasında qeydə alıb. Əsər 1918-1920-ci illərdə Qarabağda baş verən erməni-azərbaycanlı münaqişəsindən bəhs edir. Və təsadüfi deyil ki, “Kamança” Qarabağ münaqişəsinə həsr olunan ilk əsər kimi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Pyesdə milli sərvətimiz olan kamançanı bədii obraz səviyyəsinə qaldıran C.Məmmədquluzadə erməni Baxşının bu aləti məharətlə ifa etməsini xüsusi peşəkarlıqla vurğulayıb. Beləcə düşmənin bizim mədəni varlığımıza, torpaqlarımıza, milli-mənəvi dəyərlərimiz, musiqi və ədəbiyyatımıza sahiblənmək arzusunu danılmaz fakt olduğunu əyani sübutlarla əks etdirib. Bir əsr keçməsinə baxmayaraq, erməni xisləti, mənfurluğu, vəhşiliyi bir qram belə olsun dəyişməyib. C.Məmmədquluzadənin də vurğuladığı kimi “bu ermənilərin hər biri müsəlman qanına yerikləniblər”. Ədib əsərdə Qəhrəman yüzbaşının müxtəlif replikalarından istifadə edərək ermənilərin barbarlığını açıq-aydın əks etdirib, zalımlıqlarını xalqa çatdırıb: “Qazançı erməniləri gecə xəlvətcə tökülsünlər kəndlərimizi yandırınsınlar”, “Məgər yadınızdan çıxıb ki, haman dəyirməndə ermənilər on iki adamımızı yandırdılar”. Tarix təkrarlanır desək əsla yanılmazıq. 11 və 17 oktyabr 2020-ci il tarixlərində erməni silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri Gəncədə törədilən terror aktı qəddarlığın bariz nümunəsidir. Namərdcəsinə əli silahsız, müharibə zonasından tam uzaqda yerləşən sivil əhalini gecə evlərində yatarkən hədəfə almaq, Xocalı soyqırımını xalqımıza yenidən yaşatmaq günahsız insanların qanına susayan, vəhşi, fitnəkar düşmənin iç üzüdür. Qəhrəman yüzbaşının sözləri ilə desək ermənilər “dünyada bir haramzadəlik qalmadı ki, öyrənməmiş olsunlar, şeytana papaq tikirlər”. Əsərdə təsvir olunan Zeynəb Ana sinəsi övlad həsrəti ilə dağlanan şəhid analarını, torpağı qanı ilə Vətən edən oğlu şəhid Şirali isə vətəni üçün canı,

qanı bahasına vuruşan, haqq yolunda irəliləyən, həqiqətin yoluna qədəm basan igid oğullarımızı təmsil edirlər. Böyük tarixi hadisələrin təməli durğunluq illərində qoyulur deyiblər. Nə qədər doğru işlənmiş bir ifadədi. 30 ilə yaxın sürən durğunluğumuz artıq sona çatıb. Sən demə içimizdə olan vətən sevgisi, birlik, bərabərlik duyğusu 30 ildə birləşib dağ olub. Bu günlərdə Ali Baş Komandanımızın başçılığı ilə şanlı ordumuz bizlərə tarixi günlər yaşadır. “Bizim işimiz haqq işidir”. Biz nəyi geri qaytarırıqsa daha əvvəldən bizə məxsus olanları alırıq. Müzəffər ordumuzun sayəsində qara səhifələri silib, yeni tarix yazırıq. Bütün bunları torpaqlarımızı düşmən tapdağından azad etmək, gələcək nəsillərə rahat, müharibəsiz, qansız-qadasız gələcək bəxş etmək üçün edirik. Bunun üçünsə Qəhrəman yüzbaşının dediyi kimi “düşmənin toxumunu gərək yer üzündən kəsək”.

moderator.az
18 oktyabr 2020-ci il

Cavid Bağirov,
Coğrafiya fakültəsinin tələbəsi

VƏTƏN QARABAĞDAN BAŞLAYIR!

Vətənimizə bağlılıq milli-mənəvi dəyərlərimizə, ailəməzə, bayrağımıza, dilimizə, tariximizə, adət-ənənələrimizə və dinimizə bağlılıqdır. Bu barədə Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin də dediyi kimi: “Vətəni qorumaq öz ana torpağını, evini, obasını, yurdunu qorumaqdır. Vətəni qorumaq öz namusunu, şərəfini qorumaqdır. Vətəni qorumaq öz atasını, anasını, balalarını, övladlarını qorumaqdır. Vətəni qorumaq Azərbaycan xalqının tarixini, mənəviyyatını, əsrlər boyu əldə etdiyi milli mədəniyyətini, milli iftixarını qorumaq deməkdir. Bu şərəfli yoldur. Bu şərəfli vəzifədir”. Günəşin hərərətini gördükdə, ön xətdə xidmət edən döyüşçülərimiz yadıma düşür. Düşünürəm ki, nə qışın sərt şaxtası əsgərlərin xidmətinə maneə yarada bilər, nə də yayın istisi, çünki Vətən sevgisi çox şeyə qadirdir.

Bu gün hər bir azərbaycanlı üçün Vətən Qarabağdan başlayır. Bu müharibə bizim üçün Vətən müharibəsidir. Artıq qələbə zamanıdır, haqqın, ədalətin öz yerini tapacağı andır. Rəşadətli ordumuz üçrəngli bayrağımızı Qarabağın ən hündür zirvələrində, Şuşada, Laçında, Kəlbəcərdə, Ağdamda, Zəngilanda və neçə-neçə işğal altında olan yurdlarımızda dalğalandıracaq. BDU tələbəsi olaraq, ən böyük arzum Qarabağın davamlı inkişafını təmin etmək, təbii ehtiyatlarından səmərəli istifadə etmək və iqtisadi, sosial, ekoloji sahədə inkişafını təmin etməkdir. İnanırıq ki, Azərbaycan torpaqlarının düşmən tapdağından tam və bərdəlik azad olunacağı tarixə az qalıb. Hər gün cəbhədən aldığımız xoş xəbərlər hər kəsi ruhlandırır, vətən torpaqlarında sərbəst gəzəcəyimiz gün uzaqda deyil.

Vətən Qarabağdan başlayır! Qarabağ Azərbaycandır!

moderator.az
18 oktyabr 2020-ci il

İsmayıl Əliyev,
Ekologiya və torpaqşünaslıq fakültəsinin
Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi
kafedrasının müdiri

ƏZƏLİ TORPAQLARIMIZA QAYIDACAĞIQ!

Azərbaycanın sentyabrın 27-dən hərbi birləşmə mövqelərinin, cəbhə xəttiboyu yaşayış məntəqələrinin, mülki obyektlərin, infrastrukturaların, dinc əhalinin, eyni zamanda oktyabrın 11-də gecə saat 2 radələrində cəbhə zonasından çox uzaq məsafədə yerləşən Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri Gəncənin Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin əmri ilə ağır artilleriya qurğuları, ballistik raketlərlə atəşə tutulması nəticəsində çoxlu sayda vətəndaşlarımız həlak olmuş və yaralanmış, külli miqdarda ev, mülki obyekt, infrastruktur dağıdılmışdır. Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinin verdiyi məlumata görə sentyabrın 27-dən oktyabrın 12-dək Ermənistan ordusunun dinc əhalini hədəfə alması nəticəsində mülki şəxslərdən 41 nəfər həlak olmuş, 207 nəfər xəsarət almış, 1185 ev, 57 çoxmərtəbəli yaşayış binası və 148 mülki obyekt yararsız vəziyyətə düşmüşdür. Bu son hərbi cinayətlərlə bağlı müvafiq rayon prokurorluqlarında çoxlu sayda cinayət işi açılmışdır.

Gecədən xeyli keçmiş Gəncənin dinc əhalisinin yatarkən raket atəşinə tutulması düşmənin növbəti terror aktı olub, xalqımıza qarşı ikinci Xocalı soyqırımıdır. Onlar düşmənçiliklərini ən son həddə çatdıraraq dinc əhalini kütləvi şəkildə qırmaq, daha çox itki yaratmaq istəyir, insanlar arasında iğtişaş yaradıb, yaşadıkları əraziləri təcili tərk etməsini istəyirlər. Amma düşmən başa düşür ki, onların qeyri-insani, barbar hərəkətləri xalqı, müxalif siyasi qüvvələridə Prezident İlham Əliyevin ətrafında daha sıx, daha möhkəm birləşdirir. Həm I, həm də II Dünya müharibəsində iştirak etmiş bir nəfərdən soruşurlar ki, Siz deyə bilərsinizmi hər iki müharibədə ən güclü silah nə olub? Düşünmədən: “Mənim gördüyüm ən güclü silah insan gücüdür” demişdir. Bunun bariz nümunəsini ölkəmizdə torpaqlarımızın azad olunması uğrunda aparılan Vətən müharibəsində əyani görürük. Müharibəni Ali Baş Komandan ətrafında daha sıx birləşmiş ordumuz, onun arxasında möhkəm dayanmış xalqımız, müstəqillik dövründə böyüyən qürur duyduğumuz Azərbaycan xalqı və gəncləri aparır. Rəsmi məlumatlara görə, Ermənistan son 30 ildə Dağlıq Qarabağı və onun ətraf rayonlarını işğal etməsi nəticəsində

Azərbaycana maddi, ekoloji və mənəvi cəhətdən 285 milyard ABŞ dolları miqdarında zərər vurub. Ümummilli lider Heydər Əliyev demişdir ki, “...XX əsrin 20-ci illərində sovet hakimiyyəti təzə qurulan zaman Qafqazda respublikanın sərhədləri yaranarkən Azərbaycana qarşı ədalətsizlik edilibdir. Azərbaycanın qədim torpaqları olan Zəngəzur mahalı və başqaları Ermənistana verilibdir. Bununla əlaqədar Zəngəzurun Araz çayı sahilində olan, qədim Azərbaycan torpağı olan Mehri rayonu da Ermənistana verilibdir. Beləliklə, böyük Azərbaycan ilə onun ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvan arasında coğrafi nöqteyi-nəzərdən müəyyən çətinliklər yaranıbdir”.

Naxçıvanı Azərbaycandan ayıran bu məsafə 46 km olub, onun 24 km-i Nüvədi kəndinin payına düşür. Nüvədi kəndi ən qədim azərbaycanlı kəndlərindən biri olub, Ermənistandan 1991-ci il avqust ayının 7- də çıxan sonuncu kənd idi. Ulu öndər Heydər Əliyev nüvədililərin 1988-1991-ci illərdə torpaqları uğrunda göstərdikləri müqaviməti yüksək qiymətləndirərək - “Nüvədi kəndinin camaatı çox dəyanətli insanlardır”- demişdir. Zəngəzur mahalının Mığrı bölgəsi 1918-ci ilədək Azərbaycanın Gəncə quberniyasının Zəngəzur qəzasında mahal olmuşdur. 1918-ci ildə ermənilər Zəngəzurun bir hissəsini, o sıradan Mığrını işğal edərək soydaşlarımızın bir qismini məhv etmiş, sağ qurtara bilənlər əsasən Naxçıvana (Ordubada) və Aşağı Zəngəzura (Zəngilana) pənah aparmışlar. 1920-ci ildə Ermənistanda Sovet Hakimiyyəti elan olunduqdan sonra 1918-1919-cu illərdə daşnakların zəbt etdikləri başqa Azərbaycan torpaqları kimi, sahəsi 664 kv.km. olan Mığrı da nədənsə “qeyd-şərtsiz” Ermənistana daxil edilmişdir. Qədim Mığrı Azərbaycan türk tayfasıdır -Mığrı. danışıqda Mığrı olub, sonuncu saitle “r” samiti yerini dəyişib. Atam, Əhmədli Əliyevin “Azərbaycan dilinin Meğri şivəsi” (Bakı, “Elm”, 2003-cü il, 581s.) monoqrafiyasına professor Qəzənfər Kazımov yazdığı giriş sözündə deyir: “Meğri” sözünə gəlicə... ermənilərin də dilinə yatan bu söz xalis türk sözüdür. Zəngəzurun qədim kəndlərindən birinin adıdır. Beləliklə, Zəngəzur da heç vaxt erməni torpağı olmayıb. Nüvədi - azərbaycanlı kəndi, Zəngilan rayonunun sərhədindədir. Gəncə quberniyasının Zəngəzur qəzası 1920-ci ildə Ermənistana veriləndən sonra Nüvədi kəndi 1929-cu ilə qədər inzibati ərazi bölgüsü cəhətdən Cəbrayıl qəzasına tabe olmuş, 18 fevral 1929-cu ildə aşağıdakı sənəd əsasında Ermənistan SSR-in Mığrı rayonuna verilmişdir. Rus dilində tərtib olunmuş sənədin Azərbaycan dilində tərcüməsi aşağıda verilmişdir: “Zaqafqaziya Sovet Federativ Sosialist Respublikası fəhlə, kəndli, qızıl ordu və matros deputatları sovetlərinin Mərkəzi Komitəsi Rəyasət Heyətinin 18 fevral 1929-cu il tarixli iclasının 3 №-li Protokolu” Sədrlik edirdi: Sxakaya M. yoldaş. İştirak edirdilər: Zaq. MİK Prezidiumunun üzvləri: Bünyadzadə D., Bağırov M., Dolidze A., Stur V., Tağıyev İ., Şavərdova A.,Yaqubov yoldaşlar. Zaq. MİK Prezidiumu üzvlüyünə

namizədlər: Cavaxaşvili A., Torikaşvili E. yoldaşlar. Zaq. MSİ-dən Rixadze A. yoldaş. Zaq. İcraiyyə Komitəsindən Şeirenç yoldaş. Zaq. MİK Prezidiumu katibliyinin müdiri: Babayev Q. yoldaş. Zaq. MİK təşkilat şöbəsinin müdiri Melnikov F. yoldaş. Zaq. MİK təşkilat şöbəsinin təlimatçısı Əkbərov yoldaş.

Məsləhətçi: Kaçuxaşvili İ. yoldaş. Eşidildi: Nüvədi, Ernəzir və Tuğut kəndlərinin Azərbaycan SSR-in Cəbrayıl qəzasından Ermənistan SSR-in Mığrı qəzasına aid edilməsi haqqında.

Qərara alındı: Göstərilmiş üç kənd öz torpaqları ilə Erm. SSR Mığrı qəzasının inzibati idarə etməsinə verilsin. "Həmin sənədə 26 noyabr 1968-ci ildə Azərbaycan KP MK-nın Bürosunda baxılıb, Azərbaycan SSR Ali Sovetinin 7 may 1969-cu il tarixli fərmanı ilə "qanunlaşdırılıb", Zəngilan rayonunun tərkibindən çıxarılmışdır. 1988-ci ilin fevralında Ermənistan SSR-dən azərbaycanlıların son deportasiyasına başlananda nüvədililər Azərbaycan Respublikası rəhbərliyi qarşısında bu fərmanın ləğv olunması barədə dəfələrlə məsələ qaldırmış, lakin istədiklərinə nail ola bilməmişlər. Biz nüvədililər bu fərmanın ləğvini yenə də Azərbaycanın Milli Məclisindən xahiş edirik.

1990-cı illərdən başlayaraq nüvədililərin və şəxsən mənim bir ziyalı kimi tanıdığım Milli Məclisin əksər deputatlarına dəfələrlə mətbuat vasitəsi ilə, ərizə ilə, söhbətlərlə müraciət etməyimizə baxmayaraq, nüvədililər arzularına 30 ildən çoxdur ki, çata bilməmişlər.

Atam Əhmədli Əliyevin yazdıqlarından: "...1945-ci ildə İrəvanın Lenin meydanından keçəndə Ermənistanın fəneləndən düzəldilmiş bir xəritəsi diqqəti cəlb edirdi. Xəritənin aşağısında şərti işarələr yazılan yerdə respublikanın böyük şəhəri, böyük rayonu, böyük kəndi ifadələri yazılmışdır. Böyük şəhər ifadəsinin qarşısında İrəvan, böyük rayon ifadəsinin qarşısında Leninkan, böyük kənd ifadəsinin qarşısında isə Nüvədi yazılmışdır. ...Kəndin 19 min hektar ərazisi vardır ki, onun 16 min hektarı yararlı torpaq sahəsidir. Nüvədi kəndi hər il dövlətə 1000 ton nar, 500 ton üzüm, 100 ton əncir, 16 ton yun, 90 ton ət, orta hesabla hər gün 2 ton süd verirdi." ("Nüvədi axıracan vuruşdu", "Respublika" qəzeti, 12 fevral 1998-ci il, s.3). Azərbaycan Respublikasının izləri son vaxtlara kimi kəndin möhür və ştamplarında da mühafizə olunub saxlanılırdı. Məktəbin möhür və ştampları "Azərbaycan Şura Cümhuriyyəti Cəbrayıl qəzası Zəngilan rayonunun Nüvədikənd ibtidai məktəbi" ünvanı yazılmışdır. Əhmədli müəllimin bir fikri də maraq doğurur: "Mığrının dəmiryol dayanacağı ilə Ordubad rayonunun sərhəddi arasında yerləşən kənd də ermənilərin orada yerləşməmişdən əvvəl Qırçıvan (Qırxçavan) adlanırdı. Qaçaq Nəbinin qardaşı Mehdi İrana keçərkən həmin kənddə ermənilər tərəfindən xaincəsinə qətlə yetirilmişdir. Əhmədli Əliyev, İsmayıl Əliyevin "Meğri rayonuna səyahət". "Azərbaycan" qəzeti, 26 sentyabr 2003-cü il, yazdıqları

məqalədə həm də toponimlərin dili ilə bir daha qədimdən Mığrı rayonunda yüz faiz azərbaycanlılar yaşadıklarını göstərirlər. Bu məqalədə XX əsrin əvvəllərində qəddarcasına törədilmiş erməni təxribatları da öz əksini tapmışdır. SSRİ-nin bəynəlmiləçilik, yalançı qardaşlıq siyasəti dövründə azad söz, azad fikir söyləmək mümkün deyildi. Bir tərəfdən də ermənilərin bir çox nümayəndələri, o cümlədən A.S.Mikoyan dövlətin yüksək istinadgah zirvəsi Kremldə oturub öz qılıncını həm sağa, həm də sola çəkirdi. Bütün bunlar 70 il Sovetlər İttifaqının yaşadığı dövrdə yüzlərlə faciələrə, milyonlarla insanların günahsız ölümünə səbəb olub. Bu dövrdə Moskvanın siyasi-inzibati təzyiqi ilə Azərbaycanın əzəli torpaqları tədricən süni dövlət - Ermənistan Sovet Sosialist Respublikasının torpaqlarına qatıldı. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasının 90 illik yubileyinə həsr olunmuş təntənəli mərasimdəki nitqində demişdir: "...o vaxt xalqımıza qarşı ədalətsizlik də edilmişdir, çünki Azərbaycanın əzəli torpağı olan Zəngəzuru Azərbaycandan ayırıb Ermənistana vermişdilər. Bu böyük ədalətsizlik idi. Çünki Zəngəzur tarixi, əzəli Azərbaycan torpağıdır. Zəngəzurun o vaxtki, əhalisinin mütləq əksəriyyəti azərbaycanlılar idi. Zəngəzurun bütün yaşayış məntəqələrinin adları Azərbaycan adları idi. Ona görə bu qərarın qəbul edilməsində Azərbaycan xalqına qarşı ədalətsizlik və qərəz əsas rol oynamışdır. Eyni zamanda, bu qərarla Azərbaycan coğrafi baxımdan iki yerə bölünürdü. Eyni zamanda böyük türk dünyası iki yerə bölünürdü. Bu ədalətsizlikdir, bu sağalmayan yaradır. Ancaq mən tam əminəm ki, vaxt gələcək və biz azərbaycanlılar bütün tarixi torpaqlarımıza qayıdacağıq..."

Xoşbəxt o xalqdır ki, onun ulu öndəri var, o xalq daha çox xoşbəxtkdir ki, ulu öndərinin davamçısı var. Bu gün 7 min 104 millətin yaşadığı 220-yə yaxın dövlətlərin ulu öndərləri çox az olmuşdur. Dünya dövlətlərinə nəzər saldıqda ABŞ-ın Corc Vaşinqton, İngiltərənin Uinston Çörçill, İkinci Dünya müharibəsindən sonra yerlə-yeksan olmuş məğlub Almanıyanı bərpa edib qısa vaxtda dünyanın inkişaf etmiş dövlətləri sırasına gətirib çıxarmış baş nazir Adenauer, Çin, Den Siao Pin, Hindistanın Cavahirləl Nehru, Türkiyənin Atatürk, Azərbaycanın isə Heydər Əliyev kimi ulu öndərləri vardır. O xalq daha çox xoşbəxtkdir ki, ulu öndərinin davamçısı var. Bu mənada bizim Azərbaycan xalqı xoşbəxt xalqdır. Ulu öndərin davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevimiz vardır. Ulu öndər Heydər Əliyevin davamçısı, yalnız Dünya Şöhrətli Siyasi Xadimin övladı olmayıb, eyni zamanda onun müdrik siyasi, diplomatik, psixoloji məktəbində hərtərəfli yetişmişdir. Heç də ümummilli lider Heydər Əliyev hədəf yerə deməmişdir ki, "...Mən ona özüm qədər inanıram..." Ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev sülhə tərəfdardır, lakin işğalçı ordunun ərazilərimizdən çıxması şərti ilə müharibənin tez bir zamanda dayandırılmasını istəyir. Prezident gələcəyə

humanist, inamla, optimist baxır. Mənfur qonşularımızla gələcəkdə olacaq münasibətləri müdrikcəsinə açıqlayır. Bunların hamısı, Azərbaycanın gələcək strategiyası cənab Prezident İlham Əliyevin Ermənistan silahlı qüvvələrinin ölkəmizə son təxribatı 27 sentyabr hadisələri zamanı atdığı ilk addımlar - hərbi vəziyyət elan edilməsi haqqında fərman, sentyabrın 27-də Azərbaycan televiziyası ilə xalq müraciəti, Təhlükəsizlik Şurasının iclasını keçirməsi və oradakı çıxışları, dünyanın müxtəlif telekanallarına: “Əl-Cəzirə”, “Əl-Ərəbiyyə”, TRT Haber, Rossiya -1, “Haber Global”, RBK, “Haber Türk” və s. verdiyi müsahibələrdə geniş şəkildə əksini tapır. Verdiyi müsahibələri vasitəsi ilə Prezident İlham Əliyev tək başına bütöv bir jurnalistlər ordusunun gördüyü işi görür, müsahibələrində həm siyasi xadim, həm diplomat, həm sərkərdə, həm psixoloq, həm də xalqın cəfəkeşi olduğunu bir daha göstərir. Erməni xalqına hər dəfə müraciət edərək bildirir ki, Azərbaycanda minlərlə erməni var. Onlar vətəndaşımızdır. Erməni xalqı ilə bizim işimiz yoxdur. İşğalçılıq siyasətinə son qoyulandan sonra bu xalqlar birgə yaşayacaqlar.

Ümummillî lider Heydər Əliyevin “Azərbaycanda hakimiyyətin mənbəyi xalqdır” sözləri bu gün də Azərbaycanın həyatında xüsusi yer alır və xalq-iqtidar birliyinin bariz ifadəsidir. Bütün Azərbaycan xalqı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşmişdir və bu çətin gündə öz rəhbərinə Şanlı ordusuna əminliklə inanaraq bilirlər ki, Qələbə bizimlədir. Xalqımızın bir yaxşı misalı var “İlan ulduz görməsə, can vermir”. Türkiyənin Xarici İşlər naziri Mövlud Çavuşoğlu da deyir ki, “Biz süssaq tarix susmaz, tarix süssa həqiqət susmaz!” Bu gün geri çəkilmək kiminsə ağlının ucundan belə keçmir, necə deyərlər, artıq ox yaydan çıxıb. Bütün ölkəni o əzm, o yekdillik, oböyük ideal qovuşdurur - ancaq İrəli! Ön cəbhədə əsgərlərimizin, arxa cəbhədə xalqın bir məqsədi var - zəfər bayrağını azad olunmuş torpaqlarımıza sancmaq. Əminəm ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sərkərdəliyi və rəşadətli Azərbaycan ordusunun şücaəti nəticəsində Azərbaycanın işğal altındakı bütün torpaqları tezliklə azad olunacaq və 30 il yurd həsrəti ilə yaşayan soydaşlarımızın doğma ocaqlarına dönməsi təmin ediləcəkdir. İnşallah Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın rəsmi “Instagram” səhifəsində paylaşdığı “Qoy, Uca Tanrı hər bir azərbaycanlıya müqəddəs Qarabağ torpağını öpməyi nəsis etsin!” arzusu reallığa çevriləcəkdir.

Allah ordumuzu qorusun! Amin!

“Respublika” qəzeti
18 oktyabr 2020-ci il

Səkinə Mirzəliyeva,
Kimya fakültəsinin Fiziki və kolloid kimya
kafedrasının dosenti

ZƏFƏR SƏNİNLƏDİR, DOĞMA AZƏRBAYCANIM!

Xeyirxah, vətənpərvər, yaradıcı, millətini hər şeydən uca tutmağı bacaran, həyatının hər anı xalqının taleyinə bağlı olan dahi insanlar haqqında heç vaxt keçmiş zamanda danışmırlar, sadəcə - dünyasını dəyişdi - deyirlər. Həm də bu cür adamların bioloji yoxluğu onların mənəvi varlığı ilə əvəzlənir. Yəni belə insanlar bizi tərk etdiyi anda, başqa bir formada mənəvi cəhətdən hər zaman bizimlədir. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev də xalqın böyük mənəvi dəyərinə, ümid və and yerinə çevrilməklə əbədiyyətə qovuşdu. Bu gün biz gündəlik həyat və fəaliyyətimizin hər addımında bu dahi insanı xatırlayır, onun nəcib və uzaqgörən əməllərinin xoş nəticələri ilə rastlaşırıq. Heydər Əliyev bütün müsbət xüsusiyyətləri ilə yanaşı, həm də böyük ürək sahibi idi. Hətta ona qarşı dönük çıxmış, xəyanət etmiş insanları da bağışlamağı bacarırdı. Bu insan üçün vətən, millət, xalq daha önəmli idi, nəinki şəxsi ambisiyalar. O, 1993-cü il iyunun 15-də Ali Sovetin sədri kimi çıxışında da bu barədə belə demişdir: “Mən rica edirəm, kiçik hissiyyatı kənara qoymaq vaxtıdır, xırda dedi-qodunu kənara qoymaq lazımdır, bunların vaxtı deyil. Əgər kimsə, nə vaxtsa mənə qarşı düzgün münasibət bəsləməyibse, nəse edibse, inanın ki, mən onların hamısını çoxdan bağışlamışam”.

Azərbaycan tarixinin Heydər Əliyev dövrü taleyüklü məqamları, dövlətçilik uğrunda gərgin mübarizə və s. ilə öz tutumuna, kütləsinə görə bütöv bir mərhələ, epoxadır. Zaman etibarilə bizə çox yaxın olduğu üçün bu gün həmin dövrün tarixi qiymətini, dəyərini bəlkə də düzgün ifadə etmək bir qədər çətindir. Ancaq heç şübhəsiz, dövlətçilik, idarəetmə, regional siyasət, elm, təhsil, mədəniyyət, idman və s. haqqında yazılacaq nüfuzlu kitablar məhz Heydər Əliyev irsindən qaynaqlanacaq, xalqımızın bu dahi oğlunun fəaliyyəti elmi və elmi-pedaqoji cəhətdən daha mükəmməl öyrəniləcəkdir. Təbii ki, bu kitablarda Ümummilli Lider Heydər Əliyev bir hakimiyyət ustadı kimi, qətiyyətli dövlət başçısı kimi, müdrik siyasətçi, məsuliyyətli vətəndaş kimi, cəsur və tədbirli sərkərdə, Vətənini və millətini həd-

siz məhəbbətlə sevən bir insan kimi, çətin anlarda hər zaman millətinin yanında olması bacaran şəriksiz və alternativsiz lider kimi hərtərəfli öyrənilməlidir. Bütün bunlar gənc nəsil üçün xüsusilə vacibdir.

Heydər Əliyev həm də ədalətli bir dövlət başçısı idi. Məhz özü ədalətli adam olduğu üçün hadisələrə də bu kontekstdən yanaşmağı bacarır, dünya ictimaiyyətini, beynəlxalq qurumları və s. ölkəmizin mübtəla olduğu münaqişənin həllində ədalətli olmağa çağırırdı. O, sərt olmağı bacarırdı, insanları səhvlərinə görə cəzalandırırdı, ancaq heç vaxt ədalətsiz qərar qəbul etmirdi. Onun cəzası vicdan və ədalət kateqoriyalarının həmişə, hər yerdə və hər bir şəraitdə prinsipi- al qələbəsinə təmin etmək kimi nəcib və sosial-mənəvi missiyaya hesablanmış- dı. Bütün bunlar Heydər Əliyevin ölkəyə rəhbərlik etdiyi dövrlərdə də açıq-aşkar hiss edilirdi. Ulu öndərin öz sözləri ilə desək: “Dövlət inamsızlıq üzərində qurula bilər, ədalətsizlik üzərində yox”. Azərbaycan xalqı, onun ayrı-ayrı nümayəndələri Heydər Əliyevi haqlı olaraq, xilaskar adlandırırlar. Əlbəttə, ona görə haqlı deyirik ki, təkcə elə ötən əsrin 80-90-cı illərində xalqımızın məruz qaldığı xarici irtica və daxili destabillik faktorunu necə böyük bəlalardan xilas olduğumuzdan xəbər verir. Bu xilasın başlıca səbəbi isə Heydər Əliyevin daim öz xalqı ilə birlikdə olması idi. 1994-cü ilin “məşhur” oktyabr hadisələri zamanı ulu öndərin “...İndi bizim hamı- mız üçün çox həlledici məqamdır, həlledici dəqiqədir. Kim Azərbaycana doğrudan ürək yandırarsa, bu həlledici dəqiqələrdə bizimlə olmalıdır. Sizinlə görüşmək istə- yirəm, sizdən kömək gözləyirəm” sözləri ilə ifadə olunan xalqa müraciətindən bir saat keçməmiş, Prezident Sarayının qarşısındakı meydanda yüz minlərlə insan dənizi kükrəyirdi. Heydər Əliyev-Xalq, Xalq-Heydər Əliyev birliyinin qüdrəti və qüvvəsi bircə bu faktla isbat edilir.

Aydındır ki, bir milləti məhv etmək üçün onun elmini, təhsilini məhv etmək kifayətdir. Məhz bu kontekstdən yanaşdıqda, Heydər Əliyev Azərbaycan xalqını məhv olmaqdan xilas etdi. Ölkəyə rəhbərliyin ilk illərində sürətli iqtisadi inki- şafın təmin edilməsini, Azərbaycanın dünyaya yaxından integrasiya olunmasını, beynəlxalq aləmdə nüfuzlu söz sahibinə çevrilməsini əsas məqsəd kimi seçən Ümummilli lider ölkədə təhsil islahatları aparılmasının zəruriliyini vurğulaya- raq, hər bir inkişafın elm və təhsildən asılı olduğunu qeyd edirdi. Ulu öndərin öz sözləri ilə desək: “Təhsil sistemimizin hazırkı vəziyyətini, onun problemlərini dərindən öyrəndikdən sonra prioritet sahələr müəyyən edilməlidir”. Müşahidələr göstərir ki, həqiqətən də belə bir prinsipin seçilməsi Azərbaycanda təhsil siyasə- tinin əsas qayəsini təşkil etmişdir. Son dövrlər həyata keçirilən islahatlar proq- ramına əsasən fəaliyyətin prioritet istiqamətlərinə diqqət yetirdikdə, Heydər Əliyevin təhsil strategiyasının nə qədər fundamental bir konsepsiya olduğu

aydınlaşır. Məlumdur ki, milli intibahın təminatında başlıca vasitə sayılan elm və təhsil cəmiyyətdə bir çox problemlərin həllində mühüm rol oynayır. Dünyəvi təhsilə integrasiya yolunu seçən Azərbaycan Respublikasında müstəqilliyin bərpasından sonra bu strateji sahəyə milli təhlükəsizliyin mühüm amillərindən biri kimi xüsusi diqqətin yetirilməsi bu nəticəyə gəlməyə əsas verir ki, ölkədə elm və təhsil problemləri ümumi inkişaf və dövlət siyasəti ilə vəhdət təşkil edir.

Tərəqqiyə gedən yolda uğurlar qazanmaq isə dünyanın sivil dövlətləri ilə diplomatik əlaqələrin yaradılması, sosial-iqtisadi, mədəni, elm-təhsil və digər sahələrdə beynəlxalq norma və tələblərə uyğun əməkdaşlığın qurulması zəruridir. Bunun üçün də xüsusilə strateji əhəmiyyətə malik olan təhsil sistemində köklü islahatlar aparılması Azərbaycan dövlətinin ali məqsədinə çevrilmişdir. Bu mənada ulu öndər Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərlik etdiyi həm birinci, həm də ikinci dönməndə reallaşdırılan təhsil siyasətinin müxtəlif aspektlərini araşdırmaq üçün bu strateji əhəmiyyətli sahənin dünəninə və bu gününə diqqət yetirmək kifayətdir. Bir faktı qeyd etmək kifayətdir ki, Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycanda elm və təhsillə bağlı siyasəti artıq real şəkildə özünün müsbət təzahürünü göstərməkdədir. Belə ki, ulu öndər bu sahələrə xüsusi həssaslıqla yanaşmış və daim qayğı göstərmişdir. Ümummilli lider öz çıxışlarında da dəfələrlə təhsilin mürəkkəb və olduqca vacib bir sahə olduğunu vurğulayaraq qeyd etmişdir ki, “təhsil sahəsi nə sənayedir, nə kənd təsərrüfatıdır, nə ticarətdir. Bu, cəmiyyətin xüsusi, intellektual cəhətini əks etdirən bir sahədir. Belə halda təhsil sisteminə çox diqqətlə yanaşmaq lazımdır və bu sistemə münasibət çox həssas olmalıdır”. Tarixi reallıqlardan aydındır ki, Heydər Əliyev SSRİ dövründə, yəni Azərbaycan Respublikasına rəhbərlik etdiyi ötən əsrin 70-80-ci illərində də bu məsələni daim diqqət mərkəzində saxlamış, eləcə də xalqımızın unudulmaz oğlunun rəhbərliyi ilə təhsil sistemində ciddi islahatlar həyata keçirilmişdir. 1972-ci ildə “Gənclərin ümumi orta təhsilə keçidini başa çatdırmaq və ümumtəhsil məktəbini daha da inkişaf etdirmək haqqında” və 1973-cü ildə “Kənd ümumtəhsil məktəblərinin iş şəraitini daha da yaxşılaşdırmaq haqqında” qəbul edilmiş qərarlar nəticəsində Azərbaycanda orta ümumtəhsil məktəbləri şəbəkəsi 3 dəfə genişləndirilərək 765-dən 2117-yə çatdırılmışdır. Bu da yüzlərlə ucqar yaşayış məskənlərində orta ümumtəhsil məktəblərinin açılışı, minlərlə azyaşlının təhsilə cəlb edilməsi demək idi.

Ulu öndər Heydər Əliyev müstəqillik illərində də elm və təhsilin inkişafını diqqətdən kənarda qoymamış, o cümlədən elm-təhsil problemlərinə kompleks şəkildə yanaşmışdır. Ölkə başçısı bu sahədə mövcud olan problemlərin aradan qaldırılması və Azərbaycanda dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin təcrübəsinə uyğun

təhsil strategiyasının həyata keçirilməsi məqsədilə ciddi tədbirlər həyata keçirmiş, mühüm tarixi fərman və sərəncamlar imzalamışdır. Məsələn, 2002-ci il oktyabrın 4-də ölkə başçısının imzaladığı “Azərbaycan Respublikasında ümumtəhsil məktəblərinin müvafiq texniki bazasının möhkəmləndirilməsi haqqında” sərəncamı milli elm və təhsil sisteminin inkişafında vacib amillərdən biri kimi qiymətləndirilir. Bu sərəncam ümumtəhsil məktəbləri şəbəkəsinin genişləndirilməsinə, maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsinə etibarlı zəmin yaratmışdır. “Azərbaycan Respublikasında yeni ümumtəhsil məktəblərinin tikintisi, əsaslı təmiri və müasir tədris avadanlıqları ilə təmin olunmasına dair proqramın (2003-2007-ci illər) təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 17 fevral 2003-cü il tarixli sərəncamı da ölkədə bu sahədə yaranmış problemlərin aradan qaldırılması yönündə müstəsna əhəmiyyətə malik dövlət sənədi olmuşdur. Qeyd olunduğu kimi, ulu öndərin təhsil siyasəti konsepsiyasına əsaslanaraq, demək olar ki, elm və təhsil iki müstəqil sahəni ehtiva etsə də onların birini digərindən təcrid etmək mümkün deyildir və bu baxımdan elm-təhsil problemlərinə kompleks şəkildə yanaşılmışdır. Hər iki istiqamət ümumi dövlət siyasətinin tərkib hissələrindən olduğundan və strateji mahiyyət daşıdığından onların integrasiyası da labüddür. Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycana rəhbərliyi dövrünə nəzər yetirsək, görürük ki, elm ilə təhsilin integrasiyası istiqamətində də çox önəmli işlər görülmüşdür. Əslində, bu iki müstəqil sistemin həmişə qarşılıqlı əlaqəli şəkildə inkişafı labüddür. Çünki elmin təhsilsiz, təhsilin isə elmsiz mövcudluğu qeyri-mümkündür. İnkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsi də sübut edir ki, fundamental tədqiqatlar aparılmayan ölkələrdə yüksək keyfiyyətə malik təhsil haqqında danışmaq mənasızdır. Eyni zamanda, harada ki baza rolunu oynayan keyfiyyətli orta təhsil yoxdursa, orada geniş əhatəli fundamental tədqiqatlar aparılması qeyri-mümkündür. Ümumiyyətlə, dövlətin iqtisadi qüdrətini, onun elmtutumlu və rəqabətə davamlı məhsulunun istehsalını elmi tədqiqatların, xüsusən fundamental tədqiqatların səviyyəsi, əhatəliliyi və yüksək ixtisasa malik milli kadrlar müəyyən edir.

Başqa sözlə desək, müasir dünya gerçəkliklərinə yaxından bələd olan, müasir texnika və texnologiyanı mənimsəyən kadrlar yetişdirmədən, eləcə də ölkədə həyata keçirilən islahatları elmi baxımdan əsaslandırmadan mövcud təbii-iqtisadi resurslardan tam və səmərəli istifadə etmək və arzu edilən iqtisadi inkişaf səviyyəsinə nail olmaq qeyri-mümkündür. Bu baxımdan Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ölkənin texniki-texnoloji, eləcə də sosial-iqtisadi inkişafının avanqarına çevrilməlidir. Məhz bu reallığı nəzərə alan ulu öndər Heydər Əliyevin “Milli Elmlər Akademiyası sistemində yüksək ixtisaslı elmi kadrlar hazırlayan təhsil

qurumlarının, respublikada prioritet istiqamətlərdə müstəqil fəaliyyət göstərən dövlət elm-təhsil mərkəzlərinin işi daim gücləndirilməli və zənginləşdirilməlidir” fikri də akademiyanın potensialının və texniki bazasının gücləndirilməsinə, ölkədə fundamental elmi tədqiqatların aparılmasına yönəlmişdir. Təbii ki, bu prosesdə integrasiyanın vacib amillərindən biri də AMEA-da çalışan müxtəlif ixtisaslı alimlərin birgə proqramlar üzərində işləməsi, ölkənin hərtərəfli inkişafını təmin etməyə qadir olan kompleks inkişaf proqramları işləyib hazırlaması olduqca vacib şərtidir. Belə proqramların həyata keçirilməsi elmi kadr potensialının inkişafına və təhsil səviyyəsinin yüksəlməsinə gətirib çıxarar ki, bu da tədqiqatların sürətlənməsinə, eləcə də nəzəri-praktiki əhəmiyyətinin artmasına kömək edər. Bu da danılmaz faktdır ki, ulu öndər Heydər Əliyevin təhsil siyasəti konsepsiyasına əsasən ali məktəblərimizin əksəriyyətində təhsil alan gənclərin elmi-tədqiqat işlərinə cəlb olunması üçün, demək olar ki, lazımi şərait yaradılmışdır.

Son dövrlər hər il tələbələrin müxtəlif fənlər üzrə respublika olimpiadaları, konfranslar, aspirantların və gənc tədqiqatçıların respublika simpoziumları, müsabiqələr keçirilir ki, bu da elmə, elmi tədqiqatlara olan marağı daha da artırır. Eyni zamanda, araşdırmalardan aydın olur ki, 1998-ci ildən bu günə qədər elmi-tədqiqat müəssisələrinin və ali məktəblərin 1500-dən artıq əməkdaşı müxtəlif ölkələrdə - ABŞ, Böyük Britaniya, Polşa, Rusiya, Türkiyə, Almaniya, Yunanıstan və başqa ölkələrdə yaradıcı ezamiyyətlərdə olmuş, Azərbaycan elmini yüksək səviyyədə təmsil etmişlər. Nəzərə alsaq ki, istənilən sahədə, o cümlədən elmdə sürətli inkişafın başlıca amillərindən biri də çevik integrasiya və beynəlxalq əməkdaşlıqdır, onda yuxarıda qeyd edilənlər də Azərbaycan elminin inkişafı istiqamətində atılmış mühüm addım kimi qəbul edilə bilər. Bütün sahələrdə olduğu kimi, Azərbaycan elminin də inkişafı istiqamətində Ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasəti bu gün islahatların zəruriliyinə ciddi diqqət yetirən ölkə başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Təbii ki, yuxarıda qeyd edildiyi kimi, keyfiyyətli orta təhsili olmayan, yəni baza təhsilinə malik olmayan insanların ciddi elmi araşdırmalar aparması qeyri-mümkündür. Bu baxımdan da, elmin və elmi tədqiqatların inkişafından söhbət gedirsə, ilk növbədə orta ümumtəhsil sisteminə diqqət yetirilməsi zəruridir. Təbii olaraq, elm və təhsilə göstərilən diqqətin nəticəsidir ki, Ümummilli lider Heydər Əliyev özünün milli dövlət quruculuğu strategiyasında təhsil siyasətinə dövlətçiliyin təməl prinsiplərindən biri kimi yanaşmış, bu sahəyə diqqət və qayğısını həmişə önə çəkmişdir. Ulu öndər təhsilin dünya standartlarına uyğun inkişafı, müəllimlərin, elm adamlarının əmək haqlarının artırılması, məktəb şəbəkəsinin genişləndirilməsi ilə bağlı onlarla tarixi əhəmiyyətli fərman və sərəncamlar, islahat və dövlət proqramlarını təsdiq

edən sənədlər imzalamışdır ki, bunlar da birbaşa elmdə və təhsildə problemlərin həllinə yönəlmişdir.

Məxsusi olaraq qeyd olunmalıdır ki, islahatların keçirilməsi təhsil siyasətinin mühüm amillərindəndir. Ümummillə lider Heydər Əliyevin Azərbaycanda təhsil siyasətini uğurla davam etdirən cənab İlham Əliyevin bircə sərəncamına diqqət yetirməklə onun strateji məhiyyətinə aydınlıq gətirə bilərik. Ölkə başçısının "Azərbaycan Respublikasında ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı Proqramının (2005-2007-ci illər) təsdiq edilməsi haqqında" 21 avqust 2004-cü il tarixdə imzaladığı sərəncam bu günümüz üçün zəruri olan informasiya texnologiyalarından müasir tələblərə uyğun istifadə problemlərinin həlli baxımından strateji əhəmiyyət kəsb edir. Təbii olaraq, bu tarixi sənəd indiyədək bu sahədə mövcud olan boşluqların doldurulmasına, dünyəvi təhsilə inteqrasiya yönümündə çatışmazlıqların aradan qaldırılmasına, gənc nəslin müasir standartlara uyğun daha dərinlən savadlanmasına önəmli kömək göstərir.

Artıq bu günün reallıqları sübut edir ki, Heydər Əliyevin siyasi kursuna uyğun aparılan islahatlar müsbət nəticələr verir və Azərbaycan dövlətini bütün dünyada layiqincə təmsil etməyə, eləcə də ölkənin hərtərəfli inkişafında yaxından iştirak etməyə qadir olan gənc nəslin yetişməsinə şərait yaradır. Milli Təbiiyət Konsepsiyasının hazırlanması, təhsilin məzmununda inteqrasiya modellərinə keçid, təhsil sisteminin kompüterləşdirilməsi və informasiyalasdırılmasına dair Dövlət Proqramının təsdiqi və praktiki tətbiqi, təhsildə elmi istiqamət faktorlarının gücləndirilməsi, təhsillə elmin vəhdətini təmin etmək məqsədilə prioritet sahələr üzrə elmi araşdırmaların, tədqiqatların aparılmasının intensivləşdirilməsi, dünya təhsil sisteminə inteqrasiyanın gücləndirilməsi məqsədilə proqramlar, layihələr üzərində fəaliyyətin müntəzəm olaraq davam etdirilməsi və digər məsələlərdən strateji istiqamətlər aydın görünür.

Ulu öndər Heydər Əliyevin elm və təhsil siyasətinin prioritetlərindən biri də hər iki sahənin idarə edilməsinə yeni yanaşmanın olmasıdır. Belə ki, əgər güclü təhsil sistemi gələcəyin elmi tədqiqatçıların hazırlanmasına xidmət edirsə, elmi araşdırmalar da, öz növbəsində, ölkənin ayrı-ayrı sahələrinin müasir tələbatə və qabaqcıl təcrübəyə uyğun inkişafını təmin etməlidir. Beləliklə, yuxarıda qeyd edilənlərdən aydın olduğu kimi, Heydər Əliyev bütün həyatı boyu öz xeyirxah əməlləri və ədalətli mövqeyi ilə xalqımızın güvənc yerinə çevrilmişdir. İstər müasir tələbatə uyğun elmi kadrların hazırlanmasında, istər Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq aləmə və global iqtisadi mühitə sürətlə inteqrasiya etməsində, istərsə də ölkənin sosial-iqtisadi istiqamətlərdə ciddi uğurlar qazanmasında Ulu öndər

Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə reallaşan tədbir və islahatların rolu danılmazdır. Heydər Əliyevin bir dövlət və siyasi xadim kimi ölkə, milli iqtisadiyyat, eləcə də onun ayrı-ayrı sahələri qarşısında duran problemlərə kompleks şəkildə yanaşması bu gün əldə edilən ciddi uğurların əsas təkan vericisidir. Məhz bu yanaşmanın nəticəsidir ki, sosial-iqtisadi və siyasi istiqamətlərdə qazanılmış müvəffəqiyyətlər biri-birinə təkan verməklə, vahid bir prosesə çevrilir. Eyni zamanda, əsas uğurlardan biri də ondan ibarətdir ki, həyata keçirilən islahatlar içərisində elmin inkişafı prioritet kimi qəbul edilir və həyata keçirilən bütün islahatlar elmi cəhətdən əsaslandırılır. Bu baxımdan qanunların və digər normativ sənədlərin qəbul edilməsində, dövlət proqramlarının hazırlanmasında və s. elm adamlarının yaxından iştirak etməsi, müvafiq mütəxəssislərin iştirakı ilə geniş müzakirələrin aparılması xüsusi qeyd olunmalıdır. Günümüzün reallıqları sübut edir ki, hazırda ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən bu istiqamətdə aparılan işlər Azərbaycan xalqının xoş gələcəyinə xidmət edəcək səviyyədə uğurla davam etdirilir. Eyni zamanda, bütün bunlar elm adamlarının daha da fəallaşmasını, ölkədə həyata keçirilən islahatların elmi əsaslarının işlənib hazırlanmasında xüsusi fəallıq göstərilməsini tələb edir.

Məlumdur ki, ən əhəmiyyətli nəticə nəzəri və praktiki biliklərin birləşməsindən əldə edilir. Başqa sözlə desək, praktiki əhəmiyyəti olmayan nəzəri düşüncələr bazar iqtisadiyyatının hökmran olduğu müasir dövrümüzdə təcridcən sıradan çıxır. Bu baxımdan da, elm adamlarının praktiki cəhətdən əhəmiyyətli olan təklif və tövsiyələrlə çıxış etməsi ölkənin davamlı sosial-iqtisadi inkişafının başlıca amillərindən biri kimi qəbul edilməlidir. Yalnız bu halda əldə edilmiş dinamik inkişafı davamlı inkişafa çevirmək mümkündür. Bu günlər ölkəmiz öz tarixinin şanlı səhifələrini yazmaqdadır.

Azərbaycan Respublikasının Möhtərəm Prezidenti Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında şanlı ordumuz tarixi qələbələr qazanmaqdadır. 30 illik işğala son qoymaq, doğma Qarabağ torpaqlarını düşmən tapdağından azad etmək uğrunda aparılan azadlıq mübarizəsi düşmənin işğalcılıq siyasətini birmənalı şəkildə məhvə məhkum etmişdir. Artıq bütün dünya xalqımızın bu haqq işinə dəstək nümayiş etdirir, Azərbaycan ordusunun uğurları hər gün öz sərhədlərini genişləndirir. Azərbaycanın, onun silahlı qüvvələrinin bu uğuruna görə biz bir millət olaraq qürur hissi keçiririk. Dövlət başçımız cənab İlham Əliyevlə fəxr edirik. Fəxr edirik ki, onun kimi bütün dünyanın gözü qarşısında mənfur düşmənlərimizi məhv etməyə qadir rəhbərimiz, qüdrətli ordumuz vardır. Xalqımız əmindir ki, cənab İlham Əliyevin başçılığı altında çox qısa bir zamanda təcavüzə məruz qalmış bütün torpaqlarımız işğaldan azad olunacaq, Azərbaycanımızın

şanlı üçrəngli bayrağı Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlarımızda zəfərlə dalğalana-
caqdır. Azərbaycan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həm özünün, həm də bəşə-
riyyətin mənfur erməni faşizmindən xilasının təməlini qoyacaqdır. Təcavüzkarın
məhvi dünyada yeni geosiyasi münasibətlərin formalaşması, millətlərin və xalq-
ların azadlıq və müstəqillik uğrunda mübarizəsinin yeni inkişaf dövrünün təmə-
lini qoyacaqdır.

Eşq olsun qüdrətli Azərbaycan ordusuna, onun Ali Baş Komandanı cənab
İlham Əliyevə! Yaşasın Azərbaycan!

İlhamla irəli! Qarabağ Azərbaycandır!

bizimlider.com
19 oktyabr 2020-ci il

Mais Günəşli,
Tarix fakültəsinin tələbəsi

ERMƏNİSTAN RƏHBƏRLİYİ DİNC ƏHALİNİ HƏDƏF ALDIĞI ÜÇÜN CAVAB VERƏCƏK!

27 sentyabr... Sözügedən gün tariximizə qızıl hərflərlə yazıldı. Uzun illərdən bəri düşmən tapdağı altında olan əzəli torpaqlarımızın işğaldan azad edilib təmizlənməsi kortəbii olaraq yox, mütəşəkkil bir hərəkət kimi start götürdü. Buna səbəb isə həmin vaxt düşmənin təmas xəttində növbəti təxribatı törətməsi oldu. Cənab Prezidentimiz, Ali Baş Komandanın əmri ilə bütün cəbhə boyu əks-hücuma keçən ordumuz erməni qəsbkarlarına qarşı heç vaxt unuda bilməyəcəkləri dərs verdi...

Həmin gündən başlayaraq bu gün də davam edən hərbi əməliyyatlarda Milli Ordumuzun hissələri 30 ilə yaxın bir zaman kəsiyində möhkəm istehkamlarla qorunan "xətti" silib-süpürdülər, mənfur ermənilərin canlı qüvvə və hərbi texnikalarını torpağın dərinliklərinə gömdülər. Müharibə qaydalarına zidd addımlar atmaqda davam edən Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycanın mülki əhalisinə təcavüzünü davam etdirir. Ordu hissələri ilə döyüşməkdən qorxaraq cəbhə boyu olan rayonlarda mülki əhalini hədəfə alırlar. Bu, təkcə müharibə qanunlarına yox, sivil normalara da zidd sayılan hərəkətdir. Buna baxmayaraq həmin rayonlarda olan əhali qorxmur, əksinə onlar da orduya qoşulub torpaqlarımızın azad olunmasında pay sahibi olmaq istəyirlər. Düşmən döyüşlərdə uduzduğunu görüb respublikamızın digər şəhər və rayonlarını da ağır ballistik silahlardan və zenit-raket komplekslərindən istifadə edərək amansızca bombalamağa qərar verdi. Artıq 2-ci dəfə Gəncənin atəşə tutulması nəticəsində mülki vətəndaşların həlak olması, dağıntılar altında qalması XXI əsrin böyük insan qırğınlarından biri kimi dəyərləndirilə bilər.

Erməni işğalçıları əmin ola bilər ki, dinc əhaliyə qarşı etdikləri soyqırımı görə cavab verəcəklər. Torpaqlarımızın işğaldan azad olunacağı və regionda ədalətin

bərpa olunacağı gün uzaqda deyil. Azərbaycan gəncləri olaraq, bir yumruq kimi birləşib Vətənin azadlığı uğrunda döyüşlərə hazırıq. Yaşasın qüdrətli Azərbaycan Ordusu! Vətən sağ olsun!

moderator.az
19 oktyabr 2020-ci il

Məhəmmədali Əsgərxanov,
Tarix fakültəsinin tələbəsi

DÜŞMƏN SİYASİ MÜSTƏVİDƏ ÖZ NÜFUZUNU SIFIRA ENDİRİB

Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi 1988-ci ildə ermənilərin Azərbaycanın tarixi torpaqlarına açıq formada ərazi iddiaları və etnik zəmində təxribatları ilə başlamışdır. Sovet İttifaqı rəhbərliyində təmsil olunan ermənilər, Ermənistan SSR-in rəhbərliyi və xaricdəki erməni diasporu 1980-ci illərin əvvəllərindən SSRİ-nin mərkəzi hakimiyyətinin zəifləməsindən istifadə edərək Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin Ermənistana birləşdirilməsi üçün fəaliyyətə başladılar. 1991-1993-cü illər ərzində 13 rayonumuz Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olundu. 1994-cü ildə yaradılmış ATƏT-in Minsk qrupu 26 il ərzində bu münaqişəni sülh yolu ilə həll edə bilmədi. BMT-nin isə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü üçün verdiyi qərar və qətnamələri yalnız kağız üzərində qaldı. Erməni vandalları işğal etdiyi ərazilərdə abidə, məscid və yaşayış komplekslərimizi dağıtmış, qədim etnosiyasi tariximizə ləkə vurmuşdur. 2017-ci il 4 iyulda Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin minaatan və qumbaratanları tərəfindən, nənəsi Sahibə Quliyeva ilə birgə 1 yaşlı Zəhra Quliyeva Füzuli rayonu, Alıxanlı kəndində qətlə yetirildi. Bu dəhşət dünya mediasında işıqlandırıldı, lakin yenə də tədbir görülmədi. 30 il səbr edən Azərbaycan artıq işğalla barışmadı və öz ölkəsinin bütövlüyü üçün erməni qüvvələrinin hücumuna əks-hücumla cavab verərək Vətən müharibəsinə başladı. Lakin Ermənistan tərəfi yenə öz mənfur niyyətlərini davam etdirdilər. Münaqişə dövründə olduğu kimi indi də Ermənistan Silahlı Qüvvələri mülki insanlara ağır artilleriyadan atəş açmağa davam etdi. Hal-hazırda da davam edən müharibədə 40-a yaxın mülki şəxs qətlə yetirilib, 171 şəxs isə yaralanmışdır. Mənfur düşmən istifadəsinə icazə verilməyən silah və artilleriyadan istifadə edərək cinayət işləmiş və siyasi müstəvidə öz nüfuzunu itirmişdir.

Bu gün Azərbaycan gəncləri Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşmiş, müqəddəs torpaqlarımızı işğaldan azad etmək missiyasında öz üzərilərinə düşən bütün vəzifələri yerinə yetirməyə hazırdırlar.

Qələbə bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!

mektebgushesi.az
19 oktyabr 2020-ci il

Nəriman Rzayev,
Coğrafiya fakültəsinin tələbəsi

QARABAĞ GÖRÜŞ YERİMİZDİR...

Özümü dərk etdiyim yaşdan bəri ruhumda bir doğmalığ, bir həyəcan var.. Bu hiss sanki məni aid olduğum yerə çağırır. Zaman ötdükcə anlayıram ki, bu Vətən çağırışıdır. Bu gün olduğum yer, mühit hisslərimdə və düşüncələrimdə yanılmadığımı göstərir. Qısa yazacam... Dünyanın görkəmli alimləri Azərbaycanı təbii muzey adlandırmışlar. Bu muzeyin ən unikal mərkəzi Qarabağdır! Kür və Araz çaylarının bərəkətli aralığında yerləşən Qarabağın tarixi kökləri çox qədimlərə gedib çıxır. Elmi dəlil və əsaslarla deyə bilərik ki, ilk insan məskənlərindən biri də Qarabağdır. Məhz burada, Azıx mağarasında insan həyatının və fəaliyyətinin qədim izləri aşkara çıxarılmışdır. Azıxda 350-400 min il əvvəl yaşamış insan cəməsinin bir hissəsi tapılmışdır. Hazırlaşırıq, Qafqazın cənnəti olan Şuşa məscidindən ucalan azan səsi eşitməyə, namaz qılmağa, Zəngilandan Xan Araz baxmağa, qartalların yaylağı Laçının həsrətinə son qoymağa, İstisuya, Cıdır düzünə, ucsuz-bucaqsız qayalara, buz bulaqlara, tərtəmiz havasına, xarıbülbulə bir daha vurulmağa, hazırlaşırıq. Bu ilhamı, bu əminliyi mənə verən xalqımın, ordumun güc, birlik, əzm göstərərək bir yumruq kimi birləşməsidir. 27 sentyabr 2020-ci il təqvimin bugünü tarix kitabımızın ən şanlı səhifələrinin yazılmağa başladığı bir gün. "Güvənc yerimiz, qürur duyduğumuz şanlı ordunun əks-hücum əməliyyatları 30 ilin həsrətinə aram-aram, zərrə-zərrə son qoyur. Azərbaycan əsgəri tarixən sakini olduğu torpaqlarından arsız düşməni "iti qovan kimi" qovur. Məni qorxutmur bu müharibə, müharibə dəhşətli gəlsə belə. Müzəffər ordu, tarix yazan qəhrəmanlar, vətən naminə ölümün gözünə dik baxan şəhidlər... İnsana sonsuz qorxmazlıq, inam, cəsarət hissi verir. BDU tələbəsi olaraq ən böyük arzum Qarabağımızın işğaldan tam azad edilməsi, həmin ərazilərdə yenidən quruma işlərinin aparılması və şəhərlərin davamlı inkişafını təmin edilməsində öz bilik və bacarıqlarımdan istifadə etməkdir.

Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır! Qarabağ görüş yerimizdir!

moderator.az
19 oktyabr 2020-ci il

“BUNLAR ALMANİYANIN SİYASƏTİNİ MÜƏYYƏN ETMƏYƏN QÜVVƏLƏRDİR”

“Avropada müəyyən qüvvələr var ki, birmənalı şəkildə ermənipərəst siyasət aparır, ermənilərin tərəfini tutur. 30 il ərzində belələrini çox görmüşük. O ki qaldı Almaniyanın bəzi partiyaları, o cümlədən də “Almaniya üçün alternativ” Partiyası özü ksenofob, müsəlmanlara qarşı nifrətlə formalaşmış bir hərəkatdır, sonradan partiya oldu, parlamentə də düşdü”.

Publika.az xəbər verir ki, bunu BDU-nun Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının professoru Ramiz Sevdimaliyev nasist “Almaniya üçün alternativ” Partiyasının 3 üzvünün Dağlıq Qarabağ ərazilərinə qanunsuz səfər etməsi ilə bağlı danışarkən qeyd edib. R.Sevdimaliyevin sözlərinə görə, Avropa ölkələrində bir qrup deputatın həmişə Azərbaycanın dövlət sərhədinə, müstəqilliyinə hörmətsizlik edərək, Ermənistanın ərazisi vasitəsilə Dağlıq Qarabağa keçməyinin şahidi olub: “Əsas odur ki, onlar öz dövlətlərinin siyasətlərini formalaşdıran insanlar deyillər, dövlətin siyasəti başqadır. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü Almaniya, Avropanın bütün ölkələri tanıyır”.

R.Sevdimaliyev nasist deputatların Dağlıq Qarabağa səfərini qəti şəkildə pisləyib: “Azərbaycan rəsmi şəkildə onların öz dövlətlərinə bildirməlidir ki, deputatları belə qanun pozuntuları ilə məşğul olurlar. Mütləq şəkildə onların hərəkətləri barədə ölkəsinin ictimaiyyətini məlumatlandırmalıdır ki, onlar sui-istifadə edərək, habelə süni şəkildə öz seçicilərinin etibarından istifadə edərək, qanun pozuntusu ilə məşğuldurlar”. Almaniyanın Avropa İttifaqında siyasəti formalaşdıran əsas güc mərkəzlərindən biri olduğunu vurğulayan R.Sevdimaliyev diqqətə çatdırıb ki, Almaniya dövləti birmənalı şəkildə Azərbaycan ərazilərini tanıyıb: “Həmişə Ermənistanın Azərbaycana qarşı törətdiyi cinayətlərlə bağlı mövqeləri də bəlli olub. Amma Dağlıq Qarabağa gələn bu qüvvələr çox ağırlıq təşkil etməyən, yəni Almaniyanın siyasətini müəyyən etməyən qüvvələrdir. İndi hansısa formada Almaniya neytral mövqe səsləndirirsə, bu, o demək deyil ki, onlar Ermənistanı dəstəkləyirlər. Amma hamı başa düşür ki, bugünkü dünyada hər kəs ərazi bütövlüyünü özü təmin etməlidir. Çünki beynəlxalq hüquq normaları işləmir. Bu gün Azərbaycan ordusu özü öz ərazi bütövlüyünü dəstəkləmək istəyir və Almaniyanı

və digər güc mərkəzlərini fakt qarşısında qoyacaq ki, mən öz ərazi bütövlüyümü özüm bərpa etdim, beynəlxalq hüquq normaları işləmədi. Deməli, Azərbaycan göstərəcək ki, Azərbaycanın qurduğu siyasət onun öz milli gücünə əsaslanan, maraqlarını özündə ehtiva edən siyasətdir və ona əsaslanaraq, öz ərazilərini azad edir”.

publika.az
19 oktyabr 2020-ci il

Ramiz Sevdimaliyev,
Beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat fakültəsinin
Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının professoru

AZƏRBAYCANIN ƏRAZI BÜTÖVLÜYÜNÜN BƏRPA OLUNMASININ ALTERNATİVİ YOXDUR

Ermənistan silahlı qüvvələrinin ölkəmizin yaşayış məntəqələrini və döyüş mövqelərini şiddətli atəşə tutmasına cavab olaraq Azərbaycan cari ilin 27 sentyabrında özünümüdafiə hüququ çərçivəsində hərbi əməliyyatlara başlamaq məcburiyyətində qaldı. Əks-hücum əməliyyatının əsas məqsədi işğala son qoyulması, mütəmadi olaraq Ermənistan tərəfindən intensiv artilleriya atəşinə məruz qalan mülki əhalinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsindən ibarətdir. İki dövlət arasında silahlı qarşıdurmanın səbəblərini və cəbhədə baş verənlərin mahiyyətini aydınlaşdırmaq məqsədilə aşağıdakıları qeyd etməyi zəruri hesab edirik.

1. Ermənistanın işğalçı dövlət olması danılmazdır, bu fakt beynəlxalq sənədlərdə təsbit edilib. Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionu və ətraf rayonları da daxil olmaqla 20% ərazisi 30 ilə yaxındır ki, silahlı hücum nəticəsində Ermənistan tərəfindən işğal edilib. BMT Təhlükəsizlik Şurası 1993-cü ildə qəbul etdiyi qətnamələrdə (822, 853, 874, 884) Azərbaycan ərazilərinin işğalı faktını təsdiqləmiş və bütün işğalçı erməni qüvvələrinin həmin ərazilərdən çıxmasını tələb etmişdir. BMTTŞ həmin 4 qətnamədə dəfələrlə Dağlıq Qarabağın Azərbaycan Respublikasının ərazisi olduğunu təsbit etmişdir. Həmin qətnamələrdə eyni zamanda TŞ “Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionunda məskunlaşmış ermənilər” ifadəsini istifadə etməklə erməni tərəfinin uydurduğu hər hansı “Dağlıq Qarabağ xalqı” anlayışının əsassız olduğunu vurğulamışdır. Keçən dövr ərzində, həmçinin BMT Baş Assambleyası, AŞPA, Avropa Parlamenti, ATƏT PA, İƏT və digər beynəlxalq qurumlar tərəfindən qəbul edilmiş çoxsaylı qətnamələrdə də Azərbaycan ərazilərinin işğalı faktı təsbit edilmiş və işğalçı silahlı qüvvələrin qeyd-şərtsiz həmin əraziləri tərk etməsi tələb edilmişdir. Qeyd edilməlidir ki, Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi 2015-ci ildə “Çıraqovlar və digərləri Ermənistana qarşı” işinə, 2016-cı ildə isə “Muradyan Ermənistana qarşı” işinə dair qəbul etdiyi qərarlarda vurğulanır ki, silahlı toqquşmalar başlanan andan Ermənistan bu prosesdə

iştirakçı olduğunu və Azərbaycan ərazilərinin məhz Ermənistan tərəfindən işğal edilməsi faktını təsbit etmişdir.

2. ATƏT-in Minsk Qrupu psevdovasıətçiliklə məşğul olmuşdur. 1992-ci ilin mart ayında Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin dinc yolla tənzimlənməsinə dair Minsk prosesinə start verilmişdir. Martın 24-də ATƏT-in (o vaxt ATƏM adlandırılırdı) Xarici İşlər Nazirləri Şurası vəziyyəti müzakirə edərək münaqişənin sülh yolu ilə nizamlanmasını təmin etmək üçün Minsk şəhərində sülh konfransının çağırılması barədə qərar qəbul etdi və ATƏT-in Minsk qrupu yaradıldı. Konfransda Minsk qrupunun üzvləri kimi ABŞ, Rusiya, Fransa, Almaniya, İtaliya, Türkiyə, Belarus, İsveç və Finlandiya, o cümlədən münaqişə tərəfləri kimi Azərbaycan və Ermənistan nümayəndələrinin iştirakı nəzərdə tutulurdu. Sonradan Minsk qrupunun həmsədrlik institutu təsis edildi. Rusiya, ABŞ və Fransa 1997-ci ildən ATƏT-in Minsk qrupunun (ATƏT MQ) həmsədrləri kimi fəaliyyətə başladılar. Həmin vaxtdan başlayaraq həmsədrlər dövrü olaraq Azərbaycana və Ermənistana səfərlər etməyə, bəyanatlarla çıxış etməyə başladılar. İlk illərdə Azərbaycan cəmiyyətində həmsədrlərdən müəyyən gözləntilər var idi. Hər dəfə onların bölgəyə səfəri zamanı cəmiyyətin bütün təbəqələri həmsədrlərin hansı təkliflər paketi ilə gəldikləri ilə marqlanırdı. Lakin zaman keçdikcə cəmiyyətdə ATƏT-in MQ həmsədrlərinin fəaliyyətilə bağlı məyusluq və inamsızlıq formalaşmağa başladı. Azərbaycan cəmiyyəti başa düşdü ki, həmsədrlər psevdo, yəni yalançı vasitəçilik missiyası ilə məşğuldurlar. ATƏT-in MQ həmsədrləri öz fəaliyyəti dövründə bir dəfə də olsun Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan tərəfindən işğal altında olmasını dilə gətirmədilər, vasitəçilər kimi bitərəf davranmaq imitasiyası ilə məşğul olaraq işğalçı Ermənistanla işğala məruz qalmış Azərbaycan arasında fərq qoymadılar, bir dəfə də olsun Ermənistandan silahlı qüvvələrini Azərbaycan ərazisindən çıxarmağı tələb etmədilər, əksinə Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisi olan Dağlıq Qarabağı iki ölkə arasında mübahisəli ərazi kimi təqdim etməyə çalışdılar, bununla da de-fakto işğalçı dövlətə dəstək vermiş oldular.

3. Ermənistan mütəmadi olaraq ATƏT MQ çərçivəsində danışıqlar prosesini pozaraq status-kvonu saxlamağa çalışmışdır. Psevdo vasitəçiliklə məşğul olmasına baxmayaraq, ATƏT MQ həmsədrləri təşkilatçılığı ilə münaqişə tərəfləri olan Azərbaycan və Ermənistan arasında danışıqlar aparılmışdır. Bu danışıqlar ölkə prezidentləri və xarici işlər nazirləri səviyyəsində baş tutmuşdur. Danışıqlar zamanı masada müxtəlif dövrlərdə, sonradan prinsiplər kimi formalaşdırılmış müəyyən təkliflər olub. Azərbaycan həmişə ATƏT MQ çərçivəsində aparılan danışıqlarda konstruktivlik nümayiş etdirərək real nəticələrin əldə edilməsinə çalışıb. Lakin hər dəfə müəyyən irəliləyişlərə nail olmaq ehtimalı yaranan kimi

Ermənistan tərəfi bütün danışıqlar prosesini pozub, daimi olaraq status-quo-nu saxlamağa çalışıb. Ermənistan prezidenti Levon Ter-Petrosyan Azərbaycanla razılaşmağa nail olunmasının qaçılmaz olduğunu anlayan kimi o, istefaya məcbur edildi və bütün razılaşmalar pozuldu. Köçəryan hakimiyyətə gələndən sonra Ermənistan parlamentində terror aktı həyata keçirildi, Azərbaycanla razılaşmanın əldə olunmasına meyli siyasətçilər qətlə yetirildi və danışıqlara sıfırdan başlandı. Serj Sarkisyan Parisdə danışıqlarda müəyyən ümidlər yarandıqda müxtəlif bəhanələrlə danışıqları tərk etdi. Paşinyan baş nazir seçilərkən müəyyən ümidlər var idi. Lakin Paşinyan yenidən müxtəlif bəhanələr və təxribatlarla uzun illər ərzində yenilənmiş Madrid prinsipləri əsasında aparılan danışıqlar prosesini tamamilə pozdu. Ermənistanın baş naziri Paşinyanın “Qarabağ Ermənistandır - nöqtə”, müdafiə naziri Tonoyanın “Yeni müharibə - yeni ərazilər” bəyanatları, qondarma “DQR prezidentinin” Azərbaycan xalqının tarixi-mədəniyyət irsində xüsusi yeri olan Şuşa şəhərində inaqurasiya mərasimi keçirilməsi və bu qondarma qurumun “parlamentinin” Şuşaya köçürüləcəyinə dair bəyanatlar verərək Azərbaycan xalqının hissiyyatına toxunulması danışıqlar prosesinin pozulmasına yönəlmiş məqsədyönlü təxribatlar idi. Eyni zamanda son illər ərzində Ermənistan tərəfi silahlı qüvvələrin təmas xəttində və işğal edilmiş ərazilərdən xeyli uzaqlarda Ermənistan-Azərbaycan sərhədi boyunca yaşayış məntəqələrini mütəmadi olaraq atəşə tutmaqda davam etmişdir. Ermənistan 2020-ci ilin iyul ayında işğal altında olan Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlardan xeyli aralı olan Tovuz rayonu istiqamətində Azərbaycanın dövlət sərhədini pozmağa cəhd göstərmiş, sərhədyanı yaşayış məntəqələrini atəşə tutmuş, bu silahlı təxribat nəticəsində Azərbaycanın 1 nəfər general olmaqla 12 hərbcisi və 1 mülki vətəndaşı həlak olmuşdur. Bunun ardınca Ermənistan yeni cinayətlərə əl atmaqda davam etmiş, Azərbaycan ərazisinə təxribatçı-kəşfiyyat qrupu göndərmişdir. Daha sonra Ermənistan rəhbərliyi Beyrut dəniz limanında 4 avqustda baş vermiş partlayışdan sonra Livan ermənilərinin Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərinə köçürülməsinə başlamış və bununla da, beynəlxalq humanitar hüquq normalarını kobud şəkildə pozmaqda davam etmişdir. Azərbaycanın xəbərdarlığına baxmayaraq Ermənistan tərəfi təxribatlarını zəncirvari olaraq davam etdirmiş və gərginliyi ən yüksək həddə çatdırmışdır. Nəhayət, Ermənistan silahlı qüvvələrinin cari ilin 27 sentyabrında səhər tezdən Azərbaycanın yaşayış məntəqələrini və döyüş mövqelərini şiddətli atəşə tutmasına cavab olaraq Azərbaycan özünümüdafiə hüququ çərçivəsində hərbi əməliyyatlara başlamaq məcburiyyətində qaldı.

4. Azərbaycanın əks-hücum əməliyyatları beynəlxalq hüquqa uyğun şəkildə aparılır. Azərbaycan əraziləri Ermənistanın silahlı hücumu nəticəsində işğal edilib və 30 ilə yaxındır ki, Ermənistan bu əraziləri işğal altında saxlayırdı. Odur

ki, BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə əsasən Azərbaycan individual və ya kollektiv özünümüdafiə hüququna malikdir. Azərbaycan tərəfi əks-hücum əməliyyatlarını məhz özünümüdafiə hüququna istinad edərək başlamışdır və bu əməliyyatların əsas məqsədi işğala son qoyulması, mütəmadi olaraq Ermənistan tərəfindən intensiv artilleriya atəşinə məruz qalan mülki əhalinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsidir. Odur ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri əməliyyatlar zamanı düşmənin işğal edilmiş ərazilərdə yerləşdirdiyi hərbi obyektlərini və silahlı qüvvələrini hədəf kimi seçmişdir. Hücumlər zamanı Azərbaycan beynəlxalq humanitar hüquq normalarına riayət edir və mülki əhalini hədəf kimi seçmir, mülki əhali ilə müharibə aparmır. Əks-hücum əməliyyatı birmənalı şəkildə Azərbaycan silahlı qüvvələrinin müasir hərbi texnika, silah və sursatla təmin olunduğunu göstərdi, biz Azərbaycan ordusunun canlı heyətinin yüksək peşəkarlığa malik hərbcilərdən formalaşdırıldığına şahidi olduq. Qısa müddət ərzində Azərbaycan ordusu onlarla kənd və qəsəbəni, müxtəlif strateji yüksəklikləri azad edib, düşmənin yüzlərlə tank və zirehli qurğularını və digər texnikasını, komanda məntəqələrini, raketdən müdafiə sistemlərini məhv edib, onlarla tank və digər texnikasını, silah və sursatını hərbi qənimət kimi ələ keçirib, minlərlə düşmən əsgəri məhv edilib və əsir götürülüb. Ermənistan ordusu sıralarında ruh düşkünlüyü hökm sürür, fərarilik halları artmaqdadır. Bunun əksinə olaraq Azərbaycan ordusu sıralarında yüksək mənəvi-psixoloji durum və ruh yüksəkliyi hökm sürür. Bu ruh yüksəkliyini şərtləndirən əsas amillərdən biri ondan ibarətdir ki, onlar Azərbaycan torpaqlarının düşmən işğalından azad edilməsi kimi tarixi missiyanı reallaşdırırlar. Azərbaycan əsgərləri öz torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda vuruşurlar. Azərbaycan ordusunun əks-hücum əməliyyatları cəmi bir neçə gün ərzində Ermənistanın güclü ordusu olması barədə mifi alt-üst etdi və bu ölkənin, ümumiyyətlə, qısa müddət ərzində belə müharibə aparmaq iqtidarında olmadığını açıqlığı ilə göstərdi.

5. Ermənistan humanitar atəşkəs barədə razılaşmanı pozdu. Cəmi bir neçə gün davam edən döyüşlər göstərdi ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı, təbii resursları, əhalinin sayı ilə yanaşı hərbi sferada da gücü Ermənistandan qat-qat güclüdür. Cəbhədə əldə edilmiş uğurları siyasi və diplomatik müstəvidə də davam etdirmək məqsədilə Azərbaycan xarici işlər naziri 8 oktyabrda Cenevrədə ATƏT MQ həmsədrələrini vəziyyətlə bağlı məlumatlandırdı, 9 oktyabrda isə Moskvada Rusiya-Azərbaycan-Ermənistan xarici işlər nazirləri arasında keçirilən görüşə qoşuldu. Moskva görüşü 11 saat davam etdi və müzakirələrin nəticəsi olaraq tərəflər arasında razılaşma əldə edildi. Bu razılaşma faktiki olaraq iki prosesi əhatə edirdi: birinci proses humanitar məqsədlərlə atəşkəsi nəzərdə tuturdu, ikinci proses isə Azərbaycan və Ermənistan arasında ATƏT-in MQ həmsədrələrinin vasitəçiliyi ilə münaqişənin tezliklə sülh yolu ilə həlli məqsədilə substantiv danışıqla-

ra başlanılmasını nəzərdə tuturdu. Bundan əlavə, razılaşmada danışıqların formatının dəyişməzliyi, yəni Ermənistanın iddialarının əksinə olaraq danışıqların Azərbaycan və Ermənistan arasında aparılması təsdiq olunurdu. Əlbəttə ki, hələ əvvəlcədən Ermənistanın əldə ediləcək danışıqları pozacağı barədə ehtimallar var idi. Belə ki, hazırda cəbhədəki uğursuzluq Ermənistan cəmiyyətində ciddi çəşqınlığa və pik həddə çatmış gərginliyə səbəb olub. Əsgər anaları hakimiyyətdən övladları barədə məlumatlar tələb edir, ölkədə iqtisadi-sosial durum acınacaqlı vəziyyətdədir. İşğalçı dövlətin siyasi elitası bir neçə qruplaşmaya parçalanıb, hətta “Qarabağ klanı” deyilən qruplaşma belə bölünüb. Hər qrup gələcək hakimiyyət uğrunda mübarizə haqqında düşünür. Baş nazir Paşinyan isə başını itirib və çıxılmaz bir vəziyyətə düşüb. Bu azmış kimi humanitar atəşkəs baş tutacağı halda cəbhə bölgəsindən Ermənistan minlərlə əsgər cəsədinin gətirilməsi gözlənilirdi və ölkədə hərc-mərcliyin yaranması qaçılmazdı. Digər tərəfdən, atəşkəsə əməl edildiyi, danışıqlara başlanıldığı halda Ermənistan hakimiyyəti işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərindən çıxmaq barədə qrafik təqdim etməli olacaqdı. Bu isə Ermənistanda xaosun yaranması və Paşinyanın sonu demək idi. Doğrudan da, Moskva razılaşması əldə edildəndən bir saat belə keçməmiş Ermənistan XİN rəhbəri Zöhrab Mnatsakanyan elan etdi ki, bizim əsas məqsədimiz “Dağlıq Qarabağın öz müqəddəratının təyin edilməsi hüququnun tanınması və reallaşdırılması, Dağlıq Qarabağda müstəqil dövlətin yaradılmasından” ibarətdir. Paşinyan və Mnatsakanyan 10 oktyabrda bu sərsəm iddialarla yenidən çıxış etdilər. Bu bəyanatlar bir mənalı şəkildə Ermənistan rəhbərliyinin heç müvəqqəti humanitar atəşkəsinə də razılaşmayacağından xəbər verirdi. Həqiqətən, danışıqlardan dərhal sonra Ermənistan silahlı qüvvələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərindən əks-hücuma keçərək itirilmiş mövqeləri geri qaytarmağa çalışırdılar. Bu məqsədlə Ermənistan tərəfi azad edilmiş Cəbrayıl şəhərini və Hadrut qəsəbəsini yenidən ələ keçirmək üçün xüsusi təyinatlıları göndərmişdilər. Lakin Azərbaycan ordusu Ermənistan qüvvələrinin bu həmlələrini müvəffəqiyyətlə dəf etdi, xüsusi təyinatlıları isə pusqaya salıb məhv etdi, düşmən ciddi itki verərək geri çəkilməyə məcbur edildi. Beləliklə, Ermənistan tərəfinin cinayətləri və təxribatları nəticəsində humanitar məqsədli müvəqqəti atəşkəs başlamamış pozuldu. Lakin cəbhədə üzləşdiyi uğursuzluq düşmən tərəfi daha da quduzlaşdırdı...

6. Ermənistan müharibə cinayətləri törədir. Azərbaycan özünümüdafiə hüququ çərçivəsində əks-hücüm əməliyyatlarına başladıqdan sonra cəbhədə sürətlə mövqelərini itirən Ermənistan yenidən ölkəmizin yaşayış məntəqələrini, mülki əhalini, sosial obyektləri mütəmadi olaraq intensiv artilleriya atəşinə tutmağa başladı. Xüsusi olaraq əhalinin sıx yaşadığı şəhərlər və rayon mərkəzləri hədəf kimi seçildi. Azərbaycanın Gəncə, Tərtər, Naftalan, Goranboy, Ağcabədi, Bərdə,

Mingəçevir və digər şəhərlərinə ciddi ziyan vurulub, mülki əhali arasında ölənlər və yaralananlar var. Ermənistan hakimiyyəti, hətta çəkinmədən Azərbaycanın mülki əhalisini məqsədyönlü şəkildə hədəf seçdiklərini və ölkədə kaos yaratma istədiklərini açıq şəkildə bildirdilər. Belə ki, Ermənistanın keçmiş müdafiə naziri və Baş nazir Paşinyanın müşaviri Vaqarşak Arutunyan Rusiya televiziyasında açıq şəkildə bildirmişdir ki, biz əhali arasında panika yaratmaq məqsədilə yaşayış məntəqələrinə atəş açırıq. Eyni sözləri Paşinyan ingilisdilli "Hard Talk" verilişində də aparıcının sualını cavablandırarkən eyni sözləri demişdi. Ermənistan tərəfi Moskva görüşü zamanı və həmin görüşdən sonra Azərbaycanın mülki əhalisinə hücumları daha da intensivləşdirdi, Gəncə və Mingəçevirə hücumları artırdı. Ən dəhşətli hüumlardan biri oktyabrın 11-də Gəncə şəhərinin əhalinin sıx məskunlaşdığı hissəsinə gecə saatlarında ballistik raketin atılması oldu. Bu hücum nəticəsində mülki əhali arasında 4-ü qadın olmaqla 10 nəfər həlak oldu, 40-a yaxın insan ağır yaralandı, 3 uşaq hər iki valideynini itirdi. Oktyabrın 17 gecə saatlarında düşmənin silahlı qüvvələri öz çirkin əməlinə əl ataraq Gəncə şəhərinin yaşayış massivinə yenidən ballistik raketlə hücum etdi. Bu müdhiş cinayət nəticəsində 3-ü azyaşlı uşaq, 4-ü isə qadın olmaqla 14 mülki şəxs həlak oldu, 5 nəfəri azyaşlı uşaq, 20-si qadın olmaqla 50-dən artıq mülki şəxs ağır yaralandı. Raketlərin düşdüyü ərazilərdə yaşayış binaları darmadağın edildi, ətrafdakı yaşayış binalarına və sosial obyektlərə ciddi zərər vuruldu. Gəncə əhalisinə qarşı olan bu hücumlar birbaşa Ermənistan hakimiyyətinin törətdiyi müharibə cinayətləridir və onların məsuliyyəti Baş nazir Paşinyanın üzərinə düşür. Mütəxəssislərin fikrinə görə, ballistik raket atılmamışdan əvvəl ona elektron tabloda hücum tapşırığı, hədəf seçilən məkanın koordinatları verilir və bu raketlər seçilmiş hədəfi dəqiqliklə vurur. Bundan əlavə belə raketlərin atılması barədə qərarı hər hansı bir komandır verə bilməz, belə qərarı yalnız ya müdafiə naziri, ya da siyasi rəhbərlik verə bilər. Beləliklə, aydındır ki, Gəncə əhalisinə raket hücumları məqsədyönlü şəkildə gecə saatlarında (əhali yatdığı vaxtlarda) həyata keçirilib və bu barədə göstərişi Ermənistanın ali rəhbərliyi verib. Bu birmənalı şəkildə müharibə cinayətləridir və Ermənistanın dövlət terrorizm siyasətinin təcəssümüdür. Ermənistan tərəfi 15 oktyabr tarixdə ən müdhiş cinayətlərdən birinə də imza atdı - bu ölkənin silahlı qüvvələri Tərtər şəhərinin qəbiristanlığını artilleriya atəşinə tutdu və bu atəş nəticəsində dəfn mərasimində iştirak edən 4 nəfər mülki şəxs həlak oldu, 4 nəfəri isə yaralandı. Ümumiyyətlə, 27 sentyabrdan 17 oktyabradək Ermənistanın mülki əhaliyə qarşı hücumları nəticəsində 60 nəfər dinc sakin həlak olub, 270 nəfər yaralanıb, 1704 yaşayış evi, 90 çoxmənzilli yaşayış binası və 327 mülki obyekt dağıdılaraq yararsız hala salınıb. Ermənistanın mülki əhaliyə hücumları davam etməkdədir, odur ki, bu məlumatlar hər an dəyişir. Hazırda Ermənistanın törət-

diyi cinayətlərin hüquqi müstəvidə qiymətləndirilməsi üçün Azərbaycanın beynəlxalq tribunallara müraciət etməsinə kifayət qədər əsası var.

7. Nə üçün Azərbaycan ATƏT-in MQ həmsədrlərinin vasitəçiliyi ilə danışıqların bərpa edilməsinə razılaşdı? Biz yuxarıda ATƏT-in MQ həmsədrlərinin öz fəaliyyəti dövründə psevdovasitəçilik missiyası ilə məşğul olduğunu və de-fakto işğalçı Ermənistanı dəstəklədiklərini qeyd etdik. Həmin dövrdə həmsədr ölkələr öz maraqları kontekstindən yanaşırdılar. Həmsədr ölkələr olan ABŞ, Fransa və Rusiya dünyanın böyük dövlətləri olmaqla yanaşı, həm də erməni diasporunun daha güclü olduğu ölkələrdir. Bundan əlavə həmsədr ölkələr hesab edirdilər ki, müəyyən müddət keçdikdən sonra Azərbaycan cəmiyyəti işğal altında olan əraziləri yaddan çıxaracaq və Azərbaycanın heç elə bir ordusu da yoxdur ki, həmin əraziləri azad etsin. Digər tərəfdən, həmsədr ölkələr vasitəçi kimi münafişin həlli ilə bağlı özlərini sanki monopolist hesab edirdilər. Odur ki, işğaldan sonra yaranmış status-kvo ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin fəaliyyəti dövründə qorunub saxlanıldı. Status-kvonun saxlanılması isə birbaşa Ermənistanın maraqlarına uyğun idi. Düzdür, Azərbaycan rəhbərliyinin söyləri nəticəsində ölkəmizdə bütün sahələrdə olduğu kimi ordu quruculuğu sahəsində də ciddi irəliləyişlər əldə edildi. Artq müəyyən müddətdən sonra Azərbaycan Cənubi Qafqazın ən güclü dövlətinə çevrildi, Azərbaycan Ordusu dünyanın 50 ən güclü ordusu sıralarında yer aldı. Həmin vaxtdan həmsədr ölkələr Azərbaycan dövlətinin tələbi ilə bəyan etməyə başladılar ki, münafişə bölgəsində status-kvo dəyişdirilməlidir. Lakin praktikada heç nə dəyişmədi, əksinə, Paşinyan hakimiyyəti sistemli təxribatlar nəticəsində danışıqlar prosesini tamamilə pozdu. Azərbaycan 27 sentyabrda əks-hücum əməliyyatlarına başladıqdan sonra isə həmsədr ölkələrdən biri olan Fransanın prezidenti Emmanuel Makron bildirdi ki, "Azərbaycan güc yolu ilə Dağlıq Qarabağı fəth etmək istəyir, biz buna yol verməyəcəyik". O daha sonra Ermənistanın yanında olduğunu bəyan etdi, Avropa liderlərinə, Rusiya prezidentinə zəng edərək onları açıq-aşkar Azərbaycana qarşı birləşməyə çağırırdı. Makron, hətta ölkəmizə qarşı iftirdan belə çəkinməyərək, beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmağa çalışdı və iddia etdi ki, guya "Azərbaycan tərəfindən Suriyadan gəlmiş cihadçılar vuruşur". Əlbəttə, Makron açıq şəkildə beynəlxalq hüquq normalarına hörmətsizlik nümayiş etdirdi, işğalçı dövləti dəstəklədi və birmənalı şəkildə münafişə tərəfləri ilə bağlı neytrallığı pozdu. Odur ki, Fransanın ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr ölkələrindən biri kimi fəaliyyətini davam etdirməsi mümkünsüz göründü. Hətta Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev açıqlamalarında bu məsələyə öz fikrini bildirdi və Makrondan Azərbaycan xalqından üzr istəməsini tələb etdi. Odur ki, ölkəmizin XİN rəhbərinin Cenevrədə ATƏT MQ həmsədrləri ilə görüşü, əsasən də Moskvada üçtərəfli görüşə qatılması Azərbaycan cəmiyyə-

tində narahatlıqla qarşılandı. Moskva görüşü ərəfəsində Prezident İlham Əliyev çıxış edərək bildirdi ki, artıq heç bir status-kvo yoxdur, artıq ordunun təmas xətti yoxdur, yalnız sərhəd xətti var. Prezident eyni zamanda, heç kəsə ona təzyiq edə bilməyəcəyini bildirdi. Prezident bu çıxışı ilə bir tərəfdən əhalini narahat olma-mağa çağırırdı, digər tərəfdən isə ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrinə mesaj ver-miş oldu ki, artıq münaqişənin həlli ilə bağlı sizin monopoliyanıza son qoyuldu, sizin fəaliyyətinizə alternativ var - bu, Azərbaycan ordusunun gücü və torpaqla-rımızı işğaldan azad etmək əzmidir. Bu isə o anlama gəlir ki, danışıqlar prosesi baş tutsa, artıq güclü tərəf və cəbhədə konkret uğurlar əldə etmiş tərəf kimi şərti Azərbaycan irəli sürəcək və həmsədrlər texniki funksiyaları yerinə yetirən vasitə-çilərə çevriləcəklər. Azərbaycanın isə bir şərti var: işğalçı qüvvələr Azərbaycan torpaqlarından dərhal çıxmalıdırlar.

8. Türkiyə Azərbaycanın yanındadır. Hələ 20-ci əsrin sonlarında Ermənistanın Dağlıq Qarabağ və digər ərazilərimizə silahlı təcavüzü başlanandan Türkiyə Azərbaycana hərtərəfli dəstək vermişdir. Hazırda Türkiyə dünyanın güclü dövlətləri sırasında yer alır, qlobal məsələləri həll etməyi bacaran güc mərkəzinə çevrilməkdədir. Cəbhədə Azərbaycan əks-hücum əməliyyatlarına başlayan sonra, Türkiyə birmənalı şəkildə beynəlxalq hüquq normalarını dəstəklədiyini, Azərbaycana öz ərzilərini işğaldan azad etməsi üçün istənilən dəstəyi göstər-məyə hazır olduğunu bildirdi. Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan, Xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu, Müdafiə naziri Hulusi Akar müxtəlif beynəlxalq tribunalardan Azərbaycana dəstəklərini ifadə etdilər. Bundan əlavə, Türkiyə ATƏT-in Minsk Qrupunun üzvüdür, Cənubi Qafqaz dövlətləri olan Azərbaycanla müttəfiqlik və Gürcüstanla strateji tərəfdaşlıq əlaqələri var, regionla həmsərhəd olan ölkədir. Türkiyə istənilən fürsətdən istifadə edərək Ermənistanın işğala son qoymasını tələb edir və baş verən hadisələri diqqət mərkəzində saxlayır. Müdafiə naziri Hulusi Akar, hətta hər hansı üçüncü tərəfin münaqişəyə qatılacağı hal-da Türkiyənin də birbaşa Azərbaycan tərəfdən münaqişəyə müdaxilə edəcəyini bildirib.

9. Azərbaycanın döyüş taktikası dünyada maraq doğurur. Prezident İlham Əliyev dəfələrlə bəyan etmişdir ki, Azərbaycan mülki əhali ilə müharibə aparmır, onu hədəf seçmir, Azərbaycanın Ermənistan ərazisində hədəfləri yoxdur. Doğrudan da diqqət verdikdə görürük ki, Azərbaycan kontaktsiz hərbi əməliyyat-lara üstünlük verir, hədəf olaraq düşmənin hərbi sistemləri, artilleriya qurğuları, raketdən müdafiə sistemləri seçilir və müasir PUA-larla vurulurlar. PUA-lardan istifadə etməklə Azərbaycan minimal itkilər verməklə düşmənin işğal altında saxladığı ərazilərdə yerləşdirdiyi hərbi sistemlərinin, artilleriya qurğularının və zirehli texnikasının, raketdən müdafiə sistemlərinin böyük əksəriyyətini, 30 il

ərzində nəzarətdə saxladığı ərazilərdə qurduğu eşelonlaşmış hərbi istehkamları məhv etmiş, qısa bir müddət ərzində strateji yüksəklikləri azad etmiş, döyüş cəbhəsində üstünlüyü ələ keçirmişdir. Prezident İlham Əliyevin qeydetdiyi kimi, Azərbaycanın məqsədi maksimum nəticə, minimum itki verməkdir. Azərbaycan PUA-lar vasitəsilə hücumlara üstünlük verməklə faktiki olaraq süni intellektdən istifadə taktikasını seçmiş oldu. Azərbaycan təcrübəsi gələcək müharibələrin hansı vasitələrlə aparılacağı barədə mülahizələrə yol açdı. Beynəlxalq mətbuat ölkəmizin müasir PUA-lardan istifadə etməklə döyüş taktikasına diqqət yetirir və aparıcı dövlətlərə Azərbaycanın bu təcrübəsini diqqətlə nəzərdən keçirməyi tövsiyə edirlər.

1905.az
19 oktyabr 2020-ci il

Əsgər İsmayılov,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

AZƏRBAYCAN TARİX YAZIR...

Bu gün hər kəsin dilində müqəddəs bir ifadə var: "Azərbaycan tarix yazır!" Bu kəlmə böyük bir gerçəkliyə söykənir. Bu gerçəkliyin isə iki təpərli qolu var; Ali Baş Komandanımız və şanlı ordumuz. Yazılan hərbi tarixi isə öz dədə-baba torpaqlarımızda, qədim oğuz yurdunda oğuz ərənləri yazır. İgidlərimiz yağı düşmən tapdağında olan əbədi və əzəli torpaqlardan mənfur düşməni qovur, onlara göz açmağa belə imkan vermir. Azərbaycan ordusunun sürətli hücumu düşmənin illərdir qurduğu, yaratdığı müdafiə istehkamlarını, xəttini darmadağın edir. Müqəddəs yurdumuz yağı düşməndən təmizlənir. Sanki şanlı ordumuzla bərabər doğma elimizin-obamızın dağı da, çayı da, ağacı da düşməne qarşı vuruşur. Gör neçə illərdir bu yurdun füsunkar təbiəti öz doğma insanından ayrı düşüb?! Gör neçə illərdir yurdun əsl sahibləri boya-başa çatdığı torpağın xoş qoxusunu ciyərlərinə çəkə bilmirdi?! Əvəzində isə saysız-hesabsız köçkünün köksünə çalın-çar-paz xəttlər çəkilmişdi. Bu azmış kimi milyonlarla köçkünün vətən dərdini, mənəvi yükünü də Uca Yaradan onlarla birlikdə çəkirdi.

Erməni xisləti isə dərdlə - acıyla qovrulan xalqa hər cür fiziki - mənəvi yaralar vururdu. Terrorçu erməni rəhbərliyinin "Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə"- deyib sərəsəmləməsi isə xalqın milli heysiyyətini aşağılamaqdan başqa bir iş deyildi. Artıq bu dərdi nəyinki Azərbaycan xalqı, heç Tanrı da çəkə bilməzdi. Heç çəkmədi də... Sentyabrın 27-dən göydə Tanrının duası, yerdə isə Ali Baş Komandanımızın qətiyyəti ilə başladığımız haqq savaşını şir ürəkli, polad biləkli ərənlərimiz davam etdirərək düşməne qan uddurur. Azərbaycan ordusu hər b səlnaməsində tarix yazmaqla yanaşı, həm də tarixi yurdlarına, erməni vandalizminə məruz qalmış tarixi abidələrinə sahib çıxır. Müqəddəs Xudafərin körpüsündə üçrəngli ay-ulduzlu şanlı bayrağımızı dalğalandıran Azərbaycan Silahlı Qüvvələri döyüşçülərinin bir ağızdan "Qarabağ Azərbaycandır!" - deməsi Ali Baş Komandanımızın uğurlu hərbi siyasətinin göstəricisi və yeni yazılacaq tarixi qələbələrimizin davamıdır.

moderator.az
20 oktyabr 2020-ci il

Ağamirzə Məmmədov,
Tarix fakültəsini tələbəsi

ERMƏNİ TƏXRİBATLARI CƏBHƏYANI KƏNDLƏRİN SAKİNLƏRİNİ QORXUTMUR

Sentyabrın 27-dən cəbhə xəttində gərginlik yaratmaq istəyən düşmən, elə ilk andan öz layiqli cavabını aldı. Erməni tərəfi cəbhədəki məğlubiyyətləri ilə barışmayaraq dinc əhalinin yaşadığı rayonları hədəfə almağa başladılar. Belə rayonlardan biri də yaşadığım Bərdə rayonudur. Bərdənin kəndləri müxtəlif ərazilərdən ağır artilleriya və uzaqmənzilli raketlərin atəsinə məruz qaldı. Hətta Bərdə şəhərinə də bir neçə raket atıldı. Nəticədə bir dinc sakin dünyasını dəyişdi, 3 nəfər xəsarət aldı, bir neçə obyekt yararsız hala düşdü. Bərdənin Soğanverdiklər, Şahvəliklər, Qasımbəyli kəndləri raket atəsinə məruz qaldı. Ancaq əhalidəki ruh yüksəkliyi, vətənpərvərlik, ordunun və Ali Baş Komandanın yanında yumruq kimi birləşmək, ordunun qələbələrinin sevinci sayəsində heç kim öz evini, doğma yurdunu tərk etmədi. Təxribat başladığı gündən bu günə qədər hər kəsdə ruh yüksəkliyi açıq-aşkar özünü büruzə verir. Ölkəmizdə fəaliyyət göstərən media nümayəndələri, həmçinin xarici jurnalistlərdə dağıntılar olan ərazilərdə çəkiliş apardılar. Buradakı vətəndaşlardan müsahibə alan həmin jurnalistlər, düşmən ölkənin bizə qarşı təxribatlarının şahidi olmaqla bərabər, müsahibə verən şəxslərdə nəinki ruh düşkünlüyü, hətta başları üzərindən atılan güllələrin, qradların, mərmilərin onlarda heç bir qorxu yaratmadığını və rahatlıqla müsahibə verdiyinin də şahidi oldular. Azərbaycan vətəndaşları öz ordusuna, Ali Baş Komandanına güvənir və tezliklə öz doğma torpaqlarımızın düşmən işğalından azad olunacağına inanır. Bu günə qədər ordumuzun qazandığı qələbələr, düşmən işğalından azad etdiyi Cəbrayıl rayonu, Murov yüksəkliyi, 34 kənd və Hadrut qəsəbəsi həmçinin, düşmənin xeyli sayda ələ keçirilmiş döyüş texnikası, silah-sursat, S-300 zenit-raket kompleksinin darmadağın edilməsi bir daha Azərbaycan ordusunun gücünün, əzminin göstəricisidir. Ölkə başçısı, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev də öz çıxışlarında qeyd etdiyi

kimi, Azərbaycan ordusunun düşməni bizim torpaqlarımızdan “iti qovan kimi”
qovacağına inanırıq. Biz haqq yolundayıq. Qələbə bizimlədir.

Eşq olsun, Azərbaycan ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!

mektebgushesi.az
20 oktyabr 2020-ci il

“DÜNYAYA AĞLIMIZI, GÜCÜMÜZÜ GÖSTƏRİRİK”

“Bu gün bizim sevinən mərhələmizdir. Xalqımız, ordumuz sınaqdan keçir. Dünyaya aqlımızı, şüurumuzu, gücümüzü göstəririk”.

Bunu Azvision.az-a tanınmış jurnalist, professor Qulu Məhərrəmli doğma yurdu Zəngilanın işğaldan azad olunması barədə danışarkən deyib. O bildirib ki, Zəngilanın və digər yaşayış yerlərimizin azad olunması tarixi hadisədir. “Özümü Azərbaycan məhsulu hesab edirəm. Zəngilanda doğulmuşam, 10 il orta məktəbi Şuşada oxumuşam, Bakıda evlənmişəm. Bir çox tərəflər mənim həyatımda birləşib. Azərbaycanlı üçün torpağın hər qarışı doğmadır. Füzuli, Cəbrayıl, Xocavəndin kəndləri alınanda necə sevinirdimsə, Zəngilana da elə reaksiya verdim. Sabah Qubadlı azad olunanda da eyni hissləri yaşayacağam. Doğrudur, əzizlərinin uyduğu məkanın artıq sənin əlində olması ayrı bir hissdir. Sözlə ifadə edilməyəcək dərəcədə zəngin bir duyğudur. Uşaqlığım, qaçdığım o cıdırlar yenə gözlərimin önündə canlandı. Bizə bu duyğunu yaşadan ordumuza, generalımıza, Ali Baş Komandanımıza minnətdarıq. Və bütün xalqıma təşəkkür edirəm ki, bir yumruq kimi ordunun arxasında dayanır”.

Jurnalist birinci Qarabağ müharibəsinin şahidi olduğunu, həmvətənlərimizin dərini, acısını şəxsən gördüyünü dilə gətirib. “Mən 1991-ci ildən başlayaraq cəbhə bölgələrindən reportajlar hazırlayırdım. Səngərlərdə müsahibələr alırdım, canlı efir aparırdım. Bütün hadisələrin içində idim. Xocalı faciəsi mənim həyatımda dönüş anı oldu. Çünki ay yarım qabaq mən orada olmuşdum. Kazarmada əsgərlərimizlə birgə 10 gün qaldım. Və həmin döyüşlərdə həlak olan insanlarla tanış idim. İndi də danışanda onlar gözümün qabağından keçdi. Sözünlə əsl mənasında qəhrəman kimi döyüşüb həlak oldular. Bütün bunları görmək dəhşətli bir hiss idi. Hadisələr mənə hopmuşdu.

Real vəziyyətin necə olduğunu gördüm. Prosesləri dərk edəndə içindən böyük ağrılar keçir. İnsanın kədəri həmişə dərin olur. Sevinc hissi isə fərqlidir. Bunu müqayisə etmək çətindir. Bu gün bizim sevinən mərhələmizdir. Birinci Qarabağ savaşında yarımçıq qalmış döyüş planlarımızı ordumuz davam etdirir. Tarixi sınaq günlərini yaşayırıq. Xalqımız, ordumuz sınaqdan keçir. Dünyaya aqlımızı, şüurumuzu, gücümüzü göstəririk. Hüseyn Cavidin belə bir sözü var:

“Bugünkü müharibədə toplar, tüfənglər deyil, hər məmləkətin ədəbiyyat və fəlsəfəsi ilə bəslənən beyinlər də ayrıca haizi-əhəmiyyətdir”. Nə yaxşı ki, biz imtahandan üzü ağ çıxırıq”.

azvision.az
21 oktyabr 2020-ci il

Esmira Rövşənova,
Jurnalistika fakültəsinin Yeni media və kommunikasiya
nəzəriyyəsi kafedrasının müəllimi

BÜTÜN YOLLAR MƏBƏDƏ APARIR...

Bu deyim müqəddəs kitablardan gəlir. Amma o yollar məbədə aparır ki, həmin yolların yolçuları ədalətə, insanlığa qulluq edirlər. Azərbaycanın öz torpaqlarını yağı düşməndən azad etmək üçün apardığı bugünkü mübarizə ədalətə, ləyaqətə, insanlığa xidmət edir. Xalqımızın milli leksikonumuza bu günlərdə ərnağan etdiyi “Vətən müharibəsi” deyimini müqəddəsliyin sərrast ifadəsi kimi dilimizin işlək fonuna keçdi. Ali Baş Komandanımızın Birinci Əsgəri olduğu ordumuz illərlə həsrətini çəkdiyimiz Qarabağa - işğaldan azad etdiyi şəhərlərimizin, kəndlərimizin müqəddəs yollarını açır və bu yollar indi yenidən bizi məbədlərə aparır. Yol insanı o zaman müqəddəs məbədlərə aparır ki, o yolun yolçuları müqəddəs amallar dalınca gedirlər. İşğala gedən yolun sonunda məbəd deyil, cəhənnəm alovları olur. Necə ki, bunu 1812-ci ildə Rusiyanı Moskvaya qədər işğal etmiş Fransanın işğalçı ordusu və onun əsgərləri gördü, bunu İkinci Dünya müharibəsində ilk illər insanlığa meydan oxuyan faşist Almaniyası gördü və s. Otuz il bundan əvvəl Qarabağda Xocalı soyqırımını törədən, günahsız azərbaycanlıları, dinc əhalini min bir işgəncəyə məruz qoyan erməni faşistləri bu gün həmin günahlarının bədəlini almaqdadırlar. Ermənistan indi gördü ki, Azərbaycan ordusu dünənki deyil, onun Ali Baş Komandanı dünənki komandan deyil. Düşmən aydın şəkildə gördü ki, Azərbaycan xalqı Vətən uğrunda bu mübarizədə yumruq kimi birləşib. Bu xalq özünün Prezidentinə, Ali Baş Komandanına, ordumuza dayaq olaraq torpaqlarımızı azad etməyə qadir olan bir ölkənin vətəndaşlarıdır. Vətən müharibəsi başlayan gündən Prezident İlham Əliyev öz Twitter səhifəsində hər gün işğaldan azad edilən yeni kənd və şəhərlərimiz barədə qururla məlumat verir. Prezidentimiz dünyanın aparıcı telekanallarına verdiyi müsahibələrində bir tərəfdən Azərbaycan xalqının haqlı mübarizəsinin haqlılıq səbəblərini açır, digər tərəfdən dünya ictimaiyyəti erməni yalanlarından, erməni şərindən uzaqlaşdırır. Prezident İlham Əliyevin dilə gətirdiyi bütün faktlar yalnız həqiqətə söykənir. Bu faktlar sırasında onun hər dəfə dilə gətirdiyi bir fikir də var: torpaqlarımız azad ediləcək və Ermənistanın otuz il müddətində viran qoymağa macal tapdığı o kəndlər, o şəhərlər yenidən

bərpa ediləcək, köçkünlərimiz öz doğma ocağına qayıdacaq, o yerlərdə uşaq gülüşləri hər kəsi sevindirəcək. O yerlərə aparan yollar! Birbaşa məbədə aparan müqəddəs yollarımız! Otuz il həsrətinə olduğumuz yollar. O yollar bizi ata-babalarımızın uyuduğu məkanlara, yarımçıq qoyub gəldiyimiz məktəblərimizə, min illərin yadigarı olan abidələrimizə, barlı-bəhrəli bağlarımıza, qoyun-quzularımızın otlaq yamaclarına aparmaqdadır.

Mən neçə gündür ki, Şanlı Müdafiə Nazirliyimizin erməni faşistlərindən azad etdiyi kəndlərimizin, şəhərlərimizin elə Müdafiə Nazirliyimizin qürurla yaydığı video görüntülərinə baxıram. Düşmən otuz il bundan əvvəl işğal etdiyi bu kəndləri, şəhərləri niyə belə viran qoyub? Cavab çox sadə, amma çox da mənalıdır: Düşmən əzəl gündən qəti inanıb ki, o torpaqları əsl sahibləri tezliklə geri qaytaracaq. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, erməni vandalları tərəfindən daha çox viran qoyulan bütün beynəlxalq aləm tərəfindən qəbul olunmuş "Madrid prinsiplərin"də əks olunan və Azərbaycanca geri qaytarılması tələb olunan 7 rayonu-muzun şəhərləri, kəndləridir. Bunu bilə-bilə düşmən evlərimizi, qəbiristanlıqlarımızı, abidələrimizi viran edib. Buna düşmənçilik də demək azdır, buna faşizm də demək azdır. Qoy mənı qınamasınlar - faşist Almaniyası zəbt etdiyi ölkələrdə - Avropanın min bir abidəsi olan şəhərlərində, Belarusiyada, Ukraynada, Rusiyada abidələrə toxunmayıb, partizan hərəkətinə qoşulmamış dinc sakinləri hədəfə almamışdı. Ermənistan tərbiyyətsizliyi isə mövcud olduğu çağdan bugünkü Gəncə təxribatlarınadək həmişə daha çox milliliyi, insanları nişan almış, özünün saxta tarixinin saxtılığını ört-basdır etmək üçün abidələrimizi dağıtmışdır. Onlar da yolda olmuşlar: qan tökmə "yolunda", ermənidən başqa hər kəsə ölüm "yolunda", saxta tarix yolunda, qonşu dövlətlərin hamısından torpaq iddiası "yolunda". Amma Tanrının da ədaləti var, Tanrı ədaləti heç nəyə qurban vermir.

Tanrı ancaq müqəddəs iş dalınca gedən yolçulara yar olur. Tanrı ancaq bu yolların məbədə apardığını deyir. Ona görə də bu gün Tanrı özü bizimlədir. Tanrı özü Ali Baş Komandanımızın başının üstündədir. Tanrı özü ordumuza yol göstərir - məbədə aparan yolu. Tanrı Azərbaycan xalqının yanındadır - ədalətin, insanlığın, ləyaqətin yanındadır.

Azərbaycan Prezidentinin müxtəlif transmilli telekanallara verdiyi müsahibələrə diqqət edin. Cənab Prezident bütün cümlələri ilə haqqın və ədalətin bərpasını istəyir. Ermənistanın yaydığı və Prezidentimizin "feyk xəbər" adlandırdığı saxta xəbərlərdən uzaqlığı onu bir diplomat kimi dünyaya bir daha tanıtdırdı. Rusiyanın aparıcı telekanallarının bəzi "təhlil" proqramlarındakı ermənipərəst qüvvələr yalan və saxta faktlarla nəyi desən dəyişə bilir, amma kimsə İlham Əliyevlə bağlı saxta bir kəlmə demək istəyirsə, ən qatı ermənipərəst "qonaq" belə dərhal ona qısaca olaraq belə cavab verir: "Prezident İlham Əliyevin həqiqətləri

ilə, diplomatik bacarığı ilə, dünyanın aparıcı dillərindəki sərrast nitqi ilə işiniz olmasın". Prezidentimizin bu möhtəşəm bacarığı, görünməmiş diplomatik səviyyəsi, əlbəttə, atasından, ailədən, bitirdiyi Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutundan gələ bilər, amma burda da bir Tanrı faktı var və o Tanrı faktı onu elə bir müqəddəs yola çıxarıb ki, o yol mütləq məbədə aparır və bu yol artıq məbədin, müqəddəs qələbəmizin, haqqın və ədalətin açıq qapısının astanasındadır. Haqq yolumuz mübarək olsun, cənab Prezident! Haqq yolumuz qələbəyə çatdırsın, yenilməz ordumuzu! Haqq yolumuz səni layiq olduğun haqqa qovuşdursun, əziz məğlub edilməz xalqımız!

"525-ci qəzet"
21 oktyabr 2020-ci il

Qara Kərimov,
Tarix fakültəsinin tələbəsi

AZƏRBAYCAN XALQI ALİ BAŞ KOMANDANINA GÜVƏNİR!

Qüdrətli Azərbaycan Ordusu sentyabrın 27-dən başlayaraq, Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatlarının qarşısını alaraq əks-hücum əməliyyatları həyata keçirir. Uğurlu əməliyyatlar nəticəsində işğal altındakı bir sıra ərazilərimiz azad olunub. Döyüşlərdə əldə etdiyimiz uğurlar və müxtəlif istiqamətdə hakim mövqelərin azad olunması Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyətinin yüksək döyüş ruhunu və qələbə əzmini daha da artırır. Ermənistan döyüş meydanında məğlubiyyətə uğrayanda dinc əhaliyə ziyan vurmağa və Azərbaycan Ordusunun əks-hücumunu dayandıрмаğa çalışaraq alçaq hərəkətlərə əl atır. Humanitar atəşkəs rejiminin tətbiq edilməsinə baxmayaraq, Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycanın yaşayış məntəqələrini intensivə atəşə tutmaqda davam edir. Həftəsonu düşmən ordusu Gəncə şəhərini yenidən raket atəşinə tutub. Mülki əhalidən ölənlər və yaralananlar, hətta zərərçəkənlər arasında körpələr də var. Xalqımız da, dövlətimiz də çox yaxşı bilir ki, belə təxribatlara əl atmaqda mənfur düşmənin məqsədi aramızda ruh düşkünlüyü yaratmaq, döyüş əzmimizi qırmaqdır. Lakin onlar bilmirlər ki, Azərbaycan xalqının kiçikdən-böyüyə hər bir nümayəndəsi əsgərdir, hər biri vətən uğrunda gözünü belə qırpmadan ölümə getməyə hazırdır. Azərbaycan xalqı öz Ali Baş Komandanına güvənir və bilir ki, "Qovacağıq onları, axıra kimi qovacağıq!"

moderator.az
21 oktyabr 2020-ci il

Qərib Məmmədov,
Ekologiya və torpaqşünaslıq fakültəsinin
Torpaqşünaslıq kafedrasının müdiri, akademik

VƏTƏN MÜHARİBƏSİNDƏ BÜTÜN CƏBHƏLƏRDƏ QƏLƏBƏNİN BAŞ MEMARI VƏ ƏSAS QƏHRƏMANI PREZİDENT İLHAM ƏLİYEVDIR

Ali Baş Komandanımız status-kvonu dəyişməklə, təmas xəttini aradan qaldırmaqla, şəhər və kəndlərimizin işğaldan azad olunmasını təmin etməklə Azərbaycan xalqına sonsuz qürur və sevinc hissi bəxş edir. Son 17 il tariximizə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müstəqil Azərbaycanın iqtisadi inkişafı, əhalinin rifah halının yaxşılaşması, xarici siyasət, ordu quruculuğu, islahatların miqyasının genişləndirilməsi və digər strateji önəm daşıyan istiqamətlərdə uğurlar qazanması, ölkənin hər cəhətdən müasir simasının formalaşması dövrü kimi düşüb. Hər şeydən əvvəl, cənab İlham Əliyevin məqsədyönlü, ardıcıl, milli maraqlara hədəflənən, cəmiyyətin sosial sifarişləri üzərində qurulan fəaliyyətində biz Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu siyasətin varisiyinin yüksək səviyyədə təmin edildiyinin şahidi oluruq. 30 il davam edən Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində yaranan yeni mərhələ kontekstində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin son müsahibələrinin birində vurğuladığı kimi, xalqımızın tarixində şərəf dolu səhifələr çox olub. Eyni zamanda, Azərbaycan cari il sentyabrın 27-dən etibarən öz keşməkeşli tarixinin növbəti belə şanlı, qürurverici dövrünü yaşayır.

Xəbər verildiyi kimi, sentyabrın 27-də düşmən tərəf qoşunların təmas xəttində növbəti təxribata əl ataraq mövqelərimizi, o cümlədən də dinc əhalini, kəndlərimizi atəşə tutub. Buna cavab olaraq, Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin göstərişi ilə Azərbaycan Ordusunun komandanlığı tərəfindən Ermənistan silahlı qüvvələrinin döyüş aktivliyinin qarşısını almaq, mülki əhalinin təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə qoşunlarımızın bütün cəbhəboyu əks-hücum əməliyyatlarına başlaması barədə qərar qəbul edilib. Beləliklə, güclü və qətiyyətli lider amili cərəyan edən proseslərin fonunda, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində yaranan yeni mərhələ kontekstində daha qabarıq şəkildə nəzərə çarpır. Bir

daha təsdiqlənir ki, Prezident İlham Əliyevin siyasəti ilk növbədə milli maraqlar və xalqın istəyi əsasında formalaşır.

Prezident İlham Əliyev Rusiyanın “Ria Novosti” agentliyi üçün “Rossiya Seqodnya” Beynəlxalq İnformasiya Agentliyi media qrupunun baş direktoru Dmitri Kiselyova müsahibəsində bu məqamı bir daha xüsusi olaraq nəzərə çatdırıb: “Mənim əsas amalıım Azərbaycan xalqının etimadını doğrultmaq, bu vəzifədə olduğum bütün illər ərzində verdim vədləri yerinə yetirmək və ölkəni inkişaf yolu ilə aparmaq, onun ərazi bütövlüyünü təmin etməkdir”.

Məlumdur ki, Ermənistanın işğalçılıq siyasəti nəticəsində yaranan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tarixi üç onilliyi əhatə edir. Təbii ki, Azərbaycan dövləti və xalqı işğal faktı ilə heç vaxt barışmayıb. Ölkəmiz özünün ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin olunmasında prinsipial mövqedən çıxış edir. Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı ATƏT-in Minsk qrupu formatında aparılan danışıqlarda fəal iştirak etməsi isə dövlətimizin və xalqımızın sülhə sadıqlığını təsdiqləyir. Ancaq danışıqlar prosesinin əhatə etdiyi 30 ilə yaxın müddətdə ümidlər boşa çıxıb. BMT Təhlükəsizlik Şurasının işğalçı qüvvələrin zəbt olunmuş ərazilərdən qeyd-şərtsiz geri çəkilmələrini özündə ehtiva edən 4 qətnaməsi 27 ildir ki, kağız üzərində qalıb. İşğalçı Ermənistan müxtəlif təxribatlar vasitəsilə danışıqlar prosesini faktiki olaraq pozub. Buna görə də, sentyabrın 27-dən etibarən bütün cəbhə boyunca vəziyyətin gərginləşməsinin məsuliyyəti tamamilə Ermənistanın hazırkı siyasi-hərbi rəhbərliyinin üzərinə düşür.

Beləliklə, işğalçı Ermənistanın təxribatlarına cavab olaraq ordumuzun genişmiqyaslı əks-hücum əməliyyatlarına başlamasına göstəriş verməklə Prezident İlham Əliyev əzmlı, qətiyyətli siyasətçi və dövlət başçısı olduğunu bir daha sübut etdi. Dövlətimizin başçısı oktyabrın 17-də xalqa növbəti müraciətində bildirib ki, heç bir təhdid və təzyiq Onun iradəsinə təsir göstərə bilməz. “Ali Baş Komandan kimi bütün işlərə rəhbərlik edirəm və Azərbaycan xalqını əmin etmək istəyirəm ki, bundan sonra da öz fəaliyyətimdə ölkəmizin, xalqımızın milli maraqlarını qorumaq üçün əlimdən gəlını əsirgəməyəcəyəm. Heç bir təhdid, heçbir hədə, heç bir təzyiq mənim iradəmə təsir edə bilməz”.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev son vaxtlarda müxtəlif beynəlxalq tədbirlərdə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyana dəfələrlə tarix dərsi verdi. Dövlətimizin başçısı, həmçinin BMT-nin tribunasından işğalçı dövlətin yeni müharibəyə hazırlaşdığını açıq mətnlə bəyan etdi və dünya birliyini, beynəlxalq təşkilatları təcavüzkarı dayandırmağa çağırdı. Lakin bunlar baş vermədi. Hətta işğalçı Ermənistanın baş naziri getdikcə azğınlaşaraq Azərbaycana şərtlər irəli sürdü. Halbuki onun səsləndirdiyi 7 şərtin heç birinin hüquqi əsası yoxdur. Azərbaycan Prezidentinin irəli sürdüyü şərt isə beynəlxalq hüquq normalarına və hazırkı

vəziyyətə tam adekvatdır. Dövlət başçımızın işğalçı dövlətin baş nazirinin dilə gətirdiyi 7 şərtin müqabilində, yalnız bir şərt qoyub ki, o da özündə işğalçı dövlətin hərbi birləşmələrinin ərazilərimizdən çıxmasını, 30 il ərzində davam edən işğal faktına son qoyulmasını, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün tam təmin olunmasını ehtiva edir. Beləliklə, regional təhlükəsizliyə ciddi təhdidlər yaradan separatizmi açıq-aşkar dəstəkləyən, Azərbaycan ərazisində müharibə cinayətlərini davam etdirən, xalqımızın hisləri ilə oynayan Nikol Paşinyan, ümumilikdə işğalçı ölkə mütləq cəzalandırılmalı idi və Azərbaycan Ordusu hazırda bunu edir. Ali Baş Komandanımızın qətiyyətinə, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin gücünü görən N.Paşinyan indi rəzil günə qalıb, ona-buna yalvarır, imdad diləyir, kimlərsə dabanını yalayır ki, Ermənistana kömək göstərsinlər. Eyni zamanda, öz əqrəb xislətindən də qalmır, yenə də Azərbaycana pislik etmək istəyir. Bu dəfə əli hər şeydən üzöldüyünə görə ölkəmizin dincə əhalisinə atəş açdırır, Gəncəni, Mingəçeviri, Tərtəri və digər yaşayış məntəqələrimizi, mülki əhalini vurdurur. Bu, gözgörsəsi insanlığa qarşı yönələn, bütün humanitar sədləri aşan müharibə cinayətidir. Belə cinayətləri törədənlərin cəzası ağır olmalıdır. “Biz özümüz onların cəzasını verəcəyik, özümüz onları cəzalandıracağıq və bizim cəzamız ədalətli cəza olacaqdır. Onlar ən ağır cəzaya layiqdirlər. Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi cinayətkarlardır və biz bu cinayətkarları cəzalandıracağıq”, - deyər dövlətimizin başçısı xalqa son müraciətində bildirib.

Azərbaycan Prezidenti işğal məhsulu olan və 27 il davam edən status-kvonu dəyişdi. Bu məqamda xatırlatmaq yerinə düşər ki, ATƏT-in Minsk qrupu təcavüzkar Ermənistanla işğala məruz qalan Azərbaycan arasında bərabərlik işarəsi qoymaqla məşğuldur. İşğalçı dövlət beynəlxalq hüquqa hörmətsizlik göstərərək BMT-nin qətnamələrini “köhnəmiş sənədlər” kimi dəyərləndirir və bu gün də onların icrasına lüzum görmür. Beynəlxalq birlik qarşısında özünü cığal uşaq kimi aparan Ermənistanın bu addımı isə susqunluqla qarşılır. Belə ikili standartlar şəraitində isə Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti sayəsində tarixi ədaləti özü bərpa edir. Məlum olduğu kimi, müharibə şəraitində yaşayan Azərbaycanda son 17 ildə Silahlı Qüvvələrin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, ordunun yüksək və peşəkar hərbiçi kadrlarla təmin edilməsi, döyüş hazırlığının artırılması dövlət siyasətinin prioritet istiqamətini təşkil edib və hər il büdcədən qeyd olunan məqsədlər üçün böyük həcməldə vəsaitlər ayrılıb. Qürurverici haldır ki, bu gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələri dünyanın ən güclü 50 ordusu sırasında yer alır. Ordumuzun güclənməsinin məntiqi nəticəsi olaraq cəbhədə üstünlük bizim tərəfə keçib. Ordumuz, həmçinin qoşunların təmas xəttində sentyabrın 27-dən etibarən başlayan əks-hücum əməliyyatlarında da öz üstünlüyünü nümayiş etdirir. Son günlərdə Azərbaycan xalqı cəbhədən xoş soraqlar alır və üç onillik ərzində

işğal altında qalan torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasının sevincini yaşayır. Artıq bir sıra strateji əhəmiyyət daşıyan yüksəkliklər, həmçinin Cəbrayıl və Füzuli şəhərləri, o cümlədən Suqovuşan, eyni zamanda, Cəbrayıl, Füzuli və Xocavənd rayonlarının bir çox kəndləri, Hadrut qəsəbəsi işğaldan təmizlənib, Xudafərin körpüsünün üzərində Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Düşmənin texnika və canlı qüvvə sarıdan böyük itkilər verərək geri çəkilir. Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Azərbaycan Silahlı Qüvvələri qısa müddətdə işğalçı Ermənistanın 30 il ərzində havadarlarının dəstəyi ilə qurduğu ordusunu darmadağın edib. Bundan sonra Ermənistan onilliklər lazım olacaq ki, özünə ordu qura bilsin. Deyə bilərik ki, Ermənistanın dövlət olaraq iqtisadi əsasları əhəmiyyətli dərəcədə sarsılıb. Hazırda Azərbaycan Ordusunun üzü hər bir azərbaycanlı üçün son dərəcə əziz olan Şuşaya sarıdır. Prezident İlham Əliyev “Şuşasız bizim işimiz yarımçıq olar” deməklə xalqımızın doğma şəhərimizə necə möhkəm tellərlə bağlı olduğunu ifadə edib.

Bütün bunları bizim Liderimiz, Prezidentimiz, Ali Baş Komandanımız edir. Sentyabrın 27-dən bəri Azərbaycanın Silahlı Qüvvələrinin döyüş meydanlarında qazandığı uğurların baş memarı və əsas qəhrəmanı məhz Odur. Cənab İlham Əliyev beynəlxalq qurumların 30 il ərzində edə bilmədiklərini Özü tək edir. O, status-kvonu dəyişməklə, təmas xəttini aradan qaldırmaqla Azərbaycan xalqına sonsuz qürur və sevinc hissi bəxş edib. Onu da qeyd edək ki, Ordumuz Cəbrayıl, Füzuli şəhərlərini, Hadrut qəsəbəsini və digər yaşayış məntəqələrimizi işğalçılardan azad edilməsi əməliyyatlarını yüksək peşəkarlıqla həyata keçirib. Ekspertlər düşmənin qurduğu istehkamların yarılmasına uzun vaxt tələb olunacağını bildirirdilər. Ancaq Azərbaycan Ordusu ermənilərin yaratdığı mifi darmadağın etdi, çox qısa müddətdə istehkamları yarmağa müvəffəq oldu. Bu, Silahlı Qüvvələrimizin Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə yazdığı şanlı tarixdir. Ordumuzun xilaskarlıq missiyası yerinə yetirməsi, öz torpağımızda döyüşməsi şəxsi heyətə güclü impuls verir. Heç bir şübhə yoxdur ki, müzəffər Ordumuz işğalçıları torpağımızdan qovmağa davam edəcək. Döyüş meydanında qazanılan qələbələr Azərbaycanın diplomatik müstəvidə də üstünlüyünü şərtləndirir. Eyni zamanda, Azərbaycanın döyüş meydanında qazandığı uğurlar ölkəmizin diplomatik müstəvidə üstünlüyünü təmin edir. Bunu biz oktyabrın 9-da Moskvada Azərbaycan, Ermənistan və Rusiyanın xarici işlər nazirləri arasında aparılan danışıqlarda bir daha müşahidə etdik. Moskva danışıqlarının yekunu olaraq imzalanan bəyanatda ölkəmizin bütün istəkləri nəzərə alınıb. Açıq-aydın görünür ki, bir vaxtlar sərsəm bəyanatları ilə danışıqlar prosesini dalana sürükləyən işğalçı dövlətin baş naziri Nikol Paşinyan tərəfindən indi ağ bayraq qaldırılır. İşğalçının aqibəti belə olmalı idi və oldu. Prezident İlham Əliyevin son müsahibələrinin birində dediyi kimi, Paşinyan

Şuşada, Cıdır düzündə sərxoş halda rəqs edəndə özünə bu gün baş verənlər barəsində hökm imzalamışdı. Hazırda danışıqların şərtlərini Azərbaycan tərəfi diktə edir. Bir vaxtlar Azərbaycana qarşı iddia və hikkəllərlə danışan baş nazir artıq kapitulyasiya olmaq astanasındadır. Ermənistan rəhbərliyinin danışıqlarda Azərbaycana şərt qoymaq, danışıqlar prosesinin formatını dəyişmək kimi bütün iddiaları darmadağın edilib. Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli siyasəti nəticəsində Azərbaycan informasiya cəbhəsində də Ermənistanı darmadağın edib. Deyə bilərik ki, bu gün torpaqlarımızın işğaldan azad olunması uğrunda döyüşlər yalnız ön xəttə getmir, həm də təbliğat sahəsində, KİV-lərdə, sosial media-da aparılır. Bu sahədə də Prezident İlham Əliyevin fəallığı hamı üçün nümunə sayıla bilər. Məlumdur ki, düşmən tərəf xaricdəki erməni lobbisinin dəstəyi ilə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı məlumatları, necə deyirlər, əyri güzgüdən təqdim edir. Sentyabrın 27-dən bəri döyüş meydanlarında ardıcıl məğlubiyyətə uğrayan Ermənistan müzdlü yazarları vasitəsilə Azərbaycan barəsində qara piara rəvac verib. Ancaq erməni təbliğat maşını hazırda Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ilk mərhələsində olduğu kimi aktiv işləyə bilmir və yaxud dünyada ermənilərin yalanlarına, vay-şivən salmalarına inananların sayı əhəmiyyətli dərəcədə azalıb. Bunun əsas səbəblərindən biri dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin beynəlxalq tədbirlərdə auditoriyaya Dağlıq Qarabağın tarixini, 30 ildir ki, davam edən münaqişənin mahiyyətini, Ermənistanın təcavüzkarlıq siyasətini davam etdirməsini əsaslandırılmış şəkildə, yüksək diplomatik məharətlə dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmasıdır. Dövlətimizin başçısının “Valday” diskussiya klubunda, Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində aparılan müzakirələrdə, Aşqabadda keçirilən MDB Dövlət Başçıları Şurasının məhdud tərkibdə iclasında səsləndirdiyi fikirlər Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı əsl həqiqətlərin beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırılması baxımından böyük aktuallıq daşıyır.

Prezident İlham Əliyev sentyabrın 27-dən etibarən döyüş meydanlarında olduğu kimi, həmçinin informasiya cəbhəsində də üstünlüyümüzü təmin etmək üçün intensiv və səmərəli iş aparır. Qısa dövr ərzində dövlətimizin başçısı üç dəfə xalqa müraciət ünvanlayıb, “Əl-Cəzirə”, “Euronyus”, “CNN International”, “Sky Nyus”, “Əl-Ərəbiyə”, “TRT Haber”, “CNN Türk”, “Haber Qlobal”, “Rossiya-1”, Rusiyanın “Perviy kanal”, Türkiyənin “A Haber” televiziya kanallarına, Rusiyanın “Ria Novosti” agentliyi üçün “Rossiya Seqodnya” Beynəlxalq İnformasiya Agentliyi media qrupunun baş direktoru Dmitri Kiselyova, Türkiyənin NTV televiziyasına və digər KİV-lərə çoxsaylı müsahibələr verib. Dövlət başçısının bəhs olunan müsahibələri vasitəsilə dünyanın müxtəlif ölkələrində çoxsaylı izləyicilər Ordumuzun xilaskarlıq missiyası həyata keçirdiyi, Ermənistanın işğalçılıq siyasəti, münaqişə bölgəsindən kənarda yerləşən şəhərlərimizi atəşə tutması, dinc sakinləri, mülki infrast-

rukturu hədəfə alması ilə bağlı birinci şəxsin dilindən ətraflı məlumat əldə etmək imkanı qazanıblar. Status-kvonu dəyişməklə, təmas xəttini aradan qaldırmaqla, şəhər və kəndlərimizin işğaldan azad olunmasını təmin etməklə Azərbaycan xalqına sonsuz qürur və sevinc hissi bəxş edən Ali Baş Komandanımıza ardıcıl qələbələrə görə təşəkkür edirik. İnandırırıq ki, Vətən müharibəsində bütün cəbhələrdə qələbənin baş memarı və əsas qəhrəmanı olan Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğal altındakı bütün torpaqlarımız tezliklə azad olunacaq, həmin torpaqlarda üçrəngli bayrağımız qürurla və əzəmətlə dalğalanacaq.

“Yeni Azərbaycan” qəzeti
21 oktyabr 2020-ci il

Mirmusa Cəfərov,
Biologiya fakültəsinin Molekulyar biologiya və
biotexnologiyalar kafedrasının professoru

BİZ DƏ MÜSƏLLƏH ƏSGƏRİK!

Ordumuzun qarşısında duruş gətirə bilməyən azğın düşmən qaçır. 90-cı illərdə SSRİ dağıldıqdan və müstəqillik əldə etdikdən sonra nankor qonşularımız rus ordusunun köməkliyi ilə torpaqlarımızı işğal etməyə başladı. Bu işğal mərhəmətli və ehtiyatsız olan xalqımıza çox baha başa gəldi. Nəticədə çoxlu sayda əliyalın, köməksiz, dinc sakinlərimiz qətlə yetirildi və 20 faiz torpaqlarımız azğın düşmənlər tərəfindən işğal edildi. Bütün bunlar yerində olmayan hakimiyyətin qurbanı oldu.

1994-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldikdən sonra torpaqların bir qismini işğaldan azad etdi. Davamlı olaraq qan tökülməməsi üçün uzaqgörən siyasətinə arxalanaraq sülh yolu ilə bu məsələnin həll edilməsinə üstünlük verdi. Çünki biz qan tökməyi sevən millət deyilik. Ermənilər isə öz havadarlarının diktəsi ilə bu məsələnin həllini uzatdı. Ulu Öndərin layiqli davamçısı İlham Əliyev bu siyasəti davam etdirməyə başladı. Ali Baş Komandanımız öz uğurlu siyasətini bütün dünyada layiqincə nümayiş etdirərək bu siyasətlə mənfur düşmənlərə öz gücünü və Azərbaycanın Müzəffər Ordusunun gücünü göstərdi. Bütün dünya liderləri ilə aparılan siyasi danışıqlarla yanaşı Müzəffər Ordumuzu gücləndirməyə başladı. Ötən illər ərzində bütün sahələrə diqqət ayırmasına baxmayaraq Ordumuza xüsusi diqqət ayrılaraq müasir texnika və avadanlıqlar ilə təchiz edildi. Bu da Azərbaycanın gücünə güc qatdı. İşğalçı Ermənistan ordusunu artıq Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri ilə müqayisə etmək ən azından sadələşmələrdir. Azərbaycan Ordusunu yalnız dünyanın ən inkişaf etmiş dövlətlərinin silahlı qüvvələri ilə müqayisə etmək olar. Bu gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin quruculuğu prosesi davam etdirilir və ordumuz inkişaf, təkmilləşmə dövrünü yaşayır. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin uğur əldə etməsində yüksək texnologiyaların, müasir qurğuların və kosmik peyklərin əvəzsiz rolu var. Ölkə rəhbərinin ordu quruculuğu sahəsində apardığı məqsədyönlü islahatların nəticəsində intellektual texnologiyalarla təchiz olunan müasir və qüdrətli ordu formalaşdı.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin ordu quruculuğu, eləcə də milli təhlükəsizlik siyasəti ilə bağlı başladığı işlər onun siyasi kursunun layiqli davamçısı, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev mənfur ermənilərə dəfələrlə xəbərdarlıq etməsinə baxmayaraq yenə də onlar iyrənc əməllərindən qalmadılar. Əlisilahlı olan insanları yox, əli oyuncaq tutan körpələri hədəfə aldılar. Bu da ermənilərin nə qədər azğınlaşması və insanlıqdan uzaqlaşmasını bir daha sübut edir. Mülki insanları qadın, uşaq, körpə, yaşlı insanlar demədən hədəfə aldılar. Bu hadisələrə cavab olaraq Ali Baş Komandanımız onlar kimi döyüşməyəcəyimizi, «bizim əli silah tutmayan insanlarla işimiz yoxdur», deməsi bir daha onun müdrikiyini göstərdi. O, hər dəfə müsahibə verdiyi zaman, «bizim xalq qan tökməyin tərəfdarı deyil», deyərək mənfur ermənilərə xəbərdarlıq etdi ki, «rədd olun işğal etdiyiniz torpaqlarımızdan». Lakin buna məhəl qoymayan ermənilər yenə də öz çirkin, insanlığa sığmayan davranışlarından geri qalmadılar. Azərbaycan xalqı olaraq biz heç də təəccüblənmədik, çünki onların törətdiyi soyqırım, terror heç də ilk dəfə deyildi. Ermənistan xalqı etdiyi əməllərlə təcavüzkar olduqlarını dəfələrlə sübut ediblər.

27 sentyabr tarixindən başlamış hadisələr Ermənistanın faşist mahiyyətli bir dövlət olduğunu bir daha göstərdi. Ən əsası isə bütün dünya bir daha şahidi oldu ki, Ermənistan işğalçılıq siyasətindən, qarayaxma kampaniyalarından əl çəkmir. Azərbaycan isə yalnız özünü müdafiə etmək üçün əks-hücum əməliyyatlarını həyata keçirir. Bizim apardığımız Vətən müharibəsi haqq müharibəsidir. Onlar tərəfindən Azərbaycana qarşı yönəlmiş təxribatlar və Prezident İlham Əliyevin, “bizim digər ölkənin torpaqları ilə işimiz yoxdur” fikri erməninin işğalçı siyasətini ifşa edir. Ali Baş Komandanımızın haqq və müdrik siyasəti, Rəşadətli Ordumuzun mübarizliyi, xalqın dövlət rəhbərinin ətrafında sıx birləşməsi Azərbaycan xalqını böyük qələbəyə daha da yaxınlaşdırır.

Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin uzaqgörən siyasəti nəticəsində, bu haqq mübarizə yolunda bizə bir çox ölkələrin mənəvi dəstəyi də oldu. Xüsusilə bu ölkələr arasında bizə qardaş olan Türkiyə Cümhuriyyəti, Pakistan və İsrail dövlətləri daha çox seçildi. Tarixi dostluq, qarşılıqlı etimad, səmimi münasibətlər, yüksək səviyyəli əməkdaşlıq əsasında qurulan Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri isə daim möhkəmlənməkdədir. Xalqlarımızın eyni soykökünə, dilə, dinə, mədəniyyətə və bir çox digər qarşılıqlı bağlara malik olması bu iki ölkəni həmişə bir-birinə doğma edib, sevincli, kədərli günlərdə də biri digərinin yanında olub. Ulu öndər Heydər Əliyevin «bir millət, iki dövlət» olaraq xarakterizə etdiyi Azərbaycan-Türkiyə arasındakı münasibətlər bu gün hər iki ölkə rəhbərliyi tərəfindən həyata keçirilən düzgün, məqsədyönlü siyasətin məntiqi nəticəsi olaraq daha yüksək səviyyəyə çatmaqda, bir sıra sahələr üzrə isə keyfiyyətə yeni müstəviyə keçməkdədir. Ali

Baş Komandanımızın əmri ilə Rəsadətli Ordumuz 27 il nankor düşmən tapdağı altında qalmış torpaqlarımızı çox böyük cəsarət və ustalıqla azad etməkdə davam edir. Hər gün xalqımız şad xəbərlər eşitməkdədir. İnşallah yaxınlarda xalqımız birlikdə Qələbə Bayramını işgaldan azad olunmuş torpaqlarımızda qeyd edəcək!!!

Bakı Dövlət Universitetinin rəhbərliyi də bütün əməkdaşları ilə birlikdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandanın ətrafında sıx birləşərək hər zaman Rəsadətli Ordumuzun yanındadır. Biz də müsəlləh əsgərlik və Ali Baş Komandanın əmrini gözləyirik.

azadaz.com

21 oktyabr 2020-ci il

PREZİDENTİN İRADƏSİ VƏ XALQ-İQTİDAR BİRLİYİ AZƏRBAYCAN ORDUSUNUN ZƏFƏRLƏRİNİ ŞƏRTLƏNDİRƏN BAŞLICA AMİLDİR

Prezidentin iradəsi və xalq-iqtidar birliyi Azərbaycan Ordusunun cəbhədə zəfərlərini şərtləndirən başlıca amildir.

Bu fikri AZƏRTAC-a müsahibəsində Bakı Dövlət Universiteti Tarix fakültəsinin elmi işlər üzrə dekan müavini, dosent Kəmalə Nəcəfova deyib. O vurğulayıb ki, otuz ildir davam edən Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində maraqlı olmayan beynəlxalq təşkilatların və bəzi regional güclərin laqeyd münasibətindən şirniklənən Paşinyanın son dövrlərdə daxili auditoriyaya hesablanmış “Qarabağ Ermənistanıdır” və digər sərsəm bəyanatları danışıqlar prosesinə böyük zərbə vurdu. BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinin tələblərinə uyğun olaraq Ermənistan qoşunlarının Azərbaycanın bütün işğal olunmuş ərazilərindən çıxarılması tələbi dəfələrlə beynəlxalq təşkilatlar qarşısında qoyulsa da, Azərbaycanın haqlı tələbi nəinki yerinə yetirilmədi, təcavüzkar dövlətə beynəlxalq hüquq qarşısında götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirmək üçün ən kiçik xəbərdarlıq belə edilmədi. Hakimiyyətə gəlidiyi gündən qeyri-adekvat addımlar ataraq status-kvonun dəyişməz qalması üçün əlindən gələni edən Paşinyan isə Azərbaycanın qondarma “Dağlıq Qarabağ respublikası” ilə müzakirə aparmasını tələb etməklə substantiv danışıqların qarşısını aldı və bununla da kifayətlənməyərək, iyulun 12-də Azərbaycanın Tovuz rayonu istiqamətində Ermənistan silahlı qüvvələrinin öncədən planlaşdırılmış növbəti təcavüz aktını həyata keçirməkdən belə çəkinmədi. Bunun tam əksinə, təmkinini qoruyan Azərbaycan rəhbərliyi sülhsevər siyasətini davam etdirərək təcavüzkar Ermənistanın danışıqların formatını dəyişdirmək cəhdlərinin və Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki mövcud status-kvo vəziyyətinin qəbuledilməz olduğunu növbəti dəfə bəyan etdi və bütövlükdə regional sülh üçün ciddi təhlükə yaradan işğalçı Ermənistanı son dəfə xəbərdar etdi. Bu xəbərdarlığa məhəl qoymayan təcavüzkar Ermənistan sentyabrın 27-də saat 06.00 radələrində genişmiqyaslı hərbi əməliyyatlara başladı, mülki əhalinin yaşadığı kəndləri və infrastrukturu hədəf seçərək ağır silahlarla bombaladı. Belə bir şəraitdə dünya birliyi tərəfindən tanınan ərazilərindən təcavüzkarın zorla çıxarılması hüququndan istifadə edən Azərbaycan

rəhbərliyi öz torpaqlarını işğaldan azad etmək və sərhədlərinin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün son mümkün addımı atdı.

Elə həmin gündən Azərbaycan Ordusu əks-hücuma keçdi və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası uğrunda müqəddəs savaş - Vətən müharibəsi başladı. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri işğal altında olan ərazilərimizin bir hissəsini sentyabrın 27-dən oktyabrın 20-dək azad edib, düşmənin silah-sursat ehtiyatları və döyüş texnikasının böyük bir hissəsini məhv edib. Lakin birinci Qarabağ müharibəsində olduğu kimi, işğalçı ölkənin ordusu cəbhədəki uğursuzluqlarının əvəzini dinc sakinlərdən çıxmağa, cəbhəyanı şəhər və kəndlərimizi mütəmadi atəşə tutmağa başlayıb. Moskvada Rusiya, Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin görüşündən sonra qəbul edilmiş 4 bənddən ibarət bəyanata əsasən, 2020-ci il oktyabrın 10-u saat 12:00-dan etibarən humanitar atəşkəs elan edilməsinə baxmayaraq, Ermənistan tərəfi öz riyakar xislətinə və təcavüzkar mahiyyətinə uyğun olaraq Azərbaycanın həm cəbhəboyu rayon və kəndlərini, həm də cəbhədən uzaq məsafədə yerləşən şəhərlərini ağır artilleriya və raket atəşinə tutmaqda davam edib.

Oktyabrın 11-də və 17-də gecə saatlarında Azərbaycanın ikinci ən böyük və 500 mindən çox əhalisi olan, cəbhə xəttindən 80 km uzaqlıqda yerləşən Gəncə şəhəri Ermənistanın siyasi-hərbi rəhbərliyinin əmri ilə raket atəşinə tutulub, bu barbar və vəhşi hücumun nəticəsində yaşayış binaları dağılıb, mülki insanlar həlak olub və yaralanıb. Ölənlər arasında uşaq və qadınlar da olub. Bu qanlı cinayət Ermənistan tərəfindən dinc və günahsız azərbaycanlılara qarşı törədilən və Xocalıdan sonra növbəti soyqırımını aktıdır. Eyni zamanda, belə vandalizm aktı Tərtər şəhərində təkrar edilib, öz yaxınlarını dəfn edən insanlar elə qəbiristanlıqda düşmən hücumuna məruz qalıb, mülki insanlar həlak olub, habelə yaralanıb. Ermənistanın dinc əhalini raket atəşinə tutması həm də onu göstərir ki, işğalçı ölkə əvvəlki illərdə olduğu kimi yenə də dünya ictimaiyyətinin, beynəlxalq təşkilatların qəbul etdiyi qətnamələri, bəyanatları və çağırışları heçə sayır, bütün beynəlxalq konvensiyaları kobud şəkildə pozmaqda davam edir. Bunun isə səbəbi indiyə kimi Ermənistanın cəzasız qalması və işğalçı ölkəyə qarşı hər hansı beynəlxalq sanksiyanın tətbiq olunmamasıdır.

İşğalçı Ermənistan tərəfindən mütəmadi olaraq iriçaplı silahlar, minaatanlar və müxtəlif çaplı artilleriya qurğularından intensiv şəkildə atəşə tutulan Tərtər şəhəri və ətraf kəndlərinin, Ağdam, Ağcabədi, Goranboy, Bərdə rayonlarının mülki əhalisi mənfur düşmənin bütün hücumlarının qarşısında mərdliklə dayanır, şanlı Azərbaycan Ordusunun gücünə inanır. Evi dağılan, təsərrüfatına ciddi ziyan dəyən vətəndaşlarımız müharibə şəraitində baş verən bu hadisələrin erməni xislətinə tam uyğun hərəkət olduğunu yaxşı anlayır. "Bu tarixi günlərdə qəhrəman

ordumuzun uğurlarının, Prezidentimizin bütün siyasi-diplomatik platformalarda mənfur düşməyə vurduğu zərbələrin şahidi olan Azərbaycan əhalisi böyük qürur hissi keçirir. Azərbaycan xalqı həmrəyliyin və birliyin Vətən müharibəsində Qələbəni təmin edən necə vacib bir amil olduğunu çox yaxşı bilir.

Əminik ki, Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qəti iradəsi ilə tezliklə ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası uğrunda müqəddəs savaş - Vətən müharibəsi tezliklə zəfərlə başa çatacaq. Zəfər bayrağının Azadlıq meydanında Qələbə paradında qaldırılacağı günü gözləyirik! O gün çox yaxındadır", - deyə dosent K.Nəcəfova vurğulayıb.

AZƏRTAC
21 oktyabr 2020-ci il

BAKİ DÖVLƏT UNIVERSİTETİNİN TƏLƏBƏ GƏNCLƏRİ PREZİDENTƏ MÜRACİƏT EDİB

Möhtərəm Prezident, cənab Ali Baş Komandan!

Bakı Dövlət Universitetinin hər bir tələbəsi əks-hücum əmri verdiyiniz gündən müəlləh əsgər kimi Sizin hər bir əmrinizə hazır dayanmışdır. Biz gənclər torpaqlarımızın azad olunması arzusu ilə illərdir ki, alışıb yanırdıq. Həyat göstərdi ki, hər şeyin öz vaxtı var. Hadisələri qiymətləndirmək, məqamı düzgün seçmək üçün çox böyük müdriklik tələb olunurmuş. Məkrli, hiyləgər düşməne qarşı aqlın, səbrin, təmkinin və qətiyyətin birliyini ortaya qoymağı Siz bacardınız. Sizin xalqımıza səmimi müraciətləriniz, müxtəlif xarici kütləvi informasiya vasitələrinə verdiyiniz müsahibələr hər bir tələbə gənci qürurlandırır. Hər bir cümləniz öz sərstliyi ilə düşməni aciz vəziyyətə salır, onun əsl məkrli niyyətini ifşa edir. Cənab Prezident, cənab Ali Baş Komandan, bizə bu sevincli anları yaşatdığınız üçün Sizə dərin təşəkkürümüzü bildiririk. Biz hər zaman Sizin ətrafınızda sıx birləşmişik. Sizin rəhbərliyiniz ilə işğal altındakı torpaqlarımız azad olur, Qarabağ öz həqiqi övladlarına qayıdır. Qarabağ Azərbaycandır!

Bakı Dövlət Universitetinin tələbə-gəncləri Sizin rəhbərliyinizlə şanlı ordu-muza yeni zəfərlər arzulayır və bildirmək istəyirik ki, biz işğaldan azad edilən torpaqlarımızı cənnətə çevirmək üçün bugünün tələbələri - sabahın mütəxəssisləri kimi hazırıq.

Bakı Dövlət Universitetinin tələbə-gəncləri adından
dərin hörmətlə, **Nicat İsmayılov**
Universitetin Tələbə Gənclər Təşkilatının sədri

president.az
22 oktyabr 2020-ci il

BAKİ DÖVLƏT UNIVERSİTETİNİN REKTORU XARİCİ ÖLKƏ UNIVERSİTETLƏRİNƏ MÜRACİƏT ÜNVANLAYIB

Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) rektoru Elçin Babayev bu ali təhsil müəssisəsinin əməkdaşlıq etdiyi xarici ölkə universitetlərinin rektorlarına Dağlıq Qarabağ münafişəsi ilə bağı məkub ünvanlayıb. Məkubun məqsədi dünya universitetlərinin diqqətini Azərbaycanda gedən Vətən müharibəsinə yönəltməkdir. Məkubda deyilir:

“Tarix boyu Azərbaycan torpaqlarına göz dikən mənfur qonşularımızın doğma yurdumuza təcavüzündən artıq 30 il ötür. 30 ilə yaxındır ki, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi və ətrafındakı yeddi rayonun Ermənistan tərəfindən işğalı nəticəsində bir milyondan çox azərbaycanlı öz doğma torpaqlarından didərgin düşüb. Ermənistan qonşularının Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonları qeyd-şərtsiz tərək etməsi barədə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi 822,853, 874 və 884 nömrəli qətnamələri icra edilməyib. 27 sentyabr 2020-ci il tarixində Azərbaycan Ordusu növbəti erməni tərribatına qarşı cəbhəboyu ərazilərdə əks-hücum əməliyyatına başlayıb. Əməliyyatlar Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq aləmdə tanınan və Azərbaycan ərazisi kimi qeyd edilən torpaqlarda aparılır. Ermənistan ordusu 1949-cu il Cenevrə Konvensiyasına zidd olaraq, münafişə zonasından uzaqda yerləşən və Azərbaycanın ikinci ən böyük şəhəri olan Gəncə şəhərini, Qafqazın ən böyük su-elektrik stansiyası olan Mingəçevir su anbarını və digər əraziləri atəşə tutur. Bütün bunlar Ermənistanın regionun təhlükəsizliyinə böyük təhdid olduğunun daha bir nümunəsidir. Hücum zamanı hərbi qulluqçularla yanaşı, uşaqların, qadın və qocaların hədəf alınması erməni vəhşiliyinin bariz sübutudur. Azərbaycan bu müqəddəs savaşıda öz torpaqlarının və əhalisinin müdafiəsinə qalxıb. Rəşadətli Azərbaycan ordusu düşmən tapdağından azad etdiyi ərazilər ilə öz qüdrətini bütün dünyaya sübut edir. Münafişənin tərffərrüfatları ilə bağı daha dolğun və faktlara söykənən məlumat məkuba əlavə edilmişdir. Sizi baş verən hadisələr ilə bağı rəsmi mənbələrdən məlumat almağa və xalqınızı Azərbaycan xalqının şərəfli mübarizəsi ilə tanış etməyə səsləyirəm”.

bsu.edu.az

22 oktyabr 2020-ci il

Ramiz Sevdimaliyev,

Beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat fakültəsinin
Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının professoru

“AZƏRBAYCAN BMT QƏTNAMƏLƏRİNİ ƏSGƏRİNİN RƏŞADƏTİ HESABINA ÖZÜ YERİNƏ YETİRİR”

“Ermənistan sülhə hazır deyil”.

Bunu Milli.Az-a açıqlamasında geosiyasət və konfliktologiya üzrə ekspert Ramiz Sevdimaliyev deyib. Ekspert bildirib ki, Ermənistan məsələnin sülh yolu ilə həllinin tərəfdarı deyil: “Onlar həmişə hesab ediblər ki, böyük dövlətlər onları dəstəkləməlidirlər, o ərazilər Ermənistanın nəzarətində qalaraq Ermənistan torpağı olmalıdır və bunun üçün Ermənistan vaxt udaraq status-kvonu saxlamağa çalışıb. Əks-hücum əməliyyatları başlayandan bəri Ermənistanın siyasi və hərbi rəhbərliyi gündə beş fikir söyləyir. Onların planı axıra qədər vuruşmaqdır. Hamını çaşdırmağa çalışırlar, təxribatlar törədirlər. İki dəfə humanitar məqsədlə atəşkəs haqqında razılıq əldə olundu, onu pozdular. Paşinyan bir tərəfdən dünya ermənilərini çağırır ki, müharibə etmək lazımdır, son nəfərə qədər vuruşmaq lazımdır, digər tərəfdən XİN rəhbəri Mnatsakanyan “danışıqlara hazırıq” bəyanatı ilə çıxış edir. Bunların konkret planı yoxdur, ya bunlar konkret olaraq belə bir ağır vəziyyətə düşdükləri halda belə sülh yolu ilə məsələnin həllinin tərəfdarı deyillər”.

R.Sevdimaliyev onu da qeyd edib ki, gecə-gündüz Ermənistanla təyyarələrlə dünyanın müxtəlif ölkələrindən qeyri-leqal formada silahlar daşınır: “Sabah XİN rəhbəri Ceyhun Bayramovun ABŞ səfərinə gəlcə, ABŞ Minsk Qrupunun həmsədr ölkələrindən biri olub. Dünyanın super dövlətidir. Sözsüz ki, ABŞ çox gözəl bilir ki, Dağlıq Qarabağ ərazisi Azərbaycanın ərazisidir. ABŞ hesab edir ki, sülh yolu ilə də olsa, bu münaqişə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllini tapmalıdır. Bu barədə ABŞ-ın NATO-dakı səfiri də fikrini bildiribdir. Amma əfsuslar olsun ki, erməni tərəfi buna hazır deyil, istəmir. Birmənalı şəkildə maksimalist mövqedən çıxış edərək Azərbaycan ərazisi olan Dağlıq Qarabağı ilhaq etməyə çalışır. Yalandan təxribatçı bəyanatlarla çıxış edirlər, biri sülhistəyir, biri müharibəyə çağırır edir. Digər tərəfdən biz dünyada baş verənləri də görürük. Gecə-

gündüz Ermənistana təyyarələrlə dünyanın müxtəlif ölkələrindən qeyri-leqal formada müxtəlif silahlar daşınır. Dünyanın müxtəlif ölkələrindən Ermənistanın təyyarələri ölkələrdə yaşayan erməni əsilli olan, olmayan insanları Qarabağa, müharibəyə gətirirlər. Bu ondan xəbər verir ki, Ermənistanın , ümumiyyətlə, siyasi rəhbərliyi özləri səsləndirdiyi fikirlərdən asılı olmayaraq müharibə variantını seçirlər. Yəni ki, Ermənistan məsələnin dinc yolla həllinin tərəfdarı deyil, birbaşa müharibə variantını seçir. Bu isə onları uçuruma aparır". "Hamı başa düşür ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunmalıdır.

Təəssüf ki, 30 il ərzində beynəlxalq səviyyədə aparılan danışıqlar bəhrə vermədi. Bunun da müəyyən mənada məsuliyyəti Minsk Qrupunun həmsədrlərinin üzərinə düşür. Digər tərəfdən Prezident İlham Əliyevin də qeyd etdiyi kimi, BMT Təhlükəsizlik Şurasında Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinin işğalı haqqında qərar qəbul olunsa da, Ermənistan dinc yolla razı olmasa o ərazilərin azad olunma mexanizmləri göstərilməmişdi. Bu gün faktiki olaraq Azərbaycan o mexanizmləri öz əsgərinin rəşadəti sayəsində özü yerinə yetirir və öz torpaqlarını işğaldan azad edir", - Ramiz Sevdimaliyev deyib.

milli.az
22 oktyabr 2020-ci il

BDU-nun FÜZULİ, CƏBRAYIL VƏ ZƏNGİLAN RAYONUNDAN OLAN PROFESSOR-MÜƏLLİM KOLLEKTİVİ PREZİDENTƏ MÜRACİƏT EDİB

Möhtərəm Prezident, cənab Ali Baş Komandan!

Bu günlərdə Sizin rəhbərliyiniz altında Azərbaycan xalqı öz torpaqlarında yaşamaq hüququnu əldə silah müdafiə edir, işğal edilmiş ərazilərimizi geri almaq, insanlarımızın dədə-baba torpaqlarında, öz doğma yurdunda azad və müstəqil yaşaması üçün savaşıır. 1990-cı illərin əvvəllərində itirilmiş torpaqlarımızın azad edilməsi təkcə yüz minlərlə məcburi köçkünün öz ev-eşiyinə geri dönməsi demək deyil, həm də tapdalanmış heysiyyatımızın, şərəfimizin, namusumuzun qisasının alınmasıdır. Sizin komandanlığınızla doğma torpaqlarımızı işğaldan azad edən rəşadətli ordumuzun zəfərləri, döyüş meydanında düşməyə ard-arda vurduğu sarsıdıcı zərbələr hər bir azərbaycanlı kimi bizi - Bakı Dövlət Universitetinin Füzuli, Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarından olan professor-müəllim heyətini də ürəkdən sevindirir, bizə qürur hissi yaşadır. Sizin yürütdüyünüz müdrik, uzaqgörən daxili və xarici siyasət sayəsində Azərbaycan həm döyüş cəbhəsində, həm siyasi-diplomatik meydanda, həm informasiya mübarizəsində, həm psixoloji savaşda, həm də təhlükəsizlik sahəsində çox böyük uğurlar qazanmışdır və hər keçən gün bu uğurların daha bir yenisi ilə bizləri sevindirirsiniz. Siz artıq Azərbaycan tarixinə torpaqlarımızı düşməndən azad edən qalib Sərkərdə kimi düşmüşsünüz. Sizin son günlərdə dünyanın aparıcı informasiya agentliklərinə, televiziya kanallarına verdiyiniz çoxsaylı müsahibələri diqqətlə izləyir, qürur duyuruq. Qarabağ müharibəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində, informasiya müharibəsində ölkəmizə çox böyük uğurlar qazandırırırsınız. Hər bir suala dəqiq, məntiqli, yoxlanıla bilən və faktlara söykənən cavablarınızla ermənilərin və ermənipərəst qüvvələrin Azərbaycan haqqında yaydığı qərəzli, saxta məlumatları təkzib edir, erməni yalanlarını yayanları yerinə oturdursunuz.

Möhtərəm Prezidentimiz, inanırıq ki, haqq-ədalət tezliklə öz yerini tutacaq, doğma Qarabağımızın üzərindən qara buludlar çəkiləcəkdir. Bu günlər cəbhədən gələn qələbə müjdəli xəbərlər göstərir ki, artıq o günlər uzaqda deyil.

Biz fəxr edirik ki, Sizin kimi Rəhbərimiz, Sizin kimi Sərkərdəmiz var! Siz hər birimizin ürəyindən keçən böyük həqiqəti dünyaya sübut etdiniz: Qarabağ Azərbaycandır!

Torpaqlarımızı işğaldan azad etdiyinizə, bizim öz dədə-baba torpaqlarımıza qayıda bilməyimizə şərait yaratdığınıza görə Sizə və Azərbaycan Ordusuna dərin təşəkkürümüzü bildiririk!

Allah Sizi qorusun! Ordumuzun güc və qüdrətini artırsın!

Sizə və rəşadətli Ordumuza yeni-yeni zəfərlər arzulayırıq!

Dualarımız hər an Sizinlə və Ordumuzladır!

Dərin hörmət və ehtiramla,
Bakı Dövlət Universitetinin Füzuli, Cəbrayıl və Zəngilan rayonundan olan
professor-müəllim kollektivi adından:

prof. Qabil Əliyev,
prof. Alış Qasimov,
prof. Vaqif Salmanov,
prof. Hamlet Quliyev,
prof. Əli Əhmədov,
prof. Fərda İmanov,
prof. Nəsiman Yaqublu,
prof. Qulu Məhərrəmli,
prof. Mobil Aslanlı,
dos. Sehran Əliyev,
dos. Bəylər Hacıyev,
dos. Könül Hüseynova,
dos. Aşur Əliyev,
dos. Fərhad Hüseynov.

president.az
23 oktyabr 2020-ci il

Hüseyn Hüseynli,
Tarix fakültəsinin Avropa və Amerika ölkələrinin
yeni və müasir tarix kafedrasının müəllimi

DÜŞMƏNİN BAŞINI YARAN YUMRUĞUMUZ BİZİM BİRLİYİMİZDİR!

XXI əsrin uzaqgörən siyasətçisi cənab Prezident İlham Əliyev xalqımızı sevin-dirməkdə davam edir. Ötən gün Azərbaycan xalqına televiziya vasitəsilə müraciətində yeni müjdələr verən Ali Baş Komandan öz qətiyyətli mövqeyini bir daha nümayiş etdirdi. Regionda marağı olan böyük dövlətlərin oyunlarını zərgər dəqiqliyi ilə ölçən və hesablanmış siyasi addımlar atan dövlət başçısı milli hədəflərimizi nümayişkəranə şəkildə ortaya qoydu. Haqq səsimizi ucaldan və haqq işimizi istənilən beynəlxalq müstəvidə dilə gətirən cənab Prezident xalqın ona olan sevgisi ilə yola davam edir. Ordumuzun da cəbhədə düşməyə köks ötdürməsi yeni zəfərlər üçün gözləntilərimizi hər gün daha da artırır.

Xalq-Prezident-Ordu vəhdəti öz şahlanış dövrünü yaşamaqdadır. Yeni əməliyyatlar zamanı düşməyə zərbə vurduqca qənimətlərimiz də artır. İndiyə kimi düşmənin 241 tankı məhv edilib, 39 tank hərbi qənimət kimi götürülüb. Piyadaların 50 döyüş maşını məhv edilib, 24-ü qənimət kimi götürülüb. Özüyəriyən 17 artilleriya qurğusu, 53 tank əleyhinə vasitə, 198 top, 58 minaatan məhv edilib, 12 minaatan, 25 qumbaraatan hərbi qənimət kimi götürülüb. Düşmənin arxayın olduğu dörd "S-300" zenit-raket kompleksi məhv edilib. Qeyd etmək yerinə düşər ki, "S-300" Rusiyada istehsal edilən uzun radiuslu zenit raket sistemidir. Seriyalı istehsalına 1975-ci ildə başlanılıb. 1978-ci ildə sistemin sınağı başa çatıb. 1979-cu ildən ilk "S-300" hərbi polku xidmətə götürülüb. Bütün bunlar göstərir ki, düşmənin təxminən 2 milyard dollar dəyərində hərbi sursatı məhv edilib.

Nəzərə alsaq ki, 2019-cu ilin dekabrın 6-da Ermənistan parlamenti 2020-ci ilin dövlət büdcəsi layihəsini qəbul etmişdir. Büdcənin gəlir proqnozu 3,5 milyard dollar, xərcləri 3,8 milyard dollar nəzərdə tutulmuşdur. Sual yaranır, Azərbaycan Respublikasının hərbi büdcəsindən belə az olan Ermənistanın dövlət büdcəsi bu növ silah və hərbi avadanlıqları hansı büdcə və şərtlərlə əldə edir? Bunlar məsələni tənzimləyən beynəlxalq konvensiyalara zidd deyilmi? Bəs bu konvensiyalara monitoring aparmalı olan qurumlar buna fikir verməyiblər? Cərəyan edən

bütün bu proseslər Azərbaycan diplomatiyasının və hərbi qüvvələrinin necə bir mənfur düşmənlə üz-üzə olduğunu, bunlarla necə dəqiqliklə mübarizə apardığından xəbər verir. Düşmənin qorxaqlığından, mənfurluğundan, rəzilliyindən xəbər verir. Əgər belə olmasaydı, Gəncə şəhərinə namərd zərbələr endirməzdilər, dinc əhalini - uşaqlar, qadınlar, qocaları həlak etməzdilər. Bu o deməkdir ki, düşmən üçün bunun fərqi yoxdur. Belə bir fərq onlar üçün mövcud deyil. Biz öz haqq işimizi təkcə cəbhədə deyil, diplomatik müstəvidə də uğurla aparırıq. Türkiyə, Pakistan, İsrail, Macarıstan, Ukrayna, Moldova, Bosniya və Hersoqovina və bir çox ölkələr Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiklərini açıq-aşkar bəyan edirlər. Qardaş ölkə Türkiyə, demək olar ki, hər gün Azərbaycanla bağlı təbliğatı ən üst səviyyədə aparır. Türkiyə rəsmilərinin "Azərbaycan necə uyğun bilərsə, elə də dəstək olacağıq" şüarları artıq dillər əzbəridir və düşməne göz dağıdır. Türkiyə rəsmilərinin tez-tez Bakıya olan səfərləri də məhz Ankara hökumətinin ölkəmizə olan sədaqətinin simvolu kimi qiymətləndirilməlidir.

20 oktyabrda Türkiyə Böyük Millət Məclisinin (TBMM) sədri Mustafa Şentopdan sonra, bu gün də Türkiyənin Baş Ombudsmanı Şəraf Malkoç ölkəmizə səfər etmişdir. Prezident İlham Əliyev Şəraf Malkoçu qəbul edərkən Ermənistanın Azərbaycana qarşı törətdiyi terror aktlarından və müharibə cinayətlərindən danışmış. Türkiyəli nümayəndə ilə görüş zamanı Azərbaycan Prezidenti deyib: "Bilirəm ki, siz səfər çərçivəsində Gəncə şəhərinə gedəcəksiniz. Orada özünüz görəcəksiniz ki, biz hansı vəhşi düşmənlə üz-üzəyik. Onlar döyüş meydanında bizim qarşımızda duruş gətirə bilmirlər və çalışırlar ki, bu acı məğlubiyyətin əvəzini dinc insanlardan çıxsınlar". Bu, bir daha erməni faşizminin yırtıcı mahiyyətini göstərir. Demək olar ki, hər gün beynəlxalq ictimaiyyəti məlumatlandıran cənab Ali Baş Komandan Yaponiyanın "Nikkei" qəzetinə müsahibəsində Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin Vaşinqtona nəzərdə tutulan səfəri və bu səfərdən gözləntilər barədə sualları cavablandıraraq: "Əgər cümə günü nazirlərin görüşündə hər hansı bir irəliləyiş olsa, Moskvada Ermənistanın baş nazirinin qatılacağı üçtərəfli görüş keçirilə bilərmi?" sualını cavablandıran dövlətimizin başçısı deyib: "Əlbəttə ki, bu mümkündür, çünki bu növ görüşlər əvvəllər də olmuşdur. Əgər belə bir görüş olsa, bu, gündəliyin nədən ibarət olduğundan asılı olacaqdır. Əfsuslar olsun ki, Ermənistanın bu hökuməti ilə münafişənin sülh yolu üzrə nizamlanması perspektivləri çox uzaqdır. Çünki Ermənistan rəhbərliyi tərəfindən verilmiş çox səmərəsiz və təhrikedici bəyanatlar, edilmiş hərəkətlər, əslində, danışıqları mənasız etmişdir".

Göründüyü kimi, cənab Prezidentin hər bir çıxışı, bəyanatı quldur rejimin simasını bütövlükdə ortaya qoyur. Cıdır düzündə sərxoş halda yallı gedən uşaq qatili Paşinyan indi isə "telefon xəttlərində" yallı gedir. Çarəsizlikdən hər dəqiqə

bir-birinə zidd bəyanatlar verir. Öz xəyalında yeni hərbi strategiyalar qurur. Qələbə şüarları səsləndirir. Lakin bütün bunlar cərəyan etdiyi müddətdə cəbhədə nələr baş verir? Müzəffər Azərbaycan ordusunun torpaqlarımızın düşmən tapdağından azad olunması uğrunda əks-hücum əməliyyatları uğurla davam edir!

bsu.edu.az

23 oktyabr 2020-ci il

“ERMƏNİSTANDA HAKİMİYYƏT UĞURUNDA MÜBARİZƏ ŞİDDƏTLƏNİR”

“Bu müharibə Ermənistan hakimiyyətinin təxribatları ilə başlayıb, danışıqlar prosesini prozublur. Müharibənin gedişatında ciddi itkilər verən, məğlubiyyətə uğrayan Ermənistan ordusunun çox sayda texnikası məhv olub. Ölkənin müharibə aparmağa resursları yoxdur. Ona görə də daxildə siyasi qüvvələr arasında və cəmiyyətdə parçalanma baş verir”.

Publika.az xəbər verir ki, bunu Azərbaycanla müharibə fonunda Ermənistanda iqtisadi-siyasi vəziyyətin gərginləşdiyini bildirən siyasi elmlər doktoru Ramiz Sevdimaliyev deyib. R.Sevdimaliyevin sözlərinə görə, Ermənistanda əhalinin bir hissəsi etiraz edir ki, övladları niyə vuruşur: “Digər tərəfdən də siyasi qüvvələr parçalanıb.“Qarabağ klani” və Ermənistandan olan siyasi qüvvələrin arasında da parçalanma var. Bunlar hamısı istənilən halda sülhə hazır olmayan qüvvələrdir. Digər tərəfdən, bunlar sülhə hazır olmasalar da, müharibəni əsas vasitə kimi gör-sələr də, bir-biri ilə dil tapa bilmirlər. Çünki başa düşürlər ki, Paşinyan hakimiyyətdən getməli olacaq. Bilirlər ki, o, Ermənistanı uçuruma aparıb, siyasi-iqtisadi vəziyyət bərbaddır. Bu da Ermənistanın gələcəkdə mövcudluğunu sual altına qoyur.

Belə bir ərəfədə hakimiyyət uğurunda mübarizə şiddətlənir. Yəni Köçəryan bir, Sərkisyan digər, prezident başqa bir istiqamətdən mübarizə aparır. Bir hissəsi Rusiyanı, Paşinyan və onun tərəfdarları Qərbyönlüdür. Sözsüz ki, ölkə-daxili siyasi elitanın mübarizəsi daha da şiddətlənəcək”. R.Sevdimaliyev hesab edir ki, Ermənistanı bu vəziyyətdən çıxara biləcək qüvvə Amerika, Rusiya, yaxud Fransadır: “Onların arasında konsensus yaranıb ki, Azərbaycan artıq 30 ilə yaxındır ərazisini itirib. Putin də bunu açıq dedi ki, bu, ömürlük davam edə bilməz, ərazilər qaytarılmalıdır. Putindən əlavə, Amerikanın NATO-dakı səfiri Key Beyli Hatçison iki gün əvvəl açıq şəkildə bəyan etdi ki, Amerika, Rusiya, Fransa kimi, Alyansın əsas məqsədi münafişənin əvvəlki vəziyyətə, yəni Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi olan vəziyyətə qaytarılmasıdır. Hamı başa düşür ki, Azərbaycanın ərazisi tam şəkildə özünə qaytarılmalıdır. Bu, dünyada artıq qəbul olunub. Amma Ermənistan sülhə getmək istəmir”.

R.Sevdimaliyevin fikrincə, Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyi olandan sonra Rusiya, yaxud Amerika hansısa formada Ermənistanı sülhə razı olmağa təh-

rik edə bilər: “Amma sülh şərtləri başqa olacaq. Çünki Azərbaycan öz ərazilərini tam qaytaracaq. Dağlıq Qarabağda yaşayan Azərbaycan vətəndaşı olan ermənilər orada yaşamaq istəyirlərsə yaşasınlar, yaşamaq istəmirlərsə, Ermənistan boşdur. 90-cı illərdə Ermənistandan 250 min azərbaycanlı qovulub, onların qovulduğu kəndlər hamısı boşdur. Onların o torpaqları doldurmağa insan resursu yoxdur. Cavanlar ölkəni tərk edib, qocalar da əlacsız qalanlardır. Bugün Dağlıq Qarabağda Ermənistandan gələnlər xidmət edirlər. Yəni Dağlıq Qarabağda erməni yoxdur ki, ora muxtariyyət də tələb edə bilsinlər. Amma erməni cəmiyyəti sülhə hazır deyil, onu təhrik edən qüvvə tapılmasa, onların gələcəyi sual altındadır”.

publika.az
24 oktyabr 2020-ci il

İradə Hüseynova,
Tarix fakültəsinin Qafqaz xalqları tarixi
kafedrasının müdiri

TƏCAVÜZKAR ERMƏNİSTAN DÖVLƏTİ LAYİQLİ CƏZASINI ALMAQDADIR: İŞĞAL OLUNMUŞ TORPAQLARIMIZ RƏŞADƏTLİ ORDUMUZ TƏRƏFİNDƏN AZAD EDİLİR

Azərbaycan Respublikası geosiyasi və geostrateji əhəmiyyətinə görə dünyanın ən əlverişli bölgələrindən birində yerləşir. Avropa ilə Asiyanın qovuşuğunda, Şərq-Qərb sivilizasiyalarının kəsişməsində, qədim karvan yollarının üzərində qərar tutan Azərbaycan lap qədim dövrlərdən səyyahların, yadellilərin, qonşu dövlətlərin marağını cəlb etmiş, öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda qanlı-qadalı mübarizələr aparmalı olmuşdur. Həmin mübarizə bu gün də davam edir: müstəqil Azərbaycan dövləti artıq 30 ildir ki, erməni işğal altında olan doğma torpaqlarımızın tam azad edilməsi üçün qətiyyətli addımlar atmaqdadır. Tarixi Azərbaycan torpaqları olan Qarabağ və Zəngəzura XIX əsrin əvvəllərindən İrandan və Osmanlı imperiyasına daxil olan ərazilərdən erməni əhalisinin köçürülüb yerləşdirilməsi, demoqrafik vəziyyətin zorla dəyişdirilməsi, 1905-ci və 1918-ci illərdə azərbaycanlı əhalini qorxutmaq və qovmaq məqsədi güdən kütləvi qırğınlar, 1920-ci ildə Zəngəzurun Ermənistanı verilməsi, Dağlıq Qarabağa muxtariyyət statusunun təmin edilməsi, 1948-1953-cü illərdə sovet rəhbərliyinin qərarı ilə yüz minlərlə azərbaycanlının indiki Ermənistan ərazisindəki əzəli yurdlarından deportasiyası xalqımıza qarşı erməni təcavüzünün qanlı səhifələridir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev 1991-ci ildə Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin birinci sessiyasında torpaq məsələsinin xalqımızın tarixində əsas amal olduğunu göstərərək deyirdi: “Əsrlər boyu Vətən, torpaq anlayışı xalqımızın

ləyaqətini, mənliliyini, şərəfini əks etdirmişdir. Xalq öz torpağının müqəddəsliyini qorumaq üçün onun uğrunda ölüm-dirim mübarizəsi aparmışdır; ulu babalarımız Vətən torpağının hər bir qarışını namus simvolu kimi qorumuş, onun yolunda canlarını, övladlarını qurban verməkdən çəkinməmişdir”. 30 ilə yaxın müddət ərzində Azərbaycan torpaqlarının 20 faizini işğal altında saxlayan və bu gün mübariz və qəhrəman Azərbaycan ordusunun əks-hücumları nəticəsində geri çəkilməyə məcbur olan Ermənistan tərəfindən Azərbaycana qarşı törədilən terror, soyqırımı və təcavüz siyasəti yüz illərlə əvvəl başlayan tarixə malikdir. XX əsrin 90-cı illərində yenidən amansızlıqla həyata keçirilən həmin işğalçı-terror siyasətinin prioritet istiqamətlərini “dənizdən-dənizə Böyük Ermənistan” dövlətinin qurulması, bu məqsədlə qonşu dövlətlərə, ilk növbədə isə Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı ərazi iddialarının irəli sürülməsi təşkil edir. Ermənistanın təcavüzkar hərəkətlərinin kriminal nəticələri təkcə ölkəmizin deyil, bütövlükdə, Cənubi Qafqaz regionunun və Avropaya integrasiya proseslərində maraqlı olan ölkələrin mənafelərinə toxunaraq, digər dövlətlərin də siyasi və iqtisadi təhlükəsizlik maraqlarını pozmuşdur. Lakin fəvqəldövlətlər erməni amilindən xalqlararası münasibətləri kəskinləşdirmək aləti kimi istifadə etməkdədirlər.

Tarixi faktlara və əldə edilmiş tədqiqat materiallarına əsasən qeyd edə bilərik ki, Albaniya dövlətinin varisi bu gün məhz Azərbaycan Respublikasıdır. Bu gün Azərbaycanda yaşayan udinlər, avarlar, xınalıqlar və digər tayfalar albanların nəslindəndir. Hazırkı ermənilər nə vaxtsa Kiçik Asiyada yerləşən kiçik vilayətdə yaşayan xalqın nəslindəndirlər. Ermənilərin etnogenezini tədqiq edən alimlərin fikrincə, onlar kimmerlərin Balkan yarımadasından qovub çıxartdığı və sonradan Kiçik Asiyada Dəclə və Fərat çayları arasında, yunanların Mesopotamiya adlandırdıqları ərazidə sığınacaq tapan muşk və digər kiçik xalqların konqlomeratından ibarətdir. Hay (erməni) xalqının Cənubi Qafqazda indiki yaşayış ərazisində peyda olması dünya dövlətlərinin Yaxın Şərqdə, Kiçik Asiyada və Qafqazda nüfuz sahibi olmaq uğrunda mübarizələrinin səbəb olduğu tarixi hadisələrin nəticəsidir. Ermənilərin Qafqaz regionuna gəlmə olduqları və son bir neçə əsr ərzində İran və Türkiyədən kütləvi şəkildə tarixi Azərbaycan torpaqlarına miqrasiya etmələri, köçürülməsi barədə kifayət qədər elmi-tarixi faktlar vardır. Onların Cənubi Qafqazın yerli xalqı olmaması müxtəlif zamanlarda müxtəlif araşdırmaçılar tərəfindən birmənalı olaraq qeyd edilmişdir. Hələ e.ə. V əsrdə “tarixin atası” hesab edilən Herodot bildirirdi ki, ermənilər Kiçik Asiyaya Qərbdən gəliblər və frikiyalıların nəslindəndirlər. XIX əsrin fransız mənşəli rus tədqiqatçısı, qafqazşünas alim İ.Şopen qeyd edirdi ki, “ermənilər mahiyyətcə gəlmədirlər. Onlar Anadolu dağlarının şimal vadilərinə gələn frikiyalıların və ioniyalıların bir qoludurlar”. Lakin ermənilərin regiona sonradan emiqrasiyası məsələsi təkcə Qərb alimləri-

nin deyil, habelə ayrı-ayrı erməni tədqiqatçılarının araşdırmalarında da öz əksini tapmışdır. XX əsrin görkəmli rus şərqşünas-alimi İ.M.Dyakonov isə bu fikrə gəlib ki, qədim erməni dili (qrabar) – frigiya dilidir. Ermənilər – frigiyalıların bir hissəsidir. Onun sözlərinə görə, haylar özlərinə heç vaxt “erməni” deməmişlər. Haylar yunan mənşəli frig tayfasından törəmişlər, sonradan bu tayfalar Kiçik Asiyaya və Mesopotamiyaya köçmüşlər.

Erməni tarixi ilə bağlı bir sıra kitabların müəllifi olan məşhur erməni yazıçısı N.Adons 1908-ci ildə öz nəşrlərinin birində ermənilərin tarixi haqqında danışarkən bu fikirləri qeyd edib: “VII əsrdə kimmerlərin basqını xalqların yerdəyişməsinə səbəb oldu. Öz hüduqlarından sıxışdırılmış Frigiya tayfaları Kiçik Asiyanın şimal-qərbindən Fərat çayı sahillərinə gəldilər və yerli Aramey əhalisi ilə qarışdılar. Gəlmə frigiyalıların aramey mənşəli aborijenlərlə qarışmasından erməni xalqı formalaşdı”. 1721-ci ildə Qafqaza yürüşə çıxan və iki il sonra Azərbaycanın Xəzəryanı ərəzilərini, o cümlədən Bakını işğal edən I Pyotr yerli əhalinin sərt müqaviməti ilə rastlaşmışdı. O zaman rus imperatoru “erməni kartını” işə salmış, azərbaycanlıların tarixi torpaqlarında, xüsusilə, Bakıda və Dərbənddə ermənilərin məskunlaşdırılması ilə bağlı göstəriş vermişdi. I Pyotrun xələflərinə ünvanladığı tarixi vəsiyyəət isə təkcə Rusiya imperiyasının deyil, nəticə etibarilə bolşevik Rusiyasının da Cənubi Qafqaz siyasətinin əsasını təşkil edirdi. Həmin vəsiyyəətə ilk əməl edən II Yekaterina 1768-ci ildə imperiyanın ermənilərə məxsusi hamiyi barədə fərman vermişdi. 1802-ci ildə isə çar I Aleksandr Qafqaz canişini A.Sisianova konkret təlimat göndərmişdi: “Ermənilərdən nəyin bahasına olursa-olsun Azərbaycan xanlıqlarının ələ keçirilməsində istifadə olunmalıdır”. 1805-ci ilin mayında Qarabağ xanlığı Rusiya imperiyasına qatılır və 1822-ci ildə isə çar xanlığı ləğv edir. Ərazinin daha yaxşı və ətraflı mənimsənilməsi üçün çar rejimi bir sıra tədbirlərə əl atır ki, onlardan biri də xristianların, xüsusən də ermənilərin İrəndan Qafqaza köçürülməsi idi. Bu, Azərbaycan torpaqlarının işğalının başlanğıcı olmuşdu. 1813-cü ilin “Gülüstən” və 1828-ci ilin “Türkmənçay” müqavilələri ilə Azərbaycanın ikiyə bölünməsi Şimali Azərbaycan torpaqlarına ermənilərin köçürülməsi prosesini sürətləndirmişdi. “Türkmənçay” müqaviləsinin 15-ci maddəsinin müəllifi olan Aleksandr Qriboyedov ermənilərin İrəndan Cənubi Qafqaz ərəzilərinə köçürülməsinin və burada onlar üçün güzəştli şərtlərin təmin edilməsi siyasətinin fəal iştirakçılarından olmuşdur. “Türkmənçay” müqaviləsindən dərhal sonra - 1828-ci il martın 21-də imperator I Nikolayın fərmanı ilə İrəvan və Naxçıvan xanlıqlarının ərəzində “Erməni vilayəti” təşkil edilmişdir. Bu bəddnam fərmanla tarixi Azərbaycan torpaqlarında yaradılacaq gələcək Ermənistanın faktiki təməli qoyulmuşdur. Həmin vaxtın rəsmi statistikasına görə, “Erməni vilayəti”nin mərkəzi olan İrəvan şəhərində 7331 azərbaycanlı, 2369 erməni ailəsi

yaşayırdı. 1828-ci ildə təkcə üç ay ərzində 40000 nəfərə qədər erməni göstərilən ərazilərdə yerləşdirildi. Türk-rus müharibəsindən sonra isə daha 90 min erməni köçüb gəldi. Bu proses, eyni zamanda, minlərlə azərbaycanlının doğma torpağından qovulması və qətlə yetirilməsi ilə müşayiət olunmuşdur.

Rus alimi və tədqiqatçısı Nikolay Şavrov yazırdı: “Zaqafqaziyada yaşayan 1 milyon 300 min nəfər erməninin 1 milyonu yerli deyildir. Və onlar vilayətə bizim tərəfimizdən köçürülüb”. Qafqaz regionu qədim dövrlərdən bəri digər millət və etnoslara qarşı qonaqpərvər, fərqli konfessiyalara tolerant münasibət bəsləmiş, zülmədən, əsarətdən qaçan insanlar üçün, böyük imperiyaların təqiblərindən xilas olmağa çalışan xalqlar üçün əsl sığınacaq olmuşdur. Buna misal olaraq yəhudiləri göstərmək olar. Artıq min illərdir ki, qədim Azərbaycan ərazisinə pənah gətirən yəhudilər bu torpaqlarda sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayırlar. Lakin Qafqaza köçürülən ermənilər isə yeni ərazilərdə möhkəmləndikdən sonra yerli xalqların tarix və mədəniyyətini, qədim abidələrini, məbədlərini, habelə toponimlərini mənimsəməyə başladılar. Azərbaycanın tarix elmi Ermənistanın Kiçik Asiyada coğrafi vilayət kimi mövcudluğunu təkzib etmir. Lakin müasir erməni alimləri isə tarixi Ermənistanı, onun toponimlərini, kilsələrini və s. Kiçik Asiyadan Qafqaza “daşımağa” cəhd edirlər. Təəssüflər olsun ki, hazırda işğal altında qalan və ordumuzun rəşadəti ilə sürətlə azad edilməkdə olan Qarabağ torpaqlarında və indiki Ermənistan ərazilərində çoxsaylı alban məbədləri və digər tarixi-memarlıq abidələri qalmışdır. Alban kilsə, məbəd və monastırları özünün bir çox xüsusiyyətlərinə görə xristianlığın digər müvafiq abidələrindən və ibadət yerlərindən fərqlənir. Terroru və işğalçılığı dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldıran, türk, Azərbaycan və alban tarixi və mədəniyyəti ilə bağlı hər bir şeyi görünməmiş şəkildə mənimsəyən ermənilər tərəfindən bu abidələr tamamilə erməniləşdirilmiş və ya məhv edilmişdir. Erməni millətçiləri öz işğal siyasətlərinə haqq qazandıraraq bəyan edirlər ki, bütün qədim alban abidələri “erməni abidələri”dir. Artıq iki yüz ildir ki, ermənilər tərəfindən davam edən bu proses Azərbaycanın işğal altında qalan ərazilərində daha sürətlə həyata keçirilirdi. Sovet dövründə Azərbaycanın xanlıqlarından biri olan İrəvan xanlığında yüzlərlə toponim erməni adları ilə əvəzlənmişdir. “Qeyd edilməlidir ki, yeni erməni toponimləri əvəz etdikləri Azərbaycan toponimlərindən fərqli olaraq ərazinin, landşaftın xüsusiyyətlərinə və tarixi hadisələrə heç cür bağlanmamışdır. Əgər Ermənistan Respublikasının hazırkı xəritəsinə diqqət yetirilərsə, dərhal görmək olar ki, orada Azərbaycan toponimlərinin heç bir izi qalmayıb... Beləliklə, Basarkeçər- Vardenisə, Qaranlıq - Martuniyə, Hamamlı - Spitaka, Cəlaloğlu - Stepanavana, Qarakilsə - Sisiyana, başqa Qarakilsə - Vanadzora, Keşişkənd - Yexeqnadzora, Uluxanlı və ya Zəngibasar - Masisə, İstibulaq və ya Karvansaray - İcevana, Dəvəli - Ararat qəsəbəsinə, Gözlü

Kəmərlı - Metsamora, Üç-Müəzzin - Eçmiadzinə, Alagöz - Araqatsa, Göyçə gölü - Sevana, Arpaçay - Axuryana və s. çevrilmişdir. Lakin bütün əsl toponimlər öz əcdadlarının tarixi yaddaşını yaşatmağa hazırolan yüz minlərlə azərbaycanlının yaddaşında yaşamaqdadır". Yeri gəlmişkən onu da vurğulayaq ki, oktyabrın 3-də işğaldan azad edilən Madagizin tarixi adı - Suqovuşan artıq bərpa edilmişdir. Əminik ki, bütün torpaqlarımız azad ediləcək, vətəndaşlarımız öz qədim yurd-yuvalarına qayıdacaq və əvvəlki toponimlər də bərpa olunacaq...

Qeyd etmək lazımdır ki, ermənilərin qədim Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi sadəcə köçürülmə prosesi olmamış, mütəşəkkil qaydada həyata keçirilmişdir. Belə ki, onların İran və Türkiyədən miqrasiyası mütəmadi olaraq həyata keçirilir və sayları get-gedə artır, bunun əvəzinə yerli azərbaycanlılar öz yurd-yuvalarından didərgin salınır, ən yaxşı və münbit torpaqlar ermənilərə verilir. Lakin ən təhlükəli vəziyyət isə ondan ibarət idi ki, ermənilər azərbaycanlıları və türkləri fiziki cəhətdən məhv etmək məqsədilə daim silahlanırdı və terror təşkilatları yaradırdılar. Terrorizmi dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldıran Ermənistan "zəngin" terrorçuluq təcrübəsinə malikdir. Beynəlxalq terrorizmin ayrılmaz hissəsi olan erməni terrorizmi yüz ildən çoxdur ki, mövcuddur. Belə ki, 1885-ci ildə Osmanlı İmperiyasının ərazisində terror və gərginlik strategiyasının köməyi ilə türk dövlətinin süqutuna nail olmaq məqsədi daşıyan "Armenakan" partiyası yaradılmışdı. XIX əsrin 2-ci yarısından ermənilərin azərbaycanlılara qarşı soyqırımı təşkilatlanmış və planlı siyasət kimi aparılmış, Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan ərazisində "Böyük Ermənistan" dövləti qurmaq xülyasına düşmüş ermənilər "Qnçaq" (1887-ci ildə Cenevrədə qurulub), "Daşnaksütyun" (1890, Tiflis), "Erməni Vətənpərvərləri İttifaqı" (1895, Nyu-York) kimi siyasi-terror təşkilatlarını bu istiqamətdə yönəltdilər. Sözügedən təşkilatların fəaliyyət proqramında azərbaycanlılara qarşı ardıcıl terror və qırğın aksiyaları həyata keçirmək məramı əsas yer tuturdu. "Qnçaq" və Daşnaksütyun partiyalarının silahlı dəstələri I Dünya müharibəsindən sonra Azərbaycan və Şərqi Anadolu ərazilərində şəhər və kəndləri yandırmış və qarət etmiş, insanları kütləvi şəkildə məhv etmişdilər. 1890-cı ildə yaradılan Daşnaksütyun partiyası terror əsasında fəaliyyət göstərirdi. Partiyanın proqramında 8-ci və 11-ci bəndlərdə deyilirdi: "Hakimiyyət nümayəndələrini terrora məruz qoymaq, hökumət müəssisələrini viran qoymaq və dağıtmaq". Daşnaksütyun insanların girov götürülməsi üsulundan da hakimiyyətə təzyiq vasitəsi kimi istifadə etməyin qızgın tərəfdarı və reallaşdırıcısı idi. Məsələn, ilk dəfə bu üsuldan İstanbulda - Beynəlxalq Osmanlı Bankının tutulması zamanı istifadə edilmişdi. Belə ki, bankın 150 nəfər xidmətçisini girov götürən daşnaklar tələb edirdilər ki, əgər xarici ölkələr onların istəyini yerinə yetirməzsə, bankı insanlarla birgə partladacaqlar.

1975-ci ildə Ermənistanın azadlığı uğrunda “Erməni gizli ordusu” yaradıldı. Terrorçu dəstənin məqsədi türk diplomatlarını qətlə yetirmək olsa da, onların qurbanları arasında Avropa dövlətlərinin vətəndaşları da vardı. ASALA ilk aksiyasını Beyrutda Ümumdünya Kilsələr Şurasının binasını partlatmaqla həyata keçirdi. 1975–1982-ci illərdə təşkilatın silahlıları müxtəlif ölkələrdə 136 hücum törədərək 50-dən yuxarı Türkiyə səfiri və konsulunu qətlə yetirmişlər. ASALA Avropada bir sıra Yaxın Şərq terror təşkilatları ilə birgə əməliyyatlar keçirmişdir. Bu fakt da bir daha onu göstərir ki, erməni terroru beynəlxalq terrorizmin ayrılmaz tərkib hissəsidir. ASALA-nın son antitürk aksiyası 1991-ci il dekabrın 19-da Budapeştdə türk diplomatının öldürülməsi olmuşdur. Hələ 1983-cü ildə ABŞ Prezidenti Ronald Reyqan ASALA-nı vəhşi, qeyri-insani və sivil cəmiyyətə uyğun gəlməyən cinayətkar təşkilat adlandırmışdı. ABŞ Dövlət katibi C.Şultsun 1985-ci il martın 4-də Nümayəndələr Palatasının spikeri Tomas O'Neylə yazdığı məktubda hazırkı erməni terrorizminin təhlükəli problem olması göstərilir: “Ən böyük erməni terrorçu təşkilatlarından olan ASALA belə bir fəaliyyət göstərir; o, başlıca hədəf obyekti amerikalılar təşkil edən digər terrorçu qruplara da yardım edir. ASALA Livan ərazisində terror aktlarının əksəriyyətinə görə məsuliyyət daşıyan iranpərəst “İslami cihad” terrorçu təşkilatını dəstəklədiyini bildirmişdir”. Fransa, Almaniya, Roma, Beyrut və s. yerlərdə terror aktları törədən Daşnaksütyun, ASALA, “3 oktyabr” təşkilatı, CSAQ, “Soyqırımı əleyhinə erməni döyüşçüləri dəstəsi” və başqa erməni terror təşkilatları tərəfindən türk diplomatlarına, onların ailələrinə, səfirlik və konsulluqlara hücum edilir, şirkət və idarələr partladılır.

Ermənilik xəstəliyinə tutulmuş bu qəddar terrorçular təkcə türklərə və azərbaycanlılara qarşı terror törətmir, həmçinin digər ölkələrin də müxtəlif təyinatlı obyektlərinə hücumlar təşkil edirlər. Məsələn, Parisdə İsveçrənin turizm bürosunun, ABŞ, İtaliya və Fransa avia şirkətlərinin, Beyrutda Fransanın 3 ofisinin, Almaniya Fransa konsulluğunun binalarında baş verən partlayışlar məhz erməni terror dəstələri tərəfindən törədilmişdir. Daşnaksütyun Partiyası 1985-ci ildə Afinada özünün XXIII qurultayında başlıca vəzifə olaraq, “vahid və müstəqil Ermənistanın yaradılması” vəzifəsini irəli sürmüşdü. Partiyanın bu qərarı Azərbaycan torpaqları - DQMV, Naxçıvan Muxtar Respublikası və habelə Gürcüstanın Cavaxetiya regionu hesabına gerçəkləşdirilməli idi. Həqiqətən də erməni terrorizminin episentri - Azərbaycandır və bu dağıdıcı zəlzələnin dalğaları bütün dünyaya yayıldığından, o, mahiyyətə beynəlxalq terrorizmdir: beynəlxalq erməni terrorizmi dünyanın bir çox ölkələrində şəbəkələnmiş, başlıca olaraq, dünyanın türk dövlətlərinə (əsasən, Azərbaycan və Türkiyəyə) qarşı funksiyalaşdırılmış cinayətkar bir qurumun təhlükəli ideologiyasıdır; beynəlxalq erməni terrorizmi, sözün əsl mənasında, təkcə ayrı-ayrı dövlətləri təhdid edən hadisə

deyil, beynəlxalq təhlükəsizliyin özünü sarsıdan, beynəlxalq səviyyədə sabitliyi, dinc-yanaşı yaşamaq prinsiplərini pozan, dövlətlərarası münasibətləri dramatikləşdirən, dünya birliyinə doğru inkişafı ləngidən və xüsusilə milli dövlətlərin suverenliyinə qarşı yönəlmiş fəaliyyətləri təhrik edən antihumanist təmayüldür.

Məlum olduğu kimi, Qafqazda ilk erməni dövləti 1918-ci ildə İrəvan xanlığı ərazisində yaradılan Ararat Respublikası olmuşdur. 26 may 1918-ci ildə Zaqafqaziya Seyminin erməni sektoru rəsmi olaraq Azərbaycan nümayəndələrinə İrəvan şəhərinin yeni yaradılan Ermənistanı verilməsi xahişi ilə müraciət etmişdi. Belə ki, onların dövlət müstəqilliyi haqqında aktı elan etmək üçün paytaxtları yox idi. Xahiş edənlər tərəfindən erməni silahlı qüvvələrinin və quldur birləşmələrinin silahı yerə qoyacaqları, yerli əhaliyə qarşı terror hərəkətlərinə son qoyacaqları və iki xalqın yaxınlaşmasına dəstək verəcəkləri barədə şərtləri qəbul etmələrindən sonra rəsmi Azərbaycan müsbət cavab verdi. Bundan 2 gün sonra - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin elan olunduğu gün İrəvan şəhəri Ermənistanı verildi. Beləliklə, erməni tarixçiləri tarixi saxtalaşdırmağa cəhd etsələr də, bu faktır - indiki Ermənistan dövləti tarixi Azərbaycan torpağında formalaşmış. İrəvan şəhərini Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin rəhbərliyi 1918-ci ildə Ermənistanı hədiyyə edib. İrəvan xanlığı əzəli Azərbaycan torpağıdır. Ermənilər bu bölgəyə qonaq gəlmişlər. Lakin İrəvan şəhəri göstərdiyimiz şərtlərlə ermənilərə hədiyyə verilsə də, onlar öz faşist xislətlərlərindən əl çəkmədilər. Gənc Azərbaycan dövlətinin ayrı-ayrı şəhər və kəndlərində erməni daşnakları tərəfindən 1918-1920-ci illərdə qırğınlar törədildi, dinc əhali məhv edildi.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin 26 mart 1998-ci il tarixli sərəncamı ilə 31 martın Azərbaycanlıların soyqırımı günü kimi qeyd olunması da dövlətimizin ədalətli, tarixi həqiqətlərə əsaslanan mövqeyinin göstəricisidir. Bu sənədin imzalanması ilə bir daha tariximizin faciəli səhifələrinə işıq salındı, əsl həqiqətlər beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırıldı. Həmin ildən 31 martın istər ölkə daxilində, istərsə də ölkə hüdudlarından kənarda Azərbaycanlıların soyqırımı günü kimi qeyd olunması, erməni vəhşiliklərinin faktların dili ilə dünyaya bəyan edilməsi bu günümüzün yeganə problemi olan Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə yol açır.

Tarixi faktlar da təsdiqləyir ki, azərbaycanlıların kütləvi şəkildə qırğını, repressiyalara məruz qalması, doğma yurdlarından qovulması və didərgin salınması XX əsr tarixinin ən faciəli və dəhşətli səhifələrindəndir. "Böyük Ermənistan" yaratmaq xülyasından ruhlanan erməni qəsbkarları 1905-1907-ci illərdə azərbaycanlılara qarşı açıq şəkildə genişmiqyaslı qanlı aksiyalar həyata keçirdilər. Ermənilərin Bakıdan başlanan vəhşilikləri bütün Azərbaycanı və indiki Ermənistan ərazisindəki Azərbaycan kəndlərini əhatə etdi. Yüzlərlə yaşayış məntəqəsi dağıdılıb yer-

lə-yeksan edildi, minlərlə azərbaycanlı vəhşicəsinə qətlə yetirildi. Bu hadisələrin təşkilatçıları məsələnin mahiyyətinin açılmasına, ona düzgün hüquqi-siyasi qiymət verilməsinə mane olaraq azərbaycanlıların mənfi obrazını yaratmış, özlərinin qəsbkar torpaq iddialarını pərdələmişlər. Azərbaycanlılar dünya ictimaiyyətinə “zalım xalq” kimi təqdim olunmuşdur. 1918-ci ilin mart ayından etibarən ermənilərin törətdikləri cinayətlər Azərbaycan xalqının yaddaşına əbədi həkk olunub. Minlərlə dinc azərbaycanlı əhali yalnız milli mənsubiyyətinə görə məhv edilib, ermənilər evlərə od vurub, insanları diri-diri yandırılar. Azərbaycanlıların soyqırımını Bakı, Şamaxı, Quba qəzalarında, Qarabağda, Zəngəzurda, Naxçıvanda, Lənkəranda və digər bölgələrdə xüsusi qəddarlıqlarla həyata keçirilmişdir. Bu ərazilərdə dinc əhali kütləvi şəkildə qətlə yetirilmiş, kəndlər yandırılmış, milli-tarixi əhəmiyyət kəsb edən mədəniyyət abidələri dağıdılıb məhv edilmişdir.

İkinci Dünya müharibəsi illərində də ermənilər “Böyük Ermənistan” xülyasını reallaşdırmaq istiqamətində məkrli siyasətlərini davam etdirmişlər. Belə ki, onlar həm Türkiyənin Qars və Ərdəhan vilayətlərinə iddialar irəli sürür, həm də dünyaya səpələnmiş ermənilərin bu torpaqlarda məskunlaşdırılmasına təkid edirdilər. 1944-cü ildə Ermənistan SSR KP MK-nın birinci katibi Q.Arutyunov Moskvada İ.Stalinlə görüşmüş, xaricdə yaşayan ermənilərin Ermənistan SSR-ə köçürülməsi məsələsini müzakirə etmişdi. Potsdam konfransında SSRİ Türkiyədən ərəzi əldə edə bilmədiyindən, erməni lobbisi yenidən Azərbaycan torpaqlarını ələ keçirmək fikrinə düşmüşdü. 1945-ci ildə Stalinlə yenidən görüşərkən Q.Arutyunov 300 mindən çox erməninin Ermənistana miqrasiya etmək istədiyini bildirir və bu məqsədlə həm Dağlıq Qarabağın, həm də Naxçıvanın Ermənistana verilməsini xahiş edir. Lakin ermənilər buna nail olmasalar da, xaricdə yaşayan ermənilərin Ermənistan SSR-ə köçürülməsinə nail oldular. 1945-ci il noyabrın 21-də SSRİ Xalq Komissarları Soveti “Xaricdə yaşayan ermənilərin sovet Ermənistanına köçürülməsinin praktik tədbirləri haqqında” qərar qəbul edir. 1946-cı ildə Suriya, Yunanıstan, Livan, Bolqarıstan və Rumıniyadan 50.900 erməni immiqrasiya edir. 1947-ci ildə 63 min erməninin Ermənistan SSR-ə köçürülməsi nəzərdə tutulmuşdu, lakin cəmi 35,4 min erməni “doğma Vətənə” gəlmişdi. 1948-ci ildə isə xaricdən 86.346 erməni immiqrasiya etmişdi. Ermənilər xaricdə yaşayan ermənilərin Ermənistan SSR-ə köçürülməsi ilə yanaşı, eyni zamanda, azərbaycanlıların Ermənistan SSR ərazisindən çıxarılmasına nail oldular. Belə ki, 1947-ci il dekabrın 23-də SSRİ Nazirlər Soveti “Ermənistan SSR-dən kolxozçuların və digər azərbaycanlı əhalinin Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına köçürülməsi haqqında” 4083 sayılı qərar qəbul etdi. Bu qərara əsasən, 1948–1950-ci illərdə 100 min azərbaycanlı “kənüllülük prinsipi” əsasında Azərbaycan SSR-ə köçürülməli idi. Həmin qərarın 11-ci bəndində göstərilirdi ki, Ermənistan SSR Nazirlər Sovetinə

icazə verilsin ki, azərbaycanlı əhalinin Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına köçürülməsi ilə əlaqədar onların boşaltdıqları tikililərdən və yaşayış evlərindən xaricdən Ermənistanı gələn ermənilərin yerləşdirilməsi üçün istifadə etsinlər. Qeyd edək ki, insan hüquqlarının ciddi pozuntusu ilə həyata keçirilən bu qərarlar Ermənistanı monoetnik respublikaya çevirmək məqsədi daşıyırdı. Sosial-iqtisadi şəraitin dözülməzliyi və iqlim şəraitinin uyğunsuzluğu nəticəsində köçürülənlərin bir hissəsi 1948-1951-ci illərdə yenidən doğma torpaqlarına qayıtdı. Bütövlükdə, 1948-1951-ci illərdə Ermənistan SSR-dən Azərbaycan SSR-ə 37.387 nəfər azərbaycanlı deportasiya edildi. Bu proses sonrakı dövrdə də aparıldı; 1956-cı ildə Ermənistan SSR-dən Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına və digər rayonlarına köçürülənlərin sayı 58.421 nəfərə çatmışdı.

xeqqazeti.com
24 oktyabr 2020-ci il

Nuranə Həsənova,
Jurnalistika fakültəsinin doktorantı

AZƏRBAYCAN-ERMƏNİSTAN MÜNAQİŞƏSİNDƏ RUSİYANIN TARİXİ MÖVQEYİ...

Ermənistan-Azərbaycan arasındakı münaqişənin tarixi 1988-ci ildən deyil, XX əsrin əvvəllərindən başlayıb. Təbii ki, həmin dövrdə bu münaqişənin adı erməni-müsəlman davası kimi qiymətləndirilirdi. Ermənilər ilk növbədə “erməni milli məsələsi”ni Avropaya daşımaq, ikincisi silahlanaraq, üsyan və qətliamlarla Avropanın marağını çəkmək və “Böyük Ermənistan” planını həyata keçirmək istəyirdilər. Məmməd Səid Ordubadinin “Qanlı illər” kitabında da erməni-müsəlman qarşıdurmasının əsas səbəbi kimi Rusiya və avropalıların dəstəyi ilə “Böyük Ermənistan” qurulması planının vurğulandığını görə bilərik. Kitabda: “Erməni-müsəlman davasının əsas səbəbi, Bakı və Gəncə quberniyasının Aran bölgəsini azərbaycanlılara verib, İrəvan və Gəncə quberniyası və Qarabağ torpaqlarını ermənilərə verərək, buraları da Dağlıq Qarabağ ilə birləşdirib ‘Erməni Səltənəti’ yaratmaq istənilməsi qeyd edilib. Bütün bu planları həyata keçirmək üçün onlara dəstək verən, silahlandıran, Azərbaycan torpaqlarına göz dikmələrinə açıq-aşkar şərait yaradan, öz məqsədləri nəminə ermənilərdən istifadə edən ruslar olub. Hələ o vaxtı Üzeyir Hacıbəyovun “Bir tədbir lazımdır ya yox” başlıqlı yazısında: “Biz müsəlmanlar dəxi rus məmurlarının provokatorluqlarını iqrar və etiraf edirik” deməsi ilə bu faktı sübut etmiş olur. Bundan əlavə, XX əsrin əvvəllərində neft şəhəri olan Bakıda 167 kiçik neft müəssisəsinin 49-da azərbaycanlılar, 55 orta və böyük müəssisələrdə isə varlı erməni ailələri olan Mirzoevlar, Mailovlar, Liazonovlar, Aramyanlar, Tavetosyanlar və Mantaşyanlar səlahiyyət sahibi idilər. Həmin dövrdə ermənilərin hər gün artan qəzet nəşrlərinə rəğmən Azərbaycanın maarifpərvər ziyalıları heç cür vəchlə anadilli qəzetlərimizin nəşrinə icazə ala bilmirdilər. Bütün sadalanan faktlar onu deməyə əsas verir ki, bitərəf görünməyə çalışan ruslar ermənilərə hər bir dairədə üstünlüyü ələ keçirmək üçün şərait yaratmışdılar. Təəssüflə qeyd etmək istəyirəm ki, XX əsrin əvvəllərində mollaların moizələri ilə oturub duran müsəlmanları ermənilər zəif damarından basaraq din silahından istifadə ediblər. Beləliklə, onlar islam dinini təhqir edib azərbaycanlıların özlərindən çıxmasına nail olublar. Tədqiqatlar zamanı erməni dilində

yazılı bir kitab tapılıb, bu kitabda İslam dini lağa qoyulub və kitabın üz qabığında Məhəmməd Peyğəmbər (s.ə.s) erməni keşişi paltarı ilə təsvir edilib. Ermənilərin burada əsas məqsədi müsəlmanların dini dəyərlərini ələ salmaq olub. Burada yenə də rusların əli var idi desək, əsla yanılmazıq. Üzeyir bəy “bu qırğının dayanmasının əlacı qital və qırğının müsəbbiblərini tapıb yox etməkdir. Bu müsəbbiblərin də müxasimədə bulunan bu iki tayfanın hansı birində olduğu indi, hamıya məlumdur. Və bunu da bilməlidir ki, sadəlövh müsəlmanlar, heç bir vaxtda və heç bir halda qonşuları ermənilərlə dava etmək fikrində deyildilər. Çünki belə bir naküvarə işin icrasına müsəlmanları vadar edəcək bir məqsəd yoxdur. Və bir də müsəlmanlar sözün açığı elə bir mənəvi nəşvü-nüma və tərəqqi dərəcəsinə çatmayıblar ki, bir məqsəd və yaxud bir fikir ilə ağılları məşğul ola”, - deyərək “Erməni müsəlman məsələsi” adlı yazısında qeyd edib. Lakin baş verən hadisələrdə ermənilər özlərini süddən çıxmış ağ qaşiq misalı ilə tən tutublar. Əhməd bəy Ağaoğlu 1905-ci ildə müsəlman qırğınındakı haqsızlıqlar qarşısında susa bilməyib “Bakı hadisələri haqqında həqiqət” adlı yazısında “təəssüf ki, bu məsələdən danışarkən erməniləri günahsız quzu, müsəlmanları isə onların qanını içməkdən həzz alan vəhşi yırtıcı şəklində qələmə verməyə çalışırdılar. Bunun da səbəbi aydındır: ermənilərin hər yerdə adamı var. Tərətdikləri qırğınlardan sonra qəzetlərdə təbliğat təşkil edən ermənilər bütün dünyaya hadisələrlə bağlı heyrətamiz dərəcədə şişirdilmiş ara qızıdırıcı teleqramlar yaymağa başladılar. Onlar öldürülmüş 10-15 min nəfərdən danışır, müsəlmanları qaniçən vəhşi kimi təsvir edirdilər. Bütün Rusiya və Avropa ayağa qalxmışdı”, - deyərək öz etirazını bildirib. Daha bir fakt ermənilərin ruslar tərəfindən silahlandırılmasını ortaya çıxarır.

Stepan Şaumyan Stalinə göndərdiyi məktubda rusların ermənilərə dəstəyinin nə dərəcədə qüvvətli olduğu göstərir: “Gəncə quberniyası bəyləri bizə qarşı yeni hücum planlayırlar. Hacıqabulda dəstələrimizlə quberniya arasında qarşıdurma olub. Dərhal əsgər və silah göndərməlidir”. Bugünkü Vətən müharibəsində də yuxarıda qeyd etdiyim kimi, Rusiya guya bitərəf mövqe sərgiləyir. 22 oktyabr 2020-ci il tarixli Valday Beynəlxalq Diskussiya Klubunun iclasında “Rusiyanın Azərbaycan ilə xüsusi münasibətləri var. Azərbaycan və Ermənistan Rusiya üçün bərabər tərəfdaşlardır”, - deyən Rusiya Prezidenti Vladimir Putin bu müharibədə Türkiyə ilə mövqelərinin üst-üstə düşmədiyini, Sumqayıt və Dağlıq Qarabağda ermənilərə qarşı etnik cinayətlər törədildiyini xüsusi vurğulayıb. Təəssüf ki, bunları deyən zaman Putin nədənsə Andranikin etirafını yada sala bilməyib: “Mən qadın, kişi demədən Basarkeçərdə 17 tatar (azərbaycanlı) xalqını qətl etdim. Bəzən gülləni qurtarmamaq üçün, onları quyulara dolduraraq üstlərini daşlarla bağladım”. Cənab bitərəf Putin nəinki XX əsrin əvvəllərini, heç 1992-ci ilin fevralında baş verən Xocalı soyqırımını, eləcə də bir həftə keçməsinə

baxmayaraq Gəncə qətlamını xatırlaya bilməyib. Elə bu yaxınlarda Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı, Prezident İlham Əliyev xarici mətbuat nümayəndələrinə müsahibəsi zamanı Rusiya məsələsi ilə bağlı bir fakta toxunur: “Ermənistan isə bir çox hallarda silahları pulsuz alır. Yəni hədiyyə kimi, ya da ki, kredit şəklində alır. Amma o kredit kağız üzərində qalır, qaytarılmır. Təbii ki, bu bahalı silahlar Ermənistana pulsuz verilməsəydi, Ermənistanın buna sahib olması müzakirə mövzusu ola bilməzdi və bu münaqişə çoxdan həllini tapardı. Çünki Ermənistanın silahlanması və pulsuz silahlanması onlarda bir əminlik yaratdı ki, bu torpaqları işğal altında əbədi saxlaya bilərlər”.

Üzeyir bəyin də rus provakatorlarına dediyi kimi: “Fitnə yatıbdır, allah lənət eləsin onu yaradana. Nə gözəl söz və nə gözəl qarğış. Bu gün, aramızda fitnəyə - provakasiya və fitnəçiyə də provakator deyirlər. Çox heyiflər olsun ki, bizim içimiz belə fitnəçi və provakatorlardan təmiz deyildir və biz indiyə qədər, ara qarışdırıran və bu kələklə “bulanlıq suda balıq tutmaq” istəyən adamlara səbir eləyirik”.

moderator.az
24 oktyabr 2020-ci il

Əzizə İsgəndərova
Beynəlxalq münasibətlər
və iqtisadiyyat fakültəsinin tələbəsi

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

Möhtərəm prezidentimiz İlham Əliyevin apardığı güclü və iradəli siyasət sayəsində 27 ildən artıq bir müddətdə işğal altında olan torpaqlarımız azad olunur. Ali Baş Komandanımız hər zaman öz çıxışlarında torpaqlarımızın azad olması və unudulmaz tarixi yazacağımız günlərin çox yaxında olacağını xəbərini verirdi. 27 sentyabr tarixindən başlayaraq cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində atəşkəs rejimini kobud şəkildə pozan düşmən öz pis niyyətini bir daha dünyaya açıq şəkildə göstərdi. Bu günlər ərzində Azərbaycan Ordusu Ermənistanın hərbi potensialına sarsıdıcı zərbələr vurub, bir sıra rayonlarımızı işğaldan azad etmişdir. Məğlub düşmən ağır artilleriya qurğularından istifadə edərək mülki vətəndaşları hədəf aldı. Həyatını itirən vətəndaşlarımızın içərisində azyaşlı uşaqlar da olmuşdur. Hər zaman olduğu kimi, Azərbaycan ordusuna məğlub olan düşmən gücsüzlüyünü mülki vətəndaşları, obyektləri, yaşayış massivlərini ağır və iriçaplı artilleriyadan istifadə etməklə atəşə tutmaqla hər kəsə göstərdi. Ali Baş Komandanımızın da vurğuladığı kimi “Bizim qisasımız döyüş meydanındadır”. Artıq bütün dünya Azərbaycan Ordusunun nəyə qadir olduğunu və Ali Baş Komandanın güclü siyasətinin şahidi oldu. Cənab prezidentimiz müstəqil Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təmin edən, əzəli və əbədi torpaqlarımız olan Dağlıq Qarabağı işğaldan azad edən sərkərdə kimi tarixdə qalacaqdır. Əminəm ki, gələcək nəsillər ən yeni tarix dərsliyində bu ifadə ilə qarşılaşacaq. Bu tarixi anları Azərbaycan gəncliyinə yaşatdığınız üçün Sizə sonsuz minnətdarıq. Biz Sizinlə və Ordumuzla fəxr edirik!

Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!

moderator.az
24 oktyabr 2020-ci il

HEÇ KİM, XÜSUSILƏ DƏ İŞĞALÇI, ƏLİ QANA BATMIŞ ERMƏNİSTAN HEÇ BİR HALDA AZƏRBAYCANI QINAYA BİLMƏZ

“Ermənilər “humanitar atəşkəs” üçün Azərbaycana iki dəfə minnətçi düşdülər və üç ölkənin xarici işlər nazirlərinin 11 saat keçən görüşünün nəticəsində atəşkəs elan edildi. Atəşkəs razılaşmasının mürəkkəbi qurumadan ermənilər Gəncəyə raket ataraq, mülki əhaliyə qarşı qətlə törətməklə bu sazişi pozdular. Mülki insanlara qarşı hərbi cinayət həyata keçirdilər. Guya bu gün də danışıqlar masasına oturmaqlarmış kimi bəyanatlar irəli sürürlər. Bu sözləri Milli Məclisin deputatı, BDU-nun Türk filologiyası kafedrasının professoru Jalə Əliyeva ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr dövlətlərinin Azərbaycanda Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı təşəbbüsünün və xarici işlər nazirlərinin Rusiya və ABŞ-a səfərlərinin əhəmiyyəti ilə bağlı AZƏRTAC-a açıqlamasında bildirib.

J.Əliyeva bildirib ki, bu gün Azərbaycanın xarici işlər naziri ilə erməni nazirin ABŞ-da təşkil olunan görüşündən sonra iki ölkə prezidentinin Moskvada görüşməsi ehtimalı müzakirə olunsa da, hələlik, bu görüş üçün münbit şərait yetişməyib. O deyib: “Prezidentin köməkçisi Hikmət Hacıyev də öz açıqlamasında bildirdi ki, hələlik biz bu görüşlərin konstruktiv ola biləcəyinə inana bilmərik. Çünki bunun üçün Ermənistan Azərbaycana qarşı destruktiv əməllərindən geri çəkilməlidir. Hələlik erməni hakimiyyəti tərəfindən belə bir addımı görmədiyimizdən atəşkəs, danışıqlar ciddi müzakirə mövzusu deyil. Çünki istər cəbhə bölgəsində, istərsə də bir-birinin ardınca Azərbaycanın mülki insanların raket atəşinə tutulması, XİN rəsmilərinin danışıqlara dəvət edildiyi bu günlərdə cəbhə bölgəsindən çox-çox uzaqda yerləşən Siyəzənin, Kürdəmirin, Qəbələnin və digər ətraf rayonların bombalanması, artilleriya atəşinə məruz qoyulması da bunu deməyə əsas verir. Görünür ki, erməni vandallarının danışıqlar masası arxasında hansısa qurucu, konstruktiv təklif irəli sürmək istəkləri yoxdur”.

Türkiyə Prezidentinin köməkçisi Fuat Oktayın son açıqlamasının qardaş ölkənin hər zaman Azərbaycanın yanında olmasının nümayişinin isbatladığını deyən deputat Jalə Əliyeva onun Azərbaycanın türk ordusunun köməyindən nə zaman istifadə edə biləcəyi ilə bağlı açıqlamasına da münasibət bildirib. F.Oktayın “Türkiyə ilə Azərbaycan arasında hərbi əməkdaşlığa dair sazişin mövcud olması bu məsələdə Türkiyənin tərəddüd etməsinə səbəb olmayacaq” fikrinə isti-

nad edən Jalə Əliyeva Azərbaycanın belə bir dəstəyi almasını mümkün sayıb. O, eyni zamanda, bildirib: “Türkiyə bu açıqlaması ilə yenə də seçimi Azərbaycana buraxdı. Azərbaycanın Müzəffər Ali Baş Komandanı dəfələrlə erməni tərəfinin əsassız iddialarına qarşı çıxışlar edərək, bildirib ki, Azərbaycan tərəfində başqa heç bir qüvvə döyüşmür. Azərbaycan öz ərazilərində işğalçıya qarşı təkbaşına mübarizə aparır və sona qədər öz ordusuna arxalanaraq döyüşləri davam etdirəcək. Lakin deyildiyi kimi, Azərbaycanın Türkiyə ilə hərbi sahədə müqaviləsi var və əgər Türkiyə ordusunu ölkəmizə dəvət edəriksə, bu da beynəlxalq hüquq çərçivəsində olacaq. Heç kim, xüsusilə də işğalçı, vandal, əli qana batmış Ermənistan buna görə bizi qınaya bilməz. Lakin hələlik təbii ki, dövlətin öz gücü, qətiyyəti var, biz öz gücümüzlə irəliyə doğru gedirik. Son söz Müzəffər Ali Baş Komandanındır, ölkənin ali rəhbərliyindədir. O, özü də dedi ki, nəyi nə zaman edəcəyini çox yaxşı bilir. Biz Müzəffər Ali Baş Komandanın ətrafında sıx birləşdiyimiz, döyüşə, qələbəyə hazır olduğumuz kimi, onun verdiyi bütün qərarlara da tabe olacağıq”. J.Əliyeva, eyni zamanda, qeyd edib ki, bu gün Türkiyə-Azərbaycan birliyi bölgədə və dünyada hamıya nümunədir. Onun sözlərinə görə, Türkiyə Azərbaycanın, Azərbaycan da Türkiyənin ən yaxın strateji tərəfdaşı, qardaş ölkəsidir. “Ölkədə elə bir sahə yoxdur ki, orada Türkiyə ilə aramızda anlaşmalar, müqavilələr olmasın. Təsadüfi deyil ki, hələ ötən əsrin əvvəllərində Qazi Mustafa Kamal Paşa Atatürk “Azərbaycanın kədəri kədərimiz, sevinci sevincimizdir” deyirdi. Ötən əsrin sonlarında isə ulu öndər Heydər Əliyev “Bir millət, iki dövlət” deyirdi. Bu sözlər artıq kəlamlara çevrilib və bunlar adi sözlər deyildi. Bu dövlətlərin kökündə tarixi birlik dayanır. Bu gün bütün dünyanın Azərbaycanın haqq işi uğrunda apardığı mübarizəni görmək istəmədiyi çətin bir məqamda Türkiyə ölkəmizə öz qardaşlığını ifadə edir. Azərbaycan öz haqqını geri qaytarmaq üçün Vətən müharibəsi apardığı bu günlərimizdə də bizə ən böyük mənəvi dəstəyi Türkiyə verdi. Türkiyənin rəsmiləri, xalqı, mediası hər biri bizə çox böyük dəstək göstərdilər və bu gün də davam etdirirlər”. Deputat bildirib ki, Türkiyənin belə çətin zamanlarda yanımızda olması dünyaya da lazımi mesajlarını vermiş oldu. Türkiyə parlamenti sədrinin Azərbaycanın Müstəqillik Günündə ölkəmizə səfəri də dünyaya ünvanlanan açıq mesaj idi. “Türkiyə proseslərin başladığı ilk gündən etibarən bəyan edib ki, Azərbaycan hansı formada dəstək istəsə, Türkiyə onun yanında olacaq. Təbii ki, Türkiyə Prezidentinin köməkçisi Fuat Oktayın son çıxışı da təqdirəlayiqdir. Təbii ki, bu da bizim üçün çox qürurverici məqamdır”, - deyərək J.Əliyeva bildirib.

AZƏRTAC
25 oktyabr 2020-ci il

İbrahim Zeynalov,
Tarix fakültəsinin Azərbaycan tarixi
(humanitar fakültələr) kafedrasının professoru

ZƏNGİLƏN RAYONU TARİXİ ABİDƏLƏR YURDUDUR - MƏMMƏDBƏYLİ TÜRƏSİ

Azərbaycanda erkən sivilizasiya ilə həmyaşıd olan maddi mədəniyyət abidələri tariximizin daş yaddaşı kimi əvəzolunmaz sərvətidir. Bu abidələr, eyni zamanda, xalqımızın mədəniyyət tarixinin “arxivi”, qızıl səhifələridir. Tarixi abidələrimizin qorunması, gələcək nəsillərə çatdırılması, tədqiqi, mühafizəsi, bərpa və beynəlxalq aləmdə təbliği istiqamətində böyük işlər görülür. Prezident İlham Əliyev, Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva ölkə daxilində və xaricində bu sahədə böyük işlər həyata keçirirlər. Bütün bunlar isə Azərbaycanın global dünyaya öz maddi və mədəni mədəniyyəti ilə inteqrasiyasını təmin edir. Lakin 30 ildir Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş ərazilərimizdə abidələr və tarixi yerlər qəddarcasına dağıdılıb. Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsində və ona bitişik rayonlarda 13 dünya əhəmiyyətli - 6 memarlıq və 7 arxeoloji, 292 ölkə, 330 yerli əhəmiyyətli memarlıq, arxeoloji, bağ, park, monumental və xatirə abidələri, sənət nümunələri qalıb. Həmçinin bu ərazilərdə 40 mindən çox əşyanın toplandığı 22 muzey, yüzlərlə mədəni-maarif müəssisələri düşmən tapdağı altındadır.

Zəngilən rayonu Azərbaycanın özünəməxsus tarixi keçmişə malik bölgələrindəndir. Rayon ərazisindən axan Şərəkə çayının hövzəsində özünün tarixi ornamenti ilə seçilən onlarca türbə var. Bunlardan biri də oktyabrın 20-də ordumuz tərəfindən düşmən işğalından azad edilən Məmmədbəyli kəndindəki səkkizguşəli Yəhya ibn Məhəmməd türbəsidir. 1304-1305-ci illərdə inşa edilmiş türbə memarlıq-konstruktiv formasına görə digərlərindən seçilir. Türbə səkkizbucaqlı şəkildə inşa edilib və yuxarısı piramidalı günbəzlə tamamlanır. Divarları isə yonulmuş daşla çox səliqəli formada üzlənib. Bu müqəddəs ocaq kəndin ən hündür yerində, yaşılıqlar arasında yerləşir.

Məmmədbəyli türbəsi haqqında ilkin məlumatı XX əsrin 40-cı illərində rus tarixçisi İvan Şeblikin (1884-1947) verib. Abidə memarlıq quruluşu cəhətdən Füzuli rayonunda inşa edilən türbələrə fərqlənir. Türbə dövrümüzədək sala-

mat gəlib çatıb. Lakin 1993-cü ildə Zəngilan rayonu, o cümlədən Məmmədbəyli kəndi ermənilər tərəfindən işğal edildiyindən, türbənin hazırkı vəziyyəti haqqında məlumatımız yoxdur. Türbə yonulmuş ağ daşdan tikilib, lakin pərvazı tünd rəngli daşlardan hörülüb. Məmmədbəyli türbəsi Azərbaycanın bürəvəri türbələrinə bənzəyir. Abidənin karnizi qara rəngli daşdan işlənib, tikintisində isə çay daşlarından istifadə edilib. Türbənin divarı yükdaşıyıcı kütləyə və üzlüyə bölünür. Üzlük, eyni zamanda, divarın əsas hissəsini təşkil edir. Türbənin günbəzi iki qatdan ibarətdir. Daxili günbəz sferik, xarici günbəz isə piramidal formadadır. Deyilənə görə, bu abidədən Həkəri çayının digər sahilində Şərifan kəndinə yeraltı tunnel var imiş. 1975-ci ildə ilk dəfə yeraltı sahə təmizlənərkən türbənin sərdabəsi üzə çıxıb. Sərdabənin döşəməsi yaxşı cilalanmış daşlarla hörülüb. Orta əsrlərdə belə türbələr feodal əyanlarının və varlı şəxslərin qəbri üstündə ucaldılmış. Türbənin maraqlı və orijinal kitabəsi də diqqəti cəlb edir. Adi sıradan çıxıb sətirdən yuxarıda qaldırılmış kəlmələr, pozulub getmiş, lakin izi qalmış müəmmalı sözlər çətinliklə oxunur. Kitabə qapı yerindən yuxarı qövsvəri çatılmış bütöv daş üzərində həkk olunub. Ölçüsü 1,45 x 0,90 metrdir. Nəsx xətti ilə yazılmış altı sətirlik ərəbdilli kitabə oyma üsulunda işlənilib. İlk dörd sətirdə müqəddəs Qurani-Kərimdən ayələr verilir. İki sətirdə türbənin Məhəmməd əl-Hacın oğlu Yəhyanın şərəfinə hicri tarixi ilə 704-cü ildə (miladi 1305-ci il) tikildiyi göstərilib. Müəlliflərin verdiyi məlumata görə, binanın memarı və bənnası Əli Məcdəddindir. Anadoludan tutmuş Çinədək uzanan İpək Yolu üzərində, Zəngəzurun Səlimkeçidi adlanan yerdə Elxani Əbu Səid dövründə tikilən karvansaray var. Həmin yolun üzərində Məmmədbəyli kəndindəki Yəhya ibn Məhəmməd türbəsi qapısı üzərində qoyulan kitabə ölçüsü, forması, həkk olunma texnikasına görə, qeyd olunan karvansaray kitabəsi ilə oxşarlıq təşkil edir. Qeyd olunan kitabədə də memar Əli Məcdəddinin adı yazılıb. Türbənin səkkizguşəli korpusu piramidavəri örtüklə tamamlanıb. Dördbucaqlı qapı yeri yer səthindən xeyli hündürə qaldırılıb və üzərində nəbatı elementlərlə iki cərgə prizmatik stalaktitlərlə haşiyələnib. Haşiyə yuxarı hissədən düzbucaqlı çiyinlərlə tamamlanır. Türbənin tərəflərinin sahəsi də yuxarı hissədən düzbucaqlı çiyinlərlə tamamlanan taxça formasında işlənib. Stalaktit haşiyədən içəri, qapının üzərində, yuxarı hissədə qövsvəri çatılmış bütöv bir sal daş yerləşdirilib. Daşın yuxarı hissəsi 21 santimetr enində kitabə motivi ilə haşiyələnib. Haşiyənin içərisində daşın sahəsi 2 santimetrədək qazılmış yuxarı hissədən üçrəngli tax formasında salınıb. Bu hissədəki altı sətirlik ərəbcə kitabə süls elementli nəsx xəttilə oyma üsulunda yazılıb. Kitabə bəzi yerlərdə daş sınıb töküldüyü üçün xarabə olub və çox çətinliklə oxunub bərpa edilib. Kitabəni ərəbcə yazılmış yuxarı dörd sətirində Quran ayələri verilib. Qeyd edək ki, Əli Məcdəddinin

adı indiyədək memarlıq tarixində məlum deyil. Türbədə dəfn olunan Yəhya ibn Məhəmmədin kitabədə “zəif qul”, “miskin” kimi ləqəblərlə qeyd olunmasına baxmayaraq feodal təbəqəsinə məxsus şəxs olub. Yəhyanın atası Məhəmmədin kitabədə qeyd olunmuş “əl-Hac” ləqəbi tədqiqatçıları çox maraqlandırır. Bu ləqəb orta əsrlərdə dövlət xadimlərinə verilirdi. “Əl-Hac” ləqəbinin Azərbaycan dövlət xadimlərinə verilməsini bir sıra orta əsr ərəbdilli kitablər də təsdiq edir.

AZƏRTAC

27 oktyabr 2020-ci il

Kəmalə Nəcəfova,
Tarix fakültəsinin dekan müavini

ZƏNGİLİNİN ŞƏRİFAN VƏ ZƏRNƏLİ KƏNDLƏRİNDƏ VAXTILƏ AŞKAR EDİLMİŞ ARXEOLoji ABİDƏLƏR

Zəngilan rayonunun işğaldan azad edilmiş ərazilərində müxtəlif tarixi abidələr var. Həmin abidələr tariximizin araşdırılmasında böyük əhəmiyyət daşıyır. Şərifan şəhər yeri - Həkəri çayının sağ sahilində, onun Araz çayına töküldüyü yerin yaxınlığında, Şərifan kəndindən şimal-qərbdə yerləşir. Düzbucaqlıya yaxın plan quruluşuna malik şəhər yeri təxminən 9 hektar sahəni əhatə edir. Şəhər xarabalıqları bir tərəfdən dağ, digər tərəfdən isə çay ilə həddəndir. Abidənin ərazisinin şimal-qərb sərhədində, təpə üzərində XIV əsrə aid türbənin qalıqları vardır. Şəhər yerində arxeoloji qazıntılar 1974-cü və 1979-cu illərdə aparılıb. Abidənin mərkəzində mədəni təbəqənin qalınlığı 3 metr olduğu halda, şimal kənarında 2-2,75 metr olub. Aparılmış qazıntılar nəticəsində yaşayış evlərinin bünövrələri, hamam qalıqları, çəltik anbarı, təndirlər və külli miqdarda məişət əşyaları aşkara çıxarılıb, metal işləmə istehsalı ilə bağlı qalıqlar qeydə alınıb. Hamam kompleksinin ümumi salonu, üç hovuzu və qərb tərəfdə yerləşmiş üç kiçik otağı üzə çıxarılıb. Tapıntılar əsasən saxsı qab qırıqları, İran və Çindən gətirilmə fayans və seladon qab parçaları, şüşə məmulat və bir neçə sikkədən ibarətdir. Arxeoloji materiallar XIII-XVII yüzilliklər üçün səciyyəvi olduğundan Şərifan şəhər yeri də həmin dövrə aid edilir. Ağca-Aşıq yaşayış yeri Xudafərin körpülərindən 4 kilometr aralıda Zərnəli kəndində yerləşir. Abidə 1974-cü ildə Xudafərin arxeoloji kompleks ekspedisiyası tərəfindən qeydə alınıb. Yaşayış yerinin sahəsi 6 hektardır. İlkən kəşfiyyət xarakterli arxeoloji tədqiqatlar nəticəsində V-XIII əsrlərə aid xeyli artefaktlar əldə edilib. Tapıntılar arasında keramika nümunələri çoxluq təşkil edir. IX-XII əsrlərə aid şirli keramika nümunələri xüsusilə diqqətəlayiqdir. İlkən tədqiqatlar nəticəsində yaşayış yeri V-XIII əsrlərə aid edilir. Xatırladaq ki, Zəngilanın Şərifan və Zərnəli kəndləri oktyabrın 20-də işğaldan azad edilib.

AZƏRTAC
27 oktyabr 2020-ci il

Afaq Ağayarova,
Jurnalistika fakültəsinin doktorantı

AZƏRBAYCANIN QARABAĞ DƏRSİ

İllərdir ki, xalqımızın ümumilli dərdi olan Qarabağın bir anda bizim üçün, dünyaya üçün dərsə çevriləcəyini hardan bilə bilərdik?! 27 ildən sonra, sentyabrın 27-də başlanan bu haqq savaşı təkcə doğma torpaqlarımız uğrunda aparılan mücadilə deyil, eyni zamanda haqqın ədalətsizlik, doğrunun yalan, cəsarətin qorxu, qısacası, xeyirin şər üzərində mübarizəsidir. Bu mübarizə ilə yenilməz ordumuz ədalətsizliyi ədalətlə devirərək düşmənə göstərdiyi münasibətin timsalında xalqımızın öz milli mədəniyyətinə, əxlaqi prinsiplərə, humanizmə sədaqətini hər an nümayiş etdirir. Ərazi bütövlüyümüzlə yanaşı, ümidlərimizi, Qarabağ sevincimizi də bərpa edən Vətən övladları xalqımızın illərdir qurumayan göz yaşını silərək, dahi Mövlana Cəlaləddin Ruminin “Çıxacağım yerə səbri nərdivan edirəm” kəlamını əmələ çevirərək bütün dünyaya təmkin dərsi keçirlər.

Bəşəriyyətin sivilizasiya etdiyi bir çağda işğalçılıq, soyqırım aktı, hərbi cinayətlər törətməkdən çəkinməyən Ermənistanın anti-humanist davranışlarına qarşı son dərəcə soyuqqanlı münasibət sərgiləyən müzəffər ordumuzun bu təmkini döyüş meydanında da tətbiq etməsi, düşmənin çoxsaylı təhrikədi cəhdlərinə uymaması yüksək peşəkarlıq nümunəsidir. Acı məğlubiyyətin intiqamını ənənəvi olaraq dinc və sivil əhəlidən almağa vərdiş edən, müharibənin də bir qayda-qanunu, işğalın da bir qırmızı xətti olduğunu unudan əks tərəfin son dərəcə vandal münasibətinə adekvat cavabın yalnız və yalnız ön cəbhədə verilməsi xalqımızın həтта düşmən qarşısında belə, mərd duruşuna dəlalət edir. Bu mərdlik yalnız ordumuzda deyil, Ali Baş Komandanımız başda olmaqla, xalqımızın bütün nümayəndələrində, körpəsindən tutmuş, yaşlısına qədər hər kəsdə öz təzahürünü tapır. Belə ki, düşmənin 11 oktyabr 2020-ci il tarixində humanitar atəşkəs rejimi şəraitində öz növbəti təxribatçılıq fəaliyyətini həyata keçirərək ölkəmizin ikinci paytaxt şəhəri Gəncədə terror aktı törətməsi, günahsız insanları istisnasız olaraq, azyaşlı və qoca kateqoriyasına ayırmadan hədəf alması, bütün bunların müqabilində isə dağıntılar altından yaralı halda çıxarılan balaca Bəxtiyarın dünyanın belə diqqətini cəlb edən məğrur gülümsəməsi acizlikdən doğan davranış

qarşısında misilsiz cəsarət nümunəsi sayıla bilər. Eyni dilə, dinə və mədəniyyətə mənsub Türkiyə dövləti ilə heç bir diplomatik məqsəd güdməyən, tam təmənnasız səciyyə daşıyan, sevgi ilə yoğrulmuş birliyimiz, eyni millətin iki dövləti olaraq çətin zamanlarda, dar məqamlarda qarşılıqlı dostluğumuz bütün dünyaya sadəcə müttəfiq deyil, qardaş olmağın da mümkünlüyünü bir daha sübut edir. Biz namərdlərə mərdliyimizlə, informasiya müharibəsində üstümüzə atılan, heç bir həqiqət payı olmayan böhtanlara doğrularla, nifrətə hümanizmlə, yəni yamanlığa yaxşıqla cavab veririk. Beləliklə, Azərbaycan əsgəri torpaqlarımızın hər qarışını geri alaraq düşməyə dürüstlük, mərdlik, insanlıq, on milyonluq Azərbaycan isə yeddi milyardlıq dünyaya Qarabağ dərsi verir! Supergüc dövlətlər olmasa da, əsas odur, haqq bizimlədir! Çünki böyük türk şairi Tofiq Fikrətin təbirincə desək: “Zülmün topu var, gülləsi var, qələsi varsa, Haqqın da bükülməz qolu, dönməz üzü vardır”.

Son olaraq isə, bir zamanlar yalnız Azərbaycana, indi isə bütün dünyaya bəyan olduğu kimi: “Qarabağ Azərbaycandır!”

*mektebgushesi.az
27 oktyabr 2020-ci il*

Rəhman Mirzəlizadə,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

KƏNDİMİZƏ SON 5 KİLOMETR...

Nənəm Füzulinin işğaldan azad olunması xəbərini eşidəndə durub bizə gəlmişdi ki, ay bala, sən savadlı uşaqsan, o xəritədə mənə göstər görüm, Qubadlıya çox qalıb? Son günlər isə Qubadlıda şiddətli döyüşlərin getdiyini eşidəndən yazıq arvad içini yeyirdi. Son xəbər proqramı başa çatır. Yəqin işğaldan azad edilmiş yeni əraziləri sabah deyirlər düşüncəsiylə televizorun səsini azaldıb söhbətə davam edirik. İki gündür, hansısa kəndin, yaxud da şəhərin alınması müjdəsi gəlmədiyindən sosial şəbəkələrdə olduğu kimi, evimizdə də durğunluqdur. Qəfil telefonuma bildiriş gəlir: “İlham Əliyev: Bu gün Azərbaycan Ordusu Zəngilan, Cəbrayıl, Qubadlı rayonlarının bir neçə kəndini və Qubadlı şəhərini işğalçılardan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!” - Qubadlı azad edilib!!! - səsim titrəyir. Qubadlıni heç vaxt görməyənlər, yəni ora işğal ediləndən sonra doğulanlar - əmilərimin övladları, qardaşım və mən sevin-cimizi bağıraraq, bir-birimizə sarılaraq bölüşürük. Orada doğulub böyüyənlər - atam, əmilərim və nənəm isə susublar, daha doğrusu, donub qalıblar. Əmim dediklərimə inanmır:

- Dəqiqdir? Prezident tvit atıb?

- Hə, ay əmi, indicə yazdı, dəqiqdir. Prezidentin atdığı tviti əmimə göstərirəm. Deyəsən, yavaş-yavaş hamının “donu açılır”. Hamı bir-birinə qarışır, səs-küy qoparır, sevinir. Nənəm isə bütün bu səslərin fonunda ağlaya-ağlaya nələrsə danışır, şükür edir. Atam zəng edib bir-bir qohumlarımızı müjdələyir. 2 yaşlı əmim oğlu heç nə başa düşməsə də, hamının sevindiğini görüb ora-bura qaçır, gülür. Mənə ilk təbrik zəngi dostum Fehrüz Rzadan gəlir:

- Təbriklər, Rəhman, ailəni də əvəzimdən təbrik et. Bir də qonaqlığım yadından çıxmasın. Qardaşım pəncərədən boylanır:

- Qulaq asın, gəmilər siqnal verir!

Pəncərənin qabağına gəlirik. Jurnalistlərin yaşadığı qarşımızdakı binadan qışqırıqlar, alqış səsləri eşidilir, binanın həyətindən himnimiz səslənir.

- Daha nə qaldı ki, Qubadlıdan bizim kəndə - Tarovluya 5 kilometrlik yoldur.

- Əmim əlləri ilə dizlərini ovuşdurur.

- Maşını yaxşı sürsən, 15 dəqiqəyə kəndimizdəsən.
- Hə, Qubadlı şəhərindən çıxan kimi yuxarı yol qalxır, o yolla çıxıb təpəni aşırırsan, bizim kəndimizdir.
- Atam təsdiqləyir.
- Ata, indi getsək, oradakı evimizi tapa bilərsən? Yeri yadında qalıb?
- Qardaşım soruşur. Nənəm atamı gözləmədən cavab verir:
- Bəs nə, bala, kəndin girişindən gözlərimi bağlasalar, əllərimlə toxuna-toxuna taparam evimizi, - Əlləri ilə kəndin rəsmini çəkir - bax, kəndə girən kimi birinci Yediyargilin evidir, sonra bir az qabağa gedirsən, Şəkəralı əmingilin evi var. Məzahirgilin talvarından sağa dönüb bir az qabağa gedirsən, bizim evimizdir.
- Nənəmin gözləri yaşarır.
- Sağ tərəfdə də rəhmətlik babanın Bəhrəm dayısıgilin evidir.
- Hiss edirəm ki, nənəm Bakıda yaşadığı 28 il ərzində öz ləhcəsində unutduğu bəzi sözləri də artıq Qubadlı şivəsində deyir.
- Bir də Tarverdi dərəsi var. - Əmim əlavə edir.
- Niyə ona Tarverdi dərəsi deyirlər? - Qardaşım maraqlanır.
- Tarverdi bizim ulu babamız olub. Elə kəndimizi də Tarverdi baba salıb.
- Doğrudan? - Bunu indiyəcən bilməməyimə təəccüblənirəm.
- Hə, indi danışım necə olub, - Əmim həvəslənir. - deməli, iki qardaş olublar - Tar və Allahverdi. Onlar əvvəl Teymur Müskanlı kəndində yaşayırmışlar. Sonra bir qan davası düşüb, bir qardaşlarını öldürüblər. Onlar da qardaşlarını qətlədən adamı öldürüb o kənddən çıxıblar. Onda hələ bizim kənd yox idi. Məşənin ortasında bir tala idi. Gəlib bu talada kənd salıblar. Tar babanın əsl adı Tarverdi olub, Tar ləqəbi idi. Elə sonradan kəndə də onun adını veriblər - Taroğlu, yəni Tarın oğullarının kəndi. Amma ad sonradan təhrif edilib, olub Tarovlu.
- Uşaqlar, sizə maraqlı bir şey danışım, - Əmim stolunu qabağa çəkir.
- Bizimkənddə bir arx var idi, ermənilər donuzlarını gətirib orada suvarırdılar. Nənəniz bizim mal-qaranı o arxa su içməyə qoymurdu, deyirdi, erməninin donuzu su içib oradan, iyənirəm.
- Ay nənə, heyvandı da ikisi də.
- Qardaşım gülür.
- Yox, bala, donuz murdar heyvandır, o, ağzını vuran yerdən bizim heyvanlar necə su içsin?
- Nənəm əmimi dindirir:
- Görən, ermənilər Mir Məhəmmədin qəbirinə dəyməyiblər?
- Burasını nənəmin öz ləhcəsində yazmasam, olmaz - Allah erməninin əvini yıxsın, həylə millətin gərək kökü kəsilsin! Gül kimi yerlərimizdən qavdılar bizi.

Mir Məhəmmədin adını evdə tez-tez eşidirdim, həmişə onun qəbirinə and içirdilər. Deyirlər, ağır seyid olub.

Atam tez-tez pəncərənin önünə gəlib siqaret çəkir. Nənəm sakitcə durub yan otağa keçir. Arxasıya gedirəm. Babamın divardan asılmış şəkili öpür, nəsə pıçıldayır. Bu şəkil bizim ailənin işləmək üçün Qubadlının işğaldan azad edilməyini gözləyən yatmış saati idi...

“525-ci qəzet”
27 oktyabr 2020-ci il

“RUSIYA-TÜRKİYƏ ƏMƏKDAŞLIĞI BU PROBLEMI HƏLL ETMƏK QABİLİYYƏTİNDƏDİR”

“Həm cəbhədə, həm də siyasi müstəvidə mübarizə davam edir. Daha doğrusu, Minsk Qrupunun həmsədr ölkələri onun fəaliyyətini dirçəltmək istəyirlər və birbaşa iştirakda maraqlıdırlar. Ona görə, hər biri ayrı-ayrılıqda birincilik uğurunda mübarizə aparır”.

Publika.az xəbər verir ki, bunu siyasi elmlər doktoru, professor Ramiz Sevdimaliyev deyib. R.Sevdimaliyev qeyd edib ki, Rusiyada danışıqlar baş verən kimi, Amerika tərəfi də aktivliyi ələ almaq istədi və xarici işlər nazirlərini dəvət etdilər, görüş keçirildi: “Sonra da elan etdilər ki, çox gözəl nəticələr əldə ediblər. Düzdür, o gözəl nəticələr nədən ibarətdir, heç kəs başa düşə bilmir. Yəqin nəticə ondan ibarətdir ki, Amerikada noyabrın əvvəlində prezident seçkiləri olacaq və Donald Tramp bu məqamdan istifadə edərək öz erməni seçicilərinə müraciət edib, onların dəstəyini almaq istəyir. Yeri gəlmişkən, dünən də seçicilər qabağında çıxışında Tramp gördü ki, seçicilər arasında bir neçə erməni var və dərhal ermənilərin ünvanına tərifi sözlər işlətdi və dedi ki, Qarabağ məsələsini həll edəcəkdir. Düzü, bu, sözdən artıq bir fikir deyil. Yəni ki, özünü doğruldası fikir deyil”.

Türkiyənin Cənubi Qafqaz ölkələrinin üçü ilə də yeganə həmsərhəd ölkə olduğunu diqqətə çatdıran R.Sevdimaliyev bildirib ki, nə İran, nə Rusiya, nə digər hansısa ölkə hər 3 ölkə ilə həmsərhəddir: “Türkiyənin Cənubi Qafqazda iştirakı bütün proseslərdə birmənalıdır. Çünki bütün global layihələrin birbaşa iştirakçısıdır. O, bu layihələrin reallaşması üçün müəyyən mənada xab rolunu oynayır. Türkiyə böyük sabitləşdirici qüvvəyə malikdir. Digər tərəfdən, Türkiyənin Rusiya ilə özünəməxsus problemləri olsa da, onlar o müxtəlif problemlər sahəsində Rusiya ilə əməkdaşlıq etməyə qadirdirlər və əməkdaşlıq da edib, o problemləri həll edirlər. Suriya, Liviya münaqişəsi və digər məsələlərlə bağlı görürük ki, hazırda Rusiya ilə Türkiyə əməkdaşlığı böyük problemi həll etmək qabiliyyətindədir”.

R.Sevdimaliyev nəzərə çatdırıb ki, Türkiyə həmsədr ölkə olmasa da, Minsk Qrupu ölkələrindən biridir: “Yəni faktiki olaraq Türkiyənin Cənubi Qafqazda proseslərdə iştirakı danılmazdır və Türkiyə Rusiya ilə birlikdə Dağlıq Qarabağ probleminin həllində, Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad edilməsində, regionda sülhün bərqərar olmasında güclü rol oynaya bilən ölkədir. Türkiyənin

buna resurları, gücü və aktiv istəyi də var. Türkiyə beynəlxalq hüququ dəstəkləyən ölkədir və bunu dəfələrlə bəyan edib ki, beynəlxalq hüquq normaları bərpa olunmalıdır. Bu baxımdan, mənə elə gəlir ki, son nəticədə Dağlıq Qarabağ probleminin həlmi, Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad edilməsi istiqamətində Türkiyə və Rusiya birgə çıxış etməyə məhkum olacaq və onların birgə əməkdaşlığı sayəsində Azərbaycan əraziləri işğaldan azad olunaraq, bölgədə sabitlik bərqərar olunacaq”.

publika.az
28 oktyabr 2020-ci il

İbrahim Zeynalov,
Tarix fakültəsinin Azərbaycan tarixi
(humanitar fakültələr) kafedrasının professoru

ZƏNGİLANDA “ŞƏHRİ ŞƏRİFAN” ABİDƏSİ

Azərbaycanın Zəngilan bölgəsində XX əsrin ortalarından başlayaraq aparılan arxeoloji qazıntılar zamanı aşkarlanan abidələr, küp qəbirlər, məişət əşyaları, qədim sikkələr və s. bu ərazinin qədimliyini göstərir. XIV əsrdə yaşamış tanınmış tarixçi və coğrafiyaşünas Həmdulla Qəzvininin məlumatlarında Pircavan kimi nəzərdə tutulan şəhər hicri tarixi ilə 15-ci ildə (yəni 636-cı ildə) əsası qoyulmuş Zəngilan şəhəridir. Zəngilan isə Pircavan şəhərinin və ətraf kəndlərin yerləşdiyi tarixi mahalın adı idi. Rayona 1930-cu ildə Zəngilan adı verilib. XX əsrin 70-ci illərində rayonun ərazisində arxeoloji qazıntı işləri genişləndirilib. Orada “Şəhri Şərifan” və ya “Şəhri Xəlifan” adı ilə tanınan orta əsrlər şəhərinin xarabalığı aşkar olunub. Şəhər qalığının ərazisi 9 hektara yaxındır. Əlverişli coğrafi və strateji mövqedə yerləşmiş şəhər qərb tərəfdən dağ silsiləsi, şərqdən Həkəri çayının sıldırım sahilı ilə əhatə olunub və Cənubi Qafqazdan keçən baş ticarət yolunun üzərində yerləşir. Arxeoloji qazıntılar burada ilk mədəni təbəqənin olduğunu və IX əsrdən insan yaşadığını söyləməyə əsas verir. Şəhər XIV-XVII əsrlərə kimi mövcud olub.

Qazıntılar və tapılmış arxeoloji materiallar şəhərdə dulusçuluq və metalışləmə sənətinin inkişaf etdiyini göstərir. Şəhərin iqtisadiyyatında əkinçilik xüsusi yer tuturdu. Abidənin böyük bir hissəsini Həkəri çayının selləri yuyub aparıb. Abidənin, ancaq sərdabə hissəsi bizə gəlib çatıb. Tədqiqatçıların verdiyi məlumata görə, Azərbaycan orta əsrlər memarlığında ən qiymətli abidə olan bu kompleks XII-XIII əsrə aid edilir. Onun yeraltı hissəsi plana görə çıxıntılara malik kvadrat şəklindədir və ölçüləri 5,4 x 5,4 metrdir. Sərdabənin 3 qolu çatmataqla, dördüncü tərəfi isə müstəvi tavanla örtülüb. Giriş yolu, mehrabı və divarları nisbətən yaxşı vəziyyətdədir. Maraqlıdır ki, giriş və mehrab olan tağ naxışlanıb, digər tağlarda belə naxış yoxdur, abidə içəridən və çöldən dördkünc formalıdır. Üstünün uçuğundan məlum olur ki, künclərdə boşluqları doldurmaq üçün saxsı qablardan istifadə olunub. Bu da içəridə dua oxunan zaman səsin ahəngdar və təsirli olmasına imkan yaradırdı. Abidənin cənub divarında dördbucaqlı formada taxçaya oxşar,

çox da dərin olmayan mehrab var. Onun yan tərəfləri nazik sütunlarla bəzədilib. Abidənin tağı arxivoltu prizmatik çıxıntılı formadadır. Onun üstü üçbucaq şəkilli xonçalarla bəzədilib. Divarlar yaxşı cilalanmış daş piltələrdən hörülüb. Onun şərq qolu çatmatağa örtülüb. Həmin qolun qurtaracağında üstükəsilmiş tağ şəkilli qapı yeri var. O, müstəvi tağ-tavanla örtülü dəhlizə açılır. Tikintinin mərkəzi hissəsi günbəzlə örtülüb. Divarlar və tağlar yaxşı cilalanmış daş piltələrdən hörülüb. Abidənin yerüstü qalıqları onun bürcvari türbələrə oxşarlığını sübut edir. Burada aparılan tədqiqatlar zamanı şəhər ətrafında iki qəbiristanlığın olduğu müəyyən edilib. Onlardan biri şəhərin varlı əhalisinə məxsus sərdabə tipli qəbirlərdir. Onlar ağ daşla inşa edilib, əksər hallarda qapıüstü və ya mehrabvarı hissədə həndəsi və nəbatı formada naxışlanıb. İkinci qəbiristanlıq isə şəhərin cənub-qərbində yerləşən, üstü dirəklərlə örtülən qəbirlərdən ibarətdir. Hər iki qəbiristanlıqda dəfn islam adəti üzrə aparılıb. Üç metr dərinlikdə aşkar edilmiş hamam kompleksi çox maraq doğurur. Əsasən bişmiş kərpicdən Naxçıvan-Təbriz memarlığı üslubunda inşa edilən bu kompleksin su qızdırılan otağı, buxarxanası, yuyunmaq yeri və hovuzları salamat qalıb. Şərifanda arxeoloqlarımızın apardıqları qazıntı-lar zamanı xeyli miqdarda maddi mədəniyyət qalıqları aşkar edilib. Əldə edilən bu materiallara görə arxeoloqlarımız qeyd edirlər ki, şəhər tipli yaşayış məskəni olan Şərifanda XIV-XVIII əsrlərdə intensiv yaşayış olub.

AZƏRTAC

29 oktyabr 2020-ci il

Ağarza Elçinoğlu,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

ZƏNGİLƏNİN İŞĞALINDAN 27 İL ÖTMÜR!

İllərdir ki, bir cümlə hər ilin eyni günü onsuz da sağalmayan yaramızı təzələyirdi - “Zəngilanın işğalından bu qədər il ötür”... Hələ keçən il “Zəngilanın işğalından 26 il ötür” deyiləndə sinəmizə saplanan bıçaq bir daha tərpənib yaramızı qanatdı. 1988-ci ildən 1993-cü ilin oktyabrının sonunadək düşməne baş əyməyən, yağı hücumlarına sinə gərən, yüzlərlə şəhid verən Zəngilan işğala məruz qalan ən sonuncu rayon oldu. Rayon işğal olunmazdan qabaq erməni qüvvələri tərəfindən tam olaraq mühasirəyə alınmış və on minlərlə insan ölüm təhlükəsi ilə üz-üzə qalmışdı. Hər tərəfdən mühasirədə qalan sakinlər Araz çayını keçərək xilas olsalar da, rayon 1993-cü ilin oktyabr ayının 29-da Rusiyanın köməyi ilə erməni silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edildi. Bu illər ərzində Zəngilansız qalsaqda onu bir an belə unutmadıq. Çünki bilirdik ki, gec-tez biz bütün işğal edilmiş torpaqlarımızı qayıdacağıq. Həmişə də bu arzu ilə yaşayırdıq...

Bu gün də ermənilərin Zəngilanı işğal etdiyi gündür - 29.10.1993. Lakin Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyətli mövqeyi və rəşadətli ordumuzun səyi nəticəsində Zəngilanın işğalından 27 il ötmür! Belə ki, sentyabrın 27-dən başlayaraq müzəffər ordumuz ermənilərin növbəti təxribatının qarşısını alaraq əks-hücum əməliyyatlarına başladı. Bir ay ərzində işğaldan azad edilən 4 şəhərdən biri də Zəngilan şəhəri oldu. Şəhər 20 oktyabr 2020-ci ildə ordumuz tərəfindən işğaldan azad edildi və bununla da Azərbaycan-İran sərhədi bərpa olundu, bütün sərhədboyu ərəzilər sərhədçilərimizin tam nəzarəti altına keçdi. Zəngilanın azad edilməsi orada həlak olanları və 27 illik həsrəti unutmurmasa da, onun işğal tarixinin üzərindən birdəfəlik xətt çəkdi! Zəngilan inzibati rayon kimi 1930-cu ildə təşkil edilib. Şimaldan Qubadlı, şərqdən Cəbrayıl, cənubdan İran İslam Respublikası, qərbdən isə Ermənistan Respublikası ilə həmsərhəddir. Zəngilan Birinci Qarabağ müharibəsində 188 şəhid verib, bu günədək rayonun 44 sakini itkin düşmüş sayılır. Bakı-Culfa-Naxçıvan dəmiryolunun üzərində yerləşən bu rayon mühüm strateji əhəmiyyətə malikdir. Rayonun iqtisadiyyatının əsasını kənd təsərrüfatı -üzümçülük, tütüncülük və heyvandarlıq təşkil edib. Bir şəhər, bir qəsəbə və 83 kənddən ibarət olan Zəngilanda işğal olunmazdan əvvəl 9 məktəbəqədər müəssisə, 19 ibti-

dai məktəb, 15 orta məktəb, bir texniki peşə və musiqi məktəbi, 35 kitabxana, 8 mədəniyyət evi, 23 klub müəssisəsi və 22 kinoqurğu var idi. Zəngilanın ərazisi arxeoloji və memarlıq abidələri ilə zəngindir. Onlardan ən böyüyü “Şəhri Şərifan” adı ilə tanınan bir orta əsr şəhərinin xarabalıqlarıdır. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin “İşğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində ətraf mühitə və təbii sərvətlərə dağıdıcı təsiri müəyyənləşdirən operativ mərkəz”i işğaldan sonrakı dövrlərdə rayon ərazisində təbii sərvətlərin ermənilər tərəfindən dağıdılmasına dair aşağıdakı faktları aşkarlayıb: Zəngilan meşə təsərrüfatının Topmeşə sahəsinin qoz, şər q çınarı və digər qiymətli ağacları ermənilər tərəfindən tamamilə qırılaraq material kimi daşınıb. Ermənilər dəfələrlə Bartaz və Vejnəli sahələrində olan ardıc meşələrində güclü yanğınlar törədib, Meşə Təsərrüfatı İdarəsinin inzibati binasını yandırmış, binanın ətrafında olan 2 hektara yaxın çoxillik qoz, çinar və şam ağaclarını tamamilə qırıblar. Daşbaşı və Leşkar meşələrində 55 hektar ərazini əhatə edən qoz meşəsinin 40-50 illik qoz ağacları, həmçinin Top və Şükürataz meşə sahəsində olan 350-400 illik yaşlı palıd ağacları da qırılıb daşınmış və ərazi yandırılmışdır.

Əminəm ki, Zəngilanın azadlığı ona əvvəlki gözəlliyini, əzəmətini bəxş edəcək. 707 km² ərazidən ibarət olan rayonun 42 min nəfərdən çox sakini var ki, bu gün onlar məcburi köçkün statusunu birdəfəlik itiriblər. Bu gün on minlərlə zəngilanlı sevincə doğma Vətənlərinə getməyi səbirsizliklə gözləyirlər. Bu gün bütün Azərbaycan xalqı zəngilanlı, şuşalı-qarabağlıdır!

24media.az
29 oktyabr 2020-ci il

İbrahim Zeynalov,
Tarix fakültəsinin Azərbaycan tarixi
(humanitar fakültələr) kafedrasının professoru

ZƏNGİLANIN ÇINAR MEŞƏSİ AVROPADA ƏN BÖYÜK, DÜNYADA İSƏ KANADADAN SONRA İKİNCİ YERİ TUTUR

Azərbaycan maddi-mədəniyyət abidələri ilə yanaşı, flora və faunasının zənginliyinə görə də fərqlənir. Bu baxımdan ölkəmizin diqqəti cəlb edən bölgələrindən biri də Zəngilan yurduudur. XIV əsrdə yaşamış məşhur coğrafiyaşünas və tarixçi Həmdullah Qəzvininin yazdığına görə, Zəngilan bölgəsi hələ qədim zamanlardan sıx meşələri, münbit vadiləri, yaşıl bitki örtüyü, gur sulu çayları ilə diqqəti cəlb edib. Çinar meşəsi təkcə Zəngilan rayonunun deyil, bütün Azərbaycanın flora-faunasının zənginliyində mühüm yer tutur. Mənbələr sübut edir ki, Azərbaycan Respublikasının Zəngilan rayonunda, Bəsitçay hövzəsində yerləşən təbii çinar meşəsi sahəsinə, ağacların fiziki sağlamlığına, görünüşünə görə dünyada ikinci, bəlkə də birinci meşədir.

Coğrafiyaşünas tədqiqatçı Oqtay Ələkbərov qeyd edir ki, çinar (Platanus) - çinar fəsiləsinin bitki cinsindən olmaqla tarixi çox qədim olan Kaynazoy erasının üçüncü dövr florasının yadigarı sayılır. Digər müəlliflər və coğrafiyaşünaslar qeyd edirlər ki, Zəngilan çinarı görkəminə, fiziki vəziyyətinə, nadir bioekoloji əlamətinə görə bənzərsizdir və onu Şərqi florasının mirvarisi, möhtəşəm gövdəsi və füsunkarlığına görə isə Cənubun nəhəng ağacı adlandırırlar. Çinar meşəsi çox nadir yaşıllıq füsunkarlıq mənbəyidir və Zəngilan bölgəsi üçün xüsusi, əvəzolunmaz gözəllik verirdi. Zəngilan çinarları dünyada bitən 8 çinar növündən biri idi. Çinar ağacının Azərbaycanda iki növünün mədəni mənşəli və yabanılaşmış növlərinin bitdiyi məlumdur. Azərbaycanda yayılan çinar növünün əsasını Zəngilan çinarları təşkil edir. Bu çinar növü Şərqi çinarı və ya barmaqyarpaqlı çinar adlanır. Şərqi çinarı dünyanın bir sıra bölgələrində, o cümlədən Yunanıstanda dağ ətəklərində, Aralıq və Egey dənizləri sahillərində, Kipr, Krit və Rodos adalarında, kiçik və orta Asiyada, Cənubi Qafqazda geniş yayılıb.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti zamanında sahəsi 120 hektara yaxın olan Zəngilanda Çinar meşəsi bütünlüklə Azərbaycana məxsus idi. Azərbaycanda sovet

hakimiyyətinin elə ilk illərində Zəngəzur torpaqlarının Ermənistana verilməsi ilə Bəsitçay vadisindəki çinar meşəsinin bir hissəsi - Xaçın çay və Şıxavuz çayvadiləri boyunca yayılan ağacları indiki Ermənistanın Qafan rayonunun Nerkin-Hand, Sav və Şıxavuz kəndləri ərazisində qalıb. Beləliklə, ermənilər keçmiş sovet himayədarlarının əli ilə çinar meşəsinin də bir hissəsi işğal etdilər.

Görkəmli təbiətsünas alim, akademik Həsən Əliyevin təşəbbüsü ilə nadir təbiət abidəsi olan çinar meşəsini qorumaq məqsədilə Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin 1974-cü il 4 iyul tarixli qərarına əsasən Zəngilan rayonunun ərazisində 117 hektar sahəni əhatə edən Bəsitçay Dövlət Təbiət Qoruğu yaradılıb. Çox təəssüf ki, 1980-ci ildə çinar meşəsinin ümumi sahəsi 10 hektar azalaraq 107 hektar təşkil edib. Hesablamalara görə, Azərbaycanda çinar meşəsinin ümumi sahəsi 120 hektara yaxındır. Zəngilanın çinar meşəsi Avropada ən böyük, dünyada isə Kanadadan sonra ikinci yeri tutur. Hazırda Kanada dövlətinin bayrağının üzərindəki Şərq çınarı yarpağının təsviri uzun müddətdir ki, Kanadanın rəmzinə çevrilib. Bununla yanaşı, bir çox müəlliflər öz tədqiqatlarında, hətta belə qənaəətə gəlirlər ki, Zəngilanın çinar meşəsi - Şərq çınarı meşəsi dünyanın ən böyük meşə zolağıdır. Tədqiqatçı, coğrafiyaşünas Oktay Ələkbərov da öz araşdırmalarına əsaslanaraq belə bir nəticəyə gəlir ki, Zəngilanın çinar meşəsi Yer kürəsinin ən böyük çinar meşəsidir və bu meşə massivi sahəsinin böyüklüyünə görə dünyada birincidir.

Alimlərimizin qeydlərinə görə, Şərq çınarları tez böyüyən, susuzluğa davamlı və uzunömürlü ağaclar sırasına daxildir. Çınarlar 200-300 ilə qədər yaşaya bilər. Çinar ağacı müxtəlif məqsədlər üçün istifadə baxımından da olduqca dəyərli hesab edilir. Onun materiallarından tikinti materialı kimi, parket, mebel istehsalında, gəmiqayırmada və həmçinin dekorativ ağac kimi yaşıllaşdırmada istifadə edilir. "Zəngilanın çinar meşəsi təkcə yerli mütəxəssislərin, coğrafiyaşünas alimlərin deyil, həm də dünya elminin görkəmli tədqiqatçılarının diqqətini cəlb edib. Tədqiqatçı, coğrafiyaşünas Oktay Ələkbərov "Zəngilanın çinar meşəsi" yazısında bir sıra yerli və xarici alimlərin Zəngilan çınarları ilə yerində tanış olmaq üçün meşəyə gəldiklərini qeyd edir. Ekspedisiya nümayəndələri Zəngilan çınarları ilə yerində tanış olaraq, onların hündürlüyü, diametri, xüsusiyyətləri, görkəmi haqqında ətraflı məlumat toplayıb və öz yazılarında bunlardan bəhs ediblər. Alimlərin fikrincə, çınarlar çay boyunca yayılmağa meyillidirlər. Görünür, Azərbaycanın flora-faunasından asılı olaraq ölkəmizin ərazisində çinar ağacları daha çox təbii yolla cücərib, bitir, böyüyür. Bu baxımdan Zəngilan rayonunda formalaşan, nəhəng bir görkəm alan və gözəlliyə çevrilən çinar meşəsi Zəngəzur silsiləsinin şərq yamaclarından başlayır və axan Bəsitçay boyunca 12-15 kilometr ərazidə yayılıb. Ermənistanın təcavüzü nəticəsində digər tarixi və mədəni abi-

dələrimiz kimi Zəngilan çinar meşəsi də mənfur qonşularımız tərəfindən vəhşicəsinə talan edilib. Sentyabrın 27-dən Ermənistanın Azərbaycana qarşı növbəti hərbi təcavüzündən sonra ordumuz əks-hücum əməliyyatlarına başlayaraq Dağlıq Qarabağ bölgəsində bir sıra əraziləri, o cümlədən Zəngilan şəhərini, rayonun bir sıra kəndlərini, Mincivan və Ağbənd qəsəbələrini, o cümlədən çinar meşəsini erməni işğalından azad etdi.

Əminik ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərimiz dövlətimiz tərəfindən abad və dilbər guşələrə çevriləcək. Həmçinin çinar meşəsinin əvvəlki vəziyyəti, görkəmi, gözəlliyi, füsunkarlığı özünə qaytarılacaq və yenə də dünyanın diqqət mərkəzində olacaq.

AZƏRTAC
29 oktyabr 2020-ci il

Günəl İsgəndər (Orucəliyeva),
İctimaiyyətlə əlaqələr və informasiya şöbəsinin müdiri

“OXUDUĞUMUZ HƏR SƏTİRİN ARASINDAN KƏLBƏCƏRİN, LAÇININ, ŞUŞANIN SƏNƏ BAXDIĞINI HİSS EDİRSƏN”

Bütün varlığımız milyonların yığıldığı bir ürəyə - Azərbaycana köklənib. Əlimə qələm götürüb yazdığım hər cümlədə, hər mətndə Vətən olsun istəyirəm. Vətən savaşının, haqq müharibəsinin getdiyi bir zamanda nə yazsan, nə oxusan gəlib ana vətən, doğma torpaq mövzusunun üzərində dayanır, oxuduğumuz hər mətndə, sətirlerin, cümlələrin, sözlərin arasından Füzilinin, Kəlbəcərin, Laçının, Şuşanın... sənə doğru baxdığını hiss edirsən.

“Müharibə uşaqları”nın gözlərinin fotolentinə yazılan kadrlarla müqayisəyə gəlməsə də, 20 Yanvar hadisələri, atamın Şəhidlər Xiyabanı məzarlarının qazılmasına kömək üçün tez-tez evdə olmaması, şəhidlərin dəfni, Qarabağ müharibəsi qazisi Yaşar xala oğlumun 20 Yanvarın növbəti günü xəstəxanalara yaralı daşıyaraq üst-başının tamam qan içində bizə gəlməsi... yaddaş lentimə birdəfəlik həkk olunan görüntülərdir. Və bir də qərənfillər... Bu tip xatirələri unutmuş hesab edirsən bəzən, amma əslində “üstünü örtmüş” olursan bəlkə də. Yollardakı qan izlərini, gözümdə böyüyən zəhmli düşmən əsgərlərini, nəhəng düşmən tanklarını, anamın əlindən tutub qorxa-qorxa küçələrdən keçməyimizi, saatlarla çörək növbəsində dayanmağı... həmin qızcığaz ilk dəfədir yazıya köçürür. Amma tamam başqa bir hiss və duyğularla. Sən demə, 30 ilə yaxındır davam edən Qarabağın danışıqlar prosesi uzandıqca müqəddəs vətənimin hər bir nümayəndəsinin vətən-torpaq-Azərbaycan sevdası böyüyüb, ucalıb, daha da alovlanıb.

Deyirlər, qılınc qınında qaldıqca pas atarmış. Nə yalan deyim, bu qorxunu keçirdiyim az vaxt olmayıb. Mənə elə gəlirdi biz 90-cı illərin uşaqları olaraq o çətin və qayğılı günlərin əyani iştirakçıları, canlı şahidləriyik. Qarabağı yadında saxlayan, xatırlayan sonuncu nəsil bəlkə də biz olarıq - deyə düşünürdüm. İndi fikirləşirəm ki, çox da bədgümanlığa əsas yox imiş. Vətən genetik qan yaddaşı olduğu üçün unudula bilməz! Tolerantlığı, dinlərə, mədəniyyətlərə dözümlü olması ilə dünya ictimaiyyətinə örnək ola biləcək Azərbaycan xalqı həmişə rəşadətiylə, döyüşkən ruhuyla seçilib.

Tarix Azərbaycan xalqına möhtəşəm bir şans - düşmən tapdağında olan torpaqlarımızı azad etmək şansı, Qələbə şansı verdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev ruhu barbarlıqdan doğrulmuş bir toplumun təxribatına qarşı bu dəfə: "Vur!" deyib, əks-hücum, döyüş əmri verdi. Və bütün Azərbaycan xalqı ayağa durdu, "mühəribə" libasını əyninə geyindi. Azərbaycan torpaqlarının düşmən tapdağından azad olunması, Qarabağın xilas şansı daha böyük miqyasda, daha gərgin cəbhələrdə Ali Baş Komandan İlham Əliyevin adına yazıldı. Çoxdandır gözlədiyimiz an gəlib çatdı - illərlə davam edən "böyük atəşkəs" sükutundan sonra xalq, sanki yuxudan oyanmış kimi bir ayrı ruhla özünü xatırladı. Qeyd-şərtsiz içi mən qarışıq, bütün Azərbaycan toplumu bəyanat verdi: "Müsəlləh əsgərəm mən də bugündən!"

Son 30 ilə yaxın bir müddətdə yenidən formalaşan milli ordumuz, ən müasir döyüş texnikası ilə silahlanmış qoşunlarımız bütün Qarabağ cəbhəsi boyu əks-həmləyə keçdi, qələbə missiyası, zəfər əzmi ilə döyüşə atılan əsgərlərimiz tarixi uğurlarını qazandılar. "Qarabağ Azərbaycandır!" - indi bu şüar ölkəmizdə kiçikdən-böyüyə hər kəsin dilində bir himn kimi səslənir.

Bir aydan çoxdur davam edən haqq savaşımız nəticəsində Azərbaycan torpaqlarının xeyli hissəsinin azad olunması, rəşadətli ordumuzun erməni faşizmi üzərindəki parlaq qələbələri çox yaxında digər torpaqlarımızda da dalğalanacağına əmin olduğumuz üçrəngli bayrağımız çalışdığım Bakı Dövlət Universitetinin divarlarından asılıb. Azərbaycanımızın dövlət rəmzi bu gün qalibiyyət dalğası ilə dalğalanır. Doğma Universitetimin rektorundan tələbəsinə qədər hamı sevincli, qürurlu, iftixarlıdır. Hamı fərəhli ruhda, məğrur şəkildə, bir nəfər kimi mahir sərkərdəmizin - Ali Baş Komandanımızın, müzəffər ordumuzun yanında olduğunu ifadə edir. 20 ilə yaxındır bağlı olduğum bu elm məbədinə bütün hissələr bir nöqtəyə - milyonların yığıldığı bir qəlbə - Azərbaycana cəmlənib. Biz artıq qalib ölkənin qalib vətəndaşları sayılırıq və bu zəfər ömrümüzün sonunadək bizə bəs edəcək.

Dünya var olduqca Azərbaycan yaşayacaq!

Tanrı səni qorusun, ucalardan uca xalqım!

moderator.az
30 oktyabr 2020-ci il

Əsgər İsmayılov,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

ERMƏNİ XƏSTƏLİYİ, ERMƏNİ TERRORU...

Terror sözünün izahına əlavə ehtiyac yoxdur. Sözün özündə doğurduğu vəhşət çox məqamları ehtiva edir. Terror qısacası qeyri-qanuni güc, hədə-qorxu, bir sözlə qayda-qanuna qarşı, dünyəvi humanitar hüquqa daban-dabana zidd olan əməldir. Terrorizmin tarixi çox qədimlərə getsə də, ancaq ictimai həyatı qaranlığa qərq etməsi, cəmiyyətləri yasa boğması, dinc əhalini qanına qəltan etməsi XIX əsrin ikinci yarısından meydana gəlmişdir.

Zaman - zaman bütün dünya, eləcə də demokratik ölkələr dəhşətli terror aktlarının qurbanına çevrilmişlər. Dünyaterrora qarşı mübarizə aparsa da, ancaq acı təəssüflər olsun ki, bu bəlanın kökünü kəsmək mümkün olmamışdır. Və terrora münbit şərait yarandıqca şeytani əməllərini həyata keçirən “qara” qüvvələr öz “işlərini” reallığa çevirirlər. Yuxarıda qeyd etdiyim kimi XIX əsrin ikinci yarısından meydana gələn terror təşkilatlarının içərisində bəşəriyyət üçün ən qorxulusu ermənilərdən və erməni əsilli digər ölkə vətəndaşlarından ibarət terror təşkilatlarıdır. Çünki bu təşkilatlara erməni siyasi və dini qüvvələri bilavasitə himayədarlıq edir. Bu təşkilatlar içərisində: “Armenakan”, “Hnçak”, “Daşnaksütyun”, “Erməni gizli azadlıq ordusu”, “Geqaron”, “Orli”, “Erməni birliyi”, “Demokratik Cəbhə”, “Opostol” kimi terrorçu qrupları hələ də öz qanlı əməllərilə dünyanı qan çanağına döndərməkdədirlər.

Erməni terror qrupları içərisində ən dəhşət saçanı isə “ASALA” hesab edilir. Hətta bəzi faşist şüurlu erməni gəncləri də bu terror təşkilatının adını daşıyan geyimləri öz üzərlərində gəzdirməkdən çəkinmirlər. Ermənistan istər 1918-ci ildə, istərsə də 1991-ci ildə müstəqillik qazanarkən yuxarıda sadaladığım terror qruplarının qol-qanadı daha geniş açılmışdır. Dövlət özünün müstəqil terror siyasəti ilə hər zaman terrorizmə açıq dəstək vermişdir. Hətta Ermənistan xaricdə formalaşdırdığı yaraqlı dəstələrin və muzdluların da xidmət haqqını xaricdəki erməni diasporları tərəfindən qarşılayır. Artıq əsrlərdir ki, ermənilər siyasi, ideoloji, dini, iqtisadi, mədəni terror fəaliyyəti ilə Azərbaycan xalqına qarşı dözülməz əzablar, zülmələr verməkdə davam edirlər. Məlum olduğu kimi, 2020-ci il 27 sentyabr tarixindən başlayaraq Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən atəşkəs rejimi

və beynəlxalq hüquq normaları növbəti dəfə kobud şəkildə pozularaq mülki əhalinin sıx məskunlaşdığı yaşayış məntəqələri və sosial obyektlər ağır artilleriya qurğularından, aviasiyadan və xüsusi raket sistemlərindən istifadə edilməklə intensiv şəkildə atəşə tutulmuşdur. Bunun nəticəsi olaraq Azərbaycanın işğal altında olan torpaqlarını azad etməsi uğrunda haqq savaşı və hələ də davam etməkdədir. Bu döyüşlər də Qarabağ ərazisində gedir. Həmin ərazilər düşməndən hissə-hissə təmizlənməsinə baxmayaraq, düşmən yenə də öz çirkin əməllərinə, terror niyyətlərinə sadıq qalaraq müharibədən uzaq Gəncə, Ağcabədi, Mingəçevir, Tərtər, Bərdə şəhərinə istifadəsinə icazə verilməyən silahdan (smerç yaylım atəşli reaktiv sistem) istifadə edərək dinc əhalini vəhşicəsinə hədəfə alır.

Tezliklə bu qətlialımları törədən və beynəlxalq hüququ ayaqlar altına alan düşmənin özünü dünya ayaqlar altında əzəcək, necə ki, hazırda müzəffər Azərbaycan ordusu Qarabağda döyüş meydanında düşməni sözün əsl mənasında diz çökdürür. Bərdə faciəsinin sözsüz ki, qisası yağı düşməndən layiqincə alınacaq. Ali Baş Komandanımızın qeyd etdiyi kimi: “Bərdə sakinlərinin qisası yerdə qalmayacaq və döyüş meydanında işğalçılara layiqli cavab veriləcək.”

moderator.az
30 oktyabr 2020-ci il

İbrahim Zeynalov,

Tarix fakültəsinin Azərbaycan tarixi
(humanitar fakültələr) kafedrasının professoru

QƏDİM TARİXƏ VƏ ZƏNGİN MƏDƏNİYYƏTƏ MALİK FÜZULİ ABİDƏLƏRİ - QARĞABAZAR MƏSCİDİ

Azərbaycanın qədim tarixə və zəngin mədəniyyətə malik bölgələrindən biri də Füzulidir. Bölgənin tarixinin qədimliyini qalalar, qədim insan məskənləri, arxeoloji qazıntılar zamanı aşkar edilmiş maddi mədəniyyət abidələri və nümunələri, qədim sikkələr, məişət əşyaları, həmçinin orta əsrlərə aid memarlıq və heykəltaraşlıq tikililəri və s. sübut edir. Rayonun ərazisi antik və inkişafın sonrakı dövrlərinə aid çoxlu sayda maddi mədəniyyət qalıqları, tarixi abidələri ilə zəngindir. Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş və işğaldan azad edilmiş bölgələrində yüzlərlə tarixi əhəmiyyətli memarlıq abidələri var.

Onlardan birinin yerləşdiyi ərazi Füzuli rayonunun Qarğabazar kəndidir. 2020-ci il oktyabrın 20-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən işğaldan azad edilmiş Qarğabazar Füzuli rayonunun inzibati ərazi vahidinə daxil olan kənddir. Orta əsrlərlə bağlı qaynaqlarda kəndin adı Qarğabazarı yazılıb. Bu kəndin adına Osmanlı qaynaqlarında da rast gəlinir. Qarğabazar kəndi İbrahimxəlil xanın böyük oğlu Məmmədhəsən ağa Cavanşirin idarəçiliyində olub, sonra isə onun oğlu Cəfərqulu xan idarə edib. Kəndin adının mənşəyi ilə bağlı bir çox rəvayətlər və fikirlər söylənilir. Deyilənə görə, burada böyük bir bazar olub və həddən artıq səs-küylü olub. Elə bu səbəbdən də həmin yerə gəlmiş tacirlər kəndin adını "Qarğalıbazar" adlandırıblar. Əlbəttə, bu, rəvayətdir. Əslində isə kəndin adının Qarqar tayfaları ilə əlaqələndirilməsi daha düzgün variantdır. Qarabağ bölgəsində, o cümlədən Füzuli rayonunun ərazisində çoxlu sayda məscidlər var. Qarğabazar kəndində yerləşən eyniadlı məscidin tarixi qədimdir. El arasında bu, Şah Abbas məscidi kimi tanınıb, elmi ədəbiyyatlarda isə Hacı Qiyasəddin məscidi kimi öz əksini tapıb. Məscidin qapı çatı üzərindəki kitabədə yazılıb: "Bu məscidi böyük Allahın mərhəmətli bəndəsi Hacı Qiyasəddin tikdirib. Hicri 1095". Bu da miladi tarixi ilə 1683-1684-cü ilə uyğundur. Tikilinin quruluşuna və xarici görünüşünə gəldikdə onu deyə bilərik ki, Hacı Qiyasəddin məscidi eyvansızdır. Tamamilə yerli daş materialları ilə bir zaldan ibarət tikilib. Dam örtüyü tağ-tavan şəklində

dədir. Giriş qapısı nəzərə alınmasa, burada ağac materialdan istifadə olunmayıb. Məscid kəndin mərkəzindəki sal qayalı təpənin üstündə inşa edilib. Onunla eyni dövrdə (XVII əsrdə) tikilmiş karvansara isə həmin təpənin cənubunda yerləşir. Karvansara və məscid konstruksiyasının memarlıq təhlili hər iki abidənin eyni memar tərəfindən tikildiyini söyləməyə imkan verir. Füzuli şəhərində, eləcə də bu rayonun digər kəndlərində qədim məscidlər çoxdur.

Füzuli rayonunun ərazisi məscidlərlə yanaşı, qədim yaşayış məskənləri, tiki-lilər və türbələr və s. tarixi mədəniyyət qalıqları ilə zəngindir. Ümumiyyətlə, Füzuli bölgəsi Qarabağın ən qədim tarixi abidələrinin qeydə alındığı məkandır. Dünyanın ən unikal tapıntılarından biri olan Azıx mağarası da bu bölgədə yerləşir. Mağara Quruçay çayının sol sahilində yerləşir. Azıx mağarası Qədim Daşdövrü, insanların yaşadığı məskən kimi bütün dünyada məşhurdur. Mağara 1960-cı ildə professor Məmmədli Hüseynovun rəhbərliyi ilə AMEA-nın Paleolit arxeoloji ekspedisiyası tərəfindən aşkar olunub. Vaxtilə dünyanın ən qədim insanının yaşadığı bu mağaranın yerləşdiyi Azərbaycan torpağı, Qarabağımızın bir hissəsi, təəssüf ki, 1993-cü ildən etibarən erməni faşistlərinin işğalı altındadır.

İnanırıq ki, 2020-ci il sentyabrın 27-də erməni təxribatlarının qarşısını almaq, xalqımızın təhlükəsizliyini və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təmin etmək məqsədilə əks-hücuma keçən şanlı ordumuz, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu qədim yaşayış məskəni də işğaldan azad edəcək.

AZƏRTAC
01 noyabr 2020-ci il

BAKİ DÖVLƏT UNIVERSİTETİNİN JURNALİSTİKA FAKÜLTƏSİ BƏYANAT YAYIB

Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) Jurnalistika fakültəsinin professor-müəllim heyəti beynəlxalq qurumlar və beynəlxalq jurnalist təşkilatlarına Bəyanat yollayıb. Bəyanatda Azərbaycan ordusunun erməni təxribatına qarşı 27 sentyabr 2020-ci ildən başlayan əks-hücum əməliyyatları barədə dünya ictimaiyyətinin düzgün məlumatlandırılması istiqamətində hazırlanmış obyektiv, qərəzsiz reportaj və süjetlərin erməni lobbisi tərəfindən təhdid və təzyiqlə qarşılandığı vurğulanıb. Bəyanatda 30 il ərzində Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlamaqla Ermənistanın BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinə məhəl qoymadığı, ATƏT-in Minsk qrupu çərçivəsində münaqişəni nizamlamaq üçün aparılan diplomatik danışıqları səmərəsiz etməsi göstərilib. Qarabağ həqiqətlərinin beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırılması, bu münaqişənin həm tarixi, həm də hüquqi-siyasi mahiyyəti barədə obyektiv təsəvvürün formalaşmasında beynəlxalq medianın rolunun olduqca önəmli olması qeyd edilib. Bakı Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsinin professor-müəllim heyəti jurnalistikanın obyektivlik, dəqiqlik və qərəzsizlik kimi ali prinsiplərinin rəhbər tutulmasının vacibliyini nəzərə çatdırmaqla, beynəlxalq təşkilatların jurnalistlərin peşə fəaliyyəti, hüquq və vəzifələri, informasiya ilə iş prinsipləri ilə bağlı qəbul etdikləri beynəlxalq sənədlərə istinad edərək beynəlxalq təşkilatları, beynəlxalq jurnalist qurumlarını məsələyə münasibət bildirməyə, erməni diasporu və lobbisinin media qurumlarına, ayrı-ayrı jurnalistlərə qarşı təhdidlərinə, zorakı hərəkətlərinə son qoymağa çağırıblar.

bsu.edu.az

03 noyabr 2020-ci il

Jalə Əliyeva,
Milli Məclisin deputatı,
Şərqsünaslıq fakültəsinin
Türk filologiyası kafedrasının professoru

TƏƏSSÜF Kİ, DÜNYA AZƏRBAYCANLI UŞAQLARIN QƏTLİNƏ SUSUR

Qarabağ məsələsində bu günə qədər mövcud olan “ikili standartlar” bu məsələdə də özünü göstərir. Bir ay ərzində həyata keçirilən təxribatlar, döyüş bölgələrindən uzaqda yerləşən şəhər və qəsəbələrımızdəki dinc əhaliyə qarşı törədilən hərbi cinayətlər nəticəsində 36 uşaq müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alıb, 11 uşaq qətlə yetirilib. Erməni terrorçularının dinc sakinlərə hücumu davam etdikcə bu rəqəmlər də dəyişir. Çox təəssüf ki, 30 ildən bəri davam edən erməni aqressiyası və iddiaları, ədalətsiz müharibənin nəticələri qarşısında ötən müddətdə olduğu kimi, bugün də bir çox dünya ölkələri, beynəlxalq təşkilatlar, hətta birbaşa bu problemin həlli ilə bağlı məsul olan ATƏT-in Minsk qrupu kimi təşkilatlar, onun həmsədrləri səslərini çıxartmadılar. Bu illər ərzində yalnız bölgəyə turist səfərləri edib növbətçi bəyanatlarını verməklə öz vəzifələrini bitmiş hesab etdilər.

Artıq 34 gündür ki, erməni təxribatı qarşısında Azərbaycanın əks hücumları böyük uğurla davam edir, zəfərlə irəli addımlayırıq. Bu nailiyyətlərdən təşvişə düşən Ermənistanın siyasi və hərbi rəhbərliyi cavabı münəqişə bölgəsində ordu-muza vermək yerinə, cəbhə bölgəsindən çox uzaqda olan tamamilə dinc əhəlinin yaşadığı, ölkənin əhəmiyyətli, strateji və qədim şəhərləri olan Gəncə, Bərdə, Mingəçeviri, daha öncədən isə Tovuzu, hətta Naxçıvanın Ordubad şəhərini vurmağa başladılar. Onların içində xüsusən də son günlər Gəncəyə ard-arda atılan ballistik raketlər və son olaraq Bərdədə bazar mərkəzinə atılan kaset tipli bombalar çox sayda insanın həyatını itirməsi və yaralanması ilə nəticələndi. Təəssüf ki, ölən və yaralananların içində həyatını itirən, xəsarət alan, hər iki valideynini, valideynlərindən birini itirən uşaqlarımız var. Bu uşaqların hamısının taleyi qırılıb, bundan sonrakı ömürləri böyük bir psixoloji travma ilə keçəcək. Onların uşaqlıqları beşiyindəcə boğulub. Onlar yatdıqları yerdə, evlərində dinc oturarkən qətlə yetiriliblər. Başqa vaxtlarda dünyaya demokratiya dərsi keçən, barmaq silkələmə-

yi bacaraq Avropa beynəlxalq qurumları bu gün ermənilərin yanındadır, ermənipərəst mövqe ortaya qoyurlar. Birbaşa uşaq hüquqları ilə məşğul olan UNİCEF uzun illərdən və son bir aydan sonra ilk dəfə dünən bəyanat yayıb. Lakin təəssüf ki, yenə də heç bir təsir gücünə malik olmayan, növbətçi, dişsiz bir bəyanat...

Bu uşaqlar kimdirlər, hansı ölkəyə aiddirlər, heç ad və soyadları, yaşları qeyd olunmur, hadisənin harada baş verməsi qeyd olunmur. Nədir bu ikili mövqenin səbəbi, haqsızın yanında olmanın səbəbi? Bu gün beynəlxalq təşkilatların göz yumduğu terror sərhəd tanımır və sabah digər ölkələrə qarşı da törədilə bilər. BMT-nin uşaq hüquqları ilə bağlı konvensiyası var. Uşaq hüquqları ilə bağlı konvensiyanın 38-ci maddəsi 15 yaşına qədər uşaqların müharibəyə cəlb edilməsini, onlardan istifadə edilməsini, onların həyatına təhlükə yaranmasını cinayət hesab edir. Ən azı buna əsaslanaraq səslərini çıxartmalıdırlar. Dünya bu qədər səssiz qala bilməz. Anlamalıdırlar ki, bu gün Azərbaycanın, İslamın, türkün gücündən qorxuya düşərək hücum edən Ermənistan və onların havadarları istənilən ölkəni nişan ala bilərlər. Çünki terrorun sərhədi yoxdur, məhdudiyyət tanımır, kimlik tanımır. O zaman bu güllələr, ballistik raketlər digər ölkələrə yönələ bilər. Bütün dünya, xüsusən də özlərini insan hüquqlarının carçısı hesab edən ölkələr duyarlı olmalı, Azərbaycanın haqlı mübarizəsinin yanında dayanaraq öz səslərini qaldırmalı, aqressora “dur” deməyi bacarmalıdırlar. Dur deyərkən bunu Azərbaycana da şamil edirlər, ancaq Azərbaycan heç kimin torpağına hücum etməyib, öz torpağında savaşı, öz vətəndaşlarını qoruyur və haqlı bir vətən müharibəsi aparır.

sesqazeti.az
03 noyabr 2020-ci il

Kəmalə Nəcəfova,
Tarix fakültəsinin dekan müavini

TƏRTƏR 28 İL ƏVVƏL VƏ İNDİ: QƏHRƏMAN ŞƏHƏR

Tərtər, 1992-ci ilin yayı. Respublikanın göndərişi ilə Kazan Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsini bitirib yenicə Azərbaycana dönmüşdüm. Doğulub boya-başa çatdığım və ön xətdə yerləşən Tərtər şəhəri, rayonun kənd və qəsəbələri gecə və gündüz düşmənin yağdırdığı mərmə yağışı altında qalmışdı. Canı-qanı bahasına əldə etdiyi on aylıq müstəqilliyini qoruyub saxlamaq uğrunda ölüm-dirim savaşı aparan Azərbaycan xalqı ağır sosial-iqtisadi, siyasi və mədəni böhran fonunda gedən hərbi əməliyyatlarla öz torpaqlarının müdafiəsinə qalxmışdı. Respublikanın təcrübəsiz və çaşqın rəhbərliyinin səriştəsizliyi ucbatından hələ vahid və nizami ordu yaradılmadığından rayonlarda yaradılan yerli özünümüdafiə batalyonlarının el təəssübü, Vətən qeyrəti çəkən say-seçmə oğulları əlinə silah alıb “ölərəm, əldən əgər getsə Vətən!” deyərək məhşur “Əsgər marşı”nın sədaları altında çəkinmədən erməni-rus birləşmələrinin üzərinə gedirdi.

Böyükdən-kiçiyə hər kəs öz torpağının müdafiəsi üçün əlindən gələni edir, orta məktəb şagirdləri müəllimlərindən və valideynlərindən gizli səngərdə döyüşən əsgərlərə güllə daşıyırdılar. Xocalını, Şuşanı, Laçını itirdikdən sonra məğrur başı sinəsinə enən qeyrətli oğullar nəinki daha bir qarış da olsun torpaq itkisi ilə barışmaq istəmir, əksinə, işğalçı ordunu sərhədlərimizdən çıxarıb ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün var gücü ilə döyüşməyə hazır idilər.

Belə say-seçmə igidlərdən biri də məğrur Tərtərin qəhrəman oğlu mənim cəsur və igid qardaşım Vasif Hüseynov idi. Hərbi xidmətə başladığı elə ilk gündən şəxsi heyətin etimadını qazanaraq komandanlıq tərəfindən verilən əmr və tapşırıqları vicdanla və vaxtında yerinə yetirən Vasifin cəsurluğu hələ də keçmiş döyüş yoldaşlarının dilindən düşmür. Cəsur və qorxmaz gizir Ağdərə istiqamətində gedən döyüşlərdə misilsiz qəhrəmanlıqlar göstərmiş, dəfələrlə həyatını təhlükə altında qoyaraq onlarla yaralı döyüşçünü güllə və mərmə yağışı altından çıxarıb həyatını xilas etmiş, 30-dan çox düşmən döyüşçüsünü məhv etmişdir. 17 noyabr 1992-ci ildə ön xətdə düşmənlə 6 saat cəsarətlə döyüşən igid gizir Hüseynov Vasif

Telman oğlu son gülləsinə qədər müqavimət göstərmiş, lakin sayca dəfələrlə çox olan düşmənin mühasirəsini yara bilməmiş, son gülləsinə kimi döyüşərək qəhrəmancasına həlak olmuşdur. Tərtər batalyonu onunla bərabər şəhid olmuş 12 qəhrəmanın cəsədlərini götürmək üçün dəfələrlə əks-hücumlar təşkil etsə də yalnız iki ay bir gündən sonra böyük itkilər bahasına buna nail olmuşdur. Mərd və cəsur döyüşçünün xidmətləri yüksək qiymətləndirilmiş, 2005-ci ilin iyununda Prezident İlham Əliyevin Fərmanı ilə igid döyüşçü «Hərbi xidmətlərə görə» (ölümündən sonra) medalı ilə təltif olunmuş, adı yaşadığı ev olan küçəyə verilmiş və çox gözəl bir abidə ilə əbədləşdirilmişdir.

Tərtər, 2020-ci ilin oktyabrı. Tərtər yenə döyüşür. Amma bu dəfə fərqli döyüşür. 1992-ci ildən fərqli olaraq onun cəsur Prezidenti, qəti iradəli və əzmli Ali Baş Komandanı, bir mərkəzdən idarə olunan hər baxımdan döyüş qabiliyyətli Müzəffər Ordusu var! Dəyişməyən bir şey var. Tərtər yenə də geri çəkilmir! Xain düşmənin gündə yağdırdığı və sayı 15000-i aşan mərmilərinə qəhrəmancasına sinə gərərək döyüşür! Ön xətdə düşməni lərzəyə gətirən igid oğullarının arxasında mərdcəsinə durub az qala hər gün ölən və yaralanan qəhrəman əhalisi, hətta torpağı və daşı ilə döyüşür! Hamı kimi cəbhədən gələn zəfər xəbərlərini dağılan evlərinin və qəbirlərinin yaralarına dərman edib döyüşür! Üçrəngli bayrağımıza bürünüb sinəsinə əyilən başını qaldıran əsir torpaqlarımız azad olduqca namərd düşmənin hər gün artan mərmə yağışına daha da mərdcə sinə gərərək döyüşür! Müstəqillik yolunda inamla irəliləyən Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün Vətən uğrunda ölüm-dirim savaşına başladığı ilk gündən Ali Baş Komandanın əmrinə müntəzir əsgər kimi döyüşür! Qəhrəman əsgər kimi döyüşür! Vətən uğrunda şanlı mübarizən mübarək olsun, qəhrəman şəhərim! Müqəddəs savaşın mübarək olsun, Azərbaycan Ordusu! Qisas günün gəldi, 28 ildir məzarında rahat uyumayan şəhid qardaşım! Bu dəfəki müharibə əsl Vətən müharibəsidir və tam zəfər gətirəcək Azərbaycana! Çünki böyükdən-küçüyə hamı cəbhəyə səfərbər olub, gözünü məğrur rəhbərinə dikib! O rəhbər ki, xalqının haqq səsi olub! O rəhbər ki, düşmənin bütün məkrli planlarını qətiyyətlə dəf edir və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün mütləq bərpa olunacağını hər gün dayanmadan bütün dünyaya elan edir! O, Azərbaycanın Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevdir! Və onun dediyi kimi, müqəddəs Azərbaycan bayrağının Şuşada, Xankəndidə və digər işğal altında qalan torpaqlarda dalğalanmasına az qalıb! Düşmən əli dəymiş müqəddəs ziyarətgahlarımızın azanla paklanmasına az qalıb! Ən çox şəhidlərin və əmanət məzarlarda uyuyanların ruhları bayram edəcək o gün! O gün uzaqda deyil! Möhkəm dayan, qəhrəman Tərtər! Qeyrətli rəh-

bərinlə və xalqınla birlikdə dayan! Yaşasın Azərbaycanın Müzəffər Ordusu! Var
olsun Azərbaycanın haqq yolunda inamla və qətiyyətlə irəliləyən Prezidenti!
Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!

AZƏRTAC
03 noyabr 2020-ci il

BMT ERMƏNİ TƏCAVÜZÜNƏ MÜNASİBƏT BİLDİRDİ

Yaşayış sahələrinə zərbə endirilməsi hərbi cinayətdir. BMT-nin İnsan Hüquqları üzrə Ali Komissarı Mişel Baçelet yaşayış sahələrinin fərq qoyulmadan atəşə tutulmasının beynəlxalq humanitar hüquqa zidd olduğunu vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, belə hücumlar dərhal dayandırılmalı, müvafiq əməlləri verənlər və ya yerinə yetirənlər isə məsuliyyətə cəlb edilməlidir.

Xezerxeber.az-ın məlumatına görə, siyasi elmlər doktoru Ramiz Sevdimaliyev deyib ki, uzun müddətdən sonra ilk dəfədir, beynəlxalq təşkilatlardan belə bir açıqlama gəlir. Demək olar ki, beynəlxalq təşkilatlar dünyada öz mahiyyətini müəyyən mənada dəyişiblər. Götürdүkləri öhdəlikləri, funksiyaları yerinə yetirmirlər. Burada əsas olan isə geosiyasi səbəblərdir. Çünki bu cür hallar hər hansı bir güclü dövlətin marağına toxunursa, beynəlxalq təşkilatlar dərhal həmin problemin həlli istiqamətində müəyyən addımlar atırlar. Digər vaxtlarda isə biganəlik nümayiş etdirirlər.

Ekspertin sözlərinə görə, 30 ilə yaxındır, beynəlxalq təşkilatlarda belə bir fikir formalaşmışdı ki, Azərbaycan hər şeyi sülh yolu ilə həll etməyə çalışan ölkədir. İndi isə bu təşkilatların belə bir addımı atmasına səbəb Azərbaycanın gücünü görmələridir. Qeyd edək ki, sentyabrın 27-dən etibarən Ermənistan silahlı qüvvələri dəfələrlə Azərbaycanın döyüş meydanından xeyli uzaqda yerləşən yaşayış məntəqələrinə raket zərbələri endirib, nəticədə Azərbaycanın azı 91 mülki vətəndaşı öldürülüb, bir neçə yüz nəfər yaralanıb, mülki infrastruktur, tarixi və mədəniyyət abidələri və nəqliyyat vasitələri əhəmiyyətli dərəcədə ziyan görüb.

xezerxeber.az

03 noyabr 2020-ci il

Ramiz Sevdimaliyev,
Beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat fakültəsinin
Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının professoru

“ERMƏNİSTAN MÜHARİBƏNİN MÜDDƏTİNİ MUZDLULARLA, TERRORÇULARLA UZATMAQ İSTƏYİR”

“Ermənistan müharibənin müddətini uzatmağa çalışır, məğlubiyyətlə razılaşmaq istəmir”.

Bunu Milli.Az-a açıqlamasında geosiyasət və konfliktologiya üzrə ekspert Ramiz Sevdimaliyev deyib.

Ekspert qeyd edib ki, Ermənistan partizan-terrorçu müharibəsinə keçmək istəyir: “Ermənistan ənənəvi olaraq həmişə muzdluların, terrorçuların xidmətindən istifadə edib və bu gün də o yolla gedir. Ona görə, Amerikadan, Fransadan, Argentinadan, Livandan, Suriyadan, Kanadadan və s. dünyanın müxtəlif yerindən tək erməni əsilli yox, həmin ölkələrin radikal partiyalarının irqçi çağırışları əsasında Qarabağda döyüşlər üçün müəyyən miqdarda pul müqabilində döyüşçülər cəlb edilir. Ermənistan müharibənin müddətini hansısa formada könüllülərlə, ya muzdlularla, ya terrorçularla uzatmaq istəyir. Onlar çalışırlar ki partizan-terrorçu müharibəsinə keçsinlər. Amma məsələ burasındadır ki, partizan-terrorçu müharibəsi aparmaq üçün gərək yerli xalqdan da ona dəstək olsun. Amma Dağlıq Qarabağda heç bir dəstək olmayacaq. Ona görə, hər hansı bir partizan müharibəsindən söhbət gedə bilməz. Çünki yerli əhali dəstək verməyəcək və onların niyyəti alınmayacaq. O ki qaldı terror müharibəsi, ermənilər dünyanın hər bir yerindən yığıb gəlirlər. Onlar “erməniçilik təhlükədədir” adı altında guya Dağlıq Qarabağda erməniçiliyi xilas etmək istəyirlər. Mənə elə gəlir ki, bunun heç bir perspektivi yoxdur. Çünki bu gün uzunmüddətli partizan-terror müharibəsi aparmaq üçün texniki imkanları onlara imkan vermir”.

R.Sevdimaliyev onu da qeyd edib ki, Ermənistan hökuməti bu faciədən üzəg çıxmaqla öz cəmiyyətini, öz dövlətini xilas etmək əvəzinə müharibə yolunu seçib: “Azərbaycan Ordusu çox müasir silahlarla, uçuş aparatları ilə silahlanıbdir və onların hamısını nöqtəbənöqtə harada gizlənməyindən asılı olmayaraq tapıb

məhv etmək mümkün olacaqdır. Sadəcə olaraq Ermənistan bugün bu yolu seçməklə bir daha göstərir ki, regiona ən böyük təhdiddir, ən böyük təhlükə mənbəyidir. Çox maraqlıdır ki, Ermənistan özü başa düşür ki, erməni cəmiyyəti bu gün faciə yaşayır. Ermənistan hökuməti bu faciədən üzüağ çıxmaqla öz cəmiyyətini, öz dövlətini xilas etmək əvəzinə vəziyyət gərginləşdirmək, ağır təxribatlar, riyakarlıq, müharibə yolunu seçib. Təəssüf ki, bu gün biz Ermənistan cəmiyyətində bir dənə də olsun siyasi partiya və ya onun liderlərini görmürük ki, onlar dayanmaq, Azərbaycanla sülhə getmək lazımdır fikrində olsunlar. Ermənistanda bunu bu şəkildə dilə gətirən heç bir siyasi qüvvə yoxdur, əksinə bütün siyasi qüvvələr, könüllülər, idmançılar bu prosesdə iştirak edirlər, xarici dövlətlərdən silah daşımaqla məşğuldurlar. Hətta Ermənistan parlamentində könüllülər dəstəsinə legitimlik, hüquqi don geydirmək üçün qanun layihəsi qəbul etdilər. Guya ki, könüllülər dəstəsi Ermənistanın silahlı qüvvələrinin tərkib hissəsində Azərbaycana qarşı Dağlıq Qarabağda vuruşacaqlar. Yəni ki, Ermənistan üçün vəziyyət gərgin, ağır olaraq qalır, getdikcə bu kəskin vəziyyət dərinləşir. Amma əfsuslar olsun ki, Ermənistanın siyasi elitası, Ermənistan cəmiyyəti bundan düzgün nəticə çıxarmaq istəmir, ya da nəticə çıxaracaq qabiliyyətdə deyillər”.

milli.az

03 Noyabr 2020-ci il

İsmayıl Əliyev,
Ekologiya və torpaqsünaslıq fakültəsinin
Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi
kafedrasının müdiri

TARİXƏ QIZIL HƏRFLƏRLƏ YAZILACAQ

“Dünyanı tarixi şəxsiyyətlər idarə edir” fikri bu gün də bir daha İlham Əliyev nümunəsində öz təsdiqini tapır. Prezident ən istedadlı siyasətçi, sərkərdə və yüksək diplomatik keyfiyyətlərini nümayiş etdirərək əsası Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş Milli Ordumuzu son on-on beş il ərzində nümunəvi səviyyəyə qaldırdı, ordu quruculuğu istiqamətində daha yeni uğurlara imza atdı. Bununla da Azərbaycan dünyaya öz gücünü, qüdrətini bir daha göstərdi. Çox sağ olun, cənab Prezident! Siz bu gün tarix yazırsınız! Cənab Prezident! Azərbaycanımızın inkişafı, çiçəklənməsi, pərvazlanması, dünya dövlətləri içində layiqli yerini tutması sahəsində gördüyünüz bütün nəhəng işləri kənara qoysaq belə, təkcə Dağlıq Qarabağımızın azad olunması yolunda apardığınız haqq işinə görə Sizin adınız da tarixə qızıl hərflərlə yazılacaqdır! Şair demişkən:

Yüz il bizdən sonra gələn nəsillər,
Gəlmişik, getmişik nə biləcəklər?
Qalmasa onlara bizdən yadigar,
Biz nələr etmişik nə biləcəklər?..

Otuz ildən artıqdır ki, torpaqlarımız işğal altındadır. Azərbaycanın 30 il Ermənistanın işğalı altında olan öz doğma, əzəli torpaqlarını azad etməsi üçün tam tarixi və mənəvi haqqı, hüququ vardır. Bu, xalqımızın başına gələn ilk müsibət deyil. Tarix həmişə təkrarlanır. İnkişaf yüksələn xətlə deyil, spiralvari xətlə hərəkət edir. Amma bu spiralın sıxılan, həm də açılan vaxtları da olub. Tarixə səyahət etsək görərik ki, hətta indiki Ermənistan Respublikasının ərazisi ən qədim zamanlardan Azərbaycanın tərkibində olmuşdur. Bu ərazilər sonrakı tarixi dövrlərdə də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Tarix İnstitutunun direktoru, akademik Yaqub Mahmudovun internet səhifələrində də göstərdiyi kimi Sacilər, Salarilər, Şəddadilər, Eldənizlər, Qaraqoyunlular, Ağqoyunlular, Səfəvilər, Əfşarlar

və Qacarların idarə etdikləri Azərbaycan dövlətlərinin tərkibində olmuşdur. Daha sonra 1805-ci il mayın 14-də Gəncə şəhərinin yaxınlığında yerləşən Kürəkçay qəsəbəsində Qarabağ xanlığının Rusiyanın hakimiyyəti altına keçməsi haqqında Qarabağ xanı İbrahimxəlil xan və Rusiya imperiyasının generalı Pavel Sisianov tərəfindən Kürəkçay müqaviləsi imzalanmışdır... Sonralar 1813-cü il Gülüstən və 1828-ci il Türkmənçay müqavilələri əsasında Azərbaycanın digər əraziləri də Rusiya imperiyasının tərkibinə keçmişdir. 1920-ci ildə isə Azərbaycanda sovet hakimiyyəti qurulandan bir il sonra, 1921-ci ildə Bolşevik partiyasının Qafqaz bürosu Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın tərkibində saxlanılması haqqında, bəzi saxtakar erməni mənbələrinin əsassız olaraq iddia etdiyi kimi “təhvil verilməsi” deyil, “saxlanması” haqqında qərar qəbul etmişdir. “...Əgər bu gün İrəvan məsələsi ilə bağlı konseptual baxışımız varsa, bu, Azərbaycan Prezidentinin xidmətidir...

Dövlətimizin başçısı tarix elminin zərgər kimi bilicisidir və ərsəyə gələn elmi araşdırmalar bilavasitə onun prinsipial mövqeyinin nəticəsidir. Ulu öndər Heydər Əliyev bu işləri başlatdı və zamanın tələbinə uyğun olaraq Prezident İlham Əliyev onu yaradıcılıqla davam etdirir”. Prezident İlham Əliyevin İrəvanın verilməsi ilə bağlı fikirləri real tarixi faktlara, tarixi həqiqətə əsaslanıb: “Əlbəttə ki, biz heç vaxt unutmamalıyıq ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ilk qərarlarından biri İrəvanı, bizim qədim şəhərimizi Ermənistanı vermək idi. Bunu heç cür əsaslandırmaq və heç vaxt bağışlamaq olmaz”. Bu fikirlərin dəqiqliyi Prezidentin göstərişi və Yaqub Mahmudovun rəhbərliyi ilə İrəvanın ermənilərə verilməsi məsələsinə həsr olunan “Azərbaycan xalqının İrəvan və ətrafındakı torpaqlara tarixi varislik hüququ bərpə olunmalıdır / Историческая правопреемственность азербайджанского народа на Иреван и прилегающие территории должны быть восстановлены / Historical Inheritance right of the people of Azerbaijan on Irevan and surrounding land shall berestored / Y.M.Mahmudov; elmi red.: V.Qafarov, İ.Niftəliyev, N.Məmmədzadə; rusdilinə tərc. İ.V.Niftəliyev; ing. dilinə tərc. S.M.Alməmmədova; AMEA A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutu. - Bakı: Elm, 2017. - 68 s.” kitabında öz əksini tapmışdır.

Batum müqaviləsinin şərtlərinə (Batum konfransı 11 may - 4 iyun 1918-ci il) və Azərbaycan Milli Şurasının qərarına əsasən 1918-ci il mayın 29-da ermənilərə dövlət yaratmaq üçün İrəvan və ətrafında 9 min km.kv. sahəsi olan Azərbaycan torpaqları verilmişdi. Yəni erməni dövləti həmin ərazi çərçivəsində mövcud olmalı idi. Azərbaycan ərazisində dövlət yaratmaq üçün ermənilərə torpaq verilməyi halda erməni tərəfi Azərbaycan və Osmanlı tərəfləri qarşısında 5 bənddən ibarət öhdəlik götürmüşlər. Amma torpaqlar verildikdən sonra üzərilərinə götürdükləri bütün 5 öhdəlikdən imtina etmişlər. Müxtəlif dövrlərdə mənfur düşmənlər birbaşa sovet imperiyasının köməyi ilə daha 20,8 min km.kv. Azərbaycan torpa-

ğını ələ keçirərək ərazisini 29,743 min km.kv. çatdırmışdır. O zaman xalqın iradəsi ilə hesablaşmadan onun torpağında İrəvan mərkəz olmaqla erməni dövləti yaradılmışdır.

Tarixin təkrarlanmasının burda da yenidən şahidi oluruq. Bütün bunlarla kifayətlənməyən təcavüzkar Ermənistan dövləti öz çirkin siyasətini davam etdirərək 1988-1994-cü illərdə Azərbaycanın dilbər guşəsi Dağlıq Qarabağı və ətrafındakı yeddi rayondan ibarət daha 17 min km.kv. ərazisini işğal edərək, insanlığa qarşı misilsiz vəhşilik aktı olan Xocalı soyqırımını törətmişlər. İndi isə Xocalı soyqırımının davamı olan Gəncə soyqırımını törətdilər. Azərbaycanın dinc əhalisini atəşə tuturlar. Sentyabrın 27-dən indəyədək 91 nəfər mülki şəxs öldürülmüş, 400 nəfərdən çox insan xəsarət almış, minlərlə infrastruktur, yaşayış evləri dağıdılmışdır.

Son iki əsrdə erməni millətçilərinin azərbaycanlılara qarşı 1905-1906, 1918-1920, 1948-1953 və 1988-1994-cü illərdə törətdikləri çoxsaylı soyqırımları, kütləvi qırğınları xalqımız heç zaman yaddan çıxarmayacaqdır. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın rəsmi "Instagram" səhifəsindəki "Dünya ictimaiyyətini Ermənistanın müharibə cinayətlərini qınamağa çağırıram" paylaşımında deyilir: "Nə dərəcədə insaniyyətdən kənar, rəhmsiz və mənəvi tənəzzülə uğramış olmalısan ki, dəfn mərasimi zamanı qəbiristanlığa qəsdən atəşə tutasan? Dünya ictimaiyyətini Ermənistanın müharibə cinayətlərini qınamağa çağırıram. Həlak olanların ailələrinə və doğmalarına baş sağlığı verirəm. Allah rəhmət eləsin".

Prezident İlham Əliyev sülh tərəfdarıdır, 30 ildən artıq bir zaman keçməsinə baxmayaraq, torpaqlarımızın sülh yolu ilə azad olunmasını istəyir. Bunu Prezident Türkiyənin NTV televiziyasına müsahibəsində: "Bizim son hədəfimiz dəyişməz olaraq qalır. Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlar, dünya birliyi tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyü təmin edilməlidir. Biz döyüş meydanında dayanmağa hazırıq... Əgər Ermənistan buna hazır olarsa və bizə təqvim verilərsə, biz sabah dayanmağa hazırıq. Ancaq proses olaraq biz dayanmayacağıq. Biz istəyirik ki, artıq hərbi proses siyasi prosesə çevrilsin. Ermənistan buna hazırdırsa və beynəlxalq təşkilatlar, böyük ölkələr Ermənistanı inandıra bilərlərsə, bu, daha tez bir zamanda olacaq. Yox, o zaman Azərbaycan Ordusunun zəfər yürüşü davam edəcək", - deyib.

Haqq işiniz zəfər çılsın cənab Prezident! Xalqımız həmişə Sizinlədir. Qarabağ Azərbaycandır!

"Respublika" qəzeti
03 Noyabr 2020-ci il

İbrahim Zeynalov,

Tarix fakültəsinin Azərbaycan tarixi
(humanitar fakültələr) kafedrasının professoru

BƏRDƏ ŞƏHƏRİ TƏKCƏ AZƏRBAYCANIN DEYİL, ŞƏRQİN QƏDİM MƏDƏNİYYƏT MƏRKƏZLƏRİNDƏN BİRİDİR

Azərbaycan tarixən şəhərlərin, şəhər mədəniyyətinin inkişaf etdiyi mərkəzlərdən biri olmuşdur. Bərdə şəhəri hələ ən qədim dövrlərdən ölkəmizin ictimai-siyasi və mənəvi-mədəni həyatında önəmli yer tutan şəhərlərdən biri olmuşdur. Bərdə şəhəri təkcə Azərbaycanın deyil, bütövlükdə yaxın və Orta Şərqlərin qədim yaşayış mərkəzlərindən, eləcə də mədəniyyət, sənətkarlıq və ticarət mərkəzlərindən biri kimi tanınmışdır.

Bunu arxeoloji qazıntılar zamanı tapılmış maddi-mədəniyyət nümunələri, həmçinin makedoniyalı İsgəndər, Arakilər (Arşakilər) və Roma imperatoru Oktavian Avqust dövrünə aid pullar sübut edir. Həmçinin əldə edilmiş mənbələr və materiallar da Bərdənin hələ erkən orta əsrlərin əvvəllərində mövcud olan qonşu ölkələrlə sosial-iqtisadi və mədəni əlaqələrinin olduğunu göstərir. Bərdə şəhərinin salınması haqqında mənbələr müxtəlifdir.

Ərəb tarixçisi Bəlazuri (IX əsr) Bərdənin Sasani hökmdarı I Qubadın (483-531), İran tarixçisi Həmdullah Qəzvini (XIV ər) makedoniyalı İsgəndərin (e.ə. 336-323) dövründə salındığını bildirir. Alban tarixçisi Movses Kalankatlının məlumatına görə, Bərdə Alban hökmdarı II Vaçə dövründə Firuzun (459-484) göstərişi ilə salınmışdır. “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında da Bərdədən geniş bəhs olunur. Heç şübhə yoxdur ki, Albaniyanın digər əraziləri kimi Qarabağ bölgəsinin, o cümlədən Bərdə əhalisinin də etnik komponentlərindən biri türk tayfaları idi. Bərdədə türk etnoslarının hələ e.ə. III-II minilliklərdən yaşamaları elmə məlumdur. Sasanilər dövründə (226-651) Bərdə canişinliyin mərkəzi olmaqla, ümumiyyətlə, orta əsrlər dövründə Bərdə Azərbaycanın eləcə də regionun elm, mədəniyyət, sənətkarlıq, ticarət mərkəzi kimi tanınmışdı. Albaniya çarı II Vaçə Bərdənin sosial-iqtisadi, mədəni və starteji əhəmiyyətini nəzərə alaraq ölkənin paytaxtını Qəbələdən bu şəhərə (Bərdəyə) köçürmüşdü. Dövrünün mühüm siyasi hadisələrindən biri də Bərdənin Alban xristian kotlikosluğunun mərkəzinə çevrilməsi

idi. Alban hökmdarı Cavanşirin işğalçı xəzərləri (628-630), iran feodallarını (639), ərəb qoşunlarını Bərdədən qovması şəhərin inkişafına şərait yaratmışdı. Hələ VII əsrdə Bərdədə 100 min əhali yaşayırdı və onun 90 faizi türklər idi. 752-ci ildə isə Bərdə Aran vilayətinin (ərəblər dövründə) mərkəzi olmuşdur. VIII-IX əsrlərdə Bərdə mühüm elm, mədəniyyət və ticarət mərkəzi kimi çiçəklənmə dövrünü yaşamış və Yaxın və Orta Şərqi möhtəşəm yaşayış məntəqələrindən biri kimi məşhurlaşmışdı. Həmçinin dövrünə görə tanınmış “Əl-Kürkiy” bazarı Bərdə darvazasının yaxınlığında yerləşirdi.

Bərdə həm də Xürrəmilər hərəkatının əsas güc mənbələrindən biri idi.

XIII əsrdə Bərdədə yerli pulların kəsilməsi şəhərin regionda, həmçinin ölkə-mizlə qonşu ölkələr arasında ticarət əlaqələrində əhəmiyyətli rol oynamasına səbəb olmuşdur. Dövrün bəzi mənbələrində “Aranın anası”, “Aranın baş şəhəri” də adlandırılıb. Albaniyanın şahı elan edilən Varaz-Qriqor 630-cu ildə Mehranilərin iqamətgahını Girdimandan Bərdəyə köçürdü. Mənbələrin verdiyi məlumata görə, Sasaniylərlə birlikdə ərəblərə qarşı mübarizəni dayandırıb vətənə qayıdan Cavanşir Bərdə şəhərində böyük sevincə və təntənə ilə qarşılandı. Cavanşir Bərdəyə soxulmuş sasanı qoşunlarını qılıncdan keçirərək Bərdə şəhərini azad etdi. Beləliklə, Mehranilər dövrünün görkəmli hökmdarı, böyük sərkərdə, müdrik dövlət xadimi Cavanşirin dövründə Albaniya və onun paytaxtı Bərdə şəhəri yadellilərin hücumundan qorunub və bu da Bərdənin sonrakı inkişafında mühüm rol oynamışdır. Yaxın və Orta Şərqi sənətkarlıq və ticarət mərkəzi kimi tanınmış Bərdə 944-cü ildə rusların qarətçi, talançı yürüşünə məruz qaldı. Rusların irəli sürdüləri şərtlərə uyğun olaraq bir gün ərzində şəhəri tərk etməyən bərdəlilərə divan tutuldu. Rusların əmrinə tabe olmayan, irəli sürülən şərtləri yerinə yetirməyən bərdəlilər məscidə toplandı və hər bir şəxsdən 20 dirhəm pul tələb olundu. Pulu ödəyə bilməyən 20 min nəfər vəhşicəsinə qətlə yetirildi. Şəhər dağıdıldı, uzun müddət dirçələ bilmədi, əhali vahimə içərisində yaşayırdı, sənətkarlıq və ticarət tənəzzülə uğradı, pul kəsilməsi dayandırıldı. Həmçinin məşhur Bərdə şəhəri və onun bazarı əvvəlki əhəmiyyətini itirdi. Bu hadisə N.Gəncəvinin “İsgəndərnamə” əsərində Bərdə faciəsi kimi təsvir edilmişdir. Bərdə X əsrdə (993) Şəddadilər dövlətinə daxil edilir, XI əsrdə Səlcuqların, XII əsrdə Eldəgizlərin hakimiyyətinə tabe edilir və tədricən yenidən yüksəlməyə başlayır. Lakin şəhər monqolların ilk yürüşləri zamanı yenidən dağıntılara məruz qalmış, Elxanilər dövründə (1256-1357) bərpa olunmuşdur. Teymurilərin Azərbaycanca yürüşləri zamanı (1386-1400) Bərdə şəhəri yenidən viran edilmişdi.

Bərdə şəhəri sonrakı dövrdə Baharlı, Bayandurlar dövründə və Səfəvilər dövründə əvvəlki qüdrətini bərpa edir, yenidən sənətkarlıq və ticarət mərkəzinə çevrilir. Xanlıqlar dövründə Bərdə Qarabağ xanlığının tərkibində olmuş, 1805-ci

ildə Qarabağ xanlığının ruslara tabe olmasından (1805 may Kürəkçay müqaviləsi əsasında) və 1822-ci ildə xanlığın ləğvindən sonra ruslar bütün Qarabağa olduğu kimi Bərdəyə də ermənilərin köçürülməsinə başladılar. 1828-ci ildə Türkmənçay müqaviləsinin 15-ci maddəsinə uyğun olaraq Bərdə ərazisinə 1000-dən çox erməni ailəsi köçürülmüşdü. 1828-1918-ci ilə qədər (Rusiyanın Azərbaycanda müstəmləkə dövründə) Bərdə Yelizavetpol quberniyasının tərkibində olmuş, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə Bərdə şəhəri Şimali Azərbaycanın tərkibində olmuşdur. Ümumiyyətlə, Bərdə tarixən və indi də Azərbaycanın nəinki inzibati və dini, həm də ölkəmizin sosial-mədəni və iqtisadi mərkəzi rolunu oynayan şəhərlərdəndir.

Qərb ilə Şərq və Şimal ilə Cənub ticarət yollarının üzərində yerləşən Bərdə orta əsrlərdə Şərq ticarətinin düyün nöqtəsi adlandırılmışdır. Bərdə rayonu 1930-cu ildə inzibati ərazi statusunu almışdır və bir şəhər, 110 kənddən ibarətdir. Rayonda 73 müəssisə, 32 məktəbəqədər uşaq müəssisəsi, 76 məktəb, 16 tibb müəssisəsi, 205 mədəniyyət ocağı vardır. Bərdə rayonu 8 avqust 1930-cu ildə təşkil olunmuşdur. Kür-Araz ovalığının şimal-qərb hissəsində yerləşir. Bərdə şəhəri qədim mədəniyyət mərkəzi olmaqla bir sıra tarixi-mədəni abidələr dövrümüzədək qorunub saxlanıb. Bu abidələr Bərdənin qədim şəhər kimi zənginliyini, əzəmətini təcəssüm etdirməklə yanaşı, şəhərin tarixinin aynasına çevrilərək turizm baxımdan da bu gün xeyli önəm kəsb edir. Təmir və bərpası yaxın vaxtlarda başa çatdırılan 1322-ci ildə inşa olunan Bərdə türbəsi də rayonun tarixi mədəni irsinin zənginliyindən xəbər verir. Türbənin ətrafında daha qədim tarixə malik Torpaqqala adlı müdafiə divarları da diqqəti cəlb edir. Ümumiyyətlə, rayon ərazisindəki tarixi abidələr yerli və xarici turistlərin böyük marağına səbəb olur. Şəhərdə yerləşən və Bərdənin qədim və zəngin mədəniyyətini, tarixini təcəssüm etdirən irsin bir hissəsi Tarixdiyarşünaslıq muzeyində sərgilənir. Respublikada Bərdənin də daxil olduğu "Beş dövrün beş paytaxtı" adlı turizm məşrutunun təqdimatı keçirildi. Bu turizm məşrutuna tarixin müxtəlif dövrlərində Azərbaycan ərazisində yaranmış dövlətlərin paytaxtı olmuş Bakı, Gəncə, Bərdə və Şamaxı şəhərləri daxildir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı, Azərbaycanın ən yeni şanlı tarixini yazan yenilməz sərkərdə İlham Əliyevin 2020-ci il sentyabrın 27-də erməni faşistlərinin təxribatlarının qarşısını almaq və 30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımızı azad etmək üçün verdiyi əks-hücum əmri uğurla həyata keçirilir. Artıq işğal altında olan 4 şəhər, 3 qəsəbə və 170-dən çox kəndimiz azad edilmişdir. Döyüş meydanında qüdrətli Azərbaycan ordusu ilə bacarmayan, silah-sursatını qoyub qaçmağa başlayan erməni silahları, hətta əsgərlərimizlə döyüşməkdən imtina edirlər. Vəziyyətdən çıxmaq üçün Ermənistanın

baş naziri faşist məzmunlu Nikol Paşinyan insanlığa, bəşəriyyətə qarşı ən qanlı cinayətə əl atmağa üstünlük verir.

Ermənistanın faşist rəhbərliyi oktyabrın 10, 17 və 27-də tərəflər arasında əldə edilmiş humanitar atəşkəs rejimini pozaraq beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, 1949-cu il Cenevrə konvensiyasının məlum müddəalarına zidd olaraq Azərbaycanın döyüş bölgəsindən 70-100 kilometr uzaqlıqda olan şəhərlərimizi - Gəncəni, Tərtəri, Mingəçeviri, Goranboyu, Ağcabədin, Beyləqanı və digərini istifadəsi qadağan edilmiş, ballistik, artilleriya, kasetli raketlərdən atəşə tuturlar. Təəssüflə qeyd edirik ki, erməni faşistləri oktyabrın 4, 11 və 17-də Azərbaycanın ikinci şəhəri Gəncəni raket və ağır artilleriya atəşinə tutmuşdur. Nəticədə 10 qadın, 6 uşaq olmaqla 26 nəfər dinc sakin həlak olmuş, 138 nəfər isə müxtəlif dərəcəli xəsarət almışdır. Lakin aidiyyəti beynəlxalq təşkilatların, qurumların və bir sıra lider dövlətlərin bu vəhşiliyə, terrora ciddi yanaşmaması, erməni faşistlərinin getdikcə azğınlaşmasına səbəb olmuşdur. Nəticədə, faşist Nikol Paşinyanın əmri ilə oktyabrın 27 və 28-də erməni silahlı qüvvələri döyüş meydanından kənarda yerləşən Bərdə şəhərini də raket atəşinə məruz qoyaraq humanitar atəşkəs rejiminin şərtlərini növbəti dəfə kobud şəkildə pozaraq "smerç" qurğusundan buraxılmış kasetli raketlə atəş nəticəsində 4 mülki şəxs, o cümlədən 7 yaşlı qız həlak olmuş və 4 uşaq olmaqla 14 nəfər yaralanmışdır. Erməni faşistlərinin təcavüzkar siyasətinin, cinayətlərinin davamı olaraq, 2020-ci il oktyabrın 28-də saat 13:00 radələrində Bərdə şəhərinin dinc sakinlərinin sıx hərəkətdə olduğu və ticarət obyektlərinin komplekt yerləşdiyi əraziyə hər birinin içərisində 72 ədəd 9N235 saylı, ümumillikdə 144 bombacıq olan "Smerç" tipli əməliyyat taktiki təyinatlı böyük dağıdıcı qüvvəyə malik ballistik "cluster" tipli 2 ədəd raket zərbələri endirilməsi nəticəsində 5 qadın olmaqla, 21 nəfər həlak olmuş, 8-i uşaq, 15-i qadın olmaqla 70 şəxs yaralanmışdır. Həmçinin raket zərbəsinin təsirindən 30-dan artıq mülki infrastruktur obyektinə, dinc sakinlərə məxsus 20-dən artıq fərdi yaşayış evlərinə və 22 nəqliyyat vasitəsinə, xüsusilə külli miqdarda ziyan dəymişdir. Lakin Bərdə sakinlərinin qisası yerdə qalmır və Ali Baş Komandanın əmri ilə döyüş meydanında erməni faşist işğalçılarına layiqli cavab verilir, ərazilərimizdən biabırca-sına qovulur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin göstərişi ilə çox qısa müddətdə Bərdədə törədilən vəhşiliklərin, dağıntıların nəticələri aradan qaldırılacaq. Zəngin keçmişi və qədim ənənələri olan Bərdə şəhəri Azərbaycanın sosial-iqtisadi, siyasi və mədəni həyatında özünəməxsus yer tutmuş, dövlətçiliyimiz tarixinə töhfələr vermişdir. Qarabağ torpağının tarixi məkanlarından biri sayılan Bərdənin gözəlliklərini və əzəmətini hələ XII əsrdə dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvi əsərlərində tərənnüm etmişdir. Bərdə rayonu

ərazisindəki tarixi memarlıq abidələri, o cümlədən XIV əsrə aid Axsadan baba və Bərdə türbələri, XVIII əsrə aid Səkkizguşəli türbə və İbrahim məscidi maddi-mədəni irsimizin qiymətli nümunələri sırasındadır.

Son illər ərzində yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyan Bərdə öz tarixi simasını saxlamaqla, sürətlə abadlaşır. Burada bir sıra mühüm infrastruktur layihələri uğurla həyata keçirilərək, müasir Mülaliçə-Diaqnostika Mərkəzi və Olimpiya İdman Kompleksi, təhsil və səhiyyə obyektləri, yeni istirahət guşələri inşa olunmuş, yollar çəkilmişdir. Bərdənin tarixi abidələri, bərəkətli torpağı və hazırkı infrastrukturunu tikinti-abadlıq işləri aparılarkən rayonun özünəməxsusluğunun nəzərə alınmasını və mövcud potensialdan maksimum dərəcədə səmərəli istifadə olunmasını zəruri edir. Bərdənin qədim tarixi-mədəni irsinin və memarlıq abidələrinin mühafizəsi, rayonda abadlıq-quruculuq işlərinin davam etdirilməsi, habelə "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2009-2013-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı" çərçivəsində müəyyən edilmiş tədbirlərin səmərəli həyata keçirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Bərdə rayonunun sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında" sərəncam imzalamışdır.

AZƏRTAC

04 noyabr 2020-ci il

Kamilə Əliyeva,
Milli Məclisin deputatı,
Biologiya fakültəsinin Genetika kafedrasının müdiri

BAYRAĞIMIZ ÖLKƏMİZİN İŞĞALDAN AZAD OLUNMUŞ BÜTÜN YAŞAYIŞ MƏNTƏQƏLƏRİNDƏ DALĞALANACAQ

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan bir sıra xarici dövlətlərin dəstəyinə arxalanaraq, Azərbaycana qarşı hərbi təxribatlara başladı. Lakin həmin dövlətlərin dəstəyi də onu xilas edə bilmədi. Paşinyan dövlət başçılığına layiq olmadığını, savadsızlığını, səriştəsizliyini bir daha təsdiqlədi. Hakimiyyətə küçə və meydanlardan gəlmiş baş nazir əvvəldən dərk etməli idi ki, kasıb, rəzil Ermənistan dövləti güclü iqtisadiyyata, müasir silah-sursatla təchiz edilmiş peşəkar orduya malik Azərbaycanla müharibə aparmaq iqtidarında deyil.

İşğalçı Ermənistan bütün sahələrdə ölkəmizdən çox geri qalır. Bunun əsas səbəblərindən biri də Prezident İlham Əliyevin bu illər ərzində düşünülmüş, müdrik daxili və xarici siyasət yürütməsi, Azərbaycan dövlətinin imicini yüksəklərə qaldırması, güclü, nizami ordu formalaşdırmasıdır. Ermənistanın sentyabrın 27-də başladığı genişmiqyaslı təxribat bu ölkənin iç üzünü bir daha açdı. Artıq Ermənistanın kütləvi informasiya vasitələrində də ölkə iqtisadiyyatının tamamilə çökməsi, zəruri ərzaq qıtlığı ilə yanaşı, sürətlə bahalaşma getdiyi bildirilir. Ermənistanda iqtisadi vəziyyət o qədər acınacaqlıdır ki, Paşinyan hakimiyyəti artıq ordusunu ərzaqla, hərbi sursatla təmin etmək iqtidarında deyil. Bu azmış kimi, təcavüzkar orduda fərarilik baş alıb gedir. İşğalçı ölkə vətəndaşları nəinki vuruşmaqdan, hətta orduya getməkdən imtina edirlər. Bununla bağlı parlamentdə də qərar qəbul olundu: fərariliyə görə 6 ildən 12 ilə qədər həbs cəzası təsdiqləndi. Lakin bu da yaranmış gərginliyə təsir edə bilməz. Artıq Ermənistan vətəndaşları da başa düşürlər ki, onlar başqa dövlətin torpaqlarında vuruşub ölürlər. Hər yerdən ümidi üzülən Paşinyan xaricdə yaşayan ermənilərə üz tutub onları Qarabağda döyüşməyə çağırır.

Prezident İlham Əliyev müharibənin ilk günlərində qeyd edirdi ki, Ermənistan tərəfindən Azərbaycana qarşı xarici muzdlular vuruşurlar. Buraya xaricdən gətirilmiş erməni millətindən olan muzdlularla yanaşı, Suriya və İraqdan gətirilən

PKK və YPG terrorçuları da daxildir. Məğlubiyyətin bir addımlığında olduğu-
nu hiss edən Paşinyan artıq din xadimlərini də zorla döyüşə göndərir. Halbuki
bütün dinlər kimi, ermənilərin sitayiş etdiyi xristianlıq da zorakılığı qəti inkar
edir. Ermənistanda siyasi-hərbi rəhbərliyin istefasına çağırışlar başlanıb. Keçmiş
rəhbərliklərdən də artıq Paşinyanın istefası barədə çağırışlar səslənir. Siyasi eks-
pertlərin də qeyd etdikləri kimi, bu gün artıq Paşinyan Qarabağ haqqında deyil,
vəziyyətin gündən-günə ağırlaşdığı Ermənistan dövlətinin mövcudluğu haqqında
düşünməlidir.

Əminik ki, Azərbaycan Ordusu müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham
Əliyevin başçılığı ilə yaxın günlərdə Qarabağda tam qələbə qazanacaq. Azərbaycan
bayrağı Şuşa, Xankəndi də daxil olmaqla, işğaldan azad edilmiş bütün şəhər və
kəndlərimizdə dalğalanacaq. Bütün dünya Azərbaycanın nə qədər güclü və qüd-
rətli dövlət olduğunu bir daha görəcək.

xalqqazeti.com
05 noyabr 2020-ci il

Elçin Babayev,
Bakı Dövlət Universitetinin rektoru

AZƏRBAYCAN QARABAĞ QƏLƏBƏLƏRİ İLƏ ÖZ HƏQİQƏTİNİ ÇAĞDAŞ TARİXƏ YAZIR

Biz haqlıyıq, biz zəfər çalacağıq!

Bu gün qüdrətli, müstəqil dövlətimizin tarixinə parlaq, qürurverici, şanlı səhifələr yazılır. Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Ordusu 30 il ərzində Ermənistan silahlı birləşmələrinin tapdağı altında qalan torpaqlarımızı hər gün addım-addım işğaldan azad edir. Ölkə rəhbərinin ətrafında yumruq kimi birləşərək apardığımız müqəddəs Vətən müharibəsi xalqımızı arzu və istəklərinə qovuşdurur.

Sentyabrın 27-dən etibarən Ermənistanın Azərbaycana qarşı törətdiyi növbəti hərbi təxribata cavab olaraq müzəffər Azərbaycan Ordusunun bütün cəbhəboyu başladığı əks-hücum əməliyyatları nəticəsində qısa müddət ərzində 4 rayonu-muzun şəhər və qəsəbələri, yüzlərlə kəndi, strateji əhəmiyyət daşıyan yüksəkliklər düşməndən təmizlənmiş, həmin ərazilərimizdə üçrəngli bayrağımız əbədi olaraq dalğalandırılmışdır. Rəşadətli ordumuz işğaldan azad etmə, sülhə məcburet etmə əməliyyatlarını gündən-günə daha əzmlə, ruh yüksəkliyi ilə və peşəkarlıqla davam etdirir. Müzəffər Azərbaycan Ordusunun Ali Baş Komandanı, qüdrətli və yenilməz sərkərdəmiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə cəsur zabit və əsgərlərimiz dünya güclərinin uzun illər göz yumduğu, qulaqardına vurduğu tarixi ədaləti bərpa edir. Hər gün ölkə rəhbərinin böyük qürur, fəxr və sevinc hissi ilə xalqımıza verdiyi müjdələr, qələbə xəbərləri insanlarımızı hədsiz dərəcədə sevindirir, daha da ruhlandırır və hər kəsi böyük qələbənin çox yaxında olduğuna bir daha əmin edir. Döyüş meydanında şanlı ordumuzun əldə etdiyi misilsiz qələbələr-lə yanaşı, ölkə rəhbərinin bu həssas və tələpəli günlərdə apardığı diplomatik mübarizə, dünyanın nüfuzlu nəşrlərinə verdiyi məntiqli, dolğun müsahibələr də Azərbaycanın haqq işinə zəruri dəstək qazandırır. Dövlətimizin yenilməz iqtisadi və hərbi potensialı, bu çətin günlərdə dünyaya nümunə olacaq xalq-iqtidar birliyi, başda qardaş Türkiyə olmaqla tərəfdaşlarımızın siyasi və mənəvi dəstəyi işğalçı Ermənistanın terrorçu dövlət olaraq mövqelərini daha da zəiflədir. Bu təcavüzkar dövlətin qüdrətli Azərbaycanla qətiyyətlə rəqabət aparmaq iqtidarında olmadığına

və ən yaxın zamanda iflasa uğrayacağına bütün dünya da əmin olur. Ermənistanın reallıq hissini itirən, bütün fəaliyyətini siyasi riyakarlıq, terror üzərində quran, məğlubiyyətdən xilas edilmək üçün dünya liderlərinə yalvaran rəhbərliyi birmənalı və qəti şəkildə anlamalıdır ki, Azərbaycan Prezidenti, xalqımız, şanlı ordumuz əzəli torpaqlarımızın işğalı ilə heç zaman barışmadığı kimi, dünya birliyi tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyümüzü də istənilən yolla bərpa edəcəkdir.

Aparılan döyüş əməliyyatları bir daha sübut etdi ki, işğalçı Ermənistanın silahlı birləşmələri yenə də öz çirkin ənənələrinə, xislətlərinə sadıq qalaraq müharibə dövrünün qanunlarına, şərtlərinə əməl etmirlər. Düşmən qüvvələr beynəlxalq hüquq və beynəlxalq humanitar hüququn fundamental norma və prinsiplərini kobud şəkildə pozaraq məqsədyönlü şəkildə mülki əhalini və infrastrukturunu hədəfə alırlar. Qüdrətli və ədalətli Azərbaycan Ordusu isə səbir, təmkin və peşəkarlıq nümayiş etdirirərək bütün döyüş əməliyyatlarını yalnız legitim hədəflər üzərində aparır. Hərbi əsir və girovlarla beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində rəftar edilir, mülki əhali və infrastruktur heç bir halda hədəfə alınmır. Bu, sülhməramlı Azərbaycan Ordusunun ən böyük üstünlüyü və fərqidir.

Göründüyü kimi, ölkə başçımızın və xalqımızın beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə yanaşma tərzı kimi, ordumuzun da döyüş əməliyyatları zamanı sərgilədiyi mövqe tam fərqlidir, ədalətlidir. Onu da təəssüf hissi ilə qeyd etməliyik ki, 30 ilə yaxındır davam edən Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində mühüm təsirə malik olan beynəlxalq təşkilatlar və siyasi güc mərkəzləri bu zaman kəsiyində mövcud problemə ikili standartlarla yanaşaraq, hər zaman öz qərəzli mövqelərini açıq şəkildə nümayiş etdirmişlər. Özünü bütün dünyada beynəlxalq hüququn, haqqın və ədalətin təminatçısı kimi tanıdan bəzi beynəlxalq təşkilatlar, təəssüf ki, bu illər ərzində Azərbaycanın üzləşdiyi hərbi təcavüzün və etnik separatizmin qarşısının alınması istiqamətində heç bir əməli addım atmamış, işğalçıya heç bir təzyiq göstərməmişlər. Münaqişə ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi qətnamələr, ATƏT, Avropa Şurası, Avropa İttifaqı kimi beynəlxalq təşkilatların qərarları və bəyannamələri indiyə qədər yerinə yetirilməmiş qalmışdır. Bu gün Azərbaycan Prezident, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında uğurlu hərbi əməliyyatlar keçirməklə strateji yüksəklikləri, kənd, qəsəbə və şəhərləri işğaldan azad edir, bununla da haqq və ədalətin qələbəsinə imza atır. Döyüşkən Azərbaycan Ordusu ölkə başçısının qeyd etdiyi kimi, faktiki olaraq BMT Təhlükəsizlik Şurasının 27 il öncə qəbul etdiyi məlum qətnamələrin beynəlxalq hüquqa söykənən tələblərini inamla icra etməkdədir. Beləliklə, Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlara onların qəbul etdikləri rəsmi sənədlərin tələblərinin qeyd-şərtsiz icrasının tamamilə yeni və ən effektiv modelini təqdim edir.

Dünyanın 50 ən güclü silahlı qüvvəsi sırasında yer alan Azərbaycan Ordusunun qarşısında duruş gətirə bilməyən, sarsıdıcı zərbələr altında geri çəkilən işğalçı Ermənistanın müharibə cinayətləri törətməkdən çəkinmir. Düşmən bir ay ərzində 3 dəfə elan edilmiş humanitar atəşkəs rejimini kobudcasına pozaraq, Azərbaycan əhalisinin sıx yaşadığı şəhər və kəndləri, mülki obyektləri, o cümlədən fərdi və çoxmənzilli yaşayış binalarını, təsərrüfatları ağır artilleriya qurğularından, raket sistemlərindən, qadağan olunmuş silahlardan istifadə edərək atəşə tutdu. Erməni vandalları dağıntı və yanğınlar törədərək öz məkrli niyyətlərini, vəhşi simalarını bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirdilər. İşğalçı dövlətin beynəlxalq hüquq normaları ilə qadağan edilmiş kütləvi qırğın silahlardan istifadə edərək cəbhədən kənarda yerləşən Gəncə, Mingəçevir, Yevlax, Daşkəsən, Xızı və Siyəzəni, cəbhəyanı Tərtər, Bərdə, Goranboy, Beyləqan və Ağcabədi ni müxtəlif istiqamətlərdən atəşə tutması 100-ə qədər dinc sakinin həlak olması, 400-dən çox dinc sakinin isə ağır yaralanması ilə nəticələnmişdir. 2 azyaşlı uşaq, 9 məktəbli erməni terrorunun qurbanı olub. Düşmən hücumları 50-yə qədər təhsil müəssisəsinə ziyan vurub.

Hərbi əməliyyatlar keçirilən ərazidən uzaqda yerləşən yaşayış məntəqələrinə raket zərbələrinin endirilməsi və mülki şəxslərin vəhşicəsinə qətlə yetirilməsi erməni vandalizminin növbəti təzahürü, erməni xislətinin aşkar nümunəsidir. Bu terror aktları Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin beynəlxalq humanitar hüquq normalarını, xüsusilə "Müharibə zamanı mülki şəxslərin müdafiəsi haqqında" 1949-cu il 12 avqust tarixli Cenevrə Konvensiyasını, BMT-nin Uşaq Hüquqları Konvensiyasını, habelə insan hüquqları sahəsində digər beynəlxalq sənədləri kobud şəkildə pozmaqla öz təcavüzkar siyasətindən əl çəkmədiyini, bəşəri dəyərlərə məhəl qoymadığını və insanlıq əleyhinə yönəlmiş iyrənc cinayətlərini məqsədli şəkildə davam etdirdiyini bir daha təsdiqləyir. Amma bəlli bir həqiqət də var: bu hərbi cinayətlər və terror aktları Azərbaycan xalqının məğrurluğunu və iradəsini qıra bilməz. Öz ölkəsində əhalisinin diqqətini hökumətin yarıtmaz daxili və xarici siyasətinin ağır nəticələrindən, dərinləşməkdə olan sosial-iqtisadi və siyasi böhrandan yayındırmaq məqsədilə təxribatlara əl atan Ermənistanın xunta rəhbərliyi nəinki ölkəsinin və xalqının acınacaqlı vəziyyətini daha da çətinləşdirir, həm də bütün regionda sülhə və sabitliyə ciddi təhlükə yaradır. Paşinyan, onun sələfləri və havadarları törətdikləri cinayətlərə görə mütləq cavab verəcəklər. Uzun illər işğal altında olan torpaqlarımızın azad edilməsi həm də şəhidlərimizin müqəddəs ruhları qarşısında borcumuzun yerinə yetirilməsi deməkdir. Ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası, əzəli torpaqlarımızın erməni işğalından azad olunması uğrunda canından-qanından keçən şəhidlərimizin qisasının yerdə qalmadığını dəfələrlə bəyan edən Ali Baş Komandanımız xalqımıza ünvanladığı

hər bir müraciətində Azərbaycanın haqq yolunda olduğunu, böyük qələbənin hər gün, hər an yaxınlaşdığını qətiyyətlə və inamla bəyan edir.

Əminik ki, ana dilimizdə fikir və düşüncələrimizi xüsusi vurğu ilə təsdiqləyən nida işarəsi, nəhayət ki, gerçəklikdə böyük qələbənin rəmzi işarəsinə çevriləcəkdir. Ölkə rəhbərinin dilində ısrarla və inamla təkrarlanan, haqqı və ədaləti təsdiqləyən, dəyişməz reallığı əks etdirən nida işarəli “Qarabağ Azərbaycandır!” hökmü təkcə mübariz Ordumuzun deyil, bütün xalqımızın Vətən eşqini ifadə edən şüara çevrilmişdir.

Bu taleyüklü günlərdə hər birimiz həmin şüarın yaratdığı əhval-ruhiyyənin cazibəsindəyik. Qürurla deyə bilərik ki, bu gün biz yeni reallıqların şahidiyik, daha böyük qələbələrə isə bir addımlığındayıq. Bu reallıqların müəllifi Ümummilli Lider, xalqımızın xilaskarı Heydər Əliyevin ləyaqətli davamçısı, Prezident İlham Əliyevdir, Ali Baş Komandan kimi onun rəhbərlik etdiyi müzəffər Azərbaycan Ordusudur. Qədirbilən, qürurlu xalqımızdır. Qəlbində Vətən sevgisi yaşadan igidləri ilə daim zəfərə doğru irəliləyən ordumuz son bir ay ərzində Ermənistanın silahlı birləşmələri barədə süni şəkildə yaradılmış mifi darmadağın etdi, mənfur düşməni təkbəşinə məhv etməyə qadir olduğunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Silahlı Qüvvələrimizin irimiqyaslı hərbi əməliyyatlarda yüksək taktiki və strateji hazırlıq səviyyəsi və torpaqlarımızın erməni işğalından azad etmək əzmi dövlətimizin və xalqımızın haqq və ədalət, sülh və əmin-amanlıq uğrunda müqəddəs savaşının böyük zəfərlə bitəcəyini müjdələyir.

Azərbaycanın Vətən müharibəsi dövlətimizin və xalqımızın mövcud reallıqları dəyişmək iqtidarında, ordumuzun bütün bölgədə sülhü və sabitliyi təmin etmək niyyətində və gücündə olduğunu bir daha göstərir. Bu savaşın özü xüsusi məna kəsb edir. Ölkə Prezidenti xarici dövlətlərin media təmsilçiləri ilə hər görüşündə bu reallığın mahiyyətini yüksək məharətlə, peşəkarlıqla açıqlayır, savaşın məhz sülhə nail olmaq, tarixi ədaləti bərpa etmək naminə aparıldığını vurğulayır. Bu savaş xalqımızın həm hüquqi, həm də mənəvi haqqından doğan, beynəlxalq ədalətə söykənən və Vətən sevgisindən qaynaqlanan reallıqdır. Xüsusilə qeyd edilməlidir ki, ön cəbhə ilə bərabər, arxada və dünyada Qarabağ həqiqətlərinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmasında hər birimiz üzərimizə düşən vəzifələrimizi məsuliyyətlə yerinə yetirməliyik. Bu gün Azərbaycana qarşı informasiya müharibəsi Ermənistan və onun havadarları tərəfindən müxtəlif informasiya resurslarından istifadə etməklə, bir sıra xarici televiziya kanalları və sosial media vasitəsilə aparılır.

Sağlam, bilikli və vətənpərvər gənclərin yetişdirilməsinə daim öz töhfəsini verən Bakı Dövlət Universitetinin çoxminli professor-müəllim heyəti və tələbələri də informasiya müharibəsində, haqq səsimizin beynəlxalq aləmə çatdırılmasında

önəmli mübarizə aparır, düşmən təcavüzünə dünyada qiymət verilməsinə köməyini göstərir.

Bakı Dövlət Universitetində bu günlərdə start verilmiş layihə də bu amala, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması, öz doğma torpaqlarından məcburən didərgin salınmış insanlarımızın haqq səsinin eşidilməsinə xidmət edir. “İşğal altında olmuş Azərbaycan Respublikası ərazilərində məcburi köçkünlərin pozulmuş hüquqlarına dair” Kompleks Beynəlxalq Hesabat hazırlamaq üçün BDU-nun müəllim və tələbələrindən, magistr və doktorantlarından təşkil olunmuş, həmçinin müxtəlif ölkələrin nüfuzlu hüquqşünas-alimlərinin cəlb olunduğu işçi qrup yaradılmışdır. Bu əhatəli hesabatın yazılmasında beynəlxalq təşkilatların təcrübəsinə, müqavilə və məhkəmə təcrübəsinə, nəhayət, müxtəlif dövlətlərin milli qanunvericilik təcrübəsinə geniş istinad ediləcəkdir. Bu hesabatın əsas məqsədi Azərbaycan Respublikası ərazilərindən didərgin salınmış məcburi köçkünlərin işğala qədər, işğal dövründə və işğaldan sonra öz doğma yurdlarına təhlükəsiz və şərəflə qayıtmaq hüquqları ilə əhatələnən və mühüm beynəlxalq sənədlərlə tanınaraq pozulmuş əsas hüquqları, işğalla əlaqədar vurulmuş ziyanların əhatə dairəsi, işğal dövründə törədilən beynəlxalq cinayətlər, Ermənistanın beynəlxalq-hüquqi məsuliyyətinin əsasları və s. kimi aktual problemlərin beynəlxalq-hüquqi həlli məsələləridir.

Bundan başqa, BDU-nun alimləri işğal altında olmuş Azərbaycan Respublikası ərazilərində ekoloji problemlərin öyrənilməsi, faydalı qazıntı yataqlarının, qiymətli metal mədənlərinin talanması və s. aktual mövzularda akademik layihələrin işlənilib hazırlanması üzərində də iş aparırlar. Savaşın ilk günü, sentyabrın 27-də Ali Baş Komandan xalqa müraciətində bir daha qətiyyətlə bildirmişdir: “Biz haqq yolundayıq. Bizim işimiz haqq işidir. Biz zəfər çalacağıq! Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!”

Müstəqil, qüdrətli dövlətimizin, yurdsevər xalqımızın və yenilməz ordumuzun mövqeyini və haqq səsinə ifadə edən bu hökm Azərbaycan xalqını yeni reallığın təntənəsinə səfərbər etmişdir. Böyük Qələbənin mübarək addımlarının səsi eşidilməkdədir.

“Xalq qəzeti”
06 noyabr 2020-ci il

Elçin Babayev,
Bakı Dövlət Universitetinin rektoru

MİLLİ KİMLİYİMİZİN SİMVOLU - ŞUŞA, SƏN AZADSAN!

Cəmi bir həftə əvvəl Ali Baş Komandanımız, yenilməz sərkərdəmiz İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müzəffər ordumuzun tarixi ərazilərimizi işğaldan azad etmə əməliyyatları ilə bağlı qələmə aldığım yazımı - “Böyük qələbənin mübarək addımlarının səsi eşidilməkdədir” - cümləsi ilə bitirmişdim. Nəhayət, o mübarək günlərdən biri gəldi! Müzəffər Ali Baş Komandanımız Qarabağımızın ürəyi Şuşa şəhərinin işğaldan azad olunması müjdəsini xalqımıza çatdırdı. Mədəniyyətimizin, incəsənətimizin, ədəbiyyatımızın, muğam sənətimizin beşiyi, qeyrətimizin, milli kimliyimizin simvolu Şuşa Qalasının işğaldan azad olunması xəbəri o qədər möhtəşəm, o qədər şanlı, o qədər qürurlu bir xəbərdir ki, dünya dillərinin bütün söz və ifadələri, bədii təsvir vasitələri, metaforalar, təşbehlər bu hissi, bu duyğunu ifadə etməyə acizdir. Bu xəbərin gətirdiyi əhval-ruhiyyə, yaratdığı izaholunmaz ovqat o qədər böyük, o qədər möcüzəvi və eyni zamanda qutsaldır ki, bütün bunları yazıya almaq, vərəqlərə köçürmək ya mümkün deyil, ya da olduqca çətindir.

Sentyabr ayının 27-dən mənfur düşmənlərimizin təxribatlarına cavab olaraq başladığımız uğurlu əks-hücum əməliyyatlarının tezliklə ildırım sürətli müharibəyə çevrilməsi, 30 illik işğala qısa müddətdə son qoyulması, nəhayət, tariximizin ən şərəfli, ən böyük, ən qürurlu gününü yaşamağımızla – Qarabağımızın ürəyi, baş tacımız Şuşa Qalasının işğaldan azad edilməsi ilə milyon illik tariximizə ən parlaq, ən şanlı səhifələr yazıldı. Dəfələrlə - nə vaxt, nəyi, necə etmək lazımdır, bunu biz bilirik - deyən möhtərəm Prezidentimiz, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin sərkərdəliyi ilə müzəffər ordumuz tarixi ədaləti bərpa etdi, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının uzun illərdir ki, kağız üzərində qalan qətnamələri döyüş xəttində, səngərdə zabit və əsgərlərimizin misilsiz qəhrəmanlıqları ilə həyata keçirildi. Ölkə Prezidentinin istər diplomatik cəbhədə, istərsə də döyüş xəttində qazandığı möhtəşəm nailiyyətlərdən aqoniya vəziyyətinə düşən mənfur qonşularımız və havadarları müzəffər Azərbaycan Ordusunun Şuşanın fəthi xəbərindən sonra yəqin ki, heç bir zaman özlərinə gələ bilməyəcəklər və ölkə rəhbərimizin dediyi kimi - bir daha biz tərəfə baxmağa belə cəsarət etməyəcəklər. Heç şübhəsiz

ki, bu xəbərin yaratdığı ruh düşkünlüyü terrorçu Ermənistanda ən qısa müddətdə daxili iğtişaşları da dərinləşdirəcək, Azərbaycanda günü-gündən möhkəmlənən xalq-iqtidar birliyinin, sarsılmaz sabitliyin fonunda mənfur qonşularımız sonu görünməyən vətəndaş müharibəsinə sürüklənəcəklər.

Vətən savaşının başladığı ilk gündən cəsarətli, prinsipal və ardıcıl mövqeyi-ni ortaya qoyan möhtərəm Prezidentimiz Şuşasız bizim işimiz yarımçıq qalar-söyləmişdi və verdiyi bütün vədlər kimi bu vədini də ən qısa müddətdə yerinə yetirdi Ali Baş Komandanımız! Allaha şükürlər olsun ki, işimiz yarımçıq qalma-dı, şəhidlərimizin qanı ilə boyanan müqəddəs bayrağımız Şuşa Qalasına sancıl-dı. Dünyanın ən xoşbəxt əsgəridir Şuşa Qalasına bayraq sancan əsgər! Dünyanın ən böyük sərkərdəsidir Şuşanı fəth edən Ali Baş Komandan! Dünyanın ən böyük xalqıdır Şuşaya sahib olan xalq! Möhtəşəmsən, əsgərim! Yenilməzsən, Ali Baş Komandanım! Əyilməzsən, məğrur xalqım!

Şuşa torpağında qədəmlərin mübarək olsun, şanlı ordum. Gözün aydın olsun, əzəmətli Şuşa Qalası, daha da gur çağla, İsa bulağı! Lalələrin, nərgizlərin bir daha solmasın, Cıdır düzü, həsrətdən, xiffətdən boynun bükülməsin, daim üzün gülsün, Xarıbülbül, qonaqların aşib-daşsın, Karvansaray, duaların qəbul olunsun, Gövhər Ağa məscidi!

Ruhun şad olsun, Pənahəli xan Cavanşir, tikdirdiyin Şuşa Qalasında üçrəngli Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Ruhun şad olsun, Xan qızı Natəvan, Şuşaya çəkdi-rdiyən “Xan qızı bulağı” bundan sonra daha gur axacaq. Ruhun şaddır, Molla Pənah Vaqif, Şuşada qoşduğun gözləlləmələr daha şövlə səslənəcək dilimizdə bundan sonra.

Ruhun şaddır, Üzeyir bəy, “Koroğlu” Uverturası Şuşanın əzəmətli zirvələri, quşqonmaz qayaları ilə baş-başa, səs-səsə verib daha zəmətli səslənəcək bundan sonra. Ruhun şaddır, Xan əmi, Şuşanın dağları daha dumanlı deyil...

Ruhun şaddır, Qasım bəy Zakir, Mir Mövsüm Nəvvab, Nəcəf bəy Vəzirov, Cəbbar Qaryağdıoğlu, Əhməd bəy Ağaoğlu, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Bülbül, Lətif Kərimov, Niyazi, Rəşid Behbudov, Şirin Mirzəyev, Ramiz Qəmbərov...

Ruhun şad olsun, “Şuşa Azərbaycanın ən əziz və ən böyük tarixi olan bir guşə-sidir” - söyləyən, hər zaman Şuşa ilə nəfəs alan, Şuşada Vaqifə, Xan qızı Natəvana abidələr ucaldan Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev. Şuşanın ən uca zirvəsində sənin heykəlin ucaldılacaq - xalqımızın qəlbində çoxdan ucalmış heykəlin!

Gözün aydın olsun, “Şuşasız bizim işimiz yarımçıq qalar” - deyən və bu haqq işini qeyrətlə, cəsarətlə, əzmlə başa çatdıran Ali Baş Komandanım! 2016-cı ilin aprel zəfərindən sonra Qarabağa qayıdışımızın simvolu olan Cəfər Mərcanlıda Şuşa məscidinin bənzərini tikməklə müqəddəs Şuşamızı heç zaman unutmadığı-nızı bir daha nümayiş etdirmişdiniz və bununla ən yaxın zamanda müqəddəs şəhə-

rimizin - Şuşamızın işğaldan azad ediləcəyinin mesajını vermişdiniz! Qədirbilən xalqımız bilirdi ki, Sizin kimi Prezidentlə, Sizin kimi Ali Baş Komandanla o gün uzaqda deyil. Dərindən da uzaqda deyilmiş o möhtəşəm gün!

Bu gün o bəxtəvər günün sevincini yaşayırıq. Bəxtəvərsən Azərbaycan, Şuşada bayrağın dalğalanır! Əsgərlərimiz Şuşadan raport verir. Şuşa məscidindən 28 il sonra azan səsləri eşidilir. Duaların qəbul oldu, Azərbaycan! Allah səni hifz etdi. Dünya durduqca var ol, məmləkətim!

Bu gün doğma Azərbaycanımızın hər bir guşəsində olduğu kimi dogma Universitetimizin divarlarından asılan üçrəngli bayraqlarımız daha əzəmətlə, qürurla dalğalanır. Hamı Şuşamızın işğaldan azad olunmasının sevinci, həyəcanı içindədir. Hər kəs bu möhtəşəm günü bir möcüzə kimi yaşayır, hamı bu möcüzəni bizə yaşatdığı üçün cənab Prezidentimizə, Ali Baş Komandanımıza, müzəffər ordumuza sonsuz ehtiramını bildirir. Hər kəs tezliklə müqəddəs şəhərimizə -Şuşamıza gedəcəyi günü səbirsizliklə gözləyir..

AZƏRTAC

09 noyabr 2020-ci il

Elçin Babayev,
Bakı Dövlət Universitetinin rektoru

MÜSTƏQİLLİYİMİZİN VƏ MİLLİ MƏNSUBİYYƏTİMİZİN MÜQƏDDƏS RƏMZİ OLAN AZƏRBAYCAN BAYRAĞI

*“Biz öz himnimizi, bayrağımızı özü-
müz qədər sevməliyik. Çünki bu, bizim
Vətənimizə, millətimizə, dövlətimizə olan
sədaqət, sevgi və məhəbbətin rəmzidir”.*

Ümummilli Lider Heydər Əliyev

9 noyabr - Azərbaycan tarixinin şanlı səhifələrindən biridir. Milli varlığımızın, suverenliyimizin, həmrəyliyəmizin, gücümüzün rəmzi olan Azərbaycan Bayrağının 102 il öncə təsdiqləndiyi bu gün minlərlə şəhidimizin al qanı ilə suvarılan Vətənimizin qürur mənbəyidir. Rənglərinin simvolikası ilə məramını ifadə edən müqəddəs bayrağımız milli kimliyimizin rəmzidir. Dövlət başçımız cənab İlham Əliyevin 2009-cu il noyabrın 17-də imzaladığı Sərəncama əsasən, hər il ölkəmizdə 9 noyabr “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı Günü” kimi qeyd edilir.

Suverenliyimizin rəmzi olan bayrağımız dövlətimizin müstəqilliyi uğrunda canlarını fəda edən oğul və qızlarımızın qanı ilə boyanmışdır. Milli yaşam fəlsəfəmiz olan bayrağımızın rəngləri ilə bağlı ideyaları Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev öz dühası ilə əbədiləşdirmiş və dünya durduqca var etmişdir. Hələ dövlət müstəqilliyimizi bərpa etməmişdən öncə - 1990-cı ilin 17 noyabrında Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi üçrəngli bayrağımızı Muxtar Respublikanın dövlət bayrağı kimi təsdiq etdi. Bu, olduqca cəsarətli və uzaqgörən bir addım idi, bu addım eyni zamanda müstəqilliyimizə gedən yolda ciddi dönüş nöqtəsi idi. 1991-ci il oktyabrın 18-də dövlət müstəqilliyimizi bərpa etdikdən sonra “Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında” Konstitusiyaya Aktı ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi kimi onun dövlət rəmzləri, o cümlədən Dövlət bayrağımız da bərpa edildi. “Türkləşmək, müasirləşmək, islamlaşmaq” ideyasını rənglərində əbədiləşdirən bayrağımız müasir

Azərbaycanın tarixi dövlətçilik ənənələrinə sadiqliyini bir daha nümayiş etdirir, bu ənənələri inamla yaşadır.

Milli ruhun dirçəldilməsi, milli təfəkkür və azərbaycançılıq ideologiyasının, adət-ənənələrimizin, tariximizin yaşadılması, xalqımızın milli maraqlarının daim qorunub saxlanması Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Vətənə, xalqına bağlılığından irəli gəlir. Bayrağımızdakı mavi rəngin ifadə etdiyi türkçülük ideyalarını möhkəmləndirən, 1990-cı ildə Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Gününü təsis etməklə azərbaycançılıq məfkurəsinin formalaşmasına nail olan Ulu Öndər sonrakı illərdə imzaladığı sərəncamlarla milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanılmasına daha geniş imkanlar yaratdı. Ölkədə demokratik islahatlara başlamaqla qırmızı rəngin rəmzinə uyğun olaraq müasirliyin, dünya birliyinə inteqrasiyanın təməli daha möhkəm əsaslarla qoyuldu.

Ölkəmizin dinamik inkişafı ilə bağlı müəyyənləşdirilən prinsiplərə, yeni dövrün reallıqlarına uyğun konsepsiyanın Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilməsi ilə sonrakı illərdə ölkəmizin dünya birliyində mövqeyi daha da möhkəmləndi, dövlətimiz dünya birliyində liderlik səviyyəsinə yüksəldi. İslamı milli kimliyimizin bir dəyəri kimi qiymətləndirən Ulu Öndərimizin xidmətləri sayəsində məscidlərə, ibadətgahlarımıza diqqət və qayğı artırıldı.

Prezident İlham Əliyevin 2007-ci il 17 noyabr tarixli Sərəncamı ilə Bakıda nadir memarlıq nümunəsi olan Dövlət Bayrağı Meydanının yaradılması Azərbaycan xalqının öz dövlətinə sevgisini, dövlət rəmzlərimizə ehtiramımızı göstərdi.

Bu gün şanlı bayrağımız bütün tarixi və əlamətdar günlərdə, dövlət rəhbərimizin rəsmi səfərlərində, beynəlxalq tədbirlərdə, yarışlarda, olimpiadalarda Azərbaycanın adını yüksəltdiyi ucalıqlardan qürurla dünyaya çatdırır, varlığını, milli mənsubiyyətimizi inamla təsdiqləyir.

Azərbaycan bayrağı bütün dövlət təşkilatlarının, diplomatik korpusların və nümayəndəliklərin binaları üzərində müstəqilliyimizin rəmzi kimi dalğalanır, beynəlxalq tədbirlərdə dünya dövlətlərinin bayraqları arasında Azərbaycanın simvolu kimi əzəmətlə dayanır. Öyündüyümüz bayrağımızın belə yüksəkliklərdə görünməsi cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin ləyaqətlə davam etdirdiyi siyasətin, müstəqilliyimizin tərənnümüdür. Azərbaycanın Dövlət Bayrağı milli suverenliyin simvolu kimi ölkəmizin bütün vətəndaşları üçün müqəddəsdir. Vətən uğrunda haqq savaşımızın davam etdiyi bir dövrdə xalqımızın mərd oğulları bayrağımıza canıyla, qanıyla bağlı olduğunu, dəyər verdiyini bir daha sübut edir.

Bu həssas və tələpəli günlərdə dövlət başçımız İlham Əliyevin milli maraqlara əsaslanmaqla həyata keçirdiyi uğurlu diplomatiya və hərbi quruculuq siyasə-

ti Qarabağın tamamilə düşmən tapdağından azad olunması arzumuzun ən yaxın zamanda gerçəkləşəcəyinə xalqımızda birmənalı əminlik yaradır.

Sentyabrın 27-dən uğurlu əks-hücum əməliyyatlarına başlayan müzəffər ordumuz 30 il boyunca torpaqlarımızı işğal altında saxlayan, tarixi ərazilərimizdə müdafiə istehkamları quran ermənilərə və onların havadarlarına elə bir dərs verdi ki, onlar heç vaxt bu dərsi unutmayaçaqlar. Uzun illər idi ki, kiçikdən-böyüyə hər kəs torpaqlarımızın düşmən tapdağından azad olmasını gözləyirdi və bu arzu ilə yaşayırdı.

Bu gün haqq savaşımızda bayrağımız da Vətənə çevrilib, Vətən uğrunda vuruşan hər kəs isə bir bayraqdar vəzifəsini daşıyır. Bu gün bayrağımız azad edilmiş ərazilərimizə sancılır. Və bununla daha da müqəddəsləşir, ülviləşir şanlı bayrağımız. Bu taleyüklü və eyni zamanda qürurlu günlərdə cənab Prezidentimiz İlham Əliyev öz qətiyyətini, cəsarətini, sözünün sahibi olduğunu, xalqa, Vətənə, torpağa bağlılığını, milliliyini, humanistliyini, siyasi dahiliyini, prinsipliliyini və əlbəttə ki, sərkərdəliyini bütün dünyaya bir daha nümayiş etdirir.

Qarabağın işğaldan azad edilməsi uğrunda haqq savaşımızın davam etdiyi dövrdə paytaxt Bakımızın və eləcə də bütün ölkəmizin hər tərəfi üçrəngli bayrağımıza bürünüb. Bu günlər bayrağımız əvvəlki illərdən daha əzəmətlə, qürurla dalğalanır. Bayrağımız da sevinir - insanlarımız kimi. İnsanlar evlərində, iş yerlərində, maşınlarında üçrəngli bayrağımızı dalğalandırırlar. İnsanın ürəyini dağa döndərən bu görüntülər ordumuza, vətənimizə və eyni zamanda bayrağımıza sevgimizi nümayiş etdirir.

2020-ci il 8 noyabr tarixində Ali Baş Komandan İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasət və mükəmməl hərbi əməliyyatlar nəticəsində müzəffər ordumuz Şuşanı düşmən tapdağından azad etdi, işğal olunan tarixi yurdlarımızda addım-addım irəliləyən qələbə bayrağına büründü Azərbaycan.

Bakı Dövlət Universitetinin bütün korpuslarında dalğalanan üçrəngli bayrağımız sadalanan və sadalanmayan bütün uğurlarımızın müjdəçisidir. Müstəqilliyimizin, suverenliyimizin ifadəsi olan bayrağımızın dalğalanacağı daha böyük, müqəddəs ünvanlar bizi gözləyir. Bu ünvanların cənab Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə fəth ediləcəyinə əmin olan xalqımız səbirsizliklə və qürurla Böyük Qələbə xəbərini gözləyir.

Bayrağımızın əbədi dalğalanacağı məkanı isə bəllidir - xalqımızın ürəyi və Vətən torpağımızın ən hündür zirvələri! Bu bayraq bir dəfə yüksəldisə, bir daha enməyəcək... Azərbaycan ərazi bütövlüyünü tam bərpa edəndən sonra dövlət bayrağımız Qarabağın hər bir qarışında, işğal olunmuş bütün yurdlarımızda, Xankəndidə, Laçında, Ağdamda, Kəlbəcərdə, Ağdərədə, Xocavənddə... dalğalanacaqdır. O günü biz hər an daha da yaxınlaşdırırıq. O zaman Azərbaycan bayrağı bir

başqa ucalıqda görünəcək. Zirvələrə ucalan bayrağımız daha qürurla və məğrurluqla dalğalanacaq. Bəri başdan həmin günü salamlayırıq!

Eşq olsun Azərbaycan Bayrağına! Eşq olsun Azərbaycan Bayrağını Qarabağda əzəmətlə dalğalandıran Ali Baş Komandanımıza! Eşq olsun Azərbaycan xalqına və müzəffər Azərbaycan Ordusuna!

“525-ci qəzet”
09 noyabr 2020-ci il

Nuranə Həsənova,
Jurnalistika fakültəsinin doktorantı

VƏTƏN BAĞI AL-ƏLVANDIR, ŞUŞA DƏRDİMƏ DƏRMANDIR!

Şuşanın işğalının 20-ci ildönümündə “Şuşa Qarabağın mənəvi paytaxtıdır” mövzusunda yazı müsabiqəsi keçirilirdi. Mən isə Qafqazın musiqi mərkəzi hesab olunan Şuşanı, “Kiçik Paris”, “Qafqazın sənət məbədi”, “Azərbaycan musiqisinin beşiyi” və “Zaqafqaziyanın konservatoriyası” adlandırılan bu möhtəşəm diyarı heç görməmişdim. Ona görə də həmin dönməə uyğun yazı yazmağı qərara almışdım.

Bakı 2012-ci ildə “Evrovision” mahnı müsabiqəsinə ev sahibliyi edəcəkdi. Təbii ki, bu musiqi festivalı Azərbaycanın tarixi, mədəniyyəti, adət-ənənələri, incəsənətinin inkişafı və təbliği, dünya ictimaiyyətinə çatdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edirdi. Ermənilər Bakıya gəlməkdən imtina etmişdilər. (guya onları bura dəvət edən var idi?!) Mən də o zaman fikirləşmişdim ki, neynirlər ermənilər Bakını. Axı onlar musiqi mərkəzimiz, mədəniyyət, incəsənət ocağımız olan Şuşaya sahiblənilər. Və bu cümlələri yazmışdım: “1992-ci il 8 may tarixində erməni yağları gözümüzün nurunu işğal edib, kor qoydu Azərbaycanı. Şuşanı tutub axan qanımızı soyutdular. Buludlar arasından yenicə boylanan günəşin şəfqətinin yerə çatmasına imkan vermədilər. Onlara Bakının təzə yolları maraqlı deyil, çünki ata-babalarımızın at oynatdığı Cıdır düzünü görürlər. Təzə binalar, otellər maraqlı deyil, çünki Şuşanın qala divarlarını - Pənahəli xanın əlçatmaz etdiyi, ancaq satqınlar tərəfindən satılan qala divarlarını görürlər. Parklarımızda əkilən, xaricdən gətirilən güllər maraqlı deyil. Onlar misli bərabəri olmayan xarıbülbülün çiçək açmasını, boy atmasını görürlər. Neynirlər axı xarıcılərə yazdırdığımız “When the music dies”i?! Onlar bizim xalq mahnımız “Sarı gəlin”i ürək rahatlığı ilə oxuyub, qulaq asırlar...” Bunları nəinki gələn qonaqlar, heç biz də görmürük.

20 ildir kor kimi yalnız hiss edirik, ancaq görmürük. “Haqq verilməz, alınar”, - demişdi rəhmətlik Məhəmməd Əmin Rəsulzadə. Haqqımız olanı istəməkdən əl çəkməməliyik. Halva, halva deməklə ağz şirin olmur. Haqqımızı almağa çalışmalıyıq. Bunun üçünsə vuruşmalıyıq! Bəli, o gün bu gün imiş. Bu gün qəhraman igidlərimiz əllərində silah, yastıqları vətən daşı, yorğanları qar topraq uğrunda müba-

rizə aparırlar. Vətənimin türk qanlı mərd övladları ölsə belə yada boyun əymirlər. Əksinə, tarixi torpaqlarımızdan, bizə məxsus olandan ayrılmağı ölüm kimi qəbul edirlər.

Firudin bəy Köçərli yazırdı: “Şuşanın ab-havası saf və salamat olmağa görə yaylaq mənziləsindədir. Şuşa şəhərinin ab-havasının təsirindən və torpağının bərəkətindən burada çox zürəfa, üdəba və şüəra vücuda gəlib”. Elə Firudin bəyin təbiri ilə desək, Şuşanın ab-havasından müzəffər ordumuz cuşa gəlib, namərd düşməni vətən torpağından qovublar. Haqq yolunda, haqq uğrunda mübarizə aparan igidlərimiz, sayənizdə

“Vətən bağı al-əlvandır,
Şuşa dərdimə dərmandır.
Ömür sürməli dövrəndir,
Ətrin gəlir xarıbülbul”.

mektebgushesi.az
09 noyabr 2020-ci il

Əsgər İsmayılov,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

İSTİQLALIMIZIN ƏBƏDİYYƏT SANCAĞI - AZƏRBAYCAN BAYRAĞI!

Tarixən Oğuz igidləri bayrağı yaşadığı ərazilərin ən uca zirvəsinə sancmış, döyüşlərə bayraq altından keçib, o müqəddəs atributa and içərək yollanmışlar. Bayraq hər döyüşdə ən güclü, cəsur döyüşçülər tərəfindən qorunmuş, öndə gedən cəngavər əlində dalğalanmışdır. Ulu babalarımız hər zaman: “Bayraq enməz!” - deyiblər. Bu şərəfli missiyanı da sonrakı nəsillərə ötürüblər.

Bayrağı yenilməz edən, zirvədən enməyə qoymayan uca millətimin dağ vüqarlı övladlarıdır. Çünki onlar yaxşı bilirlər ki, bayraq milli kimliyimiz, şərəfimiz, ucalığımızdır. Və müharibənin nəticəsindən asılı olmayaraq döyüş bayrağı ələ keçərsə həmin tərəf məğlub olar.

Məqamı çatmışkan xatırladım ki, 1992-ci ildə Şuşa şəhəri ermənilər tərəfindən işğal edilərkən şəhərin hərbi qərargah bayrağı zabitimiz tərəfindən götürülüb və Masallı rayonunun Xırmandalı kəndinə gətirilmişdir. Bu şanlı bayraq illərlə çağırışçılar və könüllü olaraq cəbhəyə döyüşməyə gedənlərin and yerinə çevrilmişdir. Torpaqlarımızın xəyanət yolu ilə işğal edilməsinə baxmayaraq vətən qeyrətli, bayraq namuslu bu xalq həmişə qalibdir.

İlk dəfə olaraq Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Nazirlər Şurası 1918-ci il noyabrın 9-da Fətəli xan Xoyskinin hesabatı əsasında bayrağımız haqqında qərar qəbul edib. Qərara görə: “Yaşıl, qırmızı, mavi rənglərdən, ağ aypara və səkkizbucaq ulduzdan ibarət olan bayraq Milli bayraq hesab edilib”. Dahi Əli bəy Hüseynzadənin təbirincə desək: “Türk hissiyyətli, islam etiqadlı, firəng qafalı” -demokratik və dünyaya örnək olacaq Milli hökumət 23 aydan sonra onu gözü götürməyən xain ermənilərin satqınlığı, Qırmızı ordunun işğalı nəticəsində süqut etdi. Amma qırmızı qaranlıqlar içərisində fiziki yox olan hökumət öz ideologiyasını, xalq isə milli kimliliyinə bağlılığını mənəvi şəkildə qoruya bildi. Sovetlər birliyinin tərkibində olsa da Azərbaycan xalqı mənəvi əyilmədi. Xalq bayrağı timsalında öz milliliyindən məhrum edilsə də, ancaq 1956-cı ilin mayın 28-də SSRİ-nin ən güclü vaxtında Cahid Hilaloğlu və Çingiz Abdullayev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 39-cu ildönümü münasibəti ilə cümhuriyyətin üçrəngli bayrağını

Qız qalasının üzərinə sancdılar. Tarixi Qız qalası üzərində üçrəngli Azərbaycan bayrağı! Bu SSSR-nin mənəvi çöküşü idi. Qanlar bahasına qurulan imperiyanın fiziki məhv olmasına aparan yol isə 1988-ci ilə təsadüf edir. Həmin il Azadlıq meydanında üçrəngli bayrağımızın xalqın başı üzərində dalğalanması isə sadəcə möhtəşəm və qürurverici idi. Xalqın 70 ildən artıq istiqlal rəmzi olan üçrəngli bayrağına məhəbbəti səngimədi. 1990-cı il noyabrın 17-sində üçrəngli hilalımız "Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə muxtar respublikanın dövlət bayrağı kimi təsdiqləndi.

Cümhuriyyət yadigarı olan müqəddəs bayrağımız Naxçıvanda əbədi yüksəkliyə ucaldı. Və bunun ardınca 1991-ci il fevralın 5-də isə Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti üçrəngli bayrağımızın Azərbaycanın dövlət bayrağı kimi təsdiq olunması haqqında Konstitusiya Qanunu qəbul etdi. Heydər Əliyevin çətin bir zamanda xalqın təkidli tələbi ilə ölkə rəhbərliyinə qayıdışı Azərbaycan dövlət müstəqilliyinin qorunub saxlanılmasına və möhkəmləndirilməsinə xidmət edən başlıca amil oldu.

Heydər Əliyev siyasi kursunun layiqli davamçısı, "Bizim bayrağımız qürur mənbəyimizdir" - deyən, cənab Prezidentimiz İlham Əliyev 2009-cu il noyabrın 17-də tarixi bir sərəncama imza atdı. İlk dəfə olaraq milli bayrağa olan sevgi dövlət tərəfindən rəsmiləşdirilərək hər il bu ayın 9-nu "Dövlət Bayrağı Günü" kimi təsdiq etdi. Beləliklə, üçrəngli ay-ulduzlu hilalımız ən yüksək məqamına çatdı.

Xalq bayraq uğrunda əsrlərlə savaşıdı, bu hilal uğrunda yüz minlərlə şəhid verdi, minlərlə övladlar yaşamaq hüququndan keçdi. Yazını haqq savaşımızın 40-cı günündə yazıb tamamlamaq üzrəyəm. Bu xalq artıq xeyli vaxtdır ki, hər açılan səhərini 9 noyabr Bayraq Günü kimi qeyd edir. Bu gün xoş əhval-ruhiyyə ilə evdən çıxıram. Yol boyu yaşayış binalarının eyvanında, mağazaların pəncərəsində, şose-də şütüyən maşınların üzərində - bir sözlə hər yerdə üçrəngli müqəddəs bayrağımız görünür və dalğalanır. Və birdən azyaşlı uşaqların dilindən xorla dövlət himnimizin bu hissəsini: "Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!" - sözlərini eşitdim. İnsan necə xoşbəxt olmasın?! Allahım, uşaqların saf qəlblərində bayraq sevgisini yaşadan qüdrətinə qurban olum! İlahi, həmd olsun sənə ki, bu xalqa güclü iradəyə, yüksək siyasi, elmi, hərbi bacarığa malik lider yetirmisən!

Bu xoş, ürək fərəhlədən düşüncələrin məndə doğurduğu əvəzsiz xoşbəxtlik hissləri, duyğuları ilə təhsil aldığım doğma Bakı Dövlət Universitetinin giriş qapısına çatıram. Universitetin koronavirus səbəbilə boş həyətinə baxıram. Keçən il Bakı Dövlət Universiteti Tələbə Gənclər Təşkilatının təşkilatçılığı ilə 9 noyabr- Dövlət Bayrağı günü ilə əlaqədar universitetin ərazisində yürüş keçirdiyini, universitet həyətinin bayraqlarla bəzəndiyini xatırlayıram. Haqq savaşımızın başladığı ilk günlərdən Bakı Dövlət Universitetinin əsas qapısından milli suve-

renliyimizin simvolu, müstəqilliyimizin carçısı olan nəhəng Azərbaycan bayrağı asılıb.

Bu məqamda Bakı Dövlət Universitetinin fəxri məzunu olan üçrəngli bayrağa yeni həyat verən, dəyər qatan Ulu öndərimiz, Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevi xatırlamamaq olmur. Və bir də Ulu öndərimizin siyasi kursunun layiqli davamçısı Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin 2018 -ci ilin aprel ayında xalqın sevgisi ilə Prezident seçilərkən and içmə mərasimdəki əlini Konstitusiyanın üzərinə qoyaraq: "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini həyata keçirərkən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əməl edəcəyimə, dövlətin müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü qoruyacağım, xalqa ləyaqətlə xidmət edəcəyimə and içirəm!" - deyə, söylədiyi nitqini.

Cənab Ali Baş Komandanımız! Siz nəinki dövlətin ərazi bütövlüyünü qorudunuz, həm də işğal altında olan əbədi və əzəli Qarabağ torpaqlarını da hissə-hissə düşmən tapdağından təmizləyirsiniz. Siz Qarabağ xəyalını reallığa çevirməklə bu xalqı yenidən dirçəltiniz. Millət onu zəfərə daşıyan, zirvəyə yüksəldən sərkərdəsi - İlham Əliyev şəxsiyyəti ilə qürur duyur. Millətimə qələbə sözünün ucalığını, şirinliyini daddıran Ali Baş Komandanımıza təşəkkür edirik. Hər kəs inanır ki, Qarabağın "Qordi düynü"nü öz yüksək elmi, siyasi gücü, hərbi biliyi ilə açan Cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin sarsılmaz qətiyyəti, yenilməz qüdrəti ilə bir gün əlçatmaz Şuşa qalasına da Azərbaycanın DÖYÜŞ BAYRAĞI sancılacaq.

moderator.az
09 noyabr 2020-ci il

Günəl Məlikzadə,
Jurnalistika fakültəsinin tələbəsi

9 NOYABR - AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT BAYRAĞI GÜNÜ

*"Torpağım üstünə kölgələr salan
Mənim varlığımın cilası-bayraq".*

Bəxtiyar Vahabzadə

Həyatda heç nə mübarizəsiz əldə edilmir. Bəzən ən kiçik uğuru qazanmaq üçün belə, qurbanlar verməli oluruq. Azərbaycan xalqı tarix boyu sınanmış və hər zaman bu sınaqlardan mübariz, qalib çıxmışdır. Müstəqilliyi qazanmaq kimi onu saxlamaq da çox çətinidir. Azərbaycan həmişə müstəqilliyi, ərəzi bütövlüyü uğrunda vuruşmuşdur. İndilərdə biz xalqımızın qəhrəmanlığını, tarix yazıb, yenedən öz müqəddəratını təyin etməsinin şahidi oluruq. Sözsüz ki, hər bir azərbaycanlı bununla fəxr edir.

Müstəqilliyə ilk addımlarımızı Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (AXC) ilə atmışıq. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ən gözəl mirasından biri üçrəngli, müstəqilliyimizin simvolu olan bayrağımızdır. 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti quruldu. Bu hökumətin ilk bayrağı 24 iyun 1918-ci ildə qəbul olundu. Azərbaycanın dövlət bayrağı qırmızı fonda ağ aypara və səkkizguşəli ulduzun təsvir edildiyi qırmızı parça idi. O, noyabrın 9-u ağ aypara və səkkizguşəli ulduzun təsvir olunduğu mavi, qırmızı və yaşıl rəngli bayraqla əvəz edildi. Üç rəngin ifadə etdiyi ideyalar- "Türklük, islamlıq, müasirli"yin müəllifi böyük mütəfəkkir Əli bəy Hüseynzadədir. 2009-cu ildən isə 9 Noyabr Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı Günü kimi qeyd olunur. Şairimiz Cəfər Cabbarlının məşhur misraları yadıma düşdü: "Buraxın, seyr edəyim, düşünəyim, oxşayayım, Şu sevimli, 3 boyalı, 3 mənalı bayrağı!" Hər gün müzəffər Azərbaycan ordusu Qarabağımız uğrunda gedən döyüşlərdə uğurlar qazanır, yeni yerlərə bayrağımızı sancır. Bu gün respublikanın bütün şəhər və rayonlarında olduğu kimi, Qarabağda da, hazırda işğaldan azad etdiyimiz torpaqlarda da bayrağımız dalğalanır. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev yeni yaşayış yerlərinin işğaldan azad olunma xəbərini

verdikdən sonra insanların pəncərələrdə “Qarabağ bizimdir, bizim olacaq!” şüarları, himnimizi oxumaları insanı həm duyğulandırır, həm də fərəh hissinə boğur. Hər evin pəncərəsində, binaların üzərində bayrağımızın dalğalanması hamımızı qürurlandırır. Düşünürəm ki, ən gözəl 9 Noyabr bu il qeyd olunacaq..

Biz bayrağımız, vətənimiz, əsgərlərimizlə qürur duyuruq və duyacağıq! Dövlət başçımızın da dediyi kimi, “hər gün bayrağımız yeni bir yaşayış məntəqəsində ucaldılır. Budur, Azərbaycan dövlətinin, Azərbaycan xalqının gücü.”

butov.az

09 noyabr 2020-ci il

**BDU-nun REKTÖRÜ
UNİVERSİTETİN KOLLEKTİVİ ADINDAN
PREZİDENT İLHAM ƏLİYEVƏ
MÜRACİƏT ÜNVANLAYIB**

Möhtərəm Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan!

Bu gün Sizin yüksək idarəciliyiniz, qətiyyətiniz və bacarığınız, xalqımızın siyasi iradəsi, Ordumuzun gücü və qüdrəti sayəsində 30 illik işğala son qoyulur. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Azərbaycanın Böyük Qələbəsi ilə başa çatdı. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edir və biz tarixi torpaqlarımıza, dogma Qarabağıma qayıdırıq. Bütün dünya azərbaycanlılarının sevinc və coşğusuna səbəb olan bu zəfərin memarı, bu möhtəşəm nailiyyətləri qızıl hərflərlə Azərbaycan tarixinə yazan Sizsiniz, Ali Baş Komandanı olduğunuz Şanlı Ordumuzdur!

Son 44 gündə Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan Ordusu işğalçı Ermənistan silahlı qüvvələrini darmadağın edərək onların cinayətkar hərbi-siyasi rəhbərliyini diz çökdürdü. Üçrəngli bayrağımızın noyabrın 8-də Qarabağın döyünən ürəyində - Şuşada dalğalanması hər birimizi qürurlandırdı. Şuşanın işğaldan azad olunması növbəti qələbələrimizin təməlini qoydu.

Noyabrın 10-da verilmiş üçtərəfli Bəyanat Ermənistanın siyasi məğlubiyyətini, hərbi kapitulyasiyasını rəsmi şəkildə təsdiq etdi. Bu Bəyanat məğlubedilməz Ordumuzun döyüş meydanında əldə etdiyi möhtəşəm hərbi zəfərlərin davamı kimi Azərbaycanın siyasi qələbəsi oldu. Son illər ərzində ölkəmizdə aparılan quruculuq işləri, mövcud olan ab-hava, xalq-iqtidar birliyi, ordu quruculuğu, siyasi münasibətlərin yüksək səviyyəyə qalxması - bütün bu amillər qələbəmizi şərtləndirdi. Bu tarixi Qələbə xalqımızın həmrəyliyi, Müzəffər Ali Baş Komandanın dəmir yumruğu ətrafında sıx birləşən insanlarımızın inamı və Azərbaycan Ordusunun məğlubedilməzliyi, hünəri və qətiyyəti sayəsində mümkün oldu. Bu Qələbə bizim sarsılmaz birliyimizi, hərbi gücümüzü və mübarizlik əzmimizi bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

Xalqımızın əsrlərə, nəsillərə örnək və dastan olacaq sərkərdəsi kimi adınızı Azərbaycan tarixinin şanlı səhifələrinə qızıl hərflərlə həkk etdirdi. Torpaqlarımız uğrunda canını, qanını fəda etmiş qəhrəman oğullarımızın, şəhidlərimizin, həlak olan mülki vətəndaşlarımızın qisası alındı. Şəhid qardaş və bacılarımızın xatirə-

si bizim qəlbimizdə əbədi yaşayacaq. Əminik ki, Azərbaycan gəncliyi və gələcək nəsillər onları daim fəxr və qürurla yad edəcəklər. Əzəli və əbədi Azərbaycan torpağı olan Qarabağımızı bizə geri qaytaran bu şanlı qələbəmiz münasibətilə Sizi və bütün Azərbaycan xalqını səmimi qəlbdən təbrik edirik. BDU ailəsi olaraq, biz həmişə yanınızdayıq və hər zaman əmrinizdəyik!

Biz çox sevincliyik ki, bizim milli kimliyimizi, qürurumuzu, xalqımızın iradəsini dünyaya sübut edən, başımızı uca, alnımızı açıq edən Sizin kimi məğrur rəhbərimiz var. Bu gün xalqımız Böyük Qələbənin sevincini yaşayır. Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!

Eşq olsun Müzəffər Ali Baş Komandana!

Eşq olsun Müzəffər Azərbaycan Ordusuna!

Eşq olsun məğrur Azərbaycan xalqına!

Bakı Dövlət Universitetinin çoxminli
professor-müəllim heyəti və tələbələri adından
dərindən hörmət və ehtiramla,
rektor **Babayev Elçin**,

Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri

president.az
11 noyabr 2020-ci il

Elçin Babayev,
Bakı Dövlət Universitetinin rektoru

QARABAĞIN FƏTHİ XALQ-KOMANDAN-ORDU BİRLİYİNİN QƏLƏBƏSİDİR!

XIX əsrin əvvəllərindən başlayaraq Qafqazdakı tarixi Azərbaycan ərazilərinə, eləcə də qədim Qarabağın dağlıq hissəsinə köçürülən ermənilər ağalarının və nökrəçilik etdikləri dairələrin dəstəyi ilə hər fürsətdə çirkin niyyətlərini həyata keçirməyə cəhd göstərmişdir. Bu başabəla toplum tarixi ərazilərimizdə etnik tərkibi öz xeyirlərinə dəyişdirmək üçün hər cür xəyanətə və rəzilliyə getmişdir.

Uzun illər öz məkrli niyyətlərini gerçəkləşdirmək üçün real tarixi şəraitin yetişməsinə gözləyən düşmən qonşu, təəssüf ki, ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində himayəçilərinin fəal dəstəyilə və həmin dövrdə ölkəmizdə baş alıb gedən hərc-mərclikdən, hakimiyyətsizlikdən istifadə etməklə soydaşlarımızın tarixi ərazilərimiz olan Qərbi Azərbaycandan deportasiyasına nail oldu. Bununla kifayətlənməyən təcavüzkar Ermənistan bolşeviklərin süni surətdə “Dağlıq Qarabağ” adlandıraraq erməni muxtariyyətinə çevirdikləri ərazilərlə birlikdə bütün Qarabağın 7 rayonunu da bir-birinin ardınca işğal etdi.

Bu zaman 1 milyondan artıq dinc soydaşımıza kütləvi surətdə divan tutub öz yurdundan qovan vəhşiləşmiş erməni silahlı birləşmələri Xocalı faciəsi, Daşaltı qətləmini kimi qanlı cinayətlər törətməklə bəşər tarixinin yaddaşına yeni qanlı səhifələr yazdılar. İşğal olunmuş 20 faiz ərazimiz talan edilib, oda qalandı, qaçqın və məcburi köçkünlər çadır şəhərciklərində, yük vaqonlarında, zirzəmi, yataqxana və təsərrüfat tikililərində acınacaqlı durumda, ən ağır şərtlər altında yaşamağa məhkum edildi.

Ümidsizlik girdabında boğulan, heç bir yerdən ciddi siyasi-mənəvi dəstək ala bilməyən, daxili çəkişmələr üzündən hər gün daha da çətin vəziyyətə düşərək olan xalqımızı və dövlətimizi belə bir ağır məqamda Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev xilas etdi. 1993-cü ilin 15 iyununda xalqın təkidli tələbi ilə xilaskar missiyasında hakimiyyətə gələn ulu öndərimiz qısa müddətdə siyasi iradə və təcrübə nümayiş etdirərək ölkədə əmin-amanlığa, sabitliyə nail oldu. Dünyanın nəhəng şirkətləri ilə imzalanmış neft müqavilələri və digər iqtisadi layihələrlə dövlətimizi

zin iqtisadi qüdrəti yüksəldi, xalqımızın rifahı yüksəldi, sabitlik və inkişaf soydaşlarımızı ümitsizlik girdabından, sözüün əsl mənasında, xilas etdi.

Dünyaya hərtərəfli integrasiya, fəal xarici əməkdaşlıq, faydalı diplomatik əlaqələrin qurulması ilə dost və tərəfdaş ölkələrin sayı artdı. Bütün bunların yaratdığı əlverişli şəraitdə zəruri ordu quruculuğu sahəsində də ciddi uğurlar əldə edildi. Ayrı-ayrı şəxslərə, qüvvələrə tabe olan silahlı birləşmələrin vahid komandanlıq altında birləşdirilməsi tezliklə öz bəhrəsini verdi. Arazqırağı cəbhəxəttində ilk qələbələr qazanıldı, itirilmiş torpaqların bir hissəsi geri qaytarıldı. Ölkəmizdə yaranmış milli birliyin və ordudakı intizamın gücünü görən düşmən atəşkəs sazişini imzalamağa məcbur oldu. Bütün bu xronologiya bir daha sübut edir ki, əgər Ulu Öndərimiz münafiqşənin başladığı ilk dövrdə ölkəmizə rəhbərlik etsəydi, bu müsibətlərin heç biri xalqımızın başına gəlməyəcəkdi. 2003-cü ildə Ulu Öndərimizin siyasi varisi, ən layiqli davamçısı İlham Əliyevin xalqımızın yekdil səsi ilə ölkə Prezidenti seçilməsi dövlətimizin tarixində yeni mərhələnin başlanğıcı oldu. Ulu Öndərin möhkəm təməllər üzərində qurduğu dövlətçilik ənənələri daha da inkişaf etdirildi, bugünkü şanlı Qələbəmiz üçün zəmin yaranmağa başlandı. İqtisadi yüksəliş səviyyəsinə görə dünyanın önə çıxan dövlətlərindən birinə çevrilən Azərbaycan hərbi quruculuğu ən yüksək səviyyədə apardı, silahlı qüvvələrimiz dünyanın ən müasir, qüdrətli orduları siyahısına daxil oldu. 2016-cı ilin Aprel zəfəri, 2020-ci ilin Tovuz qələbəsi Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi ordunun qarşısında heç bir gücün dayana bilməyəcəyini bütün dünyaya bəyan etdi.

2020-ci il sentyabr ayının 27-də bəddam qonşularımız növbəti dəfə hərbi təxribat törədərək ölkəmizin yeni ərazilərini ələ keçirmək üçün hücum keçdilər. Amma öz siyasi və hərbi gücünü, daha doğrusu, gücsüzlüyünü və rəzilliyini düzgün hesablaya bilməyən terrorçu Ermənistan dövləti və Paşinyan hakimiyyəti bu dəfə biabırçı məğlubiyyətə uğradı. Müzəffər ordumuzun güclü və sürətli əks-hücum əməliyyatı ilə başlayan müqəddəs Vətən savaşımız böyük Qələbə ilə nəticələndi. İkinci Qarabağ müharibəsinin ilk anlarından zəfər müjdəli Ali Baş Komandanımızın verdiyi müdrik və cəsarətli qərarlar, bütün dünyaya örnək olan xalq-iqtidar birliyi, qardaş və dost ölkələrin siyasi və mənavi dəstəyi, ən başlıcası isə komandanlığın əmrlərini ən yüksək səviyyədə yerinə yetirən zabit və əsgərlərimizin rəşadəti hesabına əsarətdə olan torpaqlarımız işğaldan azad olundu, dünya birliyi tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyümüz bərpa edildi.

Savaşın ilk anlarından strateji Murov zirvəsində, Füzulidə, Cəbrayıldə, sonrakı günlərdə Suqovuşanda, Hadrutda, Zəngilanda, Qubadlıda üçrəngli şanlı bayrağımız ucaldıldı. Noyabr ayının 8-də - Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı Gününü qeyd etməyə hazırlaşdığımız bir məqamda isə Müzəffər Ali Baş

Komandanımız İlham Əliyev Qarabağımızın ürəyi Şuşa şəhərinin işğaldan azad olunması müjdəsini xalqımıza çatdırmaqla şanlı tariximizin ən şərəfli, ən qürurlu səhifələrindən birini yazdı.

Vətən Savaşıнын başladığı ilk gündən cəsarətli, prinsipial və ardıcıl mövqeyini ortaya qoyan möhtərəm Prezidentimiz “Şuşasız bizim işimiz yarımçıq qalar” - söyləmişdi və verdiyi bütün vədlər kimi, bu sözünə də ən qısa müddətdə əməl etdi. Bununla da xalqımızın qəlbindən Şuşa ağrısı, niskili əbədi olaraq silindi. Ali Baş Komandanımızın fəxarət və qürur hissi ilə səsləndirdiyi “Əziz Şuşa, sən bizim-sən, sən azadsan, biz qayıtmışıq, biz səni dirçəldəcəyik!” - sözləri bu gün xalqımız üçün Şuşa dağlarında səslənən Koroğlu nəbəsi qədər möhtəşəmdir, Şuşanın özü qədər müqəddəsdir.

Şuşa qalasının fəthindən cəmi birçə gün sonra Ali Baş Komandanımızın 72 yaşayış məntəqəsi və 8 strateji yüksəkliyin azad olunması xəbərini verməsi ilə düşmənin beli tamamilə sındı, olmayan ruhu yerlə-yeksan edildi. Cəmi birneçə saat sonra düşmən yalvara-yalvara, ağlaya-ağlaya xalqımızın qarşısında, möhtərəm Prezidentimiz, yenilməz sərkərdəmiz İlham Əliyevin qarşısında diz çökərək kapitulyasiyadan, ağ bayraq qaldıraraq təslim olmaqdan başqa yol tapmadı.

Müqəddəs şəhərimiz Şuşada yaxın ötən aylarda rəqs edən təlxək Nikol Paşinyan o qədər rəzil duruma düşdü ki, kapitulyasiya sənədini kabinetində deyil, gizləndiyi siçan deşiyində - gizli sığınacaqda imzalamaq məcburiyyətində qaldı. Bununla düşmən ölkəninin rəhbəri faşist furer Hitlerdən də ağır bir tale yaşamağa məhkum olduğunu hər kəsə nümayiş etdirdi. Əslində, rəzil düşmənin bu cür biabırçı duruma düşəcəyini Vətən savaşının ilk günündən Ali Baş Komandanımız əminliklə söyləmişdi. Ermənistanın xunta rejimi savaşın sürdüyü 44 gündə ordusunu, hərbi infrastrukturunu, çökmüş iqtisadiyyatını tamamilə məhv etdi. Terrorçu dövləti sonu görünməyən fəlakətə sürükləndi.

Azərbaycan dövləti isə 44 günlük müharibə nəticəsində uzun illər dünya ölkələri və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən aparılan mənasız sülh danışıqları prosesinə son qoydu, tarixi ədaləti özü bərpa etdi. 27 il kağız üzərində qalmış BMT qətnamələri döyüş meydanında reallaşdırıldı. Eyni zamanda, Azərbaycan bu savaş ilə ədalətli müharibə aparmağın presedentini yaratdı. Dövlətimiz, müzəffər ordumuz bütün dünyaya bəyan etdi ki, o, qarşı tərəfdən fərqli olaraq, yalnız işğalçı qüvvələrlə döyüşür, yalnız legitim hərbi obyektləri məhv edir, mülki əhali və infrastruktur onun hədəfi deyil. Vətən müharibəsi günlərində əsir və girovlarla münasibətdə də Azərbaycan Ordusu peşəkarlıq, eyni zamanda, rəhm, təmkin nümayiş etdirdi, özünün əzmi, qüdrəti ilə yanaşı, ədalətini də bütün dünyaya sübut etdi.

Bu tarixi Qələbə, eyni zamanda, uzun illərdir beynəlxalq təşkilatlar və güc mərkəzləri tərəfindən ortaya atılan “Qarabağ münaqişəsinin hərbi həlli yoxdur” tezisini də alt-üst etdi. Ali Baş Komandanımız və müzəffər ordumuz bu tezisə əksini döyüş meydanında sübut etdi. Döyüşdə qələbə çalan dövlətimiz diplomatik cəbhədə də uğur qazandı: nəhayət, Vətən müharibəsinin ilk günündən Ali Baş Komandanımızın haqqında bəhs etdiyi cədvəl tərtib olundu, işğal altında olan Laçın, Kəlbəcər və Ağdamın da azad olunacağı şanlı tarixlər məlum oldu. Bu müjdəni də Ali Baş Komandanımız xalqımıza böyük sevinc və qürurla çatdırdı!

Nəhayət, əsrlərlə haqqında danışılacaq, şəninə dastanlar, qəhrəmanlıq, zəfər nəğmələri qoşulacaq, tarixi salnamələrdə öz əksini tapacaq 44 günlük Vətən savaşımız qalibiyyətlə başa çatdırıldı. Terrorçu Ermənistan dövləti Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin bütün şərtləri, tələbləri ilə qeyd-şərtsiz razılaşmalı oldu. 15 noyabrda Kəlbəcərin, 20 noyabrda Ağdamın, 1 dekabr qədər Laçın rayonunun işğaldan azad edilməsi ilə Azərbaycanın dünya birliyi, beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən tanınmış ərazi bütövlüyü bərpa olunacaq, xalqımızın 30 illik həsrətinə son qoyulacaq.

Bu gün Ali Baş Komandanımızın Şuşanın işğaldan azad edilməsi ilə bağlı tarixi müraciətində səsləndirdiyi “Əziz Şuşa, biz səni dirçəlcədəyik!” şüarı bütünlüklə Qarabağın, işğaldan azad edilən bütün torpaqlara həyatın qayıdacağı devizi kimi olduqca əzəmətli səslənir. Müzəffər ordusunun gücü ilə tarixi ərazilərini qarış-qarış, addım-addım işğaldan azad edən Azərbaycan dövləti ən yaxın zamanda özünün iqtisadi gücünü, potensialını da bütün dünyaya nümayiş etdirəcək. Erməni vandalları tərəfindən dağıdılmış, məhv edilmiş şəhərlərimiz, qəsəbələrimiz, kəndlərimiz bərpa olunacaq, yenidən qurulacaq və soydaşlarımız həmin torpaqlarda öz firavan həyatlarına davam edəcəklər.

Müharibənin başa çatması, şanlı Qələbənin əldə edilməsi münasibətilə 1saylı Klinik Tibbi Mərkəzdə müalicə olunan hərbiçilərlə görüşü zamanı məcburi köçkünlərə müraciət edən Ali Baş Komandan qətiyyətlə bildirdi ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə, ilk növbədə, təhlükəsizlik tədbirləri görülməlidir. Daha sonra isə bütün infrastruktur bərpa ediləcək, soydaşlarımız illərlə həsrətində olduqları dədə-baba yurdlarına dönəcəklər. Xalqımız əmindir ki, Azərbaycan dövləti beynəlxalq hüququn verdiyi imkanlardan bəhrələnməklə Ermənistanın terrorçu rəhbərliyinin, 30 il ərzində xalqımıza qarşı qanlı cinayətlər törətmiş şəxslərin, Xocalı qatillərinin hüquqi müstəvidə də cəzalandırılmasına nail olacaq. Terrorçu Ermənistan dövləti bu illər ərzində Azərbaycana vurduğu maddi və mənəvi zərərə görə təzminat ödəməyə məcbur ediləcək.

Bu şanlı Qələbənin əldə edilməsi üçün canlarını fəda edən şəhidlərimizin, eləcə də Birinci Qarabağ savaşında şəhid olanların xatirəsi xalqımız, dövlətimiz

tərəfindən həmişə əziz tutulacaq, onların ailə üzvləri, yaxınları ölkəmizdə ən ali hörmətə, izzətə layiq olduqlarını hər an hiss edəcəklər. Döyüşlərdə yaralananlar, qazilərimiz hər zaman dövlətimizin himayəsində olacaqlar. Azərbaycan xalqı olaraq bu şanlı Qələbənin əldə olunmasında onlara borclu olduğumuzu hər zaman ehtiramla ifadə edəcəyik, qazilərimiz başımızın tacı, gözümüzün nuru olacaqlar. Qüdrətli, yenilməz, ərazi bütövlüyünü bərpa edən, tarixi torpaqlarında üçrəngli bayrağını ucaldan Azərbaycan dövləti bu tarixi Qələbədən sonra daha da qüdrətlənəcək, inkişaf edəcək. Ali Baş Komandanımız, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin liderliyi ilə xalqımız daha böyük gələcəyə, xoş sabahlara qovuşacaq.

Bu şanlı, tarixi Qələbənin əldə olunması münasibətilə bir daha xalqımızı, müqəddəs ata vəsiyyətini - ulu öndərimiz Heydər Əliyevin ərazi bütövlüyümüzün bərpa edilməsi ilə bağlı arzularını həyata keçirən yenilməz Ali Baş Komandanımızı, müzəffər ordumuzu təbrik edirik. Vətən Savaşımızda canından keçən şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyir, onların müqəddəs ruhları qarşısında baş əyirik.

Qələbən mübarək, Azərbaycan! Fəthiniz mübarək, cənab Ali Baş Komandan! Qarabağ torpağında qədəmlərin mübarək, müzəffər Azərbaycan Ordusu! Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!

*“Xalq qəzeti”
13 noyabr 2020-ci il*

Vətən müharibəsi dövründə Bakı Dövlət Universitetinin
professor-müəllim heyəti və tələbələrinin ölkə mediasında çıxışları

Bakı – BDU – 2021

Çapa imzalanıb: 21.10.2021
Format 70x100 16/1. Ofset kağızı.
Həcmi 24,5 ç.v. Tiraj 200 nüsxə.

“Bakı Universiteti” nəşriyyatında səhifələnilib.
Bakı Dövlət Universitetinin mətbəəsində çap olunmuşdur.
Bakı şəh., ak. Z. Xəlilov küç. 33
Tel: (+99412) 538 87 39 / 538 50 16
bdumetbee@gmail.com
www.bsu.edu.az